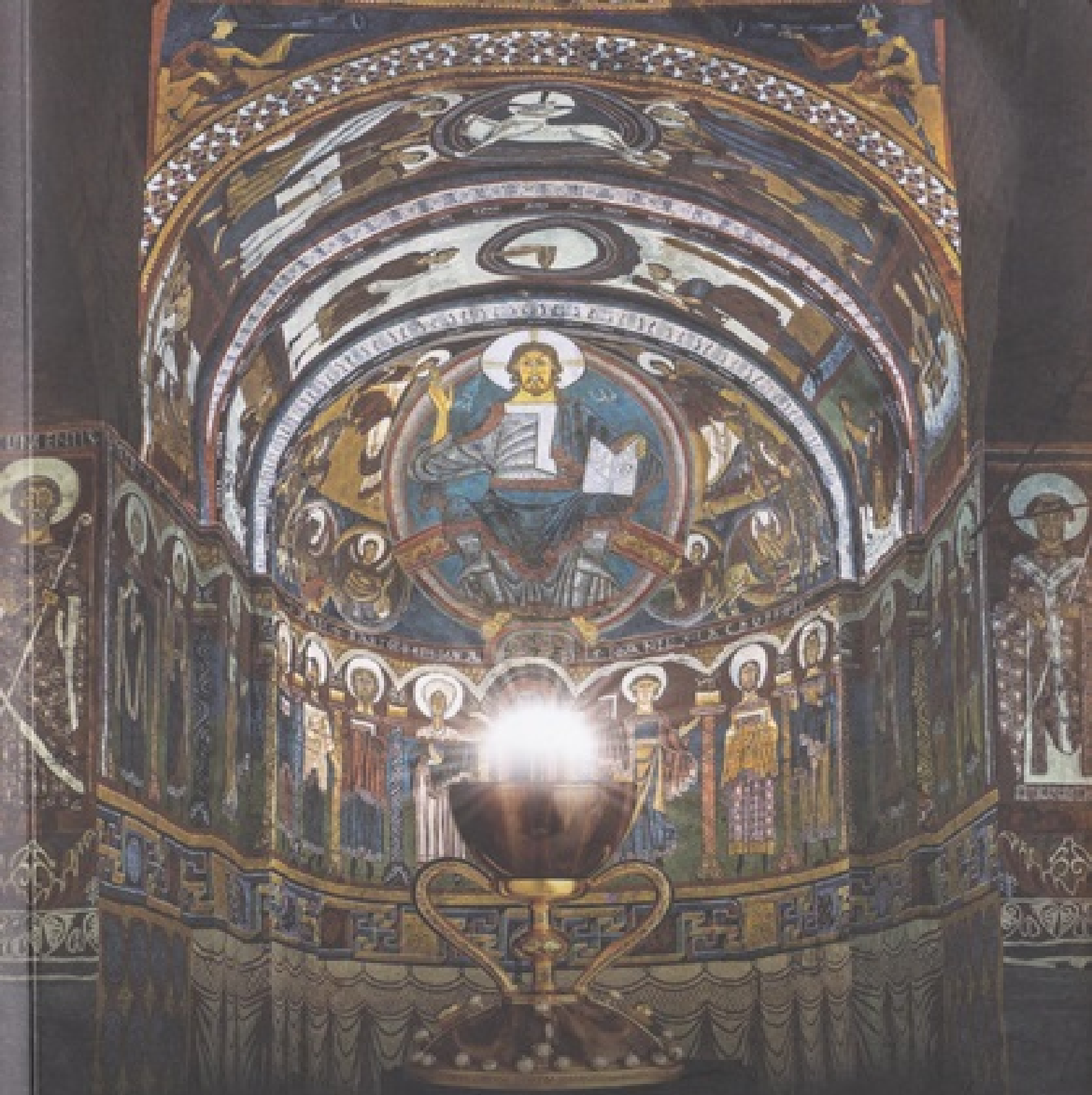

FOCUL INVIZIBIL

JAVIER SIERRA

Premiul Planeta 2017

Cuprins

CU PUȚIN ÎNAINTE DE SĂPTĂMÂNA MARE De unde vin Ideile?
1
2
3
4
TREI ZILE ÎN MADRID Victoria Goodman
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
ZIUA A 4-A Daimones
18
19
20
21
22
23
24
25
26
ZIUA A 5-A Duelul textelor
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
ZIUA A 6-A Viziuni obscure
38

39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
ZIUA A 7-A Muntele artificial
57
58
59
60
Epilog

JAVIER SIERRA

FOCUL INVIZIBIL

Traducere din limba spaniolă Lingua Connexion
Titlul original: *El fuego invisible,* 2017

RAO, 2021

Versiune ebook: v1.0, octombrie 2021

Celor care sunt în stare să vadă ceea ce
noi, ceilalți, nici măcar nu zărim.

Dar mai ales Evei. Ea vede totul.

Povestitorii ne poartă tot mai adânc, înapoi în timp, într-o poiană din pădure unde pâlpâie un foc mare, iar bătrânii șamani cântă și dansează; patrimoniul poveștilor noastre izvorăște din foc, din magie și din lumea spiritelor. Acolo ele se mai păstrează încă.

Întreabă orice narator contemporan și-ți va spune că întotdeauna există un moment în care focul îl atinge, prin ceea ce noi numim inspirație, iar asta se întâmplă din urmă cu foarte mult timp, încă de la originea speciei noastre, de la vânturile puternice care au creat lumea și pe noi.

DORIS LESSING,
discurs de acceptare
a Premiului Nobel pentru Literatură 2007

CU PUȚIN ÎNAINTE DE SĂPTĂMÂNA MARE
De unde vin Ideile?

1

Deseori subestimăm puterea cuvintelor. Acestea sunt un instrument atât de banal, atât de inerent naturii umane, încât de-abia dacă ne dăm seama că un singur cuvânt ne poate tulbura destinul la fel de mult ca un cutremur, un război sau o boală. La fel cum se întâmplă în catastrofele amintite, efectul unui cuvânt se dovedește cu neputință de prevăzut. În decursul unei vieți este puțin probabil să scape cineva de influența vorbelor. De aceea este bine să fim pregătiți. În orice clipă – azi, mâine sau în anul care vine – o simplă succesiune de sunete pronunțate la momentul potrivit ne va schimba existența pentru totdeauna.

Apropo, specializarea mea o constituie tocmai acest tip de cuvinte. „Abracadabra", „Sesam, deschide-te", „te iubesc", „Fiat Lux", „adio" sau „eureka" sunt cuvintele care schimbă vieți și epoci întregi, deghizate uneori în nume proprii sau în termeni atât de comuni, încât în alte guri ar părea banali.

Sună ciudat. Îmi asum acest lucru. Dar știu foarte bine despre ce vorbesc.

Eu sunt ceea ce s-ar putea numi un „expert în cuvinte". Un profesionist. Cel puțin, asta spune CV-ul meu și faptul că am devenit cel mai tânăr profesor de lingvistică la College of the Holy and Undivided Trinity of Queen Elizabeth, mai cunoscut în Dublin ca Trinity College. În numele acestei instituții atât de prestigioase am organizat expuneri atât în Irlanda, cât și în afara ei. Am scris articole în enciclopedii și chiar am umplut până la refuz aule ținând conferințe despre aceste cuvinte. De aceea mă obsedează. Mă numesc David Salas și, chiar dacă acum s-ar putea ca asta să nu conteze prea mult, am împlinit de curând treizeci de ani, îmi plac sportul și senzația că, depunând efort, îmi pot depăși limitele. Fac parte din clubul de canotaj al universității mele, unul dintre cele mai vechi din lume, și mă trag dintr-o familie înstărită. Presupun, așadar, că, bucurându-mă de aceste haruri, ar trebui să fiu mulțumit de viața mea. Totuși, în aceste momente mă simt un pic confuz.

Studiez de ceva vreme etimologia anumitor termeni, mai ales de când am suferit pe propria piele consecințele puterii lor. Și tocmai asta – faptul că m-am simțit împins de forța arzătoare a unui substantiv – mi s-a întâmplat când Susan Peacock, omniprezenta directoare de studii de la Trinity, s-a apropiat de mine în ultima dimineață a anului școlar 2009–2010 și mi-a trântit pe neașteptate „lucrul acela" în timp ce beam grăbit o cafea în cancelarie.

Întrebarea ei a stat la adevărata origine a acestei peripeții.

— Ce-ar fi să pleci pentru vreo două săptămâni în Spania, David?

Poate că ar trebui să explic mai întâi că Susan Peacock era o doamnă serioasă, circumspectă, ce nu depășea un metru și jumătate și care rareori vorbea doar ca să se afle în treabă. Dacă spunea ceva, trebuia să-i acorzi atenție.

„În Spania?”

— La Madrid, a precizat, fără să-i mai pun eu vreo întrebare.

În momentul acela ceva s-a mișcat în lăuntrul meu, jur. Întotdeauna se întâmplă asta în astfel de cazuri. Așa funcționează semnalul care ne avertizează de prezența unui cuvânt aparte. Când îl recunoaștem, în creierul nostru mii de neuroni se agită în același timp.

Spania a avut exact acel efect.

În acea îndepărtată zi de vineri bătea la ușă vacanța de vară. Terminasem de aranjat munții de hârtii și însemnări cu care mă luptasem pentru a-mi încheia teza, în campus nu se mai vedea niciun student și străbăteam zona științelor umaniste căutându-mi lucrurile personale înainte de a declara trimestrul ca fiind încheiat.

Poate că de aceea propunerea lui Susan Peacock m-a surprins.

Doamna Peacock era pe atunci șefa mea directă și cea mai respectată profesoară din consiliul profesoral. Deși avea dublul vârstei celor mai mulți dintre profesori, câștigase încrederea și respectul nostru prin întrebări pertinente, sfaturi administrative oferite la momentul potrivit și plimbări prin grădini, pline de recomandări academice înțelepte. Susan devenise oracolul din Delphi de la Trinity College, sibila noastră particulară.

În acea zi de 30 iulie, furtunoasă și răcoroasă, doamna Peacock părea să-și fi plasat întrebarea fără vreo intenție anume, ca și cum cuvântul Spania tocmai i-ar fi trecut prin minte. Mi-a lăsat impresia că și-a ridicat ochii cenușii din podea și că a numit acel colț de hartă nefiind pe deplin conștientă de ceea ce invoca.

— Ar trebui să te distrezi puțin, David, a adăugat ea foarte serioasă.

— Să mă distrez? i-am zis susținându-i privirea. Ți se pare că nu mă distrez îndeajuns?

— Oh, să fim serioși. Te cunosc de când erai copil. Inteligent, competitiv, visător și foarte, foarte neliniștit. Niciodată n-ai avut timp să-ți pui ordine în viață. Te-am văzut escaladând munți la fel cum îți nimiceai adversarii în dezbaterile de la Philosophical Society. „Copilul strălucit.” Așa îți spuneam. Și uită-te la tine acum. De luni întregi umbli prin această instituție ca și cum ai fi un suflet rătăcit. Tu nu vezi?

Când am auzit diagnosticul acela am simțit o înțepătură în stomac, dar n-am putut să răspund.

— Îți dai seama? mi-a reproșat. Nu reacționezi! Pentru numele lui Dumnezeu, David! Deschide-ți agenda, alege una dintre acele prietene care roiesc în jurul tău și pleacă odată în vacanță. Cu siguranță, oricare dintre ele ar fi încântată să te însoțească.

— Susan! am protestat, exagerându-mi uimirea.

Ea a râs.

— În plus, am adăugat eu, nu știu dacă ar fi bine pentru mine ca în viața mea să mai intervină și alte femei. Îmi ajunge mama.

— Asta-i de-a dreptul jalnic! N-ai nevoie de ceva serios. Alege pe cineva cu creier. Caut-o în afara campusului, dacă nu vrei să ai probleme, și cădeți la o înțelegere care să vă avantajeze pe amândoi. Mă înțelegi tu… Iar când se va termina vara, fiecare o ia pe drumul lui. Nu cunosc niciun bărbat cu aspectul tău fizic și cu poziția ta socială care să trebuiască să insiste mult în fața unei fete pentru a o duce în vacanță.

— Sper că știi ce-mi propui, am spus eu, simulând un ton grav.

— Desigur că știu. Îți fac o favoare, David! Deși… un zâmbet malițios s-a așternut atunci pe buzele ei. Când te vei duce la Madrid, ai putea să reactivezi și câteva dintre contactele tale. Știi tu. Fondul de cărți de la Old Library este întotdeauna deschis pentru achiziții noi. Și ne-a ajuns la urechi un zvon pe care ar fi bine să-l verificăm.

N-am putut să mă abțin și am izbucnit în râs.

— Acum înțeleg! Nu-mi faci o favoare. Îmi propui să lucrez în continuare pentru Trinity… în vacanță!

— Poate, a acceptat ea. Cu siguranță, te va interesa să afli că există un colecționar în Spania dispus să renunțe la un *Primus calamus* complet, păstrat într-o stare excelentă.

Aproape că m-am înecat cu cafeaua.

— *Primus calamus* al lui Juan Caramuel? am întrebat, mai, mai să nu-mi cred urechilor. Ești sigură?

Susan Peacock a încuviințat mulțumită.

— Una ca asta nu se poate! Am scuturat din cap, salivând după una dintre cele mai rare și mai frumos ilustrate cărți ale Secolului de Aur spaniol. A fost o operă ce nu a avut prea mare răspândire. Tu știi mai bine decât mine că, în 1663, autorul ei a dat să se tipărească foarte puține exemplare, doar pentru prieteni, și nimeni n-a mai văzut vreunul din… De unde știi că nu e vorba despre o glumă?

— Nu știu, David! Uite care-i treaba. Când vestea a ajuns la urechile noastre, am încercat să-l găsim pe proprietar, dar n-a fost chip să dăm de el. De-aia ar fi bine să ne ajuți… În plus, a adăugat, dacă am reușit în cele din urmă să obținem acea bijuterie, te-am lăsa să o prezinți cu mare fast în Long Room a bibliotecii noastre. Ar fi un alt impuls bun pentru cariera ta.

Am privit-o pe Susan uimit. Tocmai cariera mea mă făcuse să ajung în acea situație. Luptasem atât de mult să-mi câștig un loc respectabil în Olimpul profesorilor, încât lăsasem deoparte tot ce fusesem până atunci. Călătoriile, sporturile, aventurile, prietenii, totul a rămas pe plan secund când m-am apucat de teza mea de doctorat. Doamna Peacock știa, întrucât o citise cu doar o săptămână în urmă. Poate că s-a gândit că, având la subraț

mențiunea *cum laude,* mi-ar plăcea să-mi reiau „vânătoarea de cărți”.

— Și nu uita, a precizat ea, că, dacă pleci pentru câteva zile în Spania, vei renunța la preocupările al căror obiect este mama ta.

Mama. Faptul că a menționat-o m-a făcut să oftez.

Ea și Susan erau prietene bune. Nedespărțite, aș spune. Erau de aceeași vârstă – de fapt, se cunoscuseră cu mai bine de trei decenii în urmă, la petrecerile nocturne care se organizau în apartamentele studențești din Dublin –, iar doamna Peacock a fost întotdeauna singura din gașca ei care a reușit să țină ritmul cu ea. Susan era, de asemenea, una dintre puținele persoane de acolo care știau să-i pronunțe numele cu accent spaniol – un *Gloria* sec, categoric, curat, și nu acel gen de *Glouriah* cântător pe care-l foloseau ceilalți. Și era singura care dispunea de suficientă îndrăzneală pentru a-i reproșa că s-a îndrăgostit, la cei șaizeci și unu de ani ai ei, de un bărbat cu mult mai tânăr decât ea și că ne-a anunțat, în după-amiaza când aveam să-mi citesc teza, că avea de gând să se căsătorească în septembrie.

— Haide, băiete! A zâmbit condescendentă, apropiindu-se de masa plină de tetrabriks cu suc și boluri cu fructe ce ne despărțea. De cât timp n-ai mai pornit într-una dintre căutările tale bibliografice?

Am privit-o fără să spun vreun cuvânt.

— Da, da… a oftat. Știu că mama ta se va mărita cu un tip pe care nu-l suporți. Dar, fie că-ți place, fie că nu, își vor petrece toată vara făcând pregătiri pentru nuntă, așadar cu cât vei fi mai departe de nebunia aia, cu atât mai bine pentru tine.

— Chestiunea asta cu *Primus calamus* este o scuză bună. Dar de ce acum? Vara, Madridul este un adevărat cuptor. N-ai fi putut să-ți îndrepți atenția asupra vreunei licitații de cărți la Paris?

— Ca să uiți de Steven, ai nevoie de ceva mai tare decât o simplă licitație și știi prea bine asta, mi-a atras ea atenția.

Imaginea lui Steven Hallbright mi-a venit în minte la fel de supărătoare ca în prima zi. Cu doar cincisprezece ani mai mare decât mine, iubitul mamei mele era unul dintre acei oameni de afaceri educați în Statele Unite, cu aere de Steve Jobs; din a opta generație de irlandezi, dintre aceia care se umflă întruna în pene cu succesele lor. Am fost nevoit să-l suport de trei sau patru ori când a venit la cină acasă, întotdeauna încărcat cu buchete enorme de trandafiri și cu sticle din cel mai bun vin franțuzesc. Steven era importator de hardware, manager la o multinațională de telecomunicații, responsabil suprem al unui fond de investiții în tehnologii la bursa din Dublin și, de când a cunoscut-o pe mama, mecena pentru cinci sau șase pictori și graficieni care-i plăceau ei. Observându-l, ajunsesem la concluzia că manechinul acela suferea de un complex al lui Oedip întocmai ca la carte. Nu mă puteam consola sub nicio formă cu gândul că s-a apropiat de mama pentru banii ei. Aveam impresia că se simțise fascinat de

singurul lucru care lui îi lipsea și ei îi prisosea: cultura. O cultură profundă, clasică, ce o făcea să pară tânără și seducătoare, transformând cei aproape douăzeci de ani care-i despărțeau într-un detaliu minor.

Steven era chipeș, înalt, atletic, roșcat și vorbăreț. Și, în ciuda vârstei ei, mama întruchipa tot ceea ce un irlandez putea aștepta de la o frumusețe spaniolă: un păr brunet și ondulat, ochi închiși la culoare, piele lucioasă, fără urmă de riduri, o siluetă impecabilă, menținută prin multe ore la sala de gimnastică, și un mers căruia nimic nu-i putea sta în cale.

Dar era mama mea. Iar de când a dispărut tata, pe când eu eram doar un copil, n-am mai văzut-o niciodată să-i pice cu tronc cineva în felul acela.

Situația era, așadar, cam stânjenitoare pentru mine.

— Tu ar trebui să o înțelegi mai bine decât oricine, a precizat Susan Peacock cu precizia unui psihoanalist. E mult timp de când mama ta a rămas văduvă. Este o femeie liberă.

— Liberă și, de asemenea, pe fugă. Aproape că nu o mai văd pe acasă.

— Și o vei vedea din ce în ce mai puțin. Azi urma să-și probeze rochia de mireasă la De Stafford. Va fi plecată toată ziua.

— Serios? M-am încruntat. Nu mi-a spus nimic.

— Fiindcă știe că te deranjează, David. Recunoaște. De ani buni tatăl tău este oficial mort. Tu ești orfan, iar ea poate să facă orice poftește cu starea ei civilă.

— Înțeleg asta, dar…

— Pleacă, haide! mi-a trântit, punând capăt protestului meu. Fă-o cu sau fără o însoțitoare. Du-te în Spania. Rătăcește câteva zile prin Madrid. Încearcă să iei legătura cu acel colecționar. Iar când în sfârșit te vei fi relaxat, caută prietenii noi, muzică, bucate… Uită pentru câteva săptămâni de mama ta, de iubitul ei, de serviciul tău, de teza ta și țara asta binecuvântată unde plouă întruna. Îți va prinde bine și vei putea să urmezi porunca aceea a filosofilor.

— Porunca? La ce te referi? am bombănit.

— *Nosequeipsum.* Nu râde! Eu sunt profesoară de științe.

— *Nosce te ipsum,* am corectat-o, abținându-mă din nou să nu râd. Înseamnă „cunoaște-te pe tine însuți”.

— Așa! Deja ești destul de măricel ca să faci asta, nu ți se pare?

Cea mai bună prietenă a mamei mele a întins atunci una din mâinile ei cu degete osoase și lungi până la geanta pe care o lăsase lângă cafetieră și a scos din ea un volum legat.

— Știi ce este asta?

L-a fluturat deasupra capului ei.

— Desigur. Teza mea.

O purta cu ea de câteva zile. O văzusem citind-o în momentele libere în grădinile campusului, așa că nu m-a mirat că s-a dus

direct la ea. „O abordare a surselor intelectuale ale lui Parmenide din Elea.”

— Nu! Este mult mai mult decât asta! Este cauza apatiei tale, a spus de parcă ar fi fost un diagnostic medical. Împreună cu doctorul Sanders și comisia lui de babornițe, probabil că sunt singura ființă umană de pe planetă care a citit acest cărțoi căruia i-ai dedicat patru ani din viața ta. Patru ani! Aproape o mie cinci sute de zile n-ai ieșit din bibliotecă și ți-ai stricat ochii în acele baze de date oribile. Nu vezi? Te veștejești, băiete! Te-ai lăsat purtat de ceea ce strămoșii tăi așteptau de la tine. Ai devenit deja un bărbat înțelept ordonat și corect…

— Și, în plus, se pare că și cam plictisitor.

— Exact, dragule! Focul pasiunii ți se stinge. Fie te miști chiar acum și dovedești ceea ce ești în stare să faci pentru tine… fie te vei îmbălsăma de viu.

— Deja mă consideri o cauză pierdută?

— Deloc. De fapt, chiar aici, în teza ta, am găsit o urmă de speranță, a șoptit răsfoind cu aviditate volumul cartonat. Ce nebunie a fost aia să te închizi în peșterile din Dunmore timp de două zile și două nopți?

Mă privea caustic. Se referea la ceva ce, într-adevăr, povesteam într-o anexă a lucrării mele. Era relatarea personală a ceea ce mi-a trecut prin minte în timpul celor aproape patruzeci și opt de ore de întuneric și post sever, în care am rămas într-o grotă carstică, încercând să depășesc zilele de izolare extremă cărora li se supuneau filosoful Parmenide și discipolii săi. Poate că aceea a fost singura mea urmă de investigație în teren. De mișcare. Ceea ce căutau adepții lui Parmenide – sau, cel puțin, asta spuneau textele pe care le-am studiat până le-am stors sufletul – era să comunice în locuri precum acela cu zeii și să primească de la ei înțelepciunea lor infinită. Dar, imitându-i (într-un acces de nebunie), n-am obținut decât confuzie. Am făcut asta gândindu-mă la cât de mândru ar fi fost bunicul meu dacă m-ar fi văzut că duc atât de departe învățăturile unuia dintre părinții filosofiei grecești, dar și cu speranța stupidă de a cerceta în acea „altă lume”, cea a visărilor febrile ale anahoretului, ceva despre locul unde se află tatăl meu. Știu și eu… Un indiciu mistic. Un semn. O voce. Ceva care să mi-l aducă la viață dincolo de cele câteva fotografii cu el pe care le păstram.

Am dat greș, desigur.

Din acele ore de penumbră nu rămăsesem decât cu o teamă nouă de locurile întunecate și cu senzația că, de fiecare dată când închideam ochii, mă cufundam în cele mai groaznice orori pe care subconștientul meu le putea concepe.

Trecuseră deja doi ani și, de atunci, nu mai reușisem să dorm bușteан ca înainte.

— Este nebunesc ceea ce explici aici, a continuat Susan cu un aer inchizitorial, parcurgând paragrafele cu degetele ei osoase.

Dar este scris cu un mare talent.

— Mulțumesc, am murmurat surprins.

— Ar trebui să te dedici acestei activități. O știi bine. Ai fi un mare romancier. Ca bunicul tău.

— Romancier… am bombănit. Nu începe din nou, te rog. V-am spus de o mie de ori, ție și mamei mele, că nu sunt îndeajuns de motivat pentru a-mi petrece jumătate din viață stând așezat în fața unei foi albe. În plus, știi prea bine că toată lumea m-ar compara cu el.

Susan a plescăit din limbă.

— Nu te înșela, dragule. Motivația pentru a scrie o carte bună o oferă faptul că ai ceva important de povestit. Du-te în Spania. S-a întors tenace la ideea ei. Respiră alt aer. Caută cartea lui Caramuel. Și, în treacăt, aruncă o privire asupra originilor tale. Omul, dacă nu este prost, nici orb, întotdeauna sfârșește prin a găsi lucruri importante în ele. Dar mai ales scrie, scrie întruna. Scrie tot. Bine sau rău. Nu contează. Scrie în timp ce cauți acea carte veche sau în timp ce te distrezi. E totuna. Pe drumul acela, în timp ce-ți faci ordine în gânduri și vizitezi locuri, poate dai de vreo comoară… și poate chiar vei sfârși prin a o înțelege pe mama ta.

— Va fi mai ușor să fac primul lucru decât al doilea.

— În privința asta suntem de acord. A dat din cap, lăsând ca șuvițele blonde să se clatine pe chipul ei vioi. Este la fel de încăpățânată precum a fost bunicul tău. Chiar ieri nu s-a lăsat până nu m-a convins să-ți dau asta, a spus ea fluturând un plic lat, pe care l-a scos din interiorul tezei precum unui magician care scoate un iepure din joben. Eu nu voiam. Mi se părea că era un mod de a te obliga, dar amintindu-mi ceea ce departamentul de achiziții de la Old Library auzise săptămâna trecută cu privire la acel *Primus calamus,* am interpretat asta ca o coincidență oportună și m-am hotărât să ți-l aduc.

— Ți-a dat asta pentru mine? Ce este?

— Un bilet de avion la clasa întâi ca să zbori chiar mâine la Madrid.

— Mâine?!

Ochii i-au strălucit.

— Așadar, asta este o altă capcană din partea mamei mele, am protestat. Iar tu te-ai pretat să-i fii complice.

Susan Peacock s-a prefăcut vinovată. Am văzut cum obrajii i se îmbujorau ușor și lăsa privirea în jos.

— Nu o lua așa, David. Mi-a spus doar că vrea să-ți facă un cadou pentru că ți-ai terminat teza, a zis ea și și-a dres glasul.

— Și de ce nu mi l-a dat ea însăși?

Ochișorii strălucitori ai acelei femei mărunțele și cu un caracter puternic s-au ridicat din nou.

— Spune că sunt șefa ta și că pe mine nu mă vei refuza…

— De aceea am crezut întotdeauna că ești de partea mea.

— Și chiar sunt, David. Nu-mi place să vă văd certându-vă. Ia cadoul ei ca pe un gest de bunăvoință. În plus, chestiunea referitoare la cartea lui Caramuel pare foarte promițătoare. Nu fi bleg, haide, acceptă odată cadoul!

În acea dimineață, biletul de avion nu a fost singurul lucru pe care mi l-a dat Susan Peacock. Mama Gloria – după cum îi era obiceiul – avusese grijă de tot pentru ca propunerea ei să fie cu neputință de refuzat. Împreună cu biletul de îmbarcare am găsit o rezervare la un hotel de lux din centrul Madridului și câteva rânduri mâzgălite de ea pe spatele unei fotografii vechi din albumul nostru de familie.

„Astfel îți vei aminti de unde vii. Drum bun, fiule."

Cuvintele acelea aveau o intenție ascunsă. Un umor propriu, inconfundabil la o persoană atât de înclinată spre vorbele cu două înțelesuri și spre jocurile de cuvinte, cum era ea.

Căci Madridul, în caz că n-am spus încă asta, a fost orașul în care m-am născut.

Instantaneul pe care îl alesese pentru a-și lua rămas-bun de la mine fusese făcut la intrarea într-o biserică din Madrid, cu mult timp în urmă. De fapt, era singurul pe care mi-l aminteam în care eram fotografiat cu părinții mei și în care toți trei păream fericiți. Fotograful l-a făcut când am ieșit de la botezul meu. Mama, foarte frumoasă, mă ținea în brațe înfășurat într-un șal croșetat. Tata, la dreapta, privea spre cer îngândurat. Era un domn cu ochelari închiși la culoare, înalt, drept, cu o înfățișare de domn de pe vremuri, un păr creț și negru și o barbă rară foarte bine tunsă. Era îmbrăcat într-un costum cu vestă gri, cu o croială clasică, și cravată asortată, cu vârful batistei ivindu-se din buzunarul de sus al sacoului.

În poza aceea ne vedeam micuți. Imaginea, cam ștearsă, fusese luată din celălalt capăt al străzii, pentru a prinde fațada bisericii. Presupun că în 1980 fotografiile profesionale încă erau un lux pentru un cuplu de tineri căsătoriți care erau la început de drum și trebuia să profite la maximum de acestea. Păream ultimii trei oameni de pe planetă, pozând sub un colos cu un aspect pe cât de dezolant, pe atât de galactic. Frontonul acela era, desigur, cel al unei biserici ieșite din comun. Nici gotică, nici barocă. Cert este că nici măcar spaniolă nu părea. Era vorba despre o clădire triunghiulară, nordică, având un profil metalic, flancată de două clopotnițe cu aspect vag piramidal.

„Așa îți vei aminti de unde vii", am citit din nou pe spate. Și mai jos, cu un scris mai vechi, cu creionul, poate scrisul tatălui meu, cineva notase: „Biserica Santisimo Sacramento, Madrid. Botezul lui David".

Am mângâiat perplex acel carton vechi, biletul de îmbarcare și rezervarea la hotel. M-a cuprins o senzație ciudată. Tocmai îmi dădusem seama că *Primus calamus,* și în special al treilea volum al său, intitulat *Metametrica,* era o operă extrem de ciudată, din

epoca lui Calderón de la Barca, plină de jocuri de cuvinte, imagini ciudate, enigme, gravuri cu labirinturi și ambiguități demne de o minte precum aceea a mamei mele. Dacă pe vremea acestei opere ar fi existat fotografiile, cu siguranță autorul ei ar fi inclus una ca aceea în paginile sale. Pentru a deruta.

Chiar în acea după-amiază, neavând nimic de pierdut, m-am hotărât să-mi fac valiza. În bagaj am pus trei tricouri, două perechi de pantaloni din bumbac, două cămăși, un blazer și un slip. Am adăugat un Kindle plin de cărți pe care intuiam că nu aveam să le citesc, niște ochelari de soare, o pălărie panama, laptopul meu și o listă difuză de contacte pe care urma să încerc să le localizez în Spania.

„Să scrii, să scrii întruna!”

Ordinul lui Susan mi-a răsunat în creier, obligându-mă să pun în bagaj și un caiet de notițe.

2

A fost o vreme când am vrut să fiu ca bunicul meu.

Capriciul, ce-i drept, a durat puțin. A fost la fel de efemer precum dorința mea arzătoare de a deveni astronaut sau super-erou. Dar în după-amiaza aceea umedă de iulie din Dublin – cea cu biletul către Madrid, valiza făcută în viteză și ordinul grabnic al lui Susan de a începe să scriu o dată pentru totdeauna – mi-a revenit printre amintiri.

Bunicul meu José și-a petrecut întreaga viață mâzgălind pagini. De-abia ieșea din camera lui, care mirosea a pachete de coli de hârtie de curând desfăcute, ca și cum i-ar fi fost teamă de lumea „reală” și s-ar fi simțit în siguranță doar înconjurat de creațiile sale, în liniștea biroului său.

Desigur, nu mi-a spus niciodată exact ce făcea în biroul acela. Cu siguranță, s-a gândit că nu aveam să înțeleg. Sau nu a știut cum să-mi explice. Ori, poate, a crezut că era mai bine ca micuțul casei să crească ferit de acel vârtej ciudat de senzații, de acea exaltare intimă pe care o simte cel care creează un text. „Scrisul este o meserie periculoasă”, murmura uneori în timpul meselor lungi de la sfârșit de săptămână, când vreunul dintre noi îl întreba despre munca lui. „Imaginându-ți personaje, te expui unor minți străine”, adăuga pe un ton plângăreț. „Sfârșești prin a auzi voci care șoptesc lucruri. Sfârșești prin a vedea ceea ce alții nu văd și îți este greu să nu înnebunești. Și, în plus, mai sunt și acele umbre… Cele care caută prin toate mijloacele să te cufunde în neant și să-ți fure focul invizibil al creativității.”

„Ce umbre?” îl întrebam.

Dar el mă mângâia pe cap, îmi ciufulea părul cu mâna lui mare și tăcea.

Într-una dintre acele zile îndepărtate, când încă mai credeam că aș putea fi ca el, bunicul a lăsat să se întrevadă, despre natura muncii sale, ceva care m-a cutremurat.

S-a petrecut întâmplător. M-a surprins unde nu trebuia.

— Așadar, îți place să mă spionezi, a bombănit când m-a descoperit ascuns sub biroul la care lucra el.

Din fericire, n-a știut niciodată că de vinerea precedentă îl tot auzeam cum își trecea pe curat manuscrisul romanului său *El alma del mundo*[1].

— Ce naiba crezi că vei găsi acolo jos?

Bunicul, care avea niște ochi enormi și niște sprâncene albe și aspre, ce vorbeau când se arcuiau, m-a străpuns cu privirea. Părea supărat.

— Eu, eu… m-am bâlbâit tușind. Eu nu…

— Ieși de acolo. Haide.

— Eu… am repetat paralizat, gata să izbucnesc în plâns. Eu nu voiam decât să știu de unde scoți poveștile tale, bunicule!

Scuza mea, îmi amintesc bine, l-a uluit. M-a obligat să-i repet fraza aceea de vreo două ori și s-a frecat la ochi, nu știu dacă surprins sau consternat.

— De unde-mi scot poveștile? a reacționat el în cele din urmă.

Atunci don José Roca și-a mișcat mâinile pe clapele vechii sale mașini de scris și, gânditor, i-a îngăduit întrebării mele să plutească în neant timp de câteva secunde. Apoi pupilele sale au fulgerat. După care, nimicind aerul solemn cu care obișnuia să se învăluie când scria, a izbucnit în râs.

— Ceea ce mă întrebi tu este un adevărat mister, domnișorule, a tunat brusc și pe un ton amuzat. Este cel mai de preț secret al unui scriitor! Secretul meu!

Supărarea lui se risipise brusc, așa cum făceau uneori furtunile de vară deasupra Stâncilor lui Moher. Spre ușurarea mea, s-a ridicat de pe scaun, s-a îndepărtat de locul în care eu stăteam încă ghemuit și s-a plimbat prin încăpere, clătinându-și trupul enorm spre cea mai apropiată etajeră.

— Spune-mi, David, câți ani ai?

— Nouă. Aproape zece, am răspuns.

Cu un gest, m-a obligat să ies din ascunzătoarea mea.

— Bine, bine. Aproape că ești deja un bărbat. Cum de nu mi-am dat seama? Când vei împlini zece ani, vei citi cartea asta și vei începe să cauți singur de unde vin poveștile, a adăugat întinzându-mi un volum legat în piele pe care tocmai îl luase în mâinile sale. Astfel, nu vei uita niciodată secretul unei povești bune.

— Ăsta este pentru mine? Serios, bunicule? am zis, emoționat de cadoul acela.

— Foarte serios, tinere. Dar va trebui să-mi promiți că-l vei citi.

— Iar dacă-l voi citi, voi putea să prind povești, așa cum faci tu?

Bunicul a râs din nou, cu siguranță imaginându-se pe sine prinzând povești ca și cum ar fi fost fluturi.

— Asta va depinde de cât de mult te vei strădui, a șoptit. A scrie înseamnă să cauți. Într-o bună zi vei înțelege asta. Dacă vreodată vei deveni scriitor, îți vei petrece toată viața căutând. De fapt, nu vei înceta niciodată să cauți. Niciodată.

— Să caut ce, bunicule?

— Totul!

Volumul pe care mi l-a încredințat în acea după-amiază a fost o ediție veche a *Străinului misterios* de Mark Twain. În realitate, a devenit doar primul din acea mică colecție pe care avea să mi-o dăruiască până în ziua morții sale, survenită cu peste un deceniu în urmă.

Totuși, volumul acela a fost cel mai aparte. Era ceva asemănător cu o autobiografie romanțată, o deghizare în spatele căreia părintele lui *Tom Sawyer* se prezenta ca un fel de înger

care le apărea câtorva băieți – o metaforă clară a cititorilor săi –, cărora le dezvăluia secretele care-i conveneau cel mai mult. Străinul, desigur, avea multe trăsături ale lui Twain însuși. Dar avea și ceva ce nu îi aparținea. În personajul său exista o nuanță sinistră, întrucâtva răutăcioasă. Câțiva ani mai târziu, aveam să descopăr că Twain credea că picase din cer în timp ce trecea cometa Halley, în 1835. Și nu spunea asta în glumă. S-a născut în luna noiembrie a acelui an. Se mândrea cu asta ori de câte ori avea ocazia. Bineînțeles, nimeni nu a luat în serios gluma aceea până când, printr-o ciudată întâmplare cosmică, Mark Twain a decedat tocmai în 1910, când s-a întors îndrăgitul lui călător ceresc. Era evident că a fost luat de aceeași cometă care-l adusese.

Atunci, chiar a fost un trimis al cerului?

Îndoiala s-a întipărit în mintea mea de copil.

În primele pagini din *Străinul misterios* el însuși își definea personajul principal – un străin sosit de nicăieri, în stare să anticipeze timpul și care-i trata pe oameni ca pe niște figurine din ieslea de Crăciun – ca „un vizitator supranatural venit din alt loc”. Și tocmai rândul acela fusese subliniat cu creion roșu de către bunicul meu.

A fost singura însemnare pe care am găsit-o în toată cartea.

Un vizitator? Și ce naiba voia să spună asta? Oare Twain se simțea un marțian? Un înger căzut, poate?

Mi s-a aprins imaginația.

Dar bunicul? Era și el unul dintre ei?

L-am întrebat, desigur. Dar de-abia dacă mi-a răspuns, într-un mod evaziv, cu un îndemn pe care atunci nu l-am înțeles.

— Ferește-te de străinii misterioși, David. Sunt teribili. Stau mereu la pândă. Întotdeauna.

Lectura aceea mi-a lăsat un gust amar ce a durat ani întregi. O acreală ciudată, pătrunzătoare, care s-a intensificat de îndată ce am aflat că acea carte a fost ultima pe care Twain a scris-o înainte de a muri. Din cauza ei, mi-am pus întruna întrebări absurde de-a lungul întregii adolescențe. Întrebări pe care, în mod laș, n-am mai îndrăznit să i le mai pun bunicului meu.

Se simțea și el așa?

Ca un străin din altă lume.

Își scoteau el și Twain poveștile din acele „alte locuri” din care credeau că provin?

Acela era izvorul secret din care-și potoleau setea.

Nu este de mirare că, după ce am citit romanul acela încă de vreo două ori, am ajuns la concluzia că scriitorii sunt un fel de iscoditori ai invizibilului. Munca lor, când este nobilă, consta în a juca rolul de intermediari între lumea asta și celelalte lumi.

Viețile unor autori au confirmat acele bănuieli. Philip K. Dick, de exemplu, n-a avut complexe în a recunoaște că pusese piciorul prin acele „alte lumi”. La fel și Edgar Allan Poe. Brusc, am

remarcat că autorii mei preferați împărtășeau acea idee. Recunoșteau, fără niciun complex, că dimensiunea invizibilă din care-și trăgeau seva, departe de a fi pur și simplu o invenție, era la fel de infinită și de reală ca stelele din univers.

Cred că de aceea am avut întotdeauna atât de mult respect pentru îndeletnicirea scrisului… și o evitam de atât de mult timp.

3

Venindu-mi în minte toate acele amintiri, cu plicul de la mama în buzunarul interior al hainei, m-am lăsat cuprins de o tristețe îndepărtată, venită parcă dintr-o altă epocă.

Eu și mama Gloria locuiam în piața Parnell, într-o vilă cu trei etaje, cu fațada din cărămidă roșie și ferestre frumoase cu jaluzele, vopsite în alb. Întotdeauna am avut bănuiala că acea reședință era o făptură cu voință proprie. Podelele ei scârțâiau la orice oră, nu-mi găseam niciodată lucrurile unde le lăsasem și, de parcă asta n-ar fi fost de-ajuns, avea obiceiul capricios de a înghiți cărți și reviste ce aproape că nu mai apăreau niciodată. Era aceeași casă pe care bunicii o aleseseră pentru a locui când s-au mutat în Dublin și pe care noi am moștenit-o, transformând-o într-un fel de mausoleu al familiei Roca.

În acel pântec de balenă nu era greu să dai peste relicve care-ți stârneau imaginația sau care te transportau în epoci îndepărtate. N-am avut niciodată nevoie de cine știe ce stimulent pentru a mă îmbarca în astfel de călătorii. Încă de mic eram mereu cu capul în nori. Și, deși cu efort și cu puțin cinism, reușisem să mă ancorez pe pământ, în după-amiaza aceea legăturile pe care le creasem cu atât de multă răbdare s-au dovedit a nu fi prea solide.

A fost ca și cum ceea ce urma să mi se întâmple ar fi făcut să se risipească pereții subțiri care despărțeau momentele timpului.

Am găsit casa goală. Mama dăduse zi liberă personalului de serviciu și plecase la cumpărături, așa cum îmi spusese Susan Peacock.

Trist, cu mintea rătăcind printre amintirile mele, am urcat în biroul bunicului meu. Nu intram acolo aproape niciodată. De la moartea lui, locul acela devenise „vechea bibliotecă”, iar eu o evitam dintr-un anumit motiv. Acel salon cu tavan înalt, cu pereți acoperiți de rafturi din lemn de mahon, decorate cu acele nișe care te priveau cu fălcile căscate, îmi provoca teamă. Îmi stârnea amintiri care nu erau ale mele. Iar asta mă speria.

Dar în acea dimineață Susan Peacock spusese ceva ce-mi trezise curiozitatea și am simțit nevoia să arunc o privire.

„Cercetează-ți originile”, mormăise. „Omul, dacă nu este prost, nici orb, întotdeauna sfârșește prin a găsi lucruri importante în ele.”

Iar mie, care încă nu înțelegeam de ce mama se încăpățâna să mă trimită la Madrid, nici de ce își luase rămas-bun de la mine cu o fotografie veche de familie, nu mi-a trecut altceva prin minte decât să mă îndrept spre biroul bunicului meu, să mă așez pe fotoliul Chester din mijlocul camerei și să privesc pânza enormă ce-l înfățișa lângă biroul pe care acum îl aveam în față.

— Bunicule, îmi spui și mie ce se petrece?

José Roca – crescut în districtul Chamberí, de neam mare, „motan” de spiță nobilă – se stabilise în acea vilă din centrul Dublinului în toamna anului 1950. Mutarea aceea nu i s-a părut niciodată întâmplătoare. Era convins că un scop divin îi pusese în cale Irlanda. Că, într-un fel sau altul, era inevitabil să-și sfârșească zilele acolo.

José era un bărbat care credea în astfel de lucruri și interpreta totul prin prisma predestinării. Pentru el, totul se întâmpla conform unui plan. De aceea bunica mea Alice se născuse la doar două case distanță de noua lui locuință. De aceea ea și José se cunoscuseră la un congres literar în Dublin cu trei ani înainte. Și de aceea i-a cerut mâna la un restaurant aflat la colț, The Rock – ca numele lui de familie –, unde, începând din acel moment, aveau să se ducă să ia cina în fiecare sâmbătă seara.

Dar pentru soții Roca nu totul începuse acolo.

Prima lor locuință a fost un apartament modest din cartierul Argüelles, în capitala Spaniei. În acei primi ani, bunicul și-a investit economiile într-o minunată mașină de scris Underwood Leader, verde-închis și cu clape albe; a învățat să scrie la mașină și astfel a început să tasteze zi și noapte.

Acel tac-tac-tac al scrierilor sale a devenit primul zgomot de fond al cuplului.

Cu timpul, în vreme ce foile se îngrămădeau pe biroul bunicului, Alice a început să-și petreacă zilele cu micuța Gloria, singura ei fetiță. Mama mea. Și, în curând, aproape pe nesimțite, tot plimbându-se prin parcul din Vest și contemplând culmile pleșuve ale munților Guadarrama, dorul de pășunile verzi din Irlanda a pus stăpânire pe caracterul ei. A fost o melancolie survenită brusc, care a crescut în același ritm cu care primul roman al soțului ei câștiga faimă și cititori în întreaga Europă. Cu acei primi bani, ea și cei doi spanioli ai casei au hotărât să se instaleze definitiv în Irlanda.

Cu delicatețe, Alice l-a convins pe bunicul meu să se mute în acea vilă în stil georgian din centrul Dublinului și să poată astfel să înfrunte viața într-o țară în care scriitorii erau – și încă sunt, din fericire – tratați cu un respect reverențial.

Totuși, nici mutarea aceea nu avea să pună capăt suspinelor bunicii mele.

Când micuța Gloria a crescut, a simțit curiozitatea de a cunoaște orașul în care se născuse. Interesul ei pentru Madrid a coincis cu niște ani în care capitala clocotea de activitate. Moartea lui Franco schimba țara cu mare viteză. Fusese redactată o nouă Constituție. Un nou rege depusese jurământ în fața Curții. Comuniștii tocmai ieșiseră din clandestinitate. Au fost scoase de sub incidența legii Peñale adulterul și masoneria și s-a pus capăt cenzurării ziarelor și a cărților, totul acolo se dorea a fi nou și incitant. Iar în mijlocul zarvei de cântece de protest și de concerte pe care le susțineau mari trupe internaționale ale momentului

precum AC/DC sau Queen, Gloria s-a îndrăgostit de un spaniol. Îl chema César Salas, mai avea puțin și termina dreptul, iar la început soții Roca l-au plăcut atât de mult, încât, datorită profesiei lui don José, a obținut imediat o slujbă de administrator la Ambasada Spaniei în Dublin. Nu era nimic extraordinar, ce-i drept, dar era bine plătit și avea să le permită să o aibă aproape pe fiica lor când ea ar fi decis să se căsătorească.

Acest lucru s-a întâmplat la Crăciunul îndepărtat din 1978.

În aparență, viața din epoca aceea a fost idilică. Bunicul meu se afla pe culmile carierei sale și tinerilor mei părinți li se deschidea o întreagă lume de explorat.

Din nefericire, acel *statu quo* nu avea să dureze mult.

Tatăl meu nu a fost niciodată un familist și prezența zilnică a bunicilor mei a început să-l asfixieze. De vreo două ori, și-a exprimat intenția de a se îndepărta de ei, până când ceva neașteptat a schimbat totul: Gloria, mama mea, a rămas însărcinată cu mine.

Acela trebuie să fi fost un moment intens.

David a devenit cuvântul care avea să le schimbe viețile.

Tata a înțeles că eu aveam să pun punct dorințelor sale de libertate. Presupun că s-a gândit că, odată cu venirea noului membru al familiei, cheltuielile aveau să crească și că faptul de a avea aproape un socru influent și bogat i-ar oferi o alinare de care n-ar dispune nicăieri în altă parte.

Apoi am sosit eu.

Din câte am auzit dintotdeauna povestindu-se, bucuria venirii mele pe lume a fost efemeră. Odată botezat la Madrid, pentru a-i face pe plac familiei tatălui meu, cu don José, bunica Alice și noi trei instalați în Irlanda sub același acoperiș, au sosit și problemele. Bunicul și tata erau bărbați cu un caracter puternic și, cel mai rău, aveau idei contrare în aproape orice privință. Don José, un cavaler ilustru, cu vederi europene, cu minte deschisă, își transformase vila într-un plăcut punct de întâlnire pentru artiști, poeți, pictori și gânditori mai mult sau mai puțin boemi. Frecvent, seratele pe care le organiza în salonul nostru se prelungeau până târziu în noapte, ceea ce-l supăra foarte tare pe tata. Nu zgomotul îl deranja, ci argumentele musafirilor, pe care el le considera ciudate. În curând, nemulțumirea lui s-a preschimbat în aversiune. Nu-i suporta pe acei literați cu aere de libertate, locuitori ai unor lumi ireale, cu capul în utopii care nu aveau să prindă contur în vecii vecilor.

După nașterea mea, situația s-a înrăutățit. Nu exista conversație fără manifestări necontrolate, nici reuniune de familie fără polemici. Iar tata, care pare-se că nu se adapta prea ușor, a început să petreacă vreme îndelungată în afara casei, acceptând aproape orice misiune diplomatică i se oferea, doar ca să nu frecventeze prea mult familia Roca și casa lor din ce în ce mai extravagantă.

Când am împlinit șase ani, dintr-un motiv pe care nu mi l-au explicat niciodată, domnul César, căci așa îl strigau subretele, a cerut Ministerului Afacerilor Externe să-i schimbe destinația. N-am înțeles de ce ne-a părăsit. Nici de ce nu ne-a mai vizitat niciodată, nici nu s-a mai interesat de noi. Niciodată nu mi-a dat vreun telefon să mă felicite de ziua mea, nici nu mi-a trimis vreo scrisoare sau nu mi-a dat vreun semn de viață.

Într-o zi, mirați de absența lui prelungită, bunicul și mama s-au dus la Porto, ca să stea de vorbă cu el. La minister li s-a spus că acel consulat fusese ultima lui destinație. Dar când s-au prezentat la birourile sale, nimeni n-a știut să le spună unde era. Pur și simplu, dispăruse.

Eu mi-am petrecut toată copilăria plângând pe ascuns, urându-l sau dorindu-mi-l aproape, până am crescut… și l-am uitat.

În curând, singura amintire despre el a rămas acea fotografie cu noi trei în fața bisericii în care am fost botezat. Singura cu familia completă pe care mama nu a rupt-o. Era o imagine estompată, îndepărtată, sinteza perfectă a amprentei șterse pe care César Salas o lăsase asupra mea.

Am crescut, așadar, în umbra bunicului, înconjurat de cărțile și de hârtiile sale, văzându-l scriind în fiecare zi în birou, de dimineața până seara, inventând povești care se citeau în jumătate din Europa.

Faptul că am fost educat în casa unui literat pe care uneori ziariștii îl comparau cu Jules Verne sau cu Bram Stoker m-a făcut să simt, încă de mic, o curiozitate de nestăpânit pentru munca lui. Ochii mei de copil vedeau pe atunci creația literară ca pe un fel de act supranatural. O magie care permitea crearea poveștilor din nimic și despre care bunicul nu mi-a spus niciodată mai mult decât acea insinuare legată de *Străinul misterios.*

În mediul acela am ajuns pasionat de puterea cuvintelor. Am studiat filologia. Și apoi filosofia. Bunicul a știut să planteze în mine sămânța a ceva ce, din nefericire, nu a văzut înflorind. Ceva ce, în acel moment, nici măcar eu însumi nu știam că aveam în mine.

În acea seară, când am ridicat ochii de pe portretul bunicului, în biroul lui, am văzut-o.

M-am mirat să găsesc acea carte în altă parte, nu la locul ei, uitată pe unul din brațele fotoliului Chester pe care mă așezasem. Eu nu o lăsasem acolo, de asta eram sigur. Și aș fi pariat că nici mama, care simțea același respect pentru acea încăpere a casei.

Am luat-o, cu gândul să o pun la locul ei, dar ceva m-a făcut să mă răzgândesc.

Era un volum vechi, oarecare, cu o supracopertă veche, zdrențuită, ce de-abia dacă lăsa să se vadă titlul și care se îndoia grosolan peste niște coperte căptușite cu pânză, cusute cu oarecare silință. De ani buni nu mai văzusem o carte ca aceea.

Era scrisă în spaniolă. Ilustrația de pe copertă era oribilă: un desen cu cerneală chinezească, precum cele pe care le stilizau editurile din Barcelona din anii șaptezeci. Am deschis-o, căutând pagina din interior pe care apărea titlul, *El castillo de Goort.* Numele autoarei, tipărit chiar dedesubt cu niște litere mărunte și vechi, m-a electrizat.

Victoria Goodman.

„Victoria Goodman?”

„Dar cine naiba a lăsat asta aici?”

4

Eu am cunoscut-o pe acea scriitoare. Mi-o aminteam. Nu știam datorită cărui capriciu straniu al memoriei, dar mi-o aminteam.

La fel ca bunicul José, Victoria Goodman fusese una dintre acele femei predestinate să aibă succes în lumea literelor. Nu spun eu asta. Era ceva ce încă se putea citi pe copertele rupte ale acelui roman.

Bunicul mi-a povestit că tatăl acelei autoare a fost unul dintre cei mai importanți editori de după război. Îl chema Juan Guzmán și a intrat în mica istorie a literaturii spaniole ca un om de afaceri neliniștit, anglofil, căruia îi plăcea mai mult Shakespeare decât Cervantes, care a descoperit afacerea tiparului în timpul unei călătorii la Portsmouth, în 1932. După o perioadă lungă petrecută acolo printre turnătorii și fabrici de cerneală, s-a decis să dea numelui său o tentă anglo-saxonă. A schimbat numele Guzmán cu Goodman, care, la urma urmei, înseamnă același lucru („un om bun"), și s-a întors în țara sa, hotărât să înceapă o viață nouă cu mașinăriile pe care tocmai le achiziționase.

Pe atunci, la Madrid, oricărui străin i se conferea statutul de nobil, așa că Juan a știut să-și câștige numaidecât un loc în elita culturală a franchismului. A tipărit mai multe reviste ale mișcării și destule programe de teatru, afișe pentru piața taurilor Las Ventas și chiar meniuri pentru palatul El Pardo. Își făcea frecvent apariția la serate dansante și recepții oficiale, aproape întotdeauna alături de soția lui și de o fetiță blondută și dulce, care părea întruchiparea ilustrațiilor lui Ferrándiz.

În bârfele din saloanele literare ale epocii se zvonea că tipograful Goodman reușise s-o facă pe acea fetiță să scrie chiar înainte de a învăța să citească. Iar ea, desigur, nu a dezmințit niciodată acest lucru. Dimpotrivă. A alimentat mitul personal povestind că, la vârsta de trei ani, petrecea deja mai multe ore luând cărți din biroul tatălui ei și copiind literele din ele decât jucându-se cu păpușile.

Victoria nu a început, așadar, scriind, ci desenând cuvinte – nu conta că erau din latină, chineză sau arabă –, iar acel mod de a înțelege lumea avea să o transforme, în cele din urmă, într-o ființă ciudată, care privea realitatea cu alți ochi decât restul lumii.

Cu acea carte deteriorată, *Castillo de Goort,* în mâini, nu mi-a fost greu să evoc imaginea zilei ploioase în care am cunoscut-o pe autoare.

Eu aveam doar zece ani și fusesem însărcinat să-i întâmpin pe musafirii care soseau în casa noastră din piața Parnell. În acea vineri funestă, misiunea mea a constat în a fi atent la sonerie și în a-i însoți pe invitați în bibliotecă, în timp ce personalul de serviciu avea grijă de hainele și de umbrelele lor ude. Era

toamnă. Toamna aspră din 1990. Iar bunica mea decedase în urmă cu doar douăzeci și patru de ore.

Plânsesem toată ziua. Bunica fusese diagnosticată cu un cancer de oase în Săptămâna Mare și cu toții știam că, mai devreme sau mai târziu, avea să moară. Dar nu ne așteptam ca, printre mulțimea de cunoscuți care ne-au trecut pragul în ziua înmormântării ei, să ne viziteze și o dragă și îndepărtată prietenă a familiei. A sosit de la Madrid, fără bagaje, învăluită într-un nor de parfum de violete, cu bomboane pentru mama și un buchet de flori albe pentru bunicul. Era Victoria Goodman.

Prima mea impresie a fost că era vorba despre o doamnă în vârstă. A sunat la ușa noastră îmbrăcată în negru din cap până-n picioare, cu pălărie, mănuși din catifea și o pelerină de ploaie de aceeași culoare. A sosit exact la timp pentru înmormântare, mi-a ștampilat un sărut pe obraz și apoi i-a îmbrățișat pe aproape toți cei care se aflau în acel moment în bibliotecă.

Totuși, ceea ce nu voi uita niciodată este ceea ce s-a întâmplat când ne-am întors de la cimitirul Glasnevin. Noi, persoanele apropiate familiei, ne-am așezat să bem ceaiul în fața unei tăvi enorme cu prăjituri și atunci bunicul, solemn, a rugat-o pe acea nou-venită să ne povestească cum a cunoscut-o pe bunica. În Irlanda, așa îți iei rămas-bun de la ființele dragi. Cu o conversație lungă despre viața defunctului, în care fiecare invitat relatează cel mai frumos moment pe care l-a împărtășit cu persoana dispărută.

— Ai fost ca o fiică pentru Alice, Victoria. Și o soră pentru Gloria… a spus el, îndemnând-o să vorbească în timp ce o privea pe mama cu tandrețe. Acestor persoane le va face foarte mare plăcere să afle.

— Dar au trecut deja atât de mulți ani de atunci, don José… a protestat Victoria cu delicatețe, deși fără puterea de a refuza.

— Ah, haide! Ești încă o tinerică…

— Deja mă îndrept spre cincizeci de ani.

Mama a servit atunci ceaiul și ciocolată la discreție și a tras la o parte perdelele din salon.

Mi-a atras atenția faptul că am auzit-o spunând că pusese pentru prima oară piciorul în casa aceea cam pe când avea vârsta mea. Că tocmai înainte de a împlini zece ani părinții ei au trimis-o la un colegiu de domnișoare din apropiere. Și că acest lucru fusese posibil mulțumită prieteniei tatălui ei, Juan Guzmán, cu bunicii mei și datorită preocupării acestuia ca ea să devină o doamnă cultă și elegantă.

— Pe atunci, tatăl tău îmi edita cărțile în Spania, a adăugat bunicul. Juan era un bărbat educat și știa că majoritatea colegiilor de după război din Madrid erau un dezastru. De aceea eu și Alice am organizat încântați șederea ta într-un internat din Dublin și am avut grijă de tine ca de fiica noastră.

— Ne simțeam foarte bine împreună, îți amintești? a intervenit mama, cu un zâmbet timid.

— Cum aș putea să uit, Gloria! Număram zilele așteptând să vină vinerea și să ne putem juca cu păpușile tale.

Lady Goodman a povestit atunci că, moartă de frig și de foame, instalată la *college* Saint Mary, a învățat balet, pian și chiar scrimă, dar, fiindcă o obligau să vorbească numai în engleză, pe timpul nopților redacta scrisori lungi, sub formă de povești, pentru tatăl ei. Le scria în spaniolă, pe de-o parte ca să nu-și uite limba, dar și ca o sfidare la adresa profesorilor ei.

Eu am ascultat-o hipnotizat cum depăna acele amintiri. Mai ales atunci când a povestit că în romanele sale protagoniștii își duceau viețile lângă sobe mari și dulapuri pline de gogoși cu gaură, iar astea erau lucrurile din Spania de care îi era dor cel mai tare. Ca un contrast, textele ei n-au fost niciodată dulci. Își asezona poveștile cu dialoguri înfricoșătoare între colegele ei și fantome ale unor fete de la internat asasinate sau cu subiecte de groază care îl țineau pe bunicul meu (care avea grijă să le trimită prin poștă părinților ei) cu sufletul la gură, neștiind prea bine ce ar putea face cu acel talent.

— Te invitam să-ți petreci toate weekendurile cu noi, a întrerupt-o bunicul. Eu și Alice am devenit pasionați de poveștile tale. Aveau o intrigă atât de puternică!

— Gloria și dumneavoastră erați un public foarte exigent. Și mătușa Alice, desigur, a adăugat cu tristețe.

— Ea te adora, a spus bunicul înăbușindu-și un oftat. Îi traduceai poveștile tale și ea ți le corecta, trecând-o toți fiorii. Mă încântă că încă-i spui „mătușă”…

— Vă amintiți ce se speria când vă vorbeam despre stafii?

— Stafiile! Da, desigur! „Oștirile antice”. El a ridicat din sprâncene însuflețit, ca și cum bucuria acelui cuvânt ieșit din uz l-ar fi trimis înapoi în acei ani pierduți. Erai obsedată de procesiunile de fantome. Îmi amintesc foarte bine.

În seara aceea, învăluit de relatarea unei fetițe care știa de unde veneau poveștile, am descoperit că lady Victoria scrisese primul ei roman la vârsta de treisprezece ani. *Los muertos somos nosotros*[2]. Și am mai aflat că, atunci când s-a întors în Madrid și a început să-și publice textele, era deja o femeie de douăzeci și patru de ani, iar cărțile ei apăreau în vitrinele librăriei Casa del Libro, de pe Gran Via. Pe atunci a câștigat câteva premii. Și, de asemenea, primii ei bani. Deși cel mai mare succes din acea vreme, după cum am auzit spunându-se la mine acasă, a fost faptul că s-a căsătorit din dragoste cu un descendent înstărit al familiei Lesseps, John Alexander Lesseps. Această căsătorie i-a oferit titlul de lady, în timp ce venitul din afacerile sale metalurgice multimilionare și absența copiilor i-au permis să nu se îndepărteze niciodată de acel „capriciu” al ei de a scrie.

Îmi imaginez că exact în acea seară destinul meu a rămas pentru totdeauna împletit cu al său. Căci, după acea vizită, bunicul a început să-mi dăruiască diverse cărți ale ei.

Avea sens. Erau romanele scrise de fiica prietenului și editorului său, care, în plus, devenise aproape o soră pentru mama mea.

Molipsit de acea fervoare unanimă, le-am așezat ordonate riguros lângă cea a lui Mark Twain. Mă fascina că aveam norocul de a-i cunoaște pe doi prozatori în viață: bunicul meu și acea „mătușă", îndepărtată și exotică, iubitoare a poveștilor de groază. Câți copii din lume se puteau lăuda cu așa ceva?

Bunicul a observat mulțumit interesul meu crescând pentru Victoria Goodman și a început să-mi dea câteva dintre interviurile pe care i le luau ziarele spaniole și pe care ambasada – de când cu dispariția tatălui meu – binevoia să ni le trimită acasă. Nu era mare lucru. O coloană pe o pagină din *ABC,* o recenzie cu fotografie în *Ya* sau cronica prezentării vreuneia dintre cărțile ei în *Diario 16.* Datorită acelor decupaje din ziare, Victoria nu a dispărut niciodată cu totul din copilăria mea. Din ele am aflat când a rămas văduvă. Când a obținut postul de profesoară la Facultatea de Filologie de la Universitatea Complutense. Și, de asemenea, când a anunțat că urma să creeze o școală de filologie experimentală, sub auspiciile campusului.

Mi-ar fi plăcut să o întreb atunci despre acei străini misterioși care-l impresionau atât de mult pe bunicul meu, dar n-am avut ocazia să o fac. Victoria devenise o femeie foarte ocupată. Am citit undeva că, pentru a-și crea micul laborator literar, hotărâse să o imite pe Isadora Duncan, creatoarea dansului modern, o divă care, ajungând la apogeul carierei sale, crease un fel de academie pentru a oferi burse persoanelor talentate care ar fi asigurat continuitatea artei sale. Probabil că acea inițiativă a fascinat-o pe Victoria. Ea era o femeie matură, iar perspectiva de a culmina o viață de literat ajutându-i pe alții să o cucerească probabil că i s-a părut a fi o datorie supremă.

Victoria nu a mai apărut niciodată la mine acasă. Se zvonea că vina pentru acea distanțare îi aparținuse tatălui meu. Că el și lady Goodman s-au certat în ziua nunții părinților mei și că neînțelegerea a iritat-o atât de mult, încât a hotărât să se îndepărteze. Dar moartea bunicii Alice a determinat-o să se întoarcă.

N-am mai știut nimic altceva despre „protejata" lui don José; mama o menționa doar din când în când, iar poveștile ei pline de mister au încetat în curând să mă mai intereseze. Viața ne-a adus noi întâmplări, deși niciuna nu avea să ne afecteze atât de mult precum moartea bunicului. În testamentul său, mărețul José Roca ne-a lăsat moștenire aproape trei milioane de lire și administrarea absolută a drepturilor sale de autor. Mie și mamei ne-a fost atât de greu să învățăm să administrăm acea moștenire, încât cărțile acelei scriitoare – pline de castele fermecate, talismane, hărți ale unor comori și umbre misterioase – au devenit în curând ceva de

care ne puteam lipsi. Rămăseseră doar o imagine ștearsă, disimulată de cea mai tristă zi a copilăriei mele.

Lucrul cel mai dezamăgitor dintre toate a fost că, stând în acel fotoliu Chester al bunicului, cu romanul obosit al Victoriei Goodman în mâini și mintea rătăcindu-mi în trecut, n-am fost în stare să-mi dau seama că toate acelea erau avertismente referitoare la ceea ce urma să mi se întâmple.

TREI ZILE ÎN MADRID
Victoria Goodman

5

Am sosit la hotelul meu din Madrid la șase fără douăzeci după-amiaza.

Taxiul pe care l-am luat de la aeroport a traversat un oraș-fantomă, strivit de o căldură uscată, ce părea să fi măturat de pe străzi orice formă de viață. Majoritatea magazinelor aveau obloanele trase, autobuzele circulau practic goale, puținii pietoni traversau bulevardele fără să acorde atenție semafoarelor și nu se vedea niciun suflet nici măcar sub copertinele moderne cu umidificator ale barurilor care erau deschise la începutul lunii august.

Vestibulul de la hotelul Wellington – un edificiu elegant de cinci stele amplasat la marginea cartierului Salamanca, cea mai nobilă zonă a capitalei – nu mi-a făcut o impresie mai bună. La ora aceea era la fel de gol precum restul orașului, impregnat de aceeași atmosferă mută și leneșă care plutea peste tot.

„Exact ce-mi imaginam. Mama m-a trimis în exil", m-am văitat eu.

Dar de îndată ce m-am prezentat la tejghea, portarul care stătea la ușă și-a părăsit micul birou și s-a apropiat pentru a-mi dărui un zâmbet ciudat.

— Bine ați venit, m-a salutat întinzându-mi un lucru pe care la început nu l-am identificat. Vă așteptam, domnule Salas.

— Poftim…?

— Cineva tocmai ne-a lăsat asta pentru dumneavoastră. Pare urgent.

Ascunzându-mi surprinderea – ultimul lucru la care mă așteptam era să primesc corespondență la Madrid –, am luat plicul acela din hârtie groasă și l-am cântărit. Era de culoarea untului. Impecabil. Și afișa blazonul pompos al hotelului.

— E pentru mine? Sunteți sigur?

Interlocutorul meu a încuviințat.

M-am uitat lung, cu o expresie indiferentă, la portar și la recepționera care ne supraveghea, fără a mă hotărî să-l deschid.

Într-adevăr, pe plic apărea scris cu litere mari numele meu. Prima persoană la care m-am gândit a fost Susan Peacock. Apoi la mama mea. Amândouă organizaseră acea călătorie până în cele mai mici detalii, îmi cunoșteau programul și poate că se gândiseră să-mi anime sosirea. Totuși, acel „pare urgent" m-a făcut să șovăi. Ele rezolvau lucrurile urgente cu un apel telefonic.

Intrigat, luând în considerare posibilitatea îndepărtată ca vreun bibliofil să fi aflat că mă aflam în oraș căutând un *Primus calamus,* am desfăcut clapa și am extras un cartonaș fără antet. Era scris de mână. M-am dat mai într-o parte înainte de a-l privi cu atenție. N-am recunoscut caligrafia, nici felul de a scrie drept, aproape ca pe un caiet de școlar cu linii.

Am citit:

Domnule Salas,

Vă rog să scuzați această imixtiune. Dumneavoastră nu știți cine sunt eu, dar o persoană care vă cunoaște m-a rugat să vă contactez. Știu că sosiți azi la Madrid și că poate sunteți obosit, dar cred că ceea ce trebuie să vă spun vă va interesa. Vă rog, întâlniți-vă cu mine la cafeneaua hotelului. Este important să ne vedem cât mai curând.

Cordial,
PAU ESTEVE

— Doriți să vă ducem bagajul în cameră cât timp vă ocupați de oaspetele dumneavoastră? m-a întrerupt portarul privindu-și ceasul.

— Da… desigur, am șovăit, imitându-l. Era aproape ora șase. Spuneți-mi, unde este cafeneaua?

El, circumspect, a clătinat din cap.

— Nu avem, domnule. Dar barul englezesc se află la capătul culoarului. Cred că acolo sunteți așteptat, a zis ca și cum ar fi știut ceva ce eu nu știam.

— Credeți?

— Sunt sigur, domnule.

— Aha…

Cu o oarecare plictiseală și neștiind ce să cred, m-am îndreptat spre locul care-mi fusese indicat. Încă purtam cămașa mototolită din timpul călătoriei și, după un zbor de aproape trei ore, aveam nevoie urgentă de un duș. Aș fi preferat să mă scufund în piscina hotelului și să fac puțin sport ca să-mi dezmorțesc mușchii, dar m-am gândit că ar fi cel mai bine să rezolv cât mai repede acea chestiune neprevăzută.

Pau Esteve era, în mod clar, un nume catalan. Poate vreun anticar sosit de curând de la Barcelona. Nu era ceva neobișnuit ca vânzătorii de cărți vechi să se anunțe între ei cu privire la apariția posibililor clienți. Mai ales dacă aceștia aveau bani și căutau un Juan Caramuel. Deși poate că era vorba despre un fost elev de la Trinity. Susan avea obiceiul de a-i trimite la mine pe toți spaniolii care treceau prin campusul nostru și se încăpățâna să țin legătura cu ei.

Oricine ar fi fost, aveam de gând să-l expediez cât mai repede cu putință.

Am găsit barul englezesc foarte aglomerat la ora aceea. Un loc răcoros, fără ferestre, cu muzică în surdină, acolo se respira un aer însuflețit, foarte diferit de cel de la recepție. Câteva cupluri care erau cazate la hotel se refugiaseră în jurul barului cu cocktailuri. Vorbeau despre treburile lor în semiîntuneric, discutau despre planurile pentru cină sau răsfoiau lipsiți de griji ziarele din acea zi, în timp ce pe un televizor cu plasmă mare, cu

volumul dat încet, știrile vorbeau despre incendii de păduri și accidente rutiere.

Nimeni nu s-a tulburat văzându-mă intrând, așa că am cercetat clientela cu oarecare îndrăzneală.

Privirea mi s-a oprit asupra unei tinere zvelte, cu părul castaniu prins într-o coadă elegantă. Stătea pe o canapea din damasc și citea o carte pe care n-am recunoscut-o. Cred că mi-a simțit imediat privirea și, ca și cum ne-ar fi unit un curent invizibil, am putut să-i observ stânjeneala. A lăsat ochii în jos de îndată ce a băgat de seamă că mă uitam la ea, și-a întors fața într-o parte și a roșit, dai și-a revenit imediat. Avea vreo douăzeci și cinci sau douăzeci și șase de ani și o privire care te cântărea, pe care am mai întâlnit-o doar în sălile de licitații publice. Lângă ea, un bărbat chel, de vreo cincizeci de ani, vorbea în șoaptă la telefonul mobil. Nu-l ținea lipit de ureche, ci în fața lui, ca și cum ar fi fost un microfon. Gesticula cu mâna liberă și, din când în când, se oprea, sorbind dintr-un pahar o băutură cu gheață. Părea un director care se bucura de *happy hour*. Avea nodul de la cravată slăbit și își lăsase sacoul pe scaun. Am presupus că tânăra trebuie să i se fi alăturat într-o călătorie de afaceri intempestivă, dar acum se plictisise să-l aștepte.

„Nu. Nu este el”, am conchis.

Dezamăgit, mi-am luat ochii de la cei doi. Mi-am îndreptat atunci privirea asupra a doi bărbați de o oarecare vârstă ce părea că se certau. Unul dintre ei, cu pielea bronzată și cămașă înflorată, dădea grăbit pe gât un cocktail diaquiri în timp ce agita ziarul cu știri sportive ca și cum ar fi fost o armă. Și pe ei i-am exclus. Și, în spatele lor, pe încă șase clienți. Pe cei care se giugiuleau. Pe cei care consultau o hartă a orașului ca și cum ar fi fost ultimul lucru pe care aveau de gând să-l facă în viață și pe cei care moțăiau cu o infuzie răcindu-li-se în ceainic.

Am ridicat cartonașul pe care-l primisem la recepție și l-am fluturat, în caz că vreuna dintre cele douăzeci de persoane care erau acolo urma să reacționeze.

Nimeni nu a schițat vreun gest.

Am repetat gestul și, când deja mă pregăteam să fac stânga-mprejur, o sclipire neașteptată a iluminat privirea primei femei. Tânăra cu atitudine hotărâtă își ațintise din nou ochii asupra mea. Tenul ei palid se remarca printre ceilalți clienți ai barului, evidențiat și mai mult de rochia ei închisă la culoare. N-aș fi știut să spun ce-mi atrăsese atât de mult atenția la ea, dar era ceva puternic. Absorbit, mi-a fost imposibil să nu-i urmăresc mișcările elegante. Am văzut cum se îndepărta indiferentă de tipul care vorbea la telefonul mobil, cum închidea cartea, o punea într-o geantă micuță și se ridica pentru a traversa localul. Când a trecut pe lângă mine, mi s-a părut mai inofensivă decât de la distanță. I-am mirosit parfumul și am observat cum se îndepărta, dar atunci s-a oprit, s-a întors și mi-a trântit:

— Punctualitatea este o calitate excelentă a irlandezilor.

Am privit-o surprins.

— Poftim?

Ea a arătat spre ceasul meu.

— Dumneavoastră sunteți David Salas, nu-i așa?

— Pardon…?

— Sunt Paula Esteve, s-a prezentat întinzându-mi mâna cu un zâmbet sincer. Vă cer scuze că vă asaltez în felul acesta.

— Oh, am crezut că Pau era… am reușit să spun, total descumpănit.

— Pablo, în catalană, nu? a confirmat. Nu vă faceți griji, mi se întâmplă des. Întotdeauna îmi semnez așa mesajele. Este un obicei din copilărie. Sper că faptul că sunt femeie nu reprezintă nicio problemă.

— Depinde.

I-am strâns mâna pe care mi-o oferea.

— Depinde? a întrebat și ochii i-au strălucit. De ce depinde?

— De ceea ce vom vorbi, desigur. Presupun că acea chestiune pe care doriți să o tratați cu mine este strict profesională. Sau academică. Mă înșel, domnișoară Esteve?

— Mai mult sau mai puțin, a răspuns ea, disimulând o ușoară amețeală. Ați vrea să ne așezăm? Nu vă voi răpi decât câteva minute.

Pentru o fracțiune de secundă, am cântărit posibilitatea de a pune capăt chiar acolo acelei întâlniri neașteptate și de a mă retrage în camera mea, dar m-a intrigat amestecul ciudat de factori ai acelei ecuații: o femeie frumoasă care mă trata ca și cum mă cunoștea de undeva, care se prezentase în fața mea cu un bilet plin de mister și ambiguități. Am decis să-i acord zece minute ca să-mi explice.

În timp ce căutam unde să ne așezăm, am examinat-o cu atenție. Fața ei era perfect ovală. Avea un trup subțire, dar atletic și era machiată foarte discret. Am dat atenție și rochiei sale fără mâneci și sandalelor ei de o eleganță plină de grație. Deși, fără îndoială, cel mai mult mi-au atras atenția ochii ei enormi și verzi.

— În primul rând, dați-mi voie să vă mulțumesc că ați acceptat să vă întâlniți cu mine, a zis.

— Scuzați-mă, dar…

— Dacă nu vă deranjează, ne putem tutui, a reușit să adauge cu încă un zâmbet, mai șovăielnic decât cele de dinainte.

— Bine. În biletul acesta spui că nu ne cunoaștem.

— Și așa este. Deși, după cum am zis, de asemenea, în acele rânduri, de fapt lucrez pentru o persoană pe care chiar o cunoști.

Domnișoara Esteve s-a instalat atunci într-un colț liniștit al localului, lăsându-și geanta pe măsuța din fața noastră. Limbajul ei corporal îmi striga că o parte din ea voia să o ia la fugă, iar asta mi-a atras atenția.

— De fapt, ea m-a rugat să vin, a adăugat.

Zâmbetul ei vag a dispărut complet, transformându-i buzele într-o linie dreaptă. S-a îndreptat de spate, a respirat adânc și am observat cum își făcea curaj ca să ignore expresia iscoditoare care începea să mi se deseneze pe chip.

— Ea? am întrebat cam enervat.

Imaginea ascuțită și sarcastică a lui Susan a sclipit în mintea mea timp de o secundă.

— Pot să te întreb despre cine este vorba?

— Se numește lady Victoria Goodman, a zis ea foarte serioasă.

Auzind numele acela, am rămas fără cuvinte. Probabil că am făcut o față de idiot, căci tânăra a reacționat foindu-se pe fotoliu. Creierul meu încerca să facă legătura cu acea coincidență oportună de a fi dat peste vechea ei carte cu câteva ore în urmă, la mai bine de două mii de kilometri depărtare.

— Victoria Goodman, am silabisit încet, total nedumerit.

— Mama ta i-a telefonat aseară și a anunțat-o că vii. Își dorește să te vadă și să te invite la ea acasă. Te-ar primi chiar și mâine, dacă ai putea.

— Ești sigură că mama a sunat-o?

— Eu însămi am răspuns la telefon. Sunt asistenta doamnei Goodman.

După ce am procesat acea informație nouă, am înțeles că probabil îmi întinde o altă cursă dintr-acelea de-ale ei. Pentru ce altceva ar fi sunat-o mama pe o veche prietenă a ei anunțându-i sosirea mea? Și de ce nu mi-a zis nimic?

— Uite ce-i, Paula, scuze, Pau, am zis încercând să creez o hartă a situației, n-aș vrea să par nepoliticos, dar, în realitate, mă aflu în acest oraș în vacanță și pentru nimic în lume nu mi-ar plăcea să deranjez pe cineva. Și cu atât mai puțin pentru un capriciu al mamei mele.

— Și al bunicului tău, a subliniat ea cu aplomb.

M-a surprins să văd că nu-și îndepărta privirea.

— Ce-ai spus?

M-a surprins și mai mult să-mi dau seama că nici eu nu eram în stare să-mi iau ochii de la ea.

— Bunicul tău, dacă ar trăi, și-ar fi dorit să accepți această invitație. Victoria Goodman a fost fina lui. Te asigur că are lucruri interesante să-ți spună, mi-a tăiat-o.

Ochii ei verzi minunați au subliniat cu fermitate fiecare dintre frazele ei.

— Goodman a fost fina bunicului meu, este adevărat… Dar insist: uneori, mama face lucruri care…

— Chestiunea asta n-are nicio legătură cu mama ta, David, a adăugat ea foarte serioasă. Este vorba despre ceva ce doamna Victoria așteaptă de mult timp.

— Îmi pare rău. Am scuturat din cap, confuz. Nu știu dacă reușesc să te urmăresc.

— Trebuie să știi că doamna Victoria nu obișnuiește să adreseze astfel de invitații nimănui. Este o persoană destul de ermetică. Și, mai ales în acest caz, sunt sigură că nu i-ar plăcea să primească un „nu” drept răspuns.

— Sper că nu exerciți presiuni asupra mea, corect? am întrebat puțin batjocoritor, încercând să obțin o relaxare a tonului ei, prea oficial.

Dar Paula Esteve nu a intrat în jocul meu.

— Lasă-mă să te lămuresc într-o privință, în caz că nu m-am explicat bine, a adăugat. Ceea ce lady Goodman așteaptă de la tine nu este o vizită de curtoazie. De fapt… a făcut o scurtă pauză, ca și cum și-ar fi căutat cuvintele potrivite. De fapt, are nevoie de ajutorul tău. De aceea te roagă să vă vedeți.

— Să o ajut pe lady Goodman?

Brusc, tonul meu a devenit tensionat.

— Ce vrei să spui? S-a întâmplat ceva? Este bolnavă?

— Nu. Nu este vorba despre asta. Doar că, mă rog, are anumite lucruri pe care trebuie să ți le arate. Pot să am încredere în tine? m-a întrebat enigmatică.

Din ce în ce mai intrigat, am încuviințat dând din cap.

— Nu știu dacă ar trebui…

M-a privit în ochi.

Apoi Paula a aruncat o privire neîncrezătoare în jurul ei. Bărbatul despre care la început am crezut că era însoțitorul ei se întorsese la bar, dar se uita la televizor în celălalt capăt al sălii. Când a fost sigură că nu ne privea nimeni, a deschis geanta, a scos din ea o mică învelitoare din plastic având ceva înăuntru și, după ce a căutat prin ea, a pus conținutul pe masa din fața noastră.

— O recunoști?

N-am văzut decât o hârtie. Îndemnat de ea, am luat hârtia cu delicatețe, întorcând-o pe toate părțile de vreo două ori. Părea o fișă de lucru veche. Un cartonaș de 125 pe 75 de milimetri, îngălbenit de vreme, precum cele pe care în trecut le foloseau profesorii pentru a-și pregăti lecțiile. Mirosea a vechi și pe el era ceva scris cu stiloul. Caligrafia îngrijită, ordonată mi s-a părut familiară.

— Este a bunicului meu! Dar cum…?

Eu nu eram obișnuit să mă surprindă cineva cu garda jos. Totuși, persoanei din fața mea nu i-au trebuit decât două cuvinte pentru a face asta.

M-am aplecat deasupra acelei relicve, punând-o sub lumina unei veioze din apropiere. Dacă acea fișă era atât de veche precum părea, trebuie să fi avut cel puțin cincizeci de ani. I-am identificat stilul de a scrie cu linii drepte și cuvinte minuțioase, cu majuscule umflate și cu puncte mari deasupra J-urilor și I-urilor. Lângă ele, bunicul desenase unele lucruri. Simboluri geometrice făcute pornind de la cercuri și stele. Mai exista și câte

un soare. Și desenele unor mâini, scoase parcă dintr-un alfabet ideografic.

Mi-am fixat privirea asupra lor și am citit primul paragraf:

> ATANOR[3]. Obiect folosit de alchimiști pentru a distila materialele cu care au pretins să obțină piatra filosofală. Una dintre funcțiile acelei pietre era de a fi înghițită pentru a se obține nemurirea.

M-am oprit.

— Nu știu ce este asta. N-am văzut-o niciodată, am murmurat, fiind pe punctul de a i-o înapoia.

— Întoarce-o pe partea cealaltă, te rog, m-a încurajat. Și citește în continuare.

Pe reversul fișei erau desenul minuțios al unei retorte, câteva însemnări cu creionul, probabil referiri la cărțile pe care le consultase pentru a elabora definiția aceea, și o nouă inscripție scrisă cu cerneală învechită:

> ATANOR. Etimologia comună: din arabă, *attanur*, „cuptor”.
>
> Etimologia originală: din greacă, *a-thánatos*. Non-moartea. Numele instrumentului ascunde adevărata sa funcție.
>
> ATANASIO. Tot de la *a-thánatos*. Nemuritor. Nume perfect pentru un alchimist care reușește să obțină piatra filosofală. Sau pentru un domn care reușește să atingă graalul și, odată cu el. Viața eternă. Cum de nimeni nu l-a folosit încă?

— Doamna Victoria are zeci de astfel de fișe, a adăugat, constatând cât de interesat eram.

Aproape că nu-mi venea să cred că bunicul meu lăsase scris ceva atât de profund ezoteric. Paula și-a dat seama și a continuat:

— Fișe ca aceasta au fost instrumentul pe care-l folosea don José Roca pentru a construi personajele din romanele sale. În acele fișe se ascunde unul dintre izvoarele din care și-a extras subiectele cărților sale. Lady Victoria crede că ai putea fi interesat să le vezi și pe celelalte. I-ar plăcea să știe dacă au vreo valoare pentru tine.

— Vreo valoare? Vocea mi-a tremurat. Vrea să mi le vândă?

— Cred că se referă la o valoare sentimentală.

Mi-am amintit de vechiul birou al bunicului meu, cu obloanele sale din lemn întotdeauna lăsate și munții de cartonașe scrise așezate într-un echilibru precar pe marginea mesei. Pentru o clipă, am simțit din nou mirosurile de hârtie nouă, de cerneală, de lemn lăcuit și de cafea, acea cafea pe care bunica i-o aducea din oră în oră și care întotdeauna ajungea să se răcească pe vreun colț

al mesei sale. Și atingerea parchetului uzat de sub picioarele mele desculțe sau senzația de profanare care mă cuprindea de fiecare dată când intram pe teritoriul lui.

Era a doua oară în câteva ore când vizualizam acel colțișor al copilăriei mele și, ca și cum aș fi avut nevoie să-mi îndepărtez un nod invizibil din gât, am uitat că mă aflam în fața unei necunoscute și am început să vorbesc, fără să ridic privirea de la cele câteva grame de trecut pe care tocmai mi le pusese în mâini.

— Știi? am zis. Eu și bunicul ne jucam des de-a dezgolirea cuvintelor. Așa numea el acel joc. *Dezgolirea cuvintelor.* Căuta unul la întâmplare în cărțile lui și încercam împreună să-i descoperim originea. El susținea că un copil, mai bine ca oricine altcineva, era în stare să vadă anumite lucruri dincolo de substantive, de verbe…

— Bunicul tău trebuie să fi fost o persoană deosebită, a consimțit ea. Iartă-mă că dau buzna așa și că-ți stârnesc toate aceste amintiri.

Ignorând acea urmă de compasiune, am continuat să vorbesc:

— Într-o zi, bunicul a căutat în Biblie primul nume propriu care apare în ea.

— Adam.

— Mi-a explicat că în ebraica veche înseamnă „om din pământ roșu”. Primul nume a luat naștere ca un fel de criptogramă, creată de Dumnezeu pentru a ne spune că ființa umană fusese plămădită din noroi. Și apoi, după el, toate celelalte ființe. Bunicul voia să-mi arate că niciodată cuvintele nu sunt rodul întâmplării. Că toate au un trecut, un fel de genetică ce le dă de gol.

— Asta studiază etimologia…

— Exact, am încuviințat. Și, aproape fără să-mi dau seama, ceea ce în copilărie era una dintre distracțiile mele preferate astăzi face parte din profesia mea. Curios lucru, nu crezi?

— Lady Victoria păstrează aceste fișe cu sfințenie de mulți ani, a zis Pau. Bunicul tău i le-a încredințat când a văzut că devenea scriitoare. Îmi închipui că acum ea o fi vrând să le transmită cuiva care să le merite și care să le poată folosi mai bine.

— Și de ce nu i le-a dat mamei mele?

— Presupun că motivul ar fi faptul că mama ta nu este scriitoare.

— Nici eu nu sunt. Doar îi studiez pe scriitori. Și cuvintele, am precizat.

Paula Esteve a reacționat într-un mod cam ciudat. S-a încordat brusc, stricând complicitatea pe care începuserăm să o construim. La început, m-am gândit că am spus eu ceva nepotrivit, dar mi-am dat seama imediat că nu eu eram motivul. Tocmai intrase în bar un bărbat îmbrăcat în negru, care a rămas în ușă privindu-ne. În lumina slabă din local nu am putut să-l disting bine, dar mi s-a părut că Pau l-a recunoscut. Era un tip înalt și robust. Mi-a atras atenția faptul că purta o haină groasă în plină vară și că avea

capul acoperit cu o beretă mare, și ea închisă la culoare. De îndată ce l-a văzut, am observat că s-a speriat. Expresia ochilor însoțitoarei mele s-a schimbat cu totul. Timp de o secundă, masca sa de siguranță bine elaborată s-a deplasat, lăsându-mă să întrezăresc teama reflectată în ochii ei. A fost doar o clipă. Irațională. Nici măcar n-am vorbit despre asta, dar, înainte să putem relua conversația, a luat fișa, a pus-o repede în geantă și a scos iute din portofel o carte de vizită pe care a lăsat-o în locul fișei.

— Nimeni nu știe dacă este sau nu scriitor până nu găsește ceva de povestit.

Vorbea încercând să pară liniștită, dar supraveghindu-l fără încetare pe noul venit.

— Poate că mâine, dacă accepți să vii, vei face vreo descoperire.

— Și dacă nu accept? am dat eu replica în timp ce-mi aminteam că Susan Peacock îmi spusese aproape același lucru cu douăzeci și patru de ore mai înainte.

— În cazul acesta, a zis ea ridicându-se în picioare și întinzându-mi mâna, doamna Victoria va avea încă o decepție, iar eu mi-am pierdut timpul.

— Încă o decepție? Ce vrei să spui?

Dar Pau n-a mai răspuns. Și-a luat geanta și a traversat barul, trecând prin fața necunoscutului, fără ca măcar să-l privească. M-a lăsat acolo de izbeliște, neputând să înțeleg ce se întâmpla și văzând cum umbra care o alungase se pierdea, de asemenea, în hotel, șchiopătând ușor.

6

Paula Esteve n-a știut niciodată că simplul fapt de a putea să o revăd a fost cel care m-a convins să o vizitez pe doamna Victoria. Am luat acea decizie chiar dinainte ca Pau să dispară din câmpul meu vizual. De fapt, n-am reușit să mi-o scot din minte tot restul zilei, nici pe ea și nici fișele ciudate ale bunicului sau pe „omul negru" care o făcuse să plece și pe care nu l-am mai văzut pe culoarele hotelului Wellington.

În acea după-amiază am hoinărit prin hotel până la lăsarea serii. M-am dus puțin la sala de gimnastică, am înotat o vreme în piscină și chiar am încercat să-i telefonez de câteva ori mamei, pentru a-i povesti ceea ce tocmai se întâmplase. Totuși, așa cum mă temeam, n-am dat de ea. Susan Peacock – pe care am găsit-o în sfârșit în biroul ei de la Trinity când deja instituția se închidea pentru vacanță – a fost cea care m-a lămurit că mama profitase de lipsa mea pentru a pleca la Galway cu niște prietene.

— Ai vorbit deja cu proprietarul volumului *Primus calamus*? a adăugat cu oarecare ironie.

— Încă nu, am recunoscut, amintindu-mi brusc de acea sarcină. În august orașul ăsta este paralizat. Dar nu-ți face griji. Luni voi începe să dau telefoane.

— Tu insistă. Și asigură-te că este un exemplar complet. Uneori, bibliofilii ciopârțesc astfel de opere pentru a scoate mai mulți bani vânzându-le pe bucăți.

— Știu, știu, am protestat. Stai liniștită. Știu să detectez un speculant de îndată ce-l văd.

Dar nu mai era ora la care să poți suna pe cineva și, dintr-odată, m-am trezit gândindu-mă la faptul că aveam alte priorități.

Înainte de a ieși să iau cina pe o terasă din apropiere de Puerta de Alcalá, am căutat pe internet unde se afla casa bătrânei scriitoare. M-am trezit căutându-i adresa pe Google Street View și am descoperit cât de aproape locuia de hotelul la care eram cazat și de celebrul parc El Retiro. Paula scrisese pe spatele cărții sale de vizită că aveau să mă aștepte pe la opt seara. „Când căldura se mai domolește", a notat. Am presupus atunci că lady Goodman trebuia să fi fost singura doamnă înstărită din capitală care nu se dusese să petreacă vara în nord sau care nu avea o casă cu piscină în afara orașului. Dar asta nu însemna nici că era o martiră. Locuia într-un apartament în fața celei mai emblematice zone verzi din oraș, având ca priveliște coroanele celor nouăsprezece mii de copaci, helești istoric creat pentru exoticele lupte navale ale Spaniei habsburgice, sălile sale de expoziții, chioșcurile cu muzică, statuile și fântânile, marile colecții de artă ale orașului la o aruncătură de băț, mai mult decât suficient ca să nu simtă nevoia de a căuta refugiu în nici un alt loc de pe planetă.

În dimineața întâlnirii noastre – din ce în ce mai neliniștit de perspectiva de a ne revedea după atâția ani – am luat micul dejun într-un mic restaurant de lângă Muzeul Prado. După o bună bucată de vreme în care am admirat capodoperele lui Velázquez, El Greco sau Rubens, am recurs din nou la motorul de căutare al laptopului meu. Eram curios să aflu ce se mai întâmplase cu lady Goodman după ultima oară când am văzut-o.

„Marea doamnă a misterului", cum o defineau blogurile literare pe care le-am consultat, părea să se afle în amurgul carierei sale. Și nu pentru că ea s-ar fi resemnat cu un asemenea destin. Nu se putea ca persoana care fusese protejata bunicului meu să nu iradieze o forță narativă care să-i permită să publice o noutate la fiecare cincisprezece luni. Ultima ei operă, *Las visiones de Patmos*[41] apăruse la o editură mai mică din Valencia, chiar dacă autoarea avea o admirabilă agendă de prezentări și conferințe. Ținea cinci sau șase conferințe pe lună în cluburi de lectură, dar mai ales preda la școala de litere de la universitate și conducea un program discret de „literatură experimentală" destinat elevilor cu nivel înalt.

Poate că din acest motiv lady Goodman dădea impresia că era străină de scopul comercial al operei sale. Eu știam că nu avea nevoie să vândă exemplare din romanele sale pentru a trăi, nici pentru a-și hrăni egoul. Dar caracterul unic al acelei doamne trecea dincolo de chestiunea economică. Într-unul dintre interviuri a garantat chiar faptul că, în acea etapă a vieții sale, credea că-și îndeplinește karma, un scop suprem care era mult deasupra reușitelor materiale și care se manifesta doar când îi învăța pe alții „arta de a scrie".

— Karma…

Cuvântul mi-a scăpat printre buze. Mi-a atras atenția faptul că doamna Victoria îl folosea ca sinonim pentru destin, ca și cum ar fi crezut – întrecându-l pe Parmenide „al meu" – că soarta noastră este ceva inefabil, trasat de un fel de inteligență cosmică. Poate ceva în stilul nefastului zeu Moros al grecilor, fratele lui Thanatos (moartea) și al lui Ker (pierzania). O minte supremă cu care, din când în când, vreun îndrăzneț reușea să comunice folosind formulele potrivite și primind de la ea „adevărul". „Cuvântul este cheia de acces la sufletul lumii", a declarat lady Goodman într-una dintre acele publicații digitale. „Iar noi, scriitorii, suntem șamanii care veghem asupra ei."

Mi s-a părut că Victoria Goodman a luat *ad litteram* chestiunea cu șamanul.

În ultimul articol pe care l-am citit explica faptul că în lunile de vară se trezea foarte devreme pentru a scrie și, după ce lua masa, se dăruia vocației sale secrete de a vâna talente pentru programul ei de literatură experimentală. Asta mi-a amintit ceva ce citisem odată despre Gabriel García Márquez: că timp de o

lună pe an se izola la Havana, cu un grup de elevi ai Școlii Internaționale de Cinematografie și Televiziune din San Antonio de los Baños, doar pentru a-i învăța „cum se spune o poveste” (sic).

Dar ceea ce făcea doamna Goodman părea și mai ambițios, dacă era cu putință. „Avem nevoie de o armată de noi scriitori, care să salveze omenirea de pericolele care o pândesc”, a zis. „Dacă aș găsi măcar unul care să merite osteneala, l-aș obliga să scrie… chiar dacă n-ar vrea!”

Da! În mod clar, s-ar fi înțeles de minune cu Susan Peacock.

7

M-am prezentat în fața somptuoasei fațade a casei Victoriei Goodman exact la ora opt seara. Era duminică și, după cum era de așteptat, pe drumul spre locuința ei din strada Menéndez Pelayo nu m-am întâlnit cu nimeni. Fără trafic, cu cele mai bune magazine închise pe timpul vacanței și străzile mirosind a asfalt de curând turnat, limita dintre cartierul Marqués de Salamanca și El Retiro amintea de decorul unui film post-apocaliptic. Chiar și apropiata stradă Alcalá – cea pe care ghizii din capitală o descriau drept una dintre cele mai circulate din sudul Europei – era pustie.

Intrarea în reședința lui lady Goodman s-a dovedit a fi o veche cale de acces pentru trăsuri, vegheată de un portar cu ochi de cucuvea, care părea de curând ieșit din *El jardín de las delicias*[5]. La ora aceea, omul acela cumsecade – un tip uscățiv, păros, îmbrăcat într-o uniformă mai mare cu două numere – vedea în reluare, la un televizor mic, finala ultimului meci din cadrul mondialei de fotbal, astfel încât m-a ignorat. Am lăsat în urmă ghereta lui, pătrunzând cu o oarecare senzație de uimire într-un mare vestibul îmbrăcat în stuc, care ducea spre lifturi.

Întreaga clădire mirosea a lac. Lustre enorme atârnau de tavan. Covoarele erau împodobite cu flori de crin galbene și până și vechiul lift din capăt avea propriul detaliu din lemn: o bancă tapițată cu pluș roșu, pe care călătorul se putea odihni în timp ce urca la etajul cinci în mijlocul unei lente hurducăieli feroviare. În Dublin, o astfel de casă ar fi fost monument național. Sau reședința prim-ministrului.

Poate de aceea m-a surprins că însăși stăpâna ei mi-a deschis ușa. Îmi imaginasem – nu știu – că una dintre acele cameriste filipineze în uniformă, cu șorț gri și bonetă din bumbac, atât de tipice romanelor greu de digerat din alte vremuri, avea să mă conducă într-un antreu și avea să mă roage să o aștept acolo pe doamna casei.

— Bună seara.

Victoria Goodman a zâmbit mulțumită, scrutându-mă din cap până-n picioare cu o satisfacție nedisimulată. Un nor de parfum de violete m-a înconjurat imediat.

— Bine ai venit, David. Ce te-ai schimbat! Ai același chip ca bunicul tău. Intră, te rog. Te așteptam.

Mi-a ștampilat două pupături și a închis ușa în urma mea.

Femeia, care avea probabil în jur de șaizeci și cinci de ani, mi-a transmis o senzație plăcută de încredere. Mi s-a părut mai tânără decât în fotografiile pe care tocmai le iscodisem pe internet. Părul ei tapat cu meticulozitate, aceeași privire de o inteligență calmă, pomeții osoși, pungile ușoare de sub ochi,

nasul aristocratic, buzele fine și abia atinse de ruj roșu și bărbia ei fermă, pătrată erau marca lombroziană a caracterului ei puternic.

Doamna Victoria, la fel ca Vergiliu în *Divina comedie,* a luat-o înaintea mea pe un mic coridor până la o canapea cu două locuri. Mi-ar fi plăcut să mă opresc să privesc constelația de diplome, plăci, metope și fotografii înrămate care populau coridorul. Într-una apărea ea împreună cu regele Juan Carlos, salutându-l la o recepție, în alta primea o distincție. Și apoi, în alta, zâmbea între Mario Vargas Llosa și Camilo José Cela, pe când încă niciunul dintre cei doi nu câștigase Premiul Nobel. Înainte să-mi dau seama, ea îmi servea un ceai în timp ce lua o foaie și un pix de pe măsuța care despărțea fotoliul ei de al meu.

— Ce mă bucur, David. Îți mulțumesc că ai acceptat invitația mea, a zis bucuroasă, punându-și pe nas ochelarii din sârmă aurii.

Prin lentilele lor a început să mă observe cu o curiozitate de entomolog.

— De câți ani nu ne-am mai văzut, fiule? Doisprezece? Cincisprezece, poate?

— Douăzeci, doamnă Goodman, am răspuns, încă oarecum intimidat, dar și dezamăgit că eram singuri, fără Paula prin preajmă. Ultima oară eu eram încă un copil.

— Douăzeci de ani? Serios? Dumnezeule! Cum trece timpul! Bunicul tău a murit de mai bine de zece ani, iar soțul meu, de șapte.

A făcut calculul încruntându-se în timp ce-mi oferea o tavă din argint cu prăjiturele.

— Îmi pare rău, am murmurat.

— Mai rău mi-a părut mie că n-am fost la înmormântarea bunicului tău. Îl adoram.

N-am răspuns. Ea a înțeles că avea în continuare cuvântul.

— Dar, mă rog, să-l lăsăm deoparte pe odiosul Cronos, vrei? a continuat. Mama ta îmi vorbește de mult timp despre tine. Am fost la curent cu progresele tale de când erai mic. Și, chiar dacă nu ne-am mai văzut de douăzeci de ani, știu că și tu m-ai urmărit.

— Dumneavoastră ați fost întotdeauna foarte îndrăgită la noi acasă…

— Oh, haide. Am înțeles că ai și citit câteva romane de-ale mele. În realitate, asta are mai multă valoare decât aprecierea personală.

Victoria Goodman a zâmbit și a făcut o scurtă pauză pentru a-și turna puțin ceai într-o ceașcă din porțelan pe care o pusese lângă hârtiile sale.

— În anii aceștia, a continuat în timp ce inspira mirosul infuziei și-i adăuga un cub mare de gheață, am văzut cu satisfacție cum ai devenit un bărbat adevărat. Mă încântă faptul că o ajuți pe mama ta în gestionarea patrimoniului familial. Probabil că nu este deloc ușor să ai grijă de drepturile unei opere

atât de imense precum cea a bunicului tău și să faci asta cu judecată și dragoste.

Apoi, cu oarecare urmă de melancolie, a adăugat:

— Cel puțin, dragul meu José a avut norocul să aibă moștenitori. Copiii sunt întotdeauna o binecuvântare…

„O binecuvântare? Mă îndoiesc că César Salas gândește la fel."

— Oh… a reacționat. Știu că tatăl tău a dispărut și că nu știi nimic despre el de mulți ani. Îmi pare foarte rău, dragule. César a fost întotdeauna cam nestatornic. Știai că mama ta s-a măritat cu el fără să-mi spună nimic?

— Tata ne-a părăsit, doamnă Victoria, am zis eu sec, lăsând să se vadă că acea conversație începea să mă stânjenească.

— Nu vreau să fiu inoportună, David. Gloria a fost întotdeauna ca o soră pentru mine. Știu cât a suferit din cauza aceea. Nu ți se pare minunat că, după o astfel de lovitură, încă mai are putere să-și refacă viața?

Am lăsat să-mi scape un oftat de resemnare și doamna Victoria a înțeles că era mai bine să schimbe subiectul.

— Bine. Să vorbim despre tine, fiule. Sunt impresionată, știai?

— Impresionată?

— Da. Impresionată pentru că ai absolvit mai întâi filologia și apoi filosofia cu niște note excelente și pentru că ți-ai luat doctoratul cu mențiunea *cum laude* cu o teză despre Parmenide. Nici mai mult, nici mai puțin decât despre marele Parmenide din Elea!

Doamna Victoria a ridicat atunci din sprâncenele cenușii și a adăugat pe un ton confidențial:

— Și pe mine m-a interesat foarte mult Parmenide și încă nu cunosc pe nimeni care să fi îndrăznit să-i dedice o întreagă teză de doctorat… cu excepția ta. La facultatea unde predau eu profesorii sunt foarte interesați să-ți citească lucrarea.

— Mă simt măgulit, doamnă. Dar mă surprinde și mai mult faptul că vă interesează Parmenide.

— Mai mult decât îți poți imagina, a zis însuflețită. Întotdeauna m-a fascinat faptul că, în studiile de filologie, se trecea pe lângă el în vârful picioarelor. Pe vremea mea, de-abia ți se preda faptul că a fost maestrul lui Platon, părintele gândirii occidentale, dar apoi nu-l mai menționau.

— Și ce v-a determinat acum să vă interesați de el?

— Acum? De ani buni sunt fascinată de Parmenide. Mă interesează mult faptul că într-o minte de acum două mii șase sute de ani au existat idei raționale și metafizice, a adăugat cu o euforie crescândă. El garanta că ambele tipuri de idei se trăgeau din același izvor misterios.

— Foarte adevărat, am recunoscut, din ce în ce mai interesat. Deși, în realitate, Platon a fost cel care a făcut celebre acele idei.

— Platon, Platon… a îngăimat ea. Cine vrea să-l cunoască pe Parmenide doar prin intermediul a ceea ce Platon a lăsat scris despre el va rămâne la un nivel superficial. Nenorocirea noastră este că nu s-au păstrat nici măcar două sute de versuri autentice scrise de mâna lui.

— Mă rog, am zis zâmbind la elocvența ei, poate că, la urma urmei, acest lucru nu este chiar atât de rău. Bunicul spunea că, cu cât se cunosc mai puține despre un lucru, cu atât este mai multă nevoie să fie studiat.

— Sigur el a fost cel care ți-a inoculat interesul pentru părintele filosofiei.

— Partea întunecată care există în Parmenide ar atrage pe oricine ar avea o minimă sensibilitate, i-am răspuns. Dar aveți dreptate: bunicul a fost cel care m-a molipsit cu predilecția sa pentru tot ce se află în penumbră și mi-a umplut capul cu întrebări la care e greu de răspuns. De unde a scos Parmenide ideea conform căreia, pentru a atinge lumina, trebuie să fii mai întâi dominat de întuneric? De unde ideea că doar acela care își va liniști mintea va reuși să înțeleagă lumea? Cine a fost acel „necunoscut din Poseidonia" pe care filosoful l-a tratat ca pe maestrul său și despre care nu se știe nimic, cu excepția faptului că l-a învățat totul? Din ce peșteră a ieșit?

— Din păcate, versurile sale n-au o reputație foarte bună. Majoritatea experților nu le înțeleg. Li se par încâlcite, cu o metrică foarte proastă și pline de absurdități.

— Asta pentru că nu s-au cufundat în ele, așa cum am făcut-o eu, am zis cu oarecare aroganță. Mi-am petrecut patru ani studiindu-le și cred că le-am înțeles sensul profund.

— Asta mi-a zis și mama ta. A zâmbit. Lucrarea ta pare excelentă.

— Ceea ce nu reușesc să înțeleg, am semnalat intrigat, este ce vă poate interesa pe dumneavoastră cu privire la un gânditor care a trăit în urmă cu douăzeci și șase de secole. Dacă-mi permiteți, mi se pare ceva străin de domeniul dumneavoastră de activitate…

Poate că păcătuiesc prin insolență, dar bătrâna doamnă a misterului nu s-a tulburat câtuși de puțin. Dimpotrivă. A făcut un gest enigmatic cu mâna. Și-a pus ceașca pe măsuță și, ațintindu-și privirea asupra mea, a răspuns:

— Despre el mă interesează exact același lucru ca pe bunicul tău. Parmenide a fost primul gânditor din istorie pe care l-a preocupat să afle de unde vin marile idei. Știi deja: izvorul invizibil din care beau literații, matematicienii, filosofii; lumina care scoate din noi o întreagă artă adevărată; focul invizibil care este în stare să lumineze lumi noi.

Surprins, mi-am dus la gură ceașca în care ceaiul se răcise.

— Poemul lui Parmenide descrie, în realitate, o călătorie a filosofului într-o altă lume, în căutarea acelui foc, am încuviințat, amintindu-mi că aceea era o expresie pe care bunicul meu o

folosea des. Știați că, pentru a-l compune, filosoful s-a folosit de o tehnică de alterare a conștiinței foarte apreciată în Grecia Antică?

Ochii doamnei Victoria s-au deschis larg, în expectativă.

— Este vorba despre unul dintre marile secrete ale acelor dintâi înțelepți, am continuat. Este numit „incubarea" și constă în izolarea timp de vreo două zile, fără hrană, nici apă, într-o peșteră sau într-o încăpere închisă, rămânând absolut nemișcat, izolat și așteptând ca Hades, Persefona sau Apollo să-și facă apariția și să-și dicteze învățămintele.

— Presupun că asta are o explicație, a dedus, atentă la rezumatul pe care tocmai i-l făcusem despre esența tezei mele. Parmenide a fost un bărbat care nu s-a încrezut niciodată în simțuri.

— Exact. Și de aceea a decis să și le domolească într-o peșteră. A crezut că acolo mintea lui avea să se îndepărteze de zgomotul vieții, de lucrurile care-l distrăgeau, de efemer și, cu puțin noroc, în acea tăcere avea să reușească să audă vocea suavă a zeilor.

Auzind acest lucru, bătrâna doamnă a tras aer în piept și a ridicat privirea pe deasupra ochelarilor, cu un gest teatral.

— Păi, asta, fiule, mă interesează mult. Calea de acces spre originea ideilor! Căutarea dificilă a muzelor! Trebuie să-ți spun că ai un mare merit că te-ai încumetat la o asemenea muncă. Îmi place îndrăzneala ta.

Și, înainte să-i pot mulțumi pentru compliment, a adăugat:

— Spune-mi, dragule, mă poți imagina întinsă într-o peșteră, așteptând ca Apollo să-mi dicteze următorul roman?

În realitate, chiar mi-o imaginam așa. Și chiar foarte ușor. Dacă închideam ochii, o puteam vizualiza ciufulită, ca pe o vrăjitoare a lui Goya sau ca pe oricare dintre sibilele de pe Capela Sixtină, cu ochii cât cepele din cauza extazului, așteptând revelația. Firește, nu i-am spus asta. Am preferat să îndrept discuția noastră spre o direcție mai puțin mistică.

— Am o curiozitate, am zis în sfârșit. Îmi permiteți să vă întreb ceva?

— Desigur.

— Ieri ați rugat-o pe asistenta dumneavoastră să-mi arate o veche fișă de lucru a bunicului meu?

— Fișele acelea au fost rezultatul unei întregi vieți dedicate aflării originii cuvintelor. A zâmbit din nou. O origine care, pentru bunicul tău, era ca și cum ar fi mângâiat însuși ADN-ul ideilor. Sunt o comoară pe care o păstrez de ani întregi, așteptând să o împărtășesc cu cineva care să o merite.

Lady Goodman mi-a făcut atunci un semn ca să-i dau o cutie mică din lemn de santal cu incrustații de sidef care se afla pe o măsuță de lângă mine. Când i-am dat-o, a deschis-o și a scos din ea un pumn de fișe pe care mi le-a oferit ca să le examinez.

— Ca să înțelegi mai bine, îți voi da un exemplu. Știi ce însemna cuvântul *profet* în epoca lui Parmenide? m-a întrebat.

— Mă rog… am șovăit. Presupun că în secolul al VI-lea înainte de Hristos lumea nu avea în minte un Nostradamus care să facă horoscoape și să întrezărească viitorul într-un bol de cristal.

— Desigur că nu! a consimțit ea, aruncându-și ia rândul său privirea pe una dintre fișe. Profet era acela capabil să vadă ceea ce restul lumii nu vedea. Cel care dădea glas invizibilului, pentru ca acesta să se manifeste în lumea noastră. Era portavocea divinului. Iar pentru oamenii aceia un poet, un scriitor, era întotdeauna un profet.

— Asta spun notele astea?

— Asta și mult mai mult, fiule. Mulțumită lor am descoperit că poeții din acea epocă nu erau conștienți că scriau literatură.

— În privința asta aveți dreptate.

Ochișorii ei au devenit dintr-odată malițioși.

— Tu știi la fel de bine ca mine că, în realitate, oamenii aceia compuneau cântece. *Oimês* în greacă. Credeau că prin cuvintele lor îi conduceau pe cei care-i ascultau în alte lumi, înălțând spiritul publicului lor. Și știi cum numeau asta? m-a întrebat arcuindu-și sprâncenele ninse.

— Ce anume mai exact, doamnă?

— Efectul cauzat de textele lor.

— *Oimos*, am răspuns.

— *Oimos.* Exact. Înseamnă „calea”, a adăugat, citind una dintre fișe și arătându-mi grafiile grecești mâzgălite de bunicul meu. N-ai observat? *Oimos* și *Oimês,* cale și cântec sunt cuvinte foarte asemănătoare. Aproape omofone. Este ca și cum discipolii lui Parmenide ne-ar striga că literatura și muzica adevărată au fost folosite încă de la început pentru a trasa calea spre lumile superioare. Pentru asta a fost inventată literatura. Pentru a ne deschide calea spre transcendent.

Am observat că privirea doamnei Victoria străfulgera din nou.

— Nu ți-aș spune asta dacă n-aș ști că și ție îți place să te cufunzi în originea cuvintelor.

— Dar de ani buni nu mai practic acel joc. De când a murit el, ca să fiu sincer, am replicat.

— Latinii spuneau, într-unul dintre cele mai populare jocuri de cuvinte ale lor: *nomen est omen.* „Numele este un augur”. Cine poate să disece unul devine un fel de clarvăzător în stare să atingă adâncul lucrurilor.

Pentru a explica acel lucru, lady Victoria Goodman a folosit un ton solemn după care a adăugat:

— În realitate, am nevoie să faci din nou ceea ce te-a învățat bunicul tău. Vreau să te alături unui proiect în care am nevoie de cineva în stare să găsească acel *omen* al cuvintelor unei anumite cărți.

— Un proiect? Am privit-o cu interes. Are vreo legătură cu acel program de literatură experimentală pe care îl coordonați dumneavoastră?

Ochii doamnei Victoria au scânteiat.

— Oh! A zâmbit. Ți-e cunoscut?

— Am citit ceva despre el.

— În cazul acesta, probabil știi că este vorba despre un modul de lucru pe probe, foarte restrâns, la care au acces doar anumite persoane înalt calificate. Ar fi o onoare ca o persoană cu CV-ul tău, un expert în Parmenide, cineva care și-a pus întrebări despre originea cuvintelor și ideilor și care lucrează pentru o instituție precum Trinity College să se alăture temporar academiei noastre.

Mi-a luat doar o secundă ca să reacționez.

— Poftim, ați spus „academie”?

— Mă rog… proiectul meu își are sorgintea în vechile academii sfinte, în școlile de mistere, a consimțit brusc, ofensată, ca și cum ar fi recunoscut ceva de nemărturisit. Știi, aici nu ne mulțumim doar să atingem suprafața textelor… Le căutăm sensul profund, le descompunem ca și cum ar fi piese ale unei mașinării și încercăm să descoperim până unde ne pot călăuzi sufletele. Literatura, îți spune cineva care o practică, n-a fost niciodată un scop în sine. Nu s-a inventat pentru a fi frumoasă sau pentru a distra, ci pentru a ne înălța conștiințele spre sublim. Bunicul tău m-a învățat asta. „Lasă-ți sufletul să zboare”, spunea de fiecare dată când analizam un text, căutând acea putere înălțătoare. Și te-ar fi învățat și pe tine dacă n-ar fi decedat înainte ca tu să ai vârsta necesară pentru a înțelege. Din fericire, a adăugat, tu i-ai moștenit harul.

Am scrutat-o pe doamna Victoria cu oarecare neîncredere.

— Poate că mă supraevaluați, doamnă, am zis cu tot tactul de care am putut fi în stare. Nu sunt scriitor. Nici nu sunt prea interesat să fiu. Și, chiar dacă aș încerca, punând tot entuziasmul meu în asta, n-aș reuși niciodată să fiu nici măcar umbra a ceea ce a fost el.

Dar lady Goodman, fără să-și piardă masca impenetrabilă care-i eclipsase chipul, a replicat cu o exclamație care m-a făcut să tresar:

— Entuziasm! Exact! Asta este tot ce-ți trebuie. Doar cu entuziasm se poate accede la acele zone unde sălășluiesc ideile. Entuziasm, da. *Enthousiasmós.* Tu știi greacă. Joacă-te! Care este originea acelui cuvânt?

— Entuziasm, am îngăimat perplex, încercând să-mi aduc aminte. *Entuziasm* înseamnă „răpire divină”. De la *en-theos,* a fi cu *Theos,* cu ceea ce este sfânt. A te conecta la impulsul creativ. A te lăsa târât de forța a ceea ce se dorește să fie povestit.

— Vezi? Descompui cuvintele la fel ca bunicul tău! Instinctul tău știe cum să scormonească în sensul profund al cuvântului. Înțelegi acum că Parmenide reclamă entuziasmul pentru a scrie?

Nu a vorbit el despre faptul că trebuie să cazi într-un fel de transă pentru a primi ideile cu adevărat superioare?

— Parmenide s-a referit uneori la un fel de extaz, da… am fost nevoit să accept.

— Extaz. Alt cuvânt misterios. Sigur știi ce înseamnă, a cercetat ea cu oarecare viclenie.

— Ékstasis înseamnă „a fi în afara sinelui”.

— Vezi? A zâmbit. Intuiția nu te înșală, David. A scrie înseamnă a renunța la ceea ce ești pentru a te pune în slujba vieților străine care-ți șoptesc la ureche!

— Trageți concluzii cam ciudate.

— Dacă ai face parte din experimentul meu și m-ai ajuta, ai vedea că nu sunt ciudate, a promis. Aș putea să te învăț cum trebuie să potolești egoul și să te pui în slujba inspirației, a muzelor, așa cum a făcut bunicul tău. Sau, înaintea bunicului tău, Valle-Inclán. Sau, mult mai înainte, Cervantes ori…

— Dar…

— Nu există niciun dar! Oare nu l-ai întrebat odată pe bunicul tău de unde își scotea el poveștile? Acum poți să descoperi. Este marea ta șansă.

Am rămas fără cuvinte. Cum naiba știa ea asta?

— Mâine avem o reuniune importantă la Muntele Artificial. Ești invitat. Să nu mă dezamăgești.

8

Am părăsit casa doamnei Victoria epuizat, îngrijorat și puțin nedumerit. La început, am dat vina pe valul de căldură care m-a întâmpinat de îndată ce am pus piciorul în stradă și pe faptul că n-am mai întâlnit pe nimeni altcineva nici în acea casă, nici la poarta somptuoasă, nici pe drumul de întoarcere la hotel. Dar motivul nedumeririi mele era unul mai simplu: ieșisem de acolo cu mai multe întrebări decât răspunsuri, tulburat de o femeie cu o personalitate mai puternică decât îmi aminteam, cu un interes curios pentru Parmenide și cu senzația că intrasem pe un teritoriu unde realitatea nu avea exact aceleași fundamente pe care le cunoșteam eu.

Brusc, o îndoială mi-a revenit în minte: unde se ascunsese Pau? Dacă ea era asistenta doamnei Goodman, cum a zis, de ce nu o văzusem în acea casă?

Apoi au apărut și alte întrebări.

Cum de știa femeia aceea atât de multe lucruri despre mine?

În ce fel de chestiune dorea să mă implice?

Avea vreo legătură cu acele fișe ale bunicului?

Și cum aveam eu să pot s-o ajut?

Întrebările s-au ciocnit unele de altele până s-a ajuns la ultima, și mai încărcată de umbre decât cele anterioare:

Și ce naiba era, mai exact, Muntele Artificial?

M-am strâmbat când m-am trezit vorbind singur și mergând ca un zombi spre strada Velázquez. Atunci am înțeles că bătrâna doamnă a misterului mă făcuse să pic într-una dintre cele mai vechi capcane ale literaturii. Doamna Victoria își lăsase povestirea în suspans chiar când ajunsese la partea cea mai interesantă. Mă prinsese în plasa ei, fără să pot să mai scap. Paula, vechile fișe ale lui José Roca și misteriosul Munte nu erau altceva decât momeala pentru a mă atrage alături de ea.

Problema era să aflu de ce.

Sau pentru ce.

A doua zi dimineață mi-a trecut prin minte că un loc bun în care să-mi pot lămuri acele întrebări ar fi Biblioteca Națională, de lângă piața lui Columb. Eram familiarizat cu programul ei datorită împrumuturilor pe care, la Trinity, le solicitam uneori de la acea instituție. Dar nu m-am rătăcit în catalogul ei de manuscrise și cărți rare – în care știam că era inutil să caut ceva nou despre *Primus calamus* –, ci am profitat de calculatoarele de acolo pentru a alătura termenul *munte artificial* cu numele Victoriei Goodman. Aveam speranța vagă că-mi voi lămuri câteva îndoieli, dar toate rezultatele au fost dezamăgitoare. Și niciunul nu menționa vreun munte.

Nici restul zilei nu mi-a mers mai bine. Era luni. Niciun muzeu nu era deschis și previziunile meteo anunțau o amiază cu patruzeci și două de grade la umbră. Din fericire, la recepția hotelului mă aștepta un nou mesaj de la Paula Esteve: doamna Victoria mă primea din nou la ora opt. Practic, îmi lăsase toată ziua liberă, dar nu luasem în calcul faptul că acel colecționar al lui Caramuel continua să nu-mi răspundă la telefon, nici că librăriile mele preferate erau toate închise pe timpul vacanței.

Am hoinărit prin Barrio de las Letras, găsindu-mi refugiul sub streșinile generoase ale caselor din secolul al XVII-lea, și mi-am omorât plictiseala vizitând biserici și locașuri sfinte din epoca lui Cervantes, din fericire toate deschise și răcoroase.

Într-unul dintre acele popasuri, în apropiere de ora stabilită și șovăind dacă să mă duc sau nu la întâlnire, cu privirea pierdută în vitrina unei agenții de turism, mi-am amintit că lady Goodman își comparase proiectul cu școlile antice de mistere din Grecia. Acest lucru mă intrigase. Școlile de mistere au fost locuri de inițiere în care neofiții erau supuși unor ritualuri complexe. Acolo se celebrau acte al căror conținut nu transcendea niciodată, dar în care se amestecau monologuri cu efecte speciale rudimentare și invocări ale morților. Profesorul meu de greacă considera că în acele școli se inventase teatrul. Garanta că acesta s-a născut când riturile n-au mai fost făcute cu ușile închise și au început să se celebreze pe o scenă și în fața unui public neinițiat.

Peste asta aveam să dau? Peste un teatru grec în centrul Madridului?

Faptul că o astfel de academie se afla în mâinile unei protejate a bunicului meu, care se dovedise a fi o persoană interesată în mod neașteptat de Parmenide, mi se părea ceva derutant și, în același timp, provocator.

Și atunci „Muntele Artificial” era oare numele academiei? Și de ce ar fi numit-o așa?

Poate că pretindea să aducă un omagiu clasicului roman al lui Thomas Mann *Muntele vrăjit.* Ideea era ciudată, chiar și pentru mine. Eu știam că Mann a scris cel mai zbuciumat roman al său la începutul secolului XX. A plasat acțiunea într-un sanatoriu pentru bolnavi incurabili, care speram să nu aibă nicio legătură cu acea casă de pe strada Menéndez Pelayo.

În momentul acela, simțindu-mă oarecum depășit de împrejurări și de căldură, am preferat să cred că doamna Victoria a vrut, cu siguranță, să compare profesia literară cu escaladarea unui munte. Doar atât. De fapt, la urma urmei nu era chiar o metaforă fără sens. Cum nu era nici faptul că îi adăugase termenul *artificial.* De la *ars facere,* „a face artă”.

Muntele în care se face artă.

Oare în asta consta răspunsul?

Dumnezeule! Doamna misterului avusese dreptate. Fără să vreau, mă jucam din nou cu cuvintele…

9

Când m-am prezentat din nou la poarta lui lady Victoria Goodman uitasem deja acele intrigi. De data asta mi-a deschis ușa apartamentului o servitoare în uniformă gri și șorț alb, cu pielea și părul închise la culoare și privirea inteligentă. A încuviințat când i-am zis cine eram și m-a însoțit în tăcere până la ceea ce a numit „adevăratul Munte Artificial”.

Ce impresionant.

„Muntele” doamnei Victoria era un salon foarte diferit de cel din ziua precedentă. În realitate, cuprindea două dintre încăperile care dădeau direct spre parcul El Retiro. Am simțit un miros care mi s-a părut familiar, de hârtie și de piele tăbăcită. De cultură antică păstrată cu grijă. Încăperea spațioasă era prezidată de o pânză enormă și cam deteriorată ce reprezenta masivul Montserrat, cu inconfundabilele sale ace de piatră îndreptate spre cer. Dar ceea ce chiar era nefiresc în acel loc erau grămezile de cărți și de fleacuri care înconjurau tabloul.

Nu mai fusesem niciodată într-un asemenea loc. Pe o suprafață de doar treizeci de metri pătrați se zăreau o sută de lumi. Sau poate chiar mai multe.

Lângă vechea pictură, împrăștiate de jur-împrejur, am zărit o colecție completă de măști africane, un ceas foarte vechi, șase sau șapte hărți înrămate, un joc de șah din fildeș pe un pian, un prespapier, mai multe machete de macarale și mașini din metal – fără îndoială, moștenite de la răposatul soț al doamnei Victoria – și chiar și o colecție de mostre de Fecioare romanice și de busturi din ghips, care, probabil, se aflau de mai multe decenii pe vechile rafturi ce le susțineau. Podeaua nu era din lemn de stejar precum în restul casei, ci un desen din dale frumoase, care formau un labirint în alb și negru. Deasupra ei gravitau trei candelabre din bronz de curând lustruit, ce păreau aprinse de un secol.

Desigur, era digitală nu intrase încă în acea redută, de parcă avantajele informaticii ar fi fost un element de care te puteai lipsi în acel cosmos exotic. Tehnologia, televizoarele cu ecran plat, fibra optică sau echipamentele muzicale străluceau prin absența lor. În acea încăpere nu ajunsese progresul. Nici nu părea că i se ducea dorul. Mobilierul era completat cu șase fotolii vechi din piele, capitonate, așezate în cerc într-unul dintre colțurile salonului, o tablă de scris cu creta și cu burete de șters, precum cele de odinioară, un glob pământesc (fabricat din bețișoare și piele pictată) și un raft ticsit de cărți cu cotoarele crăpate, ce m-a întâmpinat cu un miros de mucegai și hârtie veche. Atmosfera amintea de acele *cabinets de curiosités* din epoca Barocului și invita la studiu și la cenacluri în cel mai ancestral sens al cuvintelor.

— Doamna va sosi imediat, domnule Salas, a anunțat servitoarea lăsându-mă în mijlocul acelui univers. Dar, dacă doriți, vă puteți duce să-i salutați pe ceilalți.

În momentul acela, dincolo de fotolii, ca și cum ar fi făcut parte din decor, am distins siluetele a patru persoane. Erau aproape ascunse de maldărele de cărți și vorbeau între ele precipitat, pe un ton care lăsa să se întrevadă o oarecare tulburare. Probabil că sosiseră cu puțin înaintea mea. Se întruniseră în capătul salonului, lângă ferestre, unde penumbra le făcuse practic invizibile. De îndată ce mi-au simțit prezența, au amuțit brusc.

De-abia după două secunde, o voce familiară mi-a ieșit în întâmpinare.

— David? a zis, ca și cum și-ar fi revenit din ceva, străduindu-se să adopte un ton vesel. Bună. Mă bucur că ai hotărât să accepți invitația doamnei Victoria. Intră. Intră, te rog.

I-am răspuns cu un gest distrat. Era Pau. Purta o rochie scurtă galben-lămâie înnodată la spate și părul strâns cu o diademă simplă care lăsa la vedere un tatuaj micuț la baza gâtului. M-am uitat la el, fără să ghicesc ce reprezenta. Dar, mai ales, m-am trezit cercetând cu coada ochiului conturul corpului ei în timp ce vedeam cum chipul său își recâștiga seninătatea pe care mi-o aminteam.

— Și eu mă bucur să te văd.

Am sărutat-o pe obraz, zâmbindu-i la rândul meu ușor și educat.

— Hai să-ți prezint restul grupului, a spus.

Până în momentul acela nu eram pe deplin sigur că fusese o idee bună să-mi fac apariția acolo. Sperasem în prezența Paulei. Curiozitatea pe care ea mi-o trezea era cea care mă târâse spre acea casă.

— Mi-ar plăcea să-l cunoașteți pe doctorul Salas, de la Trinity College din Dublin, m-a prezentat ea cu voce tare.

Am observat o forfotă în capătul salonului. Siluetele și-au reluat murmurele, apropiindu-se de noi.

Primul elev pe care l-am salutat se numea Luis. Era cât pe ce să ne ciocnim, pentru că mi-a ieșit în cale din spatele unei coloane de cărți. Mi-a fost greu să-mi imaginez ce putea căuta cineva de vârsta și cu aspectul lui într-un atelier de literatură experimentală. Probabil că era trecut de cincizeci de ani, pe când ceilalți abia dacă atingeau vârsta de treizeci.

— Acesta este profesorul Luis Bello, a spus Paula. Este un dirijor respectabil și un pasionat de istoria muzicii. Avem noroc că doamna Victoria l-a convins să se alăture proiectului nostru.

Domnul s-a întors spre mine și m-a salutat cu o strângere fermă de mână. Prima mea impresie a fost că era vorba despre un bărbat serios. Poate chiar prea serios. Aspectul său exprima o oarecare voință de a se distanța de ceilalți. Costum albastru-

închis și cravată, pantofi lustruiți și cămașă apretată, croită cu siguranță pe măsura lui. De asemenea, transmitea o oarecare aroganță, o convingere că era mai presus de toți, pe care o sublinia prin gesturile sale, prin mustața lui îngrijită, mirosul de parfum și un ton oarecum condescendent când vorbea.

— Faci parte din vreun departament de cercetare de la Trinity? a vrut să știe.

— Da. Lucrez la Departamentul de Lingvistică, dar tocmai mi-am luat doctoratul cu o lucrare despre filosofie.

— Excelent. A zâmbit. Toate ramurile științelor umaniste ar trebui să se interconecteze. Eu însumi am petrecut doi ani în Statele Unite studiind arhivele unui prieten, critic muzical la *The New York Times*. A trebuit să învăț lucruri despre jurnalismul din vremea aceea, deși ceea ce mă interesa cu adevărat era faptul că bărbatul acela a luat interviuri tuturor marilor compozitori de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

— Pare interesant.

— Și chiar este. Numele său este Arthur Abell. Poate că nu-l cunoști, dar și-a câștigat încrederea tuturor acelor maeștri. I-au povestit lucruri cu adevărat enigmatice.

Eu am clătinat din cap. Eram sigur că era prima dată când auzeam vorbindu-se despre acel Arthur Abell, așa că m-am interesat de el. Ochii i-au strălucit, răspândind o emoție contagioasă. Însuflețit, mi-a povestit că melomanul acela, când a murit, a lăsat moștenire Bibliotecii Publice din New York șaptesprezece cutii enorme de documente, partituri, fotografii și note pe care nimeni nu le consultase de ani buni. Acolo a găsit el, ca un mus scos dintr-un roman al lui Stevenson care ar fi găsit comoara lui John Silver, notele stenografice originale ale conversațiilor acelui meloman cu Brahms, Strauss sau Puccini. Și, în ele, confirmarea că geniile acelea credeau că muzica pe care o compuneau le era dictată dintr-o dimensiune superioară.

— După cum îți poți imagina, pe doamna Victoria a fascinat-o acea muncă a profesorului Bello, a adăugat Paula.

— La drept vorbind, cred că ar fascina pe oricine.

— Mă rog, a confirmat el. Lady Goodman a asistat la conferința pe care am susținut-o despre Abell la Biblioteca din New York, când mi-am prezentat descoperirea. Acest lucru a fost și el de ajutor.

— Trebuie să fi fost impresionant, am zis. Am fost de multe ori acolo, ca să consult Rare Book Division. Este ca și cum ai intra în peștera lui Ali Baba. O cunoști?

— Firește! Am avut Biblia lui Guttenberg în mâinile mele! a tunat fastuos, dar, brusc, mult mai cordial.

Atunci, de parcă ar fi fost un gest repetat de mii de ori, mi-a întins cartea lui de vizită – „Luis M. Bello. Dirijor” – și, ca și cum ar fi recunoscut brusc pe unul dintre ai săi, m-a invitat să-l

vizitez într-una din zile în studioul său de pe Gran Via, de lângă vechiul Palat al Muzicii.

Manierele lui Luis au contrastat cu atitudinea moleșită a lui Juan Salazar, un băiat mult mai tânăr, cu plete lungi, nas coroiat, fin, și o barbă roșcată, pătrată, care purta cu dezinvoltură un tricou uzat cu formația Ramones și o geacă perforată. Băiatul se apropiase de noi, atras de conversația animată.

— Ți-l prezint pe Juan Salazar. Toți îi spunem Johnny. Este în ultimul an la inginerie informatică și are un coeficient intelectual de două sute zece.

— Asta înseamnă să fii superdotat, nu? l-am întrebat, dar fără să obțin vreun răspuns.

— În cazul lui, a nuanțat Paula, un superdotat acid. Îi place la nebunie să contrazică pe toată lumea. Dar pe doamna Victoria o încântă acest lucru. Spune că însuflețește dezbaterile.

Johnny s-a făcut în continuare că n-aude în timp ce mă examina cu aroganță. Am decis să încep o conversație cu el.

— Nu mi-am imaginat că aș putea întâlni aici pe cineva ca tine. Ce-l poate interesa pe un inginer informatician la o școală de litere ca asta, dacă nu sunt prea indiscret?

Paula a devenit serioasă.

— De fapt, a intervenit ea, doamna Victoria s-a interesat de el datorită unui articol pe care l-a publicat anul trecut în *Digital Humanities Quarterly.* Era o scurtă biografie a primei teoreticiene a informaticii, Ada Lovelace, matematiciană care, la începutul secolului al XIX-lea, a pus bazele calculatoarelor mecanice și a prezis că în curând acestea aveau să domine lumea. I s-a părut că era foarte bine scris.

— Ada a fost singura fiică a lordului Byron pe care el a recunoscut-o, a confirmat el, fără ca măcar să mă salute. Știi și tu, mă refer la maestrul romantismului englez. Era un tip nestatornic. A părăsit-o la o lună după ce s-a născut și, deși mama ei, perfect îndreptățită să se răzbune, s-a încăpățânat să o educe cât mai departe posibil de literatură și de ceea ce este irațional, Ada a devenit în cele din urmă o „analistă metafizică”.

— Lord Byron este unul dintre autorii mei preferați, am încuviințat, cam ametit, în timp ce încercam să-mi fac o idee despre cum funcționa o minte precum aceea și îi întindeam mâna. Sunt David Salas. Încântat.

— Bun venit, omule. Mi-a strâns-o, în sfârșit. Dacă-mi dai numărul tău de telefon, te includ în grupul de WhatsApp al clasei și, astfel, suntem cu toții în contact.

Deși invitația lui părea amabilă și lipsită de prefăcătorie, m-am făcut că nu înțeleg.

Am recurs la pretextul că numărul meu de telefon era irlandez, că nu era foarte practic dacă aveam să rămân cu ei doar câteva zile, dar el a insistat.

— Fie că rămâi, fie că nu, mi-a zis el privindu-mă, este bine să ai prieteni la care să apelezi când ajungi într-un oraș nou.

Firește, am abdicat în fața unui asemenea argument. A format numărul meu de telefon pe un smartphone cu un ecran enorm, pe care și l-a scos din buzunarul de la spate al pantalonilor, și a apăsat pe butonul de apel. Un bip-bip s-a auzit în telefonul meu.

— Este un fișier cu datele mele personale și cu ale celorlalți din grup, m-a lămurit. Dacă îl accepți, informația se va instala în agenda ta și vei intra automat în sala noastră de WhatsApp. Ospitalitate spaniolă.

Am încuviințat oarecum perplex în timp ce apăsam butonul care-mi apăruse pe ecran.

— În fond, vocația mea este cea de creator de aplicații pentru telefoane mobile, a zis el mulțumit. Pe asta am creat-o eu însumi.

M-am mărginit să ridic din umeri, căutând privirea lui Pau, care deja se îndrepta spre ultima persoană pe care nu o salutasem încă.

— Iar ea este Ches. A zâmbit. Ches Marin. A terminat farmacia și acum studiază medicina. Este în ultimul an de masterat la limbi clasice.

— Totul în același timp?

Paula a încuviințat, înțelegându-mi admirația.

Ches era înaltă, extrem de slabă, cu păr blond și lung și un chip alb ca zăpada, oval și nefardat, pe care ieșeau în evidență niște ochi imenși, de un albastru precum cerul. Se așezase lângă o mică fereastră pe a cărei sticlă era gravat un dragon frumos, cu două cozi, ca și cum ar fi vrut să se piardă printre mărunțișurile din acea încăpere, părând să fie unul dintre ele. Dacă, în loc de o școală de filologie, ne-am fi aflat într-un atelier de pictură, nu m-aș fi îndoit că ea se afla acolo pentru a poza ca model. Avea aspect de muză. O muză melancolică, prerafaelită, recent ieșită dintr-un tablou de Waterhouse. Am presupus că Ches se hotărâse să-și disimuleze frumusețea – una foarte diferită de cea a Paulei; cumva mai mistică, mai distantă – pentru a-și scoată în evidență talentele. Doar asta putea explica atitudinea ei retrasă față de restul grupului. Era concentrată asupra telefonului ei mobil, uitându-se la un text care părea a reproduce niște versuri.

— Ah, bună…

A ridicat capul lipsită de chef, fără a face gestul de a se apropia. Am privit-o intrigat, de la distanță.

Îndemnată de Paula, Ches mi-a povestit că ceea ce o făcuse să intre la Muntele Artificial fusese – la fel ca în cazul meu – teza ei de doctorat. Interesată de *Zohar,* un vechi și venerabil text cabalistic scris în Spania prin anul 1250, Ches descoperise că autorul acestuia anticipase cu secole în urmă descoperirea colesterolului și prezența grăsimilor impure în sânge. Autorul, un oarecare Moisés de León, era, împreună cu Byron, una dintre multele obsesii ale lui lady Goodman.

— Ceea ce l-a interesat cu adevărat, a nuanțat, îndepărtându-și din nou privirea de la mine, a fost ca Paracelsus să recunoască faptul că acea cabală a lui Moisés de León stătuse la baza întregii sale înțelepciuni.

— Paracelsus? am șovăit.

— Este unul dintre părinții medicinei moderne, a răspuns, absorbită din nou de ecranul telefonului. Doamnei Victoria i-a plăcut că am apărat ideea acestuia conform căreia orice ființă umană, prin natura ei, este în stare să capteze și să manevreze forțe naturale ce provin din „sfere superioare”. Aproape ca și cum ar fi un receptor de unde radio.

Nu i-am mai răspuns.

Am tras concluzia că Paula, Luis, Salazar și Ches formau un ecosistem cât se poate de neobișnuit. Păreau niște ființe sosite de pe planete diferite, care așteptau în terminalul unui aeroport pentru a porni împreună într-o călătorie lungă. Cu toate acestea, în ciuda diferențelor evidente dintre ei, exista o legătură care atrăgea atenția: cu excepția lui Ches, cu toții păreau predispuși să se amestece între ei. Datorită acestei atitudini mi-am dat seama că lui Luis îi plăcea poezia misticilor din Secolul de Aur spaniol – nu m-a surprins –, lui Salazar romanele *steampunk* cu mașini cu abur, roboți și ingeniozități în stilul lui Jules Verne, în timp ce Paula și muza tristă împărtășeau o atracție discretă pentru romanul negru. „Cu cât mai sângeros, cu atât mai bine”, a precizat, dezlipindu-se deja definitiv de telefonul mobil. Luis era tată a doi copii. Paulei și lui Ches nici nu le trecea prin minte să formeze o familie, iar Salazar se făcea cu faptul că-și făcuse vasectomie când împlinise optsprezece ani, „înainte chiar de a-mi lua permisul de conducere”. Și au povestit toate astea la prima noastră conversație!

Era evident că doamna Victoria recrutase un grup eterogen, un fel de colecție diferită și antagonică a speciei umane, care să poată înfrunta provocarea de a escalada muntele creației literare.

M-au pus imediat la curent cu tot. Discutau de ceva vreme despre cărți. Vorbiseră despre dragoni, săbii magice, relicve atotputernice, vrăji, despre *Stăpânul inelelor* și chiar despre sex ca axă a romanului modern. Dar m-a mirat să-i aud spunând că, în tot acest timp, doamna Victoria nu le ceruse să scrie nici măcar un rând. Ci doar să elaboreze o listă cu acele capodopere care, după părerea lor, ajutaseră la crearea acelei ambiguități pe care astăzi o numim „literatură”.

Asta generase discuții care se intensificau când lady Goodman îi motiva să se documenteze, să caute citate cu care să-și susțină argumentele sau le cerea să propună filme ori să organizeze vizite la muzee, dacă asta le folosea pentru a-și apăra mai bine concluziile.

„Și când le veți găsi, lăsați-vă sufletul să zboare cu ele”, le repeta la fiecare lecție, ca și cum ar fi fost o mantră. În felul

acesta, îi invita să depășească textul, să treacă dincolo de cuvintele fizice, pentru a descoperi comoara ascunsă în fiecare carte.

— Doamnei Victoria i-ar plăcea foarte mult să te alături sesiunilor noastre de lucru, a zis Pau pe un ton plat, deși lăsa să se întrevadă în vorbele ei o anume anxietate, lucru care nu mi-a scăpat. Sunt sigură că ți-ar plăcea.

— Vom vedea, am murmurat.

10

Servitoarea lui lady Goodman fusese foarte optimistă când anunțase că doamna ei avea să sosească în curând. Trecuseră douăzeci și cinci de minute peste ora opt când am auzit, în cele din urmă, bocănitul tocurilor ei apropiindu-se.

— Scuze, scuze! și-a cerut iertare, trecând ca o răsuflare printre fotolii și lăsând în urma ei aceeași aromă de violete pe care mi-o aminteam din copilărie. Chiar îmi pare rău! Bună seara. Gâfâia. Vă rog să-mi scuzați întârzierea.

Grupul i-a răspuns cu un murmur amabil. Ea, surescitată, a aruncat o privire rapidă, oprindu-se asupra mea.

— David!

Chipul i s-a luminat când m-a recunoscut.

— Nici nu știi cât mă bucur să te văd printre noi…

Sufocată precum iepurele alb din *Alice în Țara Minunilor,* a pus o sacoșă de farmacie pe o comodă deschisă și, scormonind într-unul dintre sertarele acesteia, a scos cinci exemplare ale unei cărticele, pe care s-a grăbit să ni le împartă.

— Pau, presupun că ai făcut deja prezentările, nu-i așa? a continuat, încercând să-și revină. Mi-ar plăcea la nebunie ca doctorul Salas să se alăture micii noastre agora și să ne ajute să depășim aceste zile grele.

„Zile grele?”

Mă pregăteam să întreb la ce se referea, dar doamna Victoria nu mi-a dat ocazia.

— David este un tânăr doctor în filologie, profesor de lingvistică la Trinity College din Dublin. Are minte de filolog și noroc să conteze pe scriitori iluștri ca strămoși, a adăugat cu o desfătare nedisimulată, repetând ceva ce deja știau cu toții. La fel ca vouă, și lui îi place să studieze originea cuvintelor. Și mi se pare că se integrează cursului nostru în cel mai important moment: tocmai când vom înceta să mai vorbim despre literatură în mod abstract și vom începe să analizăm acele romane care, așa cum vă tot anunț, au schimbat istoria dintr-un motiv sau altul.

În continuare, puțin mai calmă, a adăugat:

— Vă rog să-l faceți să se simtă în largul lui. N-aș vrea să ne abandoneze după prima întrunire la care participă.

Grupul, relaxat, a râs la această idee.

— Avem multe de făcut, a adăugat lady Goodman agitată. Azi trebuie să vorbim despre puterea literaturii.

— Vreți să spuneți despre literatură și putere…

— Nu, Johnny, l-a corectat ea pe informatician. Deși este adevărat că a existat o vreme, nu foarte îndepărtată, în care literatura și puterea politică mergeau mână-n mână, nu asta vreau să vă explic. Literatura în sine, dragii mei, este o sursă ascunsă de putere.

— Ne întoarcem la chestiunea despre magii… a plescăit din limbă Johnny.

Doamna Victoria a ignorat comentariul, care a sunat mai degrabă glumeț decât impertinent.

— Prieteni, dacă la momentul acesta vreunul dintre voi încă mai crede că scrisul este un exercițiu inocent, ce nu poate face rău nimănui, nici nu poate altera echilibrul lumii, va afla în curând cât de mult se înșală, a spus ea ca și cum ar fi dictat o sentință, pe un ton profesoral care mi-a amintit de decanii de la Trinity în prima zi de școală. Literatura este o substanță care trebuie manevrată cu foarte multă grijă. Gândiți-vă la asta. Unele dintre textele care au influențat cel mai mult cursul civilizației sunt relatări care astăzi ni se par neverosimile și ai căror protagoniști s-au văzut confruntați cu forțe care-i depășeau. *Iliada, Divina comedie,* Coranul sau Biblia reflectă efortul enorm al autorilor lor de a înțelege și de a domina o realitate care le era ostilă. Unele au devenit texte filosofice, altele au ajuns să fie cuvântul lui Dumnezeu, în timp ce majoritatea au rămas reduse la simple exerciții literare, în ciuda faptului că au fost la fel de imaginare sau de incredibile precum cele anterioare. Astăzi, dacă-mi permiteți, mi-ar plăcea să mă axez asupra unuia dintre acele texte „marginalizate". Unul care, în ciuda tuturor lucrurilor, a exercitat o influență enormă la vremea sa, îndurând o soartă mult mai rea decât aceea a cărților pe care tocmai le-am menționat. Un text pe care… a adăugat privindu-mă în ochi, mi l-a arătat bărbatul de la care am învățat cel mai mult despre literatură: don José Roca.

Lady Goodman a luat atunci de pe masă ultimul exemplar al volumului pe care tocmai ni-l împărțise și ne-a invitat să-i urmăm exemplul.

— Deschideți-l, vă rog. Duceți-vă la pagina de titlu.

Recunosc că am fost puțin surprins. Pentru o secundă, m-am gândit că aveam să citim *Străinul misterios* de Twain. Nu știu de ce speram ca bunicul meu să-i fi încredințat și ei romanul acela ciudat, dar n-a fost așa. Titlul care apărea tipărit pe prima pagină era altul: *Li contes del graal, Povestea graalului,* de Chrétien de Troyes. Uitându-mă mai bine la ea, am văzut că era vorba despre o ediție cartonată, bilingvă, de factură simplă și cu o copertă pe fond negru pe care apărea efigia unui cavaler îngenuncheat în fața doamnei sale. Nu existau referiri la data tipăririi, nici la editor. Părea un volum pentru uz didactic ieșit de la vreo tiparniță universitară.

— Examinați-l bine, ne-a poruncit. Este o operă care, din nefericire, nu mai este ușor de plasat în canoanele literare moderne. Totuși, așa cum o vedeți, a fost *Codul lui Da Vinci* al epocii cruciadelor. O carte scandaloasă. O provocare. Textul despre care toată lumea vorbea la sfârșitul secolului al XII-lea. O

întorsătură neașteptată în obiceiurile literare care domniseră până atunci.

Doamna Victoria a păstrat tăcerea timp de câteva secunde. A observat cum răsfoiam cartea și s-a arătat mulțumită când a auzit zumzetul de dezaprobare care a început să se răspândească printre colegii mei.

„Codul lui Da Vinci al cruciadelor?" Asta chiar era o provocare, m-am gândit. Dar una a ei!

— Ah, haideți! Lady Goodman a înfruntat grupul ațintindu-și puternicii ochi albaștri asupra noastră, dar mai ales observând reacția lui Johnny. Oare chiar niciunuia dintre voi nu-i plac bestsellerurile americane? Fiți sinceri. N-am de gând să vă judec pentru asta.

Murmurul a crescut în intensitate, fără ca vreo voce să se ridice deasupra celorlalte. Văzând mutismul lui Salazar, lady Goodman ne-a privit pe rând, așteptând un gest sau un cuvânt pe care cu toții ni le-am înfrânat, întrebându-ne unde era capcana.

— Știți ceva? Mă dezamăgiți. Tocmai voi n-ar trebui să descalificați niciodată o carte „pur și simplu". Niciun roman nu rezistă în memoria colectivă dacă nu a atins „ceva", o fibră invizibilă a sensibilității noastre, sau n-a adus vreun răspuns pentru îndoielile cititorilor săi. Sfidarea pe care o ridică acest gen de cărți este să știm despre ce este vorba. Și, pentru a afla asta, uneori devine necesară descompunerea operei, demontarea ei în piese, pentru a încerca să găsim acel element. Puteți pune pariu că, peste trei sute de ani, când vom înțelege pe deplin ce avea în interiorul său *Codul lui Da Vinci,* cineva va vorbi despre el ca despre o carte de mare valoare.

— Valoare? Asta credeți? a bombănit Juan Salazar de la celălalt capăt al cercului de fotolii.

— Asta am spus.

— Acum valoarea unei cărți se măsoară după exemplarele pe care le vinde? Nu vi se pare o viziune prea materialistă asupra literaturii, doamnă Goodman?

Doamna Victoria nu a părut ofensată de reproș. Mai degrabă dimpotrivă. Mi-a lăsat impresia că aștepta de mult timp acea reacție. Ba chiar a dat ochii peste cap, ca pentru a-l încuraja pe tânărul informatician să continue.

— Pe de altă parte, a insistat Johnny, ce fel de răspunsuri dă *Codul lui Da Vinci*? O să vă spun eu: niciunul care să merite osteneala! Astfel de romane răspund doar la necesitatea unei civilizații nihiliste incapabile să-și înfrunte problemele. Sunt o pură distracție. Ceva gol. Fără suflet…

— Fără suflet, tinere? Sunteți sigur? Eu mi-aș fi vândut sufletul pentru un succes ca acela…

Am lăudat cu entuziasm comentariul doamnei Victoria, dar pe Salazar, serios, n-a părut să-l amuze. Eu, stând între Ches și Paula, începeam să mă distrez.

— Ah, desigur… Poate că aveți dreptate, a acceptat coroziv. Acum înțeleg. Nu cartea este cea care n-are suflet. Noi, cititorii, suntem cei care l-am pierdut. Ni l-a furat societatea de consum.

Și, mângâindu-și exemplarul din *Povestea graalului,* a adăugat:

— Știți ce? N-ar trebui să comparăm un produs pentru marea masă cu o operă medievală precum aceasta, în care se explorează iubirea curtenească, valorile cavalerilor, onoarea sau datoria. Este ca și cum am compara un Big Mac cu un *steak tartar.*

— Măi, să fie… Asta este interesant.

Altă grimasă poznașă a apărut pe chipul doamnei Victoria când a auzit comparația gastronomică a elevului ei.

— Mă bucur să aflu că știți această operă și apreciez că vă apărați opinia cu vehemență, deși, spuneți-mi, ce numiți dumneavoastră mai exact „produs pentru marea masă”?

Salazar s-a foit stânjenit în fotoliul său, atingându-și nasul subțire ca un cârlig. Lady Goodman s-a apropiat de el, ținând cartea în mână.

— Poate că nu știți că *Li contes del graal* s-a citit cu pasiune la toate curțile europene. Și asta, în termenii secolului al XII-lea, echivalează cu a fi un „produs pentru marea masă”, nu vi se pare? Dar mai există ceva ce s-ar putea să nu știți, a continuat ea, fără să-i dea dreptul la replică. Autorul acestei cărți nu a terminat-o. A lăsat-o scrisă pe jumătate, aș spune eu. Poate că unii interpretează asta drept o eroare a lui Chrétien de Troyes, dar ceea ce a obținut acel autor misterios, un trubadur plătit de contele de Flandra, a fost ca, în următorii zece ani, să se redacteze nu mai puțin de patru continuări și tot atâtea alte opere inspirate de personaje ale cărții sale. Publicul cerea o rezolvare a misterului pe care l-a stârnit opera originală. Alți trubaduri n-au încetat să inventeze continuări timp de două decenii. Nu este acesta un succes „masiv”? Și oare faptul că a existat un astfel de succes scade cumva valoarea operei?

Doamna Victoria și-a netezit părul cu un gest aproape triumfător.

— Știți ce cred eu, Juan? Că poate ar trebui să-l citiți pe Dan Brown. Ați descoperi că romanul *Codul lui Da Vinci* are mai multe calități în comun cu opera lui Chrétien de Troyes decât vă închipuiți. Ambele conțin anumite comori… ascunse.

A rostit asta înainte de a face stânga-mprejur și de a se întoarce în mijlocul cercului, cu senzația de a fi câștigat acel atac. Salazar nu a cedat.

— Pentru numele lui Dumnezeu, vorbiți serios? a sărit. Nu-mi vine să cred! Scutiți-mă de o lectură proastă și spuneți-ne ce comori sunt acelea. Eu nu sunt în stare să le văd. Și cred că nici colegii mei.

— Cu mare plăcere, tinere, a replicat lady Goodman, chiar înainte de a se apropia de tabla care era așezată în afara cercului

de fotolii și de a lua o cretă.

Cu toții am urmărit-o cu privirea.

— Prima comoară se află în însăși structura narațiunii. Chrétien și-a redactat opera pe la anul 1180. *O mie o sută optzeci,* a scris. Și a presupus o revoluție autentică în felul de a istorisi o poveste. I-a trecut prin minte că o modalitate bună pentru a explica ceva ar fi să-l pună pe protagonist în fața unei drame care să-l oblige să iasă din casă. *Despărțirea,* a adăugat cu creta și a încercuit acel cuvânt, făcând să scârțâie tabla. De la Homer nu se mai văzuse așa ceva. A notat: *Homer.* Protagonistul *Poveștii graalului* își părăsește mama și adăpostul din pădure pentru a străbate lumea. Această idee a „călătoriei eroului" este, de asemenea, foarte prezentă în romanul lui Dan Brown. De fapt, a fost un recurs care a avut un succes atât de mare în Evul Mediu, încât în anii următori n-au încetat să apară imitatori ai lui Chrétien. Toți au scris despre bărbați care se transformau în eroi – *inițierea,* a scris ea pe tablă – și care plecau în căutarea sacrului. Eroi care înfruntau dușmani și obstacole pentru a avea acces, în cele din urmă, la ceea ce reprezenta graalul – încercarea, a scârțâit creta. Unele dintre acele peripeții, apropo, aveau să inspire în cele din urmă capodopere ale literaturii universale, precum *Don Quijote,* de exemplu.

Ches a intervenit:

— Adică, adevăratul succes al unei cărți constă în a reuși să fie imitată de alții.

— Este unul dintre cele mai evidente „semnale", draga mea.

Doamna Victoria s-a întors spre ea cu un zâmbet fermecător.

— Amintiți-vă de cazul lui Sherlock Holmes. Câți imitatori ai celebrului detectiv al lui Conan Doyle au existat? Sau ai lui *Dracula.* Și-a putut imagina Bram Stoker că personajul său avea să fie „răpit" de legiuni de scriitori și de regizori la atâta vreme după moartea sa? Deși… a privit-o pe Ches, coborând vocea teatral, trebuie să știți că a imita o formulă care funcționează nu garantează cuiva succesul ca scriitor. Spuneți-mi: în cazul romanului *Codul lui Da Vinci,* câți rivali i-au apărut după ce s-a aflat că Dan Brown vânduse peste cincizeci de milioane de exemplare ale cărții sale? Zeci? Sute? O mie, poate? Și în toate țările! La începutul acestui secol librăriile s-au umplut de templieri, de societăți inițiatice, de secrete extrem de periculoase, de relicve puternice… Vă amintiți? Curios este că toți tratau aceleași teme care îl făcuseră deja celebru pe Chrétien de Troyes cu o mie de ani în urmă. Singura diferență era că erau relatate într-un limbaj actual.

— Atunci asta trebuie să fie o altă cheie a succesului, am îndrăznit să intervin. Limbajul.

— Într-adevăr, David.

Doamna Victoria a sărbătorit cu un gest faptul că, în sfârșit, am rupt tăcerea.

— Este importantă adaptarea limbajului la epocă. *Li contes del graal* s-a scris în franceza acelor vremuri pentru a putea fi înțeles de toată lumea. Pe atunci, lucrările serioase se scriau în latină, dar autorul a sfidat acel conformism, făcând astfel încât textele sale să ajungă atât la nobili și ecleziaști, cât și la plebei. Totuși, Chrétien a mai făcut ceva. Ceva mult mai transcendent decât să aleagă o limbă romanică pentru relatarea sa. Știți la ce mă refer?

Nimeni n-a reacționat. Timp de câteva secunde sala a amuțit.

— A inventat un cuvânt! a răspuns ea bătând din palme, ceea ce ne-a făcut să tresărim. Nu înțelegeți? Deși a scris o poveste asemănătoare cu atâtea altele din epoca sa, a creat un termen nou, pe care nimeni nu-l auzise niciodată menționat înainte de 1180 și care, odată cu trecerea secolelor, avea să devină universal. A fost îndrăzneț. A îndrăznit să inoveze. Să scoată ceva nou din interiorul său. A creat un cuvânt și, împreună cu el, un mit ce părea nou.

— Desigur! Graalul! a exclamat Ches reacționând ca și cum, brusc, doamna din Shalott[6] ar fi revenit la viață.

— Permiteți-mi să-mi închei explicația, domnișoară, i-a tăiat-o doamna Victoria, în plină exaltare.

Ches Marin a lăsat-o să vorbească.

— Graalul, a continuat, *grial, graal, grazal* sau *graaus* era un cuvânt pe care, într-adevăr, nimeni nu-l mai auzise până atunci. Un termen care, odată cu trecerea secolelor, avea să-și depășească inclusiv contextul și pe care astăzi l-am introdus în vocabularul nostru cotidian, un…

— Stați!

O grimasă, de data asta de profundă nemulțumire, a apărut pe chipul dirijorului, care până în momentul acela stătuse tăcut, luând notițe. Își dăduse jos haina și, în cămașă, lăsând să se vadă inițialele tatuate pe piept, fără să-și slăbească măcar nodul cravatei, s-a ridicat din fotoliul său. Cu toții i-am simțit tulburarea.

— Stați, vă rog! Cred că vă înșelați în privința asta, doamnă Goodman, a adăugat.

Doamna Victoria l-a privit surprinsă.

— Sfântul Graal apare menționat în Noul Testament, a continuat Luis, privind-o fix. Nu l-a inventat Chrétien de Troyes. Vă amintesc că evangheliștii îl citează când descriu episodul Cinei celei de Taină.

— Sunteți sigur?

Dirijorul s-a încruntat, sever, nedumerit de siguranța cu care interlocutoarea sa îl înfrunta.

— Da, desigur. Categoric, a replicat în cele din urmă. Dumneavoastră ați mai vorbit deja despre graal în cadrul acestor lecții și în niciun moment nu ați pus la îndoială existența sa.

— Existența sa literară, nu, dar altceva este existența sa ca obiect real, drept cupa lui Iisus.

— Ah! Vă îndoiți de asta?

Întrebarea a sunat ca o acuzație.

— Firește că mă îndoiesc. Nimeni n-a putut să demonstreze că graalul ar exista și dincolo de romanele și legendele medievale. Nu-i îngăduiți educației dumneavoastră religioase să vă întunece rațiunea…

— Asta este incredibil! a bombănit Luis, foindu-se stânjenit și făcând un pas spre centrul cercului. Am fost călugăr benedictin, dar asta nu face din mine o persoană irațională. De fapt, tocmai rațiunea mă face să-mi fie greu să cred că o scriitoare care iubește misterul ca dumneavoastră vine acum cu ideea că graalul este invenția unui trubadur și rămâne atât de nepăsătoare.

Lady Goodman a închis ochii ca și cum ar fi avut nevoie să-și adune puterile pentru a respinge acea acuzație. Cu siguranță, nu era prima dată când se confrunta cu așa ceva.

— Și de ce vă este greu să credeți, Luis? a întrebat pe un ton blând, aproape amabil. Vi se pare că nu sunt cinstită când vă împărtășesc concluzia mea?

Dar Luis, cavalerul, veteranul între acei elevi care așteptau, nu a răspuns.

— Să facem o probă, vreți?

Privirea vicleană a doamnei Victoria s-a iluminat din nou.

— Vă rog, luați Biblia aceea și căutați-ne unul dintre acele paragrafe în care spuneți că este citat graalul.

Dirijorul, ascultător, s-a apropiat de etajera care prezida salonul și a ales o Biblie groasă cu coperte roșii foarte uzate. I-a luat doar un minut să găsească ceea ce-i trebuia: un fragment din capitolul 26 din Evanghelia după Matei, în care se vorbea despre instituirea euharistiei. A aruncat o privire asupra textului și, după ce s-a asigurat că era cel de care avea nevoie, l-a recitat aproape fără să-l privească:

— „Iar pe când mâncau ei, Iisus, luând pâine și binecuvântând, a frânt și, dând ucenicilor, a zis: Luați, mâncați, acesta este trupul Meu. Și luând paharul și mulțumind, le-a dat, zicând: Beți dintru acesta toți, că acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor.”[17] Vedeți? a pufnit el când a terminat. Iată. V-am spus! Și cu mai bine de o mie de ani înainte de Chrétien!

Reacția lui mi s-a părut vehementă, ce-i drept, dar doamna Victoria nu a cedat.

— Sunteți sigur? a întrebat ea fără să renunțe la tonul ei răbdător. Cred că ar trebui să citiți cu mai multă atenție textul acela. Acolo nu este menționat graalul. Nu se folosește acest cuvânt. Spune doar: „luând paharul”. Nu zice nici măcar „paharul acela”. Se referă la un obiect comun.

— Paharul acela este graalul! a protestat.

— Nu. Nu este. Cuvântul *graal,* g-r-a-a-l, a spus ea pe litere, apare pentru prima dată în istorie în povestea lui Chrétien, nu în

Sfintele Scripturi. Poate că dumneavoastră, cetățean al secolului XXI care a citit cărțile tradiției arthuriene sau care a văzut filme precum *Indiana Jones și ultima cruciadă,* vi se pare că este vorba despre același lucru, dar dacă vă deranjați să citiți *Li contes,* veți vedea că în niciun moment Chrétien nu afirmă că „graalul său" ar fi paharul sau cupa din care a băut Iisus în timpul Cinei cele de Taină.

Și, după ce a căutat ceva în cartea pe care tocmai ne-o dăduse, s-a oprit asupra unui paragraf:

Un graal entre ses deus mains
Une damoisele tenoit,
Qui avec les vallés venoit,
Bele et gente et bien acesmee.
Quant ele fu laiens entree
Atot le graal qu'ele tint,
Une si grans clartez i vint
Qu'ausi perdirent les chandoiles
Lor clarté come les estoiles
Font quant solaus lieve ou la lune.[18]

După ce a recitat acele strofe într-o franceză veche, aproape de nerecunoscut, și după ce le-a tradus pentru Johnny și Ches, lady Goodman și-a înfruntat triumfătoare interlocutorul:

— Aceste versuri dovedesc încă o dată cât de superficială este deseori cultura noastră. Niciun vers din cartea lui Chrétien nu insinuează că graalul ar fi potirul lui Hristos. Se vorbește despre „un graal". Un obiect comun. Și despre o doamnă care-l ține în mâini. Se spune despre ea că este frumoasă și că se îmbracă bine. Că din obiectul acela pornește o lumină mai strălucitoare decât cea a candelabrelor din jur. O lumină ce-l poate vindeca pe rege. Că însoțea o lance din al cărei vârf păreau să țâșnească picături de sânge proaspăt. Dar nimic mai mult…

— Vreți să ne spuneți atunci că autorul a inventat cuvântul *graal* precum Tolkien a inventat hobiții sau tărâmul lui Mordor? a întrerupt-o Ches, care procesa repede toată informația aceea.

Doamna Victoria și-a dus mâna la bărbie, ca și cum ar fi cântărit acea contribuție, înainte de a răspunde:

— Eu aș prefera mai degrabă să spun că este un caz asemănător cuvântului *utopie,* a semnalat ea. Deși în prezent este un termen de uz comun, în realitate l-a inventat Thomas Morus în secolul al XVI-lea pentru un roman în care-și imagina o insulă perfectă, un fel de nouă Atlantidă, pe care a numit-o așa. La fel ca Morus, Chrétien a creat un termen fantastic, l-a adaptat la o tradiție pentru a-l îmbrăca, iar prin asta a revoluționat întreaga literatură medievală.

— Atunci, și-a ascuțit gestul Luis, îmi dați dreptate. A existat o tradiție anterioară pe care Chrétien și-a construit povestea…

— O tradiție, da, dar, cu siguranță, cu mult anterioară creștinismului, i-a trântit ea. „Paharele belșugului” sau „căldările magice” care garantează viața veșnică au fost comune în miturile păgâne din Europa. Chrétien probabil că le-a cunoscut, a avut ideea de a le cuprinde într-un termen nou și și-a creat propriul mit pornind de la acel cuvânt. Apoi, lăsându-și povestea neterminată, aceasta s-a tot îmbogățit cu idei ale altor autori, care au relaționat-o cu istoria lui Iisus, creând un arhetip care persistă și astăzi… După cum se poate verifica, apropo, chiar și în această sală, a zis privindu-l fix pe dirijor.

— Denaturați realitatea, a întrerupt-o Luis. Graalul nu este un mit. Și cu atât mai puțin unul păgân. Chiar a existat!

Spunând asta, a închis Biblia cu o bufnitură. Un nor ușor de praf a ieșit din carte, plutind între dirijor și lady Goodman. Supărarea lui ne-a lăsat pe toți cu gurile căscate. Domnul care împărțea cărți de vizită și care părea corectitudinea întruchipată se înfuriase. O picătură de sudoare i se prelingea de la tâmpla stângă spre mustață, în timp ce mâinile îi tremurau.

— Calmați-vă, l-a sfătuit vocea liniștită a doamnei Victoria. Faptul că graalul este un mit și că patria sa este literatura îl transformă în ceva mai apropiat decât dacă ar fi o relicvă venerată într-un templu.

Luis i-a adresat o privire furioasă.

— Dar cum puteți să spuneți asta? a răsuflat consternat. Dumneavoastră! Dumneavoastră, care scrieți de ani întregi despre enigme ale istoriei, despre societăți secrete, conspirații și întâmplări lipsite de explicație! Nu puteți să susțineți acum că graalul n-are un fundament istoric!

— Eu n-am spus asta, a replicat doamna Victoria foarte calmă. Am zis că este vorba despre un mit. Și dumneavoastră ar trebui să știți deja că miturile ascund întotdeauna o parte de adevăr. Este precum existența dragonilor: unii paleontologi sunt foarte siguri că credința în acești monștri a apărut când strămoșii noștri au dat peste primele fosile de dinozauri și le-au interpretat în felul lor. Cazul graalului este asemănător: vorbim despre un obiect descris pentru prima oară într-un roman. Un obiect puternic, care iradiază lumină, incandescent, care vindecă boli sau care oferă viața veșnică, dar care, de fiecare dată când ne încăpățânăm să-l găsim, nu apare pe nicăieri. Sau chiar mai rău: apar prea multe!

— Doar unul este cel adevărat. Și din el s-a născut mitul, a pufnit Luis cu dezgust. Aceasta este abordarea logică.

— Mă tem, dragul meu, că în acest caz fundamentul mitului nu este cel pe care vi-l închipuiți dumneavoastră.

Luis și-a slăbit nodul de la cravată. Încerca să se liniștească.

— La ce vă referiți? a întrebat el bănuitor.

— Dumneavoastră, la fel ca majoritatea cititorilor, vă apropiați de graal considerând clar că este paharul pe care-l menționează Matei în evanghelia sa, dar acela este un mod superficial de a

aborda problema, a continuat doamna Victoria. Ceea ce încerc eu să vă explic este că enigma sa este de altă natură, mai subtilă. O enigmă pe care a creat-o un scriitor și pe care, cu siguranță, doar un alt scriitor ar putea să o dezlege… într-o bună zi.

— Nu înțeleg ce-i cu toate astea. Aceasta este materie pentru arheologi, pentru istorici… poate chiar pentru teologi.

— Vă înșelați, i-a răspuns lady Goodman. Spuneți-mi, după părerea dumneavoastră, ce acordă graalul?

Luis Bello nu a șovăit.

— Viața veșnică, a răspuns.

— Și ce credeți că-i oferă literatura bună unui scriitor dacă nu nemurirea? Un scriitor, dragul meu, este ca un cavaler al graalului. Este în stare de isprăvi eterne, să creeze din nimic lucruri extraordinare ce vor uimi lumea timp de secole. Știți? Cred că de aceea maestrul meu José Roca m-a invitat să mă aplec asupra acestei cărți. Poate că s-a gândit că, studiind-o, aș putea ajunge să descifrez adevăratul sens al graalului și legătura sa cu creativitatea.

Am tresărit când am auzit-o citându-l pe bunicul meu în public, dar Luis, contrariat, a continuat să monopolizeze discuția.

— Nu vorbim despre lecturi de mâna a doua, nici despre metafore, a protestat.

— O, ba sigur că da.

Începeam să admir netulburarea doamnei Victoria.

— Deși dumneavoastră vă încăpățânați să centrați totul pe caracterul istoric al graalului, reducându-l la esența sa cea mai brută, ar trebui să recunoașteți că graalul este, deocamdată, „un simplu fapt literar”. A apărut pentru prima oară în acest poem compus din nouă mii de versuri, la sfârșitul secolului al XII-lea. Lady Goodman a ridicat ca dovadă cartea lui Chrétien. Asta este evident. Și, de asemenea, este evident că în acel poem nu se spune că ar fi paharul din Cina cea de Taină. O astfel de identificare avea să vină cu două decenii mai târziu… într-un alt roman! În povestirea unui scriitor care a trăit într-o epocă nu foarte îndepărtată de Troyes, pe nume Robert de Boron.

Luis a clătinat din cap, încăpățânat.

— Dar dacă *Li contes del graal* nu menționează paharul lui Hristos, atunci despre ce vorbește Chrétien?

Ches a intervenit în dezbatere cu neliniștea candidă ce o caracteriza.

— Aha! Asta este cheia. Lady Goodman a zâmbit în timp ce-și flutura exemplarul. Să uităm pentru o clipă de Indiana Jones luând în mâini potirul unui tâmplar din secolul I. De acord? *Povestea graalului* nu menționează o asemenea relicvă.

— Și ce menționează? a insistat Ches.

Doamna Victoria a oftat, lăsându-se să cadă pe fotoliul său, copleșită de cât de încuiați eram noi.

— Bine. S-a așezat mai comod. Vreți să vă explic despre ce este mai exact vorba în *Li contes…* nu-i așa? Din câte văd, niciunul dintre voi n-are o idee clară despre subiectul acesta. Suntem fii ai acestui secol, care citează cu îngâmfare surse antice pe care nu le citesc niciodată. Nu vă învinovățesc, dar vă rog ca măcar să-mi acordați atenție…

11

În momentul acela doamna Victoria a avut o scânteiere la care nu mă așteptam. După ce ripostase tuturor argumentelor membrilor grupului, încă mai avea putere să continue. Poate că n-ar fi trebuit să o lăsăm să facă asta, mai ales după ce văzuserăm punga cu medicamente cu care venise la întrunire, dar cert este că nimeni nu a băgat în seamă acel detaliu. Dimpotrivă. Stârniți de cuvintele ei, am încurajat-o să ne rezume *Povestea graalului.*

— În realitate, romanul lui Chrétien este modelul perfect al „cărții de căutare", a recunoscut doamna Victoria de îndată ce a început. În acea epocă, astfel de opere se scriau pentru a le oferi o morală cititorilor, dar și pentru a-i amuza cu aventuri mai mult sau mai puțin fantastice. Chrétien de Troyes relatează aventura unui tânăr care crește doar în compania mamei sale, izolat de lume, în adâncurile unei păduri. Nu este, așadar, o poveste a cărei acțiune se petrece în vremurile lui Hristos, ci chiar în epoca autorului. Este vorba, după cum a zis Salazar, despre o poveste cu doamne și cavaleri, cu întreceri, cine la palate, sihaștri și regi. Deși este drept să recunoaștem că protagonistul său nu este un erou tradițional. Mai degrabă, dimpotrivă. Chrétien îl prezintă ca pe un băiat cam grosolan, fără educație, un autentic mojic care, într-o zi, dă peste niște cavaleri în armuri strălucitoare pe care-i confundă cu niște îngeri. Imaginați-vă. Își bat joc de el. Dar, insensibil la râsetele lor, băiatul îi asaltează cu întrebări și află că aceștia sunt în slujba unui anume rege Arthur.

— Arthur… am șoptit.

— Da. Chiar așa, David. Aventurile regelui Arthur deja erau populare în acea epocă. Poeți și trubaduri recurgeau frecvent la Merlin, la Guinevere sau la Masa Rotundă pentru a oferi mai multă seriozitate poveștilor lor, a precizat ea. Dar să nu ne abatem: după cum puteți să presupuneți, faptul că a dat peste acei cavaleri i-a trezit prietenului nostru inocent o vocație bruscă. Dintr-odată, tânărul acela necioplit a vrut să se pună în slujba regelui Arthur și a pornit în ceea ce critica literară a denumit *la quête,* căutarea. Poate că astăzi nu înțelegem asta, fiindcă în cultura noastră este de ajuns să ne apropiem de un calculator pentru a găsi ce avem nevoie, dar, în secolul al XII-lea, pentru a găsi un răspuns la orice chestiune trebuia să ieși din casă și să te expui miilor de pericole. Și asta este ceea ce i se va întâmpla. După diferite vicisitudini, tânărul nostru va ajunge la curtea acelui super-erou antic, unde, datorită tenacității sale, va reuși să-și câștige un loc. La fel ca în filmele Marvel, primul său obiectiv va fi să facă rost de un costum. O îmbrăcăminte pentru noua sa viață. Un echipament complet de cavaler. Deși Chrétien ne avertizează că armele nu-i vor fi de ajuns pentru a fi un cavaler.

— Haina nu face pe om, a comentat Salazar.

— Exact. Cu toate acestea, protagonistul nostru este o persoană norocoasă. Găsește imediat pe cineva care să-l educe, pe cineva care să-l inițieze în folosirea spadei și care să-l mustre pentru acel obicei prost al său de a pune tot felul de întrebări. Mentorul lui, un cavaler care-i iese în cale la momentul potrivit, îl va cizela, pentru a evita ca, pe viitor, băiatul să fie considerat un ignorant.

— Și va reuși? a șoptit Ches.

— Mă rog… Când crede că aproape a reușit, tânărul, ros de remușcări pentru că se îndepărtase de mama sa, decide să se întoarcă lângă ea și să-și abandoneze educația. Atunci are loc episodul care-i va schimba viața.

— Va găsi graalul… a întrerupt-o Paula.

— Nu te grăbi, domnișoară, a corectat-o Victoria, mulțumită de rolul ei de povestitoare. Să vedeți: căutând drumul de întoarcere acasă, protagonistul nostru îi va întreba pe niște pescari pe unde poate să treacă un râu. Unul din ei îi arată calea și-l invită să se odihnească la un castel din apropiere. Pe atunci, o astfel de ospitalitate era foarte obișnuită, așa că tânărul nu vede niciun inconvenient în a accepta. Și aici începe partea curioasă. La început, băiatul nu găsește fortăreața și, crezându-se păcălit, îl blestemă pe pescar. Dar, brusc, un castel se ivește în fața lui ca din neant. Ca o apariție. Și, așa cum fusese asigurat, este primit înăuntrul castelului. După ce descalecă, servitorii îl duc în fața unui rege paralitic, care nu poate nici măcar să se ridice pentru a-l întâmpina, dar care-l roagă să rămână la cină. Iar la ospățul acela va vedea ceva absolut ieșit din comun.

— Graalul!

Chipul lui Ches s-a iluminat din nou.

Luis, care încă nu-și venise în fire, s-a foit neliniștit în fotoliul său din piele.

— În mijlocul seratei, a continuat doamna Victoria, un paj traversează salonul ducând o lance din fier din al cărei vârf curge o picătură de sânge care coboară pe coada din lemn. Dintr-un motiv ciudat, sângele rămâne proaspăt, fără să se coaguleze. Când o vede, tânărul rămâne stupefiat, dar, din cauza prudenței învățate de la maestrul său, decide să nu întrebe. În spatele pajului care ține lancea vor veni alți doi, care vor purta două candelabre din aur, cu zece lumânări fiecare, și, urmându-i îndeaproape, va vedea o domniță care, după cuvintele lui Chrétien, „susține un graal în mâinile sale”. Un graal. Să ne oprim aici o secundă. Trubadurul vorbește despre un obiect care, pentru poet, nu merită majusculă, dar pe care-l va descrie imediat ca pe ceva care iradiază o lumină atât de intensă, încât va eclipsa toate celelalte lumini din încăpere. Iar tânărul, din nou constrâns de recenta sa educație, vede trecând alaiul și se abține să întrebe cărui oaspete i se duc atâtea minunății.

Doamna Victoria a făcut atunci o pauză. A luat o sticlă de apă, pe care a scos-o din sertarul biroului ei, a scotocit în punga de la farmacie, căutând vreo două pastile, și le-a luat cu o înghițitură de apă. Luis a urmărit-o cu interes și, când a văzut că a terminat, a abordat-o.

— Atunci asta este, după părerea dumneavoastră, prima descriere a graalului, nu?

Tonul lui era în continuare iscoditor. Se simțeau în el resentimentele.

— Să spunem că aceea este prima mențiune literară a graalului. A cuvântului *graal.*

— Dar *graal* și *pahar* sunt același lucru. Sau nu? am șoptit.

— Desigur că nu! a exclamat doamna Victoria întorcându-se spre mine. În acest moment al relatării, cititorii lui Chrétien încă nu știu ce este. Scriitorul nu l-a descris încă. Ne spune doar, a citit ea din nou, că „era ca de aur pur” și că în el „erau pietre prețioase de diferite feluri, dintre cele mai frumoase și mai scumpe care există pe suprafața mării și a pământului”.

— Și obiectul acela va mai fi menționat și altundeva în text? a întrebat Ches.

— Îl vom mai întâlni de câteva ori, da, dar în treacăt. Dintre cele nouă mii de versuri câte are *Li contes…* graalul este menționat doar în douăzeci și cinci. Iar majoritatea sunt în acest pasaj. Cu toate acestea, acea viziune fugară a unui obiect (despre care nu se lămurește dacă este pahar, tavă sau altceva) va sfârși prin a da titlul întregii relatări. Sugestiv, nu vi se pare?

— Și nu s-a mai întâmplat nimic altceva? am interogat-o foarte curios. Chrétien nu spune nimic despre acel graal? Nici măcar nu explică la ce folosește? Cum trebuie folosit?

— Oh! Lady Goodman a zâmbit. Mă bucur că ți-am atras atenția. Întrebi deja ca un tânăr Perceval.

N-am știut dacă să iau acele vorbe ca pe un compliment. Ea, amuzată, nu s-a deranjat să mă lămurească.

— A doua zi dimineață, tânărul nostru cavaler descoperă că palatul în care a rămas peste noapte este pustiu, a continuat. L-au lăsat singur. Toată lumea a plecat. Când iese de acolo, dă peste o femeie care-i arată cât de prost a fost. A avut privilegiul să împartă masa cu Regele Pescar și să asiste la procesiunea lăncii și a graalului, iar lui nu i-a trecut prin minte să întrebe cine se folosește de aceste obiecte. „Ah, nefericitule, cât de năpăstuit ești acum din cauza a ceea ce n-ai întrebat!” îi spune. Totuși, femeia aceea îi va face un cadou neașteptat: îi va aminti băiatului fără nume din această poveste că se numește Parcival. Sau Parsifal, sau Perceval, în funcție de versiunile cărții. Și-i va dezvălui că ea este, de fapt, verișoara lui și că amândoi sunt rude ale Regelui Pescar.

— Vai, dar ce încurcătură! a protestat Salazar.

— N-a spus nimeni că romanele medievale ar fi ușoare, fiule, i-a răspuns doamna Victoria. De fapt, pentru a complica și mai mult lucrurile, povestea continuă să nareze peripețiile altui cavaler, Gauvain, un gentilom aflat în serviciul regelui Arthur. Lasă impresia că povestea lui este un roman în roman. O distragere a atenției care se va risipi când va reapărea Perceval, după mai multe pagini, înfățișat ca un bărbat care, cinci ani mai târziu, continuă să hoinărească prin lume fără o țintă, rătăcit și dezorientat din cauza viziunii sale.

— Întâlnirea lui cu graalul l-a înnebunit. Salazar a zâmbit, tolănit în fotoliul său, trăgând de tricoul cu trupa Ramones. E și normal.

Lady Goodman a ignorat comentariul și a continuat:

— Ajunși în acest punct, Chrétien ne povestește întâlnirea lui Perceval cu un sihastru. Un personaj ciudat, un fel de clarvăzător care-i va dezvălui că mama lui a murit la scurt timp după ce el a plecat pe urmele cavalerilor strălucitori și care-i va da, în plus, câteva explicații în legătură cu obiectul misterios care l-a tulburat atât de mult. Nu vor fi multe, dar vor fi importante: îi va spune că este un obiect care revigorează și susține viața. Și, de asemenea, că adăpostește un fel de substanță mântuitoare care oricui i-ar fi suficientă pentru a se hrăni pentru tot restul zilelor sale. Și gata.

— Gata? am intervenit. Ce vreți să spuneți?

— Că Chrétien s-a oprit exact acolo cu povestirea sa.

— Nu se poate! a exclamat Luis. Trebuie să mai fie și altceva!

— Nu. Nu mai e altceva. Despre asta vă vorbeam mai devreme: primul text în care apare cuvântul *graal* nici măcar nu sugerează o legătură cu potirul de la Cina cea de Taină. Misterul său este, așadar, mai mult literar decât teologic.

— Poate că Chrétien n-a avut timp să explice faptul că acel graal a fost al lui Iisus sau că lancea care sângera a fost aceea care i-a străpuns coasta pe cruce, a intervenit Johnny Salazar cu privirea scânteietoare și cu vocea întretăiată țâșnind din barba sa masivă, ca și cum sfârșitul poveștii l-ar fi luat pe nepregătite. Dumneavoastră ați spus că poemul lui a rămas neterminat… Nu-i așa?

Cu toții l-am privit surprinși.

— Ce se întâmplă? ne-a înfruntat. Vi se pare atât de ciudat că mă interesează subiectul acesta?

— Da. Cu siguranță, despre asta e vorba.

Luis s-a alăturat propunerii lui Johnny, înclinându-se cu tot corpul în față.

— Poate dacă Chrétien l-ar fi terminat…

Dar lady Goodman nu a cedat.

— Nu vă agățați de ideea aceea, Luis. De-a lungul a mai bine de două decenii, nici autorii care au continuat poemul n-au identificat graalul cu potirul lui Hristos.

— Dar l-ați menționat mai înainte pe Robert de Boron… a protestat.

— Așa este. Dar Boron a făcut legătura între *graal* și Cina cea de Taină după ce alți autori au propus idei foarte diferite. Citiți-l pe poetul din Bavaria Wolfram von Eschenbach, de exemplu. Cartea sa, scrisă pe la 1200 și dedicată în întregime completării caracterizării lui Perceval, transformă pentru prima dată graalul într-un nume propriu. *Graalul.* Cu majusculă. Și spune despre el că a fost o piatră magică, un smarald căzut de pe fruntea lui Lucifer.

— Asta nu demonstrează că graalul ar fi un mit!

— Dar dovedește că nu este neapărat un potir, a mormăit lady Goodman în timp ce își servea puțină limonadă de pe o măsuță din apropiere și își dregea glasul cu ea. Gândiți-vă la asta, vă rog: de ce nimeni nu s-a preocupat de paharul lui Hristos în cele douăsprezece secole care s-au scurs între Cina cea de Taină și epoca lui Chrétien? În acei peste o mie de ani nu s-a scris în Europa „nici măcar un rând" dedicat locului unde se afla relicva. Doar detaliul acesta, Luis, mi se pare suficient pentru a-i restrânge caracterul istoric.

— Nu este de ajuns! Nu poate fi! În niciun caz! a protestat dirijorul, cam ofuscat. Dumneavoastră ați spus-o mai înainte. Chrétien a trăit în epoca cruciadelor. De fapt, în vremurile acelea cavalerii care au cucerit Ierusalimul au invadat Occidentul cu relicvele lui Iisus pe care le-au găsit acolo. Este logic ca până în momentul acela să nu se fi început să se vorbească despre potir, despre cuie, despre Giulgiul Sfânt, despre lancea lui Longinus…

— Bună replică, a acceptat doamna Victoria. Dar în cazul acesta cronicarii cruciadelor ar fi elaborat texte elogiind impresionanta descoperire a graalului… și nici acestea nu există! Nici măcar un cruciat nu și-a atribuit meritul de a fi descoperit potirul lui Hristos!

Luis Bello continuă fără să se lase convins.

— Poate că acele cronici au fost scrise, dar s-au pierdut… Sau poate că, pentru protecția unor relicve atât de valoroase, a fost nevoie ca textele care le menționau să nu fie prea explicite, pentru a evita jefuirea lor. Cu toții știm că izvorul oricărei literaturi este, într-un fel sau altul, experiența. Poate că Chrétien l-a auzit pe acel mecena al său vorbind despre graal; poate că l-a avut aproape, poate că a tăinuit în spatele acelui castel al graalului adevărata lui ascunzătoare…

— Poate, poate, a replicat ea. Ascultați ce spuneți. Este absurd să pretinzi a face istorie din ceva precum graalul pornind de la un roman scris pentru a-i amuza pe curteni. Nu uitați că ultimii care au făcut ceva asemănător au fost naziștii și știm cu toții cum au sfârșit.

— Un moment. Ce insinuați? a dat replica Luis, bănuitor.

— Luis, dragule…

Doamna Victoria a grăbit ritmul, ridicându-se și traversând cercul, spre el.

— Știți ce cred? Că aveți aceeași problemă ca Alonso Quijano, când a decis să devină don Quijote de la Mancha: tindeți să confundați ficțiunea cu viața.

— Cu-cum îndrăzniți?

Luis s-a ridicat și el, dând mai în spate fotoliul, care a scârțâit pe dale. Când a fost față-n față cu lady Goodman, chipul lui a devenit stacojiu.

— Mă faceți nebun?

— N-aș îndrăzni să spun asta despre don Quijote.

— Mă jigniți, doamnă.

— Nu este intenția mea. E treaba dumneavoastră dacă aveți chef să considerați reală existența graalului. Eu încerc să fiu scrupuloasă cu dovezile de care dispunem. Doar atât. Datoria mea este să nu contaminez restul grupului cu elucubrații zadarnice. Ci să vă furnizez informația adevărată de care dispun, pentru ca apoi să faceți ce credeți de cuviință. E treaba voastră dacă decideți să scrieți sau nu despre el.

— Și dacă Chrétien a știut despre graalul lui Hristos? a insistat el, neluând în seamă discursul ei. Și dacă i-a auzit vorbind despre el pe cruciații care s-au întors de la Ierusalim în regiunea Champagne? Dacă ar fi fost o invenție, nu i-ar fi acordat atât de multă importanță punându-l în titlul poemului său… Nu vi se pare?

Dar Luis Bello nu și-a convins interlocutoarea.

— Este mai înțelept să argumentezi că autorul și-a imaginat totul urmând indicațiile pe care i le-a dat acel mecena al său, marele conte Filip de Flandra, i-a dat ea replica în mod categoric. Nu uitați că în acea epocă se scria întotdeauna în slujba celor puternici.

— Asta este mai comod. Nu și mai înțelept.

— Încercați să mă provocați, Luis? a întrebat lady Goodman imperturbabilă. Oare chiar nu vedeți că este inutil să căutați ceea ce n-a existat niciodată? Concentrați-vă asupra aspectului literar, căci pentru asta ne aflăm aici, și haideți să descifrăm împreună cât adevăr există în spatele conceptului de *graal!*

Auzind asta, chipul dirijorului s-a înroșit și mai mult.

— Suferiți de orgoliu și orbire, iar astea sunt păcate, Victoria! a zis el ridicând tonul până când spusele sale au devenit un strigăt. Nu vă dați seama? În cele din urmă, orgoliul îi îngroapă întotdeauna pe scriitori! Ați și uitat ce i s-a întâmplat lui Guillermo?

Și, spunând asta, a părăsit cercul, iar apoi sala, fără să-și ia rămas-bun sau să-și strângă lucrurile.

Reacția lui ne-a lăsat pe toți stupefiați.

12

„Guillermo?”

Modul în care Luis Bello a pronunțat acest nume m-a surprins, întrebarea lui vădea o mânie profundă, atavică, un reproș care a devorat într-o clipită seninătatea grupului și care ne-a lăsat pe toți fără să știm cum naiba să reacționăm. Dar dacă m-a surprins cu adevărat ceva, a fost ceea ce s-a întâmplat în continuare. Pau, Ches și Johnny, palizi, s-au privit de parcă ilustrul lor coleg ar fi profanat un tabu; s-au ridicat din cerc cu fața desfigurată și, fără să spună vreun cuvânt, și-au luat lucrurile și au ieșit pe urmele lui. Eu am rămas acolo, nemișcat, înfipt în fotoliul meu, uitându-mă după ei. I-am văzut îndreptându-se spre culoar, cu pașii lor răsunând prin toată casa, până au dispărut complet din câmpul meu vizual.

Eu și doamna Victoria am rămas singuri, într-o tăcere absolută timp de câteva secunde, ca și cum niciunul din noi n-ar fi îndrăznit să dea glas acelei situații.

Doamna misterului și-a întors chipul spre fereastră și, foarte încet, s-a ridicat, s-a dus la una dintre mese și a început să facă ordine în hârtii. Știu că este absurd, dar poate că a făcut asta pentru a nu contamina ceea ce în acel moment începea să țâșnească din adâncurile amintirilor mele. Brusc, am început să aud din nou ecoul surd al discuțiilor pe care mama și bunicul le-au avut la scurt timp după dispariția tatei. Copilăria mea a devenit atunci un fel de masă de dezbateri permanentă. În timp ce mama Gloria și bunicul José își disputau onoarea de a înlocui unul mai bine decât celălalt absența paternă, în afara casei toți mă priveau ca pe o ciudățenie.

Am ajuns în cele din urmă să fiu nepotul părăsit de tată al unui scriitor celebru. *Copilul expulzat.* De la *expositus,* „a da afară”, expulzatul. Asta m-a sfâșiat pe dinăuntru, dar m-a învățat și că cea mai bună apărare este să rămâi tăcut în mijlocul furtunii. Am învățat că este de preferat să-ți observi adversarul înainte de a discuta cu el. Să-l supraveghezi fără să miști un mușchi.

Și așa eram eu acum. Din nou. Atent și încordat, fără să știu foarte bine de ce.

Din nou, mă vedeam în mijlocul unui câmp de luptă emoțional, fără hartă sau busolă, întrebându-mă ce căutam eu acolo, printre necunoscuți. Căci ce știam eu despre Luis Bello, Johnny Salazar, Ches Marin sau Paula Esteve? Și despre scopurile lor? Cunoșteam oare adevăratul motiv pentru care Luis și Victoria se inflamaseră pentru o chestiune ca aceea? îmi păsa oare?

Și Guillermo?

Cine naiba era?

Și de ce au părut așa de tulburați când Luis i-a rostit numele?

Doamna Victoria a constatat că eram neliniștit. Și eu am constatat cât de rușinată era. Am văzut-o lăsând privirea în jos, așezându-se tăcută în fotoliul ei, ridicând din umeri când a dat cu ochii de mine și respirând adânc, dar am mai știut și că-și crea foarte repede o nouă mască.

— Asta nu s-a mai întâmplat niciodată până acum, a șoptit în cele din urmă, zâmbind forțat. Atunci și-a întins mâna pentru a apuca una din mâinile mele, încercând să-și sublinieze cuvintele. Ultimele săptămâni au fost foarte complicate pentru noi. Am fost o fraieră. Ar fi trebuit să prevăd că tensiunea acumulată avea să ne coste în cele din urmă.

— Vă referiți la Guillermo, doamnă Goodman? am zis, trăgându-mi mâna din a ei. Poate că v-ați simți mai bine dacă mi-ați povesti ce s-a întâmplat.

Rictusul binevoitor în spatele căruia doamna Victoria tocmai se ascunsese s-a năruit.

— Dragule, a răspuns serioasă, cu privirea rătăcindu-i pe culoarul pe care se risipise restul grupului. Ai mare dreptate. Nu mi-ar plăcea să crezi că-ți ascund chestii despre grupul nostru de lucru, dar s-a întâmplat ceva ce nu este ușor de explicat… Guillermo Solís, a spus înghițind în sec, Guillermo al nostru… a murit cu doar o lună în urmă.

Ochii i s-au tulburat înainte să continue.

— Era un tânăr foarte inteligent, înțelegi? Eu îl apreciam foarte mult. Un băiat capabil, de o mare sensibilitate. Un scriitor care avea în față un viitor strălucit. Fiule… s-a oprit din nou, ca și cum ar fi vrut să-și măsoare bine cuvintele: Guillermo nu merita un asemenea sfârșit. Nimeni nu merită…

— Un asemenea sfârșit? Am ridicat din umeri. Era bolnav? A avut un accident?

— Un accident?! A înțepenit. Și-a încrucișat degetele de la ambele mâini până când acestea s-au albit și, cu o privire serioasă, a strâns din buze și a zis: Eu n-aș folosi termenul ăsta.

— Nu vă înțeleg.

— Cred… cred că tinerii încă dau vina pe mine pentru nenorocirea lui, a continuat, fără să-mi lase timp să spun ceva. Și încep să cred că, într-o oarecare măsură, au dreptate.

Doamna Victoria a adăugat asta relaxându-se și lăsând să dispară toată tensiunea din corpul ei, după care se adânci abătută în fotoliu.

— Știi? În urmă cu câteva luni, i-am cerut să studieze câteva lucruri pentru mine. Să pornească în căutarea unor răspunsuri… Dar probabil că a deranjat pe cineva… Nu știu… Poate că a întrebat ceva ce nu trebuia… Și-a băgat nasul în ceva interzis… A găsit el ceva… Iar eu… eu…

Văzând cum se lăsa răpită de durere și cum începea să-și piardă firul explicației, am întrerupt-o.

— Nu vă pedepsiți în halul acesta, doamnă Victoria. Uneori astfel de lucruri se întâmplă pur și simplu.

— Guillermo a apărut într-un loc public. Mort ca un câine, în mijlocul pustiului.

— Înțeleg, dar sunt sigur că trebuie să existe o explicație. Am încercat să o calmez, aproape fără să dau atenție vorbelor pe care tocmai mi le spusese. Presupun că poliția a deschis o investigație, nu-i așa? Așa se face mereu în astfel de cazuri.

— Poliția? a repetat ea, mascând un dispreț ce a revigorat-o din nou. Idioții ăia cred că s-a înecat. Că s-a împiedicat de una dintre împrejmuirile helești eului unde l-au găsit și că acolo și-a rupt gâtul. Inspectorul care s-a ocupat de caz a spus că a fost un accident nefericit, un ghinion. Ghinion! Ce prostie! Nimeni nu se împiedică așa, netam-nesam, și nu se îneacă într-o băltoacă.

Am ascultat asta îngrozit, în timp ce începeam să-mi fac o idee vagă despre cele întâmplate.

Am vrut să o liniștesc. Să mă liniștesc.

— Uneori, deși e greu să recunoaștem, explicația cea mai simplă este, de obicei, cea corectă.

— Cunosc bine briciul lui Occam[92], dragul meu. M-a privit severă, ghicind referința medievală la care recursesem. Și credemă că am îndoieli serioase că s-ar aplica și în acest caz.

— Aha… dar în loc să vă torturați și mai mult cu o astfel de chestiune, poate că ar trebui să dați o șansă investigației, doamnă Goodman. Poliția știe cum trebuie să se procedeze și bănuiesc că o fi avut motive să ajungă la concluzia aceea, nu?

— Firește că nu! M-a străpuns cu privirea ei albastră, gata să se supere. Eu nu cred în ghinion, fiule. Ar trebui să se știe că scriitorii ca mine au dușmani foarte puternici. Dușmani cu mult superiori nouă. Dar de ce să-și piardă timpul protejându-ne… Pentru poliție nu suntem decât niște excentrici care inventează lumi, ca să nu fie nevoiți să se ocupe de această lume.

— Nu știu dacă reușesc să vă urmăresc, am murmurat din ce în ce mai surprins, îndoindu-mă pentru o clipă că doamna Victoria reluase firul relatării. Ce fel de dușmani poate avea un scriitor? Înțeleg că ceva atât de înfiorător v-a afectat, dar…

— Pentru Dumnezeu, David! mi-a reproșat. Gândește-te puțin, îi cunoști bine pe clasici. Știi că, în fond, nu există profesie mai supravegheată decât a celui care, prin cuvintele sale, este în stare să ne schimbe modul de a vedea realitatea. Noi, filosofii, „iubitorii de cunoaștere”, suntem un pericol.

— Sunt sigur că acest lucru a fost întotdeauna spus într-un sens metaforic. Nu cred că ceea ce i s-a întâmplat lui Guillermo ar fi…

Am clătinat din cap, confuz.

— Moartea nu este niciodată o metaforă! m-a repezit, cu voce tremurândă. Îți amintești ce i s-a întâmplat lui Socrate? A fost cel mai nobil cetățean al Atenei, un intelectual pe care-l admirau cu

toții, nu-i așa? Și, de asemenea, singurul dintre toți înțelepții din Grecia care și-a dat seama cât de limitată îi era cunoașterea. El a fost cel care a zis: „Știu doar că nu știu nimic”. Metoda sa filosofică rezida în a-și pune întrebări despre orice. Chiar și despre propria persoană. La început, contemporanilor săi li s-a părut un obicei nevinovat, o distracție, dar întrebările lui din ce în ce mai incisive l-au transformat, în cele din urmă, într-un înțelept foarte detestat. Socrate a descoperit că doar acela care știe să întrebe poate să atingă adevărul. Este aceeași lecție pe care, după câteva secole, avea să o primească Perceval. Amândoi și-au dat seama că, adesea, pentru cei mai mulți adevărul nu este ceva convenabil. Poate că Guillermo a pus prea multe întrebări. Eu l-am învățat să facă asta. Și a sfârșit la fel ca ei…

Am încercat să o conving pe doamna Victoria să se retragă pentru a se odihni. Stăteam acolo de ceva vreme și nu părea că vreunul dintre membrii cenaclului avea să se întoarcă. Dar lady Goodman nu mă mai privea de ceva timp. Ochii ei rătăceau pe undeva și, din cine știe ce motiv, hotărâse să se refugieze în filosofia greacă.

— Dă-mi voie să-ți mai spun ceva, a adăugat ea melancolică. Ceva important. Socrate a fost primul scriitor din istorie căruia i s-a atras atenția că este deranjant să pui prea multe întrebări. Este periculos. În acea epocă s-a confruntat cu forțe care au decis să termine cu el, deoarece găsise o cale pentru a-și lărgi cunoașterea, ceea ce puterilor consacrate nu le convenea.

— Forțe? am întrebat. Ce forțe? Vă referiți oare la acele voci din mintea lui despre care se spune că le auzea?

— Vezi, fiule? A zâmbit, aprobând faptul că și eu mă foloseam de cultura mea clasică. Chiar dacă acum minții tale rționale îi este greu să creadă, acela, și nu altul, a fost marele secret al filosofului. Acele voci au fost izvorul întregii sale înțelepciuni. A ajuns să creadă că aparțineau unei inteligențe străine, poate ca un fel de intermediar între persoana sa și mintea cosmică la care cu toții, într-un fel sau altul, suntem conectați. În definitiv, un fel de tovarăș invizibil, care-i dicta idei superioare ori de câte ori avea nevoie de ele.

Eu, într-adevăr, cunoșteam bine acea poveste. O studiasem din alte perspective. Mai puțin exagerate, poate. Și știam, de asemenea, că, din această cauză, filosoful a sfârșit foarte rău. Sentința care l-a condamnat pe Socrate la moarte l-a acuzat de coruperea tinerilor. A fost pedepsit pentru „lipsa credinței în zeii în care crede toată Atena” și pentru coruperea minții semenilor săi.

— Fiule, a continuat doamna Victoria cu o voce din ce în ce mai stinsă, teribil este că urmașii celor care l-au condus la moarte pe Socrate continuă să domine și astăzi lumea noastră. Puterea nu poate tolera faptul că noi comunicăm cu „scânteia noastră divină”, cu acea voce care este personală și autentică. De fapt,

fac tot ce le stă în putință pentru a-i reduce la tăcere pe cei care o găsesc, în epoca lui Socrate, sau a lui Hristos, sau a lui Giordano Bruno, cei care o auzeau erau omorâți. Acum sunt ridiculizați. Sunt disprețuiți. Le este subminată reputația. Dar dacă trebuie să-i termine pe cei mai periculoși, o fac fără să șovăie.

Doamna Victoria a rostit acea ultimă frază cu o imensă părere de rău. A lăsat-o în mod deliberat în suspans, ca și cum ar fi căutat cuvintele exacte prin care să exprime ceva ce-i era greu să rostească.

— Vreți să spuneți că acei „dușmani" sunt cei care l-au omorât pe discipolul dumneavoastră?

Ea a închis ochii, brusc umeziți.

— Mă tem că n-au găsit alt mod de a-i reduce la tăcere vocile, a consimțit.

— Vocile? Am înghițit în sec. Presupun că vorbiți în sens figurat. Credeți că și el auzea…?

— Desigur, m-a întrerupt. Orice scriitor adevărat le-a auzit măcar o dată.

— Scuzați-mă, doamnă Goodman. Înțeleg că această chestiune v-a afectat foarte mult, dar nu îi dați voie să vă întunece rațiunea. Dacă v-ar auzi cineva spunând așa ceva, ar putea crede că este ceva nebunesc.

Doamna misterului a strâmbat din nas, mai degrabă supărată decât consolată.

— Nu, David. Nu este ceva nebunesc, mi-a reproșat. În Grecia, acele voci au fost numite *daimones.* Și nu sunt nici un simptom de schizofrenie, așa cum vor dori să te facă să crezi. Acele voci stau în spatele unei bune părți din literatura universală. Nu uita că Machiavelli a ajuns să spună că scria după dictarea vocilor de bărbați din Antichitate. Victor Hugo a frecventat ședințe de spiritism pentru a reuși să comunice cu o fiică decedată și a sfârșit prin a găsi în acele transe o sursă inepuizabilă pentru poveștile sale. În Spania, Valle-Inclán le-a căutat mai întâi cu ajutorul drogurilor și, mai târziu, în ezoterism. Pío Baroja a participat la sesiuni ale unor mediumuri și chiar și lui Juan Ramón Jiménez îi plăceau revistele teosofice în care deseori se vorbea despre *daimones.* Un creator adevărat, unul care face eforturi să-și mențină mintea pură, nu se poate să nu le audă vreodată.

Doamna Victoria a spus asta atât de convinsă, cu atât de mult aplomb, încât nu am îndrăznit să-i dau niciun fel de replică.

— Tu poți să crezi ce vrei, David, dar pe Guillermo nu l-au omorât niște simple halucinații, a adăugat. Poți să fii sigur de asta. El lucra la ceva foarte important. Găsise un mijloc de a avea mai ușor acces la *daimones,* la originea ideilor sublime. Știu că a găsit acea cale ascunsă în anumite picturi care au legătură tocmai cu graalul… Graalul era pentru el ceva vizibil ce permitea

accesul la invizibil. Și tocmai când își termina investigația a fost găsit mort. Întâmplător? Nu. Eu nu cred.

— Dar atunci ce graal căuta mai exact Guillermo? am vrut să știu, nedumerit. Pe al dumneavoastră, doamnă Goodman, unul mai conceptual? Pe cel al lui Chrétien de Troyes?… Sau pe cel al lui Luis Bello?

13

Doamna Victoria n-a mai avut putere să răspundă și la alte întrebări. Pur și simplu n-a mai reușit. Am înțeles că-i ceream prea mult și n-am mai insistat. Epuizată, a continuat să se uite la mine cu niște ochi imploratori, sticloși, rugându-mă printre șoapte să o chem pe asistentă. M-am îngrijorat. Era prima oară când doamna misterului recunoștea deschis că nu se simțea bine, că era cam ametită, „cu mintea rătăcită", și că avea nevoie să se retragă pentru a se odihni. M-am oferit să o însoțesc până la dormitorul ei, dar Raquel – o femeie de vreo cincizeci de ani, spaniolă, îmbrăcată cu o uniformă albastră ce se potrivea cu nuanța părului ei – a apărut imediat și mi-a zis că se putea ocupa ea singură de tot.

— Sunteți sigură că nu vreți să chemăm un doctor? am insistat.

— Nu vă faceți griji, domnule Salas, a intervenit asistenta pe un ton categoric. Doamna are nevoie doar să mănânce ceva, să-și ia medicamentele și să doarmă.

— Cum doriți. În orice caz, doamna Victoria știe că sunt cazat la Wellington. Camera 323. Sunați-mă dacă aveți nevoie de ceva. Indiferent la ce oră.

— Stați liniștit. Așa vom face.

Pe la zece și un sfert seara, neștiind foarte clar dacă făcusem bine, am părăsit Muntele Artificial.

Dar în niciun caz nu mă așteptam ca, la vreo douăzeci de metri de casa doamnei Goodman, să o văd pe Ches Marin scoțând lacătul de la o motocicletă Vespa roz, parcată exact lângă vitrina unui magazin de mobilă. Am presupus că avea probleme cu încuietoarea, așa că m-am apropiat.

— Te ajut?

Ches a reacționat ca și cum tocmai ar fi văzut o fantomă.

— Ah, bună! a exclamat, reușind să elibereze, în sfârșit, butucul roții. Tot pe aici ești?

— Dar tu? am răspuns laconic, aruncând o privire în jurul nostru. Unde sunt ceilalți? Ce s-a întâmplat cu Luis?

Ches și-a îndepărtat de pe față o șuviță de păr blond și a tras-o în coadă, după care a desfăcut curelele de la cască.

— Tocmai mi-am luat rămas-bun de la ei, a zis, ca și cum ar fi fost cel mai firesc lucru din lume să dea târcoale pe la ușa doamnei Victoria la o oră după ce plecase de la reuniune. Luis s-a mai liniștit. Am vorbit cu el, iar Johnny l-a luat să bea ceva pe undeva.

M-am uitat la ea, așteptând și alte explicații.

— Ai pățit ceva? s-a interesat.

Am avut impresia că am scos-o din lumea ei și că încerca să refacă legătura cu lumea noastră.

— O, n-am nimic. Doar că a fost o seară cam agitată și încă încerc să-mi revin, am explicat.

— Te simți bine?

— Da, da. Deși…

Ches trebuie să fi observat ceva ciudat în răspunsul meu, căci ochii ei albaștri s-au oprit compătimitori asupra alor mei.

— Nu știu dacă te consolează cu ceva, dar sesiunea de azi ne-a tulburat destul de mult pe toți, a comentat într-un mod empatic. Dacă vrei, putem să bem o bere aici, alături, a propus, indicând o terasă de la colțul străzii Castello, la câțiva pași de locul unde ne aflam.

Ches a spus asta cu dorința de a mă calma, dar perspectiva m-a neliniștit.

— Sau… știu și eu… A șovăit din nou. Ai putea să-mi povestești ceva despre teza ta. Sau, dacă n-ai chef să vorbești, știu eu câteva curiozități ale literaturii spaniole care te vor interesa. Știai că Blasco Ibáñez a supraviețuit după douăzeci de dueluri cu pistolul?

Terasa respectivă arăta extraordinar, dar nu acela era remediul de care aveam nevoie. Nici în glumă n-aveam de gând să mă așez acolo să ascult și alte povești despre scriitori.

— Îți mulțumesc, Ches, dar a fost o zi lungă și sunt cam obosit, m-am scuzat. Poate cu altă ocazie.

Ea m-a privit înțelegătoare.

— Pricep. Uneori, doamna Victoria poate fi epuizantă.

— Da. Asta o fi… Mulțumesc, oricum.

Ne-am pupat pe obraji înainte ca ea să urce pe motocicletă și să pornească în sus pe stradă.

— David! Stai!

Încă nu o pierdusem din vedere pe Ches, când altă voce familiară m-a oprit exact în clipa în care mă pregăteam să traversez spre parcul El Retiro și să mă îndrept spre hotel. Era Paula. Apăruse brusc din porticul doamnei Goodman.

— Am urcat pentru un moment să-mi iau lucrurile și Raquel mi-a spus că tocmai ai plecat, s-a justificat, aranjându-și pe umăr o geantă mare, plină de hârtii și cărți.

Am aruncat o privire spre ferestrele casei, exact în momentul în care se stingea ultima lumină.

— Da. Plecam acum, am zis, făcând câțiva pași înapoi. Nu mi s-a părut potrivit să o las pe doamna Victoria singură după tot ce s-a întâmplat.

— Tocmai de-asta am coborât repede. Voiam să-ți mulțumesc că ai avut grijă de ea și că ai hotărât să-i accepți invitația. De când ne-am văzut sâmbătă la Wellington, n-am avut ocazia să-ți mulțumesc.

Gestul Paulei mi s-a părut sincer.

— N-ai pentru ce, dar… toate reuniunile voastre sunt precum cea de azi?

I-am pus acea întrebare din dorința de a căuta un mod amabil pentru a pune capăt conversației noastre și a-mi lua rămas-bun de la ea, dar cuvintele mele au avut un cu totul alt efect decât cel la care mă gândisem.

— Trebuie să recunosc că azi a fost una mai însuflețită decât de obicei, a spus zâmbind. Cine știe?! Poate datorită prezenței tale.

— Nu cred că vorbești serios. Aproape că n-am deschis gura.

— Mie mi-a plăcut să te avem alături de noi, a șoptit cam tulburată, îndreptându-și privirea spre ceasul ei cu brățară. Ce târziu s-a făcut! Ar trebui să plec deja. Mai am vreo două treburi de făcut și mi-ar plăcea ca înainte de asta să mănânc ceva.

Ideea de a lua cina la ora aceea m-a surprins.

— Îmi dai voie să-ți fac o propunere?

Ochii ei m-au interogat cu o urmă de neîncredere și de ceva ce mi s-a părut a fi interes.

— Mă tem că ceea ce vei cina va fi oribil, iar mie la hotel nu-mi vor da decât un sandvici în cameră, am zis. Din câte am înțeles, acesta este cartierul cu restaurante, așadar, ce-ar fi să te invit să mâncăm ceva rapid și, în felul acesta, ne salvăm viața unul altuia?

Chipul Paulei s-a destins imediat, lăsând loc unui zâmbet.

— Am crezut că-mi vei propune ceva mai nebunesc, dar dacă este vorba doar despre a ne salva viața, accept.

Brusc, ideea de a ne așeza la terasa pe care o sugerase muza melancolică a devenit o opțiune.

— Știu un loc perfect în apropiere, a spus ea, fără să-mi mai dea timp să o invit acolo.

Ne-am îndreptat spre un local situat pe o stradă îngustă, exact în spatele casei doamnei Victoria. N-aș fi remarcat locul acela dacă n-aș fi mers cu ea. Fațada lui era acoperită de un geam fumuriu, fără niciun detaliu distinctiv. Singura intrare se rezuma la o ușă blindată, simplă. Paula a apăsat pe o sonerie și, după ce s-a prezentat, o domnișoară îmbrăcată în negru ne-a condus în interiorul unui local elegant, slab luminat. Prima mea impresie a fost aceea că am intrat într-un fel de cenaclu sofisticat. Acorduri suave ale miticului *Take the A Train* de Duke Ellington răsunau din toate părțile. Un climatizator ușor parfumat răcorea încăperea. Locul era prezidat de un fel de altar în care o colecție de sticle luminate din spate ascundea accesul la un etaj inferior. Fără să ne oprim, am coborât pe o scară până am dat de o altă sală, mai mare decât cea principală, în care, despărțite de paravane și etajere elegante, erau împrăștiate mai multe mese, aproape toate ocupate de cupluri sau de grupuri care nu ne-au observat sosirea.

— Acesta este un *secret club* cu acces restrâns pentru membrii săi, mi-a șoptit Paula cu un aer misterios.

— Am văzut astfel de locuri în Londra și la Milano, dar nu-mi închipuiam că această modă a ajuns și la Madrid…

Ea a încuviințat mulțumită.

— Vino. Ne vom așeza la masa mea obișnuită.

— Masa ta? am întrebat-o cam mirat.

— Obișnuiesc să vin aici doar la prânz. Întotdeauna este disponibilă.

Paula a făcut un gest, iar însoțitoarea noastră ne-a așezat într-unul dintre colțurile cele mai discrete din acea pivniță. Pau i-a dat geanta în care avea cărțile pentru a o duce în vestiar, iar domnișoara a dispărut ca să aducă meniurile.

— Încă mă simt rușinată pentru ceea ce s-a întâmplat în seara asta, David, a spus Paula de îndată ce s-a așezat.

Eu eram atât de distras de acel decor *vintage* cu aer britanic, înconjurat de fotolii Chester, acvarii virtuale, o podea din dale antice și tavanul împărțit în casete din lemn nobil, încât nu am dat atenție imediat comentariului ei.

— Știi? a continuat. Simt că trebuie să-ți cer iertare pentru ieșirea lui Luis.

— Să-mi ceri iertare? Tu n-ai nicio vină pentru asta.

— Aha. Dar n-aș vrea să-ți faci o impresie greșită despre noi.

— Mă rog… înțeleg că pe un om credincios ca el îl enervează unele lucruri.

— Așa este. A lăsat ochii în jos. Luis a fost călugăr benedictin la mănăstirea Silos. Dar a trecut mult timp de atunci. A renunțat la călugărie din cauza muzicii.

— Nu este un motiv rău.

Chipul însoțitoarei mele a rămas concentrat.

— David, chestia este că doamna Victoria a rămas foarte îngrijorată.

— Doamna Victoria? m-am mirat. Ai vorbit cu ea? Am crezut că s-a retras ca să se odihnească.

— Doar i-am urat noapte bună. Dar am găsit-o neliniștită și mi-a spus că ați stat de vorbă.

Privirea ei verde a devenit mai profundă și mai întunecată, iar ea a făcut o pauză înainte să continue:

— N-am îndrăznit să-ți povestesc nimic când ne-am cunoscut la Wellington, ca să nu te îngrijorez.

— Și de ce m-aș îngrijora? M-am prefăcut că nu știu la ce se referea.

— Ai dreptate. A clătinat din cap. Asta nu te privește, dar am presupus că ai fi fugit îngrozit dacă ți-aș fi menționat că unul dintre participanții la reuniunile doamnei Victoria a fost găsit mort în urmă cu câteva săptămâni.

— Adevărul este că sunt intrigat. Doamna Victoria mi-a dat de înțeles că se îndoia că a fost un accident, am adăugat coborând vocea.

— Ți-a spus ea asta?

— Doar a insinuat. Dar explicația pe care mi-a dat-o nu mi s-a părut prea credibilă.

— Dă-i timp, a oftat. Moartea lui Guillermo n-a fost ceva ușor pentru niciunul dintre noi. Am putea spune că suntem încă în faza de acceptare.

Paula și-a lăsat fraza suspendată în aer. În momentul acela, un chelner cu o ținută distinsă ne-a întrerupt, invitându-ne să comandăm ceva. A fost cât se poate de oportun.

— Bine. Ce-ar fi să schimbăm subiectul? Ce-ai vrea să bei? am întrebat-o, observându-i ușurarea pe când cercetam meniul de sus în jos. Văd că au niște cocktailuri minunate și o mare varietate de tipuri de șampanie. Dacă ești de acord, pentru început am putea să bem un pahar de Salon Blanc de Blancs 99. Este unul dintre preferatele mele.

Chelnerul a încuviințat, aprobându-mi alegerea.

— Nu, nu… Paula a clătinat din cap. În seara asta n-am chef de șampanie. Îmi e de ajuns un pahar de vin alb.

— Doriți unul anume?

Deși ea ar fi trebuit să fie familiarizată cu meniul, am văzut-o șovăind. Mi s-a părut că mintea ei nu părăsise încă discuția pe care tocmai o încheiasem și am decis să o ajut să iasă din acea situație.

— Nu-ți face griji. Vrei să cer eu pentru amândoi?

— Te rog.

— Excelent, am zis, trecându-mi privirea de la chelner la lista de vinuri. Aduceți-ne o sticlă de Perro Verde. Mi se pare perfect pentru seara asta.

Pau a schițat un gest timid de plictiseală.

— Vrei ceva anume? Meniul acesta este extraordinar, am șoptit.

— Aici se gătește delicios. Ce zici dacă am comanda niște *bao de gamba* și *wakame* și un *usuzukuri* cu taur și roșii?

— Minunat. Dar mi-ar plăcea să încerc și *niguiri* din ou de prepeliță cu caviar și *tataki* din spinare de *wagyu.* Brusc, mi s-a făcut foame.

— Vom face față la toate? am întrebat.

După ce chelnerul și-a notat totul pe tableta lui de ultimă generație și ne-a lăsat din nou singuri, m-am însuflețit făcând o lămurire pertinentă.

— Pot să-ți spun ceva, Paula?

— Desigur.

— Dar n-aș vrea să te superi.

— O să încerc. A oftat. Va fi de ajuns să nu fii prea dur cu mine. Încă mai am să-ți explic unele lucruri.

— Bine, am continuat. O să-ți spun cum văd eu lucrurile. De când am aterizat în Madrid, m-am văzut supus unei adevărate persecuții. Să spunem că la sosirea mea mă abordezi cu bilețelul tău scurt și misterios. Ne cunoaștem și încerci să mă convingi să

accept invitația doamnei Victoria Goodman. Accept mai mult forțat și, fără să se mulțumească numai cu asta, Victoria începe să mă sâcâie cu Muntele, ca și cum eu ar trebui să știu ce faceți voi acolo sau ar trebui să-mi pese. Și toate astea aproape fără să am un moment de respiro. Ai stat să te gândești că eu nu prea știu nimic despre voi? Nu știu de când funcționează proiectul vostru, nici ce scop are. Nu știu de ce studiați cărți și autori pe care-i înconjurați cu atâta secret și adevărul e că nu știu foarte bine nici de ce ar trebui să mă intereseze. Dar ceea ce mă bagă cel mai mult la bănuieli este faptul că pare că doamna Victoria, tu și grupul vostru trebuie să vă ascundeți de lume pentru a vă face munca, iar asta este ceva ce eu nu înțeleg. Vă comportați ca și cum ați fugi de ceva. Ca și cum ați fi fugari sau cam așa ceva. Cu academia se întâmplă ceva asemănător cu acest local: nu există un afiș pe ușă care să o anunțe, nici măcar pe internet nu se poate găsi nimic despre voi… Și, ca și cum asta n-ar fi de ajuns, tocmai am aflat, aproape din întâmplare, despre moartea recentă a cuiva din grup. Înțelege-mă. Nu vreau să te jignesc, dar totul este prea ciudat.

— Ai spus „fugari”?

A râs. Mi s-a părut că se prefăcea nepăsătoare.

— Chiar ne vezi ca pe niște fugari?

— Vorbesc serios, Paula. Doamna Victoria nu ascunde faptul că vocația ei este să-i învețe pe alții secretele literaturii, dar nicăieri nu se explică cum se poate intra la școala ei, nici cine o poate face. Este imposibil să vi se trimită o solicitare pe internet sau să vi se ceară informații pentru ca o persoană să vi se alăture.

— Stai puțin. Ne-ai căutat pe internet? O expresie de mirare s-a așternut pe chipul ei. Lucrurile importante nu se află acolo!

— Nu mi-ai răspuns.

— Ba da! a spus ea. La Munte ai acces doar dacă te invită doamna Victoria. Aceasta este singura metodă de a-i evita pe dușmani…

— Pe dușmani? Ce dușmani? Și tu îi vezi peste tot? Doamna Victoria a reușit să-ți încețoșeze judecata cu ideile sale?

— Nu, David, nu. Pe cuvânt. Dușmanii la care se referă ea chiar există. Vorbesc despre cei care fură idei. Despre cei care-i descurajează pe creatori. Despre cei care folosesc literatura pentru lucruri atât de puțin nobile cum ar fi acela de a le distrage atenția cititorilor de la problemele importante. De la…

— Fii serioasă! Nu-mi spune că din cauza asta școala voastră nu apare pe nicăieri.

— Doamna Victoria își alege întotdeauna elevii direct, în persoană. Cu toții intră în academie la invitația ei. Nimeni nu plătește, nimeni nu încasează, nici nu lasă urme pentru ceva ce se face din dragoste pentru *sophia,* pentru înțelepciune. Pe internet nu vei găsi nimic tocmai din cauza asta. Pe de altă parte… s-a încruntat, devenind interesantă, n-ar trebui să-ți amintesc eu că,

dacă simți nevoia să cauți semnificația adevărată a unui lucru, trebuie să apelezi întotdeauna la izvoare, și nu la ce spun terțe persoane.

— Și de ce crezi că te întreb? De când ai apărut la Wellington, tu ești singurul meu izvor.

— Oh.

S-a pierdut puțin cu firea.

— Știi? Mă intrigă *Muntele* vostru. Am rostit cuvântul cu cât mai multă emfază. Cred că mă atrage și-mi repugnă în părți egale. Știi că eu mă ocup de cuvinte, asta este profesia mea. Le cercetez originea, semnificațiile de bază. Întotdeauna îmi încep orice lucrare prin asta, dar în cazul acesta nu cunosc nici măcar ceva atât de elementar precum motivul pentru care ați pus acel nume școlii voastre. Muntele Artificial. Înainte de a vorbi cu doamna Victoria, nici măcar nu știam că ar avea un nume.

Ochii Paulei, de culoarea smaraldului, au strălucit misterios.

— Asta are o explicație, David: nu știai pentru că este un secret.

— Vezi? La asta mă refeream! La voi totul este secret. Până și ce i s-a întâmplat lui Guillermo.

— Asta a fost o lovitură sub centură… a șoptit rușinată.

De data asta, sosirea comenzii noastre m-a salvat de a fi nevoit să mă scuz. Amândoi am rămas muți în fața tăvilor și a farfuriilor pe care două chelnerițe tinere le-au întins dinaintea noastră. Ne-au servit Perro Verde – un vin nou, excelent, cristalin – și mi-am ridicat paharul spre Paula.

— Pentru întâlnirile întâmplătoare, am zis subliniind ultimul cuvânt.

Pau și-a ridicat și ea paharul.

— Pentru *secrete,* a toastat zâmbind pe jumătate și imitându-mă.

Vinul și mâncarea delicioasă au alinat conversația, făcând să amorțească umbrele. Am adus în discuție unele locuri și interese comune, am răspuns la întrebări despre trecutul meu și viața mea în Irlanda, iar Pau mi-a mărturisit până la urmă cât de intimidată s-a simțit când a trebuit să mă abordeze în felul acela la hotelul unde sunt cazat. La desert, ne-am confruntat cele mai diferite concepte ale noastre despre cuvântul care se repetase de cele mai multe ori în timpul mesei: *secret.*

— De exemplu, a conchis ea la sfârșitul unei diatribe despre folosirea atât de diferită a termenului în contexte laice sau religioase, în localul acesta nu pot intra decât membri sau persoane care-i însoțesc… iar asta nu înseamnă că aici se fac lucruri rele. Sau că urmează să se facă. Doar că aici se găsește o intimitate care nu există în alte locuri.

— Și oricine poate deveni membru?

— Desigur. A zâmbit. Orice persoană căreia îi plac mâncărurile bune, atmosfera liniștită și discreția. Aceasta nu este

o asociație de delincvenți. Dacă vrei, pot să cer un formular de înscriere pentru tine.

Paula i-a făcut un semn uneia dintre fetele care se ocupau de sală din spatele unei tejghele din lemn de stejar lăcuit cu bronz, iar fata mi-a întins o mică tavă cu o carte de vizită atrăgătoare și un formular pentru noii clienți.

— „A de la Arzábal", am citit.

— Așa se numește localul acesta. Arzábal este terasa pe care ai văzut-o mai devreme. Aceasta este… cum să spun… latura ei ascunsă.

Printr-o ciudată asociere de idei, discuția despre lucruri oculte mi-a amintit de tatuajul pe care-l zărisem în acea seară pe gâtul lui Pau. Era absurd, știam asta. Dar, cu toate acestea, am rugat-o să mi-l arate.

— Cum de știi că am un tatuaj?

— Ți l-am văzut în seara asta în timpul reuniunii.

— Și ce te face să crezi că ți-l voi arăta? Pentru mine este ceva intim, a spus șovăitor.

Apoi, nu știu dacă pentru a schimba subiectul sau pentru a scăpa de vreo amintire, Paula a decis să încheie cina într-un mod oarecum particular.

— Îți propun ceva. A zâmbit complice. Nu mă voi lăuda cu tatuajul, dar, fiindcă nu vreau să mă crezi o antipatică, o să-ți arăt ceva în parcul El Retiro. Vrei?

14

Am acceptat.

Un minut mai târziu, deja lăsam în urmă așa-numita Poartă a Americii Spaniole, îndreptându-ne spre Paseo de Coches, marele bulevard asfaltat dinspre parcul El Retiro. La ora aceea toate intrările în parc erau încă deschise. Era cu puțin înainte de miezul nopții. Căldura continua să se degaje cu putere și o gloată de noctambuli nepăsători pătrundea prin intrările parcului, cu intenția de a se bucura de ultimele clipe de răcoare din grădini. În timp ce ne îndepărtam de ei, Paula și-a întrerupt tăcerea șireată cu unele explicații cumpătate. Că vehiculele cu motor circulaseră până în urmă cu treizeci de ani prin interiorul incintei, că se zvonea că El Retiro era un parc vrăjit de când contele duce de Olivares a poruncit să fie construit, în secolul al XVII-lea, pentru a-l distra pe regele Filip al IV-lea, că adăpostea singura statuie publică dedicată lui Lucifer din întreaga Europă… Ea mergea lângă mine, fără grabă, enigmatică, de parcă n-aș fi adus niciodată vorba despre tatuaj și fără să bage de seamă întunericul care se cernea peste noi pe măsură ce pătrundeam pe cărări de pământ bătătorit.

— Locul acesta este minunat. Iar astăzi este lună plină, a observat ea când am ajuns la prima oază de lumină.

Marea pădure urbană din Madrid era cufundată într-o tăcere absolută. Declanșarea sporadică a aspersoarelor stârnea la trecerea noastră o aromă plăcută de pământ umed. Neliniștit, privirea mi s-a rătăcit prin vegetația întunecată care începea să ne învăluie, în timp ce mă întrebam dacă Paula Esteve, la fel ca Sfinxul în fața lui Oedip, nu mă punea oare la încercare.

— Unde mă duci? am zis în cele din urmă, cu oarecare curiozitate, în timp ce pierdeam din vedere luminile clădirilor din apropierea parcului.

— Șșșttt. Este un secret!

Pau a șoptit asta ducându-și degetul arătător la gură.

— Mă neliniștești, am reacționat eu, mințind doar pe jumătate. Prin definiție, secretele trebuie să fie ținute cu discreție, dar tu le duci la extreme. De când te cunosc, se pare că secretele îți fac plăcere.

— Eu n-aș spune chiar așa… Doar că uneori se dovedesc utile. Să zicem că mă interesează.

— Măi, să fie! Așadar, mă aflu în fața unei ademenitoare profesioniste, am spus mijind ochii, amuzat.

— Mă faci mincinoasă?

— În niciun caz! am răspuns fără să las să-mi dispară zâmbetul. Enigmatică, poate?

— Văd că habar n-ai, a zis demnă. Dacă ai fi studiat ca mine Teoria Secretelor, ai ști că acestea sunt unul dintre cele mai

practice instrumente pe care le-a inventat ființa umană. Folosesc, printre altele, pentru a uni un grup. Politicienii au secrete și le împărtășesc doar cu ai lor. La fel și Biserica. Antrenorii echipelor de elită le creează pentru a-și câștiga complicitatea jucătorilor lor. Și la fel fac și medicii, avocații sau ziariștii.

— Știu asta, am încuviințat în timp ce încercam să nu mă împiedic de nimic. Am citit multe texte ale masonilor și ale altor iubitori de secrete. Ei spun că, pentru a funcționa, deseori secretul se reduce la un gest, un strigăt sau un obiect vestimentar. Chiar și directorii marilor companii își inventează uneori propriile secrete. La fel și acei guru. Și idolii maselor.

Paula s-a oprit, privindu-mă în ochi.

— Deși habar n-aveam că ar exista o Teorie a Secretelor, am recunoscut, apropiindu-mă din nou de ea.

Am simțit cum mi se accelera pulsul.

— Nu știai asta, domnule Salas?

Pau s-a ridicat pe vârfuri, ajungând la înălțimea mea. Mi-a trecut prin minte ideea de a o săruta.

— Păi, există! Iar primul ei precept spune că o persoană inteligentă, care pretinde să exercite vreo influență asupra celorlalți, n-ar trebui niciodată să arate lumii tot ce știe. Dacă ar comite această greșeală, ar deveni o ființă previzibilă și oricine ar putea să o neutralizeze.

— Hmmm. Are sens. M-am abținut, gândindu-mă la abilitatea pe care mi-o ascundea. Dușmanii tăi ar putea să vadă cum ești pe dinăuntru și care este misiunea pentru care ai venit pe lume.

— Iar mai devreme sau mai târziu, te-ar distruge, a completat Paula. De aceea întotdeauna trebuie să-ți păstrezi pentru tine măcar unul dintre talentele tale.

— Doar de curiozitate: teoria aceea a ta mai are și alte precepte?

Pau a șovăit. M-am bucurat că, pentru prima oară, o făcusem pe eficienta domnișoară Esteve să se piardă cu firea.

— Nu este teoria mea. Și da: mai are și alte precepte. Al doilea spune că, pentru a fi un bun „păzitor al secretului”, trebuie să-ți făurești un scut, o imagine, o emblemă, un cuvânt, un simbol în spatele căruia să ascunzi acel motor care te face să fii ceea ce ești cu adevărat, a zis ea în cele din urmă. Muntele Artificial este scutul nostru. Faptul că știi că faci parte din el te face rezistent în fața unei societăți care pretinde să ne transforme pe toți într-o masă amorfă. Faptul că aparținem Muntelui Artificial ne amintește că facem parte dintr-un proiect important. Nu suntem niște simpli figuranți în alaiul unei bătrâne scriitoare, cum ar putea să creadă cineva din afară, atât de neîncrezător ca tine.

Ultima ei frază a sunat oarecum ironic, dar n-a reușit să șteargă zâmbetul care se întipărise pe chipul meu.

— Ce ți se pare atât de amuzant?

— Pur și simplu faptul că vorbești despre Muntele Artificial ca și cum ar fi ceva mai mult decât un fel de laborator de literatură experimentală.

— Păi, chiar este, a replicat serioasă.

— Ah, da? Ce vrei să spui?

— Păi, exact asta. Marele secret al Muntelui este că există cu adevărat.

Am privit-o nedumerit, cu bănuiala că, dincolo de acele cuvinte, se ascundea o nouă ambiguitate.

— N-o fi asta o altă metaforă de-a ta?

— Nu. Nu este. Hai cu mine, a poruncit.

Fără să mai adauge vreun cuvânt, Paula, trufașă, m-a tras în direcția paralelă cu strada Menéndez Pelayo, spre intersecția acesteia cu O'Donnell. Faptul că-i simțeam mâna pe brațul meu mi-a plăcut mai mult decât eram dispus să recunosc. Locul spre care m-a condus nu părea să ascundă nimic interesant. Am mers spre un colț lipsit de farmec. Un spațiu aproape pustiu – fără lacuri, palate de cristal sau păuni liberi – prin care deja hoinărisem cu o zi în urmă, întrerupt doar de un tumul al cărui singur rol părea acela de a marca punctul terminus al incintei. De fapt, am crezut că avea să mă scoată iar în stradă, poate înapoi la casa doamnei Victoria. Dar n-a făcut asta. S-a oprit lângă un fel de pagodă cu pereții zugrăviți în ocru, care se ivea în mijlocul unui eleșteu, iar acolo, în apropierea unor rațe care moțăiau pe gazon, a rostit, în sfârșit, ceva ce mi s-a părut mai ciudat decât tot ce spusese până atunci:

— Aici este, a șoptit inspectând locul, cu o expresie indescifrabilă pe chip. Îți prezint secretul nostru, istețule.

Dacă în urmă cu un minut rămăsesem uluit, în clipa aceea probabil că i-am părut complet idiot. Am aruncat o privire în jur, ca să fiu sigur că nu-mi scăpase nimic. Lumina gălbuie a felinarelor nu-mi permitea să zăresc altceva decât o intersecție de drumuri ce conducea spre un arc din piatră izolat, aproape cufundat în mijlocul neantului, și spre o cărare din afara parcului El Retiro.

— Acesta este, David, a insistat Paula, privind în față, spre nicăieri.

Dar eu, încăpățânat, tot nu înțelegeam.

Atunci m-a apucat de umeri și, ca și cum aș fi fost un copil, m-a întors cu fața spre promontoriu.

— Aia?

Să numești „munte" acea movilă era o exagerare evidentă. Forțându-mi ochii să privească prin penumbră, am zărit doi sfincși mici din calcar care flancau un parapet din piatră. Era singurul lucru notabil dintr-un loc ce trebuie să fi cunoscut vremuri mai bune. În ansamblu, era vorba despre un punct neglijat, fără farmec, ca și cum de secole întregi niciun grădinar nu s-ar fi deranjat să smulgă buruienile care acum îl sufocau.

— Locul acesta dă numele școlii? am întrebat, nevenindu-mi să cred.

— Cel mai mare merit al său este că nimeni nu-i dă atenție, a replicat Paula, fără să-mi răspundă la întrebare. Al treilea precept al Teoriei Secretelor: dacă vrei să pui la adăpost o comoară, trebuie să o ascunzi la vedere. Într-un loc banal. Unde să n-o caute nimeni, unde să nu se oprească nimeni să iscodească. Gândește-te la graalul din seara asta. Nici acele versuri rătăcite într-un poem medieval nu par mare lucru, dar vezi și tu: de mii de ani se vorbește despre ele.

— Dar asta nu este graalul. Și nici nu are o mie de ani, am protestat.

Paula a încuviințat în silă.

— Nu atinge două sute, ce-i drept. Această colină a fost ridicată în vremea regelui Ferdinand al VII-lea, ca parte din programul lui de decorare a parcului. Nu a fost cea mai bună epocă a Spaniei. După ce trupele lui Napoleon au distrus El Retiro, au dinamitat și au săpat prin toate părțile, regele a vrut să-l restaureze. Locul îi aparținea, iar această colină era capriciul său preferat.

— Capriciu? Mai degrabă o excentricitate.

— Mă rog, așa erau numite clădirile care au apărut în urma acelei reconstrucții. Gândește-te că, după războiul împotriva francezilor, țara era în faliment. Oamenii sufereau de foame. Dar Ferdinand al VII-lea, vezi și tu, prefera să se ascundă de atâta mizerie creând grădini. N-au mai rămas multe astfel de capricii: Căsuța Principelui de aici, din spate, a zis indicând pagoda, Casa Vacilor sau ceea ce se numește Fântâna Egipteană, un templu destul de urât, apropo.

— Nici despre asta nu poți să zici că este chiar o frumusețe…

— Poate că acum nu ți se pare, dar, pentru monarh, muntele a fost locul cel mai deosebit dintre toate. Era inima a ceea ce pe atunci purta numele de Grădinile Rezervate.

— Nu știu de ce, dar mi-e greu să cred asta, am spus zâmbind.

— Păi, pentru că trebuie să ai ochi ca să vezi, a zis Pau foarte serioasă. Nu-i așa că lasă impresia că nu este altceva decât un dâmb? Se spune că este gol pe dinăuntru. Eu nu l-am văzut, pentru că este închis de mulți ani, fără ca nimeni să-i viziteze bolta secretă. Nimeni nu știe de ce a fost făcut așa, dar în vechile planuri ale parcului acest loc deja era numit „muntele artificial”. A avut chiar și un castel deasupra!

— Mă iei peste picior. Acolo nu încape un castel.

— Dar a existat! Am văzut poze în ziare din 1900. Era numit „Călimara”.

— Un nume cam ridicol, nu? am adăugat eu, încercând de fapt să disimulez cât eram de captivat de pasiunea pe care o punea în vorbele ei.

— Nu fi așa de caustic! Profilul acelui castel semăna mult cu fostele călimări ale notarilor. Deși a primit și nume mai urâte. M-a privit cu oarecare viclenie. Ca, de exemplu, colina pisicilor. Ani de-a rândul a fost plină de pisici.

— Atunci înseamnă că a fost un loc mărginaș, abandonat. Un loc care mai degrabă trebuia evitat…

— Nu fi atât de sigur. Pe la mijlocul secolului al XIX-lea a devenit unul dintre locurile cele mai populare din Madrid. Fiindcă se afla în cea mai înaltă zonă și se ridica în partea care pe atunci era considerată drept împrejurimile orașului, din turnurile sale se putea scruta întreaga capitală. Se spune că regele l-a ridicat tocmai în acest scop. Muntele era turnul său particular.

Nu mi-a fost prea greu să mi-l imaginez pe Ferdinand al VII-lea pictat de Goya, cu favoriții săi groși încadrându-i chipul de animal sălbatic și primitiv, iscodind cu o lunetă livezile și gardurile de spini ale mănăstirilor. Nu era un monarh pe care să-l simpatizez cu precădere. Bunicul meu îl detesta. Mi-a arătat portretele pe care i le-a făcut Goya și care ilustrau câteva dintre cele mai importante cărți din colecția bunicului. Acestea înfățișau un bărbat cu o mandibulă pătrată și o atitudine posomorâtă, aproape obscenă. Bunicul spunea că nenorocitul acela i-a trădat mai întâi pe spanioli, apoi pe francezi și a dus la eșecul Cortes-urilor din Cádiz, ce aveau să aducă democrația în Spania, combătând cu înverșunare Iluminismul care apărea în Europa pentru a ne cizela. În definitiv, a fost bărbatul care ne-a garantat un loc de onoare în coada statelor lumii.

— Da, da… Știu că „regele Trădător” nu avea faimă de om sensibil sau de iubitor al naturii, a acceptat Pau văzându-mă că șovăi, dar, pentru el, acesta era un spațiu magic. Unul aparte.

— Îl interesa asta?

— Mai mult decât crezi. În acea epocă, un astfel de loc, sfânt, era văzut ca o enclavă unde convergeau divinul și umanul. Iar asta era ceva transcendental.

— Pari foarte sigură de ceea ce spui.

— Și chiar sunt, David! I-am studiat destul istoria pentru a ști asta.

— Și știi, de asemenea, dacă regele cobora în peșteră? Am arătat spre inima întunecată a tumulului.

— Nu. Asta nu. Locul acesta era proprietatea sa și nu există cronici despre ceea ce se întâmpla acolo, înăuntru. Presupun că făcea parte din viața lui intimă.

Până în acel moment nu-mi dădusem seama că micul munte al regelui era împrejmuit cu sârmă, ceva provizoriu, dar care bloca accesul spre culme. Erau niște garduri înalte și, după aspect, păreau că erau acolo de ceva timp. Pau mi-a povestit că primăria hotărâse să-l împrejmuiască pentru a evita accidentele cât timp durau lucrările de consolidare a promontoriului. Muntele, mi-a zis, mai avea puțin și se prăbușea. Rădăcinile copacilor înalți pe

care-i susținea îl perforaseră, făcând loc umezelii. Se zvonea chiar că doamna primar avea de gând să-l demoleze. „Nu o va face”, a adăugat Pau. „Ar fi un scandal.” Dar, acestea fiind zise și ca și cum ar fi fost cel mai firesc lucru din lume, a împins unul dintre garduri, făcând o gaură destul de mare ca să putem trece amândoi.

— Ce naiba faci? am mustrat-o, privind în toate părțile.

— Ne furișăm! a zis ea ducându-și degetul arătător la gură. Haide, vino. Mai vreau să-ți arăt ceva.

Ascunși în penumbră, am urcat pe o cărare care șerpuia prin vegetația deasă. Traseul părea dificil și era jalonat cu trepte rustice, care se terminau cu traverse din lemn, din cauza cărora de-abia dacă vedeai pământul. Ceea ce am zărit pe la jumătatea drumului mi s-a părut dezolant. Dacă într-o zi a existat acolo un castel, se risipise lăsând în locul lui o platformă oribilă de ciment acoperită cu graffiti. Din vechiul turn nu mai rămăsese decât amintirea.

— Aici nu e nimic, am murmurat eu, decepționat.

— De aceea a fost ales acest promontoriu! a replicat Pau entuziasmată, ridicând brațele spre cer. Nu-ți dai seama? Este la fel ca palatul graalului. Apare și dispare în funcție de cine-l privește.

— Am impresia că doamna Victoria v-a hipnotizat cu *Povestea* lui Chrétien.

Paula a lăsat brusc brațele în jos, și le-a încrucișat pe piept și a ridicat din umeri, deranjată.

— Nu o judeca greșit, m-a rugat. Este vorba despre viața ei. De ani întregi încearcă să scrie un roman în care să explice acele enigme. Spune că este vorba despre graal, dar eu cred că mai degrabă se referă la capacitatea noastră de a vedea invizibilul, de a ne apropia de ceea ce nu există pentru cei mai mulți dintre noi și de a învăța să căutăm până când reușim să vedem acel lucru în fața ochilor. De aceea împărtășește fiecărei noi serii de elevi de la Muntele Artificial fascinația ei pentru ceea ce simbolizează graalul. Și, de fiecare dată, o face dintr-un punct de vedere diferit. Într-un an, din perspectiva romanului istoric, în altul, din perspectiva miturilor; anul acesta a început prin a analiza temeliile literaturii în Europa și datoria acesteia față de Chrétien de Troyes. Și încă păstrează speranța că va găsi vreun elev pur, care să o ajute să-și încheie opera înainte de a muri.

— Și de ce se înconjoară de oameni care nu știu nimic despre graal? N-ar fi mai bine să se înconjoare de experți? De specialiști care studiază Evul Mediu?

Când m-a auzit spunând asta, Paula și-a recuperat pe jumătate zâmbetul.

— Pentru că pe noii elevi, sclipitori la alte discipline, îi vede mereu ca pe acel Perceval din poveste. Tineri cu mintea limpede și inima pură. Fără prejudecăți și fără interese anterioare.

Capabili să pună întrebări despre absurd, despre castelul pe care nimeni nu-l vede și să găsească modul de a-l face să apară în fața minților adormite.

— Nu mi s-a părut că doamna Victoria ar fi vrut să spună așa ceva, am replicat, încercând să-mi amintesc.

— Desigur că nu. Nu-și poate permite să vorbească despre lucrurile astea cu oricine. Dușmanul stă întotdeauna la pândă.

— Dușmanul acela, aha…

— Imaginează-ți ce-ar fi dac-ar povesti că ea caută să vadă ceea ce nu vede nimeni. Ar fi considerată nebună. Sigur s-ar spune că și-a pierdut mințile! Ultimul lucru care i-ar trece prin minte ar fi să explice cuiva că romanul despre graal este proiectul vieții sale, a adăugat ea, lăsându-și fraza să plutească o secundă printre noi, oferindu-mi parcă timp să înțeleg că acolo se afla cheia pentru a interpreta atitudinea vehementă a doamnei Victoria. Crede-mă, David, nimic nu i-ar plăcea mai mult decât să atingă apogeul carierei sale literare cu acea carte și să-i facă pe toți să-și deschidă brusc ochii sufletului.

— Și va susține în carte că graalul nu este potirul lui Hristos?

— Să spunem că, deocamdată, pentru ea graalul este doar un cuvânt. Un cuvânt puternic. De aceea cred că are nevoie de tine, a indicat, punându-și din nou mâna pe brațul meu.

— Păi, la drept vorbind, nu știu cu ce aș putea să o ajut.

De data asta, i-am răspuns mângâind-o cu blândețe. Am putut să observ cum atingerea mea o tulbura.

— Doamna Victoria se simte ca Regele Pescar din *Poveste,* a zis. Paznicul căruia i-a fost încredințat ceva valoros, dar care nu poate să împărtășească nimănui acel lucru, decât dacă i se pune întrebarea potrivită. În fond, căutarea graalului seamănă mult cu scrierea unui roman: trebuie să pornești de la o îndoială formulată clar și pe care să o poți rezolva pagină cu pagină. Iar pentru asta are nevoie să-i pună cineva acea întrebare. Presupun, a adăugat, mai încrezătoare, că, la fel ca în *Poveste,* cel care o formulează trebuie să fie o persoană cu inima pură.

— Uneori, *pur* înseamnă și ignorant, am replicat.

— *Pur* cred că vrea să spună și „fără prejudecăți”. Guillermo așa era. Dar, din nefericire, a plecat dintre noi tocmai înainte de a-i transmite întrebarea sa.

„Guillermo?”

Când am auzit din nou numele acela, complicitatea noastră fragilă s-a risipit. A fost vina mea. Mâinile noastre s-au desprins și eu am privit-o din nou bănuitor.

— Atunci, dacă doamna Victoria este Regele Pescar, ce sunteți voi pentru ea? Cavalerii Mesei Rotunde?

— Pe tine, pentru început, te-a numit deja Perceval. Ar trebui să te simți măgulit, a spus Pau cu o expresie enigmatică întipărită pe chip.

15

În orele următoare, pe creasta muntelui artificial din El Retiro, timpul n-a mai contat. Conversația ne-a absorbit atât de mult, încât nici măcar nu ne-am neliniștit când porțile parcului s-au închis, iar noi am rămas blocați în interior. Am auzit scârțâitul balamalelor celui mai apropiat grilaj, zgomotul electric al mașinii unei patrule și chiar și trosnetul pe care l-au făcut stațiile de emisie-recepție ale paznicilor care spuneau că era ora de plecare. Nimic din toate astea nu ne-a interesat. De fapt, am rămas nemișcați ca doi copilași ascunși în dulapul mamei, șușotind neîncetat.

Eu, mai degrabă amuzat decât îngrijorat, am studiat-o o vreme pe Paula cu coada ochiului în timp ce încercam să-mi imaginez ce putea oare să-i treacă prin minte în acea clipă. Penumbra și liniștea păreau s-o fi relaxat. Totuși, în atitudinea ei se citea o tensiune ce nu voia să dispară, ca și cum s-ar fi apărat de ceva sau de cineva.

Când am fost siguri că nu mai era nimeni acolo, afară, i-am oferit mâna și am urcat împreună până la partea de sus a platformei din ciment pe care odinioară se înălțase castelul. Locul era magnific. Un turn invizibil, în mijlocul marelui oraș, de unde se zăreau câteva dintre reperele sale cele mai importante. Palatul Telecomunicațiilor, ceasul turnului Telefoniei, Minerva din bronz de pe terasa Círculo de Bellas Artes, îngerul de pe clădirea Metropolis, turnul maurilor de pe fostele Școli Aguirre. Fiecare monument părea pus acolo pentru a fi contemplat de noi. Am rămas un moment privind totul cu gurile căscate, în picioare, sub bolta întunecată a nopții, regretând că strălucirea capitalei eclipsa atât de multe stele. Afară era călduț și imediat am găsit un loc unde să ne așezăm și să stăm în continuare de vorbă. Eram atât de aproape unul de altul, încât chiar am putut simți aroma plăcută a parfumului ei și respirația ei agitată din cauza urcușului.

— O să-ți mărturisesc ceva, a zis prudentă, mângâindu-mi ușor antebrațul. Undeva era scris că eu aveam să ajung pe acest munte.

M-a surprins tonul solemn pe care l-a ales pentru a-și întrerupe tăcerea.

— Crezi în destin? Cu adevărat?

Ea a încuviințat.

— Tu nu? Nu este chiar așa de ciudat, a replicat, subliniindu-și gravitatea cuvintelor. Orice s-ar întâmpla, cu toții știm cum se vor sfârși viețile noastre. Iar dacă ultimul capitol este deja scris, de ce să nu fie și celelalte?

— Stai puțin… M-am foit neliniștit pe ciment, căutând o poziție mai bună. Și eu intuiesc că există ceva mai presus de viețile noastre. Până la un anumit punct mi se pare o concluzie

logică. Dar de aici până la a considera că nu putem să ne abatem de la un scenariu scris dinainte este deja o prăpastie.

Pau a răspuns aproape fără să ridice vocea:

— Pentru tine este ușor să gândești așa. Cei care au crescut cu atâtea posibilități la îndemână, ca tine, se cred de obicei stăpânii absoluți ai vieților lor. Dar cred că este o greșeală.

— Și ce te face să crezi asta? am protestat pe același ton pe care-l folosea ea cu mine. Nu știi nimic despre mine. Te pot asigura că n-am avut o viață ușoară.

— Victoria mi-a dat câteva detalii. Poate că, dacă eu aș avea o educație atât de impecabilă ca a ta, înfățișarea sau poziția ta socială, nici eu nu mi-aș face griji pentru destin. Aș fi mulțumită cu locul meu în lume și n-aș avea nevoie să caut ordinea în mijlocul haosului.

— Te înșeli. Doar sufletele mărețe, misticii sau marii înțelepți ajung să accepte ceea ce sunt. Și te asigur că, în acest moment, nu mă înscriu în niciuna dintre acele categorii.

— Oh! Nu voiam să te jignesc…

Aveam de gând să deschid din nou gura ca să răspund, dar n-am găsit fraza potrivită. Ea a profitat de șovăirea mea.

— …dar încearcă să te privești din afară pentru o clipă. Nu ți se întâmplă uneori lucruri ce par create de ceva superior? N-ai fost pus niciodată în situații care păreau că te așteptau de mult timp?

— Cum ar fi aceasta? am șoptit, căutând să o fac din nou să se piardă cu firea.

Judecând după expresia ei de uimire, am reușit.

— Ah, fii serios! Nu mă lua peste picior, a bombănit, conștientă de jocul pe care tocmai îl reluasem. Nu-i așa că nu ți-ai imaginat niciodată că vei ajunge aici, închis într-un parc public, vorbind despre Teoria Secretelor cu o necunoscută? Asta este ceea ce eu numesc „destin”.

— Nu știu… am șovăit. Recunosc că este o situație foarte neobișnuită. De mult timp nu m-am mai simțit așa de bine, deși refuz să văd în asta ceva mai mult decât o simplă întâmplare. În orice caz, dacă-ți face bine să gândești așa, din partea mea n-ai decât.

Paula și-a recăpătat expresia gravă.

— Nu mă înțelege greșit, a zis. Sunt o persoană care a luptat pentru a deveni ceea ce este. A trebuit să-mi ating cu sudoarea frunții fiecare dintre țelurile mele, luptând aproape pentru orice. Îmi place viața mea așa cum este. Dar, uite, chiar și asta cred că era scris undeva.

— Să știi că în privința asta sunt de acord.

— Serios? Te-am convins? A zâmbit din nou.

— Mă refer la faptul că văd în tine o siguranță puțin obișnuită, am spus, observând cum se tulbura din nou. Îi admir pe cei care-și clădesc propria viață. Și știi ce? Am impresia că, dacă le-am

putea compara în ceea ce privește aspectele esențiale, viziunea ta asupra vieții și viziunea mea n-ar fi atât de diferite.

Pau a rămas pe gânduri, ca și cum ar fi simțit nevoia să-mi cântărească vorbele.

— Crezi asta? Serios? Uneori, eu mă simt diferită de restul lumii. Și foarte singură. Și mi-ar plăcea să știu de ce. Asta m-ar ajuta să înțeleg care este destinul meu.

— Și dorința asta te împinge să cauți ordinea pe care o ascunde Universul?

— Da. S-a întors surprinsă spre mine. Acum că o spui, exact asta este, David.

Acel ultim comentariu, spus fără vreo intenție anume, a declanșat ceva în interiorul meu. Ceva profund. Am putut să-i simt confuzia și, poate, teama că aș fi văzut în ea ceva ce nu era dispusă să-i dezvăluie unui necunoscut. A murmurat atunci niște cuvinte pe care nu le-am înțeles. A spus că Universul trebuie înțeles ca o hologramă, în care fiecare parte conține întotdeauna informația întregului. Și, fără să mă lase să adaug vreun cuvânt, a ajuns la concluzia că singurul mod prin care-mi putea dovedi existența acelui „plan director", în care credea orbește, era să aștearnă în fața mea micile elemente ale vieții ei.

Astfel am aflat că se născuse în Canfranc, în urmă cu douăzeci și șapte de ani, și că locuise acolo până când a trebuit să părăsească Pirineii pentru a studia istoria medievală. Mi-a povestit că părinții ei ar fi preferat pentru ea dreptul sau poate medicina, dar au acceptat în cele din urmă pasiunea fiicei lor pentru pietre și istoria lor. Huesca, cea mai înaltă provincie din Spania, poate locul cu cel mai mare număr de biserici romanice de pe planetă, era, de fapt, de vină pentru tot. Este greu să nu te intereseze trecutul când trăiești într-un loc cu o asemenea bogăție patrimonială și când ești martor, zilnic, la felul în care colecționarii și traficanții de artă pradă acea moștenire lăsată în voia sorții, din lipsă de resurse. Lecțiile unui profesor pe nume José Luis Corral, un înțelept heterodox care scria și romane, i-au inculcat ideea că un istoric bun este acela care, la momentul potrivit, este în stare să apere orice ruină ca și cum ar fi un activist de la Greenpeace. Și, de asemenea, acela care, punându-și o ureche pe pietre, poate auzi ce au ele de povestit.

Când s-a maturizat, mi-a spus ea, jocul acela a devenit vocație. Paula a studiat totul. Cronici, poeme și chiar și legende. Dar, cum era de așteptat, insistența ei de a deveni o apărătoare a istoriei i-a adus și primele supărări. Tatăl ei, care n-a fost un bărbat bogat, nici influent, a trebuit să o însoțească de mai multe ori prin tribunale, din cauza vestitelor ei campanii pentru evitarea jafurilor. Andrés Esteve s-a izbit imediat de „capriciile" fiicei sale. Nu i-au folosit la nimic notele bune, bursele și reputația ei crescândă de istorică în acele locuri. Reproșurile pe care le primea acasă de fiecare dată când se ducea să apere o absidă

romanică sau niște pietre cioplite i-au stârnit un sentiment de vină de care n-a putut să scape niciodată pe deplin.

În fiecare vară, când se terminau cursurile, se întorcea acasă pentru câteva zile. Un an pentru a se documenta la biblioteca Institutului de Studii Altoaragoneze. Alt an ca referent la vreun curs estival. Dar al treilea an a fost acela care avea să-i schimbe viața pentru totdeauna.

— Da. Eu cred că destinul meu era scris, a repetat Pau ca pe o mantră, închizând ochii. Îmi amintesc foarte bine. În acele zile mă gândeam ce să fac cu viața mea. Nu știam dacă să dau la facultate, să scriu o carte despre vreuna dintre cercetările mele sau pur și simplu să iau un rucsac și să plec să străbat lumea.

— Și atunci ai cunoscut-o pe doamna Victoria, am anticipat.

— A fost ca și cum toate astrele s-ar fi aliniat. Imaginează-ți: cu o seară înainte terminasem de citit un roman al ei, *La llave de oro*[10]. Îl cunoști? Acela în care povestește cum templierii se instalaseră în Ierusalim și excavaseră temeliile vechiului Templu al lui Solomon, în căutare de relicve.

— Desigur. L-am citit cu ceva timp în urmă, am recunoscut.

— Într-o dimineață m-a sunat o prietenă care lucra la agenția de turism din Huesca, a continuat ea. Tocmai în acea zi, în plină sărbătoare San Lorenzo, autoarea acelei cărți s-a prezentat la agenție, întrebând de mine. Aproape că am leșinat.

— A întrebat de tine? Dar te cunoștea?

— Se pare că doamna Victoria citise un interviu care mi s-a luat pentru *Heraldo de Aragón,* în care explicam una dintre legendele bisericii San Pedro el Viejo, aflată în centrul orașului Huesca, și a vrut să știe cine eram.

— Așa că și tu, în felul tău, ești o celebritate…

— Nu râde! S-a înroșit. Ziaristul era prieten cu mine.

— Nu râd. Doar îmi atrage atenția felul cum s-a înlănțuit totul pentru ca voi două să vă cunoașteți.

— Nici chiar așa. În fond, a fost foarte simplu. Am făcut cunoștință în acea după-amiază, ne-am dus să bem o cafea și m-am oferit să-i arăt cele mai puțin cunoscute locuri ale templului.

— San Pedro el Viejo.

— Este o biserică romanică minunată, a confirmat mai mulțumită. Secolul al XII-lea. Dintre cele mai vechi. Am furișat-o în sacristie, am dus-o în spatele catapetesmei, i-am arătat piatra despre care se spune că a scuipat-o o vrăjitoare în timpul unui exorcism și chiar am determinat-o să urce în turn, dar cel mai mult a interesat-o porticul.

— Și după acel itinerar te-a rugat să lucrezi cu ea. Așa a fost, nu?

— Mă rog… Amândouă am simțit ceva deosebit în acea zi. Într-un fel, ne-am recunoscut. Nu știu cum să-ți explic mai bine. Dar, când întâlnirea s-a încheiat, a fost ca și cum ne cunoșteam

din altă viață. Am început să ne facem confidențe și să râdem și chiar m-a rugat să-i păstrez un mic secret.

— Nici asta nu mă surprinde, am murmurat. *Secret.* Se pare că acesta a fost întotdeauna cuvântul vostru cheie.

— Bine punctat, a acceptat Paula. Chestia este că doamna Victoria mi-a povestit că pregătea de ani buni un roman despre graal. Pe atunci nimeni nu știa nimic despre asta. Mi-a spus că tot căuta pe cineva care să o ajute în munca ei. Și știi ce? Eu, care încercam să găsesc o direcție pentru viața mea, am decis să mă las purtată de soartă.

— Știu ce vrei să spui. I-am cuprins umerii cu brațul. Nu uita că eu cunosc foarte bine cât de perseverentă este doamna Victoria.

— Hai, nu fi rău… În apărarea ei, trebuie să spun că nici n-a trebuit să insiste prea mult. N-a fost nevoie decât să mă tenteze cu încă un detaliu. A spus că în acel moment cel mai mult o interesau legendele aragoneze despre Sfântul Potir, iar eu le știam pe toate.

Mi-am arcuit o sprânceană, cu o expresie de mirare pe care a observat-o imediat.

— Legende aragoneze despre graal? Mi-am retras brațul, încrucișându-l cu celălalt. Și de ce n-ați vorbit despre asta în seara aceasta?

— Am vorbit despre termenul *graal,* despre cuvântul care a apărut în 1180 pentru a se referi la un obiect prodigios, nu despre relicva care s-ar putea să-l fi inspirat. Existența sa aparține deocamdată împărăției legendei.

— Aha… Am făcut o mutră de neîncredere exagerată. Toate ipotezele voastre sunt atât de eterice…

— David! a protestat ea. Poveștile despre graal în Pirinei sunt cu mult anterioare poemului scris de Chrétien de Troyes. Cei de acolo le cunoaștem pe toate.

— Dar legende și istorie nu înseamnă același lucru, am spus eu pentru a continua să o provoc.

— În privința asta trebuie să-ți dau dreptate, a acceptat. S-ar putea să fie vorba doar despre povești care treceau de la clerici la credincioși, de la episcopi la regi, pe cale verbală. Dar ele umplu marea lacună pe care nici Chrétien de Troyes, nici alți trubaduri medievali n-o explică: cum a putut să ajungă presupusul graal în Europa. Mai precis, în munții din Huesca.

— Adică, sunt relatări fără susținere documentară.

— Dar este foarte interesant ce se povestește, a afirmat trecând peste insistența mea. În principal, explică faptul că acea relicvă prodigioasă este ascunsă de cel puțin optsprezece secole în Spania și descriu cum a ajuns din Ierusalim la Roma și de acolo în Pirinei.

— Și de ce o interesa asta pe doamna Victoria? am întrebat cu oarecare ironie. Am crezut că nu accepta existența istorică a

graalului.

Mi s-a părut că nu i-a plăcut tonul cu care mi-am formulat întrebarea, fiindcă tocmai în acel moment a devenit foarte serioasă. Gravă. S-a îndepărtat de mine, vrând parcă să stabilească o distanță de siguranță față de acel sceptic, și a răspuns:

— Doamna Victoria nu caută graalul, ci felul cum se naște ideea graalului. Nu este același lucru, David. Pe ea nu o interesează relicva în sine, ci în ce moment, cum și pentru ce a fost inventat. Motivația ei adevărată este să descopere scopul graalului. Acel „cui folosește", ce nu a aflat Perceval.

Văzând că lua în serios acea chestiune, am decis să mă supun pasiunii pe care o răspândeau ochii ei verzi și să arăt mai mult interes pentru argumentele sale. În mod cert, Paula Esteve îmi plăcea.

— Și are deja vreo idee despre „cui folosește"? am întrebat.

— Mă rog… Doamna Victoria crede că, timp de secole, graalul a avut rolul de a marca ceva, un fel de semn care indica unde cineva pregătit pentru asta putea să ajungă să comunice cu supremul, cu inefabilul. Dar, de asemenea, știe că nu va fi ușor să demonstreze asta. De aceea afirmă că, pentru a cunoaște rădăcinile oricărei idei, este neapărat necesar să fie explorate locurile unde a apărut. Fără sol nu există rădăcină. Iar fără rădăcină nu există idee. Sper că înțelegi mai bine acum.

— Desigur. Îmi pare rău, am recunoscut, ștergând orice urmă a tonului meu de mai înainte. Așa că s-a dus în Huesca, în căutarea originilor celei mai faimoase relicve din lume.

— Tradiția din Huesca spune că presupusul potir al lui Hristos a fost ascuns în nordul Peninsulei Iberice în vremea când primii creștini au fost supuși persecuțiilor romane. Și că a ajuns acolo pentru că în acea epocă fosta Hispania, în general, și munții ei, în particular, erau literalmente capătul lumii și o ascunzătoare desăvârșită pentru ceva atât de valoros.

— Știi ce? Am privit-o. Mi se pare că ești prea sclipitoare ca să alimentezi o legendă ca aceea. Un istoric n-ar trebui nici măcar să ia în considerare o poveste atât de exotică.

— Dar… a protestat în mod evaziv…n-am inventat-o eu! O poți citi în aproape orice broșură turistică a regiunii. Nu există locuitor din Huesca care să nu-ți poată spune pe de rost că relicva a ajuns în oraș prin secolul al III-lea, când în Roma a început una dintre cele mai cumplite campanii împotriva creștinilor. Se știe că în epoca aceea, pe lângă faptul că erau aruncați în cușcile cu lei, creștinii erau și prădați de toate bunurile. Din acest motiv, papa Sixt al II-lea, văzând cum bisericile sale erau jefuite, a decis să pună la adăpost cele mai prețioase obiecte ale acestora. Și, printre ele, se pare, se afla potirul episcopilor, paharul pe care Sfântul Petru îl adusese de la Ierusalim la Roma după moartea lui Hristos.

— Și, la cât de mare este lumea, Sixt al II-lea s-a gândit exact la orașul Huesca… am plescăit din limbă, sceptic.

— Are mai multă logică decât pare. Omul de încredere al lui Sixt al II-lea a fost un diacon din Hispania pe nume Lorenzo. În vremea acea Peninsula Iberică era ultima frontieră a Imperiului Roman, un autentic *finis terrae,* așa că l-a rugat să ducă acolo „potirul cinei", pentru a-l ascunde.

— Potirul cinei? Spus așa, sună a titlu de film cu Indiana Jones, am glumit.

— Așa sunt legendele. Convingătoare. După cum este logic, în secolul al III-lea încă nu-l numea nimeni „graal". Asta, după cum știi, avea să se întâmple de-abia în 1180, odată cu apariția lui Chrétien. Iar ceea ce-ți povestesc se crede că s-a întâmplat cu opt secole înainte!

— Adică, ne aflăm în fața protoistoriei graalului… am răsuflat.

— Exact. Dacă ar fi să credem în acest mit local, Lorenzo le-a trimis potirul părinților săi în fosta Osca, actualmente Huesca, a continuat Pau. Mai întâi l-au ascuns în ceea ce astăzi este un mic schit din afara orașului și apoi l-au mutat într-un loc mai demn, mănăstirea San Pedro el Viejo. Dar, odată cu înaintarea islamului în peninsulă începând cu secolul al VIII-lea, se crede că au continuat să-l mute prin toată zona Pirineilor, de la Yebra la Sasabe, de la Siresa la Jaca, iar de acolo la mănăstirea San Juan de la Peña. Toate astea cu scopul de a evita să cadă în mâinile maurilor.

— Atunci San Pedro el Viejo a fost prima mare incintă care s-a construit pentru a-l proteja. Primul „templu al graalului". De aceea o interesa pe doamna Victoria.

Paula a încuviințat dând din cap înainte de a continua.

— Construcția acelei biserici a început în 1117, în vremea regelui Alfonso I Războinicul. Nu contează dacă tu crezi sau nu în legendă; regele acela, unul dintre întemeietorii Aragónului, a făcut asta. De fapt, în Pirinei există certitudinea că orice biserică, schit sau catedrală importantă consacrată Sfântului Petru a protejat la un moment dat potirul, pentru ca acesta să nu cadă în mâinile musulmanilor.

— 1117? M-am oprit o clipă asupra acelei date, amintindu-mi expunerea cronologică din acea seară din casa lui lady Goodman. Stai puțin. O să-ți spun de ce era atât de interesată de ea doamna Victoria.

— Și sigur vei nimeri!

Pau a zâmbit, dându-mi o altă șansă.

— Construirea bisericii San Pedro el Viejo a început cu mai bine de șaizeci de ani înainte ca Chrétien de Troyes să-și scrie cartea.

— Excelent, David, a aplaudat Paula. Doar detaliul acela dovedește că primul loc în care a fost cinstit graalul au fost Pirineii spanioli, și nu Franța sau Anglia. Tradiția legată de regele

Arthur, Sfântul Potir din Glastonbury și toate celelalte lucruri aveau să vină după aceea.

Mi-a plăcut vehemența cu care Paula își apăra poziția, așa că, sub impusul direcției pe care o luase conversația noastră, am întrebat-o dacă doamna Victoria a descoperit ceva în acea biserică, ceva care să poată dovedi că graalul a fost „inventat" acolo.

Ea m-a privit.

— Da. A zâmbit fermecătoare. Dovada de care ai nevoie se află în portic.

— Este un capitel? am pariat.

— De fapt, nu. Deși încă se păstrează optsprezece dintre coloanele sale originale, acea dovadă este ascunsă în alt loc. O să ți-o arăt. O am chiar aici.

Paula s-a întins ușor peste mine până când a atins geanta pe care o lăsase pe ciment, la câțiva centimetri de noi. A căutat în interiorul ei până și-a găsit telefonul mobil, un mic *smartphone* negru, și a deschis folderul unde avea fotografiile. Timp de un minut a tot trecut peste imagini cu degetul, foarte repede, încercând să găsească una anume…

— Aha! Iat-o.

Și, apropiindu-și capul de al meu, mi-a întins telefonul ei mobil ca să privesc fotografia.

Imaginea pe care o selectase, o gravură veche scoasă din vreo carte, a iluminat cu o strălucire fantomatică vârful colinei. Ecranul înfățișa un timpan romanic în care se vedea o monogramă a lui Iisus foarte bine păstrată. Dedesubt, cioplită pe o lespede mare din piatră, era o succesiune de personaje care se apropiau ceremonioase de Fecioara Maria și de fiul ei divin.

— Asta încă se poate vedea pe poarta care desparte porticul bisericii San Pedro el Viejo de interiorul ei. Toți vizitatorii moderni ai templului trec pe sub acest portic, a precizat.

— Dar acesta este un basorelief care îi reprezintă pe Regii Magi! am murmurat nedumerit când am recunoscut steaua care apărea deasupra grupului.

Spre uimirea mea, Pau a clătinat din cap, ca și cum ea ar fi fost în stare să distingă în fotografie ceva ce mie-mi scăpa. A pus degetele pe basorelief și a mărit zona timpanului, ca să pot vedea mai bine scena.

— Fii atent la obiectul pe care i-l oferă primul dintre Regi lui Iisus. Îl poți mări, dacă vrei.

Am făcut ce m-a rugat, deplasând degetul mare și arătătorul pe mijlocul imaginii. Ceea ce mi-a apărut atunci m-a nedumerit și mai mult.

— Ăsta nu este graalul! am protestat. Pare o strachină din lut.

— Asta, David, este exact un *graal,* a dat ea replica în mod categoric.

— Nu înțeleg.

— Și pe bună dreptate, a recunoscut. Încă nu ți-am spus că ceea ce doamna Victoria căuta în biserică era o strachină, nu un pahar.

— O strachină? Am ridicat din umeri, nefiind în stare să înțeleg ce-mi spusese. Dar graalul care a fost ascuns în Pirinei nu era paharul de la Cina cea de Taină? Nu era un potir?

Paula a clătinat din cap.

— Studiind cu atenție sursele literare ale graalului, doamna Victoria și-a dat seama că acea relicvă a fost întotdeauna descrisă ca un fel de bol. În mod curios, acel cuvânt, *graal,* a fost un termen care, la începutul Evului Mediu timpuriu, se folosea doar în regatul Aragonului. Doamna Victoria, cu ajutorul câtorva experți de la universitate, a găsit chiar mărturii din secolul al XI-lea în care, inventariind recuzita domestică a unui domn din Urgel din anul 1000, apăreau pomenite mai multe *grazale.*

— *Grazale,* am repetat, digerând cu greu cuvântul. Dacă-mi aduc eu bine aminte, în seara asta a menționat acest termen.

— În realitate, *grazal* sau *graal* este un cuvânt care provine din provensala veche. Doamna Victoria este obsedată de asta. Francezii din sud numesc astfel un anumit obiect din vesela lor, foarte comun în Evul Mediu, un fel de castron mare, o strachină din care se mânca și se bea. *Graalul* derivă de acolo.

— Să vedem dacă am înțeles. Am clătinat din cap, gânditor. Doamna Victoria căuta în biserica San Pedro o reprezentare a potirului lui Hristos în formă de strachină, nu de pahar. Și a găsit-o… într-un basorelief al Regilor Magi. Dar asta este absurd! am conchis.

— Nu chiar atât pe cât pare. Să vezi. Pe doamna Victoria o interesa să examineze doar picturi și sculpturi anterioare anului 1180, de dinaintea textului lui Chrétien, care să înfățișeze acel gen de obiect. Credea că ar putea găsi prima reprezentare grafică a acestuia în vreun colț al bisericii San Pedro el Viejo. În realitate, căuta imaginea care se apropia cel mai mult de „invenția” sa… și a găsit-o.

— Dar de ce într-o scenă a nașterii lui Iisus, și nu într-una cu Cina cea de Taină, cum ar fi logic?

Pau și-a recuperat telefonul mobil atingându-mi timid degetele cu ale ei și a mărit și mai mult detaliul recipientului. Acum părea un bol decorat cu două linii paralele în apropierea marginii de sus.

— Nici eu n-aveam habar până când doamna Victoria nu mi-a povestit teoria sa, a șoptit. Vrei să o știi?

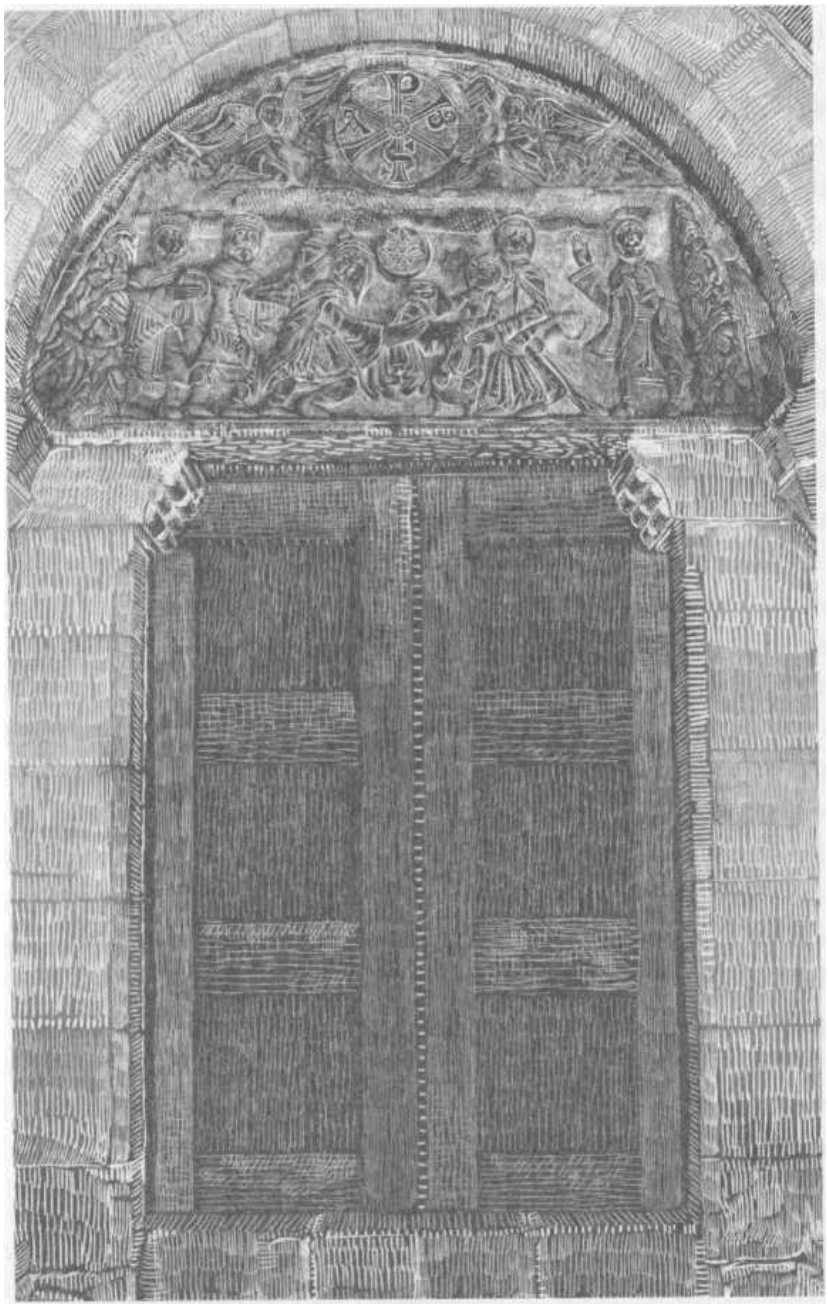

Timpanul Epifaniei, biserica San Pedro el Viejo, Huesca

— Cred că oricum mi-o vei spune.

M-am prefăcut resemnat, în timp ce ideea de a o săruta începea să-mi dea din nou târcoale.

Ea m-a privit cu coada ochiului, analizând parcă din nou de cât simț al umorului puteam da dovadă.

— Când doamna Victoria a sosit în Huesca, studia de luni întregi reprezentări ca aceasta în care apărea întotdeauna regele Melchior oferindu-l aceeași strachină Domnului Nostru, a zis. Ea crede că, prin secolul al IX-lea, cineva, un maestru, un monarh, un episcop poate, a avut grijă să răspândească acea imagine prin toată regiunea. Adevărul este că, în bisericile din Pirinei, există nenumărate reprezentări ale Regilor Magi. În epoca aceea erau foarte populare. Cu siguranță, pentru că aminteau poporului modest că seniorul lor feudal era un bărbat cu anumite puteri sau învățături. S-au scris chiar și piese de teatru. Primul text teatral hispanic despre care se știe s-a intitulat *Auto de los Reyes Magos*[11], este de la începutul secolului al XII-lea și provine din acele tărâmuri. A-i picta sau a-i sculpta pe Regii Magi cu strachina în mâini era un mod de a spune că în acele parohii se primise ceva sfânt, provenit de foarte departe. Ceva adus de monarhi. Ceva acordat de ceruri, care le conferea regilor o legitimitate de origine divină în fața supușilor lor. Este totuși curios că o asemenea iconografie există doar în acest colț al Europei și că apare tocmai când se întemeiau regate cu noi dinastii conducătoare, ce aveau nevoie să devină legitime cu orice preț.

— Sugerezi că graalul a fost inventat ca mijloc de propagandă pentru a oferi prestigiu unei noi familii regale, într-un teritoriu care pe atunci era recucerit de la musulmani? Asta vrei să spui?

— Exact. Acesta este clar cazul Aragonului. Când apare regatul în secolul al XI-lea, ca o scindare a regatului Pamplonei, obsesia primilor săi monarhi a fost aceea de a căuta „motive antice” care să le justifice teritoriul. I-au pus pe cronicari să inventeze istorii. Și, printre altele, s-a încetățenit ideea că Aragonul, în general, și Pirineii din Huesca, în particular, au adăpostit strachina care a conținut sângele lui Hristos. Conform acelei legende, de la Ramiro I, fondatorul, trecând pe la fiul său Sancho Ramirez, sau fiii acestuia, Pedro I, Alfonso I Războinicul și Ramiro al II-lea Călugărul, și chiar cu mult după recucerirea Spaniei de la mauri, toți regii Aragonului au fost protectorii acelei relicve. Se spune chiar că au profitat de crearea de noi așezări pentru a le pune nume care să amintească faptul că acela era tărâmul graalului. Sate precum Calcena („Potirul Cinei”[12]) sau Graus (având aceeași rădăcină cu *graalul)* sunt dovada acelei campanii publicitare de acum o mie de ani.

— Chiar credeți că graalul n-a fost mai mult decât atât? am insistat. Nu mă mir că Luis s-a simțit ofensat…

— Lui Luis nu i-am povestit asta.

— Mai bine. Graalul ca propagandă! Îmi pot închipui cum ar reacționa!

— Mă rog… De fapt, doamna Victoria nu-l reduce la simpla propagandă, m-a corectat ea. Admite că mitul trebuie să se fi întemeiat pe ceva mai mult. Ceva ce încă-i scapă, dar despre care presupune că s-ar putea să fi avut vreo legătură cu lumea ideilor, cu transmiterea vreunei înțelepciuni ascunse, rămasă poate astăzi în textele literare. Ți-am mai spus. Ea vede graalul ca pe un fel de semnal. De avertizare. O marcă ce, timp de secole, a indicat locuri speciale în care trebuia să te oprești din vreun motiv astăzi uitat.

— Ca San Pedro el Viejo?

— Da. Deși mai sunt și multe altele. Unele foarte apropiate.

— Asta mi se pare și mai interesant.

— Vezi? Asta mi s-a întâmplat mie! Brusc, am simțit că toată viața mea era destinată explorării acestui secret, căutării acelor locuri marcate… și iată-mă. Sau, și mai bine, a adăugat ea cu un aer misterios, iată-ne. Stând pe unul dintre ele, construit tot de un rege.

— Vrei să spui că muntele artificial este…?

— Ferdinand al VII-lea a fost foarte devotat sfântului Lorenzo. A zâmbit enigmatic, lăsându-mă să mă apropii de ea. A crescut cu poveștile despre graal ale regilor din Aragon și poate că a ridicat acest tumul în secolul al XIX-lea cu un scop asemănător celui al bisericii San Pedro el Viejo.

N-am răspuns nimic. N-am îndrăznit să destram vraja fragilă pe care apropierea ei tocmai o așternuse între noi. Strălucirea ochilor săi mă lăsase fără cuvinte, invitându-mă pentru o clipă să meditez asupra ultimului rol al acelei strălucire orbitoare. Totuși, împreună cu aceea mi-a venit încă o idee. A fost ceva pe cât de efemer, pe atât de puternic. Mi-am dat seama că Paula devenise, de fapt, misterul pe care-mi doream cel mai mult să-l explorez. Mai presus chiar decât graalul. Nu-mi mai aminteam ultima oară când o femeie îmi stârnise o astfel de impresie, nici ultima dată când am fost atât de absorbit de o asemenea conversație.

În cele din urmă, încercând să umplu tăcerea absurdă pe care o așternuseră cuvintele ei, am adunat suficientă neobrăzare pentru a-i spune trei fraze scurte. Doar trei.

— Știi ceva? Cred că nu destinul m-a adus până aici, Pau. Tu ai fost aceea.

Dar ea nu mi-a dat nicio replică. N-a avut ocazia.

16

Chiar când se pregătea să-mi răspundă, cedrii care ne protejau au început să proiecteze peste noi umbre roșii, albe și albastre. A fost un moment ciudat. Aproape ireal. Magia fragilă a ultimelor minute s-a făcut țăndări. Brusc, creștetul muntelui artificial a devenit întunecos, înghițind chiar și lumina senină a lunii.

Ne-am uitat unul la altul uimiți, până când am înțeles ce se întâmpla. M-am ridicat primul, am luat-o din nou de mână și am tras-o pentru a o ajuta să se ridice.

O ambulanță tocmai parcase în fața casei doamnei Victoria, iluminând strada pustie. M-am uitat la ceas. Era șase fără șase minute dimineața. În curând avea să răsară soarele.

M-a mirat că vehiculul, un Ford enorm, se oprise tocmai în fața acelei case, dar și mai mult m-a surprins faptul că doi asistenți medicali au alergat înăuntrul clădirii ducând o targă și un echipament de urgență. De la mirare am trecut la îngrijorare când cele șapte balcoane de la etajul cinci al clădirii s-au iluminat la unison, inclusiv cel de la sala în care avusese loc dezbaterea din seara precedentă.

— Aia este…?

Întrebarea mea a sunat oarecum retoric. Amândoi știam a cui era acea locuință. Paula a pălit.

— Dumnezeule… M-a apucat cu putere de braț. Din nou.

— Din nou ce?

Am observat că un tremur ușor o străbătea din cap până-n picioare. Pau, agitată, și-a tras imediat mâna, părându-i rău pentru ceea ce spusese.

— Nu. Nu-i nimic…

— Ce se întâmplă? am insistat, ridicându-i cu blândețe bărbia.

— Nimic, a murmurat.

Am văzut-o atât de tulburată, încât n-am forțat-o. I-am propus atunci să ne apropiem ca să vedem ce se întâmpla, iar ea a acceptat, încă destul de contrariată.

Am coborât foarte repede de pe turnul nostru și ne-am îndreptat spre cea mai apropiată ieșire din parc. Din nefericire, poarta aceea a parcului era în continuare închisă, iar lanțul gros care unea cele două părți ale sale n-a cedat niciun milimetru când am încercat să-l mișcăm. Am cântărit posibilitatea de a mă cocoța pe grilaj și să sar, dar am renunțat. Împrejmuirea parcului El Retiro este alcătuită dintr-o succesiune de lănci din fier ce nu mi s-au părut ușor de învins. Am mers pe lângă gard până am ajuns cât mai aproape de casă, exact la timp ca să vedem cum brancardierii urcau pe cineva în partea din spate a vehiculului și plecau de acolo cu sirena pornită.

Mă pregăteam să strig, când Paula, care încă privea fix ușa de la intrare, m-a oprit.

— Nu o face, a șoptit brusc, cu voce înghețată. Știu unde o duc.

Eu aveam fața lipită de grilaje, impresionat de acea scenă.

Atunci l-am văzut. Pe partea cealaltă a străzii, în afara parcului, sub lumina timidă a vitrinei unui magazin de mobilă de lux, un bărbat părea să privească același lucru ca noi. Era singur. În picioare în mijlocul trotuarului. L-am observat din întâmplare, doar pentru că mi-a atras atenția scânteierea iute a unei brichete și fumul de la țigară. Umbra aceea se afla la doar treizeci de metri de locul unde stăteam noi. Aș fi jurat că era vorba despre același individ pe care-l văzusem la hotel în ziua sosirii mele la Madrid. Purta o haină și o beretă identică și, după calculele mele, avea cam aceeași înălțime ca mine.

— Haide, Pau! Trebuie să ieșim de aici. Trebuie să mergem cu ea! am protestat, fără să-l scap din ochi pe bărbat.

Nu eram sigur că Paula îi observase prezența. De fapt, aveam de gând să-i atrag atenția asupra lui, când, din nou, m-a oprit brusc.

— Tu nu poți veni, a zis.

— Ce?

— Nu poți veni, a repetat pe un ton și mai ferm. Doamna Victoria nu a spus nimănui că suferă de acele crize.

Am scuturat din cap, fără să asimilez pe deplin ce-mi spunea.

— Epilepsie, David, a anticipat. De un an suferă de crize de epilepsie în lobul temporal, dar refuză să-și facă analizele ca să fie diagnosticată corect.

— Epilepsie? Suferă de epilepsie și locuiește singură?

— Nu singură. Are trei asistente care sunt în casă douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru. Raquel o fi sunat la 112.

— Atunci este ceva grav, am dedus.

— Epilepsia ține de o creștere subită a activității electrice în creier. A ei este un caz particular. Se numește Gastaut-Geschwind. În cazuri extreme, crizele duc de obicei la preocupări obsesive pentru teme filosofice, la ore întregi petrecute scriind în mod compulsiv și la a simți prezențe invizibile în jur.

— Și de ce nu vrea să se trateze? Nu înțeleg.

— Nu o cunoști bine pe doamna Victoria. De boala asta au suferit artiști și mistici precum Sfânta Teresa, Van Gogh sau Dostoievski. În fond, asta o consolează. Și, deși nu este deloc poetic să suferi de așa ceva, cel mai important este ca, atunci când are o criză, să nu se rănească lovindu-se de ceva. Deocamdată are noroc că crizele ei cedează imediat. O epuizează, ce-i drept, dar până acum și-a revenit mereu fără sechele.

— Mereu? Vrei să spui că i se întâmplă des?

Paulei i s-au încețoșat ochii.

— În ultima vreme, crizele ei s-au înmulțit. Săptămâna trecută a suferit vreo două. Joi a ieșit din spital și, de atunci, am văzut că

e mai ciudată decât de obicei. Este greu de explicat, David. Doamna Victoria este o forță a naturii. Totuși, de când a avut acele ultime crize, a devenit taciturnă. Ca și cum ar intui că-i dă târcoale ceva rău. Scrie la orice oră, devorată de ceea ce ea numește în mod poetic „focul invizibil", și vorbește neîncetat despre căutarea graalului, despre romanul ei, despre faptul că se simte supravegheată de forțele răului… Pau s-a oprit o clipă, a tras aer adânc în piept și a adăugat cu tristețe: Știi? Doar când a aflat că ești în Madrid s-a mai însuflețit… Ieri-seară, după cum ți-am mai zis, a fost cea mai activă seară a ei din ultimele săptămâni.

— Înțeleg că nu vrei să vorbești despre asta, dar ar trebui să te însoțesc la spital.

Am încercat să o încurajez în timp ce mă străduiam să-l localizez din nou pe bărbatul pe care-l văzusem pe partea cealaltă a străzii. În zadar. Se evaporase.

— Nu, a răspuns. Și promite-mi că n-o să spui nimănui, te rog.

Paula se întorsese cu spatele la stradă, uitându-se la mine cu ochii larg deschiși.

— Ce nu vrei să spun, mai exact? am întrebat coborând vocea și intuind că reticența ei cuprindea ceva mai mult decât boala mentorului ei.

— Totul. Despre doamna Victoria. Că am stat toată noaptea pe munte. Chestiunea graalului, epilepsia… Tot!

Graba aceea m-a luat prin surprindere. N-am știut să interpretez expresia chipului ei. Brusc, privirea ei scăpăra, avea o strălucire neliniștitoare amestecată cu o teamă atavică, aproape irațională. Am văzut-o atât de tulburată, atât de afectată din cauza a ceea ce-mi spusese, încât m-am apropiat de ea, am tras-o spre mine și am îmbrățișat-o.

— Liniștește-te. Nu voi spune nimic. Promit.

Gestul meu a descumpănit-o, dar am putut să observ cum se relaxa în brațele mele.

— David. După câteva secunde s-a desprins din îmbrățișare, ațintindu-și asupra mea ochii ei verzi. Era agitată și hotărâtă totodată, de parcă tocmai și-ar fi dat seama de ceva important, în timp ce mă împingea spre gard. Există un al patrulea precept al Teoriei Secretelor despre care încă nu ți-am povestit.

— Serios? am interogat-o, cu ochii ațintiți asupra buzelor ei.

— Când un neofit este inițiat într-o taină, în ceva ce trebuie păstrat secret, este de preferat să i se dea un simbol care să-i amintească mereu de angajamentul său.

— Un simbol? am reușit să spun, intuind că tocmai trecusem o frontieră fizică greu de sărit înapoi. Mi-am sprijinit spatele de grilajul parcului El Retiro. Am ridicat mâna și i-am îndepărtat o șuviță de păr de pe obraz. Am descoperit că Pau se îmbujorase și am simțit, de asemenea, că inima îmi bătea mai tare. Te referi la o

lovitură de spadă, ca atunci când ești numit cavaler? Sau o rană în palmă care-ți lasă o cicatrice?

— Da, a continuat șovăitoare. Dar ar merge și asta.

A schițat un zâmbet ușor din colțurile buzelor în timp ce trupul ei îmi cerea să mă apropii și mai mult. Atunci a ridicat ușor bărbia, mi-a luat capul între mâinile ei și, apropiindu-și buzele de ale mele, m-a sărutat.

Eu voiam să fi făcut asta mai devreme, să-mi folosesc buzele ca un balsam pentru grijile ei, dar mi-a luat-o înainte.

A fost un sărut delicat, ușor, încărcat de ceva ce încă mi-e imposibil să explic. În clipa aceea nu doar timpul s-a oprit. Și mintea mea s-a blocat. Am simțit căldură. Frig. Neliniște și plăcere. Și apoi toate astea au dispărut dintr-odată.

— Asta nu este ceea ce pare, a spus ea ca și cum ar fi ieșit dintr-o transă.

Eu am privit-o uimit, mut de mirare, incapabil să reacționez.

— Să nu spui niciun cuvânt despre asta nimănui, te rog, a adăugat Pau emoționată. În felul acesta ne vom pecetlui secretul.

17

Câteva minute mai târziu, pe la șase și douăzeci dimineața, s-au deschis în sfârșit marile grilaje ale parcului El Retiro care dădeau spre Paseo de Coches. Eu eram nedumerit de reacția Paulei, simțind o neliniște ciudată în stomac și un gust dulce în gură. Nici măcar nu mi-am dat seama cum, din dreptul împrejmuirii parcului, ajunsesem la ieșire. În schimb, am fost conștient de faptul că doi polițiști municipali însărcinați cu deschiderea grilajelor ne-au oprit de îndată ce ne-au văzut țâșnind din capătul incintei. Ne-au privit cu oarecare ironie. Ne-au cerut documentele și ne-au avertizat foarte politicos că, în următoarele zile, aveam să primim o sancțiune pentru că am „folosit în mod necorespunzător spațiul public".

— Să nu credeți că dumneavoastră veți scăpa pentru că locuiți în străinătate, mi-a spus unul din ei în timp ce nota numărul pașaportului meu.

M-am simțit stânjenit pentru a doua oară în interval de câteva minute. Presupun că până în momentul acela nu-mi trecuse prin minte că făceam ceva „necorespunzător" cu Paula Esteve.

Am încheiat acea formalitate fără să opunem rezistență și, cu fețe vinovate, am ieșit în sfârșit în stradă. Pau și-a luat la revedere de la mine foarte grăbită și s-a urcat în primul taxi liber care ne-a ieșit în cale.

— Să nu spui nimănui vreun cuvânt despre toate astea, a repetat înainte să-i închid portiera și să o văd dispărând în sus pe stradă.

Aproape că i-am putut simți ușurarea când s-a îndepărtat.

M-am întors la hotel în pas de plimbare. Corpul îmi cerea să dorm, dar și să-mi fac ordine în idei. De când sosisem în Madrid mă întâlnisem cu o femeie pe care nu o mai văzusem din copilărie, fusesem târât înăuntrul școlii ei particulare de filologie, mi se arătase moștenirea bunicului José și fusesem adus în mijlocul unei discuții despre adevărata natură a Sfântului Graal. Și, de parcă asta n-ar fi fost de-ajuns, grupul acela tocmai își pierduse unul dintre membri, iar eu dădusem peste o fată pentru care încă nu știam ce simțeam.

Nu-mi puteam scoate din minte impresia că, în câteva ore, fusesem atins de ceva sălbatic. Ceva ancestral mai puternic decât voința mea.

Era, oare, destinul despre care vorbea Paula?

Trebuia să reflectez asupra acestui lucru.

Învăluit în acel vârtej de senzații și sentimente nedeslușite, am ajuns la hotel cu gândul de a mă duce la sala de gimnastică. Eram convins că o ședință de exerciții fizice, câteva lungimi de bazin și câteva ore de somn aveau să mă ajute să pun lucrurile la locul lor.

ZIUA A 4-A
Daimones

18

M-am înșelat.

În dimineața aceea, în vis, am făcut ceea ce n-ar fi trebuit să fac niciodată: m-am întors la muntele artificial din parcul El Retiro. Subconștientul meu știa că lăsasem acolo ceva nerezolvat și, fără nicio milă, a decis să mă ducă înapoi la poalele colinei, ca să-mi îndeplinesc obligația.

Cel puțin, de data asta era ziuă. Paula se afla acolo, îmbrăcată cu o vaporoasă rochie albă dantelată, de parcă ar fi fost un înger care mă aștepta. Nu ne-am salutat. Pur și simplu, m-a privit cu ochii ei enormi de culoarea smaraldului și a indicat un drum de acces spre vârf pe care nu-l mai văzusem înainte. Cărarea aceea se împărțea în două, înconjurând o cascadă frumoasă ivită în stâncă și protejată de două leoaice care o păzeau ca niște sfincși din Egiptul Antic.

— Ești pregătit? m-a întrebat fără vreo urmă de complicitate.

Adevărul e că eu habar n-aveam ce aștepta de la mine „acea Paula". Tot ce-mi doream – motivul pentru care credeam că visul mă dusese înapoi în locul acela – era să o sărut din nou. De aceea am acceptat. Totuși, visele funcționează după o logică diferită. În mod frecvent, în vise lucrurile nu se întâmplă așa cum te aștepți. Paula m-a luat de mână, dar nu mi-a dat voie să o sărut. Nici măcar nu m-a lăsat să vorbesc. S-a mărginit să mă conducă sus pe munte, cerându-mi să grăbesc pasul în urma ei.

Deși știam exact unde ne aflam, am văzut multe lucruri pe care nu le-am recunoscut. De exemplu, aranjarea grădinilor era diferită.

Totul era mai îngrijit, mai curat și nu exista nici urmă de acele grilaje metalice pe care ne gândisem să le sărim noaptea trecută. Nu existau nici copacii înalți care mă impresionaseră atât de mult, iar cărarea părea presărată cu peșteri care nu duceau nicăieri. Am trecut cu vederea acele detalii, gândindu-mă că lucrurile se văd întotdeauna diferit la lumina zilei, dar când am ajuns pe vârful muntelui m-am îngrijorat cu adevărat.

Acolo unde mă așteptam să găsesc o platformă din ciment mâzgălită cu graffiti se înălța acum o mică structură, un fel de palat oriental micuț, de curând tencuit, cu trei turnuri. Cele două laterale erau rotunde și se terminau cu două cupole ascuțite. Erau făcute din cărămidă și nu depășeau șase metri înălțime. Cel din mijloc, în schimb, era un crenel puțin mai mare. Fusese acoperit cu un mic acoperiș în patru ape și avea opt ferestre gotice minunate. Accesul în interiorul acelui gen de templu se făcea printr-un portic din metal filigranat cu reminiscențe maure.

Paula a așteptat să termin de examinat totul. M-a lăsat să ating tot, chiar și să mă apropii de balustrada de metal a porticului. Și

când a văzut că începeam să-mi diger uimirea, a renunțat la tăcere.

— Vrei să-l vezi pe dinăuntru?

I-am acceptat invitația cu oarecare rezerve. Paula care-mi vorbea era o femeie distantă, diferită de cea care mă însoțise în locul acela în urmă cu câteva ore. Și aceea – m-am gândit în visul cel încețoșat – trebuie să fie „călimara" pe care mi-o menționase înainte. Castelul construit din porunca regelui Ferdinand al VII-lea. Clădirea originală care pecetluia adevăratul munte artificial.

Am pătruns în interiorul său într-o tăcere deplină, trecând peste un prag fără ușă ce dădea într-o încăpere mare și bine aerisită. Pașii noștri au stârnit ecouri în pereții săi. M-a surprins să descopăr că sala era mult mai exotică decât exteriorul clădirii și că ocupa tot parterul. Era vorba despre o încăpere diafană, nemobilată, cu pereți cu stucaturi de jur-împrejurul unui oculus enorm aflat pe sol. Gaura, ce avea un diametru de vreo patru metri, se căsca exact în mijlocul clădirii, ca și cum asta, golul pe care-l reprezenta, ar fi fost cel mai de preț bun al său. Din interiorul ei emana un întuneric negru și umed, aproape palpabil.

— Ce este? am întrebat văzând cum în jurul acelui punct dalele desenau un chenar în pardoseală.

Paula n-a răspuns. M-a condus chiar până la margine și m-a invitat să-mi vâr capul înăuntru.

Asta am și făcut, nu fără o oarecare precauție, și, deși n-am văzut nimic în acea beznă, urechilor mele li s-a părut că aud ceva. Era un fel de șoaptă. O sâsâire lungă și blândă, îndepărtată, ca un cântec de leagăn care ar fi rămas plutind în atmosferă. Ca șuierăturile sirenelor pe care le-a auzit Ulise. Ca și cum un curent de aer constant ar fi circulat prin interiorul acelei coline și s-ar fi lăsat auzit doar din genul acela de buric.

Mi-am ridicat fața, interogând-o pe Paula.

— Nu te teme. Este oracolul regelui. A zâmbit. Întreabă-l ce vrei.

Când am auzit asta am simțit un fior ușor. Cuvintele ei s-au pierdut în interiorul muntelui, răsunând în peștera care se ivea sub picioarele noastre. Pentru o clipă, m-am gândit că, dacă vreunul din noi doi ar cădea în acel gâtlej, nu aveam să ne mai vedem niciodată.

— Chiar pot să întreb orice vreau?

Ea, solemnă, a încuviințat cu o mișcare a capului.

— Da. Dar trebuie să știi ceva, a adăugat. Doar dacă pui întrebarea potrivită vei merita să primești ca răspuns adevărul.

Am tras aer în piept. Am evaluat ceea ce tocmai auzisem și, făcându-mi curaj, m-am pregătit să-mi formulez întrebarea.

Chiar în acel moment, în timp ce mă adresam întunericului, am descoperit îngrozit că din gâtul meu ieșea doar un țipăt strident. Un strigăt ascuțit și repetitiv. O sonerie…

Ring. Riing. Riiing.

M-am trezit cu mintea tulburată și neliniștit din cauză că nu recunoșteam locul unde mă aflam. Stângaci, am căutat pe dibuite receptorul și l-am ridicat.

— Alo…, am bâiguit. *Hello?* Cine este?

— Bună, David. Sunt Pau. Scuze, te-am trezit?

Vocea ei blândă m-a înviorat. Din fericire, în tonul glasului ei nu era nici urmă din răceala cu care tocmai îmi vorbise în „partea cealaltă".

— Pau. I-am pronunțat numele cu ușurare. Nu, nu-ți face griji… Ești bine? Cum se simte doamna Victoria?

— Mult mai bine, mulțumesc, a răspuns. Am petrecut toată dimineața cu ea la spital, i-au făcut analize și, din fericire, se pare că nu există nicio afecțiune neurologică serioasă. Este doar o altă sperietură.

— Cât e ceasul? am întrebat amețit.

— Târziu. Mă tem că nu vei mai prinde micul dejun.

Am simțit în cuvintele ei o umbră de complicitate. Poate chiar și o fărâmă de ironie. Și deși, auzindu-i vocea, au revenit imediat, din nou, senzațiile de la întâlnirea noastră din parc, m-am abținut să-i spun asta.

— Unde sunteți? am zis mai treaz. Pot să vin să vă văd?

— Doamna Victoria m-a rugat să te sun tocmai pentru asta, a răspuns serioasă, ca și cum explicația ei ar fi fost o introducere pentru ceva mai important. Ar vrea să te întâlnești cu ea cât mai curând posibil. Spune că este urgent. Te așteaptă la ea acasă.

— Am crezut că sunteți tot la spital.

— Nu. Nu mai suntem. Au externat-o acum o jumătate de oră. Tocmai am ajuns acasă.

— Mă bucur să aud asta.

M-am așezat pe marginea patului, încercând să-mi fac ordine în idei.

— În acest caz, spune-i că voi veni imediat. Durează doar cât să mă îmbrac și să beau o cafea.

— Sigur. Mulțumesc, David.

Mi-a fost foarte greu să mă urnesc. În timp ce-mi făceam duș, mă bărbieream și luam ceva decent să mă îmbrac și să ies pe stradă, am estimat în ce măsură vacanța mea începea să se complice. Aproape că uitasem complet de exemplarul *Primus calamus* cu care Susan Peacock mă tentase ca să accept călătoria la Madrid. Ar fi trebuit atunci să-mi dau seama că acela nu fusese decât o momeală. O capcană. În alte circumstanțe, doamna doctor Peacock m-ar fi sunat zilnic să se intereseze de progresele mele sau mi-ar fi lăsat mesaje la recepția hotelului rugându-mă să-i telefonez. Dar, de când pusesem piciorul în Spania, aproape că nu se întâmplase nimic din toate astea. Nici eu nu am încercat să iau legătura cu ea. Era ca și cum ea și mama ar fi vrut să

pregătească terenul pentru ca nebunia lui lady Goodman să mă învăluie pe deplin în pânza ei de păianjen.

Acela a fost momentul în care am lăsat deoparte definitiv acea chestiune. M-am convins că pista colecționarului spaniol care dorea să renunțe la acea carte nu ducea nicăieri. Peacock îmi dăduse doar un număr de telefon la care nu răspundea nimeni și al cărui titular – după cum am aflat cu ajutorul uneia dintre recepționerele de la hotel – se schimbase de patru ori în ultimii doi ani. Proprietarii săi fuseseră oameni fără vreo legătură aparentă cu anticari, librari, editori sau iubitori ai vreunei opere cu aceste caracteristici.

Chestia este că eșecul acela nu m-a afectat prea mult. Brusc, aveam alte priorități. Mă simțeam cuprins de o curiozitate care depășea cu mult „vânarea" unei rarități bibliofile din secolul al XVII-lea. În academia doamnei Victoria începeam să intuiesc existența unei comori de o valoare infinit superioară: acolo avea să se vorbească despre literatura adevărată, aceea care deschide porțile spre alte lumi, dacă Juan Rulfo folosise ca sursă de inspirație castelul efemer al lui Chrétien de Troyes pentru Comala din *Pedro Páramo* sau dacă prezența continuă a lui Victor Hugo sau Rilke la ședințe de spiritism lăsase vreo urmă tangibilă în operele lor. La ce alt cenaclu aveam să mai ascult ceva asemănător? Nici măcar în cele mai interesante de la Londra, Dublin sau Paris… Nu avea să fie asta, la urma urmei, o formă sublimă de a profita de zilele mele libere?

Așadar: dacă e să fiu pe deplin sincer cu mine însumi, tot ce-mi doream cu adevărat era să o revăd pe Pau și să încerc să aflu mai multe despre reacția ei din noaptea trecută. Experiența mea anterioară cu universul feminin și atenția mea aproape obsesivă pentru detalii îmi spuneau că Pau nu mă sărutase doar pentru „a pecetlui" un secret. Aș putea să o invit din nou la cină și să o conving să-mi lămurească unele îndoieli cu privire la Teoria Secretelor și acele „pecete". O altă chestiune era că, pentru a ajunge la ea, trebuia să trec din nou pe la Victoria Goodman. Era un sacrificiu pe care eram mai mult decât dispus să mi-l asum. Cu siguranță, în acest moment, doamna misterului avea probabil pregătit vreun argument nou cu care să mă convingă să devin membru al școlii ei de filologie. „Merită să mă împotrivesc?" m-am întrebat. Dacă învățasem ceva crescând lângă mama și lângă doamna Peacock, acel lucru era că resursele pe care le are o femeie pentru a îndupleca voința unui bărbat sunt infinite.

— Ai grijă, David. Te vor îmbrobodi. Să nu spui „da" la orice, mi-am șoptit aproape fără să vreau.

19

În ciuda a ceea ce presupusesem, lady Goodman și Pau nu mă așteptau singure acasă. Am găsit-o pe doamna Victoria în picioare, în mijlocul cercului de scaune de la Muntele Artificial, înconjurată de un grup de lucru complet. M-a surprins să nu descopăr la ea nici măcar o umbră a faptului că fusese dusă de urgență la spital: nu arăta niciun fel de oboseală, nici lipsă de chef. Părea cam agitată, ce-i drept. Chiar nerăbdătoare. Se îmbrăcase în alb, cu un costum cu fustă și bluză din bumbac, de vară, și-și privea elevii, unul câte unul, spunând ceva ce de la distanță de-abia dacă am reușit să aud.

— …așadar, suntem cu toții de acord. Nu există altă opțiune, nu-i așa?

L-am observat pe Luis cum încuviința în capătul salonului și n-am înțeles nimic. Dirijorul se întorsese în locul de unde plecase atât de prost dispus și de frustrat cu o seară în urmă. Avea acum chipul unui om plin de regrete și privirea cuiva care acceptă că a făcut ceva rău. Își ocupa scaunul obișnuit, din câte mi-am dat eu seama, dar din atitudinea sa lipseau energia și hotărârea din ajun. În stânga lui, Ches părea absorbită de cuvintele lui lady Goodman, în timp ce Johnny, cu spatele la mine și îmbrăcat cu același tricou și cu aceeași geacă din ziua precedentă, își mângâia barba cu o atitudine relaxată. Și Pau. Paula era fermecătoare. Am descoperit-o în spatele lui lady Goodman, tot în picioare, ținând ceea ce mi s-a părut a fi un mic teanc de cărțulii. Își strânsese părul într-un coc și își schimbase rochia cu ceva mai simplu: un tricou alb și niște jeanși.

— Bine ai venit, David.

Mi-a făcut un semn cu mâna ca să mă alătur reuniunii și altul, mai subtil, pe care l-am interpretat ca aducerea-aminte a pactului de tăcere pe care-l pecetluisem în parc.

Doamna Victoria a așteptat să trec de mesele ticsite de hârtii care mă despărțeau de grup și, de îndată ce m-am așezat, și-a reluat discursul. A continuat exact din punctul în care o întrerupsesem. Iar eu, fără să înțeleg încă foarte bine ce se întâmpla acolo, am căutat fotoliul cel mai apropiat pentru a-i urmări explicațiile.

— Guillermo și-a îndeplinit întotdeauna misiunea, a reluat lady Goodman. L-am trimis în locurile în care am crezut că avea să găsească dovezi despre inventarea graalului în Spania, dar am făcut greșeala de a-i cere să se ducă singur. Acum regret că nu v-am informat mai înainte de progresele noastre. Dar azi-noapte, după cele întâmplate aici, mi-am dat seama că am fost cât pe-aci să fac o altă greșeală, și mai gravă. Știți? Copleșită de durerea de a-l fi pierdut pe unul dintre membrii noștri, aproape că era să provoc dizolvarea grupului.

Toți s-au privit în tăcere, fără să spună un cuvânt. Chiar și Johnny și-a schimbat expresia obișnuită, indiferentă, cu alta mai gravă.

— Dar nu vă faceți griji, a continuat. Am luat două decizii importante pentru a evita ca acest lucru să se întâmple. Două măsuri pentru care mi-aș dori să contez pe aprobarea voastră, a tuturor. Prima, a spus căutându-mă cu privirea, este să-l rog public pe David Salas ceva ce deja l-am rugat în particular cu ocazia primei noastre întâlniri, rugăminte la care încă nu mi-a răspuns: să se alăture Muntelui nostru Artificial și să ocupe locul pe care l-a lăsat liber Guillermo.

Ochii tuturor celor prezenți s-au întors spre mine.

— David este candidatul perfect, le-a explicat. După cum știți, Guillermo a studiat simbologia la Facultatea de Arte Frumoase din Barcelona. Avea un al șaselea simț pentru a descoperi lucruri ascunse și era înzestrat cu toate calitățile pentru a deveni un mare scriitor. Spirit de observație, o minte flexibilă pentru a face legătura între idei, un instinct înnăscut și o mare tenacitate în a-și atinge obiectivele. Toate astea sunt dovedite în recenta lui teză de doctorat. Dar doctorul Salas întrunește, de asemenea, aceste haruri. Lumea lui o reprezintă cuvintele, care nu sunt altceva decât o formă rafinată de simboluri, iar Providența ni l-a adus exact când aveam mai mare nevoie de el.

— Mă rog… Propunerea ei m-a luat prin surprindere. Nu știu dacă eu acum…

— Și a doua decizie? ne-a întrerupt Johnny, de parcă nu l-ar fi interesat posibilul meu răspuns.

Doamna Victoria s-a întors spre el.

— A doua, dragilor, vă privește pe voi, toți. Guillermo a lăsat neterminată o misiune, a adăugat, uitând de mine. În ultimele săptămâni am fost de mai multe ori tentată să abandonez acest proiect, dar azi-noapte, în spital, am înțeles că, dacă aș fi făcut-o, aș fi lăsat deschisă o rană gravă.

— În spital?

Ochii lui Ches s-au deschis brusc.

— Da. Am fost dusă de urgență din cauza unui leșin, a spus ea ca și cum n-ar fi avut importanță, dar în acel moment critic am fost conștientă de ceva. Se mai întâmplă și de-astea. Viața te oprește brusc doar ca să-ți dai seama de ceea ce trebuie să faci.

— Dar sunteți bine? a insistat Ches.

— O, da, draga mea. Mă simt perfect.

— Și de ce v-ați dat seama? a întrebat Johnny.

— De ceva pe cât de simplu, pe atât de transcendental: că singurul mod prin care putem slăvi memoria lui Guillermo și putem afla ce i s-a întâmplat în realitate este să încheiem noi căutarea lui. Ar trebui să reconstituim ce s-a întâmplat în ultimele săptămâni din viața lui. Să-i reconstituim pașii. Adică, dragi

copii, să încercăm să găsim noi graalul… indiferent ce ar fi acesta, a spus privindu-l pe Luis.

Dirijorul s-a foit în fotoliul său, ca și cum menționarea lui Guillermo i-ar fi produs o neliniște adâncă.

— Guillermo a fost în multe locuri, a răspuns, simțind că se făcuse aluzie la el. Nouă ne povestea lucruri despre misiunea lui, dar în realitate doar dumneavoastră știți în ce punct, mai exact, și-a lăsat cercetările…

— Ai dreptate, dragul meu. Și de aceea v-am chemat. Pau, te rog…

Pau, care continua să stea în picioare în mijlocul cercului, a înțeles ce trebuia să facă. A apucat cu amândouă mâinile teancul de cărțulii pe care-l ținea și a început să ni le împartă, câte două pentru fiecare.

— Chiar înainte să moară, Guillermo mi-a mărturisit ultima sa descoperire, a zis doamna Victoria. Priviți cu atenție ce vă dau.

Ceea ce ne-a dat Paula erau două cărți poștale de format mare, care mi s-au părut imediat familiare. Poate că le văzusem în vreun volum de istoria artei, deși, în momentul acela, n-am fost în stare să-mi amintesc în care. Înfățișau un Hristos și o Fecioară șezând, îmbrăcați în tunici largi, într-o atitudine foarte severă.

— Examinați acele imagini cu mult calm, vă rog, ne-a cerut. Și spuneți-mi dacă vă atrage atenția ceva.

Ne-am concentrat cu toții asupra acelor icoane. Iisus Hristos din prima carte poștală făcea un gest remarcabil cu mâna dreaptă: ridica degetele arătător și mijlociu spre cer, în timp ce în mâna stângă ținea o carte. La rândul ei, Fecioara din a doua carte poștală proteja cu ambele brațe un prunc Iisus care, fie din întâmplare, fie pentru că era vorba despre același personaj, îndrepta tot aceleași degete spre partea sa dreaptă, arătând parcă spre un bărbat cu coroană care se înclina în fața lui cu o atitudine reverențioasă. Înrudirea dintre cele două picturi era evidentă. Cu siguranță, erau opera aceluiași maestru sau poate că făceau parte dintr-un program iconografic comun.

După ce le-am studiat cu oarecare meticulozitate, le-am întors pe partea cealaltă.

„Fresce romane din bisericile San Clemente și Santa Maria din Taüll”, am citit.

„Taüll.” Mi-am repetat în minte acel nume de câteva ori. Eu știam că era o stațiune de schi în Pirinei, în provincia Lleida, dar cam atât.

Muzeul Național de Artă din Catalonia (MNAC). Absidă din San Clemente din Taüll, 1123.

Nefiind în stare să disting natura a ceea ce vedeam, am observat, de asemenea, că acele cărți poștale fuseseră tipărite pentru Muzeul Național de Artă din Catalonia, MNAC.

— Mă tem că nu voi putea contribui prea mult la asta… am murmurat ca să mă audă toți, cântărindu-le. Domeniul meu de studiu sunt cuvintele, nu imaginile.

— Mai aruncă o privire, David, a insistat amabilă doamna Victoria, adresându-se și celorlalți membri ai grupului. Este important. Cu o zi înainte de a muri, Guillermo a venit să mă vadă cu două cărți poștale ca acestea, pentru a-mi spune că, în sfârșit, avea dovada că Sfântul Graal fusese inventat în Pirinei.

— Serios?

Ches, muza melancolică, și-a fixat din nou ochii albaștri asupra acelor scene.

— Este vorba despre două abside minunate, poate cele mai frumoase din lume, care au fost mutate la Barcelona la începutul secolului XX, a precizat lady Goodman în timp ce încuviința dând din cap. Astăzi sunt expuse la Muzeul Național de Artă din Catalonia.

— Dar eu nu văd graalul în niciuna din ele, am spus, încercând să găsesc în ele vreo urmă a potirului lui Hristos. Nici măcar nu este vorba despre scene cu Cina cea de Taină.

— De fapt, chiar este prezent, mi-a confirmat Pau cu un zâmbet gingaș, ca și cum ar fi vrut să-mi mai spună ceva.

Comentariul ei m-a făcut să-mi amintesc ceea ce-mi arătase cu câteva ore în urmă pe telefonul ei mobil. Nici în biserica San Pedro el Viejo reprezentarea graalului nu ocupa un loc evident. Mi-am coborât din nou privirea pe cartea poștală cu Fecioara, având în minte imaginea unei străchini – un *grazal*… și am văzut-o. Era acolo. Una identică aceleia din San Pedro el Viejo se odihnea în mâinile Regilor Magi.

Pictura din biserica Santa Maria din Taüll era identică din punct de vedere conceptual cu timpanul romanic pe care mi-l arătase Paula. În ea putea fi văzută Fecioara ținându-l pe copilul care arăta spre un rege, care, la rândul lui, îi oferea o strachină. Singura diferență notabilă era că, sub regii din cartea poștală, erau scrise – aproape ca și cum ar fi fost o explicație a fotografiei – numele lor: *Melhior:* Melchior. *Gaspas:* Gaspar. *Baldasar.* Baltasar.

Muzeul Național de Artă din Catalonia (MNAC). Absida din Santa Maria din Taüll, 1123

Descoperirea m-a pus pe gânduri pentru câteva secunde, dar, în cele din urmă, le-am arătat și celorlalți membri ai grupului. Mulțumită, doamna Victoria mi-a dat o mică lupă din plastic și m-a invitat să examinez cealaltă carte poștală, cea a pantocratorului din biserica San Clemente. Întregul grup s-a ridicat de pe fotolii și s-a strâns în jurul meu.

— Spune-ne, poți să vezi ceva și acolo?

Foarte intrigat, am cercetat din nou acea absidă cu lupa. M-a impresionat să dau peste privirea severă a acelui Hristos care ținea o carte pe care se putea citi *Ego Sum Lux Mundi,* „Eu sunt lumina lumii". Fără îndoială, ansamblul era semeț. Un alfa și un omega coborau din niște fire pictate de-o parte și de alta a chipului său. Fundalul era de un albastru-intens. Iar cei patru evangheliști care-l flancau pe Hristos arătându-l cu degetele erau impresionanți. Dar nu. De data asta n-am reușit să văd nicio strachină.

— Caută în continuare, a insistat lady Goodman.

După puțin timp, observând din nou ceea ce se afla în jurul pantocratorului, am dat în sfârșit, în friza apostolilor, peste ceva care servea ca bază pentru scenă. Părea o altă strachină. O tavă, poate. Obiectul nu se afla în mâna unui rege, ci într-aceea a unei doamne încruntate, care-l ținea la nivelul umărului ei stâng, cu ajutorul unui postav, ca și cum n-ar fi îndrăznit să-l atingă cu degetele.

Asta semăna mult cu ceea ce văzusem în gravura lui Pau. De fapt, era de ajuns să fii puțin atent ca să descoperi că graalurile din acele cărți poștale aveau, în apropierea marginii de sus, aceleași două dungi fine pe care le-am văzut în imaginea timpanului din biserica San Pedro el Viejo din Huesca.

Cu toții ne-am fixat atenția asupra acelui detaliu particular.

Graalul pantocratorului era, poate, ceva mai concav, dar ceea ce-l făcea să pară cu adevărat deosebit – și atunci am început să înțeleg insistența doamnei Victoria de a-l căuta – a fost un alt mic detaliu. Dacă lupa nu mă înșela, lucrul acela emitea un fel de strălucire. Artistul, în efortul lui primitiv de a ne face să vedem că ne aflam în fața unui lucru unic, îi adăugase recipientului niște raze care iradiau din interiorul său. Niște raze care nu existau pe basorelieful din San Pedro el Viejo.

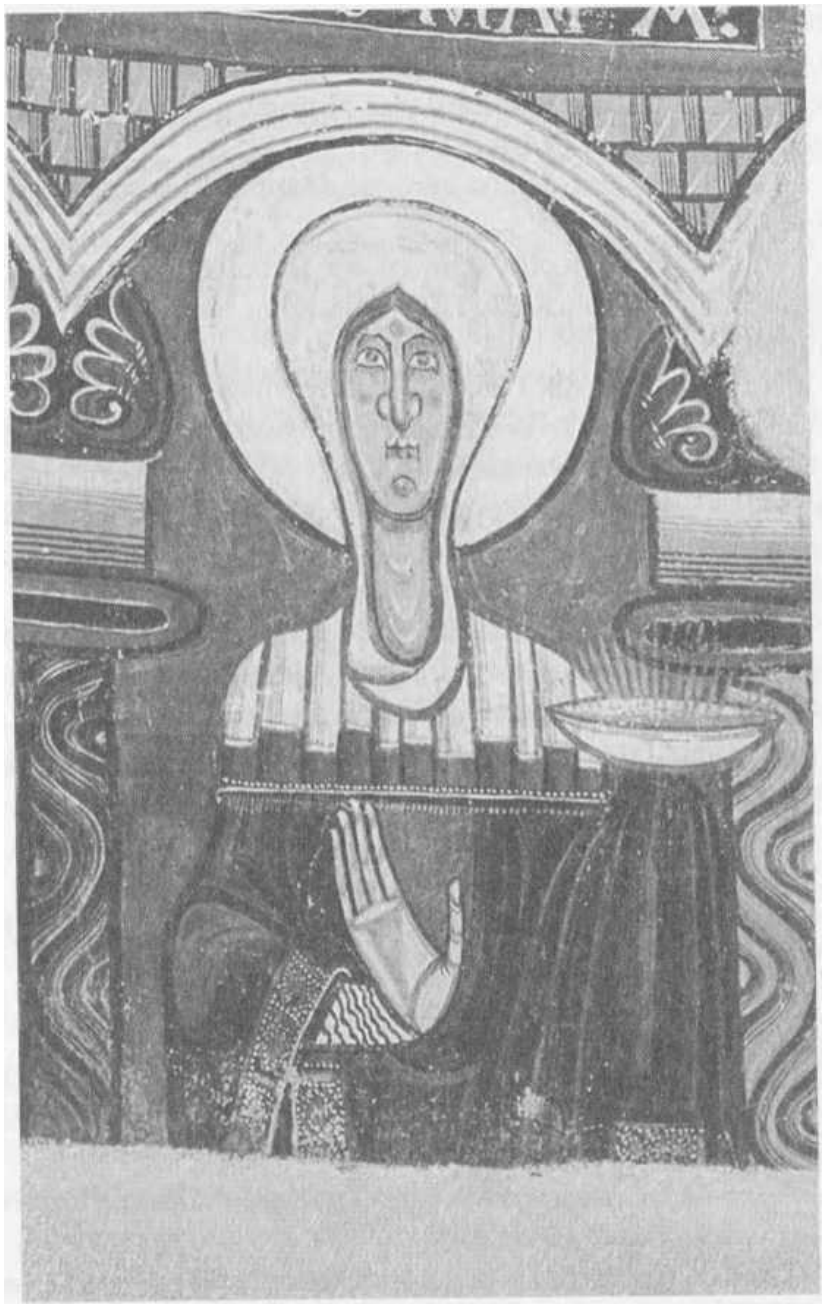

Muzeul Național de Artă din Catalonia (MNAC). Detaliu al doamnei cu strachina strălucitoare

— Ce? L-ați văzut deja? a cercetat doamna Victoria, adresându-se tuturor.

Eu nu eram pe deplin sigur că era acela. N-am văzut nici la colegii mei vreo concluzie. Lady Goodman, nerăbdătoare, ne-a limpezit îndoielile.

— Nu vă dați seama? Obiectul acela strălucitor este la fel cu cel pe care Chrétien de Troyes îl descrie în *Povestea graalului,* a spus ea euforică, ridicând vocea. Vă amintiți ce v-am zis ieri? Graalul era ceva ce iradia lumină proprie și că, atunci când a scânteiat în sala de banchete a Regelui Pescar, „s-a făcut o lumină atât de mare, încât lumânările și-au pierdut strălucirea".

— Și ce înseamnă asta, mai exact? a intervenit Johnny, trăgându-se de barbă gânditor. Că Guillermo a descoperit că artistul care a pictat aceste abside în Pirinei îl citise pe Chrétien de Troyes?

— Nu, dragul meu. Lady Goodman a zâmbit misterioasă. Firește că nu. A fost exact invers!

— Invers?

Ches a ridicat din umeri, cu o candoare deosebită.

Doamna misterului mi-a smuls cartea poștală din mâini și a ridicat-o, ca să o putem vedea cu toții mai bine.

— Gândiți înainte să întrebați.

Fraza ei a sunat ca o rugăminte.

— Și amintiți-vă marea lecție din *Povestea graalului*: doar dacă puneți întrebarea potrivită, veți merita să primiți adevărul drept răspuns…

— Ce fel de joc este acesta? am protestat, ascunzându-mi un fior la auzul acelei fraze.

— Ceea ce Guillermo a descoperit în acele picturi a fost ceva senzațional.

Doamna Victoria m-a ignorat, întorcând cartonul și arătând legenda.

— Citiți din nou, rar, ce scrie pe ambele.

Cu toții am făcut ce ne-a cerut.

— Ei bine? ne-a întrebat.

Cheia consta din nou în dată. Urma să spun asta, când ea mi-a luat-o înainte.

— Descoperirea lui Guillermo se află chiar în fața voastră, a continuat Lady Goodman de parcă ar fi enunțat primul precept al Teoriei Secretelor. Priviți cu atenție. Pictura din Taüll are ca dată anul 1123. În privința asta nu există îndoială, pentru că în biserica San Clemente, lângă absidă, există o inscripție în care apare această dată ca fiind cea a inaugurării sale. Dar iată ce este surprinzător: nu uitați că *Li contes* a fost scrisă în 1180. Cu șase decenii mai târziu!

Acel anacronism, într-adevăr, avea o semnificație uriașă.

— Vreți să spuneți că maestrul de la Taüll a pictat graalul cu mult înainte ca Chrétien să scrie despre el pentru prima dată?

— Exact! Deducția mea a luminat chipul doamnei Victoria. Guillermo a descoperit că în Pirineii din Lleida graalul deja era venerat cu „mult înainte" ca Chrétien să decidă să-l includă în cartea lui și să-l descrie ca un pe obiect strălucitor. Implicațiile sunt enorme. Guillermo s-a apropiat de ceva măreț.

— De adevăratul graal, i-a scăpat lui Luis, care era uluit, urmărind acea explicație.

— De un graal care pârjolește. Care ucide. Sau pentru care se ucide, a spus doamna Victoria, reacționând într-un mod sever. Dacă graalul este, după cum cred, o marcă creată în secolul al XII-lea pentru a indica ceva în munții Pirinei, ar trebui să începem prin a cerceta aceste picturi și a descoperi ce ascund ele atât de puternic, lucru care l-a costat viața pe Guillermo.

„Un acces la originea ideilor sublime", mi-am amintit.

— Ar trebui să încercăm să aflăm! a sărit Ches.

— Un moment. Ochii lui Johnny aproape că au ieșit din orbite când a auzit asta. Guillermo a murit pentru că și-a băgat nasul unde nu-i fierbea oala…

— Dar acum suntem mai mulți și suntem avertizați! i-a dat replica muza, surprinzător de exaltată. Nu putem sta cu mâinile-n sân.

Am privit-o pe Ches uluit. Mironosița din seara trecută lăsase brusc deoparte orice urmă de lâncezeală.

— Așa este, draga mea. Lady Goodman a aplaudat acel aplomb în timp ce ne privea pe toți ceilalți. Știți? Faptul că ne este clar ce ne dorim ne face puternici. Și, de asemenea, faptul că suntem împreună în chestiunea asta.

— Atunci mergem în căutarea graalului? a insistat Ches.

— Desigur! a consimțit doamna Victoria. Mergem!

Ceea ce începuse ca o mică scânteie de entuziasm a aprins repede însuflețirea tuturor, risipind imediat orice urmă de împotrivire. Era prima dată când îi vedeam căzând de acord asupra unui lucru. Lady Goodman a binecuvântat ideea, convinsă că trebuia să pornim imediat. Ne-a amintit că era nevoie de oarecare organizare pentru a urma pașii colegului decedat și că, dacă grupul era de acord, avea să stabilească ultimele detalii chiar în seara aceea. În cuvintele ei am descoperit un amestec ciudat de entuziasm și alinare.

Iar eu, care eram uimit, de fapt perplex, din cauza efectului pe care-l provocase acel lanț de revelații și decizii asupra lor, a tuturor, i-am observat meditativ, fără să înțeleg pe deplin ce căutam eu acolo.

20

Victoria Goodman a încheiat reuniunea, conștientă că trezise în locuitorii din agora ei ceva ce depășea sfera literaturii. Dar doamna misterului nu era doar o femeie intuitivă, ci și una ageră. Și-a dat imediat seama că era ceva în neregulă cu mine. Nu m-a văzut exprimându-mi vreun entuziasm deosebit pentru explicațiile sale, nici pentru intenția de a mă alătura acelei idei nebunești de a reconstitui ultimele momente din viața lui Guillermo Solís. De aceea, când ne-a însoțit pe toți până la ieșirea din Muntele său Artificial ca să-și ia rămas-bun de la noi și m-a rugat să mai rămân un minut cu ea, deja îmi închipuiam ce avea să-mi spună.

— Și tu ce-ai, David?

Lady Goodman a pus întrebarea de îndată ce al doilea lift a dispărut în jos – și odată cu el șansa pe care o așteptam încă de dimineață de a vorbi cu Pau. A trântit-o fără ocolișuri, ațintindu-și asupra mea ochii iscoditori. Știam exact la ce se referea, dar m-am făcut că nu pricep.

— Aveți o capacitate uriașă de a vă fascina grupul, am răspuns distrat.

— N-aș vrea să-ți par impertinentă, dragul meu, dar, având în vedere împrejurările, ajutorul tău ne-ar fi de mare folos.

Doamna Victoria a spus asta pe un ton serios, fără să-și ascundă o grabă pe care nu pot să spun că n-am observat-o.

— Intră. Trebuie să vorbim.

În timp ce închideam ușa și ne întorceam în salon, am încercat să nu mă las intimidat de tăcerea care pusese stăpânire pe acel loc. Muntele, fără locuitori, se transformase într-o cutie de rezonanță, în care doar îndepărtatul tic-tac al ceasului din perete părea suficient ca să umple totul.

— Pot să fiu sincer cu dumneavoastră? am șoptit în cele din urmă.

Pomeții ei osoși s-au ridicat, împinși de un zâmbet ușor. Se apropiase de una dintre ferestrele salonului și o deschisese larg.

— Desigur, fiule.

— Să nu credeți că n-am apreciat oferta dumneavoastră, am spus, fiind învăluit de o adiere surprinzător de umedă venită din stradă. De fapt, vă mulțumesc pentru asta. Aici lucrați cu referințe și concepte pe care nimeni la Trinity nici măcar nu le ia în considerare. Cu toate acestea, doamnă, nu cred că menirea mea este aceea de a merge pe urmele pașilor lui Guillermo. Nu știu dacă mă înțelegeți. Aceasta nu este doar o aventură intelectuală, teoretică. Dacă e să fiu sincer cu dumneavoastră, am impresia că nu sunt pregătit pentru a mă implica în așa ceva.

— Pregătit? S-a întors spre mine strâmbându-se. De ce spui asta? Oare știi ce aștept de la tine?

Întrebarea ei m-a făcut să mă îndoiesc.

— Voi fi sinceră cu tine. Îți amintești de vocile despre care am vorbit aseară, când tinerii s-au certat și ne-au lăsat singuri?

— Vă referiți la cele care călăuzeau gândurile lui Socrate?

Ea a încuviințat.

— Ceea ce aștept, David, este ca ele să ți se adreseze. Să-ți vorbească. Să te călăuzească prin revelații care ne-ar putea fi utile. Am senzația că, mai devreme sau mai târziu, o vor face.

Doamna Victoria a spus asta fără să-și piardă câtuși de puțin cumpătarea aristocratică, de parcă să te adresezi cuiva în felul acela ar fi fost cel mai firesc lucru din lume. Dar nu era deloc firesc. Probabil că mi-am pierdut puțin din aplomb când am auzit-o, căci în momentul acela m-am simțit străbătut de privirea ei fermă.

— Ți-e teamă cumva? a adăugat.

Întrebarea ei nu m-a jignit. Dimpotrivă. Într-un fel, a trezit omul de știință orgolios ce zăcea în mine. De aceea gestul acela de femeie puternică, de șaman, m-a pus în gardă, făcându-mă să-i răspund pe un ton ce poate că s-a dovedit cam nepoliticos.

— Faptul că știu că un înțelept precum Socrate auzea voci nu înseamnă că și îi cred povestea literalmente… am zis în defensivă. Și cu atât mai puțin că-mi este teamă de ele sau că aș fi dispus să mi se întâmple același lucru.

Doamna Victoria a adoptat atunci o expresie enigmatică, de parcă i-ar fi plăcut că mă provocase, și a așteptat să termin de vorbit.

— În plus, ce vă face să credeți că mi s-ar putea întâmpla mie una ca asta?

— Oh, a zâmbit, este foarte simplu, fiule: ești nepotul cuiva care le auzea foarte clar. Și, în plus, de parcă n-ar fi de ajuns, știu că ai mai încercat și înainte să iei legătura cu ele. Mi-ai povestit când m-ai vizitat pentru prima oară în casa asta, când mi-ai vorbit de teza ta despre Parmenide, îți amintești? Nu mă păcălești, David Salas. De mult timp îți dorești să le auzi.

— Acela a fost doar un experiment academic! am protestat. Și, în plus, a fost un eșec!

— Asta nu contează acum. Ceea ce contează cu adevărat este că José Roca te-a pregătit de când erai mic ca să le poți auzi. Iar momentul acela a sosit.

— Ce-ați spus?

Am pălit.

— De ce crezi, dragul meu, că te-a îndemnat să-l studiezi pe unul dintre primii oameni care le-au căutat? Crezi oare că interesul lui pentru ca tu să-l studiezi pe Parmenide din Elea a fost un capriciu? Și, în plus, a adăugat cu un glas profund, deschizând peste măsură ochii ei limpezi, oare tu și el nu aveți aceleași gene?

— Scuzați-mă, dar nu vă înțeleg.

Privirea ei a devenit atunci sfidătoare.

— Desigur că nu înțelegi, fiule. Dar nu-ți face griji: o vei face de îndată ce vei vedea ce vreau să-ți arăt.

21

Lady Goodman m-a condus atunci până la un mic habitaclu dreptunghiular, o cameră strâmtă, aproape o debara, cu pereții zugrăviți în cenușiu. Era situat în partea din spate a locuinței, lângă o curte ce dădea spre o grădină interioară, pe care nu o mai văzusem până atunci. Încăperea, de-abia luminată de strălucirea care se strecura din stradă printr-o jaluzea ruptă, nu avea mai mult de șase metri pătrați.

— Aici este, a șoptit.

M-a rugat să mă apropii de unul dintre pereții aceia.

— Asta te va interesa mult.

Peretele despărțitor pe care-l indica doamna Victoria s-a dezvăluit ca un univers literalmente acoperit de fotografii, gravuri, cărți poștale, diplome și amintiri vechi. Alcătuiau un mozaic haotic, un univers extins pe care-l văzusem luând ființă pe lungile holuri ale clădirii și care acolo se materializa în tablouri de toate mărimile, cu rame din materiale cu totul diferite. După aspect, unele păreau foarte vechi. Altele, în schimb, păreau cumpărate de curând.

— Uită-te pe aici să vezi dacă-ți atrage ceva atenția, fiule, m-a invitat, ca și cum ar fi vrut să mă pună la încercare.

Am aruncat din nou o privire, neștiind unde trebuia să mă opresc. În realitate, din acel loc erau multe lucruri asupra cărora îți puteai îndrepta atenția. Mi-a plăcut fotoliul cu urechi care se afla exact în spatele meu. Am cercetat mai multe teancuri de ziare vechi. Și, de asemenea, o etajeră lăcuită cu alb care se curba sub greutatea a zeci de cărți despre al Doilea Război Mondial. Mi-am amintit atunci de ceea ce a scris Cicero: „o cameră fără cărți este ca un trup lipsit de suflet” și am presupus că acea încăpere avea probabil un suflet enorm. Cu toate acestea, tot nu puteam să ghicesc ce naiba voia să văd mai exact.

Lady Goodman, străină de îndoielile mele, a indicat unul dintre tablouri.

— Îndreaptă-ți atenția asupra acestuia.

Curios, m-am uitat în interiorul unei rame din lemn ieftine, aspre și pline de noduri, mijind ochii pentru a-i distinge mai bine conținutul.

La început, nu mi s-a părut nimic nemaipomenit. Tabloul acela mic cuprindea o carte poștală pătată, de mărimea unei coli de hârtie, pe care cineva desenase profilul unei coline. Părea o hartă, una făcută prost, în grabă, dar nu era chiar pe deplin o hartă. Poate că impresia aceea o dădea litera A majusculă scrisă înăuntrul micului munte, într-un fel de peșteră trasată cu stângăcie, ca și cum numele acelui accident geografic s-ar fi putut reduce la o singură vocală. Acel A avea brațul transversal rupt în două și dădea impresia că persoana care-l desenase îl

rupsese pentru a include în gaura rezultată o stea ce iradia fascicule de lumină. În apropiere, niște linii succinte alcătuiau o biserică și, mai încolo, un fel de aripă de moară sau de roată de bicicletă prost desenată, căreia nu i-am găsit niciun sens. Desenul avea un aspect șters, ceea ce însemna, fără doar și poate, că fusese făcut cu o pană din cele de odinioară, cu peniță și cerneală, și era însoțit de o mică dedicație.

M-am apropiat mai mult, pentru a o citi:

Lui José Roca.
Niciodată un cicerone atât de tânăr n-a iluminat atât de mult mintea unui bătrân scrib.
Lasă-ți sufletul să zboare.

— Nu ți se pare fascinant? a întrebat doamna Victoria entuziasmată.

Văzând numele bunicului meu în mod explicit pe acea dedicație, m-am aplecat din nou asupra ei și am cercetat crochiul, în căutarea unui alt detaliu. Sub cele câteva rânduri am identificat un titlu pompos, trasat pe verticală, mai mult desenat decât scris cu aceeași pană.

„Valle-Inclán. Octombrie 1935."

— Valle-Inclán?

Descoperirea, precum și relicva bunicului, m-a dezmeticit.

Imaginea doamnei misterului vorbindu-mi despre el în urmă cu două zile mi-a scânteiat în minte ca un fulger. Fraza „lasă-ți sufletul să zboare", pe care atunci i-o atribuise patriarhului familiei Roca, era acum scrisă de mâna unuia dintre cei mai iluștri scriitori spanioli ai secolului XX.

— Nu știam că Valle-Inclán și bunicul meu se cunoșteau, am murmurat.

— Sunt multe lucruri pe care încă nu le știi.

A zâmbit, mulțumită că mă vedea șovăind.

Seriozitatea doamnei Goodman a crescut când m-a auzit cugetând asupra datei acelei cărți poștale. Valle-Inclán a murit în 1936, cu puțin înainte de începutul Războiului Civil spaniol și probabil că a redactat acea dedicație pe când era deja bolnav. Ea m-a ascultat, dar de îndată ce a găsit prilejul, mi-a ținut un discurs haotic și cam neclar despre anii petrecuți în Madrid de Ramón María del Valle-Inclán, marele autor al operei *Lumini boeme,* inventatorul grotescului, dramaturgul de succes, poetul unei epoci și unul dintre cei mai buni pictori ai mizeriilor din Madridul republican. Din nefericire, eu nu știam prea multe despre el, cu excepția faptului că a rămas ciung în urma unei încăierări într-un bar și că avea faimă de nesuferit. În Irlanda de-abia dacă este cunoscut. Este unul dintre acele genii ale literaturii *lost in translation,* aproape imposibil de înțeles dincolo de mentalitatea spaniolă. Dar pe doamna Victoria nu a interesat-o

asta. Părea nerăbdătoare să-mi explice că bunicul meu a cunoscut o personalitate atât de însemnată când avea doar cincisprezece ani. Era epoca în care, se pare, Valle-Inclán era un dandi preocupat de moarte, care le frecventa marele mediumuri ale epocii sale. A menționat în treacăt chiar și faptul că îl obligase pe bunicul meu să citească una dintre cele mai ciudate cărți ale sale, *Lampa fermecată,* înainte de a-l accepta ca discipol la cenaclurile sale.

M-am gândit că se grăbea prea mult. De fapt, ceva din felul cum a pronunțat cuvântul *medium* m-a alertat.

— Stai o clipă, am întrerupt-o. Ați spus „medium”? Spania era în acea epocă o țară foarte catolică. La fel ca Irlanda. Sunteți sigură că Valle-Inclán a fost spiritist?

O privire de o inteligență fină i-a luminat chipul.

— Mă încântă să-l surprind pe tânărul profesor. Ceva-mi spune că asta nu se întâmplă prea des.

— Nu mi-ați răspuns la întrebare, lady Goodman… am precizat, evitându-i cu tupeu lovitura.

Ea a ridicat o sprânceană.

— Biografii lui Valle-Inclán rareori vorbesc despre această fațetă a lui… a zâmbit în sfârșit, binevoitoare. Dar da: a frecventat ședințele de spiritism din Madrid și a consultat astrologi. Ca un adevărat galician, era obsedat de comunicarea cu lumea de dincolo, medita precum yoghinii și chiar credea că adevărata inspirație îi venea doar când se sincroniza cu acel gen de forțe supranaturale care, după părerea lui, se aflau în spatele tuturor lucrurilor.

— Precum Conan Doyle din literatura engleză… am șoptit.

Doamna Victoria a făcut un gest de aprobare și a continuat:

— Valle a cunoscut-o chiar și pe marea clarvăzătoare italiană Eusapia Palladino, o doamnă în stare să facă să apară chipurile spiritelor cu care vorbea în noroiul umed dintr-un lighean. În Mexic, don Ramón a invocat morți cu ajutorul uneia dintre surorile președintelui Republicii, Porfirio Díaz, iar în…

— Bine… Am scuturat din cap, amețit. Vă cred. Habar n-aveam. Recunosc. Deși nu înțeleg de ce îmi povestiți asta cu atâta emfază.

Ochii aproape transparenți ai doamnei Victoria s-au contractat brusc, ca și cum o rază de soare ar fi orbit-o. A indicat dedicația de pe micul tablou.

— De ce, zici tu? Pentru că bunicul tău a fost ultimul medium pe care Valle-Inclán l-a frecventat. Desenul acesta o dovedește. Și pentru că tu ai acele gene. Și pentru că eu am nevoie de ele pentru căutarea mea.

Și a adăugat, foarte serioasă:

— Dacă nu vrei s-o faci pentru mine… fă-o măcar pentru memoria familiei tale.

Și, privindu-mă din nou cu ochii ei pătrunzători de șaman, a zis:

— Acum înțelegi, dragul meu?

22

Firește că am înțeles. Și chiar foarte bine. Muntele Artificial nu era o simplă școală de literatură experimentală și nici doamna Victoria nu era doar o scriitoare veterană, care voia să-și transmită cunoștințele viitoarelor generații de cititori și scriitori de elită. În realitate, acolo era o pânză de păianjen uriașă în care locuia o tarantulă enormă, avidă de carne proaspătă. Sau de spirite. Capcana ei – trebuia să recunosc – era minunată. Cu o ambiguitate deliberată, doamna misterului te făcea să reflectezi asupra surselor de inspirație, târându-te pe terenuri pe cât de mlăștinoase, pe atât de atrăgătoare. Graalul sau vocile acelor *daimones* erau momelile ei. Erau bine prezentate, erau perfect coerente în nebunia lor și-l puteau țicni chiar și pe cel mai zdravăn dintre intelectuali.

Puțin intimidat încă, am străbătut în tăcere alături de ea locuința, până în holul de la intrare. Eu și doamna Victoria ne-am luat rămas-bun cu un sărut pe obraz și i-am promis să-i dau un răspuns a doua zi. De fapt, eu deja luasem hotărârea să nu mai calc în acea casă. Dar, ca să nu o supăr, nici să umbresc cu asta memoria bunicului meu, am asigurat-o că nu voi părăsi Madridul fără să o anunț înainte. În fond, era aproape același lucru cu a o refuza, deși într-un mod mai blând. I-am mulțumit, ce-i drept, pentru ospitalitatea cu care mă primise, pentru faptul că mi-a arătat fișele de lucru ale ilustrului meu strămoș și am asigurat-o că-i voi transmite salutări din partea ei mamei mele de îndată ce voi avea ocazia.

N-am considerat necesar să-i ofer și alte explicații. Deși mi-ar fi plăcut să examinez acele cartonașe încă o dată, ceea ce văzusem și auzisem între acei patru pereți era de ajuns ca să înțeleg că, dacă aș fi rămas, lucrurile n-ar fi făcut decât să se complice. Și nu doar referitor la acea călătorie pe urmele pașilor lui Guillermo, care, la urma urmei, mi se părea o altă excentricitate a doamnei Victoria, ci și în privința acelei tinere pe cât de enigmatică, pe atât de atrăgătoare de la care acum îmi părea rău că nu putusem să-mi iau rămas-bun.

Am părăsit, așadar, Muntele Artificial cât am putut de repede și am luat un taxi până în centrul istoric al orașului. M-am gândit că, dacă aveam să arunc o privire pe străduțele care înconjurau Puerta del Sol, dacă aveam să rătăcesc printre barurile și cafenelele gălăgioase, aveam să-mi amintesc că mă aflam în Madrid în vacanță, și nu la o convenție de căutători de relicve.

Planul a funcționat. De îndată ce am pus piciorul în cea mai aglomerată piață a capitalei, am simțit cum alte instincte preluau controlul asupra ființei mele. Apropierea cafenelei San Ginés – o cafea clasică, de odinioară, curată și plăcută – a făcut ca papilele mele gustative să iasă din letargie.

San Ginés era un local vechi, cu mese din marmură albă, cu șervețele din hârtie și tejghea din lemn. De mai bine de un secol venea, la orice oră, în ajutorul a generații întregi de trecători. L-am descoperit pe când eram adolescent, în anul în care eu și mama Gloria ne-am bucurat de primul nostru Crăciun complet în capitală. Acolo mi-am petrecut prima noapte albă. Asta a fost la sfârșitul anului 1996. Aveam doar șaisprezece primăveri și faptul că exista un asemenea loc m-a fascinat. Un fel de pub irlandez deschis douăzeci și patru de ore pe zi, trei sute șaizeci și cinci de zile pe an, gata să servească ceva cald cu care să-și reconforteze clientela.

De-abia când am ajuns am observat semnul afișat pe ușa localului. Lângă pragul de pe stradela care-i dă numele, o placă recent făurită îi aducea omagiu lui don Ramón María del Valle-Inclán. Din nou el. Lespedea din marmură amintea de Max Estrella, poetul nenorocit pe care Valle și l-a imaginat pentru cea mai celebră piesă de teatru a sa, *Lumini boeme.* O scriere în care critica plin de amărăciune cât de greu era să fii scriitor în Spania și cu care, în mod paradoxal, a obținut glorie și admirație veșnică. Tocmai acolo și-a imaginat o încăierare de beți, în urma căreia protagoniștii săi au sfârșit în închisoare, ceea ce i-a adus acelui colț de stradă o faimă eternă.

Lucrul acela ar fi trebuit să mă facă să devin prevăzător. Era a doua oară în câteva ore când umbra lui Valle-Inclán îmi apărea în cale, iar asta nu putea fi ceva normal. Dar n-am dat importanță.

Am căutat o măsuță izolată, într-un colț în care să existe aer condiționat, m-am așezat pe unul dintre scaunele sale vechi din fier forjat, aceleași care trebuie să-l fi susținut vreodată pe ilustrul admirator al bunicului meu sau, cine știe, poate că și pe Unamuno sau pe Baroja, și am comandat o cafea și niște gustări.

Eram pe punctul de a-mi termina consumația, gândindu-mă deja în care dintre teatrele din apropiere aveam să mă refugiez până la căderea nopții, când am văzut intrând două siluete care, fără să șovăie, s-au îndreptat spre locul unde mă aflam eu. La început, n-am observat nimic ciudat – penumbra nu mi-a permis să le disting bine și m-am gândit că erau, poate, turiști, la fel ca mine –, dar de îndată ce au ajuns la doi pași de mine, i-am recunoscut.

— Măi, să fie! M-am înecat, salutându-i cu mâna. Ce căutați voi aici?

Johnny Salazar și Luis Bello m-au salutat la rândul lor și s-au apropiat.

— Drăguț loc pentru a încheia ziua, a spus cel dintâi, adulmecând localul cu nasul lui de pirat.

Tricoul cu trupa Ramones a fost primul lucru pe care l-am identificat.

— Mă mir că-l cunoști…

— Iar pe mine mă miră să vă văd. Locuiți în apropiere?

Băiatul cu barbă sumeriană și dirijorul au schimbat o privire complice. I-au cerut chelnerului de la tejghea două cafele și s-au așezat la masa mea, ocupând-o cu două plicuri de mărimea unei coli și cu respectivele lor telefoane mobile.

— De fapt, te-am urmărit.

N-am simțit nicio umbră de ironie în cuvintele sale.

— Trebuie să discutăm cu tine, David. Este vorba despre Guillermo Solís.

— Vă rog… M-am arătat cât am putut de plictisit. Nu din nou, băieți! Tocmai am plecat de la doamna Victoria și am nevoie de un respiro.

— Ne pare foarte rău, dar trebuie să ne asculți. Este important, a insistat Johnny amabil.

— Atât de important încât să-mi stricați bucuria de a-mi bea cafeaua?

— Mă tem că da. Trebuie să-ți povestim ceva ce s-ar putea să te intereseze, a anunțat Luis, atât de cordial și educat, încât mi-a fost imposibil să refuz.

Nici măcar n-am răspuns. Nu mi-a trecut nimic prin minte. Le-am făcut semn să spună repede ce aveau de zis și să mă lase din nou singur.

— Noi l-am cunoscut foarte bine, am fost prietenii lui, a continuat. Nu știu dacă ai aflat că Guillermo era din Barcelona, un băiat bun, de viitor. De fapt, venise în Madrid doar ca să asiste la întrunirile noastre de literatură experimentală. Era o persoană veselă, dar… Luis vorbea lent, alegându-și cu grijă cuvintele, de parcă n-ar fi vrut să mă sperie… Dar luna trecută, pe 8 iulie, un vecin al doamnei Victoria l-a găsit plutind cu gura în jos într-un mic helești din parcul El Retiro. L-a recunoscut imediat ce l-a văzut. Bărbatul acela cumsecade îl întâlnise de câteva ori la intrarea în clădire și, desigur, n-a avut timp să anunțe poliția…

„Un helești? În parcul El Retiro?”

Am rămas perplex, uitându-mă la el. Brusc, mi-am amintit că Pau mă dusese exact într-un loc ca acela, la poalele muntelui artificial al lui Ferdinand al VII-lea, și, de asemenea, felul ciudat în care-l privise.

Străin de deducțiile mele, Luis a continuat:

— Ceea ce am vrea să știi este că moartea lui e înconjurată de enigme, David. Eu și Johnny am început să facem unele cercetări pe cont propriu și adevărul este că, pe măsură ce aflăm mai multe, devenim din ce în ce mai îngrijorați.

— Ați cercetat moartea lui Guillermo?

— Mai mult sau mai puțin, a consimțit Salazar. Am descoperit că ultima persoană care l-a văzut în viață a fost Pau și că…

— Stai așa!

Luis l-a oprit, apucându-l de un braț.

Dirijorul a privit atunci în jur, ca să se asigure că nu ne supraveghea nimeni și a deschis unul din plicurile pe care le

lăsase pe masă.

— Ar fi mai bine să vezi asta, a spus împrăștiind conținutul plicului printre ceștile care deja populau masa.

Erau trei decupaje de ziare din data de 10 iulie care vorbeau despre descoperirea cadavrului unui anume G.S.P. în parcul El Retiro și două fotografii alb-negru cu o marcă a Poliției Naționale, tipărite, de mărimea unei coli, și în care se puteau vedea un prim-plan încețoșat și o imagine întreagă a unui tânăr brunet, cu părul lung și răvășit, cu chipul de o paloare cadaverică, buzele închise la culoare și ochii deschiși, cu pupilele răsucite spre partea de sus. Era întins pe o pătură termică, înconjurat de câteva bunuri ce păreau să-i fi căzut dintr-o geantă. Era portretul unui cadavru.

— Acesta este Guillermo? am întrebat, disimulându-mi repulsia și uimirea pentru că aveau acel material în mâinile lor.

Luis a încuviințat grav, dar fără să piardă vreo urmă din cordialitatea sa.

— Sunt fotografii de la dosarul cazului, a confirmat. Ni le-a dat un prieten, împreună cu întregul raport. Ceea ce spune acesta este că a fost găsit cu fața în sus în helești cu rațe care înconjoară Căsuța Principelui, dar l-au scos de acolo imediat. Nu a fost jefuit, nici nu se observau semne de violență pe corpul său. Nu avea nici semne de înțepături, nici hematoame sau răni considerabile, așa că au închis cazul, declarându-l un accident nefericit.

— „Stop cardiac.” Asta spun mereu când nu știu ce s-a întâmplat, a completat Johnny, cu același gest de neîncredere pe care-l văzusem în urmă cu câteva ore la doamna Victoria. Păi, sigur că stop cardiac! Când mori, inima ți se oprește…

— Nici rapoartele toxicologice ale autopsiei n-au dezvăluit nimic ciudat, a continuat Luis răsfoind un teanc de foi cu antet pe care le-a scos din același plic. Aici spune că nu ingerase droguri, nu era beat, nici nu avea vreo lovitură sau semne de toxicitate în sânge care să justifice acea pierdere a echilibrului. Guillermo trebuie să fi intrat noaptea în parc, să se fi plimbat prin împrejurimile muntelui și să fi suferit o „moarte subită”.

— Atunci n-a fost o crimă, am spus cu oarecare ușurare, văzând că poliția își făcuse bine treaba.

Luis a ridicat privirea din acele hârtii.

— Tocmai asta este problema, David. Noi nu suntem atât de siguri de asta. În moartea colegului nostru există unele lucruri care nu se potrivesc.

— Avem motive să presupunem că a fost vorba despre ceva premeditat. Un asasinat subtil, bine conceput, a adăugat Johnny, punând în sfârșit eticheta de care mă temeam.

— Un asasinat este o acuzație foarte gravă, am murmurat. Presupun că aveți dovezi ca să susțineți una ca asta.

— Din nefericire, toate au fost respinse de poliție, pe motiv că este vorba despre simple coincidențe, a precizat Luis necăjit.

Eu i-am privit din ce în ce mai perplex, așteptând ca tăcerea mea să-i îndemne să se explice mai bine. Văzându-mi surprinderea, Luis a vorbit.

— În realitate, totul a început să meargă prost în urmă cu două sau trei luni. Doamna Victoria era foarte atașată de Guillermo. Devenise elevul ei preferat și petrecea cu el mai mult timp decât cu oricare altul dintre noi. Încă de atunci începusem să bănuim că puneau ceva la cale, pentru că lady Goodman îl trimitea încolo și-ncoace. Acum știm că erau călătorii în legătură cu graalul.

— Ca muzeul absidelor, MNAC…

— Exact. Vizita biblioteci, arhive, consulta experți locali, petrecea câteva zile plecat și apoi o punea la curent cu progresele sale. Niciunul din ei doi nu vorbea prea mult despre asta, dar într-o zi m-a sunat ca să-mi spună că i se părea că-l urmărea cineva.

— A, da? M-a mirat să aud asta. Ți-a spus-o el?

— S-a întâmplat cu o săptămână înainte să moară. Era îngrijorat pentru că o umbră îl urmărea pretutindeni. Era cineva care nu-l pierdea din vedere și care apărea de fiecare dată când începea să facă vreun demers pentru doamna Victoria.

— Treaba e, l-a întrerupt Johnny, că și noi am început să observăm chestii ciudate. Și noi am văzut-o. Pe acea umbră.

Auzind asta, am căscat ochii, și mai surprins.

— Mă rog… a șovăit dirijorul. Câteva zile mai târziu, după ce mi-am terminat repetițiile la Auditoriul Național, un bărbat s-a furișat la parter și mi s-a adresat. Mi-a spus că ar fi mai bine să încetez să mai frecventez academia doamnei Victoria. Că asta nu avea să-mi aducă decât probleme.

— Îl cunoșteai? am întrebat îngrijorat.

— Nu-l văzusem niciodată.

— Și cum era?

— Un tip ciudat. Era îmbrăcat în negru, ca un preot. Dar părea mai necioplit. Mai… cum să spun, mai sinistru.

A trebuit să-mi disimulez cât am putut de bine uimirea și neliniștea pe care mi le-a stârnit descrierea lui.

— Și crezi că s-ar putea să fi fost același care l-a urmărit pe Guillermo?

— Nu pot să dovedesc, firește. Dar poate că era.

— Ați spus asta poliției?

— Da, dar nu prea ne-au luat în seamă, a oftat Johnny.

— Bineînțeles, i-am spus și doamnei Victoria, a adăugat Luis. Ne-a prevenit că trebuie să avem grijă. Că acele umbre îi aminteau mult de cele pe care le văzuse poetul ei preferat, Percy Shelley, cu puțin înainte de a muri. Și cam atât.

— Shelley? Îl cunosc bine pe Shelley și nu-mi amintesc nimic de genul ăsta, am zis.

— Lady Goodman a spus că este o anecdotă mai puțin cunoscută. Se pare că a scris-o lord Byron la moartea prietenului său Shelley. Într-o seară, poetul citea o piesă de teatru de Calderon de la Barca, când, brusc, un bărbat învăluit într-o mantie și cu capul acoperit a intrat în biroul lui și a început să-i facă semne ca să-l urmeze. Poetul s-a supus și, când intrusul și-a dat jos ce avea pe el și s-a lăsat văzut, a descoperit că era… exact un alter-ego al său! Se spune că a țipat îngrozit până când a leșinat din cauza sperieturii.

— Este o poveste foarte victoriană. Am zâmbit. Cu siguranță, o fi apocrifă. Oamenii aceia adorau fantomele, știți și voi…

— Da. Dar în cazul ăsta mai e ceva, mi-a tăiat-o Johnny cu ochii larg deschiși, mai serios. S-ar putea ca doamna Victoria să ne-o fi povestit ca să reducă din importanța chestiunii cu umbrele, dar spune-i tu despre dată, Luis.

Acesta, netulburat până atunci, s-a foit stânjenit pe scaunul său din metal.

— Ăsta e cel mai impresionant lucru dintre toate, David. Guillermo a murit luna trecută, pe 8 iulie.

— Și ce-i așa de deosebit în asta?

Am ridicat din umeri.

— 8 iulie a fost… mă rog, a fost comemorarea morții poetului Shelley.

— Poate că-ți părem doi paranoici, a reluat Luis, coborând vocea, dar cine l-a asasinat pe Guillermo cunoștea acel detaliu și știa ce ne explicase lady Goodman când i-am vorbit despre umbre. Este ca și cum, ucigându-l, i-ar trimite ei un semnal.

N-am mișcat niciun mușchi.

— În plus, știi ce carte avea Guillermo în geanta aceea când l-au găsit? Ochii dirijorului au străfulgerat în timp ce arăta spre unghiul uneia dintre fotografii. În mod *curios,* a subliniat, era un alt poem incomplet, precum cel al lui Chrétien de Troyes…

— Există mai multe poeme neterminate în istoria literaturii, am șoptit și eu, fără să înțeleg pe deplin spre ce voia să mă îndrepte.

— Cartea aceea era *Don Juan* de lord Byron.

— Gândește-te, David. Shelley a murit înecat într-o zi de 8 iulie la bordul unei nave numite *Don Juan* în onoarea acelei opere a lui Byron, a adăugat Johnny. Doamna Victoria îi admiră foarte mult pe amândoi. Elevul ei este asasinat într-un helește din apropierea Muntelui Artificial și are sau îi este lăsat în apropiere un exemplar din *Don Juan.* Eu cred că sunt coincidențe mai mult decât semnificative.

Am scuturat din cap, cam nedumerit. Dacă acelea erau dovezile cu care se duseseră la poliție ca să deschidă o investigație pentru crimă, nu mă mira că nu li se dăduse atenție. Era o viziune prea „internă” a morții unui coleg. Prea… literară.

— Stați așa!

Brusc, gândindu-mă mai bine, mi-am dat seama de ceva.

— Doar nu insinuați că pe Guillermo l-a ucis cineva de la Muntele Artificial? Cineva care-l cunoștea și care știa despre discuțiile voastre recente?

Cei doi interlocutori ai mei au păstrat tăcerea, în expectativă, ca și cum s-ar fi bucurat că ajunsesem, în sfârșit, să deduc acel lucru.

— Înțelegem că, astfel spus, pare greu de crezut, a șoptit Luis în cele din urmă.

— De fapt, avem bănuielile noastre, a adăugat Johnny.

— Cu siguranță, te va surprinde ceea ce-ți vom spune, dar…

— Dar?

O idee absurdă mi-a trecut repede prin minte. Străfulgerarea m-a făcut să ridic vocea mai mult decât trebuia.

— Paula?! Nu știu ce față oi fi făcut când m-am auzit spunând asta. Credeți că a fost ea? Ați înnebunit?

— Este doar o posibilitate, a zis Luis, făcându-mi un semn ca să-mi moderez tonul. Mai sunt și altele, desigur. Dar în mod sigur cine l-a omorât știa că Guillermo căuta Sfântul Graal, la fel cum o facem noi acum. Și că este vorba despre cineva apropiat de Muntele Artificial.

În clipa aceea eu am fost cel care s-a foit stânjenit.

— Stați așa. Nu mă implicați în asta. Eu nu caut nimic.

— De ceva timp, da, dacă e să vorbim din punct de vedere tehnic, a observat Johnny Salazar. N-ai văzut? Doamna Victoria ne-a împins pe toți spre a sa *quête*[13] particulară. Pretinde să reconstituim pașii pe care i-a făcut Guillermo pe urmele graalului. Ai auzit-o deja. În plus, este convinsă că vom descoperi cine l-a asasinat și de ce au vrut să-l îndepărteze de la investigația sa.

— Voi fi sincer cu tine, David. Pe un ton confidențial, Luis s-a aplecat spre mine. Noi nu putem evita să ne îmbarcăm în această aventură. Guillermo a fost prietenul nostru și, după cum este firesc, nu vrem ca moartea lui să rămână nepedepsită. Dar tu, da. Tocmai ai sosit. Ești un bărbat cu o poziție oficială, cu o reputație pe care trebuie s-o protejezi. Iar asta poate fi ceva periculos. Foarte periculos. Deși doamna Victoria spune că are nevoie de tine, încă nu e târziu să te îndepărtezi.

— Vă mulțumesc pentru grijă, dar de ce îmi povestiți asta?

Johnny m-a privit foarte serios.

— Poate pentru că ne ești simpatic. Și, de asemenea, pentru că am citit prea multe cărți despre onoare și cavalerism.

— Asta așa este, a adăugat Luis, privindu-mă cu sinceră îngrijorare. Ce-ar fi lumea dacă noi, cavalerii, nu ne-am avertiza, pentru a evita să facem un pas greșit? Nu crezi?

23

Juan Salazar și Luis Bello nu știau că eu luasem deja decizia să evit acel pas greșit. Instinctul meu striga de ore întregi că cu cât aveam să stau mai departe de Muntele Artificial, cu atât avea să-mi fie mai bine. Și nu doar din cauza incidentului obscur ce i se întâmplase lui Guillermo Solís, despre care tocmai aflasem toate detaliile, ci și din cauza felului în care doamna Victoria hotărâse să mă prindă în cursă, apelând la trecutul meu.

Cu toate acestea, întâlnirea aceea revelatoare cu cei doi elevi ai lui lady Goodman nu s-a încheiat în acel moment. A mai fost ceva. Un gest care nu a trecut neobservat și care mi-a confirmat cât de mult începeam să mă molipsesc de ideile lor paranoice.

S-a întâmplat în momentul când ne-am luat la revedere. Chiar când ne strângeam mâinile, fanul trupei Ramones a început să strângă foarte grăbit materialul pe care-l împrăștiaseră pe masă. A fost o reacție atât de bruscă din partea lui, încât în momentul acela n-am știut ce să cred. Dintr-odată, el și Luis au rămas cu ochii ațintiți asupra ușii de la intrare, cu o expresie alarmată pe chip, ca și cum cineva i-ar fi descoperit făcând ceva necuvenit. Eu, desigur, m-am întors spre acea direcție, dar n-am reușit să văd pe nimeni. Cel puțin, pe nimeni suspect. Pentru o secundă, m-am temut să nu-l întâlnesc din nou pe tipul îmbrăcat în negru, cu beretă și haină trei sferturi, care mă speriase în fața casei doamnei Victoria, același pe care-l văzusem și în prima zi la hotel și care i-a provocat Paulei o reacție asemănătoare… Dar m-am înșelat. Acolo nu era decât un bărbat în vârstă, cu ochelari metalici și părul ciufulit, alb și bogat, care a traversat localul fără să ne arunce măcar o privire și care s-a așezat la altă masă, ca să comande o cafea.

— Vă mulțumesc pentru ce mi-ați povestit, am spus pentru a pune capăt acelui moment de confuzie. A fost o discuție care m-a lămurit foarte mult.

Ei, încă puțin tulburați, au încuviințat dând din cap.

— Sper să găsiți ce căutați, am adăugat.

— Și tu? Ce-o să faci acum? a întrebat Johnny, curios.

— Eu? Ceea ce ar fi trebuit să fac încă din dimineața asta, Juan, am zis sec, gândindu-mă că, după tot ce tocmai auzisem și văzusem, nu aveam să mai aștept niciun minut în plus pentru a pune punct acelei aventuri.

24

Un trosnet metalic îngrozitor m-a surprins de îndată ce am păşit în stradă. Mi-a luat doar o secundă să-mi dau seama despre ce era vorba. Ecoul său a răsunat printre vechile ferestre din fundătura San Ginés ca şi cum ar fi vrut să le scuture de plictiseala provocată de acea căldură. Brusc, am simţit cum mă lovea un şuvoi de aer rece. Atmosfera se rarefiase, luând ultimele urme de lumină ale zilei şi aducând de nicăieri un vânt încărcat de umezeală, ce a cufundat oraşul într-un miros inconfundabil de pământ reavăn.

Imediat, au mai avut loc două fenomene. O furtună de vară urma să îmbibe totul în câteva minute. Mi-am ridicat îngrijorat privirea spre cer şi, în acel moment, descoperindu-l presărat cu nori negri, am avut o presimţire rea.

Întunericul acela nu era de bun augur. Era ceva anormal. Intimidat, am grăbit pasul spre staţia de taxiuri de pe strada Mayor, simţind nevoia imperioasă de a vorbi cu Paula şi cu lady Goodman.

— Unde vă duc, domnule? m-a întrebat taximetristul, însufleţit de sosirea unui client.

— La intersecţia străzilor Menéndez Pelayo şi O'Donnell, am comandat în timp ce formam numărul lui Pau.

Telefonul ei a sunat de câteva ori, dar n-a răspuns. Am încercat să o sun şi pe Victoria Goodman, dar s-a întâmplat la fel. N-a intrat nici măcar vocea robotului. Nu mi-a păsat. Speram să le găsesc încă la academie, acea academie în care cu doar o oră sau două în urmă îmi promisesem să nu mai calc niciodată.

— Strada Alcalá este blocată, domnule, m-a întrerupt taximetristul, care privea bosumflat cum primele picături ale unei ploi murdare începeau să-i păteze parbrizul. Ocolim parcul El Retiro pe strada Alfonso al XII-lea şi Reina Cristina?

— Desigur… am spus indiferent, cum doriţi.

În mintea mea, agitată probabil din cauza vântului adus de furtună, au început să clocotească tot felul de senzaţii funeste. Într-un fel, Luis şi Johnny dăduseră glas ideilor pe care conştiinţa mea le intuia de două zile: că şcoala experimentală a lui lady Goodman ascundea un viespar absurd, din care cineva ca mine nu putea ieşi decât rănit. Decizia corectă era să închei cât mai repede orice relaţie cu Victoria Goodman şi cei din jurul ei. Să fac asta într-un mod educat, desigur. Fără gesturi teatrale, dar cu fermitate. Deşi până în momentul acela eu nu-i văzusem cu ochii mei pe acei „duşmani" despre care vorbeau cu toţii, adevărul era că nu intenţionam câtuşi de puţin să-mi sfidez norocul şi să dau din greşeală peste ei.

Eram atât de absorbit de gândurile mele, încât n-am dat atenţie buletinului de ştiri de la radio care anunţa ploi puternice în zona

de nord a Madridului și pană de curent în satele din munți.

— Domnule, m-a întrerupt din nou șoferul. Ia uitați. Probabil că este vreo problemă. Și strada Alfonso al XVII-lea este blocată…

Am aruncat o privire în față ca să văd la ce se referea. Drumul, un bulevard mare care mergea de-a lungul zidului vestic al parcului El Retiro, era blocat de două sau trei mașini de pompieri cu sirenele pornite și scările întinse spre un bloc de apartamente. Nu se vedeau nici flăcări, nici altceva care să justifice acea desfășurare de forțe, dar o patrulă a poliției municipale se străduia să devieze traficul spre străzile învecinate.

— Nu vă faceți griji, i-am spus în timp ce-i întindeam o bancnotă de zece euro, ignorând răpăiala din ce în ce mai tare a ploii pe tavanul metalic al taxiului. Locul unde vreau să ajung nu e departe de aici. Voi străbate restul drumului pe jos.

Zece minute mai târziu, am ajuns în fața locuinței doamnei Victoria, după ce am urcat promontoriul pe care se desfășura parcul. L-am urcat cu părul și cu hainele îmbibate de ploaie și sudoare, aproape fără să-mi dau seama că locul rămăsese pustiu. Tunetele – ce se auzeau din ce în ce mai aproape – îi speriaseră chiar și pe muzicieni și pe vânzătorii ambulanți. Chioșcurile puseseră zăvorul și chiar și lacul era pustiu. Nici măcar o barcă nu era ocupată. Ploaia, tot mai intensă cu fiecare minut ce trecea, le lăsase pe toate pe chei, fără turiști, iar în ghereta unde se vindeau bilete era beznă.

Poate de aceea mi-a atras atât de mult atenția ceea ce am văzut când am ajuns în fața destinației mele. Chiar sub balcoanele academiei doamnei Goodman, un grup de șase sau șapte persoane ocupau trotuarul îngust, la adăpostul unor umbrele. Păreau să stea de oarece vreme acolo discutând despre ceva. Lângă ei am observat două furgonete de avarii ale companiei electrice, parcate una în spatele celeilalte, cu ușile din spate deschise și sirenele de alarmă pornite. „O pană de curent”, am dedus, ridicând privirea spre fațada clădirii și constatând că nu era nici măcar o lumină aprinsă în toată vecinătatea. Semafoarele nu funcționau. Nici felinarele și nici panourile publicitare electronice.

Capacul unuia dintre canalele de scurgere din fața imobilului, în mijlocul asfaltului, era deschis. Mai degrabă decât de capacul unui canal, era vorba despre o ușiță din grilaj de mărime medie ce dădea spre o scară subterană. Accesul fusese restricționat de un simplu perimetru din grilaje metalice, pe care se sprijineau trei persoane ce supravegheau totul.

M-am uitat mai bine. Una dintre ele era portarul cu ochi de lăptucă al clădirii. Expresia feței lui era sumbră.

Cealaltă era Paula.

Am recunoscut-o imediat. Deși purta o pelerină de ploaie transparentă, părul prins în coc, geanta ei mare din pânză

atârnându-i pe umăr și blugii strâmți o dădeau de gol. Probabil că se întorsese la Munte ca să pregătească totul pentru reconstituirea pașilor lui Guillermo pe urmele graalului, când pana de curent a obligat-o să coboare în stradă. Poate că avea telefonul mobil în geantă și, din cauza agitației, nu îl auzise.

La vreo doi metri mai în spate, doamna Victoria și Raquel, infirmiera ei pe timp de noapte, cu părul ei albastru, vorbeau contrariate. Lady Goodman părea indignată. Ținea în mâini o umbrelă de soare de culoarea lavandei, veche, mai potrivită pentru a te apăra de soare decât de ploaie. Și ea se afla în stradă din cauza lipsei de lumină din cartier. Își ațintise ochii asupra unui operator scund care ținea o cutie cu scule. Bărbatul ridica din umeri, neștiind ce să răspundă, în timp ce interlocutoarea lui, care ținea la subraț un dosar, îl acuza cu degetul arătător.

Mă pregăteam să ridic mâna ca să le salut din cealaltă parte a străzii, când o a treia scenă mi-a atras și mai mult atenția. În fața intrării unuia dintre puținele garaje de pe stradă, un bărbat vorbea cu cineva care era cocoțat pe o motocicletă de mare capacitate cilindrică. Avea motorul pornit, huruind pe deasupra tunetelor care continuau să scuture cerul. Mi-au atras atenția pentru că lucrările la canalul de scurgere întrerupseseră traficul pe acel segment și nu mai existau vehicule care să circule pe stradă.

Motociclistul, un bărbat slab, dar destul de arătos, avea capul înfundat într-o cască a cărei vizieră era ridicată și purta ochelari de soare și o haină fără embleme sau aplicații. Părea să încuviințeze ceea ce i se spunea, deși mi-a fost imposibil să-i disting trăsăturile feței. Totuși, spre deosebire de acesta, bărbatul îmbrăcat în negru de lângă el mi s-a părut imediat familiar: tenul său era foarte alb, bolnăvicios, și stătea cu fața spre același grup de vecini ca și mine. Era îmbrăcat cu haine de iarnă, gabardină lungă și beretă închisă la culoare. N-am avut nicio îndoială. Acela era tipul pe care-l văzusem, în ziua sosirii mele, în barul hotelului unde eram cazat. Și același pe care l-am întâlnit din nou la doar câțiva metri de locul unde mă aflam, la colțul locuinței doamnei Victoria, unde stăteau acum operatorii companiei electrice. Am intuit că nu avea să aducă decât probleme.

Și chiar așa a fost. La un gest al său, huruitul motocicletei s-a însuflețit, chiar înainte de a o lua la goană spre canalul de scurgere. Un nor de apă pulverizată s-a ridicat de pe asfalt. Am crezut că motociclistul urma să evite perimetrul și avea să o ia pe drumul lateral, dar, în loc de asta, a turat și mai mult motorul, îndreptându-se spre grup, pentru a intra în coliziune cu acesta.

Pau s-a întors când a auzit motocicleta accelerând.

Electricienii care se aflau acolo inspectând canalul au ridicat ochii la timp ca să vadă cu spaimă de unde provenea acel zgomot puternic.

Doar o secundă mai târziu, motocicleta – o Kawasaki z1000 neagră, de patru cilindri, impresionantă – a trecut pe lângă ei

atingându-i ușor, iar atât Paula, cât și o femeie de vreo patruzeci de ani care era lângă ea au căzut pe spate într-o băltoacă.

— Nenorocitule!

O avalanșă de blesteme l-a însoțit pe motociclist în fuga lui.

Am observat detaliul ciudat că monstrul acela din oțel nu avea număr de înmatriculare, dar și ceva ce m-a lăsat perplex. Contrar oricărei așteptări, ca și cum motociclistul ar fi auzit insultele, a frânat brusc la intersecția cu strada O'Donnell și a început să vireze, ca să facă stânga-mprejur.

Pau, încă ametită, stătea în continuare pe jos, cu ochii larg deschiși, ațintiți asupra căștii negre.

„Dumnezeule!", m-am gândit.

A fost ca un fulger.

Dintr-odată, am avut certitudinea că avea să se năpustească din nou asupra ei.

Știam că acela nu era un sălbatic oarecare. Nici un idiot la bordul unui vehicul cu un motor de peste o mie de centimetri cubi. În clipa aceea am simțit cum întregul trup mi se crispa. Printr-o imprevizibilă asociere de idei, mi-am amintit de visul meu în castelul din parcul El Retiro și cum Pau mă obligase să privesc în acea gaură mare, fără fund. Am simțit din nou teama de a nu cădea înăuntru. Sau de a nu cădea ea. Și am vrut să o strig.

Din nefericire, n-am avut timp.

Motociclistul a luat piciorul de pe frână și s-a năpustit în jos pe stradă cu toată viteza, înclinându-se pe rezervorul cu combustibil.

Strada a răsunat din nou la trecerea lui.

În acea fracțiune de secundă mi-a fost clar că trebuia să fac ceva. Orice.

Fără să stau pe gânduri, am luat-o la fugă pentru a mă așeza în calea lui. Știam că, dacă aveam să-i ies în cale, dacă-l atingeam doar cu un braț, aveam să-l răstorn.

Am ajuns mai întâi în zona canalului de scurgere și am zburat până când m-am agățat de unul dintre grilajele cu care electricienii își marcaseră zona de lucru. Nici măcar n-am apucat s-o văd pe Pau. Aveam ochi doar pentru acel obiect metalic vopsit în galben. Cu pulsul dat peste cap, m-am izbit de el, împingându-l câțiva metri în față. Era exact ce-mi doream. Grilajul s-a desprins de celelalte și, șovăitor, s-a rostogolit, deplasându-se spre mijlocul trotuarului. Zgomotul pe care l-a provocat a fost atât de puternic, încât atunci când motociclistul a derapat pentru a nu se izbi de el, târându-și tuburile cromate pe jos, cu toții ne-am ținut răsuflarea.

În acea fracțiune de secundă timpul s-a oprit.

Am văzut-o pe Paula ridicându-se cu încetinitorul și, la un strigăt al doamnei Victoria, fugind să caute refugiu sub portic, lângă Raquel. Dar am văzut și cum „cavalerul întunecat" își ridica în silă motocicleta, întorcând încet capul spre mine. M-a

privit. A verificat daunele. S-a uitat apoi cu atenție la mine, să vadă cine eram. Și în clipa aceea am simțit toată furia lui scăldându-mi chipul.

Tipul acela tocmai mă identificase drept noul lui obiectiv.

Cu piciorul pe accelerator, vehiculul a mugit ca un animal rănit.

A fost o prostie. Știu asta. Dar nu mi-a trecut nimic mai bun prin minte decât să o iau la fugă pe stradă în jos. Știam că avea să mă urmărească și că n-aveam decât o șansă foarte mică de a scăpa. N-am privit în urmă. N-am vrut. Dacă tipul acela lua din nou piciorul de pe frână, avea să mă facă praf în două sau trei secunde.

Mugetul s-a auzit din nou, mai intens.

A tunat. Și, odată cu el, a tunat și cerul, revărsându-se asupra noastră.

Brusc, am sesizat o agitație în spatele meu. Am vrut să cred că operatorii companiei electrice și vecinii țipau la psihopatul acela, ce părea dispus să mă nimicească. Deși, după cum am spus, n-am văzut nimic. Mă străduisem din răsputeri să ajung la curba care vira spre strada Menorca și să mă adăpostesc printre mașinile parcate acolo.

Totuși, ceva mi-a spus că era deja prea târziu pentru asta. Zgomotul motocicletei era lângă mine.

„Nu, nu, nu!”, am gemut cu fața îmbibată de ploaie și inima bătându-mi să-mi iasă din piept.

„Nuuuu!”

N-am avut timp decât să mă dau la o parte. A fost o mișcare instinctivă. Rapidă. Ca și cum cu coada ochiului, cu privirea încețoșată, aș fi perceput ceva ce n-ar fi trebuit să se afle acolo. Cineva mi-a rostit numele.

— David!

N-am fost în stare să-i recunosc vocea răgușită, aproape metalică, dar am auzit-o foarte clar. De două ori.

— David!

Tot ce pot să adaug este că a fost un glas masculin și că strigătul a fost imperios. Am presupus că ar putea fi bărbatul care, în urmă cu câteva momente, discutase cu motociclistul, dar tocmai lăsasem în spate garajul în fața căruia îi văzusem… iar acolo nu mai era nimeni.

Atunci s-a întâmplat.

Nici nu mi-am întors bine chipul spre locul de unde fusesem strigat, că am observat cum ceva îmi izbea încet corpul și mă împingea în afara carosabilului. Am simțit o lovitură în piept, o explozie de durere în umărul stâng când acesta a atins solul și uluirea de a mă vedea rostogolindu-mă sub o mașină. Am văzut strada învârtindu-se în jurul meu și chiar am observat cum motocicleta care mă urmărea se îndepărta de acolo, lăsând aerul impregnat cu un miros neplăcut de motorină arsă.

Chiar în momentul acela am știut că vocea aceea tocmai îmi salvase viața.

25

— Dumnezeule, fiule! Ești bine?

Profilul aristocratic al doamnei Victoria a fost ceea ce am văzut mai întâi când m-am ridicat în capul oaselor. Am observat că era ușor desfigurată. Ca și cum o rafală de vânt i-ar fi răvășit coafura și, odată cu asta, i-ar fi luat și o parte din stăpânirea de sine. De fapt, am bombănit ceva ininteligibil, încercând să o calmez, dar era foarte tulburată. Indica, folosind degetul arătător al mâinii sale drepte, spre un loc nedefinit, pe când capul ei se mișca agitat în toate părțile.

— Ne-au atacat, David! Ai văzut? Doamne sfinte! Ne-au atacat!

— Pau e bine? am întrebat-o, căutând-o din priviri sub portic.

— Stai liniștit, a răsuflat. Calmează-te. Ea este teafără. În casă. Iar tu, tu…

Lady Goodman se afla la doar treizeci de centimetri de mine, înfiptă ca un harpon în spinarea unei balene, stând în echilibru cu umbrela ei de soare și dosarul plin de file. Avea pupilele strânse. Pietrificate. Am încercat să-i evit privirea, pentru a găsi vocea care-mi strigase numele cu câteva secunde înainte, dar n-am avut timp decât să schimb o ocheadă cu un necunoscut care mă observa de la o distanță prudentă. Era un bărbat în vârstă, cu păr cărunt lung și răvășit, cu ochelari, care, de îndată ce a constatat că eram în stare să mă mișc, mi-a zâmbit din cealaltă parte a străzii și a dispărut, îndreptându-se spre inima parcului.

Din nou, timpul s-a oprit în loc.

Nu știu cum să spun, dar cert este că am simțit o ciudată neplăcere când l-am văzut plecând. A fost ceva irațional. Ciudat. În momentul acela, n-aveam cum să știu dacă el fusese cel care mă salvase, deși ceva îmi spunea că da. De asemenea – și asta m-a alarmat –, că nu era prima dată când îl vedeam. De fapt, am fost cât pe ce să-i strig ceva, când doamna misterului s-a interpus între noi, arătând din nou, agitată, spre capătul străzii.

— Dumnezeule, ai fi putut muri, a repetat tremurând, ca și cum neliniștea i-ar fi învins în cele din urmă calmul aparent. Trebuie să ne pregătim, David. Se vor întoarce!

Simțindu-i nervozitatea, am uitat de acel necunoscut, am luat-o de mâini și i-am zis că mă simțeam perfect, că totul trecuse și că nimeni nu fusese rănit. Totuși, doamna Victoria nu a părut să mă asculte. Franjurii fustei sale albe din bumbac tremurau acum în același ritm cu cârlionții ei, accentuând senzația de neliniște care i se întipărise pe chip. Mi-am îndreptat atunci atenția asupra containerului de gunoi răsturnat cu doi pași mai încolo. Zăcea ca un animal rănit, cu pântecul deschis spre noi, cu rotițele negre în aer, și lângă el vreo șase pungi de gunoi rupte stăteau împrăștiate pe asfalt. Da. În mod cert, containerul fusese cel de care mă

lovisem. Cineva – poate bătrânul acela zâmbitor – îl împinsese spre mine ca să mă salveze.

De două ori am încercat să o întreb dacă îl recunoscuse pe cel vinovat de acea nenorocire. Zadarnic! Mi-am dat seama imediat că nu văzuse nimic. Lady Goodman era ca o mamă care tocmai și-ar fi pierdut micuții într-un parc de distracții: nu era în stare să se ocupe de altceva în afară de „problema ei". Poate de aceea o trimisese pe Paula să se adăpostească sub portic, iar singura și sâcâitoarea ei preocupare era să-i sune pe ceilalți membri ai grupului să-i întrebe dacă sunt bine.

— Ai văzut, David? Ai văzut? bolborosea neîncetat în timp ce urcam pe scară, uzi leoarcă și pe întuneric, cele cinci etaje până la Muntele Artificial. Ne-au atacat! Au făcut-o!

Câteva minute mai târziu, lumina a revenit în cartier. Operatorii au închis canalul de scurgere, și-au pus grilajele în vehiculele lor și, înainte să se aprindă felinarele de pe întreaga stradă, traficul se reluase.

Când am urcat în casă, am găsit-o pe Pau tot în stare de șoc. A avut nevoie de câteva secunde ca să mă recunoască, dar, de îndată ce a făcut-o, s-a ridicat din locul unde se afla și a alergat să mă îmbrățișeze.

— Ești bine? am întrebat-o, luându-i cu grijă fața în mâinile mele.

Ea s-a mărginit să încuviințeze dând din cap, și-a cufundat chipul în umărul meu și a început să plângă.

— Liniștește-te! Gata, a trecut totul…

Luis, Johnny și Ches au sosit la scurt timp. Lady Goodman îi sunase de îndată ce urcasem. Paula a avut suficient timp ca să-și vină în fire, în timp ce doamna Victoria îi punea la curent cu ceea ce se întâmplase. Mai întâi ea singură, apoi cu ajutorul Paulei, le-au descris scena pe care tocmai o trăisem. Nou-veniții, impresionați, ne-au asaltat cu întrebări. Mai ales Pau, care-și ștergea întruna lacrimile și-mi mulțumea pentru ceea ce făcusem pentru ea. Săraca insista, fără prea multă convingere, că, cel mai probabil, totul nu fusese decât o ciudată încurcătură.

Desigur, „doamna misterului" nu era de acord. Argumentele sale erau atât de vehemente, încât dirijorul și tânărul informatician n-au îndrăznit să rostească nicio replică. De fapt, am schimbat cu ei vreo două priviri întrebătoare. Dacă bănuielile doamnei Victoria erau întemeiate și ne aflam în fața unui nou atac din partea acelorași oameni care-l asasinaseră pe Guillermo Solís, atunci cei doi deja o puteau șterge pe Paula de pe lista lor de suspecți. Pur și simplu, n-avea sens să o atace pe ea. Dar atunci cine mai rămânea? Ches? Muza delicată care, brusc, se entuziasmase atât de mult la ideea acelei căutări? Totul începea să devină ridicol.

Prezența bărbatului în negru la scena atacului eșuat m-a convins că grupul lui lady Goodman mai era supravegheat de

cineva și că, așa cum se temeau, asupra lor plana un pericol real. Un pericol exterior.

— Cel puțin, acum știm cu certitudine că dușmanii Muntelui ne-au declarat război.

Doamna misterului a zâmbit în silă, conducându-ne spre cercul de fotolii.

— Iar asta ne obligă să trecem la acțiune.

În loc să se simtă abătută din cauza a ceea ce se întâmplase, mi s-a părut că incidentul o însuflețise. Noi, cei cinci care o însoțeam, păream mult mai descumpăniți decât ea. În ochii fiecăruia dintre noi se puteau citi îngrijorarea, teama și nedumerirea. În cazul meu, totuși, senzația avea o origine diferită. Pe când ceilalți discutau despre cele întâmplate și începeau să-și împărtășească bănuielile, eu mă străduiam să iau o decizie corectă. După cele petrecute, cum mă puteam despărți de Paula? Cum aveam să-i spun că mă retrăgeam, că lucrurile acelea nu erau ceva potrivit pentru mine?

Și eu?

Oare avea să-mi fie mai bine singur acum decât înconjurat de ei toți?

— Știu cum să înfruntăm această amenințare. Doamna Victoria mi-a întrerupt gândurile, chemându-ne la luptă. Ascultați-mă, vă rog. Cred că am găsit o soluție.

Stând în mijlocul cercului, l-a căutat cu ochii ei albaștri pe Johnny.

— Salazar, a zis, încă funcționează pe internet forumul acela cifrat pe care l-ați creat pentru noi?

Bărbosul a încuviințat, acum cu adevărat surprins.

— Vă referiți la *Jurnalele Muntelui*? N-am apucat niciodată să-l inaugurăm, doamnă.

— Păi, a sosit momentul. Un zâmbet plin de hotărâre s-a instalat pe chipul ei. Schimbați-i numele, Johnny. Numiți-l *Jurnalele Graalului* și haideți să continuăm exact cu planul pe care l-am trasat pentru el. Vom reface investigația lui Guillermo, ne vom împărți în trei echipe și vom reconstitui călătoriile pe care le-a făcut înainte să fie asasinat. De îndată ce vom afla de ce au vrut să-l omoare, vom ști cine sunt vinovații și vom putea să punem capăt acestei chestiuni o dată pentru totdeauna.

— Ne vom… ne vom despărți?

O umbră a întunecat chipul lui Ches.

— Dacă ne despărțim, le va fi mai greu să ne supravegheze.

— Să ne supravegheze? Oare știți cine sunt?

Pau și-a înăbușit un tremur.

Poate că doamna Victoria a înțeles atunci că, în acea hotărâre a ei, exista ceva ce nouă ne scăpa, pentru că, binevoitoare, s-a grăbit să-și sublinieze propriile cuvinte.

— Ne supraveghează, da. Și nu este ceva nou. Nici subiectiv. Cred că de când a murit Guillermo cu toții am avut această

senzație. Pe Paula, ca să dau doar un exemplu, au urmărit-o în ziua în care s-a dus să-l întâmpine pe David la hotel. Și știu bine că și vreunul dintre voi s-a simțit supravegheat înainte. Iar azi… mă rog, azi ni s-a confirmat, dincolo de orice îndoială, că cineva ne-a interceptat căile de comunicație.

— Credeți că avem telefoanele supravegheate? a interogat-o Johnny intrigat, luându-și telefonul mobil în mâini și uitându-se la el cu oarecare teamă. Și cum de puteți fi așa de sigură? Nu este ușor să descoperi așa ceva…

— Și dușmanii noștri mai fac greșeli, Johnny, i-a răspuns. Când s-a luat lumina, mai devreme, i-am telefonat lui Pau ca să-mi aducă o documentație importantă. Am comis imprudența de a vorbi mai mult decât era cazul, de a-i spune că acele documente aveau să ne ajute să găsim ceea ce căutăm. Am zis exact asta: „ceea ce căutăm”. Iar asta trebuie să-i fi alertat.

Johnny Salazar și-a mijit ochii.

— Nu știu dacă înțeleg unde vreți să ajungeți, a zis.

— Este foarte simplu. Chiar înainte ca Pau să îndeplinească sarcina pe care i-am dat-o, am sunat-o din nou ca să-i spun să ne vedem afară, pe stradă. Voiam să aflu ce se întâmpla cu pana de curent. Iar când a sosit ea… mă rog… era acolo și motociclistul acela.

— Și bărbatul îmbrăcat în negru… a îndrăznit să articuleze Pau, cu o teamă pe care nu o văzusem la ea până în momentul acela.

— N-am nicio îndoială că suntem spionați, i-a tăiat-o lady Goodman adresându-se celorlalți membri ai grupului. Bărbații aceia s-au prezentat aici ca să ne fure materialele. Ca să ne afle intențiile și să ne țină departe de Guillermo și de căutarea noastră. Dar nu putem permite asta.

— Materiale? Ce materiale?

Johnny, Luis, eu și Ches ne-am uitat unul la altul.

— Documentația pe care i-am cerut-o lui Pau conținea niște dosare cu planurile de lucru pe care le am pentru voi.

— Dar, doamnă, de ar fi adevărat ce spuneți, cum aveți de gând să-i evitați? a întrebat din nou bărbosul, poate singurul dintre noi în stare să distingă semnificația acelui comentariu.

— Foarte simplu. Mai întâi, părăsind locul acesta. Dacă suntem supravegheați, vom dispărea de aici pentru câteva zile. Vom pleca chiar mâine din Madrid, luând-o în direcții diferite, și ne vom comunica investigațiile doar prin intermediul forumului. Dacă-mi aduc bine aminte, l-ați creat cu un cod de acces de maximă siguranță.

Ochișorii lui Johnny s-au aprins dintr-odată.

— În realitate, este vorba despre un blog la care nu se poate avea acces decât printr-o invitație, cu ajutorul unui browser special numit TOR.

— Și asta este ceva sigur?

— Absolut, a încuviințat el. De fiecare dată când cineva îl folosește, sistemul va căuta un *proxy* ce se va conecta la un alt calculator cu o adresă IP care nu este a sa și care îl va face cu neputință de localizat. Sistemele de căutare obișnuite nu sunt capabile să spioneze așa ceva. Dacă doriți, vă voi trimite tuturor o adresă cu o extensie „.onion" de șaisprezece caractere alfanumerice și un cod de acces… S-a întors spre restul grupului. O să vă placă. Veți vedea. Are doar un mic inconvenient.

— Care?

— Are nevoie de un WiFi sau o conexiune la internet puternică. Browser-ul consumă multă lățime de bandă.

— Presupun că asta nu prea contează. Trimite-ne parolele și dă-i drumul cât mai repede, i-a zis doamna Victoria. Apoi, privindu-ne pe noi, ceilalți, a adăugat: M-am gândit ca, dincolo de acea barieră digitală, să creăm un sistem de schimb reciproc de informații cam ca în secolul al XIX-lea… dar care funcționează. Este vorba despre o metodă care ne va menține uniți ca și cum am fi împreună din punct de vedere fizic, invitându-ne să gândim și să acționăm aproape ca și cum am fi o singură ființă.

Niciunul dintre noi n-a clipit.

— Vom descoperi ce l-a costat viața pe Guillermo, a continuat. Dar, în loc să o facem pe cont propriu, fără să dăm socoteală nimănui, așa cum a făcut-o el, riscând să se piardă din nou ceea ce vom fi găsit, vom lăsa dovada scrisă a fiecărui pas pe care-l vom face. Pe forumul nostru. În felul acesta, dacă i s-ar întâmpla ceva vreunuia dintre noi, ceilalți ar ști exact până unde a ajuns.

— Este nevoie de multă voință pentru a ține un jurnal în aceste circumstanțe, doamnă, a obiectat Johnny. Nimeni nu scrie bine dacă se simte urmărit.

— Știu, fiule. Știu. De aceea mi-ar plăcea să vedeți asta ca pe o provocare, nu ca pe o obligație sau o fugă. Și am o idee în acest sens.

Lady Goodman a lăsat fraza aceea să plutească în aer o secundă, înainte de a continua:

— Dragii mei, vă invit să participați la un duel al textelor.

26

Nu mai auzisem niciodată până atunci un termen ca acela.

Duel al textelor? La ce se referea mai exact?

Am înțeles imediat.

Lady Goodman, în obsesia ei de a nu se pierde nimic din această nouă căutare a graalului, hotărâse să apeleze la părerile diferite ale diverșilor membri ai grupului pentru a face din acea fugă o provocare sublimă. Repetarea ultimelor călătorii ale lui Guillermo nu avea să-l aducă la viață. Poate că aflarea presupușilor asasini avea să le aducă pace prietenilor săi, dar găsirea recompensei pe care el și doamna Victoria au căutat-o discret chiar că părea un lucru demn de luat în seamă. Pentru ea, transformarea unei asemenea decizii într-o provocare avea să mențină mintea grupului ocupată cu un puzzle la care fiecare avea să contribuie cu ceva. Și, în treacăt, avea să alunge departe de noi paralizia pe care o aduce frica.

Însă, în momentul acela, nu mi-am putut închipui în ruptul capului că, în spatele acelei idei bizare se ascundea, din nou, fascinația lui lady Goodman pentru lord Byron și Percy Shelley.

— Duelul textelor s-a inventat într-o seară furtunoasă ca aceasta, dar din 1816, ne-a explicat ea când am întrebat-o cu toții.

Așadar, originea ideii se afla într-o poveste clasică a literaturii universale.

— În acea seară, a continuat doamna Victoria, un tânăr lord Byron de douăzeci și opt de ani, medicul și secretarul său personal John William Polidori, Percy și Mary Shelley, care pe atunci erau încă amanți, și sora lui vitregă Claire rămăseseră izolați din cauza vremii urâte în reședința lui de vară de lângă lacul Leman din Geneva. Neputând să se ducă nicăieri, au hotărât să-și exorcizeze temerile și plictiseala într-un mod unic: s-au provocat la un „duel”. Aveau să se despartă, să se concentreze în camerele lor la lumina lumânărilor și aveau să se întoarcă ducând sub braț un text care să le alunge groaza.

Lady Goodman s-a schimbat la față când ne-a amintit asta.

— A fost un exercițiu de improvizație absolută, a zis. Cei cinci au început să-și imagineze personaje, locuri și crime atât de puternice, încât să le ascundă cele mai lumești temeri. Nu aveau la îndemână nimic altceva decât imaginația lor. Habar n-aveau că mediul acela avea să fie cel mai adecvat din toată viața lor pentru creația pură. Tunetele răsunând în munți i-au inspirat să realizeze magia supremă. Au creat lumi ca și cum ar fi fost niște zei!

— Și asta doriți să facem noi? a întrerupt-o Ches, cam tulburată.

— Într-un fel, da. Mă aștept să-i încolțiți pe cei care l-au asasinat pe Guillermo trezind focul minților voastre creatoare. Doctorul Polidori și-a alungat umbrele scriind primul roman cu

vampiri din istorie cu optzeci de ani înainte de *Dracula* lui Stoker. Iar Mary Shelley a făcut același lucru schițând pentru acel duel romanul *Frankenstein.* Teama i-a făcut să fie puternici și nemuritori.

— Mi se pare că puneți puterea peniței mai presus de cea a spadei, am obiectat. Nu sunt sigur că, având în vedere circumstanțele, ar folosi la ceva să ținem un jurnal.

— M-am gândit la tot, până la ultimul detaliu, dragul meu, a zis întorcându-se spre mine. Nu este vorba doar despre a scrie. Ne vom împărți în trei echipe de cercetare. Eu și Ches vom alcătui primul grup. Luis Bello și Johnny, pe al doilea. Iar tu și Pau veți forma al treilea grup. Ceea ce notați nu va trebui să fie doar o cronică fidelă a ceea ce găsiți. Profitați de elanul căutării pentru a ne face pe noi, ceilalți, să vibrăm la descoperirile voastre. Dacă umbrele care ne urmăresc sunt ceea ce-mi închipui eu, doar așa le vom învinge. Credeți-mă!

Când am auzit asta, am simțit un fior în stomac. În cuvintele ei se vădea un adevărat *entheos*[14]. Ochișorii lui lady Goodman răspândeau o emoție contagioasă. Acea femeie-șaman își revenise și era decisă să transforme neliniștea noastră în strădanie.

— Voi doi veți pleca la Barcelona și veți relua ultima investigație a lui Guillermo exact de unde a lăsat-o el, a continuat doamna Victoria cu delirul ei alchimic, adresându-ni-se mie și Paulei. Veți vizita Muzeul Național de Artă din Catalonia și veți încerca să aflați dacă în picturile romanice de acolo a descoperit ceva mai mult decât v-am povestit. Cât despre…

— Scuzați-mă, a întrerupt-o brusc Luis Bello, ridicându-se în capul oaselor în fotoliul lui ca și cum tocmai s-ar fi trezit dintr-un vis. Nu știu dacă este o idee bună, doamnă Victoria.

Expresia de nemulțumire care i-a întunecat brusc chipul mi-a atras atenția.

— Vedeți dumneavoastră… Dirijorul a șovăit, dregându-și glasul. Ceea ce ne-ați povestit în această dimineață despre acele abside pare să indice existența graalului ca obiect real. Cred, sincer, că eu aș susține mai bine acea idee.

Doamna Victoria nu a părut la fel de surprinsă precum restul grupului.

— În realitate, dragul meu, m-am gândit la ceva mult mai interesant pentru dumneavoastră, a ripostat ea fără să-și piardă zâmbetul. Nu uitați că descoperirea lui Guillermo în Barcelona a fost una de natură artistică, nu arheologică. Pentru a căuta un obiect fizic, un graal pe care să-l puteți atinge cu propriile mâini, dumneavoastră și Johnny veți pleca mâine la Valencia.

— La Valencia?

Luis, neîncrezător, s-a tras de barbă.

— În catedrala acelui oraș este păzit potirul care, timp de mai multe secole, a fost venerat ca adevăratul Sfânt Graal. Este cel pe

care se bazează tradiția. L-am trimis pe Guillermo acolo cu ceva timp în urmă, ca să cerceteze dacă era adevăratul potir al lui Hristos, dar nu și-a încheiat niciodată raportul. „Cea mai bună idee” este ca voi să vă apropiați de el și să ne propuneți un text care să stabilească în ce măsură acea relicvă este verosimilă.

— Chiar vreți să cercetăm un potir expus într-o catedrală? a sărit Johnny.

Întrebarea lui a țâșnit plină de ironie, dar nici măcar asta nu a incomodat-o pe lady Goodman, care se apropiase de una dintre mesele din salon și se străduia să scoată două dosare roșii de sub un maldăr de cărți.

— Nu-mi subestimați propunerea, Salazar. Nu este vorba despre un simplu potir. Dacă aruncați o privire asupra acestei documentații, a spus întinzându-i-le, veți vedea că este vorba despre singura relicvă cu acele caracteristici care a fost venerată în Europa ca fiind adevăratul graal încă de la sfârșitul secolului al XIV-lea, cel puțin, în zilele noastre este preferatul ierarhiei catolice. Chiar și papii Ioan Paul al II-lea și Benedict al XVI-lea au organizat excursii pastorale în Valencia în urmă cu câțiva ani pentru a ține slujbe cu el.

— Asta nu dovedește nimic, a obiectat Johnny în timp ce răsfoia acea documentație. Există cel puțin o duzină de potire despre care se spune că sunt ale lui Hristos…

— Dar niciunul nu se bucură de documentația istorică a acestuia. În raportul pe care vi l-am înmânat veți vedea că graalul din Valencia a fost descris pentru prima oară într-un document din 1399, prin care regele aragonez Martin Umanul l-a solicitat de la mănăstirea San Juan de la Peña, din Huesca. Este posibil să fie vorba de acela despre care legenda dă asigurări că a fost ascuns de sfântul Lorenzo în Pirinei.

— Dar „posibil” nu înseamnă adevărat…

— Biserica este foarte prudentă cu astfel de obiecte, l-a întrerupt Paula, pregătită să facă în așa fel încât spiritele să nu se aprindă din nou. De decenii întregi episcopia nu permite niciunui om de știință să se apropie de graalul din Valencia pentru a ne lămuri îndoielile. Nu vor să riște un alt eșec precum cel al Giulgiului Sfânt din Torino. În urmă cu câțiva ani au aplicat tehnica datării cu carbon 14 a pânzei și s-au văzut obligați să o plaseze în secolul al XIII-lea.

— Vedeți? Luis s-a întors spre doamna Victoria cu viteza fulgerului. Paula este mai pregătită să plece în Valencia decât mine. Permiteți-mi să mă duc în locul ei la Barcelona.

— V-am mai spus de ce nu vă las, Luis. Dumneavoastră căutați graalul ca obiect, iar în catedrala aceea există unul pe care Biserica îl păzește discret… Ce vreți mai mult?

— Dar voi două ce veți face? Veți rămâne în Madrid? le-a întrebat atunci Johnny pe Ches și pe scriitoare.

— Eu și domnișoara Ches Marin avem altă misiune, a răspuns doamna Victoria. Vom străbate cu mașina câteva repere ale rutei din Pirinei pe urmele graalului. Guillermo a făcut acest traseu cu ceva timp în urmă. Din fericire, Ches conduce, este prudentă și, în plus, are cunoștințele de medicină necesare pentru a mă face să mă simt în siguranță. Credeți-mă, voi fi pe cele mai bune mâini.

— Și de ce atâta deranj? a bombănit Luis Bello, strâmbând pe sub mustață cu o neîncredere infinită. Nu ne-ați spus ieri că graalul este o invenție?

— Nu vă lăsați păcălit, dragul meu. L-a țintuit cu ochii ei care străluceau din nou. Aici căutăm ceva care există. Ceva căruia un scriitor i-a pus nume. Ceva puternic, pe care alții l-au deghizat în spatele miturilor pentru a-l proteja ca pe cea mai prețioasă comoară. Gândiți-vă! Ceea ce cred eu este că Guillermo a descoperit că adevăratul graal era o cheie, ceva vizibil ce-i permite unui om să aibă acces la invizibil.

— Și de aceea l-au omorât? am întrebat uimit.

— Nu știm motivul exact pentru care au făcut-o, fiule. Dar fără nicio îndoială că a găsit ceva atât de important, încât i-a obligat pe dușmanii lui să-l reducă la tăcere. Sunt sigură că, doar descoperind despre ce este vorba, ne vom putea apăra de călăii săi.

— Și nici măcar nu bănuiți despre ce a putut fi vorba? Nu vă închipuiți ce a găsit Guillermo mai exact? a insistat dirijorul.

— Cred că a descoperit cum se ajunge la invizibil pornind de la ceva atât de lumesc precum unul dintre presupusele pahare pe care le-a folosit Hristos la Cina cea de Taină. Sfântul Pavel a spus deja în epistola sa adresată romanilor că astfel de căutări, cele care permit să mergi *per visibilia ad invisibilia* („spre transcendent de la tangibil”) stârnesc întotdeauna mânia celor care-și doresc să-i vadă pe oameni legați de materie.

— Acesta este un răspuns prea mistic, doamnă. Nu pare foarte plauzibil ca Guillermo să fi fost omorât pentru așa ceva…

— Dovediți asta, a spus lady Goodman îndreptându-și spre el degetul arătător tremurând. Vă dau ocazia să o faceți prin această misiune. În orice caz, dacă nu vă place ipoteza mea, atunci măcar considerați acest duel al textelor ca o șansă de a face parte dintr-un concurs al minților creatoare ce caută un obiect suprem. O coardă de alpiniști încăpățânați să atingă culmea unei opere inspirate. O confruntare a sensibilităților, de la cea mai rațională până la cea mai supranaturală, în căutarea unei scânteieri de talent. În definitiv, o căutare a luminii pentru a alunga umbrele.

Și, spunând asta, a zâmbit înainte de a adăuga:

— Și cred, dragul meu, că atât dumneavoastră, cât și mie nu ne-ar prinde rău să le alungăm pe ale noastre. Nu vi se pare?

ZIUA A 5-A
Duelul textelor

27

În acea dimineață, Gara Atocha, din inima Madridului, s-a trezit îmbibată de apă. Cerul se dezlănțuise în intervale repetate toată noaptea și pe trotuare încă se mai vedeau bălțoace în care se mai oglindea câte un nor rătăcit.

— Va mai ploua? Eu eram în continuare pe jumătate adormit.

— Sper. Azi va fi cald. Din fericire, nu vom mai fi aici…

Pau a zis asta fără entuziasm, cu umbra îngrijorării instalată în toate gesturile ei, exact când am coborât în fața intrării în grădina tropicală a incintei feroviare. Tocmai mă luase de la hotel, după ce mă dusese acolo cu o noapte în urmă, când se terminase întrunirea cu doamna Victoria. Era ora șapte fix dimineața și nu băusem nici măcar o cafea. Echipați cu un bagaj ușor – ea cu o geantă simplă de călătorie, iar eu cu un rucsac –, am trecut pe lângă helești eiele cu broaște-țestoase și palmieri și ne-am îndreptat spre casa de bilete a „trenurilor de azi”. Am cumpărat bilete pentru primul AVE cu destinația Barcelona și am reușit să ne urcăm doar în cel care pleca cu o jumătate de oră mai târziu.

Deși Pau era posomorâtă, intuiam că acea călătorie avea să-i prindă bine. Mi-a repetat de două ori că de-abia dacă pusese geană pe geană toată noaptea și că își petrecuse orele de nesomn stând la fereastră și străduindu-se să ghicească motivul pentru care acel motociclist încercase să-i ia viața. Am observat sclipind în ochii ei acea strălucire inconfundabilă a spaimei. De când venise să mă ia de la hotel nu încetase să privească în toate părțile cu coada ochiului. Eu, din prudență, n-am vrut să-i vorbesc despre bărbatul în negru. Nici să o întreb din nou despre tatuajul ei – care, în acea dimineață, stătea sub părul strâns într-o coafură improvizată, ceea ce făcea să nu se vadă pe deplin – sau despre Teoria Secretelor care dusese la acel sărut din parc, aproape uitat. În acea dimineață, toate acele lucruri păreau fără importanță. Aveam impresia că nimic din toate astea nu se întâmplase. Că totul fusese doar rodul imaginației mele.

Așadar, în loc să alimentez fantasmele trecutului nostru atât de restrâns, m-am concentrat asupra conținutului dosarului pe care Pau l-a scos din geantă și pe care mi l-a înmânat de îndată ce ne-am ocupat locurile în tren.

— Eu știu deja ce conține, mi-a zis strângând din buze.

Dosarul era la fel cu cele pe care li le dăduse lady Goodman lui Luis și lui Johnny cu o seară în urmă. Unul dintre acele dosare pe care, pare-se, încercaseră să i le fure.

— Aruncă o privire și spune-mi ce părere ai.

L-am deschis. Nu era foarte gros. În el figurau vreo două nume și adrese care nu mi-au spus nimic, o rezervare la un hotel din Piața Spaniei din Barcelona și câteva decupaje din ziare recente puse cu grijă între folii din plastic. În timp ce le răsfoiam, am

încercat să scap de senzația că acea situație – însușindu-mi cuvintele Paulei de pe creasta muntelui artificial din El Retiro – avea ceva de predestinare. Într-un fel, în ultimele ore, viața mea se aliniase pentru ca eu și ea să fim din nou singuri. Iar asta îmi plăcea. Aveam două camere rezervate pentru două zile. Mai mult decât suficient pentru a afla dacă femeia de lângă mine mai avea și alte secrete față de mine.

— Există aici și parola forumului? am întrebat, îndepărtându-mi acele gânduri.

— Desigur. Johnny a lăsat-o azi-noapte în cutia mea poștală înăuntrul acelui plic. N-a vrut să riște trimițându-mi parolele printr-un SMS.

— Deștept băiat!

— Apropo, a adăugat, doamna Victoria ne-a stabilit deja prima întâlnire. M-a rugat să mergem acolo de îndată ce vom ajunge la Barcelona.

— Nu vrea să pierdem timpul, așa-i?

— Este o întâlnire cu femeia aceea… a zis apropiindu-se de mine.

Paula a arătat spre una dintre paginile de ziar pe care eu le aveam în poală. Era din *La Vanguardia,* ruptă dintr-o ediție din urmă cu aproape șase luni.

— Beatrice Cortil. Am citit numele în titlul știrii. O cunoști?

— Am citit câteva articole ale ei. Este istoric. O adevărată autoritate în domeniu.

Femeia care apărea în fotografie avea chipul ascuțit și privirea inteligentă. În josul imaginii se spunea că era directoarea departamentului de colecții și restaurare preventivă al Muzeului Național de Artă din Catalonia, dar și autoarea unui studiu exhaustiv despre picturile romanice din Taüll, aceleași în care Guillermo găsise pictat graalul.

— Știe că mergem să ne întâlnim cu ea?

Paula a zâmbit.

— Te îndoiești? Doamna Victoria a avut grijă de tot.

— Și ceilalți? am zis în timp ce vedeam cum trenul începea să se miște. Firește, mă referam la ceilalți membri ai grupului. Au plecat deja?

— Vor pleca în cursul zilei. În seara asta vom lua legătura cu ei pe forum. Sper doar ca parola lui Johnny să nu ne facă probleme.

— Cum spui tu.

Trei ore mai târziu, Barcelona ne-a întâmpinat cu o căldură umedă, foarte diferită de cea pe care o lăsasem în Madrid. Pe durata călătoriei am purtat o conversație lungă și lipsită de importanță, care a ajutat-o pe Paula să se relaxeze. Am invitat-o să luăm micul dejun. Am vorbit despre cât de diferite erau Spania și Irlanda, despre cât de mult influența clima caracterul popoarelor și despre cât de lăudat era acel tren de mare viteză în

țara mea. Tot ce auzisem despre el era puțin spus. Încetul cu încetul, s-au risipit straturile de teamă și neliniște care-o acopereau pe însoțitoarea mea și am început să recuperăm acea complicitate din parc. Oboseala și nevoia de a se simți în siguranță au câștigat teren, până când a adormit pe umărul meu. Senzația că mă îmbarcasem într-un vehicul SF și furnicătura pe care am simțit-o trecând pe lângă peisajele rustice din Guadalajara și Aragon, cu peste două sute de kilometri pe oră, având-o pe Pau lângă mine, mi-au amorțit așteptările. Am parcurs drumul fără incidente, în liniște. Totuși, nimeni nu m-a prevenit că saltul acela spre viitor avea să se termine cu o gară decadentă, care părea scoasă dintr-un film prost din anii optzeci, întunecată, ce avea să rupă brusc magia călătoriei.

Benvinguts a Sants-Estació, am citit când am pășit în Barcelona, amintindu-mi ceva.

Din fericire, tovarășa mea a știut imediat cum să se descurce în acel furnicar haotic de pasageri, magazine de suvenire, panouri luminoase cu anunțuri de restaurante fast-food și vechi automate de bilete de tren. Am străbătut hangarul enorm în timp ce ea, agitată din nou, a început să privească în jur cu coada ochiului, ca și cum ar fi vrut să se asigure că nu ne urmărea nimeni.

— Mergem departe? am întrebat-o de îndată ce ne-a venit rândul să luăm un taxi și ne-am pus micul bagaj în portbagaj.

— Muzeul este aproape. Îți va alunga gustul amar pe care ți l-a lăsat gara, o să vezi.

— Pun pariu că nu știi de unde vine numele Sants, am zis cu intenția de a-i distrage atenția, surprins că ea își dăduse seama ce gândeam despre acel loc.

Pau, intrigată, mi-a așteptat explicația.

— *Sants,* „sfinți" în catalană, provine de la o biserică romanică ce a existat în acest loc. Se numea Santa María de los Santos.

— Și de unde știi tu asta?

— Știu mai multe lucruri decât crezi, am spus enigmatic, fără să dezvălui că sursele mele erau vechi lecturi despre Spania și etimologia locurilor sale. De exemplu, după ce a dispărut acea biserică, s-a construit alta în locul ei și a fost consacrată sfântului tău preferat: sfântului Lorenzo.

În drum spre MNAC am discutat despre poveștile pe care le ascundeau numele din orice oraș vechi. De fapt, Paula mi-a completat comentariile povestindu-mi că locul spre care ne îndreptam era un palat de la începutul secolului XX, ridicat pe cea mai faimoasă culme din Barcelona, Montjuic, *Mons Iovis,* „muntele lui Jupiter".

— Romanii credeau că era vie, a zis ea, rostind cuvintele cu o însuflețire deosebită. Se spunea că era un fel de creatură colosală, care hotărâse să se instaleze în golful Barcelonei și care trebuia cinstită dacă nu voiau ca ea să se supere.

Am privit-o cu oarecare neîncredere.

— Nu face fața asta! m-a mustrat cu afecțiune. Doamna Victoria mi-a povestit că, deși a fost folosită drept carieră de piatră timp de secole întregi, nu se epuiza niciodată. Se credea că se regenera singură. Precum cozile reptilelor. Este o culme puternică.

— Pe doamna Victoria o interesează foarte mult munții, după cât văd eu…

— În realitate, o interesează locurile deosebite, a spus râzând.

28

Am ajuns la intrarea principală a Muzeului Național de Artă din Catalonia aproape fără să ne dăm seama. Brusc, blocurile de locuințe ale orașului se risipiseră, împingându-ne spre inima unei zone împădurite. Obiectivul nostru s-a dovedit a fi o clădire solemnă, de culoare pământie, încununată cu o cupolă imensă, ce mi-a adus aminte de aceea a Capitoliului din Washington, și cu o intrare împodobită cu coloane în stil neoclasic. Părea un miraj. Precum castelul lui Chrétien.

La recepția sa maiestuoasă, aflată în spatele unor uși imense din cristal, automate, care menținеau aerul condiționat, o asistentă cu un *piercing* vizibil din argint la baza nasului ne-a indicat că Beatrice Cortil avea să ne primească.

— Doamna vă așteaptă, a zis fără nicio emoție în timp ce ne dădea niște abțibilduri drept ecusoane. Lăsați-vă gențile la camera de bagaje și intrați.

— Scuzați-mă, dar unde ați spus că ne așteaptă?

— Nu v-am spus. O veți găsi în sălile medievale, a răspuns, arătând spre un vestibul enorm și boltit care se întindea în spatele ei. Pe aici.

Colecția medievală era perfect semnalizată. Am găsit-o fără niciun efort. Sălile acesteia – amplasate într-un sector special al clădirii – s-au dovedit a fi o redută întunecoasă, un fel de pivniță colosală cu tavane înalte, răcoroasă, presărată cu structuri din lemn care se iveau pe deasupra pereților provizorii din rigips. De îndată ce am intrat, o constelație mică de chipuri sfinte, pictate pe niște pereți vechi de mii de ani, ne-a întâmpinat în tăcere.

— Ați fost foarte punctuali. Mă bucur, ne-a salutat o femeie în taior, pe care, din cauza luminii, mi-a fost greu să o recunosc. S-a uitat la abțibildurile pe care le aveam pe piept și a continuat: Victoria Goodman mi-a telefonat în dimineața asta și m-a rugat să vă primesc. V-am făcut un loc în agendă. N-am prea mult timp la dispoziție. Urmați-mă, vă rog.

Era Beatrice Cortil. S-a prezentat întinzându-ne mâna. Am făcut și noi la fel, spunându-i cum ne cheamă.

Din primul moment, doamna Cortil mi s-a părut un fel de zeiță păzitoare a acelui loc. Tonul pe care a rostit primele cuvinte a fost arogant, deși în salutul ei am perceput și o urmă de tristețe care mi-a atras atenția. În timp ce treceam prin încăperi pline de panouri pictate și statui din lemn, am privit-o cu interes. Mergeam în spatele unei femei mult mai atrăgătoare decât cea care apărea în *La Vanguardia.* Avea în jur de patruzeci și cinci de ani, era zveltă, brunetă, mirosea discret a parfum și manierele ei denotau că era o persoană serioasă și distinsă. Era îmbrăcată într-un taior în dungi, care-i subția silueta, și ținea în mână o mică mapă cu logoul MNAC în relief.

— Lady Goodman mi-a povestit despre bănuielile sale, a zis de îndată ce am ajuns într-o sală mare, cu o penumbră calculată, unde domnea o tăcere aproape sacră.

Pe un ton studiat, ce mi-a amintit de cel al profesorilor mei de la Trinity, a lăsat acea frază să răsune sub cupolele care ne înconjurau.

— Guillermo, i-a silabisit numele ca și cum avea să-l rupă. Îmi pare foarte rău. Era un băiat minunat.

Doamna Cortil se oprise în fața unui ansamblu de sculpturi pe care l-am identificat ca o coborâre de pe cruce. Am crezut că avea să ne povestească ceva despre el, dar, când am văzut că se pregătea să pornească din nou, am abordat-o.

— L-ați cunoscut bine?

— Guillermo era nepotul unuia dintre angajații care se ocupă cu întreținerea acestui muzeu. Toți de aici îl cunoșteam. I-am oferit un permis special ca să studieze colecția noastră de opere medievale și da, m-am întâlnit destul de des cu el. Un tânăr foarte neliniștit. Este oribil ce s-a întâmplat…

— Atunci presupun că v-a povestit la ce lucra, a intervenit Pau, fără să-și ascundă neliniștea. Am vrea să vorbim cu dumneavoastră despre asta, dacă n-aveți nimic împotrivă.

— Desigur, de ce nu?

Cortil a examinat-o fără ocolișuri, ca și cum ar fi cântărit calitatea pe care o avea Paula ca să i se adreseze cu acea grabă.

— O să vă spun foarte clar, domnișoară: Guillermo Solís pretindea să revoluționeze viziunea noastră asupra artei romanice. Era un băiat ambițios și își făcuse o idee cam ciudată despre capodopera noastră, pantocratorul din biserica San Clemente din Taüll.

— Știm care este, am zis.

— Guillermo își petrecea zile întregi aproape fără să iasă din sala aceea. Venea devreme, se instala acolo cu blocnotesul său, de care nu se despărțea niciodată, și se plimba de colo colo, pe sub imagini. În săptămâna cu Sfântul Ioan, ultima în care l-am mai văzut, chiar i-am permis unuia dintre ușierii noștri să-i ducă mâncarea pe care i-o adusese mama lui. Amintirea aceea i-a îmblânzit brusc expresia feței. Știți? Este interzisă introducerea de alimente în zonele muzeului care pot fi vizitate, dar nu voiam să leșine în fața întregii lumi.

Și, în continuare, cu primul ei zâmbet schițat încă pe chip, a adăugat:

— Vă imaginați ce se întâmplă în cele din urmă în astfel de relații. Luând contact cu el, pentru că eu treceam cu vederea interdicțiile pentru ca el să primească sandviciurile cu pui de acasă, echipa mea a prins până la urmă drag de el.

— Și n-aveți idee ce fel de notițe lua în ceea ce privește pantocratorul, doamnă? a întrebat Paula.

— Cert este că nu. Venea periodic în biroul meu să mă consulte în privința unor îndoieli pe care le avea, dar, din nefericire, niciodată nu m-a lăsat să-i citesc notițele, oricât de mult l-am rugat, a recunoscut ea în timp ce pe chip îi apărea o expresie de plictiseală. Era foarte prudent cu lucrurile astea.

— Prudent, dar muncitor, a precizat Pau.

— Fără îndoială. Și, de asemenea, foarte perseverent. Două calități pozitive.

— Perseverent până la obsesie, a adăugat Pau.

— Exact, da. Era perseverent, meticulos și cam pătimaș. Deși presupun că ceea ce voi vreți să aflați cu adevărat este până unde au ajuns descoperirile sale, nu-i așa? Doamna Goodman a insistat asupra acestui aspect.

— Și ar fi și mai bine dacă ni le-ați putea arăta, am intervenit, văzând că amândouă puteau începe să se rătăcească în amintirile lor.

— Desigur, firește, a consimțit. De aceea v-am primit aici. Urmați-mă, vă rog.

Tocurile doamnei Cortil ne-au ghidat prin acel labirint de paravane și expuneri pline de minunății din alte vremuri. Era aproape ora prânzului și muzeul începea să se golească. Am dat atât peste un răstignit din lemn, cât și peste un capitel, un altar scos din vreo parohie rătăcită din Pirinei sau peste scene de martiriu sângerânde și cam naive în care indivizi dotați cu fierăstraie mari spintecau în două martiri lipsiți de apărare.

— Ceea ce Guillermo Solís a crezut că găsise în colecția noastră a fost prima reprezentare artistică a Sfântului Graal făcută vreodată, a comentat ea când am ajuns la o balustradă de unde se vedea o sală mare în penumbră. Deși cred că știți deja asta, nu-i așa?

— Cea care se află în absida din biserica San Clemente din Taüll, presupun, am confirmat.

— Exact. Este una dintre cele mai emblematice opere ale noastre.

— Și dumneavoastră ați crezut în această descoperire, doamnă? am vrut să știu.

— Mă rog… A șovăit. Dați-mi voie să vă explic ceva. Aceea era o afirmație care venea din partea unui neavenit, a unui amator și vă închipuiți deja cât de zeloși suntem noi, conservatorii, cu lucrurile noastre. Nimănui nu-i place să vină cineva din afară să-i arate detalii care i-au scăpat neobservate, oricât de familiar i-ar fi muzeul. Dar el era atât de impetuos când vorbea despre descoperirea sa, încât am decis să-l ascult. În ultima zi în care l-am văzut îmi amintesc că a venit în biroul meu ca să-mi spună că Maestrul de la Taüll nu fusese singurul care pictase graalul în acea zonă de munți înalți. Am crezut că acest subiect începea să-l înnebunească, dar m-a făcut să mă ridic de la masă și să-l însoțesc în aceste săli.

— Cum adică n-a fost singurul? Pau a reacționat la ceea ce auzise. Ce vreți să spuneți? Mai există și alții?

— Așa este. Maestrul de la Taüll nu a fost singurul artist care a pictat graalul. A ridicat nasul. Guillermo a găsit mai multe graaluri în alte picturi din acea perioadă… în colecția noastră. Ce știți despre fondurile romanice de la MNAC?

— Nu prea multe, am recunoscut în numele amândurora. Doar că sunt unele dintre cele mai valoroase din lume.

— Cele mai valoroase, a precizat cu o mândrie nedisimulată. Nu există în nici un alt loc o colecție cu caracteristicile celei pe care o avem aici. În Franța sau în Italia astfel de picturi se păstrează de obicei în bisericile locale, în sate îndepărtate sau în schituri aproape inaccesibile, dar nu într-un muzeu la îndemâna oricui, în centrul unui mare oraș.

— Și cum au ajuns aici? am întrebat interesat, în timp ce continuam să mergem prin muzeu, singuri.

— Există un motiv puternic. Acele fonduri au început să fie reunite la începutul secolului XX, când un grup de amatori catalani din domeniul artei și-au dat seama că nord-americani, francezi și germani cumpărau la prețuri foarte mici fresce antice cărora pe atunci nimeni nu le dădea aici vreo valoare. Noi am numit acea perioadă „febra americană”. În epoca aceea legile care protejau patrimoniul erau pline de carențe, rareori se aplicau și se permitea ca acele minunății să iasă din țară fără probleme. Dar acei entuziaști, intuind comoara pe care ne-o prădau, au început să străbată provinciile Lleida și Girona pentru a smulge picturile înainte să o facă alții. Fondatorii acestui muzeu au acționat ca niște adevărați eroi. Au salvat cele mai multe din comorile noastre.

— Un moment, am intervenit, ați spus „a smulge”?

— Da. Exact! Picturile acestea au fost smulse de pe pereți. Au folosit o tehnică inventată cu puțin timp înainte în Italia.

— *Strappo,* a precizat Paula.

În expresia feței mele se citea nedumerirea.

— Consta în a lipi de picturile absidelor niște postavuri cu clei, le lăsau să se usuce și apoi trăgeau tare de ele, pentru a le desprinde de perete.

— Dar ce barbarie! am spus din tot sufletul.

— Într-adevăr, așa poate să pară, a ripostat doamna Cortil fără să se tulbure, ca și cum ar fi fost obișnuită cu acea reacție. Totuși, datorită acestui lucru, aceste picturi au rămas aici. *Strappo* este unul dintre cuvintele mele tehnice preferate. Mulțumită acelei invenții, acei recuperatori le-au lipit din nou pe niște rame din lemn care imitau forma concavă a absidelor lor originale… și iată-le. Aceste opere din urmă cu o mie de ani strălucesc din nou așa cum erau. Le vedeți?

Doamna Cortil a făcut un gest îndemnându-ne să ridicăm capul spre tavanul enormului pavilion care se afla câțiva metri mai

încolo de locul unde stăteam noi. Eu și Pau am zărit mai multe cupole din lemn, distribuite ca și cum ar fi fost containere de ambalaje ale unei expoziții pe jumătate montate.

— Pe partea interioară a fiecăreia dintre acele structuri se odihnesc acele abside smulse.

— Și câte sunt? am întrebat.

— Șase complete. Plus opt frontale de altar și mai multe fragmente de pictură murală. Aceasta este, după cum vă spuneam, cea mai mare colecție din lume.

A înconjurat una dintre ele și s-a oprit în capătul opus, unde se putea vedea o pictură iluminată de leduri slabe.

Imediat ne-am dat seama că acea structură era mult mai mult decât o simplă învelitoare. Ne aflam în fața unei cavități de vreo cinci metri înălțime pe trei lungime. În partea sa concavă străluceau fragmentele unei frize uzate de secole. Înfățișa șase personaje aureolate, pictate pe un fond închis la culoare, bogat împodobite.

— Fiți atenți. Aceasta a fost una dintre ultimele abside care i-au atras atenția lui Guillermo. Cortil ne-a condus spre piesa respectivă. În acea zi m-a învățat să o văd prin ochii lui. După cum veți constata, este vorba despre un ansamblu minunat, deși mai prost conservat decât cel din biserica San Clemente din Taüll.

Era adevărat ce spunea. Timpul – și poate că și *strappo* – stricase în mod iremediabil minunăția pe care o aveam în fața noastră. De-abia dacă supraviețuiseră niște fragmente din pantocrator, în partea cea mai înaltă. Figurile profeților care-l însoțeau se aflau și ele într-o stare lamentabilă de conservare. Conform explicațiilor sale, ansamblul fusese smuls din altarul mare al biserici mănăstirii abandonate San Pedro del Burgal, în sătucul Escalo, din Llerida. Era vorba despre exemplul cel mai primitiv de artă romanică din Pirinei.

— Dar nu vă alarmați, a adăugat. Partea care-l interesa pe Guillermo din picturile de acolo a ajuns intactă la noi.

— A, da?

Pau s-a apropiat de falsa absidă.

— Aruncați o privire frizei cu apostoli care susține cupola. Partea aceea o numim „tambur”. La dreapta se află Sfântul Ioan Botezătorul cu icoana în poală, iar lângă el, Sfântul Ioan Evanghelistul.

— Autorul Apocalipsei, am șoptit.

— Exact, a consimțit doamna Cortil. Opriți-vă asupra părții din stânga. Îl distingeți pe Sfântul Petru, care ține cheile cerului? O vedeți pe Fecioara Maria lângă el? Și, mai ales, recunoașteți ce ține în mâna stângă?

Eu și Pau ne-am apropiat de locul pe care ni-l indica.

— Dar acela este…

— Acela este graalul, am terminat eu fraza ei.

Cortil a schițat un zâmbet vag și s-a dat un pas înapoi, pentru a ne oferi șansa de a aprecia imaginea în toată splendoarea sa.

Am contemplat-o un moment în tăcere. Deși pictura era brută, barbară, iradia ceva foarte puternic. Doamna cu mantie albastră și privire severă emana autoritate. Ținea ceva asemănător cu o lampă pe care se odihnea un recipient micuț, concav, din care se răspândeau niște radiații plăcute. A trebuit să mă apropii dincolo de perimetrul de siguranță al piesei pentru a o vedea mai bine. Atunci m-am oprit. Mâna ei dreaptă voia parcă să mă țină la distanță, ca și cum ar fi avertizat că relicva putea fi periculoasă.

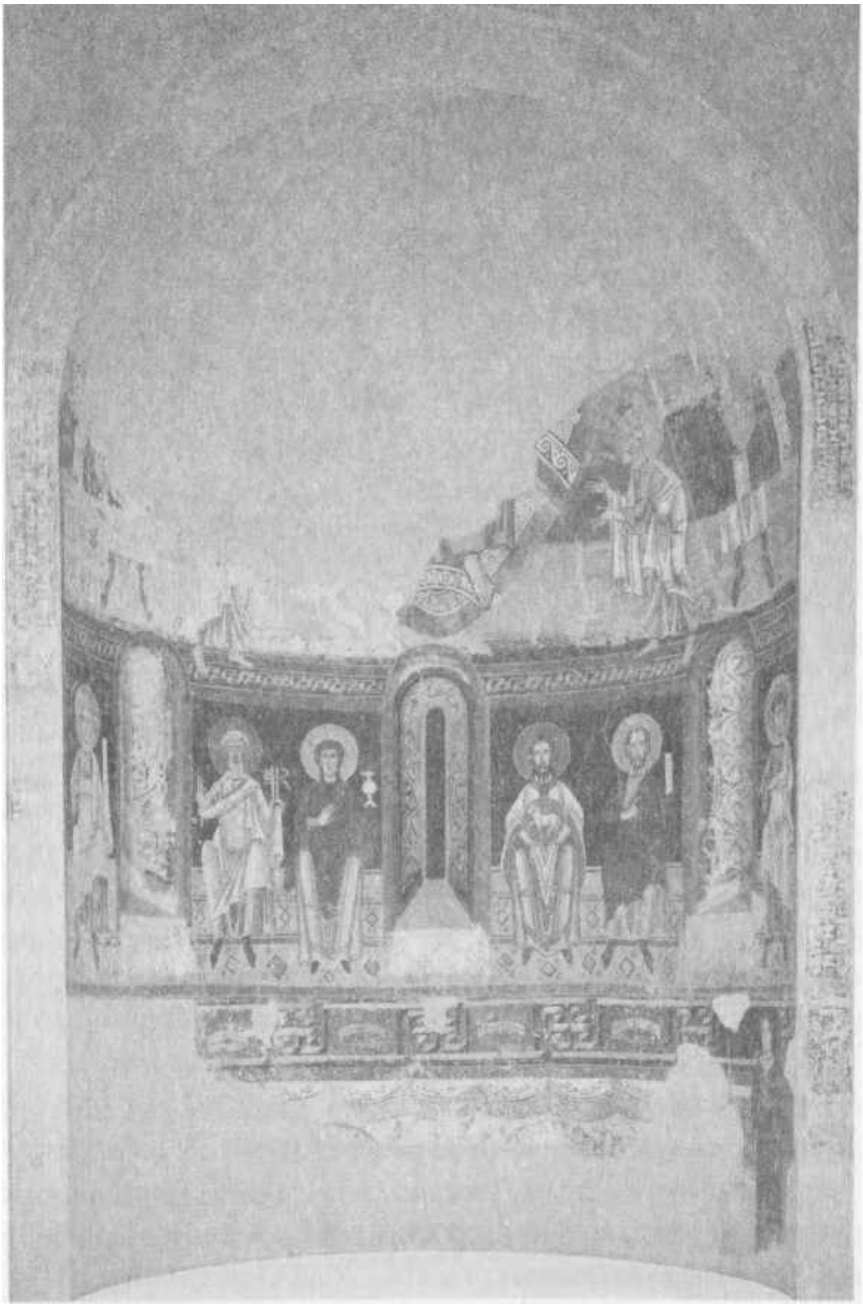

Muzeul Național de Artă din Catalonia (MNAC). Absida din San Pedro del Burgal, cca 1095–1120

— Un moment, doamnă…, a zis Pau, luându-și geanta de pe umăr și scoțându-și din ea telefonul mobil. A căutat în el albumul de fotografii. Iată. Această Fecioară este identică din punct de vedere iconografic cu cea din biserica San Clemente din Taüll. Priviți poziția mâinii sale drepte. Vedeți? Și fiți atentă cum își ascunde mâna stângă sub mantie. Sunt identice! Este ca și cum ambele Fecioare s-ar feri să atingă acel obiect…

Cortil a observat impasibilă imaginea aceea pe care o cunoștea pe de rost.

— Trăsăturile chipului său sunt, și ele, foarte asemănătoare. Dure. Reci, a continuat Paula.

— Ca și cum ne-ar cere să nu ne apropiem prea mult, am adăugat.

Doamna a înclinat de vreo două ori capul când ne-a auzit comentariile.

— Vă înțeleg interesul, a zis îndepărtându-se de ecranul telefonului, dar, din păcate, în toată literatura științifică nu există nici măcar un text care să ne ajute să interpretăm acele gesturi ce vă atrag atât de mult atenția, nici care să explice de ce le-au repetat iar și iar artiștii care au decorat aceste biserici. O să vă mai arăt una ca să vă faceți o idee.

— Ah! Mai sunt și altele? am murmurat.

— Trebuie să recunosc că, cu cât o persoană le observă mai mult, cu atât rămâne mai fermecată de misterul lor.

— Spuneți-ne, doamnă, de când datează cu exactitate asta? a întrebat Pau, nemaiavând timp să se oprească asupra plăcuței pe care deja o lăsasem în urmă.

— Este ciudat… A oftat. Aceeași întrebare l-a obsedat pe Guillermo cât timp a stat printre noi. De fapt, a găsit în cele din urmă un răspuns tulburător.

— A, da? Care? a insistat Pau.

— Să vedeți, a continuat cu voce joasă, privind cu coada ochiului doi turiști din urmă care tocmai intraseră. Spre deosebire de frescele din San Clemente din Taüll, aici nu s-a păstrat nicio inscripție care să ne ajute să le datăm. Totuși, autorii lor ne-au lăsat un detaliu revelator: este vorba despre figura feminină pe care o vedem sub friza apostolilor și a Fecioarei, pe soclu, și care cu siguranță o reprezintă pe cea care a comandat opera.

Eu și Paula ne-am întors spre locul pe care-l indica. Într-adevăr, în partea dreaptă de jos a absidei, ca și cum ar fi ieșit din compoziție, o femeie pictată în mărime naturală părea să ne observe. Avea o atitudine prin care voia să intimideze. Era o altă doamnă fără zâmbet, severă. Ținea ceva – poate o lumânare mare – și întindea mâna dreaptă ca și cum, din nou, ar fi vrut să împiedice pe oricine să se apropie de ea.

— Are un rictus feroce, a murmurat Pau.

Efigia era îmbrăcată cu o fustă fină, cu broderii și dantele, care-i sublinia condiția aristocratică.

— Se știe cine este? am întrebat.

— Credem că este vorba despre Lucia de Pallars. Soția contelui Artau, un nobil excomunicat în secolul al XI-lea din cauză că a furat pământuri ale episcopiei din Urgel. Cu siguranță, ea a clădit această biserică pentru a-l exonera de vină pe soțul ei și pentru a-l putea înmormânta în pământ sfânt.

— Scuzați-mă, ați spus „Urgel”? am întrerupt-o.

— Da. San Pedro del Burgal se află la doar patruzeci de kilometri de Seo de Urgel. Toată zona aceea aparținea comitatului cu același nume.

— Nu acolo ai spus că s-a scris cuvântul *graal* pentru prima dată?

M-am întors spre Paula. Mi s-a părut că observ în ochii ei o ușoară strălucire.

— Cuvântul *grazal,* ca să fim mai exacți, a afirmat ea. Așa este. A apărut într-un testament din același secol ca această cupolă.

— Și atunci de când este, mai exact, această pictură? am întrebat-o din nou pe doamna Cortil, care ne asculta curioasă, ca și cum ar fi simțit nevoia să cântărească nivelul cunoștințelor noastre înainte de a răspunde.

— Lucia de Pallars a condus regiunea până la moartea sa, prin anul 1090.

— Adică, am adăugat încercând să-mi stăpânesc surprinderea, imaginea aceasta este chiar anterioară graalului din San Clemente. Iar prezența ei coincide cu prima mențiune istorică a cuvântului *graal* într-un document civil. Și cu nouă decenii înainte de a fi scrisă *Povestea graalului!*

— Văd că știți bine perioada, a consimțit conservatoarea făcând un gest ca să cobor vocea. Deși trebuie să vă precizez că asta nu este tot. Guillermo a mai descoperit și existența a încă șapte biserici cu picturi care o înfățișau pe Fecioară ținând o strachină sau un pahar, întotdeauna pe sub o mantie.

— Opt biserici în total? Incluzând-o pe cea din Taüll?

— Exact. Și toate într-o zonă cu o rază de mai puțin de o sută de kilometri.

— O zonă geografică în mod cert limitată… și semnificativă, am comentat.

— Credeam că aceea din San Clemente din Taüll era o excepție, a intervenit Pau. Un *unicum,* în termeni de artă.

— Păi, se pare că nu este, a precizat Cortil. Deși ceea ce l-a mirat cel mai mult pe Guillermo, din câte am înțeles, nu a fost numărul de biserici, toate din aceeași zonă geografică a vechiului comitat al familiei Pallars, ci faptul că acel motiv al Fecioarei cu strachina radiantă a fost reprezentat doar pe o perioadă foarte redusă. Doar patruzeci sau cincizeci de ani. Apoi, dintr-un motiv

pe care-l ignorăm, nu s-a mai folosit și nu s-a extins în nici un alt loc.

— În nici un alt loc?

— În niciunul. În niciunul… din lume, a precizat. Nu există alte imagini ale Fecioarei printre apostoli susținând un graal, în tot Evul Mediu. Dacă-mi aduc bine aminte, pe acele fecioare Guillermo le-a numit „doamnele graalului”. Este o definiție bună.

— Și dumneavoastră le-ați văzut?

Doamna Cortil a încuviințat.

— Firește. Majoritatea sunt păstrate chiar în acest muzeu.

— Am putea să le vedem?

29

Beatrice Cortil a schițat o expresie de plictiseală subtilă, care nu i-a scăpat niciunuia din noi. Cu siguranță, s-a gândit că deja ne spusese tot ce trebuia să știm, dar, cu toate acestea, a acceptat să ne mai dăruiască puțin din prețiosul ei timp. În tăcere, aruncând priviri ceasului ei cu brățară din aur, ne-a condus până la celelalte abside cu doamne ale graalului. Așa cum spusese, am constatat că existau strălucitoare peste tot. Erau acolo! Inconfundabile. Ciudate până la atingerea eterului. Aproape identice unele cu altele. Iconografia care ne învăluia era, de asemenea, foarte asemănătoare în toate cupolele: întotdeauna Fecioara era cea care susținea *grazal*-ul și o făcea cu un profund respect. Din cine știe ce motiv, acolo n-a fost niciodată pictat în mâinile unui bărbat, deși aceștia îl escortau îndeaproape. Doar într-una dintre acele fresce, Fecioara apărea înconjurată numai de femei. Piesa data de la mijlocul secolului al XII-lea, nefiind însă datată cu precizie. Provenea din altarul Sfintei Eulalia din Estaón, o așezare îndepărtată din valea Cardos, din zona Pirineilor. Un șir de credincioase flancau o scenă în care Iisus primea botezul din mâinile Sfântului Ioan, în râul Iordan. La o anumită distanță, se putea distinge mama Fecioarei, sfânta Ana, și, de asemenea, sfânta Lucia și sfânta Eulalia, protectoarea bisericii. Și, în mijlocul lor, Maria susținea un fel de tăviță din care iradiau acele ciudate fascicule de lumină.

— Trebuie să recunosc că aceasta este cea mai atipică frescă dintre toate, a zis doamna Cortil când ne-am oprit mai mult decât trebuia în fața picturii cu pricina. Guillermo i-a acordat o atenție deosebită. A vrut chiar să se ducă să vadă amplasamentul bisericii originale, dar n-a mai avut șansa.

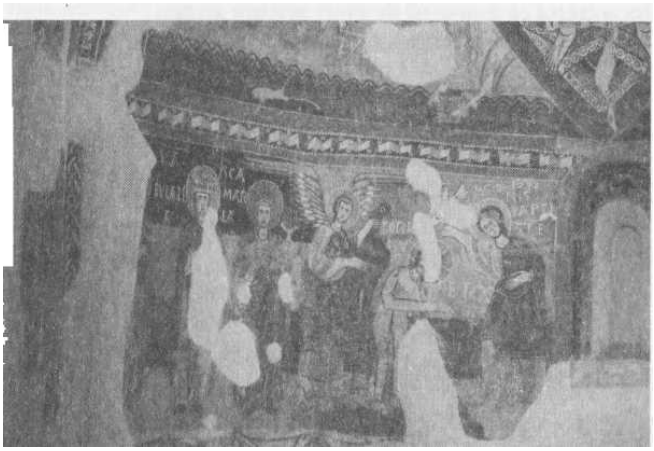

Muzeul Național de Artă din Catalonia (MNAC).
Absida sfintei Eulalia din Estaón, pe la jumătatea secolului al XII-lea

— Și ce țin în mâini celelalte femei, cele din partea cealaltă a tamburului și care o însoțesc, la rândul lor? am întrebat, aruncând o privire spre cele două doamne aureolate din stânga absidei.

— Sunt lămpi. După felul în care le țin, probabil că maestrul pictor a crezut că erau la fel de sfinte precum graalul.

— Lămpi fermecate… am indicat amintindu-mi de opera lui Valle-Inclán.

— În orice caz, se pare că ne aflăm în fața unui simbol. O icoană cu o semnificație exactă, pe care trebuiau să o înțeleagă pictori, ecleziaști și credincioși.

— Aceea este cheia acestei chestiuni, domnișoară, a acceptat Cortil, mulțumită de spusele lui Pau. Colegul vostru s-a încăpățânat să descopere adevărata semnificație a acelei icoane, dar, din nefericire, el și cu mine n-am vorbit despre asta decât de vreo două ori. Guillermo era foarte ermetic când discuția ajungea în acest punct. V-am mai spus că nici măcar n-a vrut să-mi arate notițele sale când i le-am cerut, iar de fiecare dată când comentam cea mai acceptată teorie referitoare la acest subiect, cea oficială, punea punct conversației noastre.

— O teorie? M-a mirat să o aud spunând asta. Există oare o teorie oficială despre aceste… subiecte?

— Presupun că pentru voi nu va fi o problemă dacă folosesc câțiva termeni tehnici, nu-i așa?

— Nu. Desigur că nu, a răspuns Pau. Dați-i drumul.

Beatrice Cortil și-a mângâiat părul închis la culoare după care a continuat:

— La începutul anilor șaptezeci, câțiva experți de talie mondială în arta romanică, precum Otto Demus și Max Hirmer, identificaseră deja aceste obiecte drept „graaluri radiante”. Nimeni nu i-a luat prea mult în seamă, iar chestiunea n-a fost altceva decât o simplă mențiune în cărțile lor. Apoi aveau să apară lucrări precum cele ale lui Joseph Goering, care au confirmat acea atribuire.

— Am crezut că ați spus că Guillermo a fost primul care a descoperit acele graaluri… am șoptit, cam nedumerit.

— Aveți dreptate, David, a zis citindu-mi numele de pe ecuson. Tehnic vorbind, Goering a fost primul care și-a dat seama că aceste graaluri vopsite au anticipat cu mai bine de jumătate de secol prima descriere literară a acelui obiect în Europa.

— Dumneavoastră, desigur, cunoașteți bine *Povestea graalului…*

— Așa este. Și mai știu că Guillermo a dus ideea mult mai departe de acele referințe. De fapt, el mi-a atras atenția asupra ciudățeniei că acel roman, scris la îndepărtata frontieră dintre Franța și Germania, în 1180, menționa chiar același obiect luminos care decora cupolele noastre în Catalonia, la mii de kilometri distanță. Totuși… a adăugat coborând tonul vocii și

întunecându-se la față, ca și cum simpla menționare a ceea ce urma să spună ar fi intimidat-o, mi-e greu să cred că o asemenea descoperire, pur intelectuală, l-ar fi putut costa viața.

— Poate că n-a fost pe atât de intelectuală pe cât credeți… a trântit Paula.

Beatrice Cortil și-a ascuns un ușor fior.

— Și eu m-am gândit la asta, știați? Poate de aceea nu m-a lăsat să-i văd caietul cu notițe. Sau poate că facem din țânțar armăsar. Totul e posibil.

— Dar doamna Victoria v-a povestit despre bănuielile sale, nu-i așa? a întrebat Pau cu oarecare teamă.

— Da, desigur. Crede că a fost ucis din cauza a ceva ce a descoperit în aceste picturi. De aceea m-a rugat să vă pun la dispoziție tot ce-mi amintesc, până la cel mai neînsemnat detaliu. Partea proastă, după cum vedeți, este că Guillermo nu mi-a lăsat decât îndoieli. Multe. Și toate foarte teoretice. Ce i-a inspirat pe maeștrii din Taüll, Estaón sau Burgal să reprezinte aceste strădanii? Credeau că pictează același obiect pe care Iisus l-a folosit la Cina cea de Taină? Și de ce l-au reprezentat întotdeauna iradiind lumină? Oare au avut un model din care s-au inspirat? Sau l-au pictat din auzite? Și de ce au încetat brusc să-l mai picteze și și-au limitat programul iconografic la numai opt biserici? I-a oprit ceva? Și, în cazul acesta, ce anume?

Doamna Cortil a constatat că amândoi amuțiserăm.

— Răspunsurile la acele întrebări nu sunt ușoare pentru un expert în artă, a adăugat. Dar, oricât de complexe ar fi, refuz să cred că ar putea avea vreo legătură cu moartea lui. Doar dacă nu cumva… a șovăit.

— Doar dacă nu cumva ce?

Interlocutoarea noastră a rămas o clipă pe gânduri, ridicând privirea spre îngerii justițiari cu aripile lor pline de ochi.

— Doar dacă nu cumva graalul, așa cum pare să ne avertizeze gesturile acestor „doamne”, ar fi ceva periculos în sine și ar distruge pe cine s-ar apropia în mod imprudent de el.

Eu și Paula ne-am privit.

— Oh. Chiar credeți că graalul poate ucide? am întrebat-o amândoi.

— În realitate, nu contează ce cred eu, ci ceea ce se credea în epoca în care a fost pictat. Graalul din poemele medievale oferea viața veșnică, dar, dacă nu era folosit cum se cuvine, putea și să ia viața, a evocat. Să ne imaginăm că este vorba despre ceva asemănător cu folosirea modernă a atomului. Sau a electricității. Caracterul său bun depinde de ceea ce facem cu el. Partea proastă, a continuat, aruncând din nou o privire rapidă asupra ceasului său, este că nu vom ști atât timp cât nu cercetăm ce este sau ce a fost exact acel graal. Și, dacă vreți să fiu sinceră, este un subiect care începe să mă deranjeze destul de mult.

— Vă deranjează? i-a trântit Paula din nou, văzând că în orice moment interlocutoarea noastră ar putea să dispară. În ce sens?

— Este evident. În jurul acestui subiect plutește ceva sinistru.

— Scuzați-mă, dar acum chiar că nu vă înțeleg, doamnă.

Pau a ridicat din umeri.

— Nu pretind să vă sperii, dar cred că nu v-ați dat încă seama de un mic detaliu: frescele tuturor acestor biserici se inspiră din Apocalipsa Sfântului Ioan. Scenele lor n-au nicio legătură cu Cina cea de Taină, unde se presupune că a existat graalul. Acești pantocratori erau imaginea lui Iisus care se întorcea la sfârșitul lumii. Iar apostolii care-l însoțesc sunt cei despre care evanghelistul Matei[15] asigură că se vor întoarce lângă El. Uitați-vă bine. Majoritatea celor care vin să admire aceste picturi caută doar să contemple arta, dar dincolo de aspectul estetic se zăresc în ele o credință și o neliniște profundă. Atavice. Aceste picturi au fost executate pentru a inocula teama de Dumnezeu. Sunt imagini ale sfârșitului lumii. Ale lumii de dincolo. Pe mine, uneori, mă sperie.

— Dar dumneavoastră sunteți istoriograf. Știți cum să vă apropiați de aceste icoane la o anumită distanță, am spus.

Beatrice Cortil a încuviințat, cu părere de rău.

— Da, dar mai presus de a fi istoriograf sunt om.

— Vreți să spuneți că aceste imagini vă influențează la o mie de ani după ce au fost pictate? Pe dumneavoastră?

Doamna ne-a scrutat, surprinsă. Cu siguranță, nimeni nu-i pusese o astfel de întrebare.

— Există ceva ce omul modern nu înțelege, a răspuns mai serioasă ca niciodată. Aceste minunății au fost pictate în biserici întunecoase, în clădiri cu pereți din piatră masivă, cu ferestruici ce abia lăsau să treacă lumina soarelui. Ne este greu să ne imaginăm cum trebuie să fi fost acestea în secolul al XII-lea. Pereții lor erau acoperiți complet de picturi și credincioșii le descopereau la lumina lumânărilor, învăluiți într-o tăcere mormântală. Când privirea li se obișnuia, apostolii, Fecioara și strachina ei, și chiar și Domnul Nostru Iisus Hristos probabil că li se păreau creaturi vii. Nu uitați că acei care intrau acolo nu știau să scrie, nici să citească. Nu văzuseră niciodată un manuscris cu enluminuri, nici o pictură murală, nici, cu siguranță, nu cunoșteau lumea dincolo de valea unde locuiau. Dar acolo, înăuntru, sub privirea acestor figuri care nu clipeau, credincioșii știau că se aflau în anticamera paradisului. Se simțeau copleșiți de greutatea elementului divin. Sunt sigură că marea majoritate n-au ajuns niciodată să creadă că aceea era o reprezentare. Au luat-o ca pe ceva real. Și, într-un fel, chiar așa și era.

— Locurile izolate, incintele închise supuse unui control strict al luminii și al ventilației au fost întotdeauna un paradis pentru vizionarii lumii antice, am zis. Știu asta din experiență…

— Atunci probabil că înțelegeți că, dacă cineva petrece mult timp între imagini ca acestea, sfârșește prin a se lăsa dominat de ele. Dumneavoastră tocmai ați spus-o: nu trebuie să uităm că ne aflăm în fața unor imagini vizionare. Iar chestiunile vizionare sunt contagioase.

— Credeți că asta i s-a întâmplat lui Guillermo? Că a fost influențat?

— După cum v-am spus, prietenul dumneavoastră a petrecut zile întregi fără să iasă de aici. Poate că a fost prins, în cele din urmă, de acea Apocalipsă. Și poate… a șovăit ea, poate că asta l-a omorât.

Doamna Cortil a făcut atunci o mutră plină de dezgust, ca și cum ideea că acele picturi ar putea ucide pe cineva ar fi supărat-o profund. Cu tupeu, s-a uitat pentru a treia oară la ceas și, în sfârșit, a anunțat ceea ce eu și Paula ne temeam de ceva vreme.

— Îmi pare rău, dar trebuie să plec. Mai trebuie să mă ocup și de alți vizitatori.

30

— Ce impresie ți-a făcut? Cum ți s-a părut?

Pau de-abia a putut aștepta să lăsăm în urmă ușile automate de la MNAC ca să mă întrebe cu privire la ceea ce tocmai auzisem. Ne-am luat în grabă lucrurile din camera de bagaje a muzeului și am căutat lumina zilei ca și cum am fi fost două molii care ne-am fi dorit-o cu disperare.

— Eu consider că doamna ne-a dat câteva informații, am răspuns, amețit de strălucirea care ne-a întâmpinat în stradă. Tu?

— La fel cred și eu, a consimțit.

Paula a indicat o scară între statui, invitându-mă să cobor pe ea.

— Mi s-a părut foarte ciudat faptul că picturile o sperie, a adăugat.

— Și nu te-a mirat că a spus că descoperirea lui Guillermo nu i-a prins bine pentru că era a unui neavenit? Dar el aproape că a crescut între pereții aceia!

— Mă rog… s-a încruntat. De fapt, mi s-a părut mai ciudată acea insistență a ei de a-i vedea carnetul cu notițe.

— Uite, în privința asta îi dau dreptate. Nu există nimic mai revelator pentru a cunoaște un cercetător decât să ai acces la notițele sale.

— Da, dar de ce nu i le-ar fi arătat? Nu are sens. Mai ales dacă se vedeau atât de des cum a spus ea.

— Ție ți le-a arătat? am întrebat eu.

Paula s-a oprit pe prima terasă la care am ajuns, mirată de spusele mele.

— Nu. Ai dreptate, a oftat meditativă. Nici mie.

Brusc, ridicând privirea în față, gânditor, mi-am dat seama unde ne aflam. De la acea balustradă din piatră se vedea imensitatea Barcelonei. O briză mediteraneeană răcoroasă mătura plăcut orașul, curățându-l, dezvăluind privirii monumentele sale cele mai emblematice. Turnurile venețiene din Piața Spaniei se înălțau exact la picioarele noastre și, în spatele lor, ca într-un mozaic de pietricele strălucitoare, mi s-a părut că disting Sagrada Familia, prinsă într-o rețea ordonată de străzi drepte, admirabile, care intraseră în istoria arhitecturii urbane ca una dintre cele mai bune soluții urbanistice ale secolului al XIX-lea. Din toate astea văzusem câte ceva sau citisem despre ele, cu admirația copilului care contemplă o comoară lipindu-și nasul de vitrina unui muzeu. Pau și-a dat seama atunci că era prima oară când asistam la un asemenea spectacol și mi-a acordat un minut ca să-mi explice că ne aflam pe o esplanadă privilegiată, cea mai frumoasă din Barcelona, înconjurată de clădiri din secolul al XIX-lea, care imitau palate vechi din Renaștere, grădini umbroase, cascade și peșteri artificiale, ca să nu mai vorbim despre Font Magica, o

enormă fântână arteziană din beton în formă de farfurie care, noaptea, mi-a explicat ea, lansa fascicule uriașe de lumină spre cer, în cadrul unui spectacol de muzică și apă care transforma locul în marele simbol al orașului.

— Tocmai mi-am dat seama de ceva… a zis ducându-și spre față niște ochelari de soare pe care-i găsise în geanta ei. Îți amintești de adresele pe care ni le-a dat doamna Victoria în dosarul ei?

— Una era cea a lui Beatrice Cortil. A doua aparținea altei femei. Nu crezi?

Am căutat în dosarul pe care Pau mi-l dăduse în tren. Am găsit imediat ce-mi trebuia.

— Iată. Montserrat Prunés. Strada Larrard 63.

— Nu-ți imaginezi despre cine e vorba?

A zâmbit misterioasă.

Am clătinat din cap.

— Este doamna care-i ducea sandviciurile lui Guillermo la muzeu, a răspuns.

— Mama lui?

— Da. Și poate că ea știe unde se află caietul lui cu notițe. Ar trebui să mergem s-o vedem chiar acum.

31

Strada Larrard este una dintre cele mai abrupte din Barcelona. Jalonată în cea mai mare parte de hoteluri mici, cu un singur etaj, verticalitatea sa mi-a provocat o oarecare indispoziție.

În strădania ei de a evita să ne lăsăm urmăriți de cineva, Pau îi ceruse taximetristului să ne lase la începutul străzii, la colțul cu foarte aglomerata Travessera de Dalt, exact unde o ceată de japonezi înarmați cu bețe de selfie, pălării din paie și măști antipoluare se pregătea să o ia spre parcul Güell.

— Vom urca pe jos, a anunțat ea, împingându-mă spre acel grup. O să-ți placă la nebunie această zonă a orașului. Mă mir că Guillermo nu mi-a spus niciodată că locuia aici.

— Serios? am oftat. Ce are așa deosebit?

— Parcul Güell este aproape la fel de celebru ca Sagrada Familia. Tot Gaudi l-a proiectat, iar strada asta este accesul principal spre parc. Dacă ai locui pe o stradă emblematică precum aceasta, nu ți-ar scăpa neobservată… nu?

Am mișcat capul cu privirea pierdută spre strada abruptă.

Ne-a luat mai puțin de zece minute să ajungem la obiectivul nostru. Gâfâind și cu hainele lipite de corp, ne-am oprit, în sfârșit, în fața clădirii pe care o indica notița doamnei Victoria. Am stat un minut să verific adresa și să-mi recapăt răsuflarea. Acela era un bloc de locuințe mai degrabă urât, cu patru etaje, cu parapete din fier și sticlă șanfrenată și cu o priveliște spre o parcare de motociclete. Cel puțin nu avea un magazin de suvenire la parter, dar nici magazinul de înghețată pe care mi-ar fi plăcut să-l iau cu asalt.

Hotărâserăm să ne prezentăm acasă la Montserrat Prunés pe neașteptate, așa că, atunci când am apăsat pe soneria de la al doilea apartament din dreapta, ne-a deschis o femeie mărunțică, îmbrăcată cu un capot larg, gri, care o acoperea până la glezne, și niște papuci vechi din pluș, uzați de trecerea timpului, iar expresia ei de mirare era de așteptat. Spre deosebire de Beatrice Cortil, doamna Victoria nu o anunțase cu privire la vizita noastră și a fost de-ajuns s-o vedem ca să știm de ce. Doamna Prunés aproape că ne-a trântit ușa în nas când i-am spus că voiam să-i vorbim despre fiul ei.

— Nu, fiul meu este… s-a bâlbâit, ca și cum i-ar fi fost greu să vorbească.

În capătul casei, zgomotul unui televizor aprins îi acoperea vocea tremurândă, făcând-o aproape imperceptibilă.

— Știm, doamnă, și ne pare foarte rău, i-a spus Paula cu toată blândețea de care a fost în stare.

Montserrat, care avea în jur de șaizeci de ani, a spus atunci ceva ce ne-a nedumerit:

— Nu știu când o să vină. Dacă vine. Reveniți mai târziu.

„Mai târziu?”

M-am uitat mai bine la interlocutoarea noastră. Doamna Prunés avea obrajii atât de ridați, încât mi-au amintit de crăpăturile de pe niște panouri renascentiste. Deasupra lor, niște cearcăne vinețiii și enorme dădeau de gol o lipsă a somnului aproape cronică și o delăsare îngrijorătoare în ceea ce privește abilitățile sociale. Dacă în acel moment palierul scării ar fi fost mai bine luminat, mi-aș fi dat seama că și privirea îi era rătăcită.

— Despre Guillermo vrem să vă vorbim, am precizat înainte să închidă ușa.

Dar ea nu a părut tulburată.

— Suntem prieteni cu el, din Madrid, am insistat.

— Din Madrid?

Mențiunea aceea a părut să o intereseze.

— Guillermo se duce des pe acolo.

— Da, da… Știm. Ne lăsați să intrăm, vă rugăm?

Montserrat Prunés, ursuză, a făcut un pas în spate și, ca și cum am fi pronunțat niște cuvinte magice de mult uitate, a deschis ușa cu câțiva centimetri ca să putem intra. Eu și Pau ne-am privit surprinși. Apartamentul mamei lui Guillermo era format dintr-un salon, care servea totodată drept vestibul, bucătărie și sufragerie. Un mic culoar în capăt ducea probabil spre dormitoare și, cel mult, spre o baie. Atât. Nu avea aer condiționat, nici lustre în tavan. Doar becuri cu consum redus pe punctul de a se desprinde. Tot ce vedeam era în dezordine, haine și reviste amestecate cu vase de mâncare goale, fotografii vechi de familie în rame rupte și mici munți de cutiuțe cu medicamente. Nu mirosea urât, dar atmosfera era sufocantă și doar o hărăbaie de ventilator mișca leneș aerul. Lângă televizor – un aparat vechi, cu tub – exista un fel de consolă cu un buton roșu, mare, care am dedus că făcea legătura cu vreo companie de îngrijire medicală, și o listă cu numere de telefon de urgență lipită de perete.

— Este dezordine, a murmurat în timp ce închidea ușa în spatele nostru și căuta telecomanda ca să reducă volumul televizorului, îmi pare rău. Nu așteptam musafiri.

Era evident că femeia aceea nu se simțea bine. Cutiile cu pastile care se vedeau peste tot erau antidepresive, iar ochii ei – pe care acum chiar i-am putut contempla – priveau fără să vadă pe deplin.

Doamna Prunés ne-a făcut loc pe singura canapea din locuință și a insistat din nou că nu știa când avea să se întoarcă fiul ei.

— De cât timp… de cât timp nu l-ați mai văzut? a tatonat Paula.

— Azi-dimineață a luat micul dejun cu mine și apoi a plecat la muzeu.

Mi s-a făcut o milă infinită de ea. Nu era greu să deduci că rămăsese singură și pierduse complet noțiunea timpului. În fotografiile pe care reușeam să le zăresc din locul unde mă aflam

am recunoscut câte o imagine a ei în costum de baie, pe vreo plajă a Mediteranei, cu un soț și un fiu în care m-am străduit să-l recunosc pe Guillermo, ale cărui fotografii mi le arătaseră Luis și Johnny cu o zi în urmă.

— Guillermo și-a lăsat aici caietele și ne-a rugat să venim să le luăm, a spus dintr-odată Pau, cu o naturalețe uimitoare. Nu știți cumva unde le ține?

— Ciudat, a șoptit doamna Prunés scărpinându-se în cap și scormonind într-o grămadă de reviste vechi. Foarte ciudat. Guillermo nu-și uită niciodată lucrurile… Dar să le caut.

— Pot să mă uit și eu?

— Desigur, fata mea. A zâmbit. Ești prietena lui.

Le-am urmărit pe amândouă cum se străduiau timp de câteva minute să exploreze acel haos, ridicând perne și farfurii din carton, fără niciun rezultat. M-am alăturat lor cu o oarecare strângere de inimă, având grijă să nu stric prea mult acea dezordine. La urma urmei, asemenea nebunie trebuie să fi avut vreun sens pentru ea, așa cum aveau valurile de cărți și de documente care, de ani buni, domneau în biroul meu din Dublin.

După câteva manevre fără rezultate, care m-au făcut să descopăr doar niște patine și o cască de bicicletă care, fără doar și poate, trebuie să-i fi aparținut lui Guillermo, m-am trântit din nou pe canapea, pentru a aplica singura tehnică care știam că funcționează în astfel de locuri: să privesc totul dintr-un colț și să încerc să mă hotărăsc unde aș lăsa eu ceva atât de practic precum un caiet cu notițe.

Atunci l-am văzut.

Chiar lângă ușa de la intrare.

Pe un mic bufet pe care se odihnea o scrumieră din ceramică plină de chei.

La început nu i-am dat atenție, gândindu-mă că era un cablu vechi de telefon, dar apoi mi-am dat seama că era vorba despre altceva. Un blocnotes cu spirală mare.

— Îmi permiteți? am întrebat.

— Asta nu este ceea ce a uitat Guillermo, a răspuns doamna Prunés văzându-mi intențiile. Este agenda lui.

— Poate e de folos. Pot să…?

Paula s-a apropiat interesată să arunce o privire. Agenda respectivă era un alt amestec de hârtii și post-it-uri colorate, mâzgălite cu pixuri de toate felurile. Era din 2010 și afișa pe copertă un peisaj frumos, de vârf de munte, sub cuvântul *Dietario.* Nici ea, nici eu n-am recunoscut imaginea, așa că am trecut la ultimele notițe, în caz că ne puteau oferi vreun indiciu. Nici în acestea nu era mare lucru. Doar liste de cumpărături de materiale de birou, bonurile de la vreo două librării din centrul Barcelonei, orare de difuzare a unor programe tv și notițe fără prea mult sens. La una dintre pagini, cea care corespundea

săptămânii 5–11 iulie, am dat peste vreo două foi pe care le-am desfăcut ca să văd ce conțineau.

Când am făcut asta, am căutat ochii lui Pau.

— Când…?

Doamna Prunés m-a privit și m-am oprit brusc, exact la timp ca să-mi reformulez întrebarea:

— Ce i s-a întâmplat lui Guillermo n-a fost pe 8 iulie?

Pau a prins din zbor înțelesul întrebării.

— Da. De ce?

— Privește asta. I-am întins foile. Plănuise să plece de la Madrid la Barcelona în acea zi ca să asiste la un concert… cu Beatrice Cortil!

— Scrie acolo asta?

Paula a văzut același lucru ca mine.

— Ce ciudat. Nu ne-a spus nimic… a zis cercetând hârtiile cu ochii foarte larg deschiși, ca și cum nu reușea să înțeleagă pe deplin ceva din acele rânduri tipărite.

Erau două bilete cumpărate de pe internet, de pe site-ul Gran Teatre del Liceu, din Barcelona, pentru a asista la o operă-omagiu în amintirea unui anume Francesc Viñas.

— Și ai observat ce urma să vadă? am întrebat-o, viclean.

— *Parsifal!* a exclamat absorbită. Opera pe care Richard Wagner a dedicat-o graalului.

— Ciudat, nu? Poate că ar mai trebui să-i punem câteva întrebări doamnei Cortil.

— Și n-ai mai văzut nimic altceva?

Paula mi-a dat înapoi acele foi, pe care le-am strecurat într-unul din buzunarele mele.

— Nimic care să-mi atragă atenția… cu excepția unui nume care se repetă mult în ultimele zile din iunie. Nu știu dacă-ți spune ceva.

— Ah, da? Ia să vedem…

A aruncat din nou o privire în agendă, oprindu-se la mai multe date. 24 iunie. 28, aceeași lună. 3 iulie. În toate apărea aceeași notație cu pixul, dar, văzând-o, a clătinat din cap.

„Prof. Alessandra. De consultat. Muzeu.”

— O cunoașteți? a întrebat-o pe Montserrat Prunés; femeia era aplecată, strângând câteva reviste de pe podea, ca și cum întrebarea n-ar fi interesat-o prea mult.

— Alessandra? Nu. Nu mi-e cunoscută… A scuturat din cap când a citit acele notițe. Nu este prietena voastră?

Pau a mai ținut puțin agenda în mâinile sale, cercetând-o cu un nou interes. Am comentat că s-ar putea să fie cineva din echipa doamnei Cortil. Una dintre specialistele care i-au pus la îndoială teoriile. Dar ipoteza a căzut de îndată ce am văzut-o trecând la ultimele pagini din luna august. Majoritatea erau goale. Imaculate. Cu liniile lor fine orizontale așteptând să se scrie vreo notiță pe ele.

Brusc, ne-am oprit asupra uneia care fusese mâzgălită.

— Uite. Aici apare din nou, a spus. Profesoara Alessandra.

Într-adevăr. O nouă însemnare, cu același scris ca al celor anterioare, spunea: „Prof. Alessandra. Congresul Național de Magie și Vrăjitorie”.

Am scrutat-o pe Paula la fel de surprins ca și ea de acea inscripție neașteptată. „Magie” și „vrăjitorie” nu păreau să se potrivească în acel puzzle.

— Stai. Ai observat data? a murmurat.

M-am uitat din nou.

— Este ziua de azi!

32

Lucrul acela chiar trebuia să însemne ceva. Eram siguri de asta.

Înainte de a părăsi apartamentul doamnei Prunés, Paula găsise în browser-ul de la telefonul ei mobil că, într-adevăr, în acea săptămână se ținea un congres național cu acel nume într-o incintă a orașului. În programul evenimentelor se anunța conferința-colocviu a unei anume profesoare Alessandra Severini – „călăuză, clarvăzătoare și expertă în științe oculte" – și se spunea că intervenția ei urma să aibă loc în mai puțin de o oră. *Arta ca poartă de comunicare cu transcendentul,* se intitula.

— N-o să-ți vină să crezi unde se ține congresul…

Pau și-a ridicat ochii din telefonul mobil, pe jumătate amuzată, pe jumătate impresionată.

— Uimește-mă!

Am început să tremur. Cunoșteam deja expresia aceea.

— Știi unde se află Palatul Congreselor din Barcelona?

Cum era de așteptat, am clătinat din cap.

— La poalele colinei Montjuic.

Am ajuns exact la timp. În grabă, dar la timp. Pentru o clipă, am uitat de caietul lui Guillermo și că eșuaserăm în căutarea noastră. Brusc, aveam alt obiectiv… și acela nu părea că avea să ne scape.

Palatul Congreselor – o clădire modernă, din cristal și metal, situată foarte aproape de Piața Spaniei – clocotea de activitate când una dintre fetele de la intrare a acceptat să ne vândă biletele pentru ultima sesiune din acea zi. Deși probabil că trecusem, cu câteva ore mai înainte, prin fața posterului enorm al congresului, ce avea pe el un țap în genul celor ai lui Goya, de mărimea unui dinozaur, nu i-am dat atenție decât de-abia în momentul acela. Cred că nici dac-aș fi dat nas în nas cu tarabele vrăjitoarelor și ghicitoarelor în tarot și tot nu m-aș fi oprit să le iscodesc. Niciodată nu mă interesaseră astfel de evenimente. Mai mult, le evitam. În Irlanda îmi fusese de-ajuns că trebuise să suport interminabilele sărbători păgâne ale Samhain-ului, Lugnasad sau acele *happenings* cu falși druizi și preotese *wiccana* care stricau campusul facultății mele la fiecare solstițiu de vară, umplându-l de gunoaie și deșeuri.

Locul unde ne aflam era și mai vulgar, dacă așa ceva era posibil. Previzibilelor mese unde se vindeau cărți și amulete li se adăuga o constelație insondabilă de posibilități prin care să spânzuri câteva sute de euro. Citirea aurei, pietre pentru absorbirea radiațiilor, filtre magnetice pentru apă și chiar și scannere pentru detectarea vieților trecute erau oferite la intrarea

unui imens salon de ceremonii, decorat cu ceva ce mi-a atras imediat atenția.

— Ai văzut aia? i-am șoptit uluit lui Pau de îndată ce am intrat.

Conferința tocmai începuse și pe ecranul de cinema de la capătul scenei se proiecta una dintre absidele romanice din apropiatul muzeu MNAC.

— Ssst. Taci… m-a prevenit Pau, lăsându-și geanta pe un fotoliu gol.

Ne-am așezat pe unul dintre ultimele rânduri, pregătiți să aflăm cine naiba era acea profesoară Alessandra. Sala era practic plină. Mii de locuri ocupate de un public care privea extaziat spre tribună.

În capăt, un bărbat îmbrăcat cu un sacou roșu din postav gros, cu chipul oval acoperit de un barbișon, se mișca ținând un microfon în mână. Pe monitoarele așezate pe culoare, camera de filmat îl urmărea într-un plan secund. Bărbatul transpira. Avea cămașa descheiată și la gât îi atârnau vreo șase lanțuri cu niște amulete ciudate.

— Știți deja că Barcelona este un loc magic… a declamat în fața publicului, presărând în discursul său câte un cuvânt în catalană… Nu-i așa?

Cei din sală au început să se agite.

— Cei care ați fost ieri la cina de omagiere din Set Portes ați constatat că acea clădire din Port Vell este decorată cu simboluri alchimice. Un nou murmur i-a subliniat cuvintele, făcându-l pe *speaker* să se umfle și mai mult în pene. Atunci bine: nu este un caz unic. Barcelona este presărată cu astfel de case și monumente pline de simbologie ocultistă. Și nu vorbesc doar despre Sagrada Familia, a lui Gaudi, unde puteți găsi pătrate magice și alte detalii ezoterice. Mă refer la locuri la fel de emblematice precum acesta, care i-au atras dintotdeauna pe magicieni și pe practicanții ritualurilor oculte, a spus arătând spre imaginea absidei. Și știți de ce?

Un freamăt de nedumerire s-a ridicat din public.

„Ce legătură are asta cu magia?” mi-am zis, alăturându-mă tumultului.

El n-a luat în seamă rumoarea și a răspuns la propria întrebare:

— Foarte simplu! a exclamat. Catalonia, în general, și Barcelona, în particular, au fost întotdeauna o răscruce de drumuri pentru liber-cugetători. Un tărâm deschis heterodocșilor. Înțelepților care depășesc normele. Gândiți-vă la Dali și la picturile lui pline de magie. Sau la marele Antoni Gaudí, un contradictoriu alchimist catolic care și-a umplut Sagrada Familia de imagini schismatice, întoarceți-vă în cartierul Eixample și priviți cu atenție. A fost proiectat de un mason pe nume Ildefons Cerdá și este plin de imagini care pot fi descifrate de cei inițiați. Și aproape același lucru se poate spune despre Cartierul Gotic, despre Borne sau despre Ramblas… Bărbatul cu haină roșie a

tras aer adânc în piept și a adăugat: Deși ceea ce trebuie să știți este că toată acea pasiune pentru ceea ce este ocult și-a avut epoca de aur la începutul secolului XX, când s-a construit Palatul Național și au fost duse acolo aceste picturi.

Cei prezenți au rămas cu gurile căscate privind absida. O explicație a apărut chiar dedesubt, scoțând la iveală ceea ce bănuiam. Aceea era una dintre scenele pe care le văzusem de dimineață la muzeul MNAC. Una dintre cele opt biserici care aveau graalul din colecția muzeului. „Și asta este tot o coincidență", m-am gândit când am văzut inscripția care o identifica drept cupola bisericii Santa Maria din Ginestarre. Curiozitatea era aproape palpabilă. Eu și Paula ne-am privit, neștiind ce să spunem.

— Fără îndoială, vă întrebați ce unește această artă religioasă cu magia și vrăjitoria. Eu o să vă spun: picturi precum acestea, aduse din biserici rătăcite din Pirinei la muzeul de artă din acest oraș, au fost în realitate opere ale unor clarvăzători ca *professora* Alessandra Severini.

„Clarvăzători." Termenul mi-a răsunat în minte.

În momentul acela, în sală a răsunat o ovație, în timp ce o femeie matură, nu foarte înaltă, cu un păr blond care nu o avantaja prea mult, urca pe scenă. Părea o păpușă din porțelan cu articulații. Mi-a atras atenția că ducea în mâini un cufăr mic, un fel de cutie de bijuterii incrustată, pe care o ținea cu mare grijă, dar și mai mult mi-a trezit interesul faptul că s-a apropiat de prezentator cu o oarecare neîncredere.

Bărbatul cu haina roșie a continuat:

— Alessandra știe, la fel cum știau înainte Dalí sau arhitecții cartierului Eixample, că oamenii aceia de acum o mie de ani nu și-au făcut operele pentru a decora biserica, ci având o intenție profund sfântă, a adăugat pe un ton ca de circ. Cea mai sfântă la care poate aspira un om: să deschidă cu arta sa o poartă între lumea aceasta și cea de dincolo. De aici titlul acestei conferințe: *Arta ca poartă de comunicare cu transcendentul.*

O altă repriză de aplauze a făcut-o pe conferențiară să roșească.

— Mulțumesc, mulțumesc. A zâmbit, adresându-se sălii. Chipul ei luminos a ocupat ecranul pe care înainte îl dominase prezentatorul. Primul lucru pe care aș dori să vi-l propun este să aruncați o privire asupra acestei imagini. Ce vedeți?

Auditoriul s-a concentrat asupra acelor chipuri cu trăsături grosolane, rigide, împodobite cu tunici, care păreau că ne scrutau de pe ecran. Eu și Paula nu aveam ochi decât pentru portretul singurei femei din grup, o Marie cu nas mare, obraji proeminenți cu două pete roșii și privire pătrunzătoare. Ținea un graal cu mâna protejată sub tunică și-și îndrepta din nou palma dreaptă spre noi.

Noli me tangere, „Nu mă atinge", părea să ne avertizeze.

— Profesorul Uranus a uitat să vă spună ceva, a început pe un ton melodios, simpatic.

Eu și Paula am așteptat nerăbdători. Avea să menționeze graalul?

— Nu v-a povestit că aceste picturi sunt inspirate din cartea cea mai obscură și mai profetică a Bibliei: Apocalipsa. De aceea spune că sunt vizionare. Deși presupun că n-a făcut-o și pentru a nu vă speria…

Ceea ce a stârnit râsul publicului pe noi ne-a intrigat. Era aceeași idee pe care Beatrice Cortil ne-o transmisese în acea dimineață.

— Și nu este așa? Nu sunt vizionare? a întrerupt-o acel Uranus. Doar nu mă vei pune acum într-o lumină proastă…

Profesoara Alessandra a înghițit în sec. Nu-i plăcea de bărbatul acela.

— Mă rog… Uranus nu este singurul care susține acest punct de vedere, ce-i drept. Deși persoana care m-a învățat ce înseamnă cu adevărat aceste abside minunate a fost doamna Amalia, femeia căreia îi aducem omagiu în acest congres.

Fotografia unei femei cu nas drept și bărbie proeminentă, cu o pălărie veche, s-a deschis ca prin minune într-o fereastră a ecranului.

— După cum mulți dintre dumneavoastră știți, ea a fost o ilustră străbună a mea, din Sevilla, o doamnă în adevăratul sens al cuvântului, care și-a încheiat zilele în Barcelona, ca una dintre cele mai pe nedrept uitate scriitoare ale epocii sale.

— Poate că, din păcate, unii dintre prietenii noștri nu o cunosc, i-a retezat-o Uranus, uitându-se la două fete din primul rând, pe care, spre rușinea lor, imediat le-au arătat monitoarele de pe culoare.

Alessandra a prins indirecta.

— Așa este. Scuzați-mă. A mângâiat din nou cufărul. Străbuna mea se numea Amalia Domingo Soler. A fost o femeie extraordinară. A început să scrie poezii la vârsta de zece ani, iar la optsprezece ani deja le publica. Dacă ar fi trăit în prezent, ar fi ca Victoria Goodman, dar, din nefericire, a plecat prea devreme dintre noi.

Muzeul Național de Artă din Catalonia (MNAC). Absidă din biserica Santa Maria din Ginestarre, mijlocul secolului al XII-lea

Auzind acele vorbe, eu și Pau ne-am privit din nou.

— În plus, a continuat, și-a publicat romanele în același timp cu Unamuno sau Valle-Inclán, deși criticii au disprețuit-o, fiindcă era tot ce putea fi mai rău pe atunci: femeie… și spiritistă.

— Vezi? Ca să nu mai zici că nu crezi în semne, a șoptit Pau în timp ce îmi făcea un semn cu bărbia ca să fiu atent.

Am simțit brusc că mă arde ceva în gât și am preferat să nu răspund.

Alessandra nu s-a mai oprit din vorbit nici măcar ca să respire. A povestit, ca și cum ar fi fost cel mai firesc lucru din lume, că Amaliei, în tinerețe, îi apărea mama ei moartă ca să o consoleze. Dar și că îngerul ei păzitor pe lumea cealaltă a fost spiritul chinuit al unui anume „părinte German" și că, datorită lui, ilustra ei străbună a avut legături cu mari mediumuri ale epocii sale.

Din când în când, Alessandra mângâia cutia de bijuterii pe care o ținea în mâini și privea solemn în jurul ei. Uneori, profesoara se umfla în pene.

— Cu un an înainte să moară, mătușa mea din partea bunicii a cunoscut un fotograf important din Barcelona, a continuat. Era un tip agitat, pe care l-a întâlnit în redacția publicației *La Ilustracio Catalana.* Cert este că doamna Amalia l-a plăcut. Dirijase reviste și condusese mișcări pentru egalitatea în drepturi a femeii și au devenit imediat prieteni intimi. Bărbatul tocmai se întorsese din Pirinei, unde avusese sarcina să fotografieze aceste picturi în bisericile originale, și era profund impresionat de ceea ce văzuse.

— Și în ce an a fost asta? a întrerupt-o Uranus, interesat.

— Trebuie să fi fost pe la începutul secolului trecut. Nu știu precis.

— Nu-i nimic. Nu contează.

— Bun, bănuiesc că trebuie să-și fi dat întâlnire ca să se uite la acele fotografii, pentru că doamna Amalia a fost foarte impresionată. Până într-atât încât, de fiecare dată când cineva îi amintea de ele, cădea atât de profund pe gânduri, încât pentru a o trezi trebuiau folosite săruri.

— Dar povestește-le, Alessandra, de ce i se întâmpla asta, a zorit-o.

Profesoara a înghițit în sec, din ce în ce mai enervată de întreruperile bărbatului.

— Să vedeți, a spus ea serioasă, pe lângă faptul că credea în spirite și scria mult despre ele, mătușa mea din partea bunicii a fost un medium deosebit.

Pau a băgat de seamă uimirea mea.

— Și de ce i se întâmpla asta? a insistat Uranus.

— Măi, să fie, domnule profesor. Dumneavoastră ar trebui să știți asta mai bine decât oricine altcineva, a răspuns ea sec. După cum am spus deja, aceste picturi au fost făcute pentru a ilustra Apocalipsa. Deși acum știm că nu sunt inspirate doar de acolo,

după cum ne-a povestit domnul Antonio Piñero, în conferința pe care a ținut-o ieri. Nu v-o amintiți?

— O conferință desăvârșită, fără îndoială, a subliniat maestrul de ceremonii. Domnul Piñero este unul dintre marii experți în texte evanghelice, canonice și apocrife. Un profesor înțelept… Ce-a spus?

Alessandra a oftat.

— Că, dacă ne uităm cu atenție la abside precum cea din biserica Santa Maria din Aneu sau din biserica Santa Eulalia din Estaón, vom vedea că acei îngeri cu aripi pline de ochi sunt specifici viziunii profetului Ilie, și nu Apocalipsei. Sau că roțile înlănțuite care apar în aceste abside corespund transelor profetului Ezechiel. Doamna Amalia credea că aceia care au pictat aceste lucruri au făcut-o ca pe un avertisment, ca pe un semnal adresat vizionarilor acelor timpuri. În Evul Mediu, Pirineii erau plini de profeți, vrăjitoare și eretici care căutau refugiu în munți, fugind de persecuțiile musulmanilor și ale creștinilor habotnici… Iar ei, desigur, recunoșteau în Ilie sau în Ezechiel persoane cu aceeași capacitate de a vedea invizibilul. Cred că aceste picturi cinsteau tocmai acest lucru. Și au fost folosite ca punct de întâlnire pentru oameni care trebuie să fi fost cu totul aparte.

— Asta credea Amalia? a întrebat profesorul Uranus.

— Mă rog… Ea a intuit asta văzând doar plăcile alb-negru ale acelui fotograf. Din cine știe ce motiv, s-a convins că aceste scene fuseseră de folos pentru a înlesni o comunicare directă cu planul divin. Că erau un fel de mecanisme pentru iluminarea interioară, care atrăgeau oameni cu darul de a vedea ceea ce alții nu puteau.

— Mecanisme! a aplaudat Uranus, care mi se părea un bărbat din ce în ce mai simplu. Asta este interesant. Și ne-ai putea arăta cum funcționează, dragă Alessandra?

Doamna l-a privit pe acel Uranus de parcă ar fi fost prost făcut grămadă, dar a avut grijă să nu-i spună asta.

— Aici? Nu cred că este posibil, domnule profesor.

— Dar ai adus câteva relicve ale străbunei tale, obiecte puternice pe care ea le-a manevrat pentru a deschide aceste porți… a zis privind micul cufăr de care Alessandra nu se despărțise nicio clipă.

— Mă tem că n-ar fi de prea mare folos să le arăt în acest loc, Uranus. Îmi pare rău. Chiar dacă am urca chiar în clipa asta în muzeu și ne-am așeza în fața picturii originale, tot n-am putea să o activăm.

— A, nu? A privit-o stupefiat.

— Firește că nu. Acele picturi au fost smulse din cupolele lor originale. Mecanismul n-ar funcționa. Este ca și cum ar fi fost deconectate de la sursa care le alimenta.

— Haideți, *professora…* nu cumva vă sperie chiar și pe dumneavoastră să refaceți acele ritualuri ale ilustrei dumneavoastră străbune? a insistat.

— Nu mi-e teamă de nimic, a protestat ea, ofensată.

Conversația lor ciudată n-a mai durat mult. Probabil că Uranus a observat că invitata lui nu avea să cedeze deloc în fața solicitărilor sale, dar, cu toate acestea, ticălosul a mai încercat să o forțeze pentru ca, cel puțin, să improvizeze o meditație (un „cerc de energie", a zis).

Alessandra, demnă, a refuzat.

— Nu este momentul, a pus capăt discuției. Nici locul. Poate mâine.

Lui Uranus nu i-a plăcut acest lucru. Și-a dat seama că Alessandra încetase să mai fie interlocutoarea docilă cu care se aștepta să-și distreze publicul, așa că a decis să încheie discuția. După ce a cerut aplauze din partea asistenței, a rugat-o să părăsească scena.

— Cine dorește ca doamna profesoară să-i semneze vreun exemplar din operele sale va putea să solicite asta la librăria de la intrare, a anunțat cu o însuflețire care a sunat fals. Între timp, noi vom trece la ultima prezentare din această după-amiază, magicianul Llobet și ritualurile sale de veghe.

Eu și Pau am știut că aceea era șansa noastră. Aveam deja câteva întrebări să-i punem, dar, după ce am ascultat-o, lista noastră de îndoieli se lungise. De unde o cunoștea Alessandra pe lady Goodman? Era o coincidență faptul că o menționase în discursul ei? Și tot coincidență era și faptul că hotărâse să-și ilustreze conferința tocmai cu una dintre absidele pe care le studiase Guillermo la MNAC? Oare Guillermo știa asta și de aceea și-a notat în agendă acea intervenție? Trebuia să recunosc că începea să aibă o oarecare logică faptul că se dusese să consulte o clarvăzătoare modernă pentru a înțelege o artă inspirată din viziuni, dar asta a vrut, oare, Guillermo de la ea?

Oricum, amândoi aveam senzația că eram pe punctul de a rezolva tot acel mister.

33

Un miros de o mie de parfumuri diferite ne-a întâmpinat de îndată ce am părăsit sala, învăluindu-ne, în timp ce un cârd de femei de vârstă mijlocie, toate cu părul aranjat la coafor și bine îmbrăcate, așteptau să apară conferențiara în holul Palatului Congreselor. Pentru o clipă, am fost pe punctul de a da înapoi și de a căuta o altă cale de a ajunge la taraba cu cărți, dar Pau m-a împins înainte. Printre lovituri din coate și ghionturi discrete, m-am uitat la operele pe care le scrisese Alessandra Severini. *Zece zile în lumină: memorii ale unui medium, Dragostea dincolo de moarte* sau *Eu văd totul* au fost titlurile pe care am reușit să le citesc în poalele femeilor din acel grup. Erau ediții frumos legate, de lux, cu supracoperte viu colorate, pe care apărea pregnant numele prezicătoarei și a căror copertă din spate era ocupată, pe de-a întregul, de fotografia ei.

— Ce crezi că o fi vrut Guillermo de la ea? i-am șoptit lui Pau în timp ce una dintre acele fotografii aproape că mi s-a lipit pe față.

— Ai grijă! m-a avertizat. Mă rog… Ne va spune chiar ea. Deși aproape că-mi pot imagina.

— Serios? M-am ferit de o doamnă care aproape că m-a lăsat fără nas cu exemplarul pe care tocmai și-l cumpărase. Și ce-ți închipui, mai exact?

— Îți amintești cum a definit doamna Victoria adevăratul graal? Ceva vizibil pentru a accede la invizibil. *Per visibilia ad invisibilia.*

— Așadar, ți se pare că Guillermo avea nevoie de o clarvăzătoare pentru asta? Pentru a accede la „invizibil” cu ea și să găsească astfel graalul?

O ovație a împiedicat-o să răspundă. Mult așteptata autoare tocmai sosise. Profesoara Alessandra și-a salutat politicoasă publicul, s-a oprit să facă vreo două poze cu unele dintre admiratoare și a luat loc la o masă pe care se vedeau doar un teanc de cărți și o casă de marcat. „Aici, aici!”, se auzeau strigăte din capăt. „Când vă vom mai asculta la radio?” „Vă veți publica memoriile curând?” „Dumneavoastră vă ocupați singură de rețelele sociale?” Clarvăzătoarea a ignorat cu o eleganță firească acea avalanșă de întrebări, în timp ce eu și Pau reușeam să ajungem la numai câțiva pași de ea. Cu ajutorul unei fete foarte tinere, aproape o copilă, i-a făcut semn primei doamne din rând ca să se apropie și a început să-i scrie dedicația pe carte într-un mod foarte profesionist.

În ciuda a ceea ce vedeam, Alessandra mi s-a părut o femeie discretă. Nu purta bijuterii, nici nu era machiată strident. Părul ei vopsit blond avea nevoie de un retuș și nu mi-a lăsat impresia că

geanta pe care o purta ar fi fost scumpă sau că ar fi făcut paradă de bani ori de poziția socială.

— Și dumneavoastră cum vă numiți?

Brusc, pupilele ei ca de chihlimbar erau ațintite asupra mea. Noi eram următorii.

— Ce vreți să vă scriu în dedicație, domnule? a insistat.

— Doamnă profesoară… de fapt, am vrea să vorbim cu dumneavoastră între patru ochi.

— Ah, desigur, a spus, ca și cum asta ar fi fost cel mai firesc lucru din lume, aruncându-i o privire directă Paulei. Și, adresându-se asistentei sale, a cerut: Clara, te rog, dă-le acestui domn și acestei doamne o carte de vizită de la cabinet. Mă puteți suna când doriți.

Fata s-a strecurat prin mulțime, a căutat ceva într-o geantă și mi-a întins un cartonaș albastru cu literele tipărite în alb. Apoi ne-a făcut semn să ne dăm la o parte.

— Este vorba despre Guillermo Solís, am adăugat înainte să fiu înghițit de valul de oameni.

Nu știu dacă a fost corect ceea ce am făcut, dar expresia Alessandrei Severini s-a schimbat. A rămas privindu-mă perplexă, pe punctul de a spune ceva, dar înainte de a o face, o zgâlțâire nervoasă, grabnică, m-a tras într-o parte.

— David… Vocea Paulei a sunat ca o tânguire în spatele meu. David, uite!

Mi-am întors fața spre ea, alarmat. Am văzut că era palidă. Desfigurată.

— În spatele tău…! a insistat.

Îngrijorat, m-am întors spre locul pe care-l indica.

Mi-a fost greu să-mi cred ochilor.

Lângă una dintre ușile de acces în Palatul Congreselor, un bărbat îmbrăcat în negru din cap până-n picioare, înalt, robust, cu pielea albă ca marmura și o beretă închisă la culoare acoperindu-i o parte din față, scruta mulțimea în jurul lui. Părea că încerca să găsească pe cineva.

Din instinct, am împins-o pe Pau departe de masa cu cărți, încercând să o protejez cu trupul meu.

— Apleacă-te! i-am poruncit, căutând refugiu în spatele unui grup de patru cititoare ale Alessandrei, care ne-au privit ca și cum am fi fost țicniți.

— Este…?

Ochii ei arătau îngroziți.

— Este bărbatul pe care l-am văzut ieri, da! am confirmat.

— Doamne! A tremurat. Ce facem acum?

Am aruncat rapid o privire în partea cealaltă a cozii, încercând să găsesc un răspuns bun la acea întrebare. La numai câțiva pași de noi exista o ușiță, iar eu am presupus că trebuia să fie a unei intrări de serviciu. Dacă ajungeam la ea discret, poate că aveam șansa de a evita să ne întâlnim cu el.

Paula, care nu se dezlipise încă de mine, a înțeles planul fără să-i spun vreun cuvânt.

Ceea ce nu avea de unde să știe era că, în acel moment, mintea mea cântărea în viteză altă opțiune. Și dacă îl înfruntam și rezolvam o dată pentru totdeauna acea situație? Ne aflam într-un loc public și era puțin probabil ca bărbatul acela să-și dorească să stârnească un scandal. Dacă ne îndreptam liniștiți spre ieșire și luam un taxi sau ne făceam nevăzuți la metrou, ar fi fost greu să îndrăznească să acționeze împotriva noastră.

„Sau nu?”

L-am studiat din nou. Uriașul palid era în continuare pironit în același loc, fără să miște nici măcar un mușchi al feței, rotindu-și încet capul în toate direcțiile. Exact în acel moment am văzut ceva ce m-a făcut să mă răzgândesc. În timp ce făcea o nouă recunoaștere a locului, s-a înălțat pe vârfurile picioarelor, făcând să se ridice sacoul pe care-l purta. Pentru o secundă, un toc din piele legat de curea s-a văzut pe sub haine. O armă. Și Pau și-a dat seama.

— Cum de ne-a găsit? Cum? a șoptit disperată, trăgând din nou de mine.

— Acum nu asta contează. Haide, să mergem! Acum!

Cu privirea ațintită în podea, cu rucsacul pe umăr și geanta în bandulieră, am părăsit rândul spre ieșirea pe care tocmai o localizasem. Am înaintat patru sau cinci metri până când am traversat singura zonă din vestibul unde aveam să rămânem la vedere.

Știu că n-ar fi trebuit s-o fac… dar am făcut-o.

M-am oprit pentru o fracțiune de secundă și am mai aruncat o privire în urmă. Trebuia să știu dacă ne văzuse.

Și s-a întâmplat.

„La naiba!”

Ochii mei i-au întâlnit fugitiv pe ai lui.

Eram departe. La vreo zece sau doisprezece metri. Totuși, am știut că ne recunoscuse.

— Acum, Pau! Am împins-o. Fugi!

Imediat, o grămadă de chipuri s-au întors spre noi. Bărbatul în negru a reacționat și a luat-o la goană în direcția noastră, târându-și cu greu unul dintre picioare.

Dar am avut noroc. Și nu doar datorită faptului că șchiopăta. Ușa în care ne puseserăm prima și ultima speranță a cedat ușor, deschizându-ne calea spre exterior. Iar cititorii profesoarei Alessandra, care formaseră coada, mai compactă decât crezusem, au acționat și l-au blocat pentru moment pe urmăritorul nostru. Acesta s-a luat la harță cu un domn în vârstă, cu ochelari și păr lung, care, pentru o clipă, mi-a amintit de cineva. N-am avut timp să mă gândesc de cine. Am văzut doar că bărbatul în negru i-a strigat ceva pe un ton aspru, surd, aproape mecanic, și că a durat

câteva secunde să scape de el, făcându-l să se prăbușească violent peste o masă cu cărți și provocând o agitație considerabilă.

Acea confruntare ne-a oferit un avantaj prețios. Eu și Paula am ieșit repede în stradă. La ora aceea, în împrejurimile Palatului Congreselor erau foarte mulți copii cu biciclete, iubiți care se țineau de mână și grupuri de turiști echipați cu aparate foto. I-am ocolit în zigzag, în mare grabă și, evitând să facem greșeala de a ne opri fie chiar și numai pentru a trage aer în piept, am zburat până la cea mai apropiată intersecție, cea cu Gran Via de les Corts Catalanes. În fuga noastră, am avut totuși timp să observ, pe monumentul de inspirație barocă ce decorează rotonda din piață, o cupă enormă din bronz, cu două linii paralele aproape de marginea de sus, înconjurată de trei doamne cu brațele ridicate.

— Acolo! a indicat Paula, care era cu doi pași în fața mea, trăgându-și geanta. Mergem acolo!

De cealaltă parte a străzii, pe fațada netedă și cenușie a unei clădiri mari, cu ferestre pătrate, am recunoscut numele hotelului unde doamna Victoria făcuse rezervări pentru noi. Hotel Catalonia Plaza.

„Bună idee!” m-am gândit.

În câteva secunde, am dat buzna la recepție, supraveghind strada prin ferestrele sale, cu respirația întretăiată.

N-am văzut pe nimeni.

34

— Trebuie să-i anunțăm pe ceilalți!

Ochii verzi ai Paulei străluceau de teamă. Nu-și dăduse seama că recepționerul de la hotel și trei sau patru clienți ne priveau mirați.

— Calmează-te, te rog. O vom face chiar acum, am șoptit, încercând să nu provoc un scandal, în timp ce îi mângâiam brațul ca să-i atrag atenția asupra celor din jur.

— Aveți rezervare?

Întrebarea tânărului care ne cerceta din spatele tejghelei din oțel a readus-o pe Pau cu picioarele pe pământ. Recunosc că în acele împrejurări probabil că nu aveam aspectul unor oaspeți ai unui hotel de patru stele, dar mi-am regăsit pe undeva ceva din alura mea britanică și am afișat un zâmbet care l-a dezarmat.

— Desigur. M-am apropiat de el și i-am întins pașaportul, încercând să mă comport normal. Avem două camere pe numele Esteve și Salas. Verificați, vă rog.

— Și dați-ne o parolă de acces la WiFi, a adăugat Paula, făcând un efort să-și ascundă agitația care o stăpânea.

Băiatul a ridicat din umeri văzând în față un cuplu atât de ciudat.

— Avem WiFi gratis în hol. În camere este cu plată.

— Dați-ne accesul cu cea mai mare lățime de bandă, i-a cerut Pau foarte serioasă, aruncând din nou o privire agitată spre stradă. Și grăbiți-vă, vă rog.

M-am strecurat între ei arborând cel mai frumos zâmbet al meu, ca să-l rog să ne schimbe camerele rezervate cu două *junior suites* și să ne aducă niște băuturi reci, niște sandviciuri și o salată în prima cameră pe care avea să ne-o dea. Paula mi-a mulțumit cu un zâmbet larg. M-am gândit că, după sperietură, avea să ne fie mai bine într-o cameră mare. Recepționerul și-a schimbat tonul când mi-a văzut cardul Visa Titanium. Ne-a oferit două camere alăturate, la etajul unsprezece, cu o panoramă splendidă spre colina Montjuic, și ne-a promis că, în câteva minute, ne va fi adusă mâncarea.

— Ai putea să deschizi laptopul, David? m-a zorit Paula de îndată ce am ajuns la etajul nostru, am deschis ușa camerei sale și și-a aruncat geanta de voiaj, fără ca măcar să-și vâre capul înăuntru.

— Laptopul? Am privit-o, intrând în camera mea. Vrei să-i scrii doamnei Goodman? Poate că ar fi mai bine să o suni.

Paula s-a uitat la mine uimită.

— Ai înnebunit?

A venit după mine, blocând zăvorul de la ușă după ce a intrat, făcându-mă să înțeleg foarte clar că nu avea de gând să rămână singură.

— N-ai auzit ce-a spus ieri doamna Victoria despre telefoanele noastre?

— Dar trebuie să știe că am fost urmăriți.

Ea nu s-a lăsat convinsă. A aruncat o privire spre Piața Spaniei de la înălțimea aceea, ascunzându-și o ușoară tresărire.

— Dacă o suni, îl vei avertiza și pe cel care le-a spus „acelor oameni" unde suntem.

— Liniștește-te, da?

M-am apropiat, permițându-mi să-i pun o mână pe umăr.

Dar Paula, agitată, s-a eschivat, insistând să-mi scot din rucsac laptopul și să-i dictez parolele de acces la browser-ul lui Johnny.

— Vom face așa cum ne-a cerut doamna Victoria. De acord? Este cel mai sigur.

— De acord, am acceptat.

Ne-a luat mai mult decât credeam până să ne conectăm la programul lui Johnny Salazar. Pentru a descărca browser-ul TOR (sigle pentru *The Onion Router)* era nevoie de un acces cu lățime de bandă foarte mare și nici WiFi-ul, nici cablul pe care l-am conectat la laptop – și pe care l-am găsit într-unul dintre sertare – nu ni l-au oferit. Conexiunea de la hotel era gândită pentru utilizatori cu nevoi obișnuite, nu pentru un software care fusese creat pentru a nu lăsa nicio urmă digitală în rețea.

— Intrăm pe *deep web,* am murmurat în timp ce TOR se descărca leneș și eu supravegheam bara de descărcări de pe marginea patului.

— Ai mai făcut asta vreodată până acum?

— Nu, am răspuns. Întotdeauna am crezut că acest internet pe care nu-l vede nimeni este pentru activități ilegale.

— Căutarea graalului nu face parte dintre ele, nu-i așa?

— Așa cred…

Am zâmbit, pentru a o liniști.

După ce am încheiat acel pas, găsirea forumului *Jurnalele Graalului* a fost mult mai ușoară. A fost de-ajuns să introduc o adresă foarte ciudată în bara de căutare pentru ca un ecran verde să ne întâmpine și să ne ceară un număr de acces pe care Johnny ni-l furnizase, de asemenea.

— Uite, David. Pau a arătat spre ecran, indicând un meniu care tocmai se deschisese. Acolo este un mesaj.

Pupilele noastre s-au oprit pe numele expeditorului. Provenea de la Victoria Goodman.

— Vrei să-l citim înainte de a-l scrie pe al nostru? am întrebat.

— Avem timp?

— Avem toată noaptea la dispoziție, i-am răspuns cu un ton al vocii mai grav decât aveam intenția. Mă îndoiesc că aici ne poate găsi cineva.

Paula și-a luat ochii de ecran și m-a privit cu o expresie de nepătruns.

— Ai dreptate… a încuviințat, apucând brațele scaunului și lăsându-și capul pe spate. Să-l citim mai întâi. Deschide-l.

Ecranul s-a iluminat cu un alb imaculat. După o scurtă pauză, ne-a întâmpinat un text.

35

Jurnalele Graalului
Intrarea 1. 4 august, ora 20.56
Invitat

Dragii mei,

În urmă cu aproape douăzeci și patru de ore ne-am luat rămas-bun la Muntele Artificial și văd cu oarecare îngrijorare că niciunul dintre voi n-a lăsat până acum vreun mesaj pe acest forum. Nu mă înțelegeți greșit. Nu vreau să vă controlez; nici nu sunt neliniștită. Sper doar că sunteți bine și că lipsa voastră de vești se datorează faptului că v-ați cufundat atât de mult în sarcina voastră, încât n-ați găsit încă momentul oportun pentru a-mi scrie.

Ches și cu mine am avut o zi intensă, pe care vrem să vi-o împărtășim.

Ne aflăm în Jaca, capitala Pirineilor aragonezi și unul dintre presupusele locuri în care este ascuns Sfântul Graal. Trebuie să vă reamintesc că ne-am împărțit în trei echipe pentru a reconstitui ultimele călătorii pe care le-a făcut Guillermo înainte ca investigația sa să-l coste viața. Șederea lui în Jaca a fost penultima. A sosit aici chiar înainte de călătoria la Madrid și la câteva zile după ce a găsit în Valencia niște piste sensibile, care l-au împins să viziteze acești munți. Acum îmi pare rău că nu mi-a explicat niciodată cu exactitate ce a venit să facă mai precis într-un loc ca acesta. Știu doar că a sosit la sfârșitul lui iunie, în preajma sărbătorilor locale dedicate Sfântului Ioan, Sfintei Orosia și Sfântului Petru și că a fost foarte impresionat de existența atâtor schituri vechi, biserici, fortărețe, piețe și chiar cartiere întregi cu numele acestui din urmă sfânt, tocmai cel despre care tradiția afirmă că a luat graalul de la Hristos după Cina cea de Taină.

Dar Guillermo, cum vă spuneam, nu mi-a împărtășit niciodată ce scrisese în notițele sale. Spunea că prefera să-și încheie investigația cu care-l însărcinasem înainte de a mă lăsa să-i citesc concluziile. Totuși, într-o zi, am reușit să-l descos și să aflu ceva ce azi ne-a fost extrem de util: că în catedrala din Jaca – un monument aproape ciclopic, din piatră cenușie, fără forme, despre care se spune că a fost prima bazilică din Europa – fusese primit de directorul Muzeului Diecezei, care îl ajutase să-și orienteze investigația așa cum nu o mai făcuse nimeni până atunci.

Acela, după cum vă puteți imagina, a fost obiectivul nostru de îndată ce am sosit.

În realitate, ne-a fost ușor să-l găsim. Directorul Muzeului Diecezei din Jaca este un bărbat foarte cunoscut în sat. Are

șaptezeci și nouă de ani și de mai bine de treizeci de ani conduce una dintre cele mai importante colecții de artă romanică din Peninsula Iberică. Don Arístides Ortiz – așa îl cheamă – ni s-a părut o persoană binevoitoare. În spatele ochelarilor săi vechi din sârmă și al chipului său plin de riduri se ascunde un om cu o inteligență vioaie și plină de bunăvoință… și cu o memorie extraordinară.

— Guillermo Solís? a bâiguit în timp ce ne invita să ne așezăm în fața unui birou îngropat sub tone de cărți și hârtii, fără să se mire că-l solicitau două femei sosite de curând din Madrid. Da. Mi-l amintesc perfect. A fost aici la începutul verii, dar a plecat imediat. De fapt, nici măcar nu și-a luat rămas-bun. Asta nu mi-a plăcut. Nu, domnule!

După cum bănuiți, n-am îndrăznit să-i povestim ce i se întâmplase. În schimb, i-am spus că lucram cu el la un proiect care fusese întrerupt de dispariția bruscă a colegului nostru și că ne hotărârserăm să-l vizităm pentru a încerca să reconstituim progresele lui Guillermo. Era un adevăr spus doar pe jumătate. Incomplet. Dar, având în vedere starea lui de spirit, a fost suficient ca să se ofere să ne ajute.

Don Arístides a fost cât se poate de sârguincios în explicațiile sale. Ne-a spus că Guillermo a sosit în Jaca interesându-se de ceva despre care auzise vorbindu-se în Valencia: că poemele despre Sfântul Graal, atât de faimoase în toată Europa, se bazau în realitate pe fapte care li s-au întâmplat primilor regi ai Coroanei Aragónului.

— L-am felicitat că a sunat la ușa potrivită, a zâmbit directorul când și-a amintit asta. Căci tocmai în această catedrală a lucrat bărbatul care a descoperit acea legătură.

Don Arístides ne-a povestit că, în jurul anilor douăzeci ai secolului trecut, a lucrat în aceeași catedrală un preot numit Dámaso Sangorrín, care a fost decan și cronicar al orașului. A fost un bărbat cu profunde neliniști intelectuale, care la început a colecționat legende și anecdote din dioceză și care, în cele din urmă, a ajuns obsedat de tradiția graalului din Jaca. De fapt, a publicat mai multe articole în presa din provincie, articole în care a dovedit că acea catedrală „a sa” a început să fie construită în 1077, din ordinul primului rege al Aragónului și al Pamplonei, Sancho Ramírez, și că grandoarea clădirii – o construcție imensă din piatră, care, în secolul al XI-lea, trebuie să fi fost o adevărată anomalie arhitectonică – a respectat planul acelui monarh de a oferi un sediu nobil pentru potirul pe care Hristos l-a consacrat în Cina cea de Taină.

— Guillermo și-a petrecut trei zile întregi verificând hârtiile părintelui Sangorrín, ne-a explicat directorul. A rămas fascinat mai ales de una dintre concluziile sale: că Sancho Ramírez a reușit să-și situeze catedrala, această catedrală, nici mai mult, nici mai puțin decât la nivelul Templului lui Solomon și cu mult

deasupra celei de la Santiago de Compostela. Ce-i drept, a construit un castel relicvariu pentru a proteja un obiect ce avea o legătură directă cu divinitatea. Ceva ce logica spune că nu putea fi decât Sfântul Graal.

Cu toate acestea, don Arístides a adăugat încă un detaliu.

— Păcat, a zis el, că prietenul dumneavoastră s-a speriat atât de tare după acea descoperire și a decis să părăsească arhiva noastră înainte de a termina de verificat toate documentele.

— S-a speriat din cauza a ceva ce a citit în arhivele dumneavoastră? l-am întrebat.

— Nu, nu… Nici vorbă de așa ceva, a negat clătinând energic din cap. De fapt, credea că-l urmărea cineva. Că era pe urmele lui. Ce prostie, nu-i așa? Eu am încercat să-l liniștesc de mai multe ori, dar nu s-a calmat nici măcar când i-am arătat puținele dovezi fizice pe care le mai avem și care atestă că acesta a fost marele templu al graalului. Cert este că am obținut exact efectul contrar. A devenit și mai agitat.

Ajunși în acest punct, eu și Ches ne-am privit complice.

— Dovezi fizice? am șoptit amândouă odată. Și ni le-ați putea arăta și nouă?

— Desigur, a acceptat. Nu sunt ceva secret.

Ieșind din biroul lui, don Arístides ne-a înștiințat cu privire la cât de puțin a mai rămas în prezent din catedrala originală a lui Sancho Ramírez. Templul acela din secolul al XI-lea a suferit schimbări enorme de atunci și aproape că n-a mai rămas nimic din primele sale decorațiuni. „Cândva, a avut chiar și un zodiac”, ne-a spus. Unul complet. De la Vărsător la Capricorn. Dar semnele zodiacale au fost demontate în urmă cu secole și au fost reutilizate pentru a ridica alte ziduri. De asemenea, a adăpostit reprezentări de potire și strămbini, aproape toate dispărute, care, conform explicațiilor sale, trebuie să fi folosit pentru a transmite o idee foarte specifică în Evul Mediu: că acolo omul primitiv, rustic, se putea transforma pentru a deveni o ființă spirituală și elevată.

— În locul acesta se aprindea în *homo brutus* de la sfârșitul secolului al XI-lea dimensiunea transcendentă pe care războiul și condițiile rele de viață o menținеau stinsă, a enunțat el foarte sever. Aici omul venea pentru transfigurarea sufletului.

Imaginați-vă efectul pe care l-a provocat asupra noastră o asemenea revelație, spusă fără nicio emfază. Transmutarea, după cum știți datorită textelor pe care le-am analizat la Muntele Artificial, este una dintre principalele caracteristici ale graalului, dacă nu chiar cea esențială.

În mod categoric, Guillermo a găsit ceva important în acest loc.

Don Arístides ne-a condus atunci până la intrarea principală a templului, situată în partea de vest a naosului, chiar sub clopotniță. Acolo a vrut să admirăm *Magna Porta,* un

frontispiciu încadrat de niște arhivolte reconstruite nu demult. Pe buiandrug, înscrisă într-o semilună din piatră, ne-a arătat prima dintre „dovezile fizice” pe care i le-a împărtășit colegului nostru: o monogramă a lui Iisus. Cea mai mare și mai frumoasă pe care am văzut-o vreodată.

Ați auzit vreodată despre aceste monograme?

Monogramele sunt piese decorative singulare, ce nu se găsesc decât în unele biserici medievale. De obicei, erau puse pe uși și în locuri de trecere și, în general, se reduceau la un cerc în care se înscriau literele grecești rho (ρ) și ji (X), care erau primele două din numele lui Mesia în greacă (Χριστός). Copia din Jaca s-a dovedit totuși foarte diferită de toate cele pe care le cunosc. Este flancată de doi lei simetrici, iar literele sale, într-un relief filigranat, formează un fel de anagramă.

Don Arístides ne-a oferit chiar și o gravură veche, pentru a-i putea aprecia mai bine inscripțiile. Acestea, scrise într-o latină plină de arhaisme, îl avertizează pe cel care intră că doar acela care-și purifică sufletul și se umilește pe acel pământ va atinge viața eternă și va depăși „legea morții”.

Opriți-vă un moment asupra acestui punct. Nu exact la asta aspirau cavalerii din relatările arturiene? Nu depășirea morții a fost principala calitate a graalului?

Pentru a da lovitura de grație acestui simbolism, și ascultând explicațiile lui don Arístides, cel care a cioplit monograma i-a subliniat mesajul adăugându-i opt margarete, ce sunt, practic, endemice acelei piese. Acestea se găsesc între raze, cioplite cu o măiestrie uimitoare. Sunt, ne-a spus, foarte rare într-un simbol de acest tip, deși intenția lor trebuie să fi fost foarte clară în vremurile lui Sancho Ramirez: era vorba despre un însemn al purității. Un simbol al renașterii.

— O altă caracteristică a graalului, a tras directorul concluzia.

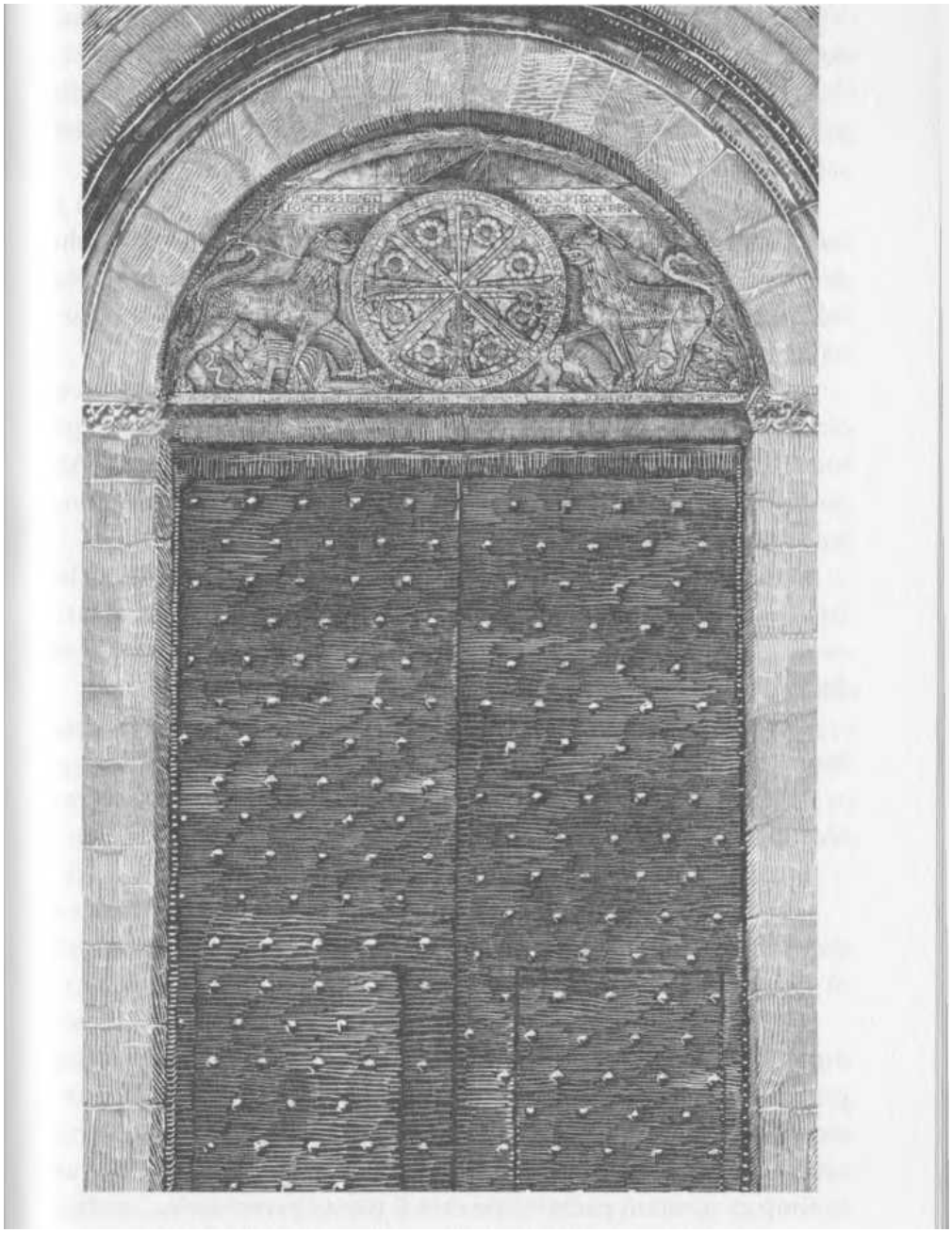

Magna Porta, catedrala San Pedro din Jaca, Huesca

— Dar acolo nu se vede niciun graal… a murmurat atunci Ches, decepționată.

— Nu. Nu se vede. Bărbatul i-a zâmbit cu o oarecare viclenie în privire. Pentru asta trebuie să ne apropiem de a doua ușă a acestei catedrale. Mă însoțiți?

Don Arístides ne-a invitat să-l urmăm până la fațada sudică a templului, după colț. Lângă o a doua ușă romanică, un ansamblu de șapte coloane susținea o mică tindă de biserică, care umbrea intrarea. Capitelurile sale pline de istorie ni s-au părut impresionante la prima vedere.

— Pietrele acestea, a arătat mândru spre ele, au fost cioplite cu cinci secole înainte de descoperirea Americii. Sunt sculptate pe toate cele patru laturi. Aceste capiteluri vorbesc, doamnelor. Au propriul limbaj. Trebuie doar să te oprești să le asculți. Și una dintre ele are ceva foarte important să vă spună.

Pe un ton misterios, directorul muzeului ne-a plasat atunci în fața tindei, privind spre o anumită scenă. Un bărbat cu o tunsoare ca de călugăr, îmbrăcat cu haine luxoase, îi înmâna ceva unui al doilea individ.

— Acela de acolo este Sfântul Sixt, unul dintre primii papi ai Bisericii Catolice, a spus mulțumit, fără să-și ia ochii de la el.

— Sfântul Sixt? Am tresărit când am auzit numele acela. Vă referiți la Sixt al II-lea, papa martir?

Lui don Arístides i s-a luminat chipul.

— Îl cunoașteți? Aici, în Jaca, a fost foarte venerat. Nu știu dacă dumneavoastră înțelegeți puterea acestei imagini, dar permiteți-mi să vă spun, doamnelor, că Guillermo și-a dat imediat seama.

— Păi, desigur că o cunosc! Nu papa Sixt a fost cel care i-a încredințat diaconului său Lorenzo potirul cu care creștinii au oficiat primele lor slujbe în Roma? Nu el a fost cel care, pentru a evita persecuțiile împăratului Valerian, i-a cerut lui Lorenzo să ducă potirul cât mai departe de capitala cezarilor? Acela trebuie să fie… am spus în timp ce scrutam pachetul pe care îl țineau personajele… același recipient pe care, conform tradiției, l-a folosit Iisus Hristos la Cina cea de Taină și pe care Sfântul Petru l-a dus în Italia când a început să predice prin Occident. Aceeași relicvă care, mai târziu, avea să fie ascunsă în Huesca și care avea să intre în literatura universală sub numele de Sfântul Graal.

Don Arístides a rămas mut, mulțumit de explicația mea.

— Vă amintiți ce-a spus Guillermo când a văzut asta? a întrebat atunci Ches, sigură pe sine, fără să-și ia ochii de la acel pachețel misterios pe care Sixt i-l înmâna lui Lorenzo.

— Oh, desigur, i-a răspuns el foarte serios. A zis ceva foarte ciudat. De fapt, reacția lui m-a pus pe gânduri zile întregi. Mai ales după ce nu s-a mai întors la arhivă și a plecat speriat de aici.

— Ce a spus? am insistat.

— A zis că aceia care primesc graalul sunt condamnați la o persecuție veșnică. Să fugă permanent de dușmanii lor.

În momentul acela, eu și Ches ne-am privit perplexe.

— Ah… Și dumneavoastră credeți asta, doamnelor?

36

Relatarea doamnei Victoria se întrerupea acolo. Fără alte explicații. O lăsase suspendată exact în acel punct, ca și cum, brusc, ar fi decis că avea să o încheie în alt moment. Dar chiar și așa, neterminată, conținutul ei ne-a șocat.

Pau și cu mine am terminat de citit în același timp, cu capetele unite și trupurile nerușinat de apropiate. Conștienți de apropierea noastră, am rămas muți în fața textului timp de câteva secunde, stând cot la cot, ordonând în creierele noastre toate acele dezvăluiri. Cu coada ochiului, am văzut-o privind din nou cele două imagini pe care doamna misterului le inserase în raportul ei. A făcut asta absorbită în timp ce dădea pe gât ultimul suc din minibarul camerei.

— Ei bine? a murmurat în cele din urmă, minimizând TOR până când a devenit încă o iconiță pe monitor, pentru a deschide un browser mai obișnuit. Ce crezi, David?

Eu, cam nedumerit în fața imaginii capitelului cu Sfântul Sixt, am dat din cap perplex.

— Nu știu ce să spun.

Ticăitul degetelor ei pe tastatură, dând ultimele instrucțiuni pentru a se întoarce la internetul obișnuit, mi-a înăbușit răspunsul stânjenit.

— N-am studiat Istoria Artei. Nu prea mă pricep la monograme, nici la regii medievali. Ăsta este domeniul tău. Am oftat. Tu ce crezi?

— Mă rog…

Paula nici măcar nu m-a privit. Termenul *monogramă din Jaca* tocmai apăruse în bara de căutare a Google-ului, atrăgându-i toată atenția.

— Pe unele lucruri le știam deja, firește. Dar nu reușesc să mă debarasez de ideea că doamna Victoria ne cere ajutorul.

— Ajutorul?

Era ciudat; textul lui lady Goodman mi se păruse cât se poate de triumfal.

— Ești sigură?

— Absolut. A încuviințat dând din cap. Adu-ți aminte ce-a spus despre duelul textelor. Ea vedea asta ca pe o coardă. O activitate comună la care fiecare contribuie cu ce poate. În care nimeni nu avansează dacă nu primește impulsul constant al colegilor săi.

— Dar nu ne cere să o ajutăm, am obiectat. Nici măcar nu ne invită să ne spunem părerea despre descoperirile ei.

— Eu, în schimb, cred că ne dă ceva pentru că așteaptă să primească și ea ceva. Așa funcționează.

Paula a spus asta privindu-mă în ochi, ca și cum, în fond, s-ar fi referit la noi, și nu la doamna Victoria.

— De acord. M-am prefăcut indiferent. În cazul ăsta, cel mai bine va fi să ne concentrăm răspunsul asupra a ceea ce ne-a povestit Cortil, nu?

— Bună idee.

Am observat că era cam agitată. Se pare că nu eram singurul de acolo căruia îi era greu să-și țină sub control emoțiile.

— Poate că acum cel mai important ar fi să ne concentrăm asupra a ceea ce a putut să descopere Guillermo. Chestiunea cealaltă, a spus referindu-se clar la pățania noastră de la Palatul Congreselor, am putea să o povestim grupului mai târziu. Nu crezi?

Am încuviințat cam mirat.

— Doamnei Victoria îi va prinde bine să o ajutăm cu monogramele, a insistat.

— Bine. Cum vrei tu. Dar cu o secundă în urmă nu credeai asta. Ești sigură că nu-i vom pune în pericol omițând acea informație?

Exact în clipa aceea cineva a bătut la ușă. Era prânzul nostru. Am deschis zăvorul, am primit comanda și am semnat nota pe care mi-a întins-o chelnerul, în timp ce-i permiteam să așeze masa în micul nostru salon. De îndată ce a plecat, m-am uitat la Pau și, fără să spun vreun cuvânt, i-am oferit mâna ca să mă însoțească.

— Haide, am încurajat-o. Am face bine să mâncăm ceva înainte de a continua.

Gestul meu a avut imediat efect. Ea și-a strâns părul, s-a frecat la ochi, s-a întins și, mult mai liniștită, s-a așezat la masă și a început să-mi pună tot felul de întrebări. Timp de câteva minute am vorbit despre simbologie, despre matematică, despre mari arhitecți și chiar despre tranziția de la stilul romanic la cel gotic. Nimic din toate astea nu ne-a dus la o concluzie înțeleaptă, dar cel puțin ne-a mai destins. Prima idee practică la care ne-am gândit a fost aceea de a compara crochiul monogramei din catedrala din Jaca cu cel al frizei Regilor Magi din biserica San Pedro el Viejo. A fost ușor să le găsim pe amândouă pe Google. Am constatat că în ambele reprezentări apărea cercul cu inițialele grecești ale lui Hristos și că amândouă aveau legătură, într-un fel sau altul, cu legenda graalului. De asemenea, a fost ușor să găsim transcrierea completă a textelor din monograma din Jaca. Pe acel buiandrug nu se vorbea doar despre „purificarea sufletului” necesară pentru a atinge viața veșnică, ci se menționa și un concept misterios, „a doua moarte”, și se furnizau chiar și instrucțiunile necesare pentru a citi acel simbol. Fuseseră cioplite cu grijă în cercul extern și spuneau așa:

> *Hac un sculptura, lector, sic noscere cura: P, Pater; A, Genitus; duplex est SPS Almus. Hii tres iure quidem Dominus sunt unus et idem.*

„Cititorule, în această sculptură încearcă să descoperi asta: P este Tatăl; A este Fiul, iar litera dublă, Duhul Sfânt. Cele trei sunt, într-adevăr, prin propriul drept, singurul și același Domn.”

Litera P era, de fapt, marele ρ (rho) care împărțea monograma în două jumătăți. Litera A era a (alfa). Iar „litera dublă” era ω (omega). Trei caractere grecești intercalate într-un text latin mi s-au părut o ciudățenie și chiar i-am spus asta Paulei.

— Știai că primul simbol care s-a folosit pentru a-l reprezenta pe Iisus a fost un pește, și nu o cruce? m-a întrebat, brusc însuflețită.

Eu, firește, cunoșteam acea poveste. Oricine ar fi citit ceva despre creștinismul primitiv ar fi auzit vorbindu-se despre ea.

— Din câte știu eu, în greaca veche *pește* se scria *Ichtus* (ΙΧΘΥΣ). Primii creștini, aproape toți de origine păgână, l-au ales drept simbol al lui Iisus, pentru că era un acronim al frazei „Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mântuitor”[16].

— Foarte bine, domnule Salas. A zâmbit. Așadar, când cineva familiarizat cu acea credință vedea forma unui pește desenată pe un pandantiv, pe prora unei bărci, pe ușa unei case sau pe un acoperiș, știa că stăpânul era creștin. Peștele a devenit un semn de recunoaștere.

— Atunci presupui că monograma noastră trebuie să fie ceva în genul acesta. Un fel de semnal, de logotip menit să-i ajute pe membrii vreunui grup să se recunoască între ei.

— Există o singură mică problemă în privința asta. A arătat spre ecran: Am văzut zeci de monograme de când mi-am luat licența. Provincia Huesca este plină. Au fost foarte populare în bisericile de pe Camino de Santiago, dar foarte puține au opt raze precum aceasta. Firesc este să găsești monograme cu șase raze, care se obțin încrucișând rho (p) cu ji (X). Când se suprapun, formează o cruce cu șase raze. (☧) Așa, simplu.

— Atunci de unde apar cele de opt? Or fi însemnând ele ceva.

— Asta-i chestiunea, David. Nu pare să știe nimeni! Însă lucrul cel mai ciudat este că aceea din Jaca mai are încă opt în structura sa.

Am aruncat o privire spre monitorul pe care se afla monograma.

— Uită-te bine.

M-a invitat să mă apropii și mai mult.

— Tocmai ai citit în mesajul doamnei Victoria. Sculptura aceea în relief înfățișează opt margarete. Le vezi?

— Opt…

Am numărat pe schema pe care ne-o trimisese. Așa era.

— Și, în plus, inscripțiile sunt ordonate în opt hexametri leonini. Sunt un fel de poem.

— Opt este un număr ciudat în contextul religios iudeo-creștin, a adăugat, la fel de absorbită ca și mine de imagine. Șapte este

mult mai comun: cele șapte zile de care a avut nevoie Dumnezeu să creeze totul, cei șapte ani cu vaci grase și slabe din visul faraonului, cele șapte biserici citate în Apocalipsă: cele șapte trompete, cele șapte sigilii…

— Atunci ai dreptate: opt trebuie să fie un indiciu. Ceva asupra căruia au vrut să insiste creatorii săi.

— Chestiunea este: un indiciu pentru ce?

Paula a zâmbit, s-a ridicat de la laptop și a aruncat o privire asupra orașului de la fereastra apartamentului. Barcelona începea să se acopere cu reflexe aurii. Doar dacă nu cumva avea să se întâmple o minune, amândoi începeam să fim conștienți că în noaptea aceea nu aveam să găsim nicio idee care să lumineze pașii doamnei Victoria. Poate doar să-i explicăm ce învățasem din vizita noastră la muzeu, ceea ce nu era puțin lucru.

— Dar chestiunea cu Alessandra Severini? am întrebat dintr-odată.

Pau s-a întors spre mine, s-a frecat la ochi și, gânditoare, s-a apropiat de măsuța pe care lăsase cardul de acces la camera ei și alte câteva hârtii. A ales una.

— Și ce-i vom spune despre ea? a zis ridicând cartea de vizită albastră a clarvăzătoarei ca și cum ar fi urmat s-o facă să dispară printr-un truc de magie.

Brusc, mi s-a părut că fața ei reflecta o oboseală profundă.

— Că Guillermo o consulta? Și în ce privință? Și de când? Și de ce?

— Mda, am recunoscut ridicându-mă și apropiindu-mă de ea. Poate că ai dreptate. Dar atunci ar trebui să informăm grupul cu privire la persoana pe care am văzut-o. Cel puțin, să-i anunțăm că noi suntem cei urmăriți.

Privirea Paulei s-a aprins văzând cum aduceam în discuție un subiect pe care ar fi preferat ca nici măcar să nu-l pomenească.

— Vrei să le povestești despre bărbatul în negru? a șoptit.

Teama a ascuns dintr-odată semnele de epuizare.

— Individul acela a apărut la Montjuic, David. Știa unde să ne găsească. Am senzația, a zis înghițind în sec, că cineva care ne cunoaște mișcările l-a informat cu privire la locul unde ne aflăm. Și nu sunt mulți cei care știu asta. Este oribil să spun așa ceva, îmi dau seama, dar nici măcar aici nu suntem în siguranță.

— Bănuiești pe cineva din grup?

Am încercat ca întrebarea mea să nu sune a acuzație.

Ea a încuviințat.

— Nu vreau să acuz pe nimeni fără dovezi. Înțelege-mă.

Am liniștit-o punându-mi mâna pe unul din umerii ei.

— Lasă-mă să termin cu asta, vrei? am zis atunci, privind cu coada ochiului laptopul. Mâine, dacă ești de acord, vom hotărî ce avem de făcut.

Trebuie să fi fost unsprezece fără un sfert noaptea când am început să tastez frenetic în fereastra pe care mi-o oferise TOR,

pentru a redacta rezumatul zilei noastre. Am încercat să recapitulez discuția noastră cu doamna Cortil fără să omit vreun detaliu și să las într-o ambiguitate calculată vizita pe care i-am făcut-o lui Montserrat Prunés. Am tastat cât am putut de repede, dar, cu toate acestea, mi-a luat ceva timp. Pau, răbdătoare, s-a refugiat într-un fotoliu exact în spatele meu, de parcă n-ar fi vrut să-și petreacă noaptea singură în camera de alături. Dacă încă-i era frică, n-a zis nimic, dar s-a cuibărit între perne până când a rămas încremenită.

— Te deranjează? a murmurat cu ochii aproape închiși.

— În niciun caz, am răspuns întorcându-mă spre ea și mângâindu-i ușor chipul adormit. Dormi puțin.

Când eram pe la jumătate cu redactarea, în penumbra camerei, mi-am amintit ceva. Trebuia să văd din nou vechea gravură a timpanului din biserica San Pedro el Viejo, aceeași pe care mi-o arătase Pau în parcul El Retiro. Brusc, îmi amintisem că acea monogramă era flancată de doi îngeri, în loc de doi lei, și trebuia să mă asigur de asta. Îmi trecuse prin minte că poate, văzând-o din nou, aveam să găsesc vreo pistă nouă cu privire la folosirea numărului opt și posibila sa semnificație și că „partenera mea" mi-ar mulțumi pentru asta. Dar Pau dormea.

Am stat pe gânduri doar o secundă. Pe dibuite, m-am apropiat de locul unde se afla ea, căutându-i telefonul mobil. Dacă-l găseam, nu avea să-mi ia mai mult de un minut să trimit acea imagine pe TOR. Din fericire, am dat imediat de el. Era aproape ascuns sub telecomanda de la televizor, așa că l-am luat fără să fac zgomot.

Nu mi-a fost greu să intru în albumul ei foto și să încep să caut acea imagine. „Mâine o să-i cer scuze", m-am gândit. Dar, făcând asta, am dat de un lucru la care nu mă așteptam. Când am atins ecranul, albumul Paulei s-a transformat într-un mozaic ce permitea să dai imaginile din șase în șase. În primul grup am recunoscut câteva fotografii din ziua anterioară, acasă la lady Goodman, și vreo două obținute de pe fereastra trenului în acea dimineață. În al doilea am găsit poze de coperte de cărți și peisaje. Iar în al treilea, gravura pe care o căutam… dar și altceva. Cele cinci imagini care mai rămăseseră erau foarte diferite de cele anterioare. Era vorba despre fotografii ale aceleiași secvențe în care am văzut-o pe Paula lângă un băiat. Apăreau pozați foarte aproape unul de altul, giugiulindu-se și zâmbind. Păreau fericiți. Radiind.

Nu știu cât timp m-am tot uitat la acele fotografii. Chestia e că le-am mărit și le-am examinat pe fiecare în parte.

— Ce… ce faci?

Pau s-a agitat adormită, surprinzându-mă cu telefonul ei mobil în mână.

Aveam de gând să-i spun că-mi trebuia fotografia cu monograma din biserica San Pedro el Viejo și că nu voiam să o

trezesc pentru asta, dar din gâtul meu a ieșit altă întrebare.

— Cine este?

— Dă-mi-l! a zis și mi-a smuls telefonul.

Tânărul cu care era fotografiată avea părul lung, închis la culoare, strâns într-o coadă și se sprijinea de umărul ei. Ținea capul înclinat și nu i se vedea foarte bine chipul. Am simțit brusc un nod în gât. Avea un iubit?

Bineînțeles că n-am întrebat-o. M-am limitat să-i cer fotografia de care aveam nevoie, iar ea, binevoitoare, s-a grăbit să mi-o trimită pe e-mail ca să o pot folosi. N-a mai menționat nimic altceva despre celelalte fotografii. Și nici eu.

Când Paula a terminat de citit ce scrisesem, era deja trecut de miezul nopții. A citit cu ochii înroșiți de somn și cu o urmă de bănuială instalată pe chipul ei. Totuși, mi s-a părut că-mi era recunoscătoare pentru că hotărâsem să scriu acel prim raport pentru *Jurnalele Graalului* în locul ei. Cu toate acestea, ceva îmi spunea și că ceea ce o mulțumise cu adevărat era faptul că nu o întrebasem de acele fotografii.

— Cred că a fost de-ajuns pentru azi, a zis lăsând în jos capacul laptopului. Mâine, dacă ești de acord, o vom suna pe Alessandra și vom lămuri tot. Somnul ne va face bine.

— Chiar crezi că vom lămuri totul? am murmurat, înăbușindu-mi un căscat.

— Sunt sigură, David. Când ceva te preocupă atât de intens precum chestiunea asta, mintea ta lucrează chiar și în somn.

— Mă îndoiesc că a mea poate face așa ceva.

Am zâmbit cu jumătate de gură, fără să-mi ascund oboseala.

— Nu ți s-a întâmplat niciodată ca noaptea să-ți fie un sfetnic bun? întotdeauna funcționează.

— O să încerc.

În momentul acela niciunul dintre noi nu și-a dat seama că pe forumul de la care tocmai ne deconectaserăm intrase un mesaj nou. În realitate, cu doar câteva secunde în urmă fusese trimis de la 340 de kilometri depărtare.

37

Jurnalele Graalului
Intrarea 3. 5 august, ora 00:11
Invitat

Iertați-mă. Din cauza întâlnirii noastre cu don Arístides Ortiz, aproape că am uitat să vă menționez incidentul neplăcut cu care s-a încheiat această primă zi în Jaca. Înainte să mă retrag la culcare, chiar și într-un mod succint, o să vă povestesc. Luați asta ca pe un avertisment – încă unul, dacă e să luăm în considerare ceea ce ne-a spus despre Guillermo directorul Muzeului Diecezei – că nu putem lăsa garda jos nici măcar un minut.

Să vedeți. După ce am petrecut o după-amiază incitantă de descoperiri la catedrală, don Arístides a insistat să ne însoțească la mașină și să ne dea ultimele indicații pentru planurile noastre de mâine. Cred că a rămas atât de uimit de efectul pe care l-au avut asupra noastră cuvintele sale despre capitelul Sfântului Sixt, încât nu a șovăit să ne dea copii xerox ale câtorva articole tehnice și trei sau patru albume mari, cu fotografii editate de primăria din Huesca, în care se vorbește despre acea piesă și, de asemenea, despre alte monograme.

— Cea din Jaca, ne-a spus, are un fel de „frate geamăn” pe care poate vă interesează să-l examinați.

Se pare că acea a doua monogramă se află la jumătatea drumului dintre Jaca și San Juan de la Peña și este adăpostită de o biserică construită tot pe vremea lui Sancho Ramírez.

— Eu, în locul vostru, aș face tot posibilul să o văd, ne-a îndemnat. Acele monograme au fost însemne pentru a indica unde se păstra graalul. Și bănuiesc că nu vreți să o ratați.

Asta a avut loc în urmă cu ceva mai mult de trei ore.

Extrem de amabil, a vrut să ne ducă geanta grea cu acele materiale până la mașină. O lăsasem într-o parcare publică din spatele catedralei, lângă o piață diafană, foarte aglomerată la acea oră a după-amiezii. Chestia e că, atunci când ne-am dus să ne luăm mașina, am constatat ceva foarte ciudat: avea cele două cauciucuri din față înțepate. Amândouă.

Am rezolvat problema. Nu vă faceți griji. Îngerul nostru păzitor din Jaca a sunat imediat la un atelier mecanic și s-a ocupat de tot. Mulțumită lui ne-au fost schimbate cauciucurile. După cum bănuiți, n-a fost vorba despre un accident. Cineva le-a tăiat cu un cuțit sau cu un briceag, ca să nu le mai putem folosi. Chestiunea, desigur, ne-a cam neliniștit. Deși cei de la atelier au insistat că a fost probabil un act huliganic și că se mai întâmplă uneori astfel de lucruri vara, când în sat vin atâția oameni din afară, Ches a preferat să-l roage pe don Arístides să ne însoțească

mâine la vizita pe care intenționăm să o facem în San Juan de la Peña.

Spre surprinderea mea, a acceptat. Este un adevărat cavaler.

— Noi, cei care căutăm graalul, trebuie să ne ajutăm reciproc, nu vi se pare? ne-a spus.

Și eu sunt de aceeași părere, știți? Noi, cei care căutăm, suntem, într-un fel, partea vizibilă a graalului. Nu uitați că obiectivul căutării noastre este tocmai să găsim acel lucru care, fiind tangibil și fizic, să ne permită să facem saltul spre lumea sublimului, a ideilor, a spiritului. *Per visibilia ad invisibilia,* vă amintiți? Acela este adevăratul spirit al acestei căutări. Să te sprijini pe vizibil pentru a face saltul spre ceea ce cele cinci simțuri neajutorate ale noastre nu ating. Mâine vom face proba.

Sunt sigură că și voi veți face același lucru acolo unde sunteți.

ZIUA A 6-A
Viziuni obscure

38

În noaptea aceea am visat din nou.

M-am culcat – ce absurd – gândindu-mă la sfatul Paulei de a „rezolva problemele cu ajutorul pernei”, care ne-ar ajuta să înțelegem nebunia în care ne implicasem. Rațiunea mea nu credea că este posibil așa ceva. Credeam că fraza aceea nu putea fi decât o metodă sătească, hedonistă, dar mă înșelam.

Dintr-o prejudecată intelectuală – una inoculată, cu siguranță, pe vremea bunicului José – n-am făcut niciodată legătura între ideea de a lua problemele în pat și „incubațiile” lui Parmenide, nici cu nevoia creierului uman de a face ordine în haosul ideilor conștiente. Ce greșeală! De-abia acum, că pot reflecta asupra acestor lucruri, descopăr că unele dintre marile contribuții la istoria gândirii și a științei au fost concepute în acea stare. Nu era o frivolitate faptul că marele chimist rus Dimitri Mendeleev reușise să ordoneze în somn tabelul periodic al elementelor. Sau că germanul August Kekulé a găsit formula benzenului în timp ce dormea. Amândoi credeau că totul în natură funcționa datorită unui limbaj ocult, care se exprima în mod matematic. Numerele le-au „vorbit” în timp ce ei se odihneau. Chiar și Johannes Kepler a intuit într-un vis că planetele se deplasează în orbite eliptice în jurul Soarelui. Sau Mary Shelley, care, în acel duel de texte care i-a mirat atât de mult pe cei de la Muntele Artificial, a mărturisit că pe Frankenstein îl văzuse pentru prima oară în vis. Eu, desigur, n-am visat în noaptea aceea… dar ceea ce mi s-a întâmplat în dimineața următoare s-ar putea, de asemenea, înscrie pe lista revelațiilor onirice.

Totul s-a întâmplat brusc, ciudat. A fost ca o idee survenită pe neașteptate. O concluzie șoptită. O revelație.

Conexiunea mea cu acea sursă aparte a ideilor s-a dovedit pe cât de simplă, pe atât de evocatoare: și dacă cheia monogramei din Jaca pe care doamna Victoria o căuta consta în cele opt margarete? Și dacă important era numărul? Unde oare îl mai auzisem în acea zi? Opt… Beatrice Cortil menționase opt biserici unde erau pictate graaluri. Și dacă acea cifră, cea mai repetată din alcătuire, ar fi fost o mențiune *pentru inițiați* în cele opt biserici pe care le studiase Guillermo Solís la MNAC? Oare n-au fost ele toate construite odată cu catedrala din Jaca?

Când m-am trezit, am încercat să-mi scot din minte această idee. Prea simplă, m-am gândit. Dar n-am putut. Era greu să nu te surprindă cât de bine se potrivea asta cu primul concept al Teoriei Secretelor: cele opt strănchini din bisericile din Pirinei – toate situate la început la mai puțin de treizeci de leghe de Jaca – se aflau, fără excepție, în mâinile Fecioarei și *erau foarte vizibile.* În iconografia creștină, Maria era asociată deseori cu flori. În cea păgână, prezența florilor făcea de obicei aluzie la viață, la

frumusețe și la speranță. Într-un fel, era un simbol care-și împărtășea conținutul cu graalul.

Iar mintea, liberă, a început să enumere cifrele:

Opt raze ale monogramei.

Opt flori.

Opt fecioare cu opt graaluri.

Opt biserici.

Legătura părea să aibă un oarecare sens.

Am deschis laptopul ca să-mi verific ideea. Mi-a fost de-ajuns o scurtă căutare ca să constat că, într-adevăr, monogramele cu opt raze sunt dintre cele mai rare care există. Experții le numesc „din Jaca", tocmai datorită exemplarului pe care îl admirase atât de mult doamna Victoria și, pe lângă faptul că sunt puține, sunt considerate și drept cele mai vechi.

Ar trebui să considerăm acele opt raze ca fiind o altă aluzie la cele opt biserici cu picturi ale graalului despre care ne vorbise doamna Cortil? Și dacă monograma era un fel de hartă? Sau un memento?

Era de-abia nouă dimineața și deja simțeam că-mi explodează capul. Trebuia să fac un duș.

Zece minute mai târziu, împrospătat și reconfortat de apa rece, am telefonat la apartamentul de alături. Pau m-a salutat, mi-a zis că se pregătea să coboare la micul dejun… și a recunoscut că avea și ea ceva urgent să-mi povestească. Am stins laptopul, mi-am notat ideile pe o foaie cu antetul hotelului și am coborât la etajul unde se afla restaurantul pe scară, sărind treptele două câte două. Aroma cafelei și a feliilor de pâine proaspăt prăjită mi-a deschis apetitul. Pau aștepta stând la una dintre mesele din capătul salonului mare și luminos, lângă o fereastră de la care se zărea clar strachina din bronz de pe monumentul din Piața Spaniei. A zâmbit când m-a văzut și m-a întrebat dacă am dormit bine. Am încuviințat. Dar ea părea grăbită să vorbească, așa că am lăsat-o să ia inițiativa.

— Ai mai intrat în TOR? a vrut să știe.

Am clătinat din cap, luând loc în fața ei.

— Eu da, a mărturisit, devenind serioasă. Și nu știu dacă lucrurile merg bine, David.

Nu a fost necesar să-i cer alte explicații. A luat-o înaintea întrebărilor mele și m-a pus la curent: pe lângă faptul că tot nu existau vești de la Johnny și Luis, mi-a descris în detaliu ultimul mesaj trimis de doamna Victoria.

— …așa că spune că astăzi se vor duce în zona San Juan de la Peña cu directorul Muzeului Diecezei din Jaca, a conchis.

— În cazul ăsta, dacă vor vizita și alte biserici, am intervenit, încercând să reduc din importanța incidentului cu roțile tăiate, poate că le-ar prinde bine să le povestesc despre monograme.

— Ah! M-a privit. Ai descoperit ceva?

Stând cu cafelele noastre în față, i-am împărtășit atunci bănuielile mele numerice. Am încercat ca legătura dintre opt-urile monogramei din Jaca și cele opt biserici cu potire strălucitoare din MNAC să pară credibilă, dar adevărul este că ea n-a părut prea impresionată. Din când în când, privirea îi rătăcea în depărtare, spre colina Montjuic, ca și cum nimic din ce i-aș fi spus n-ar fi putut să aline neliniștea care se cuibărise în ea.

— Ai zis că ideea aceea a apărut brusc în mintea ta. Nu crezi că ceva sau cineva ți-o fi lăsat-o în timp ce dormeai? a indicat distrată.

— Ceva sau cineva? Vorbești serios?

— Aha. A luat o înghițitură din cafeaua ei. Știi? Cred că ar trebui să începi să accepți că bunicul tău ți-a lăsat moștenire ceva mai mult decât o bibliotecă.

Observația aceea m-a stânjenit. Știam ce insinua și nu mi-a plăcut. Pau mi-a observat neplăcerea, dar s-a limitat să schițeze un zâmbet timid și distrat.

— Doamna Victoria crede că ai un oarecare dar ascuns și așteaptă ca acesta să se trezească în tine, a adăugat. Dacă s-ar întâmpla asta, am fi cu toții mai protejați. Mai în siguranță. Poate că nu întâmplător ieri am pornit pe urmele unei clarvăzătoare, ce zici?

— Crezi că cineva cu acele… puteri… ar putea să ne protejeze?

Întrebarea a sunat ciudat chiar și pentru mine.

— În cazul ăsta, am face bine să o sunăm, am sugerat.

— Mi-am luat deja libertatea de a o suna, a răspuns. Cartea ei de vizită a rămas la mine, ai uitat? Secretara ei mi-a spus că astăzi va fi la Montjuic toată ziua și că peste vreo două ore are stabilit să participe la altă conferință a congresului. Una în aer liber. Ar trebui să mergem să o vedem. Să vorbim cu ea.

— Ai sunat-o pe profesoara Alessandra? am întrebat nedumerit.

— Nu te uita așa la mine! Nu-mi face prea mare plăcere să fiu nevoită să mă întorc la Montjuic, dar cred că n-avem de ales.

— Și ai sunat-o de pe telefonul tău mobil? am zis fără să-i acord atenție.

Ea a clătinat din cap.

— Nu, firește că nu, David, m-a liniștit întorcându-se spre mine. Am sunat-o din cameră. M-am trezit devreme și am profitat ca să mai fac și alte cercetări.

— Păi, mi-ar plăcea să le aud, am spus.

— Bine, a consimțit, puțin mai însuflețită. Printre chestiile pe care le-am citit aseară în *Jurnale* una mi-a rămas în minte, dându-mi târcoale. În Jaca tot ce-i important este dedicat Sfântului Petru. Iar asta se datorează, conform spuselor doamnei Victoria, faptului că sfântul acesta a fost cel care a moștenit potirul lui Hristos după Cina cea de Taină, iar obiectul acela a

fost păstrat acolo timp de decenii. Firește, vorbim despre ceea ce spune tradiția, nu istoria. Dar, David, a continuat, turnându-și din nou cafea în ceașcă, în Huesca aceeași tradiție afirmă că toate bisericile care au adăpostit graalul au fost consacrate Sfântului Petru.

— Mi-ai mai povestit asta în parcul El Retiro.

— Da. Știu. Dar acum vreau să mai fac un pas. În dimineața asta, cu această idee în minte, am început să recapitulez numele bisericilor pe care le-am văzut ieri la MNAC cu doamna Cortil. Cele care au un graal radiant în absidele lor se numesc San Pedro din Burgal, Santa Maria din Ginestarre, Santa Maria din Taüll… Până aici toate sunt lăcașe cu un simț clar al graalului. Petru, purtătorul graalului. Maria, potir viu, purtătoare a sângelui lui Hristos. Dar… a înghițit în sec, din ce motiv cea mai impresionantă dintre toate, cea care l-a îndrumat pe Guillermo spre pista acelei strălucitoare anterioare lui Chrétien de Troyes, a fost dedicată Sfântului Clemente?

Am scuturat din cap, surprins de observația aceea.

— Sfântul Clemente din Taüll. Ai dreptate… Ar fi mai logic un Sfânt Petru din Taüll.

Paula și-a îndreptat spatele, lăsându-și ceașca într-o parte, ca și cum s-ar fi pregătit să adauge ceva și mai relevant.

— Cred că am aflat motivul, a anunțat. Problema m-a ținut trează până mi-am amintit morala cărții lui Chrétien de Troyes: că mai important chiar și decât răspunsul pe care-l obții este întrebarea pe care o pui. Așa că, vezi și tu, mi-am propus să descopăr dacă a mea avea sau nu sens și am început să caut. Mi-am petrecut două ore căutând întruna o explicație pe internet.

— Voiai să afli de ce biserica în care se află cel mai celebru graal pictat al creștinătății a fost consacrată Sfântului Clemente, și nu Sfântului Petru?

— Da.

— Și ai aflat? am întrebat.

— Da, a încuviințat, oferindu-mi primul zâmbet din acea dimineață. Și, de asemenea, încă ceva la care nu mă așteptam. Tu știi cine a fost Sfântul Clemente?

— Habar n-am.

Am ridicat din umeri.

— A fost unul dintre primii papi ai Bisericii.

— Ca Sfântul Sixt?

Am încurajat-o să continue.

— Exact. Dar Sfântul Clemente a trăit cu aproape două sute de ani înainte. De fapt, a fost bărbatul care a organizat structura ierarhică a Bisericii așa cum o cunoaștem noi. Un contemporan al Sfântului Petru și, de asemenea, unul dintre primii preoți ai săi.

— Și de aceea i-a fost consacrată biserica din Taüll?

Pau a clătinat categoric din cap.

— Nu. Firește că nu. Îți amintești ce au spus ieri Beatrice Cortil și profesoara Alessandra despre programul iconografic pe care-l au bisericile romanice cu graalul?

— Cum aș putea să uit, am consimțit. Au spus că reprezintă scene ale Apocalipsei Sfântului Ioan și din A Doua Venire a lui Hristos.

— Exact. Și-ți amintești ce-a zis Alessandra în conferința ei despre ce fel de persoane ar fi putut să le picteze?

— Te referi la faptul că au fost operele unor clarvăzători?

— Exact.

Zâmbetul ei machiavelic m-a stânjenit.

— Nu înțeleg…

— Așteaptă, m-a oprit. În fond, totul are un sens.

Pau a continuat cu întrebările sale:

— Ai uitat când doamna Cortil a devenit foarte serioasă și ne-a spus că ea era în stare să vadă picturile romanice din colecția ei așa cum o făceau țăranii din secolul al XII-lea?

— Ne-a sugerat că acela era singurul mod de a le înțelege…

— Păi, bine, ce am descoperit este faptul că Sfântul Clemente era papă la Roma când Sfântul Ioan și-a redactat Apocalipsa, la sfârșitul secolului I. Și, în caz că nu ți-ai dat seama, cartea aceea a apărut dintr-o viziune. Dintr-un act pur de clarviziune; o transă în care în Ioan, foarte bătrân, ultimul dintre discipolii în viață ai lui Iisus, a prevăzut A Doua Venire a lui Hristos închis într-o peșteră din insula grecească Patmos. Avea mai bine de nouăzeci de ani când i s-a întâmplat asta.

— Asta sună a incubație, am șoptit.

— Chiar așa este. I s-a iluminat chipul. Iar asta nu ți se pare ceva semnificativ?

— Singurul element semnificativ aici este că încep să văd clarvăzători peste tot.

— Nu este puțin lucru, a consimțit Pau, ignorând tonul cinic al răspunsului meu. Eu am deja o ipoteză. Este ca și cum consacrarea Sfântului Clemente în Taüll într-o absidă cu o viziune a Apocalipsei s-ar fi făcut pentru a susține două concepte adresate celui care ar fi știut să le înțeleagă în viitor: că era vorba despre o biserică clădită sub protecția directă a moștenitorilor Sfântului Petru, avându-l pe Clemente drept părinte apostolic al Bisericii și succesor al său, și că era o operă a clarvăzătorilor și dedicată lor. De aceea Guillermo a vrut să o consulte pe Alessandra în privința descoperirilor sale. Avea nevoie de o interpretă la nivelul picturilor!

— Aha… Mi-am mângâiat bărbia gânditor. Deși îndrăzneață, toată acea expunere avea sens. Dar asta este doar o speculație. Nimic nu ne asigură că ar fi așa.

— Doar dacă nu cumva a scris despre asta în caietul lui.

— Un caiet pe care nu l-am găsit, am precizat.

— Da. Ai dreptate. A oftat. Deși s-ar putea și să-mi pierd mințile, desigur.

— În orice caz, există o singură persoană care ar putea să ne lămurească îndoielile.

Pau a încuviințat.

— Da. Alessandra Severini.

39

Jurnalele Graalului
Intrarea 4. 5 august, ora 11:23
Administrator

Bună ziua, așa, ca să zic ceva:

Sunt Johnny. Vă scriu de pe iPad-ul meu, pentru că, după ce ni s-a întâmplat în dimineața asta, în sfârșit am reușit să găsesc o conexiune destul de puternică pentru a avea acces la TOR și să vă trimit acest mesaj.

Luis și cu mine ne-am dus să depunem un denunț pentru furt la un comisariat de poliție din centrul Valenciei și aici WiFi-ul este fabulos. Nu a fost prea greu să-l forțez și să am acces la el; mă cunoașteți deja. Dar să nu se răspândească alarma. Deja vă pot auzi protestele. Singurul lucru care contează acum este că suntem bine, chiar dacă am fost victimele unui furt. Din fericire, ceea ce ni s-a sustras nu era de mare valoare materială. Totuși, după ce am citit ce a scris aseară lady Goodman în aceste *Jurnale,* am decis să anunțăm autoritățile.

În acest moment avem certitudinea absolută că ne urmărește cineva. Și, de asemenea, convingerea că, așa cum a spus doamna Victoria, acest instrument este singurul care ne va putea proteja.

Veți înțelege mai bine de îndată ce vă vom povesti ce s-a întâmplat.

Ieri după-amiază, când am ajuns în oraș, n-am mai avut timp decât să ne instalăm și să căutăm un restaurant la care să cinăm ceva. În niciun moment n-am văzut pe nimeni care să ne trezească bănuieli, iar la hotel noaptea a fost cât se poate de liniștită. Partea proastă a fost doar accesul la internet din camerele noastre. S-a dovedit atât de precar, încât atunci când am reușit să accesez TOR-ul, n-am avut acoperire decât ca să descarc mesajele voastre și n-am considerat că ar fi sigur să vă trimit un răspuns prin intermediul acelei rețele. Firește, ceea ce am citit ne-a îngrijorat și, în dimineața asta, am luat decizia să ne punem în mișcare cu ochii foarte larg deschiși.

Mulțumită documentației pe care am primit-o la Madrid ne era foarte clar de unde să începem. Prezența graalului într-un loc public, expus cultului în fiecare zi a anului în inima celui de-al treilea oraș ca mărime al Spaniei, îndeplinește perfect primul concept al Teoriei Secretelor. Această relicvă – care aici este numită „Sfântul Potir”, și nu Sfântul Graal, din pură prudență creștină – există în Valencia din 1437, la dispoziția credincioșilor. Și, ca orice secret important de acest fel, are propriul gardian. Un paznic care-l protejează și-l supraveghează de la o distanță prudentă.

Guillermo, conform notițelor pe care ni le-a dat doamna Victoria, l-a cunoscut în urmă cu câteva luni. Paznicul acela se numește Jaume Fort și l-am găsit la adresa care ne-a fost dată în dosar.

Părintele Fort s-a dovedit a fi un bărbat de vreo cincizeci de ani, aspru, cu trăsături colțuroase, păr roșcat și o enormă barbă cârlionțată. Ne-a primit devreme în micul lui birou, într-o clădire a episcopiei care se ascunde chiar în spatele catedralei. Acolo, surprins de faptul că noi știam cu ce se ocupa, a primit vestea pe care eu și Luis i-o aduseserăm. Adevărul e că nu ne-am bucurat de atât de multă considerație ca lady Goodman și Ches din partea directorului de la Muzeul Diecezei din Jaca. Părintele Fort nu știa că Guillermo Solís fusese găsit mort la Madrid cu mai puțin de o lună în urmă, iar vestea l-a afectat mult.

— I-am spus eu, i-am spus eu… a murmurat strângând din fălci. Chipul i-a pălit și și-a dus mâinile la cap. Ceea ce pretindea băiatul ăla era o nebunie periculoasă!

Firește, am așteptat să se calmeze, l-am invitat la o cafea și l-am întrebat despre acea „nebunie periculoasă” de îndată ce am avut ocazia.

— Nu, nu și nu… S-a agitat ofensat, aproape pierzându-și cumpătul. În niciun caz! N-am de gând să reproduc ceea ce pretindea să facă el cu potirul din această casă. Nici gând! În vremurile astea, cu cât este mai extravagantă o idee, cu atât mai repede se răspândește.

La început, nici măcar Luis, apelând la comportamentul lui manierat și la anii de seminar, nu a reușit să-l convingă să ne povestească. Dar a încercat. Iar eu știu de ce a făcut-o: pe drum spre Valencia am vorbit mult despre faptul că această căutare a graalului se poate abate cu ușurință spre chestii lipsite de sens și că în propriul nostru grup – scuze, doamnă Victoria – există o tendință nesănătoasă de a-l căuta în idei metafizice, și nu în lucruri mai tangibile. Luis, îngrijorat de această viziune, s-a gândit că poate faptul că un preot serios precum Fort ne vorbea despre acea nebunie avea să-i ajute pe ceilalți să reflecteze.

Părintelui Fort, om în sutană și cu guler, i-a fost greu să-și revină. Mai degrabă a recurs la unul dintre acele gesturi de preot de colegiu cu plată care te fac să tremuri până-n măduva oaselor. Luis l-a considerat un caz pierdut când l-a auzit îngăimând absurdități, dar eu, care n-am nimic de pierdut în astfel de împrejurări, am insistat din nou. În cele din urmă, a acceptat să ne împrumute o carte subțire, care pare că-l fascinase pe Guillermo și care, conform părintelui Fort, i-a dat „periculoasa” idee.

— Dacă dumneavoastră, citind-o, ajungeți la aceeași concluzie… mă rog, a șovăit preotul bărbos, în cazul ăsta tot ar trebui să-mi spuneți.

Ne-a lăsat un volum cu puține pagini, doar vreo sută treizeci, de dimensiunea unei coli, cu hârtie gălbuie și groasă, intitulat *Sfântul Potir al catedralei din Valencia.*

— Acesta este singurul raport științific care s-a scris despre Sfântul Graal în toată creștinătatea, a adăugat solemn. Unicul. Aveți grijă de el. Este ultima copie pe care o avem la consiliul municipal.

Am luat documentul acela cu oarecare strângere de inimă, îndoindu-mă că aveam să găsim acolo vreun indiciu important. Tipărit în 1960, am descoperit imediat că era vorba despre lucrarea unui profesor de arheologie de la Universitatea din Zaragoza, doctorul Antonio Beltrán, din care se editaseră doar o mie de exemplare. Fort ne-a invitat să-l răsfoim și să observăm că relicva din Valencia nu este, de fapt, un pahar oarecare. Nu este nici un potir, nici nu este făcut din metale nobile, nici din lut sau din lemn. În realitate, este vorba despre un „compus" format din două străchini din agat roșiatic, poate cornalină, unite cu un filigran din aur și pietre prețioase. Una, cea mai mare ca dimensiune și cu cea mai mare vechime, ocupă partea de sus a relicvei. Cealaltă, mai turtită, a fost așezată la bază, cu gura în jos, în formă de picior.

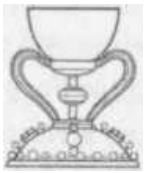

— Beltrán a demontat acea structură pentru prima oară, i-a scos podoabele și bijuteriile și a măsurat și fotografiat acele străchini în detaliu, ne-a explicat el în timp ce noi răsfoiam graficele și schemele. Apoi a ajuns la o concluzie convingătoare: graalul nostru este de fapt un vas tipic de pe mesele familiilor bogate din Orientul romanizat. Datorită aspectului său, l-a situat chiar între secolul al IV-lea înainte de Hristos și secolul I al erei noastre. Și a tras concluzia că provenea, în mod sigur, din Egipt, Siria sau Palestina.

— Asta l-a interesat pe Guillermo, don Jaume? l-a întrebat Luis. Expertiza?

— Nu. Nu asta. Datarea potirului nostru l-a interesat doar relativ, a recunoscut. Dar prefer să nu vă influențez lectura, dacă sunteți de acord.

Asta s-a întâmplat azi, la prima oră.

Puțin mai târziu, pe la ora zece, eu și Luis ne aflam din nou în stradă, în fața catedralei, cu o cărticică de acum o jumătate de secol în mâini și cu obligația de a o înapoia negreșit peste câteva ore.

Ne-a trecut prin minte să ne apropiem de incinta în care este păstrat graalul și să începem să citim cărticica în capela numită a Sfântului Potir. Un loc mai bun nici că se putea. Poate că știți deja că lângă Miquelet – una dintre acele clopotnițe rare cu nume proprii, ca Giralda din Sevilla – se înalță locul unde credincioșii adoră această relicvă. Ca să intri să o vezi trebuie să plătești o taxă. Ne-a costat paisprezece euro. Dar tocmai detaliul acesta îl transformă într-un spațiu aproape uitat. Curios este că tocmai acolo am fost jefuiți.

Eu și Luis ne-am așezat să citim pe una dintre băncile din lemn din acel loc, în fața firidei cu geam blindat în care se păstrează faimosul graal. În momentul acela nu era nimeni înăuntru. Încurajați că aveam acea încăpere gotică numai pentru noi, am început să comparăm raportul doctorului Beltrán cu *Li contes,* cartea pe care ne-a dăruit-o doamna Victoria. Luis a fost primul care și-a dat seama de ceva. Poetul din Troyes n-a spus niciodată că graalul ar fi fost făcut din piatră, dar a scris textual că „pe graal existau diverse pietre prețioase, dintre cele mai spectaculoase și mai scumpe care există pe suprafața mării și a pământului”. Și noi exact asta aveam în față.

Am șușotit o vreme despre asta, emoționați, aproape fără să ne dăm seama că în capelă intraseră doi băieți tineri. Erau îmbrăcați în haine sport, s-au așezat chiar în spatele nostru și au început să se roage. La început, i-am privit cu coada ochiului. Aveau vreo șaptesprezece sau optsprezece ani, nu mai mult. Am crezut că erau probabil ministranți sau ceva asemănător, așa că m-am relaxat. Rău am făcut. Eu și Luis ne-am ridicat pentru a ne apropia de urna unde este expus graalul, în ideea de a-i vedea mai de aproape bijuteriile, iar când ne-am întors la bancă băieții nu mai erau acolo. Și nici cartea doctorului Beltrán!

Incredibil este că n-au luat iPad-ul meu, nici telefoanele noastre mobile, care au rămas tot pe bancă. Doar cartea.

Nu vi se pare ciudat?

Luis tocmai termină de făcut denunțul. Apoi ne vom duce la părintele Fort ca să-i spunem ce s-a întâmplat. Nu știu cum va reacționa. În orice caz, voi ține grupul la curent.

40

Ziua era luminoasă și răcoroasă când am pășit din nou în stradă. Totuși, nouă ni s-a părut încordată și întunecată. Accesasem ultima oară TOR în urmă cu câteva minute și lectura ultimului mesaj de pe forum ne îngrijorase și mai mult, dacă era posibil așa ceva.

— Cu toții avem probleme, a murmurat Paula.

Eu am încuviințat, devorat de o senzație din ce în ce mai stânjenitoare. Dacă toate cele trei grupuri erau atacate într-un fel sau altul, poate că nu ne confruntam cu un inamic intern, ci cu o amenințare exterioară, care părea să știe totul despre pașii și despre intențiile noastre.

— Acum nu trebuie să ne speriem. Asta ne-ar slăbi forțele, i-am spus încercând să-mi adun puterile în timp ce toată atenția îmi era îndreptată asupra străzii.

Ne despărțeau mai bine de două sute de metri de turnurile venețiene din Piața Spaniei și ceva mai mult de scările rulante din aer liber care aveau să ne ducă acolo unde profesoara Alessandra urma să-și țină conferința în acea dimineață. Prea mare distanță. Prea mare riscul pentru o scenă despre care știam deja că bărbatul în negru o cunoștea.

Pau, care ieșise din hotel cu un tricou alb cu un imprimeu strident pe piept, pe care scria *J'adore Paris,* și-și strânsese părul într-o coadă, și-a pus niște ochelari negri enormi și a grăbit pasul spre obiectivul nostru. S-a apropiat, m-a luat pe neașteptate de mână și, ca și cum am fi fost doi tineri căsătoriți sosiți de curând la Barcelona, am traversat Gran Via de les Corts Catalanes înainte de a opri un taxi.

— Dacă tot trebuie s-o facem, hai să terminăm odată, a zis când ne-am urcat.

Pentru o clipă, am uitat de pericol. Nu dădeau târcoale motocicliști fără numere de înmatriculare, nici bărbați cu berete închise la culoare. Dar, în schimb, o doamnă atrăgătoare îmi călăuzea pașii. Gravitatea ei mi-a amintit de cea a frumoasei Blanchefort dintr-o anumită scenă din *Li contes del graal,* pe care doamna Victoria evitase să ne-o relateze în ziua în care comentase cartea. Poate că a considerat-o de prisos. Sau prea necuviincioasă. Totuși, eu o citisem din exemplarul pe care-l aveam cu mine… și-mi plăcuse la nebunie.

Într-unul dintre primele capitole ale *Poveștii,* Perceval se oprește la un castel asediat ca să se odihnească. Stăpâna acelui loc este frumoasa fără seamăn Blanchefort. Îl primește, îl invită să se așeze lângă ea și-l copleșește cu atenții. Și aproape fără să schimbe vreun cuvânt cu el – ceva obișnuit în acea epocă între necunoscuți de sex diferit –, cei doi se retrag să se odihnească. În toiul nopții, pe neașteptate, Blanchefort se strecoară în camera și-

n patul cavalerului, implorându-l să o ajute să fugă din locul în care este ținută prizonieră…

— Am întârziat. Ce nervi! a comentat Pau, trezindu-mă din visarea mea.

— Poftim?

— Secretara Alessandrei mi-a spus că profesoara avea să-și înceapă ritualul pe la unu după-amiaza. Și uite cât e ceasul.

„Ritualul?”

Am înconjurat fațada Palatului Congreselor vorbind câte puțin despre toate. Paula continua să analizeze chestiunea bisericilor din Taüll și numele lor, dar mai ales un mic detaliu care o nedumerea. În căutările ei pe internet își dăduse seama că Taüll era un sat cu două sute șaptezeci de locuitori. Cu siguranță, au fost și mai puțini în secolul al XI-lea. Și, în ciuda acestui fapt, avea două biserici decorate într-un mod uimitor. Una, numită Santa Maria, se afla în centrul satului și înfățișa o scenă a Regilor Magi cu un graal, pe care doamna Victoria ne-a arătat-o la Madrid. Cealaltă, numită San Clemente, se afla în afara satului, era mai mare decât biserica principală și conținea imaginea strălucitoare în mâna acoperită a Fecioarei. Ce altceva, dacă nu păstrarea a ceva foarte important, ar fi justificat existența acelor două biserici într-un loc atât de izolat și de puțin locuit? Oare acel „ceva” fusese găsit de Guillermo?

Eram așa de distrați, încât aproape că nu ne-am dat seama că la capătul ultimei porțiuni a scării rulante, chiar când am coborât din taxi lângă Font Magica, la ora aceea se îngrămădea un grup de persoane în jurul unei femei îngenunchiate. Prin zarvă am distins o voce care ni s-a părut imediat familiară.

— Iat-o! a arătat Pau spre ea. Aceea nu este profesoara Alessandra?

M-am uitat spre locul unde arăta Pau și am încuviințat. Într-adevăr, femeia pe care o văzusem cu o zi în urmă stătea acum în mijlocul unui nou grup de oameni. Când ne-am apropiat, ea s-a ridicat fără să ne dea atenție. La lumina soarelui am putut să o observ mai bine. Era îmbrăcată cu o tunică vaporoasă de culoarea fildeșului, care se decupa pe fundalul țâșnitorilor fântânii pe care o avea în spatele ei. Dincolo de fântână, într-un decor atent studiat, Barcelona se întindea până se pierdea în dealurile Tibidabo, punându-i și mai bine în evidență silueta.

„Tibi dabo, «îți voi da», în latină”, mi-am zis în gând.

Alessandra ținea brațele ridicate spre cer, capul în sus și ochii închiși. Sub patru coloane ionice imense, monument ridicat în cinstea patrioților catalani, mi-a amintit de vechile imagini ale sibilelor ivindu-se din oracolele lor.

„Ritualul.”

Cei mai apropiați de ea – acoliți îmbrăcați în alb, cu niște coliere și brățări frumoase – improvizaseră un lanț uman prin unirea mâinilor și intonau un *om,* silaba sfântă, pe care o

prelungeau până la extenuare. Vreo șase urcioare în care se ardea tămâie umpluseră esplanada de arome mistice, care ajungeau foarte ușor până la noi. I-am observat cu atenție pe cei adunați acolo și am constatat cu ușurare că bărbatul în negru nu se afla printre ei.

— Să se deschidă porțile cerului! a început Alessandra să rostească o litanie.

— Să se deschidă, au spus în cor cei prezenți.

— Să se deschidă calea spre viața veșnică!

— Să se deschidă.

— …și sufletul tău să găsească pe acea cale lumina pe care o meriți și să ne poți călăuzi pe noi, ceilalți! am auzit-o încheindu-și descântecul.

— Amin.

Alessandra aceea mi s-a părut oarecum diferită de cea din ajun. Nu știu. Poate mai eterică. Mai spirituală. Cred că felul ei de a se mișca m-a derutat.

Femeia pe care o aveam în fața ochilor nu era doamna rotofeie și cumpătată care, cu o zi în urmă, evita insinuările profesorului Uranus. Acum era încărcată cu mărgele din sticlă; își împletise părul cu o diademă foarte atrăgătoare și avea un machiaj mult mai intens. În plus, se mișca precum o spirală de fum prin piață. Lăsase capul în jos spre sol, în semn de profundă reculegere, și chiar și cu ochii întredeschiși a fost în stare să inițieze un fel de dans sfânt în jurul micului cufăr din damasc cu care o văzuserăm în după-amiaza anterioară și care acum se odihnea pe sol, pe o eșarfă din mătase.

Încet-încet, ne-am apropiat până am ajuns în spatele primului rând de spectatori.

— Ce face? a întrebat-o Pau în șoaptă pe una dintre doamnele din primul rând.

— Este o ceremonie.

— Aha, a încuviințat. Și ce fel de ceremonie?

Doamna a privit-o ca și cum ar fi avut în fața ochilor o adevărată neștiutoare.

— Folosește niște obiecte ce au aparținut unei străbune a ei, care era spiritistă, pentru a deschide o ușă spre lumea cealaltă. O ceremonie de deschidere.

Ne-a surprins tonul firesc cu care ne-a dat acel răspuns.

— Și cum face asta?

— Nu vedeți? a răspuns cam deranjată, arătând spre Alessandra, care în momentul acela scotea din cufăr o medalie și și-o punea la gât.

Din locul unde ne aflam nu reușeam să distingem simbolurile de pe medalie, mult prea mici.

— Adevărul e că nu.

— Habar n-aveți ce sunt alea ritualuri magice, nu-i așa? Observați mai cu atenție. Pune relicva pe acel omfalo și mintea ei

se aliniază cu lumea spirituală.

— Pe acel… ce?

41

Omfalo. Așa se spunea la „ombilic” în epoca lui Parmenide.

Unele cuvinte au capacitatea ciudată de a te transporta în timp. De a te smulge din locul în care crezi că te afli și de a te duce brusc într-un alt moment al existenței tale. Sunt cheile care deschid ușile memoriei. Și, în dimineața aceea, am descoperit că termenul grecesc ὀμφάλός *(omphalós)* era una dintre acele chei.

Bunicul José a fost prima persoană pe care o auzisem pronunțându-l.

Asta s-a întâmplat în dimineața de după înmormântarea bunicii Alice.

Sonoritatea acelui termen sau poate combinația dintre acel cuvânt și mirosul de tămâie m-a transportat în acel moment din trecut.

Chestia e că, auzindu-l, am închis ochii și, docil, ca și cum aș fi avut nevoie să mă scufund înlăuntrul meu, m-am lăsat călăuzit de o amintire la care nu mă mai gândisem de ani întregi.

— Facem o plimbare? mi-a propus bunicul, pregătit deja să iasă pe stradă cu haina, bastonul și pălăria lui.

Era în noiembrie 1990. Sâmbătă, 17, mai precis.

— Vino, haide. Aș vrea să-ți arăt ceva.

L-am privit așa cum ar fi făcut-o orice copil de vârsta mea. Curios, dar și cu milă. Prin ochelarii lui negri se întrezărea o atitudine obosită, cenușie, ce mi s-a părut impregnată de tristețe și singurătate. Și, ascultător, am alergat să-mi caut haina și fularul. Am traversat strada pentru a pătrunde în grădina din fața casei. Am mers cu pas lent, în tăcere, scoțând aburi pe gură. Ploaia încetase și un miros de pământ reavăn răspândea peste tot un fel de melancolie.

— Cum te simți, bunicule? am îndrăznit să-l întreb când am rămas singuri.

De mult nu ne mai plimbasem împreună și chiar și mai mult trecuse de când nu-l mai luasem de mână în timp ce ne plimbam. Eu aveam deja zece ani și mă credeam un bărbățel. Dar în ziua aceea l-am luat de mână. Mi s-a părut că era cel mai bun mod de a-mi întări cuvintele.

— Dar tu?

— Eu sunt foarte trist, am recunoscut.

— De ce? Pentru că n-ai văzut-o pe bunica în dimineața asta?

Am dat din cap înăbușindu-mi un suspin.

— Și mie mi-e dor de ea, David, dar tocmai despre asta vreau să-ți vorbesc.

Bunicul s-a oprit în mijlocul parcului și, aplecându-se până a ajuns la nivelul meu, a șoptit ceva ce m-a tulburat foarte mult.

— Trebuie să știi că, în realitate, persoanele pe care le iubim nu pleacă niciodată de lângă noi. Poate că nu ești în stare să le

vezi o vreme, dar fii sigur că ele rămân. Iubirea este un lanț care nu se rupe niciodată. De aceea știu că bunica ta este în continuare aici. Că ne însoțește. Că ne protejează.

Apoi, schimbând pe neașteptate subiectul conversației, m-a întrebat:

— Ai citit cartea pe care ți-a dăruit-o?

— *Străinul… Străinul misterios?*

— Da. Cea de Twain.

— Da, bunicule. De două ori.

— Atunci vei fi observat cum străinul care-i vizitează pe protagoniștii poveștii le spune că viața este doar o viziune. Că nimic nu este cum credem noi. Că, în realitate, totul este un vis. Visul tău.

— Visul meu?

— Da, David, a afirmat el dând din cap și ducându-și mâna la pălărie. Parcul acesta, norii, casa în care locuim, bunica, înmormântarea ei de ieri sau chiar eu însumi facem parte din „visul tău”. Într-un fel, ai capacitatea de a crea ceea ce te înconjoară. Cu toții o avem.

— Dar… am protestat.

— Nu există niciun „dar”. Crede-mă. Dacă ai lua un microscop și ai analiza în detaliu oricare dintre lucrurile care ne înconjoară, ai vedea în cele din urmă că sunt făcute din… nimic! Acel nimicește ceva intangibil, misterios, o energie care se condensează în atomi care, la rândul lor, dau formă lucrurilor pe care le văd ochii noștri. Materia este alcătuită din particule fără corp, unite de spații goale mari, enorme. Există mai mult „nimic” decât „ceva” în ceea ce numim „realitate”. Dacă ai face același lucru cu tine, dacă te-ai analiza sub cea mai puternică lentilă a lumii, ai vedea că nici tu nu ești diferit de acest tipar. În fond, nu ești ceea ce crezi că ești. Ești alcătuit din aceeași energie invizibilă ca restul Universului, doar că, într-un fel, energia ta este conștientă de sine și acționează astfel încât să facă parte temporar din visele celorlalți.

— Nu… Nu știu dacă te înțeleg, bunicule.

— Îți amintești când m-ai întrebat despre originea poveștilor mele? Despre sursa ideilor mele?

— D-da, desigur, m-am bâlbâit din nou.

— Păi, ele se nasc din acea energie care se află în toate lucrurile și care ne unește pe toți. Și din capacitatea pe care o are fiecare dintre noi de a ne conecta la ea în clipele trecătoare cât durează inspirația. În momentul acela apare un foc, o flacără invizibilă, care te ațâță pe dinăuntru. Vino. O să-ți arăt ceva. Azi este ziua perfectă ca să vezi asta.

Bunicul José, care avea unul dintre chipurile acelea severe, cu barbă albă, lungă, și privire scrutătoare ce apar în portretele de pe clădirile oficiale, m-a tras după el cu afecțiune. M-a condus până în mijlocul parcului – acolo, în Dublin, încă se numește Grădina

Amintirii – și m-a făcut să cobor scara care duce spre monumentul cel mai emblematic de acolo. Era un fel de fosă cu baza în formă de cruce, în care un mic helește rectangular cu apă limpede, flancat de bănci din lemn, te invita să te așezi și să stai de vorbă.

În dimineața aceea, pe un fel de altar situat în partea opusă locului unde ne aflam, un bărbat îmbrăcat în negru ardea tămâie în fața unui zid. Era vorba despre o persoană robustă, lată în umeri, cu mâini cu degetele lungi și albe, care de la distanță păreau ale unui schelet. Spiralele de fum care ieșeau din tămâia arsă șerpuiau amuzante până la noi, umplându-ne de o aromă foarte asemănătoare cu aceea care mă catapultase până acolo, în trecut, de la Barcelona.

Marea sculptură a unor lebede trăgând spre cer de trupurile a trei copii – eu știam că erau copii morți – m-a impresionat. Erau *Children of Lir,* simbol al renașterii și al reînvierii în tradiția irlandeză.

— Cheia unei vieți fericite, dragă David, constă în a învăța să-ți dirijezi bine visurile. Viziunea. Să descoperi ce formă să dai acelui „nimic" care, în același timp, este „totul".

Cuvintele bunicului au fost spuse pe un ton foarte serios.

— Viziunea este ca acel ceaun magic din poveștile vechi ale acestei țări care se umple singur și este în stare să-ți sature apetitul și dorințele de-a lungul întregii vieți. Trebuie doar să-l găsești și să te asiguri că nu ți-l fură nimeni. Când vei face asta, acela va fi graalul personal care te va hrăni întotdeauna.

N-am știut ce să spun, așa că am tăcut și am lăsat privirea în jos.

— Îl vezi pe domnul acela de acolo? a zis ridicând brațul și arătând spre capătul parcului.

Am încuviințat. Când m-am uitat din nou la el, bărbatul își întrerupsese activitatea. Se ridicase în picioare, de parcă ne-ar fi auzit, și ne supraveghea de departe, în expectativă.

— Este un vechi dușman al familiei noastre. Poate cel mai rău pe care-l avem. Singurul care ne-ar putea fura totul. Chiar și viziunea.

— Îl… îl cunoști?

— Desigur, a răspuns bunicul, fără urmă de emoție. Într-un fel, eu l-am atras.

L-am privit pe bunicul meu ca și cum s-ar fi țicnit.

— Nu face fața asta, m-a mustrat. În Grecia s-ar spune că este un *daimon.*

— Un demon?

— Nu. Nu este un demon. M-a liniștit doar pe jumătate. Demonii i-a inventat Biserica pentru a-i speria pe credincioși. *Daimones* și *diabolus* nu sunt același lucru. Primii sunt un fel de emanații inteligente, care pun stăpânire pe sufletele persoanelor și le condiționează viețile dinlăuntru. La început, acționează ca

niște voci care-ți vorbesc din adâncul ființei tale. Cu cât o persoană este mai puternică și mai devotată, cu atât este mai puternic *daimon*-ul care o controlează. Ceea ce trebuie să știi, David, este că în unele ocazii aceste creaturi pot deveni vizibile și pot acționa în mod independent. Pitagora a susținut în școala lui că acei *daimones* superiori pot fi atât divini, cât și maligni. Sunt de obicei pozitivi atunci când rămân înlăuntrul tău, dar când ies la suprafață și sar dintr-un corp în altul… lucrurile se schimbă. Pot ajunge să trăiască în lumea oamenilor și să se dea drept oricare dintre noi. Dar înainte să se întâmple asta, doar câțiva dintre noi suntem în stare să-i vedem și să-i înfrânăm.

— Suntem? m-am bâlbâit.

— Doar cei care avem suflet de poet. Marele trubadur irlandez William Yeats i-a văzut. A avut de-a face cu ei. A ajuns să-i cunoască foarte bine. Și apoi a avertizat lumea într-una dintre scrierile sale că doar cei care nu au inteligență, nici înțelepciune le neagă existența. A încercat să-i avertizeze pe oameni. Asta facem toți cei care avem acces la acea percepție.

— Și… ce caută ăla aici?

Am arătat în față, fără să îndrăznesc să-l privesc.

— Acela care se află acolo este al meu… Un *daimon* care a stat în mine până când am reușit să-l dau afară și să devin independent de ceea ce-mi dicta el și care acum, exilat în lumea exterioară, vrea să-mi fure creativitatea. Lupt zilnic împotriva lui, ca să nu-mi fure tot.

— Și de ce vrea să ți-o fure, bunicule?

El mi-a dăruit atunci o privire condescendentă, în care se zăreau scântei ale unei îngrijorări îndepărtate.

— Vrea să recupereze ceea ce crede că-i aparține. Acea lumină interioară pe care a aprins-o la un moment dat în mine cu șoaptele sale și care acum strălucește fără intervenția lui.

— Dar este bine sau este rău? am întrebat tremurând.

Bunicul m-a privit, dăruindu-mi un zâmbet slab, apatic.

— Știi? Universul în care locuim se sprijină pe lupta opusurilor. Binele n-ar exista fără rău. N-ar exista lumină fără umbre. Bucurie fără tristețe. Sănătate fără boală. Iubire fără ură. Nici creativitate fără vid. Chestia aia de acolo se străduiește să mi se opună. Cu cât perseverez eu mai mult într-o idee contrară energiei sale, cu atât se va confrunta mai mult cu ceea ce sunt eu.

— Chestia aia? am repetat fără să înțeleg pe deplin. Ce vrei să spui? Nu crezi că este cineva real?

— Creatura aceea face parte acum din ceea ce ni se opune, David, mi-a explicat ridicând bastonul în direcția aceea. Dacă se află aici, este din cauză că nu vrea să ne apropiem de zidul acela. Nu vrea să-ți arăt ce este scris acolo. Să-ți transmit ceea ce se spune pentru tine pe acel perete. Partea proastă este că nu-l pot distruge. Ar fi ca și cum mi-aș omorî propria umbră. Mă tem, a adăugat, că-l vei vedea de mai multe ori în viața ta. La fel ca

străinul lui Mark Twain, îți va apărea de fiecare dată când vei fi pe punctul de a face un pas în direcția corectă. Cu fiecare ocazie va încerca să te facă să greșești, să te abată de la destinul tău. Nu uita asta și evită-l.

— Dar atunci, dacă nu este uman, ce este?

Am simțit un fior când m-am auzit spunând asta.

— Ți-am spus deja. Este un *daimon* superior. O idee care din când în când se strecoară într-un corp uman pentru a ne schimba destinul. Pentru a ne smulge lumina pe care o avem în noi.

Bunicul meu a enunțat acea definiție atât de convingătoare fără să-l piardă din vedere pe acel domn, ceea ce nu m-a liniștit prea mult. Am dedus că acela trebuia să fie modul său particular de a-l înfrâna. Și, ținându-l pe bunicul meu de mână, și eu i-am aruncat o privire acelui bărbat, cuprins de teamă. *Daimon*-ul, sau ce-o fi fost acela, avea capul acoperit cu o beretă ce abia lăsa la vedere un chip alb ca varul. Chiar mi s-a părut că disting la el niște brațe neobișnuit de lungi, care-i ajungeau aproape până la genunchi. De la distanța aceea mi-a fost imposibil să-i calculez vârsta, dar în schimb mi s-a întipărit în minte privirea pe care ne-a aruncat-o. Era rece. Neagră. Pătrunzătoare. Aproape că puteam să simt cum îmi pătrundea prin piele.

— Și ce face? am bombănit înlemnit.

— Încearcă să ne împiedice să ne apropiem de omfalo-ul din acest parc.

— De ce-ai zis că ne împiedică să ne apropiem?

— De omfalo, David. Este locul în care opusurile se ating. Unde energiile de semn contrar ale Universului pe care-l locuim devin tangibile din când în când și în circumstanțe speciale. Un punct geografic singular, unde este posibil să treci din lumea asta în cealaltă și invers. Ar trebui să-i studiezi pe întemeietorii filosofiei grecești. Cei mai mulți vorbesc despre acele omfalo. Se află pretutindeni, deși nu știm întotdeauna unde. Toate oracolele lumii antice protejau unul. Și la fel și majoritatea templelor. Arheologii cred că acele omfalo erau doar pietre magice, poate meteoriți căzuți din cer cu proprietăți extraordinare, dar nu este pe deplin așa. Un omfalo poate adopta orice formă. Poate fi o rocă, dar și un izvor, un turn, un orizont, o bijuterie sau o pictură…

— Și ce formă are omfalo-ul din acest loc, bunicule?

Auzindu-mi întrebarea, don José a renunțat pentru o clipă la expresia lui severă și s-a aplecat deasupra urechii mele.

— Aici ia forma versurilor pe care vreau să ți le arăt, a șoptit, înțelegi tu: niște cuvinte simple scrise pe piatră. I le citeam deseori bunicii tale.

— Serios?

— Da. Le știa pe de rost. De aceea știu că a trecut în „lumea cealaltă” fără probleme și că poate să se întoarcă oricând dorește.

Dar vezi? Acum, când vreau să ți le citesc, ca să nu-ți lipsească niciodată acea cheie, apare el…

— Și ce-ar fi să plecăm? am zis trăgându-l de mâneca hainei, mort de frică.

— Și ce-ar fi să-l înfruntăm?

N-am răspuns. N-am putut. Din cauza panicii, gâtul mi s-a uscat.

— Există un singur mod de a-l înfrunta.

— Nu te duce, bunicule…

Dar nu m-a luat în seamă. S-a desprins de mâna mea cu un gest brusc și, ca și cum ar fi întruchipat pe unul dintre eroii cărților sale, pironindu-și ochișorii pătrunzători asupra acelei umbre, s-a îndreptat hotărât spre ea. A înaintat spre centrul scării de acces la platforma pe care se afla umbra, fără să privească în urmă.

În momentul acela umbra s-a uitat din nou la noi, punându-se în gardă.

Eu am rămas în urmă. Palid. Neștiind ce să fac. Tot ce am reușit să disting a fost felul cum bunicul meu mergea spre el, ducându-și mâna la piept, ca și cum ar fi căutat ceva să-și pună la gât. Și trebuie să și-l fi smuls, pentru că, dintr-odată, ținea în mână ceva ce a făcut-o pe umbra aceea să dea înapoi. N-a spus niciun cuvânt. Doar i-a arătat chestia aia cu mâna stângă în timp ce, cu un gest lent, teatral, ridica mâna dreaptă cu degetele arătător și mijlociu înălțate spre cer.

Tremurând de frică, am închis ochii, am înaintat spre locul unde se afla bunicul și m-am agățat de haina lui.

Nu știu ce s-a întâmplat. Îmi amintesc doar că am strâns atât de tare din pleoape, încât durerea m-a făcut să le deschid brusc. Când am făcut asta, *chestia aceea* nu mai era acolo.

42

— David… David… Ești bine? Trezește-te, te rog!

Un murmur de cuvinte îndepărtate m-a smuls din acea amintire.

Am simțit o durere intensă de cap, aproape ca și cum cineva ar fi încercat să-mi secționeze creierul. Din instinct, mi-am dus mâinile la tâmple.

Poate că am întârziat să răspund. Nu puteam să articulez niciun cuvânt.

Am încercat o dată, de două și chiar de trei ori. Și, când în sfârșit am reușit să-mi fac coardele vocale să răspundă la ordinele mele, am descoperit că mă dureau și picioarele și că aveam spatele amorțit.

O constelație de chipuri îngrijorate pe care n-am fost în stare să le recunosc mă priveau de sus.

— Slavă Domnului, își revine.

Am distins vocea lui Pau.

— Ce… ce mi s-a întâmplat? Mă doare capul.

— Ai leșinat, fiule, m-a lămurit o altă voce.

— Am chemat o ambulanță, a adăugat o a treia.

— Pe căldurile astea…

„O ambulanță?”

Le-am rugat să anuleze acel apel. Nu voiam să mă văd într-o ambulanță nenorocită. Nu eram rănit. Aveam nevoie doar de puțin timp ca să-mi revin.

Atunci niște brațe puternice m-au ridicat până m-au adus în poziție verticală. N-am reușit să văd bine cine mă ajutase, dar am dedus că erau probabil unul sau mai mulți simpatizanți ai profesoarei Alessandra. Am auzit-o pe Pau spunându-le să nu-și facă griji, că eram cazați foarte aproape, la Catalonia Plaza, la baza colinei, și că ne puteam întoarce la hotel plimbându-ne liniștiți.

— Ce… ce mi s-a întâmplat? am repetat.

Dar în mijlocul acelui vacarm n-am reușit să înțeleg niciunul dintre răspunsurile primite.

Am luat loc cum am putut pe soclul micului heleșteu în care se revărsau apele a patru cascade impresionante, ce cădeau în fața Palatului Național. Încă eram ametit, deși, la fel ca Pau, aveam certitudinea că urma să-mi revin imediat.

— Respiră adânc. Cât poți de adânc. Ești un suflet foarte sensibil în corpul unui bărbat robust… a spus cu admirație cineva din spatele meu.

Când m-am întors, am descoperit-o pe Alessandra Severini.

— Nu-ți face griji. O să-ți treacă imediat. Cunosc simptomele astea.

— Ce…?

— Ne-am cunoscut ieri și te-am observat, m-a întrerupt. Îți amintești? Cum te cheamă?

— David… am șoptit.

— Eu sunt Paula, doamnă. Paula Esteve, a adăugat ea, fără să se îndepărteze nici măcar un milimetru de lângă mine. De fapt, vă căutam. Voiam să vorbim cu dumneavoastră, dacă aveți un minut.

— Știu despre ce vreți să-mi vorbiți. Clarvăzătoarea i-a tăiat calea, apropiindu-se de mine. Dar mai înainte va trebui să ne ocupăm de David. Te simți mai bine? Ce ai văzut? m-a întrebat. Pentru că ai văzut ceva, nu-i așa?

Mă simțeam atât de slăbit, încât n-am reușit să-i evit întrebările, așa că, fără să stau prea mult pe gânduri, i-am șușotit nu știu câte argumente fără nicio legătură între ele. În pripă, i-am vorbit despre omfalo. Despre bunicul meu. Despre bărbatul întunecat pe care tocmai îl văzusem și despre care – am tras aer adânc în piept – descoperisem brusc că mă însoțea din copilărie. Și chiar și despre versurile gravate pe un zid din Dublin… Ea a ascultat tot ce mi-a ieșit din gâtlej ca și cum chiar m-ar fi înțeles, deși ceva îmi spunea că nu pricepuse chiar totul. Era imposibil. Frazele mele erau bâlbâieli. Cuvintele mele țâșneau întretăiate, stângace, alcătuind fraze absurde și ininteligibile.

Încetul cu încetul, aroma dulceagă care se răspândea și atingerea ușoară a mâinilor ei așezate peste ale mele m-au ajutat să mă liniștesc.

— Nu-i nimic. În curând te vei simți mai bine, a promis.

Pau ne-a privit cu insistență.

— Sunteți sigură?

Îngrijorarea îi umbrea chipul.

— O, da, draga mea, absolut, a răspuns Alessandra cu un zâmbet balsamic pe chip. Cunosc bine aceste situații. Uneori, când se deschide o poartă ca aceasta, persoanele mai sensibile experimentează deconectări de la realitate. Este ceva normal. Cred că exact asta i s-a întâmplat prietenului tău. Dar nu este nimic grav. Nu-ți face griji.

— O poa-poartă? am șoptit uluit.

— Asta am spus, da, a recunoscut privindu-mă. Acest loc este o poartă. Un prag spre alte lumi. De ce crezi că se numește Font Magica, „fântâna magică”?

În minte mi-a apărut brusc ghicitoarea pe care a născocit-o Eduardo Mendoza pentru romanul lui *La ciudad de los prodigios*[17]. Dar, mai ales, aluziile la acea Barcelona pentru care s-a ridicat acel monument.

— Am crezut că asta s-a construit pe-pentru… am șovăit… pentru Expoziția Universală din 1929.

Alessandra, neștiind ce-mi trecea prin minte în acel moment, m-a încurajat să vorbesc în continuare.

— Pre-presupun că trebuie să i se fi dat numele acela pentru că în acea epocă șuvoaiele de apă și spectacolele în care se îmbinau luminile și tehnica li se păreau magice barcelonezilor…

Profesoara a zâmbit și mai binevoitoare.

— Asta cred cei mai mulți, David. Dar mă tem că acela este doar răspunsul exoteric. Cel comun.

— Dar mai există unul, nu-i așa? Unul mai… ezoteric, a intervenit Pau, care ne asculta cu atenție.

— Desigur, a recunoscut Alessandra. Familia mea a aparținut burgheziei care a reorganizat colina Montjuic pentru acea expoziție. După cum spune prietenul tău, anii douăzeci au fost cei ai marilor mașinării, ai telegrafului, ai electricității. Totul părea magic, ce-i drept, dar strămoșii mei au fost și niște oameni profund religioși. Aproape mistici, aș spune. Și n-ar fi confundat o mândrie tehnică cu o putere invizibilă. Dacă ați fi fost ieri la conferința mea, ați fi știut deja asta.

— Am fost, a răspuns Pau. Mi s-a părut fascinantă.

— Serios?

— Da. M-a surprins mult să vă aud spunând că Gaudí, Dalí sau acei arhitecți celebri ai Barcelonei de la începutul secolului iubeau atât de mult ceea ce este ocult, a zis. Întotdeauna înalta societate mi s-a părut foarte atașată de catolicism, nu foarte interesată de „puterile invizibile”.

— Tu ai citit Biblia, draga mea? I-a zâmbit cu o urmă de ironie. Te întreb pentru că este plină de aluzii la locuri puternice. De la Muntele Sion, unde a fost ridicat Templul lui Solomon, până la Tabor, unde Hristos s-a transfigurat în lumină.

— Așa este. Aveți dreptate, a recunoscut Pau.

— Să crezi în acele lucruri face parte din ADN-ul Occidentului. De aceea n-ar trebui să mire pe nimeni că ceea ce pretindeau strămoșii mei a fost să marcheze pentru viitoarele generații un loc care să inspire, o piață înaltă, un altar de unde orașul să nu piardă niciodată contactul cu lumea spirituală. Un altar pentru sacrificii. A fost ca și cum ar fi lăsat întinsă, în mod permanent, o „scară a lui Iacov” pe care să se poată urca spre suprem.

„Un omfalo”, m-am gândit în timp ce mă luptam cu o înțepătură ușoară de durere.

Capul îmi zvâcnea. Îmi era greu să urmăresc direcția în care o luase conversația. În momentul acela tot ce-mi doream era să închid ochii și să plec de acolo. Dar Pau o privea fascinată pe profesoara Alessandra, cerându-i tot mai multe explicații.

— Și pentru ce ar fi vrut să construiască așa ceva? a întrebat.

— Foarte simplu, a zis Alessandra misterioasă, plimbându-și mâna prin păr. Cu toții aveam nevoie de acel canal de comunicare! Poate că nu individual, dar ca specie, da. Din noaptea timpurilor, draga mea, toate civilizațiile s-au sprijinit într-un fel sau altul pe conexiunea lor cu acel „ceva” sublim, care

le-a făcut mărețe. Cei din Antichitate știau că în invizibil se află sămânța a tot ce este vizibil. Din acest motiv au zeificat dragostea, viața sau înțelepciunea și au marcat prin clădirile lor de piatră, prin simbolurile sau prin operele lor de artă locurile în care acele forțe invizibile se simțeau cu mai multă intensitate.

— Artă pentru a comunica cu supremul, a repetat Pau, ca și cum ar fi avut nevoie să asimileze acel răspuns. Asta v-a întrebat Guillermo Solís când a venit să vă vadă, doamnă profesoară?

Alessandra Severini, al cărei chip avusese, până în acel moment, o expresie blândă, s-a încordat ca un arc.

— Guillermo Solís…

Chiar și vocea i-a devenit mai ascuțită.

— Ieri, în cadrul conferinței dumneavoastră, ați menționat picturi pe care el le cerceta… a spus Pau.

— Așa este. Iar voi i-ați strigat numele în mijlocul tumultului care s-a creat la ieșire. A fost o imprudență.

— Avem nevoie să știm ce v-a spus despre picturile de la Muzeul Național de Artă din Catalonia. Ieri v-ați început discursul cu una dintre ele.

— M-a rugat să-l ajut să le studieze, dar cred că nu vă pot vorbi despre acest subiect fără acordul lui.

— Este mort, a trântit Paula.

— Știu.

Ochii clarvăzătoarei au căutat unde să se pironească, rătăcind într-un punct dincolo de interlocutoarea ei.

— Am aflat acum. De fapt, acum înțeleg de ce îl tot văd de ceva vreme în spatele tău. Și spune… A închis ochii. Îmi spune că ar trebui să plecați de aici în goana mare.

43

Jurnalele Graalului
Intrarea 5. 5 august, ora 15:50
Administrator

N-am văzut niciodată pe nimeni atât de afectat de pierderea unei cărți vechi cum a fost părintele Fort.

Tocmai am ieșit din biroul lui și am dat fuga în piața primăriei, care nu este foarte departe, ca să spargem WiFi-ul acesteia – destul de puternic, apropo – și să vă povestim ce ni s-a întâmplat. Este halucinant.

După ce am stat la comisariat ceva vreme – unde aproape că au râs de noi pentru că am denunțat furtul unei cărți din anii șaizeci –, ne-am dus să-i povestim totul proprietarului legitim. Bărbatul a făcut ochii cât cepele, dar și mai uimit a fost să afle că presupușii hoți au fost doi băieți atât de tineri.

— Nu vedeți că asta n-are niciun sens? ne-a spus alarmat. Un hoț nu intră niciodată în catedrală. Nu plătește un bilet de intrare pentru a pătrunde într-un loc care aproape întotdeauna este pustiu… și nu fură o carte! O geantă, un aparat foto poate… dar o carte, nu!

— Doar dacă nu cumva… se pregătea să-i dea replica Luis.

— Doar dacă nu cumva știa exact ce lua… Și de ce anume vă lipsea.

Ne-a străpuns cu privirea.

Părintele Fort ne-a adresat o altă grimasă severă înainte de a recunoaște că, deși rar, acel exemplar din *Sfântul Potir al Catedralei din Valencia,* scris de doctorul Beltrán, nu era cu neputință de găsit la anticariate.

— Știți ce-l făcea unic? a adăugat. Era însemnat cu creionul de însuși Beltrán, cu modificări și corecturi care acum s-au pierdut.

Atunci Fort s-a încruntat, dezvăluindu-ne un alt aspect pe care nu-l știam: în ultimele luni, biserica fusese ținta altor furturi de documente similare, ca și cum cineva ar fi fost interesat ca istoria potirului să dispară. Niciunul dintre furturi n-a fost extrem de grav. Opuscule lipsite de importanță, cărticele editate pe plan local și cu tiraj redus ce conțineau relatări despre influența graalului din Valencia în pictură sau despre felul cum a fost salvat de campaniile de distrugere de obiecte religioase din timpul Războiului Civil Spaniol. Dar cel mai mult îl supăra faptul că acele furturi începeau să afecteze fondurile propriei biblioteci a consiliului municipal… și al nostru a fost ultimul furat.

Luis și-a cerut scuze și s-a oferit să caute alt exemplar pentru a-l înlocui cât mai repede, dar, amintindu-și că ar fi bine să vă împărtășim pericolul de a crede într-un graal prea eteric, a

profitat de circumstanță pentru a insista din nou asupra a ceea ce Guillermo descoperise în acea operă.

Urma să avem parte de o surpriză.

— Don Jaume, l-a interpelat Luis foarte serios, Guillermo era prietenul nostru. Vrem să știm cine sau ce l-a ucis și credem că asta are legătură cu ceea ce a căutat aici. Chiar nu ne veți ajuta?

Credeam – jur! – că preotul avea să se ridice de la masa lui și avea să ne gonească de acolo, dar, în loc să reacționeze așa, am observat cum se îmblânzea și începea să se împace cu ideea.

În cele din urmă, ne-a povestit tot. Sau, cel puțin, așa cred.

Conform spuselor sale, Guillermo a sosit la catedrala din Valencia în urmă cu două luni, fascinat de ideea că potirul era alcătuit în realitate din două strămini din piatră.

— Eu n-am dat niciodată o importanță deosebită materialului din care era făcut, a recunoscut părintele, până când mi-a zis că cercetarea lui făcea parte dintr-un proiect de care studia de ceva timp izvoarele graalului. Iar pentru grupul lui de investigații acest lucru era esențial.

— Da, și noi suntem implicați în același proiect, a recunoscut Luis, disimulând surprinderea noastră la auzul acestei afirmații. Și bănuiesc că v-a vorbit despre Chrétien de Troyes, desigur.

— Mi-a vorbit despre el, într-adevăr. A spus că trubadurul acela n-a descris niciodată exact graalul. Că nu și-a încheiat lucrarea și că doar unul dintre adepții săi, alt poet care a trăit nu departe de orașul său natal, Troyes, a dat, în sfârșit, detaliul exact al naturii graalului.

Eu și Luis ne-am uitat unul la altul. La Muntele Artificial am trecut în vârful picioarelor peste tema continuărilor cărții lui Chrétien, așa că ne-am pregătit să-l ascultăm.

— Textul care dezvăluie din ce este făcut graalul este un alt poem medieval. A fost scris la mai puțin de douăzeci de ani după *Li contes*. Este vorba despre opera unui trubadur din Bavaria, pe nume Wolfram von Eschenbach. *Parsifal* este titlul poemului, îl știți?

Eu nu citisem niciodată nimic de Von Eschenbach, doar îi auzisem numele menționat de doamna Victoria, dar Luis știa că acea carte fusese sursa de inspirație pentru una dintre cele mai faimoase opere din toate timpurile: *Parsifal* de Wagner.

— Și acolo se menționează din ce este făcut graalul? a întrebat.

— Mă rog… Von Eschenbach a fost la fel de ambiguu precum Chrétien când a fost vorba să ne spună cum era exact graalul, a continuat părintele Fort. Citind poemul, ai impresia că obiectul acela este atât de sfânt, atât de inefabil, încât a-l descrie este ca și cum l-ai mânji. Dar, cu toate acestea, oferă o pistă fundamentală: spune că graalul este făcut din piatră.

— Din piatră?

Eu și Luis am înțeles imediat cât de important era detaliul acela.

— O piatră căzută de pe fruntea lui Lucifer, ca să fim mai exacți. Cu alte cuvinte, poate fi periculoasă, dacă nu este mânuită cu grijă.

Părintele Fort s-a apropiat atunci de o etajeră cu geamuri pe care o avea într-o parte laterală a biroului său auster și a scos de pe unul dintre rafturi o ediție a poemului *Parsifal* al lui Von Eschenbach. Volumul era presărat cu post-it-uri colorate.

— Guillermo mi-a dăruit acest exemplar, a spus cu o umbră de nostalgie. Puteți să aruncați o privire. Totul se află acolo.

Eu și Luis ne-am petrecut ceva timp sărind de la un marcaj la altul.

— *Parsifal* a fost primul text care s-a scris pentru a completa aventura lui Chrétien, ne-a explicat Fort când a văzut că am ajuns la final. După cum ați citit la acel însemn mare, roșu, Von Eschenbach descrie vizita lui Perceval la misteriosul castel al graalului în termeni aproape identici cu cei ai lui Chrétien, dar adaugă detalii savuroase, ca de exemplu faptul că acel obiect este în realitate o *lapis exillis* (o piatră) care „le oferă ființelor umane o asemenea forță vitală, încât carnea și oasele lor reîntineresc imediat". Și mai spune că în fiecare Vineri Sfântă se așază pe el un porumbel care aduce o jertfă și că îl păzesc cavalerii templieri într-o fortăreață ascunsă într-un munte numit Montsalvat, în apropiere de *Terre Salvaesche,* pământul salvat.

Luis și cu mine ne-am privit nedumeriți.

— Dar lucrul cel mai impresionant din acea carte nu constă în indiciile sale profunde și detaliile noi, ci în faptul că încheie peripețiile lui Perceval după ce acesta vede graalul și aproape înnebunește pentru că n-a știut să întrebe ce era. Von Eschenbach ne dezvăluie că personajul nostru va reuși să-l reîntâlnească pe Regele Pescar, despre care vom descoperi că se numește Anfortas, și va reuși să-i pună întrebarea pe care nu i-a formulat-o prima oară. Această întrebare îl va salva de boala lui și îi va asigura nemurirea, deși fără să explice cum.

— Aici apar multe nume proprii și de locuri, a observat Luis. N-a făcut nimeni o hartă cu toate acestea?

— Colegul vostru Guillermo cu asta se ocupa. Era convins că toate acele nume, de la Montsalvat până la Anfortas, erau adaptări ale unor toponime și nume de familie spaniole.

— Spaniole? Menționează în mod expres Spania? am spus, amintindu-ne ceea ce citisem în mesajul de ieri al doamnei Victoria și de acel părinte Sangorrín din Jaca.

— Von Eschenbach menționează de mai multe ori țara noastră, a consimțit. Povestește că a reușit să completeze peripețiile lui Chrétien mulțumită unui anume Kyot din Provence, un trubadur care, la rândul lui, le-a cunoscut datorită unei cărți scrise în arabă pe care a găsit-o în Toledo. Iar despre acel Kyot mai dă chiar și

încă o pistă: îl numește „ducele Kyot din Catalonia”. Da. În mod cert, cheia se află în Spania.

Montsalvat?

Pământul salvat?

Anfortas?

Toledo?

Catalonia?

Acum, cu permisiunea lui lady Goodman, suntem siguri că am dat peste ceva care depășește mitul. Dacă ceea ce ne-a spus părintele Fort este adevărat, pare clar că textele literare care „au conceput” graalul și care sunt atât de prețioase s-au creat pentru a spune ceva ce s-a întâmplat cu adevărat în Peninsula Iberică. Orice medievist știe că era o practică comună să deghizezi istoria în poeme, inventând locuri și nume care să le ascundă pe cele autentice, cu scopul de a face să circule anumite idei fără teama de a suferi represalii. Anfortas și Perceval ascund sigur identități spaniole. Montsalvat și *Terre Salvaesche* trebuie să fie, în consecință, toponime de-ale noastre. Dacă le-am descifra și le-am localiza, am putea să le suprapunem istoriei regiunii, lucrurilor pe care Guillermo le-a descoperit înainte de a muri, și, cu siguranță, ar trebui să recunoaștem că graalul din piatră din Valencia este ceea ce căutăm.

Luis, care, după cum vă puteți imagina, este entuziasmat de toate astea, n-a vrut să plece fără să-i pună părintelui Fort întrebarea-cheie:

— Așadar, ce avea de gând să facă Guillermo cu graalul, mai exact?

— Oh, lucrul acela…

Preotul s-a foit la biroul său.

— Nu va afla nimeni în afara grupului nostru de lucru, a insistat Luis. Vă dau cuvântul meu.

— Bine, bine. A făcut un gest teatral. Este o nebunie, dar…

— Ce nebunie?

Ochii lui Luis au strălucit.

— Guillermo a vrut să aibă graalul în mâinile sale pentru a examina un detaliu care, de obicei, trece neobservat și pe care doctorul Beltrán îl descrie în cartea sa.

— Care? am întrebat amândoi odată, nerăbdători.

— Este ceva ce… a șovăit, ceva ce Beltrán a găsit pe a doua strachină când a examinat-o. Conform lui, recipientul acela este un obiect mai modern, poate din epoca musulmană, cioplit pentru a fi transformat în cupa care este astăzi și pentru a-i putea aplica perlele, rubinele și smaraldele.

— Înțeleg, dar ce a găsit la acea strachină? am insistat.

— Are o inscripție pe una din părți, a spus.

— O inscripție… Vă referiți la un text? La un mesaj?

— Da, exact, a confirmat. Se pare că este ceva scris în caligrafia cufică, cea mai veche formă de scriere arabă din câte se

cunosc.

— Dar… asta este absurd! Ce caută un text arab pe graal? am întrebat.

— Nu este absurd. Dimpotrivă. După părerea lui Beltrán, acea a doua strachină ar putea fi un obiect de proveniență musulmană, capturat poate în vreuna dintre incursiunile creștine din Evul Mediu în teritoriile peninsulare dominate de islam. Și, considerându-l de valoare, l-au adăugat ca picior pentru potir…

— Aceasta este doar o presupunere, firește, am zis.

— Dar se știe ce spune? A fost tradus? a insistat din nou Luis, mai practic cu privire la astfel de lucruri.

— Oh, da. Desigur. Beltrán a făcut o treabă foarte bună. Spunea asta în cărticica lui. Și este exact ceea ce l-a impresionat pe prietenul vostru.

A luat atunci o foaie pe de biroul lui și, din memorie, a făcut niște mâzgălituri ininteligibile.

— Aceasta este inscripția.

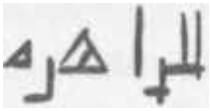

— Ce înseamnă?

— Spune *li-Izahirati,* „cel care strălucește”. Sau, poate, „pentru cel care strălucește”. Guillermo își dorea să găsească un mod de a face ca strachina veche, cea din partea de sus a potirului, să strălucească din nou.

Eu și Luis n-am știut ce să spunem. Ne-am amintit, ce-i drept, că Chrétien descrisese graalul ca pe „ceva” în stare să facă lumânările din sala de petreceri a Regelui Pescar să-și piardă strălucirea și ni s-a făcut părul măciucă.

— Vedeți că este o nebunie?

44

— Guillermo… L-a văzut pe Guillermo…!

Cuvintele lui Pau au sunat ca un gâfâit. Nu mai avea aer. Agitată, strângea din pumni și avea ochii atât de larg deschiși, încât păreau să-i iasă din orbite. De vină era acea fugă absurdă pe care o începusem, urcând muntele, la auzul ordinului profesoarei Alessandra de a o lua la goană de acolo. Ea hipnotizată, eu mai amețit decât oricând din cauza leșinului, am căutat refugiu la una dintre cotiturile ultimei porțiuni a urcușului, chiar înainte de a ajunge la Palatul Național.

— Liniștește-te… Uneori, se spun lucruri fără sens… i-am zis.

— Și nu am… întrebat-o…de ce Guillermo… se întâlnea cu ea.

Paulei îi era greu să respire. Sufocată, aplecată deasupra abdomenului, dăduse drumul gențiii sale și avea o privire rătăcită.

— O să facem și asta, liniștește-te, am șoptit, căutând ceva care să o relaxeze, în timp ce-mi reveneam și eu. Cât despre faptul de a vedea morți… am zâmbit, mi se pare o idee foarte mexicană. Dacă Juan Rulfo ar trăi, sigur ar scrie un roman pe tema asta.

— Nu este amuzant, David… a protestat. Aici se întâmplă lucruri foarte ciudate.

— Spui asta din cauza Alessandrei. Chiar că este ciudată, așa e.

— Nu, m-a întrerupt. Spun asta din cauza ta.

Am privit-o absolut nedumerit. Ea s-a ridicat în capul oaselor.

— Pentru numele lui Dumnezeu, David! Când ai leșinat acolo, jos, ai început să bâigui. Spuneai ceva despre un demon. Și nu mai știu ce despre o grădină. M-ai speriat, știi?

Habar n-aveam că vorbisem cu voce tare.

— Pune-te în locul meu, a continuat, fără să renunțe la expresia îngrijorată de pe chip. Mai întâi au fost crizele doamnei Victoria, iar acum punem piciorul în locul ăsta și faci și tu o criză. Am de ce să-mi fac griji, nu ți se pare?

Paula, care-și recăpătase deja răsuflarea, nu a șovăit să mă întrerupă din nou când am încercat să intervin.

— Tu ești bine? Ești sigur că nu vrei să te vadă un medic?

Îngrijorarea ei părea sinceră.

— Nu, nu… Nu-i nevoie. N-am mai pățit niciodată așa ceva, i-am zis în chip de scuză. Cu siguranță, a fost de la tămâia Alessandrei. Asta a fost, am dedus. Tămâia m-a făcut să-mi pierd cunoștința, apoi m-am văzut în alt loc și…

— Stai o clipă. Pau m-a oprit, mirată. Îți amintești ce ai văzut?

— Da, desigur.

I-am povestit cât am putut în acel moment: că simplul fapt de a fi auzit cuvântul *omfalo* mă transportase în perioada în care

locuiam cu bunicul meu în Dublin. Și i-am explicat că acesta, a doua zi după înmormântarea bunicii Alice, voise să mă ducă într-un parc unde exista un zid cu niște versuri gravate.

— M-am cufundat în meditație. Asta a fost tot. A fost ca și cum aș fi auzit un fel de „Sesam, deschide-te” și o breșă mi-ar fi despicat mintea, lăsând să iasă acea amintire.

Dar Pau s-a oprit asupra unui alt detaliu.

— Ai zis că ai văzut niște versuri? Ce versuri?

— Erau înscrise pe metal, în parcul din fața casei noastre, în Dublin. Grădina Amintirilor.

— Parcul vostru se numea Grădina Amintirilor? a întrebat din ce în ce mai agitată. Ești sigur?

— Exact… da. *The Garden of Remembrance.* Dar ce tot îmi pui atâtea întrebări?

— Păi, asta este… extraordinar, a murmurat. Trebuie să vezi ceva!

Pau și-a luat geanta și a răscolit frenetic în ea.

— Doamna Victoria mi-a înmânat la Madrid ceva să-ți dau, a explicat răscolind neîncetat în adâncul genții. Mi-a spus să o fac într-un moment liniștit din timpul călătoriei. Și aveam de gând să o fac, David, îți jur, doar că azi-noapte, cu tot ce s-a întâmplat, am uitat.

A scos atunci un plic gros. Era dreptunghiular, mic, legat cu mai multe elastice. Părea foarte vechi, aproape ca și cum tocmai l-ar fi scos din sertarul unui anticar.

— Sunt fișele bunicului tău, a recunoscut puțin îmbujorată, scoțând din el un teanc de cartonașe gălbui cu marginile jerpelite. Victoria s-a gândit că ți-ar putea fi de folos.

N-am știut ce să spun. Aproape că uitasem de existența acelor fișe.

— Nu vreau să par vreo băgăcioasă, a continuat în timp ce le amesteca, dar azi-noapte, fiindcă nu reușeam să dorm, mi-am ocupat timpul aruncând o privire asupra lor și una dintre ele mi-a atras atenția…

— Serios?

— Da. Absolut. Se oprise asupra uneia mâzgălite pe ambele părți. Uite. Asta este: „Grădina Amintirilor”. Bunicul tău a intitulat-o astfel.

Mi-a întins-o. Era, într-adevăr, la fel cu aceea pe care mi-o arătase la Madrid, în ziua în care ne-am cunoscut. Am recunoscut pe fișă scrisul alungit și meticulos al bunicului și câteva cifre. Includea un mic desen pe care imediat l-am identificat ca fiind o hartă a parcului. În partea dreaptă sus, lângă un X cu majusculă, am putut să citesc fără efort: „Sursa: Grădina Amintirilor”. Și sub notița aceea, un nume propriu, Liam Mac Uistin. Și niște versuri. Versurile.

— Mac Uistin… am murmurat încercând să dau sens acelui nume.

— Mi s-a părut atât de ciudat că bunicul tău a pus acea referință, încât azi-noapte, cu telefonul meu mobil, l-am căutat pe Google pe tipul ăla, a zis Paula arătând spre cartonaș.

— Ah, da?

Un presentiment ciudat m-a făcut să strâng și mai tare fișa în mâini.

— Și ce ai aflat?

— Nu prea multe. Liam Mac Uistin este un scriitor ceva mai tânăr decât bunicul tău. Încă trăiește. În Irlanda este considerat un expert în tradiții celtice. De asemenea, este autorul versurilor din Grădina Amintirilor din Dublin. Cu siguranță, aceleași pe care don José Roca a vrut să ți le arate în acea zi și n-a putut.

— Mă surprinde că ești atât de sigură. Ar putea să fie vorba despre orice altă inscripție.

— Sfântul Google nu dă greș, David. O plimbare virtuală prin parc mi-a fost de-ajuns ca să aflu că sunt singurele versuri gravate acolo.

Am rămas absorbit de caligrafia bunicului meu. Scrisese poemul acela de trei ori – în irlandeză, în engleză și în spaniolă –, umplând cele două fețe ale fișei. Pe lângă mica hartă, numele poetului și versurile, cuvântul care ieșea cel mai mult în evidență din conținutul fișei era *sursă.* Dar sursă pentru ce?

— Versurile sunt inspirate din vechi legende ale insulei.

Pau s-a sprijinit atunci de umărul meu, ca să le citească împreună cu mine.

— Este ciudat că menționează o sursă, am murmurat meditativ, având senzația că urma să descoperim ceva important. Și faptul că acum spui despre vechile legende. În tradiția celtă păgână se vorbea deja despre ceva asemănător cu graalul.

Paula m-a invitat să continui.

— În texte celtice cu mult anterioare picturilor din Taüll se menționa un anumit ceaun magic, despre care se credea că includea totul, potolea foamea și îngăduia chiar și învierea morților, am zis rememorând cuvintele lui José Roca din grădină. Iar acum îmi amintesc că-mi este cunoscut numele Mac Uistin. Este un poet care iubește tradițiile folclorice irlandeze. Are o carte despre „ceaunul lui Dagda”. În ea se relatează povestea unui recipient care, precum cornul belșugului de la greci, nu avea fund. Un fel de strachină miraculoasă.

— Păi, ce coincidență să apară acele versuri în timpul transei tale, nu ți se pare?

— Ba da, am acceptat stânjenit. Dar aici, am spus indicând versurile de pe fișă, aici nu se menționează în mod clar graalul. Poemul acesta este despre altceva.

— Mi-am dat deja seama de asta. A zâmbit. Vorbește despre viziune. Repetă mult asta. Viziunea. Dar și asta are farmecul ei. „În obscuritatea disperării am avut o viziune…”, a început să

citească, „… în deșertul deznădejdii am avut o viziune”. David… Asta, într-un fel, pare că vorbește despre noi.

În timp ce examinam iar fișa, ea a insistat.

— Nu-ți dai seama? a repetat. Am venit să ne întâlnim cu o clarvăzătoare, tu intri într-o transă foarte ciudată și ai un fel de viziune. Acum găsim aceste versuri care vorbesc despre acest subiect și ne vom întoarce la un muzeu plin de picturi elaborate de vizionari… Eu nu cred că toate astea sunt o simplă coincidență. Ceva sau cineva vrea să ne transmită un mesaj.

— Îmi aduci aminte de Yeats, marele poet irlandez, am murmurat, evocându-l pe bunicul meu și acordându-mi timp ca să evaluez acea listă de coincidențe. Yeats, la fel ca tine, era, de asemenea, fascinat de ceea ce este vizionar. Privirea interioară. Chestiile alea.

Pau m-a privit fără să-și dea seama unde voiam să ajung.

— În biografiile sale se relatează că soția lui a fost un medium important, am continuat. Un fel de Alessandra. De fapt, se spune că ea i-a dictat în timpul unei transe ceea ce avea să fie unul dintre cele mai faimoase poeme ale lui. L-a intitulat, de asemenea, ce ciudat, „Viziunea”.

— Viziunea…

Chipul lui Pau s-a luminat.

— Yeats a susținut până în clipa morții că acele versuri au fost elaborate pe „lumea cealaltă”. Dar a mai spus ceva. Că soției lui i-a fost foarte greu să le primească, de parcă ar fi trebuit să lupte împotriva unei forțe care se încăpățâna să le intercepteze. Să distrugă acel canal creativ în care mintea sa se conecta cu o sursă superioară.

— La ce te referi mai exact?

Expresia binevoitoare a Paulei a durat puțin.

Am simțit o strânsoare în gât. Un nod pe care l-am eliminat tușind. Bunicul menționase ceva în timpul leșinului meu, ceva ce nu reușisem să înțeleg pe deplin și care acum, brusc, căpăta un oarecare sens. L-a numit „daimon”. Un termen de origine greacă pentru a se referi la o forță obscură, o voce capabilă să se materializeze și să se opună progresului ideilor noastre. Creativității noastre. Și Yeats îl menționa.

— Știi cum l-a numit el?

Paula, intimidată de ceea ce tocmai auzise, a clătinat din cap.

— Frustratorul, am zis.

Pronunțându-l, eu însumi am evaluat acel nume ca un expert care are în față o piatră prețioasă. Era vorba despre un termen încărcat de rezonanțe obscure. Un cuvânt perfect pentru a defini acele creaturi de care se temea atât de mult bunicul, pentru că el credea că-i puteau fura inspirația. Pentru un moment, am recunoscut în bărbatul îmbrăcat în negru care ne urmărise de la Madrid, în „străinul misterios” al lui Twain, în „necunoscutul din Poseidonia” despre care vorbea Parmenide și în *daimon*-ul

bunicului meu una și aceeași persoană. În clipa aceea, ivite parcă din neant, mi-am amintit cuvintele pe care într-o zi mi le spusese bunicul José: „Ferește-te de străinii misterioși, David. Sunt teribili. Întotdeauna stau la pândă. Întotdeauna".

— Dumnezeule… a murmurat Paula, străină de toate acele gânduri ale mele. Doamna Victoria mi-a spus asta în Madrid. Tu… tu ești un medium. Ești în stare să recunoști *daimonii* la fel ca bunicul tău. Ești în stare să sesizezi obscurul de îndată ce-l vezi.

Cuvintele ei, rostite cu o admirație temătoare, mi-au provocat o profundă indispoziție.

— Doar am leșinat, Pau. Și poate că mi-a venit în memorie o amintire uitată. Atâta tot.

— Eu nu văd lucrurile așa, David.

O nouă umbră de neliniște i-a întunecat chipul.

— Mi se pare că în toată povestea asta viziunea ascunde o cheie. Nu crezi că ar trebui să-i povestim asta cât mai repede doamnei Victoria?

— Nu știu… poate că mai întâi ar trebui să mergem să o vedem pe doamna Cortil, am propus, încercând să mai amân puțin o explicație precum aceea, pentru care nu mă simțeam pregătit. Muzeul la care lucrează este chiar aici și avem câteva întrebări noi să-i punem.

Pau a ridicat capul și și-a dat seama că, într-adevăr, fațada maiestuoasă a muzeului MNAC era la doar câțiva metri de noi.

— Ai dreptate, a acceptat. Îi putem scrie mai târziu doamnei Victoria.

45

Am ajuns la intrarea Muzeului Național de Artă din Catalonia cu puțin înainte de ora trei după-amiaza. La recepție am găsit mai multă agitație decât ne așteptam la ora aceea, în plină vară și având în vedere că unele dintre cele mai bune plaje ale Mediteranei atrăgeau hoarde de turiști la numai câțiva kilometri depărtare. Clădirea era ticsită de lume, ca și cum s-ar fi sărbătorit ceva. Zona scanerelor de siguranță și casele de bilete erau luate cu asalt de un tumult de vizitatori zgomotoși care păreau… supărați. Asta ne-a mirat. Din cine știe ce motiv, nu li se permitea intrarea în clădire, iar asta îi înfuriase.

— Și recepționera de ieri? a șoptit Pau, întinzând gâtul pentru a încerca să afle ce se întâmpla.

Dar fata cu *piercing* în nas nu era la postul ei. Croindu-ne drum, am descoperit că o înlocuise un bărbat cu uniforma albastră a celor de la *Mossos d'Esquadra*[18], ce părea să examineze camerele de supraveghere. Agentul părea nervos. Unul dintre paznicii muzeului dădea imaginile una câte una în timp ce bărbatul acela le scruta cu profesionalism. În spatele lor, în picioare, alți doi indivizi, în costum, priveau în toate părțile, ca și cum ar fi pierdut ceva.

— Îmi pare rău, nu puteți să stați aici, ne-a avertizat un al treilea bărbat, indicându-ne ușa. Închidem. Trebuie să părăsiți zona asta.

Aruncând o privire în jurul nostru, ne-am dat seama că trei patrule și o ambulanță de la urgențe luaseră cu asalt zona parcării celei mai apropiate de intrarea în MNAC. Ideea unui furt – primul lucru la care ne-am gândit – s-a risipit chiar în clipa aceea.

— Ne întoarcem la hotel? a propus Pau pe un ton șoptit. O putem suna pe doamna Cortil și să ne întâlnim cu ea mai târziu.

N-am răspuns. Pe de o parte, mă tenta ideea de a mă întoarce în camera mea și de a mă lungi puțin, dar mă temeam că aveam să ajungem din nou în fața laptopului scriind pentru forumul nostru despre experiența mea la Font Magica. Am convins-o pe Pau să așteptăm în preajma clădirii și să încercăm să o localizăm pe Beatrice Cortil.

A acceptat.

Privirea mi-a rătăcit peste imensitatea care se deschidea în jurul nostru. Clădirea care adăpostea marile colecții de artă din Barcelona se dovedea deja surprinzătoare. Dacă în urmă cu o zi îmi adusese aminte de Capitoliul din Washington, acum, în timp ce ne hotărâm să o înconjurăm mergând pe jos, ca să ne pierdem timpul cumva, mi s-a părut un fel de catedrală uriașă, o nouă bazilică a Sfântului Petru. Un templu căruia, din cine știe ce motiv, îi fuseseră deschise căi de acces pe fiecare dintre fațadele sale, ascunse în spatele unor pâlcuri mari de copaci. Din câte am

văzut imediat, era vorba despre intrări liniștite, fără pază, aproape întotdeauna blocate. De aceea ultima dintre ele – pe care am descoperit-o când mai aveam puțin și terminam primul tur al palatului – ne-a atras atât de mult atenția. Era intrarea de pe fațada nordică. Ușa era larg deschisă și, în momentul acela, o dubă a unei firme de servicii funerare ținea portierele deschise spre intrarea în clădire și primea o targă cu o siluetă nedeslușită acoperită cu o folie din plastic.

Ne aflam la o distanță de numai cinci metri și nu era nimeni în jur. Câteva secunde mai târziu, vreo șase agenți au țâșnit din pântecul clădirii. Se mișcau neliniștiți și priveau în toate părțile.

— Liber! l-am auzit strigând pe primul.

De îndată ce i-am văzut, din instinct, ne-am adăpostit în spatele unui vehicul pentru distribuție parcat în apropierea noastră. Escorta înaintase câțiva metri, ca să aibă o mai bună vedere asupra zonei, și, fiindcă noi stăteam mai în spate, nu ne-a descoperit. Când au considerat că zona era sigură, paznicul – un tip uriaș, tuns periuță și având o cască la urechea stângă – a făcut un semn dubei să pornească. Șoferul a ieșit dintr-un con de umbră și a mișcat-o încet.

Chiar când a pornit-o pe drumul de coborâre a muntelui, am mai distins ceva.

Un nor de praf îndepărtat a făcut loc unui Audi A4 negru, care a trecut în viteză pe lângă vehiculul funerar. I-a făcut un semn cu farurile și s-a îndreptat direct spre grupul de polițiști. Era un vehicul civil, fără însemne distinctive, cu o sirenă portabilă atașată de acoperiș. Șoferul a oprit brusc la doar zece metri de ascunzătoarea noastră. Atunci, de pe scaunul copilotului, a țâșnit o figură familiară.

Un bărbat cu o constituție robustă, chip alb și gesturi puternice a pus piciorul pe pământ. Și-a îndesat pe cap o beretă neagră, a făcut câțiva pași șovăitori, ca și cum ar fi târât un picior, și a adulmecat aerul ca un animal de pradă. Pau s-a îngrozit.

— El! a spus înainte să-i acopăr gura cu mâna.

Ceea ce a speriat-o și mai tare a fost să constate că polițiștii îl salutau foarte firesc. Dar cel mai tare s-a speriat atunci când bărbatul și-a îndreptat din nou capul spre locul unde ne aflam noi și și-a dus mâna la frunte ca la un cozoroc.

— Haide!

Am tras-o pe Pau de braț, ascunzându-ne în cealaltă parte a dubei pentru distribuție.

— Trebuie să plecăm de aici.

Cât ai clipi, ghemuiți, am parcurs distanța care ne despărțea de ușa pe care o lăsaseră deschisă și ne-am strecurat în interiorul clădirii. Intrarea aceea dădea într-un mic culoar, răcoros și întunecat, care se termina repede cu o impresionantă sală ovală cu gradene. Eu și Pau am șovăit dacă să o traversăm sau nu. Era un spațiu prea deschis, un fel de teren de sport expus oricărei

priviri. Constatând că locul era pustiu, ne-am gândit că cel mai prudent ar fi să ne îndepărtăm cât mai mult. După ce am lăsat sala în urmă alergând, un afiș enorm care atârna pe unul dintre pereți indica: BIROURI. ACCES LIMITAT.

— Haide să mergem la Cortil, am șoptit. Acum!

Ne-am furișat pe un coridor strâmt, cu pereții zugrăviți în alb, cu uși de-o parte și de alta și plăcuțe din plastic cu numele și funcția fiecărui ocupant. La ora aceea toate birourile păreau pustii. „Ce s-a întâmplat aici?" Nu se auzea niciun zumzet în spatele ușilor și nici țârâitul familiar al vreunui telefon sau al vreunei imprimante în funcțiune. ARHIVĂ, Carme Domènech și Emili Albi, am citit. ACHIZIȚII, Empar Albert. ÎMPRUMUTURI, Sofia Pastor și Raquel Gisbert. ADMINISTRAȚIE, David Zurdo. CONSERVARE, Beatrice Cortil.

— Aici este!

Paula a observat uluită cum puneam urechea pe ușă și, după câteva secunde de așteptare, îmi făceam curaj să intru fără să bat.

Din fericire, ușa s-a deschis fără să opună rezistență. Camera care ni s-a ivit în față era mică, prevăzută cu două mese de lucru puse față în față, vreo două etajere metalice pline de dosare de arhivă, un calculator și mai multe afișe de promovare a muzeului, care acopereau pereții. Selecția acelor imagini ne-a atras imediat atenția. Știam ce căutau acolo. Doamna Cortil alesese două detalii ale absidelor din Taüll și din biserica Santa Eulalia din Estaón, în care se vedeau doar doamnele graalului cu străchinile lor. Și, între ele, un ochi enorm al pantocratorului din biserica San Clemente din Taüll.

— Oare unde o fi doamna Cortil? a șoptit Pau, absorbită de afișe.

— Mai degrabă ar trebui să ne întrebăm unde sunt cu toții. Zona asta pare pustie.

Liniștea aceea ne-a încurajat să aruncăm o privire mai atentă asupra meselor. Cea a doamnei Cortil era plină de hârtii. Am recunoscut-o pentru că pe unul dintre teancuri se afla mapa cu logoul muzeului cu care ne întâmpinase în dimineața anterioară. Alături, un iPhone 4 conectat la încărcător trimitea semnale care informau că bateria sa era deja plină. Pau s-a apropiat mai mult și, foarte liniștită, s-a așezat pe scaunul doamnei Cortil și a început să exploreze ceea ce avea în jur.

— Nu știu, a murmurat ridicând vreo două dosare. Îmi închipuiam că are un birou mai solemn. Mai plin de Biblii.

— De Biblii! Am zâmbit. Ce mai idee!

— Mă rog… ieri ne-a ținut un adevărat discurs despre Apocalipsa Sfântului Ioan, nu? Și aici nu există nicio Biblie.

— Te-ai uitat în sertare? Savanții lasă câte una în fiecare cameră de hotel unde le stă în putință, am spus pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios.

Dar Paula a luat-o cu adevărat în serios. Dulapul doamnei Cortil nu era încuiat și Pau a putut să cerceteze, unul câte unul, cele patru sertare pe care le conținea. Dintr-unul a scos un catalog ciudat de mostre de materiale textile. Din altul, o lupă care mărea foarte mult și un caiet de desen. Dar, după vreo două minute, având grijă să lase totul la locul lui, a ajuns la sertarul de jos și a tresărit.

— Privește asta, David!

Am încetat să mai răscolesc prin etajere.

În mâna ei atârna un carnet negru, uzat, căptușit cu abțibilduri cu scuturi, steaguri și sigle din diferite orașe, așa cum erau odinioară acele valize din carton, vechi și uzate. Expresia mirată de pe chipul ei m-a făcut să-l privesc atent.

— Este caietul lui Guillermo…! mi-a luat-o înainte.

— Ești sigură?

— Absolut. Pe acesta îl purta mereu cu el…

— Dar este imposibil, am protestat. Doamna Cortil ne-a zis că nu l-a văzut niciodată.

— Păi, al lui este, David. Sunt sigură! În plus, uite. Eticheta asta o dovedește. A indicat unul dintre multele semne grafice: „GSP”. Guillermo Solís Prunés. Nu e nicio îndoială.

Am citit cu neîncredere cele trei inițiale, încercând să înțeleg de ce ne-o fi mințit doamna Cortil cu privire la caietul acela și am rugat-o pe Pau să mi-l dea. De îndată ce l-am deschis, i-am recunoscut caligrafia, aceeași pe care o văzusem în agenda pe care ne-a arătat-o mama lui. Un scris mic, întortocheat, care de-abia lăsa spațiu între rânduri și care, atunci când se apropia prea mult, devenea imposibil de citit. L-am răsfoit curios, până când am ajuns la ultimele pagini scrise. Acolo erau mai multe însemnări ciudate referitoare la numărul opt. Am distins o schiță stângace a monogramei din Jaca, lângă altele pe care nu le-am recunoscut, și câteva note mnemotehnice care enunțau concepte nedezvoltate. Iluminare. Rezonanță. Vibrație…

— Uită-te la asta, am adăugat arătându-i Paulei o foaie găsită în coperta caietului. Se pare că Guillermo lucra la ceva academic împreună cu doamna Cortil.

Împăturită în patru, o foaie de imprimantă indica prima pagină a ceea ce părea un articol tehnic. Avea semnăturile amândurora și, sub titlu, apărea un rezumat în engleză și spaniolă. „Dincolo de puterea simbolică a graalului din Pirinei: teoria și practica funcției de a transmuta a artei.”

Pau a rămas nemișcată. Ochii ei au devenit sticloși, de parcă n-ar fi fost în stare să interpreteze acea piesă atât de neobișnuită prin schemele sale.

— Ar fi mai bine să luăm cu noi toate astea, am zis punând foaia la locul ei, înțelegând că Pau avea nevoie de timp pentru a o examina.

Ea m-a primit alarmată, văzând cum băgăm caietul în ghiozdan.

— Ce faci? O să-și dea seama!

— Aha… Și nu crezi că ar fi trebuit să fie mai sinceră cu noi? Dacă acest caiet trebuie să se afle undeva, acela este Muntele Artificial, nu?

Când am tras fermoarul ghiozdanului, zgomotul a răsunat în tot biroul.

— Și, în plus, mai e și articolul acela. Se puseseră de acord ca să scrie ceva împreună.

— Da… văd și eu asta, a acceptat cu neplăcerea întipărită pe chip. Guillermo nu mi-a spus niciodată nimic despre așa ceva. Și nici doamna Cortil nu ne-a vorbit ieri despre asta.

— Ciudat, nu-i așa? am zis.

— Căutăm în calculatorul ei înainte să plecăm?

Am privit-o, simțindu-i complicitatea mai mult ca niciodată. Era ideea pe care-mi doream să mi-o propună.

Am rugat-o pe Paula să-mi permită să ocup o secundă locul lui Beatrice Cortil. Înțelesesem amândoi în același timp că nu puteam să părăsim biroul acela fără să încercăm să aflăm dacă textul acela era complet pe undeva. Și cel mai bun loc pentru a-l găsi era calculatorul pe care-l aveam în fața ochilor.

Era dificil ceea ce aveam de gând să încerc, dar știam că nu aș fi avut o șansă mai bună.

Am mișcat mouse-ul calculatorului, ca să se activeze, și un Screensaver cu MNAC m-a întâmpinat imediat.

— La naiba! am bombănit.

Pau s-a uitat peste umărul meu și a văzut același lucru ca mine.

INTRODU PAROLA

- - - - - - - - - - - - - - - -

— Ce facem acum?

— Este un program de protecție vechi, am bâiguit, scrutând ecranul. Cel puțin, vom putea introduce toate parolele pe care le dorim fără ca sistemul să se blocheze.

A ridicat din umeri, nu foarte convinsă.

— O fi un număr?

— Nu, am spus. Nu cred. E prea mult pentru a fi un număr. Iar Cortil este o femeie de litere.

— Atunci sunt șapte litere, a conchis.

— Ai vreo idee?

— Încearcă să scrii *San Juan*[19]. Ieri părea entuziasmată de el.

Era o idee bună. Cel care scrisese despre Apocalipsă i se potrivea perfect doamnei Cortil. Dar nu a funcționat. Nici *Graal,* nici *Străchini,* nici *Cupole,* nici *Abside,* nici versiunea spaniolă a numelui ei, *Beatriz,* nici vreo altă variantă a acelor elemente.

În loc să se descurajeze, Pau m-a încurajat să încerc în continuare. Eu am oftat.

— Nu face fața asta, m-a mustrat. Dacă au terminat acea lucrare, ar trebui să fie aici. Iar dacă o găsim, vom ști exact ce ne ascunde doamna… Nu crezi?

Cu speranțele din ce în ce mai reduse, am încercat să introduc concepte despre care nu vorbisem cu ea, dar care s-ar fi putut potrivi. Când am tastat *Crismón*[20] și n-am reușit, am fost pe punctul de a mă da bătut.

— Ar trebui să plecăm. Dacă ne prinde cineva aici, va trebui să dăm o mulțime de explicații, am spus.

— Stai. Încă un cuvânt și gata.

— Încă unul? Care?

— Îți amintești care a zis că era termenul ei tehnic preferat?

— Așa este! am sărit. *Strappo!*

— Are șapte litere. Încearcă.

L-am tastat… și *voilà.* Ecranul s-a iluminat, permițând accesul, în cele din urmă, în calculator.

„Cuvântul deschide toate căile", m-am gândit.

Fără să mai pierd vreo secundă, am introdus în motorul de căutare al calculatorului titlul articolului. Pau avea dreptate. S-a deschis o fereastră, oferind un rezultat unic și prețios.

„Iată-l!"

Când am făcut clic pe el, documentul s-a deschis docil, lăsând la vedere un text complet. Zece pagini.

— Putem să-l scoatem la imprimantă și să-l luăm cu noi fără probleme… am șoptit în timp ce dădeam ordinul corespunzător calculatorului.

Dar un zgomot brusc ne-a obligat să ne întoarcem spre ușa biroului.

— Asta se va întâmpla doar dacă veți reuși să părăsiți locul ăsta! a urlat dintr-odată o voce necunoscută din pragul biroului.

46

Să ne sară inima din piept și mai multe nu! Doi agenți de la *Mossos* tocmai ne descoperiseră ascunzătoarea și ne priveau cu o expresie severă. Cu mâinile sprijinite pe tecile pistoalelor lor, s-au limitat să ne ordone să ne îndepărtăm cu grijă de acea masă, au verificat că nu eram înarmați și, puțin mai calmi când au văzut că nu opuneam rezistență, ne-au informat că eram arestați pentru violarea unui sigiliu de siguranță.

— Sper că aveți un motiv bun să vă aflați aici, a spus o femeie blondă, mică de statură, în timp ce colegul ei îl chema prin stația radio pe un al treilea și îl informa în catalană despre ceva ce n-am reușit să înțeleg. Din câte văd, nu sunteți angajați ai muzeului, a adăugat, observând dintr-o privire că nu aveam ecusoane.

— Eh… Pau a șovăit. În realitate, voiam să o vedem pe doamna Cortil.

— Beatrice Cortil? Pe neașteptate, doamna agent s-a crispat puțin mai mult. Aveți întâlnire cu ea?

Ceva din felul cum i-a pronunțat numele ne-a alarmat.

— S-a întâmplat ceva?

Dar doamna polițist nu a răspuns. Nici colegul ei. S-au limitat să ne escorteze până la vestibulul de la intrare, asediat literalmente de personalul mai multor corpuri de siguranță, și ne-au cerut să așteptăm instrucțiuni. Am stat câteva minute lângă o fereastră mare, care dădea spre grădini. Am fi putut să fugim. Fereastra era deschisă. Dar Pau mi-a scos ideea din cap chiar când am văzut trecând în depărtare o umbră pe care, pentru o secundă, mi s-a părut că o recunosc. Când, în sfârșit, ne-au luat de acolo, am observat lângă librăria de la MNAC trei bărbați și o femeie îmbrăcați în haine de țărani, cu însemnul distinctiv al *Mossos d'Esquadra* atârnându-le la gât, care discutau aprins.

— Scuzați-mă, domnule locotenent. Agenta care ne arestase s-a adresat celui mai înalt din grup. I-am găsit pe aceștia doi în biroul doamnei Cortil. Cred că sunt aceeași care apar pe camerele de siguranță de ieri, a adăugat.

Locotenentul și colegii săi și-au întrerupt conversația imediat și ne-au privit cu oarecare ostilitate.

— Ne poate spune cineva ce se întâmplă, vă rugăm? am reușit să-i întreb. Nu o putem vedea pe doamna Cortil?

Bărbatul înalt a făcut un pas în față, apropiindu-se de locul unde ne aflam.

— Ați venit să o vedeți? Serios? a șoptit.

Am încuviințat amândoi.

— Doamna Cortil a fost găsită moartă în urmă cu două ore în acest muzeu, a spus sec, ca și cum ar fi citit un document. Mă tem că va trebui să răspundeți la câteva întrebări.

— Moartă?!

Un nor mi-a încețoșat privirea, aducându-mi în fața ochilor scena cu duba funerară.

Eu și Paula am schimbat o privire de sinceră îngrijorare în timp ce agenta care ne arestase se dădea într-o parte, ca să răspundă la un apel telefonic. „Da, domnule", a spus. „Ei sunt, într-adevăr." „S-au întors." „Imediat, domnule", a adăugat înainte de a închide. Pau m-a luat de mână. I-am simțit neliniștea și i-am strâns mâna.

— Bine. Agenta ne-a privit în timp ce-și punea telefonul în buzunar. Va trebui să mă însoțiți.

— Unde?

Locotenentul i-a luat-o înainte colegei lui.

— Să răspundeți la câteva întrebări, v-am mai spus.

Am luat un lift care ducea la un alt labirint de culoare și birouri ce semăna mult cu zona de birouri pe care deja o cunoșteam. Am ajuns imediat într-o aripă a clădirii unde se deschidea un salon enorm, bine luminat, care era aproape pustiu și mirosea a parfum ambiental de pin. Existau mese despărțite de rafturi joase și una dintre ferestrele care dădeau spre colina Montjuic rămăsese întredeschisă. Lângă ea, un bărbat de vreo șaizeci de ani, îmbrăcat impecabil în negru, ras în cap, trăgea cu plăcere dintr-un trabuc enorm. Părea că ne aștepta de ceva vreme. A lăsat să cadă cumpătat scrumul pe pervaz și ne-a întâmpinat cu un rictus de iritare pe buze.

— Iată-i, domnule inspector, a anunțat escorta noastră de îndată ce am ajuns în dreptul lui.

— Excelent. Rămâneți cu noi, doamnă agent.

Eu îl cunoșteam pe bărbatul acela! Am tresărit când am recunoscut în el umbra pe care tocmai o văzusem trecând în mare grabă. „Bărbatul în negru!"

— Bună ziua. A făcut atunci un pas spre noi, șchiopătând, în timp ce ne întindea mâna. Sunt inspectorul Julián de Prada. Vă mulțumesc că ați venit. Adevărul e că n-am crezut că va trebui să mă prezint în fața voastră atât de curând.

Cuvintele lui au plutit prin încăpere, împinse de un aer ușor amenințător. Inspectorul De Prada ne-a invitat să luăm loc lângă o masă pe care stăteau o valiză deschisă, un mic laptop, două telefoane mobile, un pistol fără toc și o beretă neagră.

— Știu foarte bine cine sunteți, a continuat cu un zâmbet de gheață, neluând în seamă stupoarea mea. Paula Esteve, douăzeci și șapte de ani. Istoric. Și David Salas, treizeci. Cetățean irlandez și spaniol. Profesor de lingvistică. Ați sosit la Madrid în urmă cu doar câteva zile. Amândoi sunteți elevi ai Victoriei Goodman, scriitoare, profesoară de filosofie. Și mai știu că vă aflați aici pentru că ea v-a trimis ca să stați de vorbă cu Beatrice Cortil. Am omis ceva?

Pau i-a adresat o privire strălucitoare, tremurătoare, ca și cum tocmai ar fi fost surprinsă asupra unui fapt rușinos. Nici prin

gând nu i-a trecut să răspundă.

— Ce i s-a întâmplat doamnei Cortil? am întrebat eu.

— A fost găsită moartă în muzeu, domnule Salas. În zona absidelor romanice.

Confirmarea veștii morții sale ni s-a părut ireală, imposibilă.

— Cercetăm ultimele ore pe care doamna Cortil le-a petrecut la muzeu și se pare că voi sunteți ultima vizită pe care a primit-o.

— Asta a fost ieri, domnule inspector, am zis, revenindu-mi din uimire. Când ne-am luat rămas-bun, ne-a spus că urma să se vadă cu alte persoane…

— Știți, a zis mângâindu-și o ureche în timp ce înclina capul, pregătindu-se să ne evalueze reacția, nu intenționez să vă intimidez, dar cred că ar trebui să aflați de ce sunt aici. Fac parte dintr-o brigadă specializată în delicte de patrimoniu și conduc ancheta în cazul morții lui Guillermo Solís.

— Dumneavoastră conduceți investigația referitoare la moartea lui Guillermo?

Paula a tresărit, dând drumul mâinii mele, care până în momentul acela o ținuse pe a ei.

— Când un băiat atât de strălucit ca el, atât de tânăr, cu o carieră promițătoare dinainte, decedează într-un spațiu public într-un mod atât de ciudat de firesc, obligația noastră este să cercetăm în profunzime.

— Dar doamna Victoria ne-a spus că poliția declarase închis cazul lui, am obiectat.

— Poliția, da, domnule Salas, dar departamentul meu, nu, a recunoscut fără să-și ia ochii de la Pau. Vizitele lui la colecții și locuri patrimoniale treziseră bănuielile unității mele de luni întregi. În dimineața asta, ca să nu mai lungim vorba, intenționam să mă întâlnesc cu profesoara Beatrice Cortil tocmai pentru chestiunea asta. Ea a fost ultima persoană cu care a lucrat Solís, iar cercetarea sa mă interesa mult. Dar, vedeți și dumneavoastră, când am sosit am dat peste două lucruri la care nu mă așteptam: unul, să fie moartă, și doi, ca voi, elevi ai doamnei Victoria, să o vizitați chiar înainte ca eu însumi să pot vorbi cu ea. Și acum apăreți din nou, vârându-vă nasul în biroul ei. O coincidență ciudată, nu vi se pare?

M-am foit stânjenit.

— Ce insinuați?

— Deocamdată, nimic. A tras un alt fum din țigară, ridicând un nor între noi. Dar înțelegeți că este foarte bătător la ochi faptul că ne aflăm în fața a două morți atât de asemănătoare într-un timp atât de scurt și că ambele au, într-un fel sau altul, legătură cu școala de care aparțineți voi. Sarcina mea este să nu cred în coincidențe. Presupun că mă înțelegeți.

Inspectorul De Prada a spus asta fără să-și ia ochii de la Pau, care se foise întruna în scaunul ei. Atitudinea ei, deși liniștită, iradia ceva profund obscur. Ca și cum și-ar fi stăpânit cu greu o

furie care s-ar fi putut revărsa în orice moment. Asta m-a făcut să închid gura și să nu adresez întrebări cu privire la urmărirea al cărei obiect erau cei din anturajul doamnei Goodman sau la incidentul mai mult decât reprobabil care avusese loc în fața casei ei și care aproape că-mi provocase o suferință. M-am gândit că, dacă-l înfruntam, asta nu avea decât să ne aducă și mai multe probleme.

— Domnișoară Esteve, vă rog să mă lămuriți în privința unui aspect. Și-a dres vocea cu falsă amabilitate, revenind la ce-l interesa. Când, în urmă cu o lună, s-a găsit cadavrul lui Guillermo în Madrid, Poliția Științifică[21] a bănuit că din bunurile sale lipsea ceva. Știți despre ce vorbesc?

Pau și-a îndepărtat privirea de la inspector, speriată.

— Bine, a răsuflat De Prada întorcându-se spre doamna agent care, în tot acest timp, rămăsese în picioare în spatele lui. Doamnă agent, vă rog, deschideți-le gențile.

Am înțeles brusc ce căuta tipul acela. Paula, palidă, a înțeles și ea și, din instinct, a făcut un pas în spate.

Sunetul lucrurilor noastre căzând pe una dintre mesele goale pe care le aveam în față s-a auzit în toată încăperea.

— Nu este aici, a spus în cele din urmă femeia polițistă după ce a scotocit printre pixuri, un portofel, sticluțe de parfum și mai multe articole vestimentare, amestecând fără menajamente puținele noastre bagaje.

Chipul inspectorului a devenit contrariat când a constatat singur că spusele subordonatei sale erau adevărate.

Pau s-a întors spre mine. Mută, m-a privit stupefiată.

— Ce faceți? l-am întrebat pe De Prada, zâmbind în sinea mea. Sper că nu insinuați că Paula a avut vreo legătură cu moartea lui Guillermo Solís! Ei se cunoșteau doar de la școala lui lady Goodman.

Inspectorul m-a scrutat sever. I-am observat întreaga frustrare. Atunci, cu o atitudine plină de răutate, a făcut șovăitor un pas în față și și-a descărcat toată dezamăgirea, concentrând-o în două fraze scurte:

— Ah, domnule Salas. Prietena dumneavoastră încă nu v-a spus, nu-i așa? a bâiguit.

— Ce să-mi spună?

Zâmbetul sinistru al inspectorului a lăsat la vedere o dantură îngălbenită de nicotină.

— Că Paula Esteve și Guillermo Solís erau ceva mai mult decât colegi. Mă înșel, domnișoară?

L-am privit pe inspector cam nedumerit. Și apoi pe Pau, care a trecut de la mirare la stupoare într-o fracțiune de secundă. Comentariul acela o paralizase.

— Nu vă înșelați, domnule Salas, a adăugat el, savurând ceea ce am interpretat ca o răzbunare clară pentru atitudinea mea. Dacă există cineva aici care-mi poate răspunde la întrebare,

atunci ea este aceea. Știți ce lucru al lui Guillermo a dispărut după moartea lui? Da sau nu?

De Prada și-a formulat noua întrebare cu fața întoarsă spre Pau. Am observat că ea era tulburată, crispată, cu privirea pironită în pământ și mâinile pe genunchi.

— Ei bine? a insistat.

— Eu și el… nu era nimic serios între noi, a reacționat în sfârșit.

În momentul acela eu mi-am ridicat privirea și m-am uitat în ochii ei. Ea mi-a evitat ochii, îmbujorată. Brusc, mi-a venit în minte o imagine. Tocmai îmi dădusem seama cine era tânărul acela pe care-l văzusem în fotografiile de pe telefonul ei mobil și cărui moment din viața ei aparțineau acele imagini.

Paula, întorcându-și încet capul spre inspector, a adăugat într-o șoaptă:

— Și nu. Nu, nu știu să-i fi lipsit nimic, domnule.

— Sigur? Am verificat transcrierea SMS-urilor voastre, e-mailurile și apelurile telefonice pe care le-ați schimbat în zilele anterioare morții lui Guillermo Solís și m-a surprins că erau atât de… cum să spun… profesionale.

— Așadar, dumneavoastră erați cel care intercepta convorbirile, am protestat.

Dar De Prada m-a ignorat. Suspiciunile lui lady Goodman erau adevărate, la urma urmei. Inspectorul, nerăbdător, a adoptat o expresie și mai dură și, apropiindu-se de locul unde se afla Paula, s-a aplecat asupra ei.

— Dacă mai aveți ceva să-mi povestiți, acesta este momentul, a insistat.

— N-nu.

— Spuneți-mi ce știți, domnișoară Esteve. Și credeți-mă: este mai bine să-mi explicați dumneavoastră. Dacă aflu prin mijloacele mele că ați ascuns ceva, v-aș putea acuza de obstrucționarea anchetei și de complicitate.

Mi-a lăsat impresia că bărbatul în negru o cunoștea pe tovarășa mea de călătorie mult mai bine decât mine; știa cum să o preseze și avea o idee clară despre ceea ce voia de la ea.

Pau a lăsat din nou capul în jos, speriată. M-a privit ca și cum ar fi încercat să-mi spună ceva. Apoi, după câteva secunde în care a părut că-și recapătă o stare de spirit ceva mai pozitivă, a reușit să însăileze un răspuns.

— Poate că nu este nimic important…

— Așa-i mai bine. De Prada a zâmbit, îndepărtându-se de lângă ea. Continuați, vă rog.

— Eu și Guillermo ne-am certat în noaptea dinaintea morții lui.

Am avut senzația că, de fapt, mie urma să-mi facă acea mărturisire. Că, într-un fel, ceea ce aveam să aud avea să dea un sens diferit tuturor celor care ni se întâmplaseră în ultimele zile și

avea să justifice faptul că nu-mi spusese niciun cuvânt despre relația ei cu Guillermo.

— Ne-am cunoscut la școala doamnei Victoria, a adăugat cu un firicel de voce și cu ochii umezi. El făcea naveta la Barcelona în fiecare săptămână. Era un băiat cu o viață intensă. Avea cunoștințe despre artă, criptografie, îl interesau clasicii și politica… Am luat cina împreună de vreo două ori și, o dată, a dormit la mine acasă. De fapt, profita de momentele în care rămânea singur pentru a citi și pentru a-și pregăti proiectele la care lucra cu doamna Victoria. Era o persoană foarte liniștită. Precaută. Bună… Mi-e greu să cred că cineva ar vrea… A înghițit în sec. Că cineva ar fi vrut să-l omoare.

— Și aveți vreo idee despre ce proiecte era vorba?

— Credeam că da… dar în ultimul timp înclin să cred că mi-a ascuns multe lucruri. El și lady Goodman se preocupau de ceva numit căutarea „focului invizibil”.

De Prada a savurat termenul acela ca și cum ar fi fost o mâncare delicioasă.

— Focul invizibil. Foarte bine. Continuați.

— Cunoașteți expresia asta? Paula l-a privit nedumerită.

— Îmi subestimați capacitatea de cercetare, domnișoară Esteve. A zâmbit. Cu puțin timp înainte de moartea prietenului dumneavoastră, el și doamna Cortil au scris un articol în care expresia aceea apare menționată frecvent. Departamentul meu a reușit să intercepteze acel text în urmă cu câteva zile pe serverul acestui muzeu.

Eu și Paula ne-am uitat unul la altul.

— Tocmai de aceea mă aflu aici, a continuat. Și știți ce? Am descoperit care-i era originea.

— Originea? a șoptit Paula. Simțea că se afla pe nisipuri mișcătoare. La ce vă referiți?

— Dragul dumneavoastră Guillermo era la curent cu starea delicată de sănătate a doamnei Victoria Goodman. Poate chiar dumneavoastră i-ați spus. Și știa, de asemenea, că suferea de crize de epilepsie, în timpul cărora simțea că mintea i se ilumina, umplându-i-se de imagini ciudate. Doamna Victoria numea asta în particular „focul invizibil” și el a profitat de acea informație pentru a-i câștiga încrederea. Nu fiți mirată. Povestește totul în articolul acela. Și, de asemenea, că amândoi au devenit de nedespărțit. Lady Goodman i-a mărturisit că, în realitate, focul acela o ardea pe dinăuntru. Că în acele episoade vedea oameni care urcau la ceruri, precum Hristos pe Muntele Tabor; vedea mistici care aveau o epifanie bruscă, ce-i făcea să înțeleagă sensul și funcționarea Universului; vedea cavaleri care pătrundeau în castele intangibile, ce reprezentau metafora accesului la lumea ideilor, sau femei mature, ca ea, care țineau în mâini obiecte strălucitoare ce deschideau ușile spre acea dimensiune ca și cum ar fi fost niște chei. Au decis că toate

aceste lucruri trebuiau să însemne ceva. Că, într-un fel, era vorba despre un soi de revelație care apărea în mintea ei, iar Guillermo Solís a făcut așa încât să devină ochii și brațele lui lady Goodman, cu scopul de a cerceta acel dar și de a lămuri lucrurile în locul ei. De fapt, a convins-o să încerce să domine acel „foc" în care amândoi vedeau scânteia absolută a creativității umane… până când, după ce a înțeles că în ceea ce i se întâmpla lui lady Goodman nu era nimic nou, a hotărât să o părăsească pentru o altă expertă.

— Cortil… a dedus Paula, în timp ce pe chipul ei se citea perplexitatea.

— Da. Beatrice Cortil. S-au asociat ca să exploreze împreună focul invizibil și au elaborat o lucrare în care afirmau că au găsit în picturile romanice modul de a-l domina după voie. „Funcția de a transmuta a artei", au numit-o.

Am văzut-o pe Pau strângând pumnii de neputință, de furie, și mi s-a făcut milă de ea. Dacă totul era așa cum părea, Guillermo Solís o trădase și ea de-abia în momentul acela își dădea seama. Și De Prada i-a observat neliniștea și s-a pregătit să-și încheie treaba.

— Prietenul dumneavoastră a ajuns la concluzia că creierul doamnei Victoria era afectat și că primea semnale greșite, a continuat. Atunci a vrut să o lase în afara căutării sale. Iar ea s-a supărat de îndată ce a aflat că el hotărâse să găsească creiere mai cristaline decât al ei, mai bine pregătite pentru „a primi", care să-i permită să exploreze domeniul acela.

Ajuns în acel punct al explicației lui, o scânteie mi-a iluminat memoria. Imaginea notițelor cu numele Alessandrei Severini din agenda lui Guillermo mi-a răsărit brusc în minte. „Înlocuitoarea." Dar n-am spus nimic.

— În ultima lui vizită la Madrid, mi-am închipuit că umbla cu altă persoană, dar nu știam cine era. De aceea m-am certat cu el… Nu avea dreptul să nu ne țină la curent cu progresele sale…

— Și atunci v-ați hotărât să-l ucideți.

Vocea inspectorului De Prada a înghețat fraza pe care o rostise Paula.

— Nu! Firește că nu! a reacționat ea. Guillermo a încercat să se împace cu lady Goodman și cu mine povestindu-ne că era urmărit. Credea că trezise cu cercetările sale niște forțe puternice, obscure, care voiau ca nimic din toate astea să nu transcendă. Se simțea supravegheat de un rău atavic și profund, ce avea să încerce să-l oprească cu orice preț.

— Ca frustratorii lui Yeats, am murmurat lângă ea.

— Exact! a consimțit. Aceiași care acum au ucis-o pe doamna Cortil.

— A, da? a bombănit De Prada, privind-o din ce în ce mai suspicios. Și cum ați ajuns la această concluzie, domnișoară Esteve?

Pau a tras din nou aer în piept.

— Nu este evident? Beatrice Cortil și el urmau să publice acel articol pe care dumneavoastră l-ați interceptat, dezvăluind cum funcționa mecanismul focului invizibil.

— Și ce altceva mai știți dumneavoastră despre asta?

S-a ridicat.

— Nimic, domnule.

— Păcat.

A plescăit din limbă, scoțând un alt trabuc dintr-o cutiuță din lemn căreia până atunci nu-i dădusem atenție. Când și-a aprins țigara, un nor mare de fum a umplut din nou spațiul care ne despărțea.

— Guillermo trebuie să-și fi lăsat undeva scrise descoperirile. De luni întregi sunt pe urmele acelei piste. Căutând acele notițe. Sper, pentru binele dumneavoastră, ca nici dumneavoastră, nici prietenul irlandez să nu-mi ascundeți nimic despre asta.

— Ne amenințați, domnule inspector? am intervenit deranjat.

— Luați-o cum doriți, domnule Salas. Dar nu uitați ceva: unitatea mea se ocupă cu protecția patrimoniului. Graalul, dacă există, este o forță puternică ce iluminează Dumnezeu știe ce sau pe cine, și, în cazul în care încă se mai află în țara asta, trebuie să se bucure de protecția autorităților. Sau nu sunteți de aceeași părere?

47

Nu. Eu nu eram de aceeași părere.

Dar nu i-am zis.

Interogatoriul nu s-a mai prelungit mult. Inspectorul De Prada l-a încheiat notându-și unde eram cazați în Barcelona și asigurându-se că ne-am lăsat numerele de telefon și adresele de e-mail scrise într-un registru pe care doamna agent care-l însoțea l-a pus într-un dosar. „Poate voi avea nevoie să vorbesc din nou cu dumneavoastră”, a spus cu o ușoară umbră de amenințare.

Am părăsit acea sală în tăcere, fără să o privesc pe Pau, cu senzația că, în tot acel timp, fusesem înconjurat de mincinoși. Că am fost manipulat. Dar, când am ajuns în stradă, nici măcar n-am avut timp să-i cer explicații.

— Ce-ai făcut cu caietul? m-a mustrat ea. Unde este?

Nu i-am răspuns. Am început să merg în tăcere până la una dintre părțile laterale ale clădirii pe care deja o străbătusem înainte și ea m-a urmat. Lângă un arbust, foarte aproape de un coș de gunoi, zăcea carnetul lui Guillermo Solís. Ridicând privirea spre fațada enormă a muzeului MNAC, Pau a înțeles că eu însumi îl aruncasem pe fereastra vestibulului după ce văzusem în depărtare silueta lui De Prada.

Paula a zâmbit, pe jumătate uimită, pe jumătate îngrijorată, așteptând o confirmare care nu a sosit.

Am luat acea moștenire compromițătoare, având grijă să nu ne vadă nimeni, fără chef să ne bucurăm. Inima mea era în altă parte. Am presupus că lipsa de sinceritate ne adusese într-un punct greu de depășit. Eu credeam că Paula era prietena mea, în orice caz, ceva mai mult decât o colegă de cercetare, dar mă înșelasem. Mă simțeam profund decepționat.

De ce nu-mi spusese nimic despre relația ei cu Guillermo? De ce nimeni nu-mi explicase încă clar ce era acel „foc invizibil”?

Minciuna este mama tuturor relelor. Ne mințim ca să nu părem slabi, pentru a nu jigni, pentru a ne apăra integritatea fizică și inclusiv pentru a proteja ceva ce nu este al nostru. Mințim și suntem mințiți aproape de când ne naștem. Copilăria este plină de minciuni. Regii Magi, Zâna Măseluță sau Moș Crăciun sunt cele mai comune. Cele pe care cu toții le acceptăm ca și cum ar fi normale, chiar bune. Când devenim adulți, aceste farse se rafinează până într-atât, încât uneori chiar se instituționalizează. Știința, istoria, arta, sportul, politica sau filosofia sunt presărate de povești ticluite, învățăm să conviețuim atât de bine cu minciuna, încât doar când aceasta apare clar în fața noastră ne dăm seama de cât de perversă este.

Pau nu-mi povestise că ea și Guillermo fuseseră „prieteni buni”. Nici că petreceau zile întregi sub același acoperiș. Fusese nevoie ca un străin ca De Prada, același care o urmărea de câteva

zile și care încercase să o intimideze într-un mod neplăcut în Madrid, să-mi trezească bănuielile în privința ei.

Bănuieli?

Sau poate că la mijloc era doar gelozia?

Gelozie pe cine? am vrut să chibzuiesc. Pe un mort?

Din nefericire, n-am găsit pace în cugetarea mea.

În după-amiaza aceea aveam să mă întorc la hotel cu o altă senzație dureroasă de neputință în cârcă. Murise o persoană pe care tocmai o cunoscusem. Cineva care, de asemenea, ne mințise. O femeie care se apropiase de același mister ca și Guillermo Solís și care plătise pentru asta cu viața.

Am scrutat-o sever pe Paula în timpul coborârii noastre de pe colina Montjuic, fără să-mi ascund dezgustul. În timp ce coboram pe scara rulantă a acelei coline, înconjurați de turiști de toate naționalitățile, am observat cum Pau făcea tot posibilul să mă evite. Avea privirea rătăcită și un chip de cariatidă. Totuși, când am ajuns în Piața Spaniei și a văzut că nu mai era posibil să mă evite în continuare, m-a înfruntat.

— Nu mă vei face să mă simt vinovată că nu ți-am povestit viața mea, David, a spus.

— Nici măcar nu pretind asta, am replicat. De fapt, îți admir capacitatea de a-ți menține acea mască de femeie imperturbabilă chiar și în cele mai dificile momente.

— Nu-mi vine să cred că spui asta.

— Ah, îmi pare rău, am spus pe un ton prefăcut. Dacă vrei, de acum încolo vom vorbi doar prin eufemisme.

Paula s-a încruntat.

— Nu vorbi prostii. Bărbatul acela, a zis arătând spre MNAC, sus de tot, ne-a urmărit. Asta ar trebui să ne îngrijoreze.

— V-a urmărit „pe voi", am precizat.

— Și el caută caietul lui Guillermo. Ai văzut deja.

— Vă caută pe voi, am insistat. Caută grupul de la Muntele Artificial.

— Nu. Nu te înșela, m-a corectat pe un ton în care se amestecau melancolia și fermitatea. Încă nu ți-ai dat seama cât de important ești tu, „tocmai tu", în toată chestiunea asta?

— Important? Nu mă lua peste picior! M-ați manipulat!

— Haide, David. Nu este chiar totul adevărat. Lasă-mă să-ți explic.

Pau s-a oprit la umbra turnurilor venețiene din piață, luându-mă de un braț și ațintindu-și asupra mea ochii ei verzi. Implora o secundă de atenție.

— Haide, dă-i drumul, am zis. Deși te avertizez că deja m-am plictisit de toate astea. N-am de gând să mai cred nici măcar una dintre minciunile voastre.

— Mai întâi ascultă-mă și apoi poți să faci ce vrei. A ridicat din umeri. Dar ar trebui să știi că atunci când Guillermo s-a îndepărtat de noi pentru a găsi pe cont propriu o minte pură,

clară, cu care să se apropie de adevăratul graal, noi te-am căutat pe tine. Acesta este adevărul. Bărbatul ăla de acolo nu știe asta. Și nici că avem caietul. De aceea ne-a lăsat să plecăm.

— M-ați căutat? Mai degrabă m-ați hărțuit, m-ați înșelat… și pentru ce? M-am înroșit. Pentru a mă implica într-o peripeție neverosimilă, care a pus în pericol viața noastră, a tuturor!

— Îmi pare rău că vezi lucrurile așa, a spus aproape în șoaptă. O poți întreba pe doamna Victoria, dacă nu mă crezi. Ea a fost cea care a rugat-o pe mama ta să te trimită în Spania. A făcut asta chiar înainte ca Guillermo să fie găsit mort, dar mama ta ne-a spus că aveai de lucru. Că trebuia să așteptăm vacanța. Muntele Artificial avea nevoie de nepotul unui medium care dovedise din plin că putea să domine focul invizibil și pe care-l pregătise de mic pentru o aventură ca aceasta.

— Nu mă lua acum cu „focul" ăla, am bombănit, încercând să-mi revin în fire. Sunt prea supărat.

— „Focul" este ceva ce toți avem înlăuntrul nostru, David, dar care se manifestă doar la câțiva. Există cazuri incredibile. Gândește-te la muzicieni precum Mozart sau Mendelssohn, sau la Arriaga, în Spania. Și-au dezvoltat unele dintre cele mai bune creații în copilărie, pentru că aveau în ei acel jăratic. Sau gândește-te la Beethoven, care și el l-a avut. În plin apogeu al celebrității sale, a murit delirând și spunând exact ceea ce Guillermo i-a povestit lui lady Goodman înainte de a muri: că ființe ostile, umbre precum acei *daimones* ai bunicului tău, îl atacau pentru a-l împiedica să aducă mai multă lumină în lume decât este aceasta în stare să suporte. Nu înțelegi? Nu vezi că ceea ce căutăm este la îndemâna noastră?

Am privit-o pe Paula cam nedumerit. Ea mi-a luat amândouă mâinile într-ale sale și și-a pironit ochii asupra alor mei.

— Scuze dacă te-am făcut să te simți așa, și-a cerut ea iertare. Îți garantez că siguranța și bunăstarea ta înseamnă mult pentru noi. Greșeala mea a fost să cred că…

— Să crezi că…?

— Să cred că Guillermo era unul de-ai noștri. M-am înșelat. Iar dacă acum îți povestesc toate astea este pentru că nu vreau să mă înșel din nou. Nu cu tine.

Replica aceea a fost ca și cum ar fi turnat o carafă cu apă rece peste jăraticul supărării mele.

— Gândește-te la ce ți-am spus, a insistat. Dacă aș vrea să-ți ascund în continuare ceva, nu ți-aș vorbi așa.

N-am răspuns. Am rămas câteva secunde în tăcere, acordându-i un răgaz pe care în momentul acela nu știam dacă-l merita. Chestia este că i-am dat ascultare și am chibzuit la frazele ei, analizându-le cu grijă. Câteva dintre cuvintele ei au început să-mi răsune în minte, unul după altul. Caiet. Foc. Medium. Moarte. Muzicieni. Și, ca și cum o idee străină și-ar fi croit drum brusc în

interiorul meu, am căutat cuvintele potrivite pentru a o exprima în fața Paulei.

— Ai vorbit vreodată cu Guillermo despre asta? am murmurat.

— Despre *asta*? La ce te referi?

Pau a observat că în tonul vocii mele se schimbase ceva.

— Ai menționat muzicieni… și foc, nu?

A încuviințat mirată.

— Știi? Am tras aer în piept, făcând un efort pentru a mă stăpâni. Poate că ai dreptate. Poate că, la urma urmei, încă avem un fir de care să tragem.

Am scotocit atunci într-unul din buzunarele mele și am scos din el ceva ce uitasem acolo cu o zi în urmă. Erau cele două bilete pentru opera *Parsifal* pe care le sustrăsesem din agenda lui Guillermo. De Prada nu le interceptase. Am despăturit acea ultimă legătură dintre Solís și Beatrice Cortil cu oarecare curiozitate. Cu siguranță, aveau de gând să caute ceva acolo, m-am gândit. Ceva pentru a încheia articolul pe care-l scriau. Poate că știau că singurul mod de a înfrunta situația aceea era să ia în seamă acea fișă veche a bunicului pe care mi-a arătat-o doamna Victoria la Madrid și în care se spunea că *Oimés* și *Oimos,* cântecul și calea pentru greci, erau unul și același lucru. Că singura cale de acces la răspunsurile de care aveam nevoie se apropia de mitul graalului prin intermediul *Oimés.*

— Ce știi tu despre asta? am zis fluturând biletele în aer.

— Despre opera *Parsifal*? A șovăit. Nu mi-a menționat-o niciodată.

— Nici pe Wagner?

Pau a rămas pe gânduri.

— Mă rog… Guillermo vorbea uneori despre el cu Luis, a recunoscut meditativă. Cum Bello a fost în Statele Unite și a studiat interviurile acelui critic muzical de la *The New York Times,* i-a povestit că Wagner a recunoscut o dată, în timp ce lucra la al său *Parsifal,* că se conecta cu ceva de genul „curentelor gândirii divine” și că de acolo proveneau cele mai bune lucrări ale sale.

— Așadar, a fost un alt medium… am precizat. Exact așa cum mă așteptam.

— La fel ca toate marile genii, da.

— Și despre Francesc Viñas? Pe aceste bilete scrie – m-am uitat din nou la ele – că acel concert de la Gran Teatre del Liceu la care urmau să meargă îi era dedicat lui.

— Viñas? Sprâncenele i s-au arcuit. Asta ar trebui să-l întrebăm pe Luis. Cred că a fost o personalitate a liricii din secolul al XIX-lea care s-a specializat în interpretarea operelor lui Wagner. A devenit celebru cu rolul său de Parsifal.

— Parsifal, Parcival sau Perceval inspirat din cărțile lui Wolfram von Eschenbach și Chrétien de Troyes… am

încuviințat. Știi ce? Ai dreptate! Ar trebui să-i cerem ajutorul lui Luis în privința asta.

— Imediat! a spus, brusc surâzătoare. Chiar acum îi trimitem un mesaj.

Am zâmbit. Tocmai semnasem un armistițiu.

48

Am traversat holul hotelului fără să privim pe nimeni. Nevoia imperioasă de a pune cap la cap indiciile pe care începuserăm să le strângem ne-a dus din nou în camera mea, unde ne-am așezat în fața laptopului pe care-l lăsasem conectat la internet încă de noaptea trecută. Pau a trimis imediat un mesaj pe forum, adresat lui Luis Bello, cerându-i sfaturile de care aveam neapărat nevoie cu privire la domnul Viñas. A fost un mesaj simplu, pe care l-a încărcat imediat pe *deep web.*

Dar chiar când urma să deschidem un alt document, pentru a-i avertiza pe ceilalți cu privire la ceea ce ni se întâmplase la MNAC și pentru a-i informa despre identitatea „umbrei" care ne urmărise în tot acest timp, ceva ne-a oprit.

TOR a clipit, oferindu-ne un mesaj de la lady Goodman, care aștepta de ceva vreme să fie citit.

Jurnalele Graalului
Intrarea 6. 5 august, ora 18:40
Invitat

Dragii mei,

Vă rog să mă scuzați pentru felul în care scriu aceste rânduri. Nu obișnuiesc să scriu mânată de un impuls, dar ceea ce tocmai am văzut justifică totul. Totul!

Vă amintiți de invitația pe care ne-a făcut-o aseară don Arístides după ce am încheiat vizita la catedrala din Jaca? Vă amintiți că, după ce am văzut monograma de pe *Magna Porta*, ne-a vorbit despre o biserică din apropiere, pe care trebuia să o vizităm neapărat?

Ah, Doamne! Directorul Muzeului Diecezei a fost modest. Foarte modest. Astăzi bărbatul acela a reușit încă nu știu dacă în mod conștient sau inconștient să mă facă să mă apropii de esența adevăratului graal.

Iertați-mă dacă mă opresc aici un moment. Trebuie să trag aer în piept. Să stau puțin pe gânduri. Sunt cam confuză și presimt că trebuie să mă rezum la o explicație pas cu pas, cronologică, despre ceea ce s-a întâmplat, dacă nu vreau ca această postare pe blog să fie interpretată greșit.

În dimineața asta, pe la opt, don Arístides Ortiz s-a prezentat la recepția hotelului Reina Felicia, unde eu și Ches am decis să ne cazăm zilele astea. A venit cu un dosar din carton la subraț și o hartă veche cu șosele din Pirinei plină de însemnări. Mi-a întins comorile sale, zâmbind sincer satisfăcut.

— Sper că asta vă va face să iertați momentul neplăcut de aseară, a spus.

— Dacă vă referiți la roțile dezumflate, ați fost foarte amabil. Nu era nevoie să vă deranjați.

— Acceptați-le ca pe un mod umil de a vă compensa neplăcerile, mi-a spus el amabil. Am vorbit azi-dimineață cu poliția locală și se pare că totul a fost un incident rușinos. Încă cinci vehicule au suferit acte de vandalism. Asigurarea parcării se va ocupa de tot.

Surprinsă, am luat dosarul acela în mâini și l-am deschis în timp ce el îmi studia reacția. Conținutul acelui teanc de documente m-a lăsat cu gura căscată: era, mi-a explicat el, colecția completă de articole pe care le-a publicat părintele Dámaso Sangorrín despre graal, între anii 1927 și 1929, într-o revistă locală. În ele, decanul catedralei din Jaca a încercat să justifice faptul că relicva care astăzi este venerată în Valencia s-a aflat, între secolele al XI-lea și al XIV-lea, în provincia Huesca. Iar eu, care îmi petrecusem toată noaptea cufundată în lectura acestor *Jurnale ale Graalului,* trecând din nou în revistă relatările Paulei și ale lui David despre monogramele și revelațiile pe care părintele Fort li le-a făcut ieri lui Luis și lui Johnny, am rămas șocată. Totul începea să prindă contur.

— Asta a consultat elevul dumneavoastră la biblioteca de la catedrală, a spus Arístides. M-am gândit că poate v-ar plăcea să le examinați. Aici se află toate descoperirile decanului.

M-am uitat adânc în ochișorii lui vioi, încercând să ghicesc intențiile pe care le ascundea cadoul acela.

— Vă sunt foarte recunoscătoare, dar scrisul de pe aceste decupaje din ziare este foarte mic. Ați putea să mă ajutați și să-mi spuneți ce a descoperit, mai exact, părintele Sangorrín? l-am întrebat.

— Oh, doamnă, a gesticulat mulțumit. Descoperirile sale au fost senzaționale. Aproape o revelație. Și-a dat seama că, mai întâi Chrétien de Troyes și apoi Wolfram von Eschenbach, și-au redactat poemele despre graal pornind de la istorii orale născute chiar aici, în Jaca. Istorii care au străbătut întreaga Europă până când au ajuns la urechile lor, deformate fiind de distanță și de timp.

— Istorii… reale? l-am întrebat sceptică.

— Mă rog… Conform părintelui Sangorrín, istoria Aragónului din secolul al XI-lea se poate suprapune celor care stau la baza *Poveștii graalului* și a lui *Parsifal.* Dovada rezidă în numele proprii și toponimele pe care ambii trubaduri le-au folosit în textele lor. Explică aici totul, a spus el arătând din nou spre hârtiile sale. Vedeți și dumneavoastră. Secretul acestei chestiuni se află de secole în fața ochilor noștri, dar până la el nimeni nu-și dăduse seama de importanța sa.

Am mângâiat acele foi, intuind că don Arístides de-abia începuse să vorbească.

— Dacă studiați *Parsifal* al lui Von Eschenbach, veți vedea că aici, de exemplu, graalul este descris ca o piatră minunată, care a fost ascunsă într-un loc inaccesibil, lângă o stâncă mare numită Montsalvat, Muntele Salvat. Poetul dă asigurări că acea enclavă se află în cea mai abruptă regiune din Spania, pe drumul spre Galicia, la mică distanță de o pădure numită Salvatierra, într-o incintă clădită de o nouă dinastie de regi.

Un zâmbet ușor maliții i-a apărut pe chip.

— Fascinant este că toate aceste indicații și fiecare dintre ele coincid cu împrejurimile mănăstirii San Juan de la Peña, un loc amplasat în plin drum spre Santiago, pe ruta spre Galicia, în mijlocul celei mai neospitaliere regiuni a peninsulei, în apropierea unui sat care astăzi se numește Salvatierra de Esca. Salvatierra! În plus, secole de-a rândul, La Peña a fost considerat drept cel mai sfânt loc din Aragón. Cel mai sfânt punct al peninsulei. Iar Sangorrín a crezut că asta s-a datorat faptului că acolo a fost ascuns graalul. După cum vedeți, trebuie doar să știi asupra căror lucruri să-ți fixezi atenția.

Închipuiți-vă cât de surprinsă am fost când am citit, cu doar puțin timp în urmă, lucrurile pe care chiar astăzi părintele Fort li le-a povestit lui Luis și lui Johnny despre Von Eschenbach. Ideea lui era, în esență, aceeași. La fel de literală. Pentru amândoi, cel care l-a completat pe Chrétien de Troyes a indicat nordul Spaniei ca ascunzătoarea medievală a potirului de la Cina cea de Taină.

— Mă surprindeți, don Arístides, am spus având în continuare zâmbetul pe buze.

— Știți? În realitate, dovada tuturor acestor lucruri constă în numele locurilor. De secole se răspândește prin viu grai, fără ca nimeni să-și fi dat seama. Dacă aveți încredere în mine, vă voi arăta că toponimele din această regiune sunt ca niște cărți deschise. În ele se află totul.

Douăzeci de minute mai târziu, don Arístides era instalat pe scaunul din dreapta al mașinii mele, ghidând-o pe Ches pe șoseaua strâmtă care unește Jaca de îndepărtata mănăstire San Juan de la Peña. A vorbit întruna. De fapt, spusele lui ne-au făcut să uităm de senzația constantă de amenințare care ne-a stăpânit în ultimele zile. Mulțumit, și-a petrecut jumătate din drum invocând un dialog al lui Platon, *Cratylos,* în care personajul acesta discută cu altul despre adevărata valoare a numelor. În timp ce se fălea cu amploarea culturii sale umaniste și se declara de partea protagonistului și a maximei sale („Cel care cunoaște numele cunoaște și lucrurile”), ne-a explicat că acolo până și munții vorbesc despre graal. Pentru el, fiecare dintre termenii folosiți pentru a numi acest teritoriu abrupt este o dovadă a existenței sale.

— De ce, oare, aceste culmi nu s-ar numi „munții Graalului”? a spus, indicându-mi un punct pe vechea hartă pe care mi-o dăduse. Sau de ce culmea fabuloasă pe care se ascunde

mănăstirea San Juan de la Peña poartă numele de „Peña Oroe”… „Aurul”? La ce aur se referă, dacă nu la cel al Sfântului Potir?

Am scuturat din cap, uluite.

— Nu vă faceți griji, a zis, netulburat de scepticismul nostru. Vă voi arăta o ultimă dovadă.

După alte câteva curbe, în apropierea unor zone mari de pășune, ne-a cerut să părăsim șoseaua principală și să parcăm în piațeta unui sat izolat, cu străzi pavate și acoperișuri din dale de piatră, ce părea că se termină cu o biserică fortificată, aflată dincolo de un mic perimetru urban. Acea enclavă se numea Santa Cruz de la Serós.

— Fiți foarte atente la numele acesta, doamnelor, ne-a semnalat el. Este fundamental.

Încep să mă înfior când îmi amintesc.

Acolo s-a petrecut totul.

În mijlocul străzii principale, don Arístides ne-a explicat că „Serós” este o veche deformare a cuvântului latin *sorores,* „surori”, căci în locul acela surorile primului rege al Aragónului și Pamplonei, Sancho Ramírez, au ridicat o mănăstire și un templu cu totul minunate, unde, conform tradiției locale, au păzit graalul decenii de-a rândul.

Ansamblul ne-a impresionat încă de la prima vedere.

Biserica romanică s-a dovedit a fi o clădire masivă, din pietre învechite, solemne, neobișnuit de înaltă pentru standardele arhitectonice de la sfârșitul secolului al XI-lea. În mijlocul pustiului, înconjurată de o acalmie apăsătoare, pereții săi se înălțau spre cer ca și cum ar fi vrut să se ia la întrecere cu piscurile din împrejurimi, în piața aceea încălzită de soare, liniștea era ametitoare. Arístides a rupt tăcerea, în timp ce ne apropiam de templu:

— Dacă vă amintiți ce-au scris Chrétien, Von Eschenbach și toate cohortele lor de imitatori, graalul apare întotdeauna purtat de domnițe de o puritate imaculată. Păi, bine, doamnelor: asemenea domnițe au fost exact cele care au trăit aici. Acesta a fost locul doamnelor Sfântului Potir. Cu siguranță, incinta unde Perceval a văzut pentru prima dată strachina strălucitoare a Regelui Pescar…

— Doamnele graalului?

Am tresărit, ridicând privirea spre clopotniță.

În ciuda căldurii, am simțit un ușor fior rece. Exprimarea aceea, „doamnele graalului”, mi-a adus aminte de picturile de la MNAC și de ceea ce David și Pau ne-au povestit ieri despre ele.

— Să nu credeți că existența acelor doamne este un mit. Este istorie, mi-a tăiat-o, străin de gândurile mele, în timp ce ne invita să ne apropiem mai mult de biserică. Aici și-au avut reședința cele mai nobile domnițe din regat. Singurele demne să țină în mâini o relicvă atât de sfântă precum potirul lui Hristos. Prima dintre ele a fost doamna Sancha, fiica lui Ramiro I și sora lui

Sancho Ramirez, văduva contelui de Urgel. Doña Sancha a trăit în acest loc până în anul 1097. Pe catafalcul ei au reprezentat-o chiar susținând în mâini un obiect aspru, grosolan, care ar putea fi foarte bine „piatra graalului" pe care a amintit-o Eschenbach.

— Ceva asemănător cu ceea ce se vede pe capitelul Sfântului Sixt?

Am ridicat din umeri.

— Da. Cam așa ceva. Într-adevăr.

Ches l-a privit pe don Arístides mai neîncrezătoare ca niciodată.

— Și, la fel ca în Jaca, și în locul acesta se poate admira marca aceea care indică prezența acelei relicve, a adăugat. O monogramă. Cea de La Serós este la fel de admirabilă precum cea pe care ați văzut-o ieri. Sau poate chiar mai admirabilă!

Don Arístides ne-a condus atunci până la intrarea templului, pe latura vestică a clădirii. Fațada sa era în umbră, întunecată de restul structurii. Un trufaș frontispiciu romanic, protejat sub un acoperiș cu baldachin cu model în tablă de șah, apăra, într-adevăr, o monogramă veche.

— Iată-l. Semnul graalului. Ce mai aveți de zis? a zâmbit.

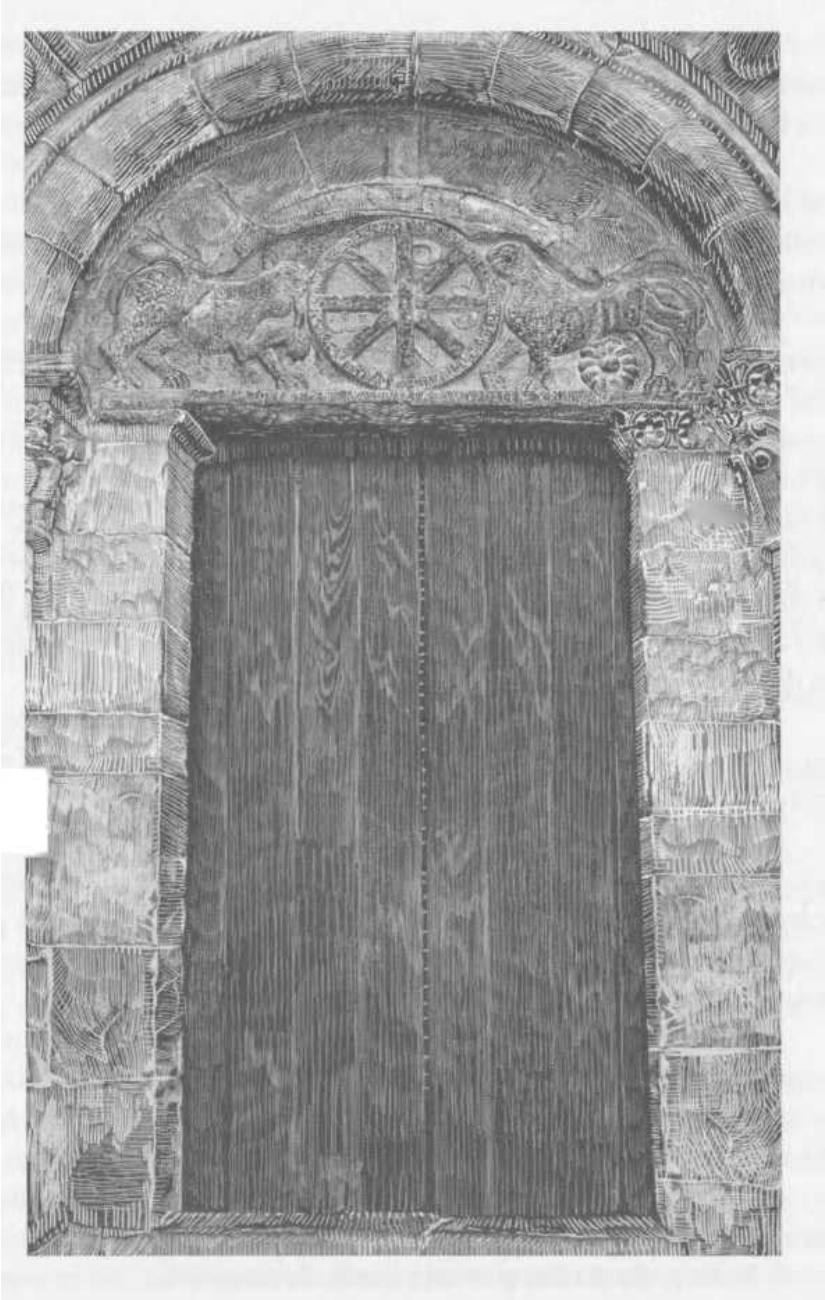

Frontispiciul vestic al vechii mănăstiri Santa Maria de Santa Cruz din Serós, Huesca

Eu și Ches l-am examinat cu interes. Piesa, minunată, cioplită într-un singur bloc, prezida ușa de la intrarea în templu, iradiind ca un soare deasupra orizontului.

— Prezența adevăratului graal era anunțată în Evul Mediu prin acest simbol, a spus el solemn. Leii reprezintă forțele opuse, vizibile și invizibile, care luptă pentru ca niciodată să nu-l găsim… sau, dimpotrivă, pentru ca, odată cucerit, să ne bucurăm de el pe vecie.

Am privit din nou scena. Monograma avea aceleași opt raze precum cea din Jaca, aceleași care le-au atras atât de mult atenția lui Pau și lui David. Dar, spre deosebire de cea pe care am văzut-o ieri, aceasta era într-o stare de conservare mult mai delicată. Pocăitul căzut sub labele unuia dintre lei fusese înlocuit cu o margaretă enormă, de aceeași factură precum cele din Jaca, și acolo erau înscrise niște litere latine aproape șterse de trecerea timpului. Caracterele alfa și omega fuseseră cioplite în locuri diferite, la fel și șarpele sau „S”-ul care aici apărea în partea dreaptă a desenului.

— Doamnelor, ne-a întrerupt don Arístides, așa cum îl vedeți, acest portic cuprinde o lecție magistrală. Ne învață că graalul nu este doar un obiect fizic, ci și… ceva mai mult.

Chipul zbârcit al ghidului nostru aproape octogenar a strălucit brusc. Condus de un entuziasm care crescuse întruna de când plecasem de la hotel, și-a scos vechii ochelari cu ramă în formă de scoică, iar ochii lui palizi din cauza vârstei ne-au scrutat din cap până-n picioare.

— Am fi niște blegi dacă, începând de aici, am căuta doar un obiect tangibil, a spus. Nu putem lăsa deoparte faptul că graalul este și o cale de cunoaștere. Von Eschenbach a sugerat asta în poemul său. Iar inscripția pe care o aveți în fața ochilor confirmă asta.

— Pu-puteți să citiți aia? l-a întrebat Ches lăsând în jos telefonul mobil cu care începuse să fotografieze sculptura în relief.

— Trebuie doar să ai o vedere bună, domnișoară.

O urmă de mândrie s-a ivit în tonul vocii directorului.

— Faceți-o, vă rog. Ce spune? l-a zorit.

— Inscripția din jurul cercului este cea mai interesantă. Și-a dres glasul, ridicând privirea spre monogramă. „Eu sunt poarta”, a tradus. „Prin mine trec picioarele credincioșilor. Eu sunt sursa vieții.”

— Într-adevăr, sună foarte specific graalului.

— Și mai semnificativă este legenda orizontală, cea care se odihnește pe buiandrug: „Îndreaptă-te mai întâi, ca să-L poți invoca pe Hristos”, a adăugat.

— Spune „ca să-L poți invoca pe Hristos”? Sunteți sigur? Am înclinat capul, mirată, privindu-l cu coada ochiului. Nu spune „ca

să putem invoca” sau „pentru ca Biserica să-L poată invoca”? Fraza i se adresează direct credinciosului?

— Da, exact așa, doamnă. Și mă bucur mult că apreciați cât de extraordinar este acest aspect. Îi acordă celui care trece prin ușă privilegiul de a I se putea adresa Fiului lui Dumnezeu fără nevoia unui mediator. Iar asta, în termeni ecleziastici, trebuie să fi fost o adevărată anomalie în epoca sa. Catarii au fost arși, cu câteva decenii mai târziu, pentru mult mai puțin de atât.

— Și cum interpretați dumneavoastră acea… anomalie? am vrut să știu, sigură că don Arístides avea deja un răspuns pregătit.

— Mă rog. Și-a mângâiat bărbia. Este evident că, pentru cei care au construit acest templu, graalul nu oferea doar viața eternă, ci și, mai ales, posibilitatea de a vorbi direct cu Dumnezeu. Dacă vă gândiți, ambele privilegii seamănă destul de mult. Cine reușește să I se adreseze lui Dumnezeu se pune pentru un moment la același nivel cu El. Reușește să pătrundă în timpul și în spațiul infinit în care locuiește El. Devine etern. Nemuritor. Iar acela este principalul dar pe care-l garantează graalul, nu vi se pare?

Când am auzit acele cuvinte, am simțit o ușoară amețeală. Impresionată, am luat loc între montanții acelei uși pentru a medita la ceea ce tocmai aflasem. Biserica care se deschidea din acel loc era practic goală. O răcoare irezistibilă emana din interiorul ei. Doar o fată de vreo optsprezece sau nouăsprezece ani stătea în spatele unei mese pline de broșuri despre zona respectivă, așteptând să ne hotărâm să cumpărăm un bilet de la ea. Fata l-a recunoscut pe don Arístides, l-a salutat și ne-a acordat un răgaz înainte de a intra.

Mie mi-a prins bine. Încă nu digerasem ultimul comentariu al directorului Muzeului Diecezei, așa că, după un minut, însuflețită de direcția pe care o luase discursul său, am îndrăznit să-l întreb cum ar putea ceva precum o cupă sau o strachină să înlesnească acea comunicare cu divinitatea.

— Poate că a existat o strachină din piatră care a fost numită graal, a consimțit, așezându-se lângă mine. Poate este chiar cea păstrată astăzi în Valencia. Dar, chiar de-ar fi așa, iar Sangorrín ar avea dreptate, obiectul acela n-ar fi altceva decât natură moartă în raport cu scopul ultim al graalului.

— Natură moartă? Ce vreți să spuneți?

— Păi, exact asta. Un potir este un obiect inert. O moștenire supusă legilor fizicii, condamnată, mai devreme sau mai târziu, îmbătrânirii și distrugerii.

— Continuați, l-am zorit.

— Pentru ca graalul să fie considerat minunăția pe care o descriu trubadurii, nu era de ajuns să fie un obiect sfânt pe masa Domnului Nostru. Ar trebui să fie un instrument care să facă ceva sublim *per se.* Ceva care să încingă inimile celor care se apropiau de el, așa cum li s-a întâmplat apostolilor când au primit Duhul

Sfânt. Doar așa și urmând ceea ce sugerează primele texte care vorbesc despre el, un suflet pur s-ar putea folosi de acel obiect pentru a vorbi față în față cu Dumnezeu. Și exact asta (manifestarea energiei, nu graalul în sine) este cu adevărat greu de găsit.

Am simțit că acele cuvinte răsunau adânc în sufletul meu.

— În realitate, asta este foarte ușor de înțeles.

Don Arístides, devenit brusc mare pontif al acelui loc, maestru al noțiunilor oculte, m-a privit fix în ochi.

— Vă voi da un exemplu: dacă dumneavoastră găsiți un telefon mobil care n-are baterie, nu prea veți putea face multe lucruri cu el, nu-i așa? Energia despre care vă vorbesc este pentru graal ceea ce este bateria pentru telefon. Fără acea energie invizibilă, dar necesară, obiectul nu-și va dezvălui niciodată adevărata funcție. Trebuie, așadar, să învățăm să-l încărcăm și atunci…

— Și cum se obține acea energie? l-am întrerupt.

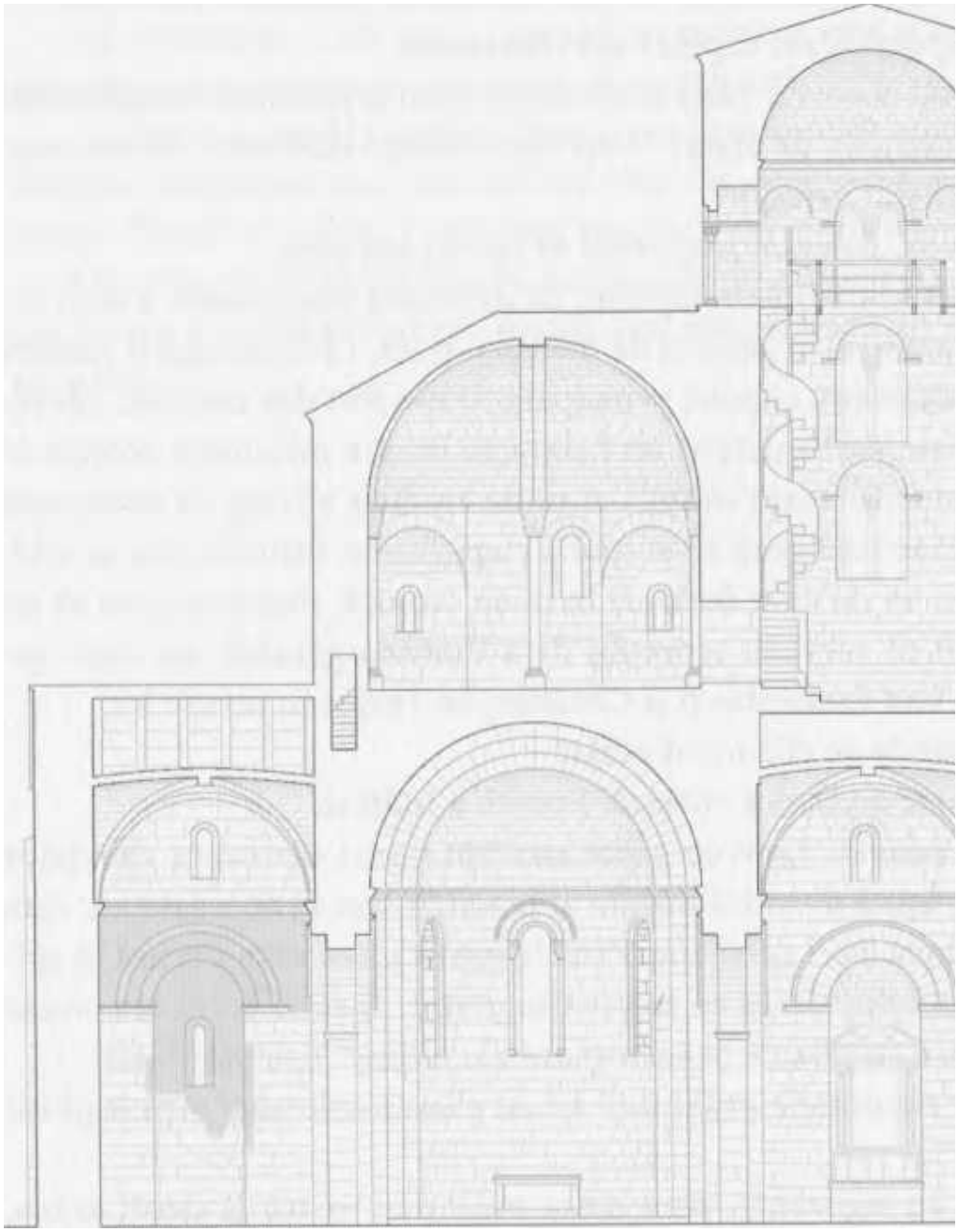

Releveu vertical al bisericii Santa Maria de Santa Cruz din Serós. Capela se înalță deasupra naosului central

— Bun. A zâmbit. Tocmai pentru asta existau locuri precum acesta.

— Precum acesta? Vă referiți la biserica asta?

— De fapt, a șoptit el, poate că ar fi mai corect să spunem capela acestei biserici.

Don Arístides a lăsat ca acel termen să plutească între noi.

— Capela? Cum capela? am reacționat.

— N-ați observat până acum cât de aparte este acest templu când este contemplat de afară? N-ați văzut cât de înalt este, cât de compact pare din exterior?

— Ba da, desigur. Imposibil să ignori așa ceva.

— Asta se datorează faptului că structurii tradiționale a unei incinte romanice, în general de înălțime mică, i s-a adăugat o cameră secretă deasupra cupolei principale. Și n-a fost din capriciu, crede- ți-mă. Este vorba despre un habitaclu la care odinioară accesul se făcea printr-o scară mobilă și unde tradiția afirmă că doamnele graalului se retrăgeau să-și spună rugăciunile. Riturile care se celebrează în ea nu apar descrise în nicio cronică, deși n-ai cum să nu presupui că serveau scopului de a ilumina graalul, așa cum sugerează Von Eschenbach și Chrétien de Troyes în textele lor.

— Și unde se află locul acela?

— Chiar deasupra voastră. Priviți, a indicat.

Într-adevăr. La vreo șapte sau opt metri deasupra capetelor noastre, lipită de zidul nordic al bisericii, am zărit o cavitate cam de mărimea unei persoane. Până la gaura aceea urca o scară în spirală făcută din fier și cu trepte din piatră, al cărei acces era blocat de o masă cu pliante și exemplare ale ultimei fișe parohiale.

— Iar doamnele graalului urcau până acolo sus? Am înghițit în sec.

— Și, cu siguranță, pe o scară mult mai instabilă decât aceea, draga mea. A zâmbit.

— Nici nu vreau să-mi imaginez…

— Acolo iluminau graalul și apoi plecau în procesiune cu el până la Montsalvat de San Juan de la Peña. Templul din La Serós, doamnelor, trebuie înțeles ca un fel de munte artificial, dotat cu o cameră de invocații, ce ilumina strachina cu ceva ce-i ofereau persoanele care se rugau.

Revelația aceea, imaginați-vă, mi-a provocat o impresie puternică. „Un munte artificial”, am tremurat. „Un loc pentru a conferi *spiritus* unui obiect.”

— Și credeți că… mă rog… am ridicat privirea spre golul îngust al acelei scări, credeți că am putea să-l vizităm?

— Camera secretă? Capela? Don Arístides a zâmbit amuzat. Ah, desigur. Acum nu mai este un loc interzis. Este deschis

pentru turiști. Puteți să urcați. Dacă încă vă simțiți în stare, desigur.

Am aruncat o privire asupra acelei uși minuscule aflată în partea de sus a templului și am șovăit. Îmi stătea, oare, în puteri să fac asta?

49

Trei sunete slabe ne-au întrerupt lectura *Jurnalelor* doamnei Victoria. La început, mi-a fost greu să le identific originea. Păreau să provină de undeva din interiorul camerei, de dincolo de pat și de ghiozdanul meu. Pau m-a privit nedumerită, ca și cum eu ar fi trebuit să știu exact ce se auzea.

— Nu răspunzi? a zis.

Sunetele s-au repetat. Proveneau de la telefonul fără fir care se odihnea pe noptieră.

Mi-am ridicat ochii din laptop și m-am întors spre locul respectiv. Sufletul îmi cerea să ignor acea întrerupere și să continui cu peripețiile lui lady Goodman. Ne anunțase că tocmai văzuse ceva extraordinar. Că tocmai „se apropiase de esența adevăratului graal". Dar Paula a insistat.

— Răspunde la telefon.

— Nimeni în afara celor din grup nu știe că suntem aici, am zis.

— Păi, cu atât mai mult. Poate că este ceva important.

În silă, m-am ridicat, am aruncat o privire plină de frustrare textului de pe ecran și am ridicat receptorul.

— David? m-a abordat o voce de femeie.

— Da. Eu sunt. Cine e?

— Slavă Domnului! a oftat ușurată acea voce. Sunt Alessandra Severini. Ne-am văzut azi-dimineață la Montjuic.

— Da… desigur, am șovăit.

M-am uitat la Pau și, văzând că era atentă în continuare la ecran, am decis să ies pe terasă ca să vorbesc mai bine de acolo.

— V-am căutat peste tot, a adăugat interlocutoarea mea grăbită. Din fericire, înainte să dispăreți, colega ta a spus la ce hotel sunteți cazați.

— Dar…

Imaginea profesoarei Alessandra, cu părul ei blond, silueta mai degrabă masivă și chipul machiat strident, mi-a apărut clar în minte.

— Spuneți-mi, cu ce vă pot ajuta? S-a întâmplat ceva?

Paula, care stătea încă jos, a dat să se ridice și să se apropie, dar am oprit-o cu un gest. „Un moment." I-am indicat caietul lui Guillermo pe care-l lăsasem pe pat și a înțeles că putea să profite de acea întrerupere pentru a-i arunca o privire, în timp ce eu îmi încheiam conversația. Pentru nimic în lume nu voiam să citească în continuare, fără mine, ceea ce scrisese doamna Victoria.

— David, ascultă-mă, a insistat Alessandra, smulgându-mă din acele gânduri. Ești într-un mare pericol. La fel și prietena ta. Am văzut asta.

— Cum? Probabil că tonul vocii ei m-a făcut să mă albesc la față. Sunteți sigură?

S-a auzit un pârâit.

— O să ți se pară ciudat ceea ce-ți voi spune, dar în dimineața asta, când ați fugit de la ceremonia mea, am avut o viziune foarte clară cu privire la voi doi: răul vă pândește, a zis.

Fraza aceea a sunat, într-adevăr, ca o nebunie. Neobișnuită. Dar, neluând în seamă tăcerea mea, a continuat:

— Nu a fost întâmplător ceea ce s-a întâmplat când ai leșinat lângă fântână. Cunosc bine astfel de leșinuri. În realitate, ai primit o avertizare din lumea de dincolo. Un avertisment. Dacă nu vrei, nu mă crede, dar cel puțin ascultă-ți senzațiile. Un bătrân rău s-a încarnat și caută să vă facă să eșuați. Azi după-amiază am dat în cărți ca să aflu mai multe despre el și… mi-a ieșit arcanul Morții. De două ori. Sunt îngrijorată.

— Un… un moment, am întrerupt-o, asigurându-mă că Pau nu ne asculta. Trebuia să aflu ceva: Spuneți că ați *văzut* toate astea?

— Da, fiule. Am darul de a vedea ceea ce nimeni nu vede.

— Ați văzut toate astea așa cum mai devreme l-ați văzut pe Guillermo Solís dându-ne târcoale?

Mi s-a părut că am auzit-o oftând.

— Tu ai spus-o.

— Cred că mă înțelegeți că încă nu sunt obișnuit cu asemenea afirmații…

— Știu, știu. Dar înțeleg că nu este pentru prima dată când auzi vorbindu-se despre astfel de lucruri, nu-i așa, fiule?

Clarvăzătoarea avea dreptate. Nu era prima oară, m-am gândit în timp ce o priveam de pe terasă pe Paula, care deja luase caietul lui Guillermo și începea să-l răsfoiască, lungită pe patul meu.

— Trebuie să ne întâlnim, a adăugat Alessandra pe un ton imperativ. Trebuie să vă vorbesc. Trebuie să vă dau ceva ca să vă puteți apăra de rău.

— Să ne dați ceva? Nu este nevoie, eu…

— În seara asta, la opt fix, înainte să se închidă cimitirul Montjuic, te aștept în fața mormântului Amaliei Domingo Soler.

— Dar…

A fost inutil. Profesoara Alessandra hotărâse să nu mă asculte.

— Poți să vii cu prietena ta, dacă vrei, a adăugat.

Și a închis telefonul.

50

— Cine era?

Pau a întrebat asta de îndată ce m-a văzut intrând în cameră. În realitate, a fost o reacție automată din partea ei, aproape instinctivă, pentru că în momentul acela era absorbită de caietul pe care-i cerusem să-l examineze. Am privit-o și am șovăit. După întâlnirea cu Alessandra Severini, incidentul leșinului și arestarea noastră ulterioară de la MNAC, încercam să ne recâștigăm încrederea unul în altul. Brusc, am presupus că, dacă aveam să-i menționez din nou numele profesoarei, umbra acelor momente avea să revină și avea să fie mai rău.

— Era de la poliție, am mințit. Voiau să se asigure că le-am dat corect datele noastre.

— Aha… a încuviințat, ca și cum, în fond, răspunsul meu nici n-ar fi interesat-o. Atenția ei era concentrată asupra unui lucru cu totul diferit. Tu ai observat asta?

Mâinile lui Pau pipăiau nerăbdătoare carnetul lui Guillermo, oprindu-se pentru câteva clipe ici și colo. Paginile foșneau când erau întoarse. Privirea ei dansa entuziasmată peste numere și însemnări care, din locul unde mă aflam, mi se păreau de nepătruns. Curios, m-am apropiat de ea, clătinând din cap.

— Ai găsit ceva interesant?

Caietul era scris aproape până la ultima pagină. La fel ca agenda, proprietarul său avusese grijă să-l umple cu un scris meticulos, caligrafiat în culori diferite, care lăsa margini mari lângă paragrafe, pe care apoi le umpluse cu desene sau semne de exclamație. Se vedeau schițe ale pantocratorului din Taüll, ale strămchinilor din biserica San Pedro el Viejo, el Burgal sau Estaón. Și liste cu nume și cifre. Liste peste tot.

— N-am putut să citesc decât câteva pagini, ici și colo, a recunoscut.

— Și…? am zis, mai mult nerăbdător decât curios.

— Mă rog… Uite. La sfârșitul caietului există un abțibild dintre cele care se dau la Biblioteca Națională din Madrid când te înscrii ca un cititor. Poartă data de 6 iulie, cu două zile înainte de moartea lui. Și a adăugat: Pare că a consultat operele unui autor britanic. Cineva de la începutul secolului al XIX-lea. Un contemporan al părintelui Sangorrín. Uite. Îl menționează în chenarul ăsta. A indicat ceea ce părea o fișă bibliografică scrisă de mână. Îl cheamă sir Oliver Lodge. Îl cunoști?

— Lodge? Am încercat să-mi amintesc. A fost un om de știință, cred.

— Da. Exact asta scrie și aici. A citit: „După ce a uimit lumea la sfârșitul secolului al XIX-lea cu primul experiment public de telegrafie fără fir din istorie, s-a dedicat cercetării misterelor creierului uman”. Pe Guillermo l-a interesat îndeosebi o carte a

lui pe care a publicat-o în 1929… Aceasta. A indicat un rând. A intitulat-o *De ce cred în nemurirea personală.*

— Și spune de ce i-a atras atenția?

— O, da, desigur. Guillermo include chiar și un rezumat. Se pare că sir Oliver Lodge credea că creierul uman era un fel de receptor de unde radio. Și că tot ce considerăm a fi idei, deducții sau genialități sunt, de fapt, „semnale" pe care le captăm dinafară.

— Asta seamănă mult cu focul invizibil, nu?

— La fel m-am gândit și eu, a consimțit. De fapt, ideea că atunci când creăm avem acces la conținuturi care se află undeva, acolo, afară seamănă mult cu „norul" dispozitivelor electronice moderne. Johnny ne-a vorbit mult despre asta.

Nu știu dacă am înțeles-o întru totul.

— Norul?

— De fapt, mă refer la originea ideilor, David. Locul unde sălășluiesc toate. Doar că, în loc să folosești o parolă ca să ai acces la ele, te folosești de acel „foc".

— Și cifrele? am zis arătând spre marginile carnetului, pline de calcule numerice.

— Habar n-am.

Mi-am amintit atunci că undeva Guillermo scrisese ceva despre cifra opt. Văzusem asta în treacăt în biroul doamnei Cortil și am simțit curiozitatea de a afla dacă și lui îi trecuse prin minte ideea mea conform căreia cifra ascunsă în monograme era o aluzie voalată la cele opt biserici din Pirinei cu strălucitoare.

I-am cerut caietul și am început să caut acele pagini.

— Ce faci? a spus Paula mirată. Te ajut?

— Guillermo a notat undeva ceva despre cifra opt…

Paula a zâmbit.

— Însemnările acelea se află în mijlocul carnetului. Explică faptul că, în vremurile primelor monograme, la începutul secolului al XI-lea, papa Silvestru al II-lea a decis să introducă cifrele arabe în creștinătate. De asemenea, explică faptul că acea operațiune de înlocuire s-a încheiat în timpul cruciadelor, în epoca lui Chrétien de Troyes, cu o sută de ani mai târziu…

Am găsit paginile la care făcea referire Paula. Coincidența, fără îndoială, se dovedea semnificativă.

Am identificat imediat un enorm opt arab, subțiat, scheletic, dar vechi, care ocupa centrul uneia dintre pagini. Alături, în aparență fără prea mult sens, Guillermo indusese o schemă a potirului din Valencia identică aceleia pe care o trimiseseră Luis și Salazar la *Jurnalele Graalului.*

— Se pare că, la început, creștinii nu vedeau în acele numere valoarea lor matematică, ci doar un desen. Erau atât de obișnuiți să folosească cifrele romane, încât interpretau acele numere noi doar ca pe niște simboluri. Iar în cifra opt… ghici ce vedeau?

N-am răspuns. Am decis să-mi acord o secundă pentru a-mi imagina acea situație. M-am gândit la cum vedeam eu anumite grafisme precum cele japoneze. Sau ideogramele chinezești. Sau glifele mayașe…

Am coborât privirea spre acele însemnări și le-am cercetat cu grijă. Am contemplat din nou cifra opt și cupa, cupa și cifra opt…

Atunci am văzut!

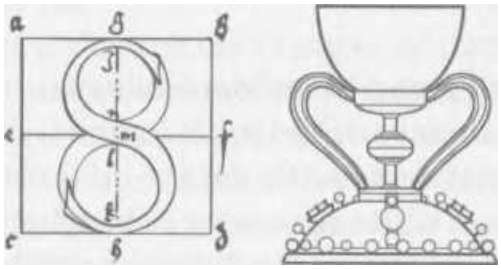

— Dumnezeule! Optul este un graal!

Paula a încuviințat, mulțumită.

— Guillermo a descoperit că în zona Pirineilor desenul cifrei opt era interpretat ca unirea a două elemente opuse, unul îndreptat spre cer, iar celălalt spre pământ, la fel cum erau montate străchinile din piatră ale Sfântului Potir în timpul ședерii sale în biserica San Juan de la Peña.

Mă pregăteam să spun ceva, dar Pau m-a oprit.

— Deși, dacă observi cu atenție, din acel simbol cel mai mult l-a interesat punctul de intersecție al optului. Locul unde comunică ovalul de sus cu cel de jos. Știi cum numește asta în acele însenințări?

Am clătinat din cap, nedumerit. M-am apropiat de un mic cuvânt mâzgălit cu finețe pe marginea acelui opt și l-am citit.

„Omfalo.”

Eu știam exact ce însemna acel cuvânt.

— La naiba… am murmurat. Așadar, Guillermo a descoperit că graalul folosea pentru a pune în legătură lumi diferite.

Paula mi-a adresat o grimasă pe care atunci n-am știut s-o interpretez.

— Pentru a pune în legături lumi diferite? a spus luându-mi carnetul. Și despre asta se vorbește în notițele pe care le-a luat din cartea lui Lodge. Sunt la sfârșit. Uite, aici: „Inspirația, ideile geniale care survin izvorăsc când creierul devine receptor”, a citit. „Iar acesta funcționează întotdeauna mai bine în contact cu locuri speciale, care favorizează trecerea între lumi.”

— Locuri speciale… Da. O scânteiere interioară m-a făcut să înțeleg și altceva. Nu într-unul dintre acele locuri speciale urma să intre doamna Victoria?

Paula s-a întors brusc spre laptop. TOR era în continuare deschis exact acolo unde îl lăsaserăm.

— Ba da!
Ne-am aplecat amândoi deasupra ecranului.

51

Jurnalele Graalului
Intrarea 6 (continuare). 5 august, ora 18:40
Invitat

Am aruncat o privire acelei uși minuscule, plasate în înaltul templului, și am șovăit. Eram oare în stare să fac asta? Cavitatea se afla la o înălțime considerabilă, dincolo de locul în care forțele mele ar fi fost în stare să ajungă.

— Sunteți sigură că vreți să urcați acolo sus, doamnă? m-a întrebat don Arístides cu oarecare prudență.

Eu luasem deja o decizie.

— Nu mă vedeți în stare? l-am sfidat. Nu vă faceți griji. Voi urca și o voi face singură.

Poate că ar fi trebuit să fiu mai prudentă. Recunosc. Articulațiile genunchilor mei sunt delicate și urcatul scărilor n-a fost niciodată punctul meu forte. Totuși, una este să suferi o leziune specifică vârstei, și altceva, foarte diferit, ca un bărbat să-ți pună la îndoială capacitățile după ce te-a tentat cu graalul.

Intrigată de ceea ce directorul Muzeului Diecezei spusese despre capelă, m-am cocoțat pe cea mai incomodă scară în spirală pe care am urcat vreodată în viața mea. Tubul acela pornea exact din spatele cristelniței. Avea trepte puține, cum se spune, strâmte, cu distanța între ele incomod de înaltă, și atât de mici, încât trebuia să le urci din lateral. Fata care avea grijă de acel loc ne-a privit ca și cum nu înțelegea de ce ar putea-o interesa pe o doamnă de o anumită vârstă, ca mine, un loc ca acela, dar nu a pus întrebări.

— Aveți grijă, a fost tot ce a zis în timp ce don Arístides și Ches îmi supravegheau pașii. Dacă veți cădea, medicul cel mai apropiat locuiește la douăzeci de minute de aici.

Nu am căzut. Nici măcar nu m-am împiedicat. De fapt, am ajuns la misterioasa încăpere după ce am dat de un alt culoar ascendent, și mai îngust, și mai întunecat, care se ivea în structura naosului, la opt metri deasupra nivelului solului. De îndată ce-am putut să ridic capul și să-mi întind brațele după ce am parcurs nouăsprezece trepte anevoioase și neregulate, am știut că efortul meritase osteneala.

Capela s-a dovedit a fi o încăpere lobulară, cam neregulată, situată pe verticala bisericii. Acolo s-ar fi putut aduna, fără prea mari probleme, cincizeci de „păzitori ai graalului”. Era spațioasă, iluminată de mai multe ferestruici verticale astupate cu plăci din alabastru și mirosea a spațiu închis.

Având senzația că pusesem piciorul într-un salon secret, am căutat tavanul. Și acesta era mai înalt decât îmi imaginam. Am înțeles că lucrul cel mai valoros din acel loc trebuie să fie tocmai

acea cupolă octogonală, meșteșugită și perfectă, așezată pe patru coloane care-și păstrau încă vechile capiteluri înzorzonate.

„Capitelurile vorbesc”, mi-am amintit.

Surprinsă, m-am apropiat de ele și le-am examinat, încercând să nu trec cu vederea niciun detaliu.

Inițial, nimic nu mi-a atras atenția. Nu sunt o expertă în arta romanică, dar m-a stimulat constatarea că personajele lor oameni cocoțați pe cai sau în turnuri cu creneluri aveau aceeași pieptănătură de călugăr ca Sfântul Sixt în catedrala din Jaca. Păreau făcute de aceeași mână. Scena cel mai bine conservată înfățișa un minunat înger Gabriel cu o tunică pe care se distingeau toate faldurile și tighelele. Foarte serios, trimisul lui Dumnezeu contempla o fată îngenuncheată, cu ochi migdalați, care nu putea fi altcineva decât Maria înainte de a rămâne însărcinată. Chipul ei reflecta supunere. Și, de asemenea, teamă. Un adevărat miracol pentru un cioplitor care îl preceda cu mai multe secole pe acel Michelangelo Buonarroti fără de seamă.

Atunci, ridicându-mă în vârfurile picioarelor ca să scrutez ochii aceia, am simțit ceea ce Henry James, în minunata sa carte cu fantome O *coardă prea întinsă,* a numit „o stare de spirit”.

Nu găsesc o frază care să descrie asta mai bine. Nici vreo referință literară la fel de corectă.

A fost ceva asemănător cu adâncirea în gânduri a celui care vede o operă din care nu înțelege niciun cuvânt, până când, în mod miraculos, pricepe subiectul.

O revelație.

Un fel de suflare.

O epifanie, poate.

Fenomenul respectiv a început cu un curent delicat de aer, care mi-a mângâiat spatele. Senzația, rece, scurtă, m-a făcut să-mi îndepărtez privirea de la capitel și să mă uit în spate.

Naivă, am crezut că se strânseseră nori de furtună. Uneori, în Pirinei se mai întâmplă astfel de lucruri.

Încă nu reușesc să-mi explic cum de nu m-am speriat, fiindcă ceea ce am văzut când m-am întors ar fi făcut pe oricine să țipe și să revină în biserică, rostogolindu-se pe scări.

Dintr-odată, vă pot asigura, camera nu mai era aceeași.

Sau nu era „exact” aceeași.

Sună ciudat. Sunt conștientă de asta. Dar asta s-a întâmplat.

Cât ai clipi, „cineva” acoperise pereții capelei cu stindarde de culoare grena.

Era absurd. Știam asta. Mintea mea rațională striga că era imposibil. Dar ochii mei îmi spuneau exact contrariul. „Cineva” sau „ceva” așezase un sfeșnic în fiecare colț și acoperise solul cu rogojini și perne mari. Și, de parcă asta n-ar fi fost de-ajuns, un fel de melodie monotonă, aproape imperceptibilă, a început să liniștească atmosfera, învăluindu-mă într-o ciudată melancolie.

Am crezut că am halucinații. Că am leșinat probabil din cauza căldurii și că mintea mea divaga ieșită de sub control.

Dar nu. Era real!

Chiar mai real decât realitatea!

Cu toate acestea, ceea ce m-a lăsat cu adevărat fără cuvinte abia urma să se întâmple.

Brusc, la doar patru sau cinci metri de locul unde mă aflam eu, o doamnă cu o fustă de culoare albastră, care-i cădea până la tălpi, mă privea cu ochii atemporali ai cuiva care se afla acolo de-o veșnicie.

Am simțit că mor.

Femeia stătea în picioare, aproape în colțul opus, capu-i era acoperit cu un văl și avea brațele întinse ca și cum ar fi susținut ceva.

Am înlemnit, fără să îndrăznesc să mișc un mușchi. Atunci ea, fără să ia în seamă surprinderea mea, s-a apropiat de locul unde mă aflam, încet și maiestuos, ca și cum ar fi traversat o scenă și ar fi jucat în fața unui public invizibil.

Vă asigur că n-a fost un delir. Nici vreun vis. Am știut asta de îndată ce aerul s-a umplut de un miros puternic de tămâie, inundând totul cu aroma sa. Iar halucinațiile nu au miros!

Doamna respectivă s-a oprit lângă mine.

Prudentă, am salutat-o. Am făcut asta ridicând mâna dreaptă. Dar ea nu a reacționat.

Era ca și cum n-ar fi vrut să-mi vorbească.

Ca și cum n-ar fi fost cu totul acolo.

Știu, din nou, că va fi greu pentru voi să mă credeți.

Eu însămi mă îndoiesc de judecata mea în timp ce scriu.

Totuși, ca și cum mintea mea ar fi unit punctele unui desen pe jumătate făcut, am înțeles dintr-odată că doamna aceea, femeia aceea cu fustă albastră, „trebuia să fie” una dintre doamnele din cortegiul graalului pe care l-a descris Chrétien de Troyes.

Nu vi s-a întâmplat niciodată ca, atunci când încercați să transpuneți în cuvinte ceva ce ați visat, frazele care sunt în stare să compună ideea să se dovedească pur și simplu ridicole?

Așa mă simt eu acum, când descriu asta.

Nu contează.

Încă n-am povestit lucrul cel mai impresionant.

Nedumerită, dar în același timp foarte bucuroasă, am lăsat în urmă centimetrii care mă despărțeau de fecioară și mi-am pus mâna pe brațul ei. La contactul cu ea, am simțit o ușurare surprinzătoare. Pentru o clipă, am crezut că ar putea fi vorba despre o fantomă, dar am atins-o! Era reală! Atât de reală, încât în momentul acela a reacționat și chipul ei inexpresiv s-a însuflețit ca și cum s-ar fi trezit dintr-o profundă letargie.

Din toată această experiență, cel mai mult mă neliniștește ceea ce s-a întâmplat în continuare.

Când doamna și-a ațintit ochii asupra alor mei, am recunoscut-o. Și când spun asta, o afirm dincolo de orice îndoială rezonabilă.

Femeia aceea era Beatrice Cortil.

Da. Știu! Este ciudat.

Foarte ciudat!

Extrem de ciudat!

Oniric.

Aproape suprarealist.

Dar vă jur că nu dormeam și că eram conștientă, la fel cum sunt și acum, de faptul că Beatrice se afla în momentul acela în Barcelona, stând cu siguranță de vorbă cu David și Pau despre picturile din Taüll.

Din nefericire, nu mi-a vorbit.

De fapt, n-a spus niciun cuvânt.

S-a mărginit să-mi arate ce avea în mâini. În realitate, nu atingea direct acel obiect, ci prin stofa mantiei sale, și l-a ținut la înălțimea nimerită pentru ca eu să-l pot examina cu atenție.

Iar asta a fost, de asemenea, extraordinar.

Obiectul pe care-l susținea era o strachină.

O strachină mică și frumos cioplită, din piatră translucidă, de culoare neagră, care, la fel ca în *Li contes,* a început să iradieze o luminiscență uimitoare, ce a umplut capela de străluciri solare.

Mută de uimire, m-am apropiat de recipient, iar ceea ce am văzut în interiorul lui m-a extaziat.

Pe fund, plutind parcă, am distins un fel de simbol. O anagramă ciudată. Ca un „A” fără bara transversală, în locul căreia fusese adăugată o stea. Mi-a amintit imediat de desenul pe care bunicul lui David mi l-a dăruit în urmă cu mult timp și pe care el, la rândul lui, îl primise cadou de la Valle-Inclán cu aproape un secol în urmă. Simbolul schematic al unui munte cu o lumină în interiorul său.

Un munte… artificial.

Când mi-am ridicat privirea și am căutat-o pe a lui Beatrice ca să-i cer o explicație… nu știu cum să spun… doamna a început să se întunece.

Nici eu nu înțeleg.

Beatrice sau oricine o fi fost doamna aceea a început să-și piardă strălucirea într-un mod inexorabil, ca și cum celulele ei ar fi avut capacitatea de a deveni cenușii și de a se dizolva în întunericul din jur. Am avut impresia că fecioara se stingea dinăuntru, iar eu, care mă desprinsesem deja de brațul ei, am observat clar că temperatura din capelă scădea, făcându-mă să tremur din cap până-n picioare.

Ultimul lucru pe care l-a făcut a fost să ridice brațul drept și, desfăcând palma mâinii, a întins degetele arătător și mijlociu spre cer, ca și cum mi-ar fi indicat unde să privesc. Dar deasupra ei nu exista nimic.

Nimic!

Asta s-a întâmplat cam în același timp în care am auzit cum, din gaura scării în spirală, mă striga vocea alarmată a lui don Arístides Ortiz.

— Vă simțiți bine, doamnă? l-am auzit strigând. De ce nu răspundeți? Se face târziu!

Atunci m-am întors spre locul unde credeam că se afla femeia cu graalul și, cu inima gata să-mi sară din piept, am descoperit că încăperea era din nou ca la început. Piatră goală. Fără stindarde, nici rogojini, nici Beatrice, nici muzică relaxantă… nici nimic!

Cum s-a întâmplat asta?

Nu știu.

M-am simțit dezorientată. Confuză. Neștiind ce tocmai mi se întâmplase.

— Nu vă faceți griji, sunt bine! am strigat încă emoționată.

Și, pe bâjbâite, am coborât din nou în lumea celor vii. Spuneți-mi adevărul: ce credeți? Am început s-o iau razna De unde vin toate astea?

Din capul meu?

Sau sunt semnale?

Și, în cazul ăsta, ce fel de semnale? Sau de la cine?

Vă îmbrățișez strâns.

Răspundeți-mi repede, vă rog!

52

— Ce facem?

Nu mi-am dat seama de cât de imperioasă era întrebarea Paulei.

— Se pare că a suferit unul dintre atacurile ei de epilepsie, am răspuns vag, în mod intenționat, încercând să găsesc vreun sens pentru ceea ce tocmai citisem.

— Dar, David… A văzut-o pe Beatrice Cortil!

— Asta e imposibil și o știi bine. Doamna Cortil este moartă.

— Exact! În replica ei s-a simțit o ușoară panică. Nu-ți dai seama? Noi nu i-am spus… și tocmai a întâlnit-o ca și cum ar fi fost o fantomă. Și dacă a reușit să deschidă acel omfalo despre care vorbește caietul ăsta? a zis fluturând din nou carnetul lui Guillermo.

Asta m-a făcut să reacționez.

— Ce vrei să spui?

— Că… că a văzut pe cineva care se află de cealaltă parte a realității, a trântit ea, ducându-și mâinile la față, ca și cum simpla idee ar fi îngrozit-o.

— Poate că n-a fost decât o halucinație, am încercat să o liniștesc. Un efect colateral al stresului. Sau ceva provocat de epilepsia ei…

— O halucinație în care apare exact cineva care tocmai a murit? Aș pune pariu chiar și că ora morții doamnei Cortil coincide cu viziunea doamnei Victoria.

— Nu știu nici dacă asta ar însemna ceva.

Răspunsul meu nu a convins-o. A făcut un gest de neplăcere, ca și cum diagnosticul meu cu privire la situație ar fi fost superficial și simplu, nepotrivit pentru cineva pe care-l credea inteligent. Apoi mi-a întors spatele. Am observat la ea o tulburare profundă. S-a ridicat de pe fotoliul unde stătea, a tras perdelele de la balcon ca să nu intre soarele de după-amiază și, după ce s-a împiedicat de vreo două ori de covor și de o măsuță joasă din cameră, s-a îndreptat spre minibar, ca să caute ceva în el. A ales o sticluță de gin și o apă minerală; și le-a turnat cu două cuburi mici de gheață într-un pahar cu picior și le-a amestecat fără să aștepte ca paharul să se răcească.

— Vrei și tu? a întrebat oftând. Cred că am nevoie de ceva tare.

M-am uitat uluit la ea. Era prima oară când o vedeam bând altceva decât vin și am clătinat din cap.

— Scuză-mă. După prima înghițitură, și-a recuperat oarecum aplombul. Chestiunea asta mă cam neliniștește. De luni întregi asist la crizele doamnei Victoria și niciuna n-a fost așa de… așa de șocantă ca aceasta.

— Scriitorii sunt oameni deosebiți. Cu multă imaginație. Crede-mă, știu din experiență. Dacă ar avea halucinații, sigur le-ar fi greu să le distingă de realitate, am insistat.

— Sunt sigură că aceea n-a fost o halucinație, David, a negat indicând ecranul încă aprins al laptopului meu. Doamna Victoria a dat cu adevărat peste ceva. A activat ceva. Graalul personal, poate.

Cuvintele ei, deși spuse pe un ton serios, sunau ca și cum ar fi fost goale, lipsite de sens. Mi s-a părut că doar era speriată și că încerca să se convingă de propriul argument.

— Nu te uita așa la mine! a mormăit. Nu este prima scriitoare căreia i se întâmplă una ca asta.

— La ce te referi?

Pupilele Paulei s-au dilatat în penumbră.

— Cred că doamna Victoria ți-a vorbit deja despre Valle-Inclán. Și don Ramón a căutat să-și aprindă focul invizibil, graalul interior, și a fost așa de absorbit de propriile viziuni, atât de îmbibat de idei despre care nu știa de unde-i veneau, încât, pentru a afla, a recurs la un medium precum bunicul tău. Nerăbdător, a căutat locuri de „inspirație” pentru a se conecta cu sublimul și, acum înțeleg, a ajuns în cele din urmă la muntele artificial din parcul El Retiro pentru a se ilumina. Și, după el, au mai venit și alți căutători ai acelor omfalo. A ridicat o sprânceană, ca și cum tocmai și-ar fi amintit ceva important. Alți autori remarcabili au avut și ei viziuni de acest fel. Unul chiar în apropiere de San Juan de la Peña. N-o să-ți vină să crezi, dar…

— Alți scriitori în San Juan de la Peña? Cine? am întrerupt-o.

Paula a mai făcut încă o dată înconjurul camerei și, învârtindu-și paharul în mâini, a spus:

— Unamuno, de exemplu.

— Unamuno?!

— Miguel de Unamuno, a încuviințat, luând o înghițitură din licoare. Alt clasic al literaturii spaniole. Alături de Valle-Inclán, este poate autorul spaniol cel mai influent de la începutul secolului XX.

Eu știam câte ceva despre Unamuno. Bunicul meu avea operele sale complete în casa noastră din Dublin. Mi-a vorbit la un moment dat despre el, mirat de felul cum reușise să-și îmbine ideile politice cu literatura, ținând piept nedreptăților din vremea lui, fie că proveneau de la rege sau de la dictatorii pe care i-a avut Spania. A fost un scriitor raționalist, republican, devotat socialismului, dar, în același timp, un bărbat cu o credință cumpătată… un cocktail care în mintea mea îl situa în antipozii unei viziuni într-un sanctuar creștin din Pirinei.

— Și ce i s-a întâmplat? am întrebat, pregătindu-mă pentru orice revelație.

— Fiind deja în vârstă, cu patru ani înainte să moară, a călătorit la Jaca. A vizitat castele, biserici, mănăstiri, ca și cum ar

fi căutat ceva ce pierduse. Și a văzut ceva. Sau i s-a părut că a văzut. Oricum ar fi, „o strălucire” l-a impresionat suficient pentru a scrie un articol pentru ziarul *El Sol*[22], în care insinua că avusese o viziune extatică. Am studiat textul acela la facultate. Aproape că uitasem cât de mult mă uimise.

Am încurajat-o să continue.

— Profesorul nostru de literatură medievală ne-a dat articolul acela ca să facem un comentariu de text, a urmat. Unamuno a recunoscut că un „nor mare de viziuni” i-a apărut în apropiere de San Juan de la Peña, ca niște umbre scoase din *Infernul* lui Dante. Nu a fost prea explicit în descrierea sa, dar a zis că, datorită lor, a înțeles că stânca aceea era deschiderea spre o lume diferită, spirituală.

— Atunci… locul ar putea fi cel care provoacă acele viziuni? am întrebat.

— Nu sunt sigură. Poate că este vorba despre ceva ce sălășluiește în mintea unor creatori, a sugerat, cu ochii strălucind de entuziasm. Poe, Doyle, Yeats, Valle-Inclán, Unamuno, poate Twain… cu toții au conviețuit cu acele umbre interioare. Iar dacă n-au vorbit și nici n-au scris deschis aproape niciodată despre asta, a fost pentru că ei au avut parte de experiențe inefabile; imposibil de împărtășit. Solitare. Aproape cu neputință de transpus în cuvinte.

— Dacă ar exista anumite locuri care să le activeze acele viziuni, am murmurat, exprimându-mi cu voce tare gândurile, asta ar explica ceea ce tocmai i s-a întâmplat doamnei Victoria în La Serós. Chiar și leșinul meu din dimineața asta de la Montjuic ar avea un sens. Am vorbi despre spații capabile să afecteze un anumit tip de creier. Și, aproape fără să-mi dau seama de ceea ce spuneam, am adăugat: Dacă avem dreptate, atunci ceea ce a descoperit Guillermo a depășit acel graal din picturile din Taüll. Și-a dat seama că, în lumea antică, locurile unde era posibilă conectarea cu transcendentul erau semnalate prin legende și semne. Graalul a fost unul dintre ele. Poate ultimul înainte de apariția gândirii raționale.

Pau a încetat să mai umble prin cameră, s-a oprit și m-a privit ca și cum aș fi fost un intrus care tocmai se strecurase în încăpere. Mai întâi s-a mirat, dar o euforie bruscă a devorat parcă norii care o umbriseră până în momentul acela. S-a întors la minibar și și-a servit altă băutură; mi-a arătat apoi o sticlă de whisky și a pregătit un al doilea pahar cu gheață, pe care mi l-a întins.

— Da? Nu ne crezi nebune pe mine și pe doamna Victoria? A zâmbit. Recunoști că graalul a putut folosi pentru a marca locuri unde în Antichitate se atingeau acele transe?

— Mă rog…

Licoarea mi-a ars gâtul, îmboldindu-mă să răspund.

— Să spunem că sunt deja pregătit pentru a accepta asta. Deși, în realitate, nu există decât un singur mod de a afla.

Ochii lui Pau m-au privit în expectativă.

— Care?

— Să facem un experiment, am zis, știind că ceea ce urma să-i propun era o nebunie. Ce-ar fi să ne ducem la Font Magica de la Montjuic și să verificăm clar dacă acel omfalo încă funcționează? N-a spus profesoara Alessandra că este un prag spre alte lumi?

— Ai de gând să pici iar într-o transă acolo?

— Și de ce nu? Ar fi un fel de *incubatio.* Am o oarecare experiență.

— Dar i-ai zis doamnei Victoria că incubațiile tale fuseseră o practică eșuată.

— Nu contează, am replicat. Merită să încerc.

— Nu știu… a dat repede pe gât ultima înghițitură de gin tonic. Mi-e frică.

— Frică?

O expresie de mirare, diferită de toate cele pe care i le văzusem înainte, i s-a instalat pe chip.

— Frică pentru tine, David, a răspuns. Ce ți s-a întâmplat azi-dimineață acolo, ce i s-a întâmplat doamnei Victoria, este… atât de ciudat… Au murit deja două persoane… Iar tu, tu…

— Poate că tu și doamna Victoria aveți dreptate și ceva se trezește în mine, am întrerupt-o. Poate că este acel har al bunicului meu.

— Aha. Dar îmi pasă de tine… Știi? N-aș putea suporta să ți se întâmple ceva rău, a murmurat ducându-și mâinile la față.

Am păstrat tăcerea. Și ea la fel. Și, împins de o tandrețe subită, m-am apropiat de Pau și i-am dat la o parte mâinile cu grijă. Ochii ei m-au privit rușinați. Cu siguranță, s-a gândit că n-ar fi trebuit să-mi spună acele lucruri. Că alcoolul îi jucase o festă. Dar mi le zisese. I-am îndepărtat cu blândețe o șuviță de păr și i-am sărutat ușor pleoapele, mai întâi pe una, apoi pe cealaltă.

— Mulțumesc, am șoptit. Nici eu nu voi permite să ți se întâmple ceva.

Ea a oftat adânc. Iar eu, împins parcă de o forță pe care mi-o reprimam de mai multe zile, am decis că era momentul să fac ceva ce-mi doream de când m-a dus în parcul El Retiro.

Am sărutat-o.

Buzele Paulei s-au contopit cu ale mele, de-abia surprinse de acea nouă apropiere. Sărutul s-a prelungit și, cu o secundă înainte de a hotărî să mă îndepărtez, gura ei s-a agățat de a mea cu o pasiune ce mi s-a părut dulce și explozivă în același timp. M-am simțit ușurat când m-am lăsat condus de acea impresie și n-am perceput sufocarea niciunui gând confuz. Cred că, în clipa aceea, am înțeles amândoi că avea să fie mai ușor să cedăm dorinței care ne dădea târcoale de câteva zile decât să încercăm să justificăm rațional acea vâltoare.

Am strâns-o în brațe, fără să mă mai gândesc să ne despărțim, și m-am aplecat din nou asupra chipului ei.

Pau mi-a răspuns fără reținere. Ne-am mișcat orbește prin camera întunecată, dansând într-un ritm invizibil, care ne-a dărâmat paharele goale și laptopul, făcând să se rostogolească pe mochetă ultimele cuburi de gheață. Ea și-a afundat mâinile în părul meu, lipindu-și strâns trupul mărunțel de al meu.

Dintr-odată, nimic nu a părut să ne atragă mai mult decât patul enorm din cameră. Fusese minunat pregătit cu pături și perne mari, albe, care n-au întârziat să acopere podeaua. Gâfâind și sărutându-ne în continuare, ne-am dat jos hainele unul altuia.

Nu doar hainele le-am pierdut. Ci și rațiunea.

Tricoul cu *J'adore* a ajuns în partea cealaltă a camerei. Pau mi-a desfăcut repede cămașa. Când a terminat, fără să rostesc vreun cuvânt, am tras-o din nou spre mine și am sărutat-o cu pasiune. Am luat-o în brațe și am lungit-o cu delicatețe pe cearșafurile din bumbac, în timp ce ea se lupta să descheie ultimii nasturi.

Vigoarea aceea insondabilă, amețitoare din ochii ei strălucea ca smaraldele în lumina slabă din cameră!

I-am scos sutienul și i-am mângâiat trupul, mistuit de dorință. Era mult mai frumoasă decât îmi închipuisem. Imediat și-a dat jos pantalonii și lenjeria intimă, cu o simplă mișcare a picioarelor, până a rămas complet goală.

Nu am șovăit. Mi-am cufundat fața în curbura gâtului ei, dând peste tatuajul pe care n-am putut niciodată să-l văd. Era un „A" neterminat, pe care l-am asociat imediat cu notița pe care Valle-Inclán i-a trimis-o bunicului meu și cu ceea ce doamna Victoria tocmai văzuse în acea biserică din Pirinei. „Ce-i asta?" urma să întreb. Dar instinctul m-a reținut. Mâinile mele au preferat să alunece pe corpul ei, până i-au atins partea interioară a coapselor.

— David…

Numele meu a sunat a rugăminte pe buzele ei.

— Paula, am răspuns. Pau…

I-am pronunțat numele cu delectare, gura mea descompunându-l în silabe. Mi-am amintit de ziua în care l-am confundat cu numele unui băiat și am zâmbit la ironia acelei întâlniri. Cu privirea sclipitoare, am sărutat-o din nou, convins că, dacă avansam pe acel drum, aveau să dispară durerea, neîncrederea și greșelile cu care ne confruntaserăm de când ne cunoscuserăm.

Paula a acceptat fiecare sărut, fiecare mângâiere, fiecare avans. A cedat când gura mea i-a străbătut sânii și a coborât pe pântecul ei. Am simțit-o încordându-se de plăcere până când m-am așezat deasupra ei, căutând cu o dorință atavică contopirea corpurilor noastre.

— Privește-mă, am rugat-o în timp ce intram în ea.

Momentul contopirii noastre s-a dovedit atât de tandru, încât m-am cutremurat când am descoperit cum lacrimile îi apăreau

din nou în ochi.

— *Lasă-ți sufletul să zboare…* am șoptit.

Ea a deschis ochii așa cum nu o mai făcuse niciodată, iar eu m-am cufundat în obscuritatea pupilelor ei.

Corpul ei s-a integrat în al meu cu o naturalețe minunată, în ritmul unei melodii invizibile, care ne-a menținut uniți un timp infinit. Cred că în clipa aceea am pierdut orice contact cu lumea.

Sufletele noastre au zburat și s-au recunoscut dincolo de partea fizică, risipind orice gând rațional, în timp ce atingeam împreună extazul.

Niciodată și pot să jur pe ce am mai sfânt nu mai trăisem așa ceva. Magia acelei clipe ne-a făcut să ne simțim împliniți. În timp ce ne sincronizam, a existat ceva între noi, un spirit, o energie, care ne-a făcut să ne recunoaștem dincolo de orice explicație. Forța aceea s-a lăsat văzută doar o clipă, dar urma ei mi-a rămas întipărită în memorie.

Când totul s-a terminat, gâfâind, Paula s-a îndepărtat de mine, s-a întors cu spatele și și-a acoperit ochii cu un braț… Am înțeles că încerca să prelungească viziunea interioară pe care și eu o întrezărisem.

A păstrat tăcerea. Nici eu n-am vrut să rostesc vreun cuvânt. Totuși, o vreme, i-am simțit respirația agitată și i-am intuit fiecare gând, ca și cum sufletele noastre conectate ar fi avut parte de aceeași energie.

M-am întors spre ea și am îmbrățișat-o pe la spate, înconjurându-i mijlocul. N-am putut să-i văd chipul, dar și-a împletit degetele cu ale mele, ținându-mă strâns.

Am rămas așa, cu briza Mediteranei intrând printre faldurile perdelelor, mângâindu-ne trupurile, până când, în cele din urmă, am adormit.

53

La opt fără douăzeci, mi-am deschis brusc ochii. Camera era în continuare cufundată într-o penumbră plăcută și, deși mai era o oră până la asfințitul soarelui, strălucirea lui slabă colora totul într-un auriu discret.

Într-o secundă am aflat ce-mi alungase somnul.

Alessandra Severini.

Profesoara ne dăduse întâlnire la opt fix, deși Paula încă nu știa asta. Am văzut-o atât de relaxată, atât de liniștită după câteva zile atât de tensionate, încât m-am simțit obligat să o protejez de orice avea să ne împărtășească profesoara. Să o vadă însemna să înfrunte din nou întunericul din ultimele ore, iar eu nu-mi doream asta pentru Paula.

„Este mai bine să rămână aici", am decis, uimit de profilul ei dezgolit, care îmbrățișa perna. M-am ridicat cu grijă și, fără să fac zgomot, am mâzgălit o notiță în blocnotes-ul de pe noptieră.

Ești minunată, Pau.

Am coborât puțin la sala de gimnastică. Vin să te iau la zece, ca să mergem la cină. Instalează-te în camera mea, te rog. N-aș suporta să nu te văd în noaptea asta.

Apoi am închis ușa cu grijă.

La ora stabilită, un taxi mă lăsa la intrarea principală a cimitirului din Montjuic. Am crezut că voi întârzia la întâlnire, dar traseul a durat doar zece minute. Era surprinzător că o asemenea mare de morminte era atât de aproape de hotel, dar și mai uimitor era că, pe acel versant masiv, cimitirul împărțea locul cu hale industriale, macarale și containere ale unor multinaționale navale. Contrastul părea intenționat. Te punea pe gânduri. Într-o parte a autostrăzii mugeau sirenele vaselor de croazieră și fierbea febrila și neobosita ambiție umană de a prospera și de a vinde. În cealaltă parte, liniștea eternă a celor care deja nu mai aveau nevoie de nimic domina totul.

Am căutat birourile. Mi-a luat ceva până mi-am dat seama că erau două schele aliniate la câțiva metri mai încolo de stația de taxiuri.

Un angajat tânăr, cu aspect de bursier, mi-a ieșit în întâmpinare binevoitor și s-a oferit să mă ajute. La indicațiile mele, a tastat numele Amaliei Domingo Soler în baza lui de date: peste o sută cincizeci de mii de morminte, indexate după identități, dată și confirmarea la zi a plății.

Găsind fișa despre care-l întrebasem, a zâmbit.

— Se odihnește în sectorul spiritiștilor, a anunțat cu o formalitate calculată.

— Sectorul spiritiștilor? M-a surprins că exista așa ceva. Și este ușor de găsit?

— O, desigur, a încuviințat, întinzându-mi copia xerox a unui plan al cimitirului și semnalând cu un marker roșu o zonă plină de străzi și rotonde. Noi ne aflăm aici, vedeți? Iar mormântul pe care-l căutați este aici.

Mi s-a părut că marca un punct foarte departe de intrare.

— Nu vă faceți griji, a spus. Sunteți foarte aproape și, la ora asta, când este deja răcoare, plimbarea este plăcută.

I-am mulțumit, nu foarte convins, am luat foaia pe care mi-o oferea și am pornit să-mi ating obiectivul cât mai repede cu putință.

Cimitirul era pustiu. Impresionant.

De-o parte și de alta a vastei coaste asfaltate pe care am urcat-o, am văzut parcate câteva roabe de grădinar, deși n-am zărit pe nimeni lucrând. Mormintele care-mi ieșeau în cale erau mausolee antice deasupra cărora, probabil, nu mai plânsese nimeni de o veșnicie. Un pavilion de coloane papiliforme și niște grilaje moderniste exuberante se odihneau lângă un alt ansamblu sculptural mai sinistru, în care un schelet din marmură susținea corpul inert al celui care era înmormântat acolo. Îngeri, parce, doamne acoperite de giulgiuri din piatră, sfinți greu de identificat și cruci, sute de cruci, mi-au marcat drumul.

„Plimbarea plăcută” amintea de o grădină enormă de străzi îngrijite, multe dintre ele șerpuitoare, separate în funcție de epoci și straturi sociale. Burghezii bogați din secolul al XIX-lea păreau să se grupeze într-o parte, în zona înaltă, cu vedere spre mare. Personalitățile orașului, în cealaltă parte. Clericii și membrii ordinelor religioase se aliniau într-o a treia zonă. Și, în cele din urmă, spiritiștii, masonii și celelalte familii suspecte se îngrămădeau la marginile unui meandru de asfalt ceva mai îngust decât restul, umbrit de copaci care păreau să se bucure de un sol căruia nu aveau să-i lipsească niciodată nutrimentele. Doar gândul acesta a fost de ajuns să mă cutremure.

În locul acela domnea o logică pe care eu nu o înțelegeam. Pe de-o parte, un sens istoric, pe de alta, unul intim. Dacă te uitai cu atenție, puteai citi biografia recentă a Barcelonei, imaginându-ți, fără efort, toată durerea ce se închidea acolo.

De ce mi-o fi dat întâlnire profesoara Alessandra într-un asemenea loc?

Văzând un mănunchi de eucalipți, am zărit-o.

Silueta ei a apărut în depărtare. Era în picioare, la umbra unor chiparoși, cu privirea pierdută spre o firidă albă și mâinile întinse, ținând ceva ce n-am recunoscut de la distanța aceea. Am ghicit că purta un costum destul de elegant, mai potrivit pentru o angajată la bancă decât pentru o clarvăzătoare, mult mai discret decât tunica pe care o purta în ajun. Am recunoscut-o după părul ei blond și ciufulit, inconfundabil.

Am grăbit pasul spre ea, lăsând în urmă o colecție de epitafuri pe care, brusc, mi-ar fi plăcut să le examinez mai cu atenție.

„Aici zace învelișul trupesc al unui bărbat onorabil."

„Aici, odată ce sufletul ți s-a detașat de trup, ești liber pentru totdeauna."

— David… Slavă Domnului că ești aici! Pentru o clipă, am crezut că nu vei îndrăzni să vii. Profesoara s-a întors spre mine de îndată ce mi-a simțit prezența. Ai venit singur?

Am încuviințat. Ea n-a mai pus și alte întrebări.

Alessandra aștepta în fața nișei Amaliei Domingo Soler. I-am citit numele gravat pe lespedea din marmură la care se tot uitase. Văzută de aproape, lespedea înfățișa efigia unei femei de o oarecare vârstă, cu părul strâns într-un coc discret. Ținea în mână un toc în timp ce privea drept înainte, iar un cap apărut de nicăieri părea să-i șoptească ceva din spate. Imaginea, prin originalitatea ei, mi-a atras atenția. La fel ca și celelalte morminte din acel sector, nici acesta nu avea o cruce, nici vreun alt simbol creștin. „Aici se păstrează rămășițele ilustrei scriitoare spiritiste Amalia Domingo Soler", am citit exact sub numărul 35 al nișei.

— Mătușa mea din partea bunicii a fost o femeie adevărată. O admir mult, știi?

— Vă înțeleg foarte bine. La fel și eu pe bunicul meu.

— Familia mea crede că am moștenit harul ei de a auzi vocile… adăugă ea, văzându-mi interesul pentru „capul care șoptea" gravat pe marmură. Da, le aud, dar, din păcate, n-am moștenit talentul ei de scriitoare.

— Am văzut cum vorbeați despre ea la conferință, am răspuns.

— O, desigur. A încuviințat dând din cap. Dar niciodată nu povestesc că o dată pe an îi aduc cufărul acesta cu cele mai dragi bunuri ale ei.

Clarvăzătoarea a lăsat privirea în jos, mângâind ceea ce ținea în mâini. Am avut impresia că urma să se justifice pentru ciudatul loc ales pentru întâlnirea noastră, dar, în schimb, mi-a arătat că obiectul pe care-l ținea era aceeași cutiuță pe care o adusese la Palatul Congreselor din Barcelona prima dată când ne-am cunoscut.

— Probabil că ți se pare absurd, a adăugat. De vreo două ori pe an îi aduc lucrurile, ca să nu-i fie dor de ele și ca să știe că sunt pe mâini bune.

În momentul acela, încercând să fiu politicos, i-am întins mâna ca să o salut, dar ea, în loc să mi-o strângă, așa cum mă așteptam, a pus cufărul în deschizătura nișei și mi-a luat mâna într-ale ei, ca să mi-o întoarcă invers.

— Știam eu. Ești o ființă cu totul deosebită, fiule, a șușotit scrutându-mi palma. Ai semnul lunii foarte proeminent. Și uite linia asta. Și dermatoglifele astea în formă de stea. Hmm… Asta indică un spirit de medium foarte pronunțat. Exact ceea ce-mi imaginam… Și eu îl am. La fel și Amalia.

— Dar…

— Dar nimic, a zis și a continuat să privească.

— Doamnă profesoară, am întrerupt-o pe un ton serios, trăgându-mi mâna și fără să înțeleg vreun cuvânt din tot ce spunea, am venit până aici, așa cum mi-ați cerut. Mi-ați zis că vreți să ne preveniți în privința unui pericol. Că vreți să-mi dați ceva…

— Da, desigur. Ai perfectă dreptate. Nu e timp de pierdut. Umbrele ne pândesc.

Alessandra a aruncat atunci o privire într-o parte și-n cealaltă, ca și cum ar fi așteptat să mai vină cineva. Era absurd. Nu se vedea nimeni. Eram singuri. A fost doar un mod ciudat de a-și sublinia cuvintele. O subtilitate care, în contextul acela, mi-a produs o neliniște rece și incomodă.

— Sper ca lucrul pe care vreau să ți-l ofer să fie de ajuns pentru a vă proteja.

— Ce… ce vreți să spuneți?

— Tu și prietena ta sunteți urmăriți, a continuat. Nu sunt oarbă. Am văzut asta ieri, la sfârșitul conferinței, când ne-am întâlnit pentru prima oară și, din nou, în dimineața asta. Nu v-aș fi spus nimic dacă unul dintre urmăritorii voștri… Mă rog… Profesoara Alessandra și-a reprimat un oftat. Pentru că pe unul dintre ei îl cunosc foarte bine. Și este de temut. El l-a ucis pe Guillermo.

M-a străbătut un fior profund, dureros. Alessandra avea multe lămuriri de dat cu privire la relația ei cu Guillermo, dar, în loc să o întreb despre asta, am decis să tatonez terenul, ca să aflu cât știa de fapt.

— Guillermo Solís a fost găsit mort în Madrid în urmă cu mai puțin de o lună. Fără urme de violență, am zis.

— Cine vă urmărește nu ucide cu violență vizibilă. Se limitează să-ți ia viața. Vino. O să-ți explic. Este o energie tenebroasă care-și schimbă permanent forma, care-i posedă pe oamenii de care are nevoie pentru a-și îndeplini scopurile și a cărei unică obsesie este să îndepărteze persoanele sensibile și creative ca tine de calea luminii.

Luându-mă de braț fără să-mi ofere drept la replică, m-a rugat să o însoțesc pe povârniș în jos în timp ce pălăvrăgea despre certitudinea ei că noi, oamenii, chiar avem patru ochi. Exact asta a spus. Și a adăugat că, în Africa, printre *nganga* din Camerun, era ceva bine cunoscut.

— Doi îi deschidem când ne naștem, pe când ceilalți doi se deschid doar când murim, a adăugat.

Dar a mai spus și că unele persoane vin pe lume, din greșeală, cu cei patru ochi deschiși și că, atunci când se întâmplă asta, sunt în stare să vadă morții și acel gen de „energii” care, după părerea ei, ne pândeau.

— Probabil că v-ați apropiat de ceva foarte important, a zis. Altfel nu le-ați interesa așa de mult.

Am aruncat o privire în față. Femeia aceea mă ducea pe un câmp plin de morminte.

— Știai că întunericul nu apare decât atunci când cineva se apropie prea mult de lumină?

— Întunericul? Am privit-o încercând să nu calc pe un loc neplăcut. Cine este?

Pupilele ei s-au dilatat.

— Întunericul, Misteriosul, Adulmecătorul, Frustratorul, Adversarul… Tu însuți ai menționat un „bărbat întunecat" ultima oară când ne-am văzut, îți amintești? Erai în transă. Aveai deschiși cei patru ochi! Ar trebui să știi că acel care vă supraveghează este cunoscut prin toate aceste nume. Mătușa mea din partea bunicii s-a luptat cu el acum o sută de ani și a pierdut. Atunci sărmana nu știa că scriitorii erau un colectiv deosebit de vulnerabil la prezența lui și cu atât mai puțin că unii dintre ei sfârșiseră devorați de apetitul acestuia pentru lumină.

S-a oprit brusc de îndată ce am călcat din nou pe asfalt. Ceva i-a umbrit chipul. Am observat asta în același timp în care o frază îi ieșea de pe buze.

— Of… a oftat. Tu ești scriitor, nu-i așa?

— Eu n-aș spune asta… Dar bunicul meu a fost.

Mi-am mușcat buza ca să nu-i dau prea multe detalii.

— Știam eu!

Alessandra a observat probabil neliniștea din ochii mei. Mă lăsase cu gura căscată faptul că-l menționase explicit pe Frustrator, același termen luat de la Yeats, care mi-a venit pe buze când eu și Pau vorbeam despre bunicul meu. Stângaci, am bâiguit ceva despre străbunica ei și Alessandra și-a reluat discursul, descriindu-mi cât de nefericită fusese aceasta pentru că trăise într-o epocă în care bărbații dominau literatura și în care nimeni nu a luat-o în serios, cu excepția, poate, lui Valle-Inclán. Am îndemnat-o să-mi explice mai detaliat, deși ea a zis doar că, în timpul uneia dintre vizitele sale în Barcelona, exoticul autor al operei *Lumini boeme* i-a mărturisit că și el îl văzuse de mai multe ori pe întuneric dându-i târcoale. Mai ales, a adăugat, în timp ce a scris cea mai neînțeleasă carte a sa, *Lampa fermecată,* aceea în care Valle-Inclán și-a exprimat cu oarecare fățărnicie viziunile mistice și a teoretizat despre originea sublimă a gândirii literare. Aceea pe care, conform doamnei Victoria, însuși don Ramón l-a obligat pe bunicul meu să o citească atunci când l-a recrutat datorită abilităților sale vizionare. Aceeași care, după cum a precizat Alessandra, fără să intre în prea multe detalii, conținea indicii despre cum „să ieși din timp" pentru a ajunge la creația adevărată și a-l evita pe întuneric cu lumina pe care o oferă inspirația. Întunericul. Un dușman pe care Valle-Inclán l-a numit „umbra necunoscutului care ne însoțește".

Dar uimirea mea a devenit și mai mare când, în loc să-mi dea ce-o fi vrut să-mi dea ca să terminăm acea întâlnire, clarvăzătoarea și-a schimbat expresia feței și m-a observat cu o privire dominatoare, intensă, care m-a făcut să mă simt transparent ca sticla, incapabil să-i ascund ceva. Ochii ei au devenit două raze orizontale de-abia despărțite. Părea să privească soarele, dar în realitate nu mă slăbea din ochi. A murmurat două sau trei onomatopee fără sens și, fără nicio legătură, m-a întrebat de părinții mei.

— Tu nu ești orfan, nu-i așa? Părinții tăi sunt în continuare pe lumea asta.

— Părinții mei? am repetat, temându-mă de o altă revelație din partea ei. Mama o să se căsătorească luna viitoare.

— Și tatăl tău?

Întrebarea ei m-a stânjenit foarte tare. „Tatăl meu?" Am simțit o apăsare ciudată în stomac.

— Nu știu… În realitate, nu știu nimic despre el de ani buni.

— Păi, și pe el pot să-l văd, dragul meu. Îți dă târcoale… a spus foarte serioasă, încruntându-se și ducându-și mâinile la tâmple. Îl simt ca pe o prezență îndepărtată care, brusc, s-ar fi activat. Un bărbat dominat de întuneric, care încearcă să se elibereze de el și să te ajute.

— Trăiește? am întrebat, disimulând o îngrijorare de demult, de care aproape că uitasem complet.

Cei „patru ochi" despre care vorbea Alessandra păreau antrenați special pentru a vedea morți, iar asta m-a speriat.

— Da. Trăiește, a răspuns foarte serioasă. De fapt, îți dă târcoale de când te-ai îmbarcat în această căutare. Nu ți-ai dat seama?

— Tatăl meu este în preajma mea?

Profesoara a închis ochii, strângând din dinți.

— Îl simt mai aproape decât crezi.

— Dar asta este imposibil!

Alessandra a deschis ochii. Pentru o clipă, mi-a fost teamă că am ofensat-o.

— Fiule, a spus, brusc surprinsă, ce naiba căutați?

Poate din instinct, știind că nu mai puteam să-i evit întrebarea, mi-am pus mâinile în buzunare și am ridicat din umeri. Agitat, am pipăit telefonul mobil și cardul magnetic al camerei de hotel și, de asemenea, o hârtie îndoită, de care uitasem pe deplin. Și, în loc să-i răspund la întrebare, căutând o scuză pentru a evita să-i dau vreo informație despre mine, am scos ceea ce s-a dovedit a fi o foaie prost îndoită.

Ea a asistat la manevră privindu-mă mirată, fără să clipească.

— Acela este răspunsul tău? a întrebat.

Când am desfăcut foaia, mi-am dat seama ce era: biletele de la *Parsifal,* la a cărui reprezentație n-au mai putut să asiste Beatrice Cortil și Guillermo Solís.

Spre surprinderea mea, Alessandra s-a entuziasmat când a înțeles despre ce era vorba.

— Francesc Viñas! a exclamat.

Profesoara se oprise asupra frazei scrise cu bold, în care se preciza că spectacolul era un omagiu adus acelui artist. Eu, uluit, am clătinat din cap, dar n-a folosit la nimic. Clarvăzătoarea avea deja răspunsul pe care-l aștepta.

— Acum înțeleg totul. A zâmbit enigmatică. În cazul în care ceea ce cauți are legătură cu el, nu poți să pleci de aici fără să vezi ceva.

54

Nu mai era mult până la închiderea cimitirului când Alessandra a iuțit pasul și m-a tras ca și cum, brusc, ar fi apucat-o graba. Ecoul tocurilor ei răsuna în zidurile pe care le lăsam în urmă. Umbrele mormintelor erau din ce în ce mai alungite și briza mării ne lovea, acum rece. În curând avea să se înnopteze.

În timp ce străbăteam acea colină presărată de moarte mi-a amintit că nu trebuia să ne luăm rămas-bun fără să-mi dea ceea ce-mi adusese. „Este vital", a murmurat. Și, convinsă, a prezis că aveam să-i găsesc o utilitate de îndată ce avea să mi-l dea. Eu am încuviințat mai mult din politețe decât din convingere, de fapt nerăbdător să plec de acolo și să mă întorc la Pau.

Clarvăzătoarea s-a oprit în mijlocul unei curbe accentuate, cu vedere spre vechile clădiri portuare din Barcelona.

— Aici este. A gâfâit din cauza efortului. Am ajuns.

În spatele nostru creșteau ziduri întregi de nișe și o pantă ușoară plină de mausolee ceva mai solemne. Niciunul nu mi-a atras prea mult atenția.

— Ceea ce vreau să vezi se află chiar în stânga ta, a spus.

M-am întors, așteptându-mă să dau peste un afiș indicator sau de începutul vreunei cărări, dar ceea ce am găsit aproape că m-a făcut să leșin din cauza șocului. La doar câțiva metri de locul unde ne aflam, un ansamblu sculptural dominat de o cruce enormă din piatră proteja latura cea mai ascuțită a acelui peisaj. Părea mai mult un monument dintr-o piață publică decât un mormânt. Erau trei figuri masculine formidabile, de mărime naturală, turnate în bronz, vizibil abandonate. Cea din mijloc, situată pe un fel de podium, purta o tunică lungă, strânsă cu o curea simplă, și susținea în mâini un pahar cu mânere identic cu acela din imaginile Sfântului Potir pe care le primisem de la Luis și Johnny cu o seară în urmă.

În caz că mai aveam vreo îndoială că obiectul acela era o reprezentare a graalului, sub „oficiant" era înscris un nume cu majuscule:

PARSIFAL

Alessandra, care-mi observa atentă reacția, a băgat de seamă surprinderea mea.

— Știi ce este asta? a întrebat.

Am clătinat din cap. Pe latura frontală a monumentului n-am reușit să disting niciun nume sau vreo dată care să ofere un indiciu.

— Este mormântul lui Francesc Viñas. Tenorul de pe biletele tale.

A zâmbit misterioasă. Și a adăugat:

— Ei bine? Îmi spui până la urmă ce căutați?

I-am cerut să mă lase un minut să examinez minunăția aceea. Ceea ce căutam, am reflectat, era același lucru ca Guillermo: să înțelegem cum să facem să funcționeze adevăratul graal, să descoperim acel element invizibil care să ne permită accesul la lumea superioară, ceva ce pe el îl costase viața, dar n-am putut să-i povestesc asta. Să rostesc așa ceva în afara Muntelui Artificial mi se părea mult prea riscant.

Văzând că nu spuneam nimic, Alessandra Severini și-a luat inima-n dinți ca să-mi explice ceva ce eu văzusem deja: că paharul pe care-l ținea Parsifal era o replică exactă a „Potirului de la Cina cea de Taină" din catedrala din Valencia. Dar profesoara a adăugat un alt detaliu, pe care eu îl ignoram atunci pe deplin: că proprietarul monumentului, după ce a reprezentat în multe ocazii opera lui Wagner, a devenit atât de obsedat de acea relicvă, încât a scris chiar și o cărticică despre acel subiect, cu propriile concluzii.

— Este o adevărată raritate pentru bibliofili, a șoptit.

Mă pregăteam să o întreb despre titlul acelei lucrări, când o nouă descoperire mi-a atras atenția. În partea din spate am găsit singura cale de acces în interiorul monumentului. O portiță din metal, încuiată, exact atât de largă cât să încapă un coșciug. Însă ceea ce mi-a captat cu adevărat atenția a fost faptul că avea o anagramă în relief care ocupa aproape tot monumentul.

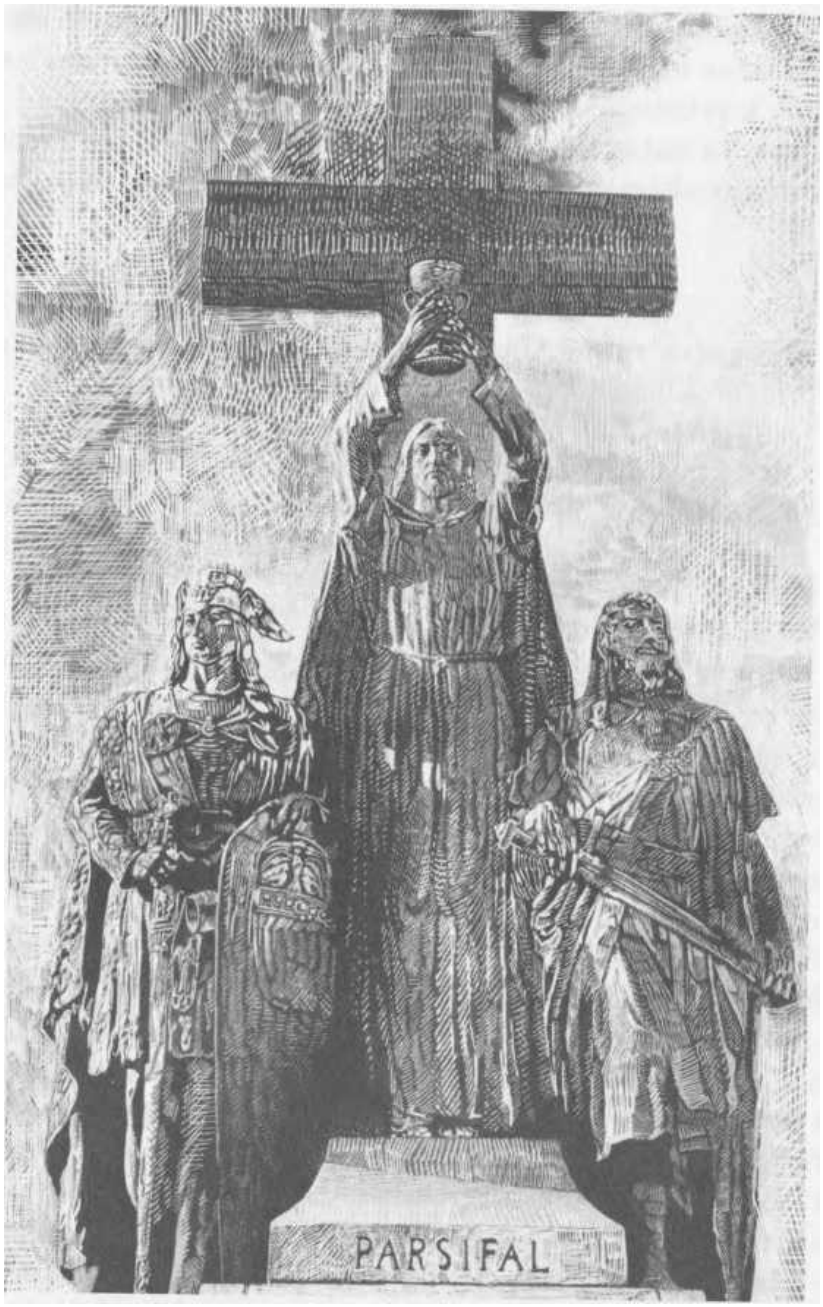
PARSIFAL

Parsifal susține Sfântul Potir din Valencia pe mormântul tenorului Viñas, în cimitirul de pe Montjuic, Barcelona

Era o monogramă cu opt axe.

— Cele mai râvnite adevăruri se ascund întotdeauna în spatele marilor simboluri. Asta spune Teoria Secretelor, a șoptit Alessandra, observându-mi surprinderea.

M-am întors spre ea. O auzisem bine? Se afla atât de aproape de mine și în acel loc domnea atâta tăcere, încât era imposibil să o fi înțeles greșit.

— Cunoașteți… Teoria Secretelor?

Am șovăit, trecând dintr-o uimire în alta.

— Desigur că o cunosc, fiule. Și Francesc Viñas o știa. Și Valle- Inclán. Și mătușa mea din partea bunicii, Amalia. Și, cu siguranță, bunicul tău. Și Guillermo. De ce crezi că a venit să mă vadă? Toți știau că, atunci când atingi o cunoaștere cu adevărat esențială, ești condamnat să nu o împărtășești decât cu ai tăi. Cu aceia care au străbătut înainte drumul care te-a dus la atingerea ei și știu să o aprecieze.

— Cu ai tăi… am rumegat termenul timp de o secundă. Ce mod ciudat de a o spune!

— Nu mai e nevoie să-mi spui ce căutați. Știu deja, fiule. Și, ridicând privirea spre graalul din bronz, a adăugat: Graalul este o țintă foarte înaltă. Este normal ca întunericul să vă urmărească pașii.

Și, deschizând micul cufăr pe care încă-l ținea în mâini, a scos din el un lanț din argint cu un medalion de mărimea unei monede de un euro.

— Acum chiar sunt sigură că ai nevoie de asta, a spus. Poartă-l întotdeauna cu tine. Te va proteja.

Am luat obiectul acela în mâini și l-am examinat curios. Părea o veche amuletă, asemănătoare celor pe care le văzusem de atâtea ori în Muzeul de Istorie din Dublin, fără să le acord prea mare atenție. Ieșea în relief un semn care mi s-a părut imediat familiar. Acel „A” neterminat semăna mult cu ceea ce doamna Victoria văzuse în adâncul graalului din biserica Santa Cruz din Serós. Dar, mai ales, era același simbol pe care Paula îl avea tatuat pe gât.

— Mătușa mea din partea bunicii îl numea „Semnul celor Opt”. Alessandra, străină de gândurile mele, a observat cum îl scrutam. Amalia spunea că era făcut din opt trăsături care se repetau la infinit. Opt căi. Opt cărări. Opt drumuri. Cifra opt îi amintea de simbolul infinitului, lemniscata matematicienilor. Îi

evoca puterea enormă a emblemelor conectate cu acea căutare a noastră. Dar, mai ales, îl considera un semn care o proteja de…

— …de Frustrator? am întrerupt-o.

Alessandra a încuviințat, nu foarte surprinsă.

— Da. Chiar așa.

— Și știți de unde l-a luat ea?

Profesoara a clătinat din cap înainte de a recurge la un ton mâhnit pentru a-și nuanța răspunsul.

— Asta nu știu, David, a zis. Spunea că amuleta nu era a ei. Că era un semn prin care erau recunoscuți cei care căutau lumina. Că doar o păstra, în așteptarea cuiva care să o merite mai mult decât ea. Eu am bănuit mereu că i-o încredințase Valle-Inclán într-una dintre acele ședințe pe care le-au avut. El era galician, iar amuleta asta are un aspect celtic. Susținea insistent că medalionul păstrează un mesaj care se ivește doar dacă posesorul ei înțelege simbolul și îl transcende. Dacă sufletul zboară când îl contemplă și îi captează semnificația privindu-l de la înălțime.

— Mulțumesc. Am înghițit în sec în timp ce deschideam sistemul de prindere al lanțului și mi-l puneam la gât. Voi încerca să fiu la înălțimea anterioarei proprietare.

— La înălțime, exact. A zâmbit. Știi? Nu ți-am spus chestia cu zborul de dragul de a ți-o zice. Aceea era una dintre frazele preferate ale mătușii mele din partea bunicii. „Să-ți lași sufletul să zboare."

Am încuviințat, dar n-am spus niciun cuvânt.

Eu auzisem aceeași frază de la doamna Victoria. Și Paula o rostise, atribuindu-i-o bunicului meu și chiar, mai înainte, lui însuși Ramón del Valle-Inclán. Chiar și eu mi-o însușisem cu doar câteva ore mai devreme. Totuși, auzită acolo, la picioarele acelui Parsifal din bronz, în umbra unui neașteptat graal, a dobândit o nuanță neobișnuită. Poate mai gravă. Începeam să întrezăresc un lanț de conexiuni subtile despre care nu știam dacă erau reale sau rodul unei imaginații care începea să mi se trezească. Mi-ar fi plăcut să o întreb pe Alessandra de ce o menționase cu o zi în urmă pe doamna Victoria în discursul ei de la Palatul Congreselor, dar n-am avut ocazia. Nu am întrebat-o nici despre relația ei exactă cu Guillermo. Nici nu m-am priceput să cercetez mai mult despre acel Semn al celor Opt, pe care, imediat, l-am asociat cu cele opt axe ale monogramei din Jaca, cu cele opt margarete din interiorul ei sau cu cele opt biserici din Pirinei cu picturi graalice păzite în MNAC și cu optul arab, copie a graalului cu omfalo-ul său în centru. Atâtea evocări și senzația stânjenitoare că intuiam de ce Pau nu a vrut niciodată să-mi vorbească despre tatuajul ei m-au pus pe gânduri. M-au copleșit. Și n-am mai avut chef să spun nimic.

Paula știa mai multe despre toate astea decât îmi povestise. Mult mai multe. Ea făcea, într-un fel, parte din acel secret.

În momentul acela, nici eu, nici Alessandra n-am băgat de seamă că, din vârful muntelui, o furgonetă mare marca Mercedes, neagră, cobora încet spre noi. Era aproape noapte și nu avea farurile aprinse. Când i-am observat prezența, era deja lângă noi. Geamurile fumurii nu ne permiteau să-l distingem pe șofer. Am presupus că era un vehicul al serviciilor funerare. A trecut pe lângă noi fără să-i dăm atenție.

Furgoneta s-a oprit în plină curbă, la doar câțiva metri de locul unde ne aflam.

Portiera laterală a vehiculului s-a deschis cu zgomot. N-am avut timp decât ca să vedem ieșind din interiorul ei doi indivizi îmbrăcați în cămăși și pantaloni negri, cu ochelari de soare închiși la culoare și cagule care le acopereau chipurile. Penumbra înserării nu ne-a ajutat să înțelegem cine erau sau ce intenții aveau, iar înainte să putem reacționa, s-au năpustit asupra noastră și ne-au imobilizat

Imaginea întunericului pe care o zărisem în transa mea a reapărut, paralizându-mă.

Am văzut-o pe profesoara Alessandra luptându-se în fața mea, în timp ce unul din tipii aceia o cuprindea cu brațele și o încovoia periculos spre spate. Cu o precizie care părea rodul unui antrenament profesionist, i-a astupat gura cu o mână cu palma deschisă, trăgându-i cu violență capul pe spate.

„O mișcare ucigașă!" m-am gândit, alarmat.

Nu mai văzusem așa ceva din vremea când studiasem artele marțiale. Dacă era executată cu prea multă forță, putea fi mortală.

Clarvăzătoarei i-a scăpat un vaiet surd, dar n-am putut să fac nimic pentru ea. Agresorul meu mă împiedica să respir la fel ca pe ea, în timp ce se străduia să-mi astupe fața cu antebrațele sale. Arterele palpitau disperate să pompeze ceva spre creier.

Am simțit că mă cuprindea leșinul.

Cel mai rău a fost că știam exact ce avea să se întâmple.

Ultimul lucru pe care l-am văzut a fost felul cum Alessandra se prăbușea, palidă, cu chipul inexpresiv, fără să poată scoate măcar vreun țipăt. Tipul care o ținea a observat că rezistența ei cedase și a lăsat-o să cadă în șanț, unde s-a rostogolit până a rămas inertă, cu capul întors într-o poziție nenaturală, lângă numărul mausoleului lui Francesc Viñas excavat în piatră. Alt 35. „Trei plus cinci egal opt", am gândit în culmea absurdului.

— Doar n-ai omorât-o? am auzit-o spunând pe una din acele umbre.

— Nu-ți face griji pentru asta. Nu ne va mai deranja, a răspuns cealaltă.

Acele cuvinte, pline de o furie profundă, mi s-au părut familiare, dar mintea mea n-a mai avut timp să investigheze de ce.

Apoi, totul s-a întunecat.

55

Nu știu cât mi-a luat ca să mă trezesc, dar când am reușit s-o fac, mi-a fost extrem de greu să deschid ochii. Aveam gâtul uscat, mușchii picioarelor rigizi, o durere înțepătoare în antebrațul drept și alta care pulsa la baza gâtului.

De îndată ce mi-am adunat puterile necesare, mi-am palpat zona dureroasă. De-abia atunci am observat că aveam la gât lanțul pe care mi-l dăruise profesoara Alessandra. Profilul său metalic îmi intrase în carne și-mi făcuse o rană care probabil că sângerase din abundență, dacă era să mă iau după cămașa mea lipicioasă.

Imaginile referitoare la ceea ce se întâmplase mi-au fulgerat confuze în minte.

Medalionul acela, am dedus, suferise primul impact al loviturii ucigașe și, mai mult ca sigur, îmi salvase viața.

Când, în sfârșit, am reușit să-mi limpezesc vederea, am observat că nu mai eram în cimitir. Mă așezaseră pe bancheta din spate a unei furgonete mari și eram prins cu centura de siguranță. Privirea mi s-a oprit pentru o clipă asupra scaunului gol din stânga mea, asupra cutiei sedativului cu care am presupus că mă adormiseră Rohypnol, asupra rucsacului meu și genții de voiaj a Paulei, precum și asupra unei cărți de format mare, veche, pe care mi s-a părut că disting un nume, Antonio Beltrán, și chiar dedesubt titlul *Sfântul Potir al Catedralei din Valencia.* N-am avut timp să procesez detaliul acela pentru că, în momentul în care am ridicat ochii, am dat peste ceva la care nu mă așteptam. Lângă celălalt geam al vehiculului se afla Paula, desfigurată ca o păpușă ruptă, inconștientă, cu capul afundat în piept.

„Pau?” Un fior m-a străbătut din cap până-n picioare. „Ce caută ea aici?”

Pe scaunul copilotului stătea un individ la care am recunoscut nasul coroiat și barba compactă, aproape sculptată, a lui Johnny Salazar.

„Johnny?”

Mi-am scuturat corpul, încercând cu disperare să înțeleg ce însemnau toate astea.

— Johnny?

Am vrut să-i rostesc numele, dar gâtul meu nu a scos decât un horcăit ininteligibil.

Informaticianul s-a întors spre mine și m-a privit cu dispreț, dându-și la o parte lațele de pe obraz.

— Dragul nostru Perceval se trezește… a anunțat privind în față.

— Asigură-te că drogul și-a făcut efectul, a răspuns cel care se afla la volan.

„Drog”, am șoptit când am înțeles că aveam în corp o doză din tranchilizantul acela.

Durerea din antebrațș s-a acutizat.

— Te-am avertizat, imbecilule. Ar fi trebuit să stai departe de capriciile lui lady Goodman, a spus în timp ce-mi trăgea niște palme peste față, pe care abia dacă le-am simțit. Acum nu mai există cale de întoarcere.

— A… pă. A… apă, am implorat.

În schimb, de data asta a înțeles ce-am spus. Johnny a căutat într-un ghiozdan pe care-l avea alături și mi-a întins o sticlă cu apă minerală. Am băut cu greu lichidul, dar m-a ajutat să-mi revin.

— Ce… ce faceți?

Amorțeala pe care o simțeam în gură m-a obligat să tușesc.

— Suntem cavalerii care vor să te împiedice să faci un pas greșit, îți amintești? a răspuns vocea care conducea și pe care am recunoscut-o imediat.

Era Luis Bello. „Luis Bello?” Fostul benedictin, respectatul profesorul de istoria muzicii și dirijor își dăduse jos ochelarii închiși la culoare, transformându-se brusc într-un fel de fiară mulțumită că vânase ce-și propusese în acea zi.

Pentru o clipă, am crezut că totul era probabil o greșeală. Un coșmar.

— Cum m-ați… găsit?

Dar mintea mea n-a fost în stare să asimileze ceea ce se întâmpla.

— De fapt, nu v-am pierdut niciodată urma, a bombănit. Nu-i așa, Johnny?

— Așa-i. Ești mic copil.

Am observat cum tonul vocii lui căpăta o nuanță deosebit de îngâmfată.

— Îți amintești ziua când ne-am cunoscut? Îți aduci aminte de invitația pe care ți-am trimis-o pe mobil ca să te alături grupului de contacte de la Muntele Artificial?

Am încuviințat.

— Păi, acela era un program GPS. Un software care mi-a trimis mereu, în timp real, locul unde te aflai. Așa v-am controlat pe toți.

Am procesat acele cuvinte, dar n-am mai pus și alte întrebări. Tâmplele îmi zvâcneau și simțeam o căldură sufocantă. Interiorul furgonetei era în penumbră, clătinându-se precum o gondolă pe Canal Grande. De-abia atunci, uitându-mă pe geam, mi-am dat seama că mergeam cu viteză mare pe o autostradă, departe de centrul orașului. Era noapte și pe fundal se auzea foarte încet zumzetul unui aparat de radio.

— A fost ușor să vă controlez, a adăugat Johnny. Habar n-aveți despre protocoalele de siguranță.

Smintiții ăia doi îmi vorbeau de parcă ar fi fost normal ca eu și Pau să fim aproape inconștienți pe bancheta din spate a furgonetei lor. M-am simțit ca un prost că nu-mi dădusem seama mai devreme că ei…

— Azi-dimineață, în Valencia, când ne-am dus din nou să-l vedem pe părintele Fort, ne-a oferit o pistă importantă, mi-a întrerupt Luis gândurile. Ne-a spus ceva ce ne-a determinat să venim la Barcelona. Și bine am făcut, mai ales după ce am citit ceea ce scorpia aia de Victoria Goodman a povestit în ultimul ei mesaj.

— Nu fi rău, a intervenit Johnny cu falsă milă. Spune-i tot. N-ar fi bine ca Paula și David să-și încheie căutarea fără să cunoască toate detaliile.

— Ai dreptate. Ai citit raportul nostru de pe forum? m-a întrebat.

Eu am încuviințat, din ce în ce mai scârbit.

— Sunteți bolnavi… am bâiguit, privind-o cu coada ochiului pe Pau, care era în continuare inconștientă, cu capul aplecat, clătinându-se necontrolat.

M-am uitat din nou la cartea pe care o uitaseră pe bancheta noastră și am înțeles că în tot acel timp ne mințiseră neîncetat.

— Dați-ne drumul.

Dar Luis nu m-a auzit sau, în orice caz, și-a văzut de ale lui.

— Fort ne-a vorbit despre un bărbat care, la începutul secolului trecut, s-a interesat foarte mult de potir și a făcut o descoperire uimitoare, pe care a avut grijă să o publice.

Am deschis ochii, făcând un efort suprem. Fără îndoială, cei doi înnebuniseră.

— Pe bărbatul acela îl chema Francesc Viñas, l-a întrerupt Johnny.

— Viñas?

— Tu și Paula ați pus pe forum o întrebare despre el, îți amintești? a întrebat. Asta ne-a convins să părăsim Valencia și să venim după voi. Nu vă puteam permite să ne-o luați înainte cu asta.

Fără să înțeleg încă ce-i deranjase din acel mesaj, Luis a preluat din nou controlul discuției.

— Nu știu câte oi fi știind tu despre Viñas, băiete, dar a fost unul dintre cei mai mari tenori din câți a avut țara asta. Și-a dres glasul. Arta sa l-a dus la Convent Garden din Londra, la Metropolitan din New York, la Scala din Milano… Și iată și partea cea mai interesantă: deși s-a născut într-o familie catalană foarte umilă, de fapt cariera lui ca artist s-a consolidat în Valencia. Viñas a fost pasionat de Wagner și, mult timp, n-a făcut altceva decât să interpreteze *Lohengrin*, iar și iar. Biografii lui spun că în primii trei ani ai săi ca artist l-a reprezentat în o sută douăzeci de ocazii. Un record încă nedoborât. Dar, după un sfert de secol cât îl interpretase pe Lohengrin, în 1913 a decis să se

pregătească pentru a prezenta în premieră *Parsifal* al lui Wagner la Gran Teatre del Liceu din Barcelona…

— Nu te complica! Treci la subiect! l-a întrerupt colegul lui.

— Bine, a consimțit. *Parsifal,* marea operă graalică a lui Richard Wagner inspirată din relatarea lui Wolfram von Eschenbach, a fost „sechestrată" ani întregi din dorința expresă a compozitorului și nu se putea reprezenta în afara festivalului Bayreuth, în Germania. Wagner a interzis asta până când aveau să treacă trei decenii de la moartea sa. Pe 13 decembrie 1913 expira termenul și Gran Teatre del Liceu, cu Viñas ca vedetă principală, a programat, cu surle și trâmbițe, prima reprezentare internațională. Totuși, a adăugat fără să-și dezlipească privirea de la drum, tenorul acela nu era un interpret oarecare. Avea atât de mult respect pentru acea operă, încât s-a apucat de cercetări despre ea, pentru ca rolul lui să nu aibă nicio fisură. Își dorea să se îmbibe cu spiritul personajului până într-atât încât să se confunde cu el. Și astfel a ajuns la concluzia că Wagner și Eschenbach descoperiseră că graalul, departe de a fi un mijloc literar, existase cu adevărat. Viñas a identificat acel Montsalvat din poemul lui Wolfram ca fiind Muntele Salvat din Jaca; pe Anfortas, ca fiind Alfonso I Războinicul, iar graalul ca fiind un obiect care a fost păstrat în San Juan de la Peña. Un graal pe care, firește, el voia să-l țină în propriile mâini înainte de a-l interpreta pe Parsifal.

— Cupa din Valencia! a exclamat Johnny agitat, de parcă pe mine, ajunși în acel punct, m-ar mai fi impresionat descoperirile lor.

Tot ce mă interesa era să ne dea drumul imediat.

— Viñas a ajuns la concluzia că graalul nu putea fi altul decât cel numit „Potirul de la Cina cea de Taină" din Valencia și, cum el era o persoană foarte îndrăgită acolo, prieten intim cu arhiepiscopul orașului, chiar în acel an a organizat un recital în catedrală, doar ca să-i fie dat din relicvariu și să-l poată lua în mâini. Avea nevoie de el pentru interpretarea sa.

— Și exact atunci s-a întâmplat minunea… l-a întrerupt din nou Johnny.

— Minunea, da! Asta a vrut să ne povestească Fort.

Privirea întunecată a dirijorului și a mea, plină de dispreț, s-au întâlnit din nou în oglinda retrovizoare. Mintea mea nu reușea să înțeleagă pe deplin faptul că ne atacaseră, ne sechestraseră și ne drogaseră și că acum îmi vorbeau așa de liniștiți despre blestematul de *Parsifal.*

— Întâmplarea a făcut ca, a continuat Luis, atunci când el și arhiepiscopul se aflau în capela Sfântului Potir, Viñas să intoneze una dintre ariile din *Parsifal* cu relicva în mâini. Aceea a fost, se spune, cea mai sensibilă interpretare din viața sa. Într-atât încât tenorul a picat în extaz în timp ce acel potir începea să iradieze o

lumină care a iluminat capela câteva secunde, spre surprinderea arhiepiscopului și a canonicilor care-l însoțeau.

M-am foit neliniștit pe bancheta din spate, surprins că, brusc, îmi povesteau așa ceva. Mai mult ca sigur, mă mințeau din nou. Johnny și Luis vorbind despre un graal mistic? Nu! În mod clar, asta nu se potrivea. Și, deși deja puțin îmi mai păsa de duelul textelor, de planul doamnei Victoria, de Viñas și de Sfântul Graal și tot ce-mi doream era să fug de acolo cu Pau, ceea ce tocmai sugeraseră m-a înviorat dintr-odată.

O lumină?

Înăuntrul potirului din Valencia?

Nu eram sigur că auzisem bine.

— Viñas și arhiepiscopul și-au jurat să nu vorbească despre acea întâmplare cu nimeni, până nu aveau să înțeleagă ce se petrecuse. Luis mi-a clarificat îndoielile fără să fiu nevoit să întreb. Cu toate acestea, tenorul a rămas atât de afectat de experiența sa, încât a făcut, fără încetare, cercetări despre graal și despre… să-i spunem… funcționarea acestuia. Atunci a descoperit legenda conform căreia un înger i-a dictat lui Wagner opera și a urmărit fiecare traducere a poemului *Parsifal* în Roma, Paris sau Milano, încercând să găsească vreo urmă a acelei surse de inspirație supranaturale. A depus atât de mult efort în căutarea sa, încât, în cele din urmă, și-a transpus descoperirile într-o cărticică publicată la doar câteva luni după moartea sa și, mai ales, în proiectul mormântului său. Un mausoleu pe care el însuși i l-a comandat sculptorului Mariano Benlliure de îndată ce a aflat că un cancer îi devora măruntaiele.

„Alessandra mi-a vorbit despre cartea aceea…”, m-am gândit. Imaginea ei rostogolindu-se pe solul cimitirului mi-a apărut dureros pe retină.

— Înțelegi probabil, a mormăit Luis fără să dea drumul volanului, că, dat fiind că graalul este ceva care încă poate să funcționeze, am decis să intervenim. Nu aveam de gând să lăsăm acel secret în mâinile ultimului venit, nu ți se pare?

— Ce secret?

— Mă rog… a zis cu mai puțin aplomb. Știm că aveți caietul lui Guillermo. El a descoperit cum să activeze graalul. Cum să-l ilumineze la fel cum a făcut-o Viñas. Va fi de-ajuns să ni-l dați.

— Nu-l avem.

— O, haide! a mormăit Johnny, scotocind în rucsacul meu și scoțându-l o clipă ca să-l văd. Nu ne mai păcălești.

Am lăsat capul în jos, învins.

— Și Pau? am murmurat, văzând-o încă inconștientă. De ce ați adus-o? Și de ce ați atacat-o pe profesoara Alessandra? Ea n-avea nicio legătură cu asta. În plus… am înghițit în sec, dacă ceea ce vreți este graalul vostru, era suficient să-l luați din catedrala din Valencia.

— La naiba, Perceval. Spus astfel pare simplu…

— Tot nu înțelegi, nu-i așa? i-a tăiat-o Luis printre dinți. Șefului nostru nu-i place să lase chestiuni nerezolvate.

56

Jurnalele Graalului
Intrarea 8. 5 august, ora 23:03
Invitat

Stimată Pau,

Unde naiba sunteți?

De ce nu-mi răspundeți la apeluri?

Am încercat să dau de voi la telefon și la hotelul unde sunteți cazați în Barcelona. Este o urgență, dar nici tu, nici David nu răspundeți. Le-am trimis mai multe mesaje și lui Luis și Johnny pe telefoanele mobile, dar probabil că le au închise sau fără acoperire, la fel ca voi.

Sunt Ches.

Doamna Victoria a suferit o criză. Se simte rău. Vorbește incoerent. Pare dusă.

După ce v-a trimis ultimul mesaj, am ieșit să mâncăm ceva. În plină stradă, în timp ce căutam un loc unde să luăm cina, a început să se simtă rău și a leșinat.

Sunt speriată, Pau.

Don Arístides insistă că trebuie să ne întoarcem la Madrid imediat. De fapt, chiar acum vă scriu din sala de așteptare de la spitalul la care am adus-o. Directorul Muzeului Diecezei a intrat cu ea, pentru că îi cunoaște pe medicii care sunt de gardă, iar eu aștept să mi se spună ceva.

Ce să fac?

Vă rog, dacă vreunul dintre voi citește asta, să mă sune. O veți face?

La naiba cu duelul textelor. Asta este ceva grav.

Salutări.

ZIUA A 7-A
Muntele artificial

57

„Unde ne duc?”

De îndată ce furgoneta a luat-o pe o autostradă aproape lipsită de trafic și cu șiruri de nave industriale de-o parte și de alta, am avut certitudinea că nu eram duși în centrul Barcelonei. Accelerarea bruscă ce a urmat apoi mi-a confirmat temerile. Cu un nod în gât am văzut trecând în mare viteză afișe cu așezări de pe centura metropolitană care face legătura între Ronda del Litoral și A2, constatând, din ce în ce mai nedumerit, că nu ne abăteam spre niciuna din ele. El Prat, Esplugues, Cornelià… au rămas în urmă. Năucit, am încercat să o trezesc pe Pau, care era în continuare leșinată lângă mine, cu o expresie absentă instalată pe chip. Trebuia să mă asigur că era teafără. În mine se amestecau confuze îmbrățișările noastre din urmă cu câteva ore și senzația ametitoare de a fi căzut într-o capcană mortală, dar și într-o toropeală ce mă împiedica să acționez.

„Eros și *Thanatos”,* m-am gândit, nefiind în stare să mișc vreun mușchi.

Iubire și Moarte.

Din nefericire, am uitat totul de îndată ce Johnny mi-a dat să beau ceva ce avea gust de praf. A fost o nouă doză de somnifer. Peisajul a început să se încețoșeze din nou, ca și cum ar fi fost un tablou de Monet, și, înainte să pot protesta, ochii mei deja renunțaseră să mai încerce să repereze locul unde ne aflam și ce căutam acolo.

Din clipa aceea, memoria mea conține doar frânturi de scene, unele absurde, făcute țăndări.

Tot ce știu este că, îndurerat, ametit și cu gâtul uscat, am leșinat. Și că, în următoarele ore, am simțit o somnolență neliniștită, deranjat doar de curbele vreunei porțiuni de drum din mijlocul pustiului și de scurte episoade de o luciditate sticloasă. În tot acest timp, vocile călăilor mei s-au auzit ca niște ecouri îndepărtate și indescifrabile, care m-au copleșit de confuzie și teamă.

Salazar și Bello s-au certat. Asta-mi amintesc.

Au vorbit despre noi.

Am avut impresia că informaticianul era puțin depășit de evenimente și că nu prea era obișnuit cu acea atitudine violentă. Luis, în schimb, părea să știe clar ce trebuia făcut.

Confuzia a început să mi se limpezească noaptea târziu. Atunci am auzit la radio cât era ceasul și m-a surprins că se făcuse atât de târziu. „E ora două dimineața, cu o oră mai devreme în insulele Canare. Știrile la Radio Nacional din Spania…”

— Vom ajunge imediat, a anunțat dirijorul dând volumul mai tare.

M-am frecat la ochi, mi-am întins picioarele cum am putut și, învăluit încă în ecoul frazelor pe care le auzisem înainte să adorm, am făcut un efort discret de a afla unde eram.

„Șefului nostru nu-i place să lase chestiuni nerezolvate."

„Acum înțeleg de ce întunericul te urmărește."

„De acum înainte vei avea nevoie de asta."

„Nu ți se pare o soluție prea drastică?"

„Ei și-au căutat-o."

Șoseaua s-a luminat brusc.

Șirul infinit de becuri care lumina autostrada mi-a permis să văd fugitiv un afiș enorm, albastru.

„Madrid?!" M-am înviorat. „Ne-au adus înapoi în Madrid?!"

Dar n-am zis nimic.

Luis Bello a condus până în centrul capitalei. A străbătut strada María de Molina, luând-o apoi pe Serrano, spre Puerta de Alcalá. Deși era noapte adâncă, am recunoscut imediat cartierul. Hotelul la care eram cazat era în apropiere, la o aruncătură de băț de casa doamnei Victoria. Am lăsat în urmă strada Velázquez, pustie, și, după ce am intrat pe strada O'Donnell, ne-am oprit la doar câțiva metri de solemnul acces spre Paseo de Coches del Retiro.

— Dă-i jos! a poruncit sec.

Informaticianul s-a supus fără să crâcnească. A coborât din vehicul, s-a tras de barbă și, vizibil scârbit, a deschis ușa culisantă. Paula s-a clătinat, a bâiguit ceva ininteligibil și s-a prăbușit peste el. Era ametită. Cadaverică. Tremura de frig. Când m-am ridicat în capul oaselor, i-am cântărit privirea sticloasă și imploratoare. Dumnezeule! În momentul acela m-am simțit o ființă demnă de dispreț. Corpul meu tot nu era în stare să îndeplinească ordine și mintea îmi era atât de tulbure, încât îi era imposibil să conceapă ceva util ca să scăpăm de acolo.

Luis Bello și-a trântit portiera și m-a ajutat să-mi desfac centura de siguranță. Părea exaltat. Gesturile lui denotau mai multă hotărâre față de colegul său. Privea în toate părțile cu pupilele dilatate de exaltare și îmbrățișarea lui cea pe care am simțit-o când m-a ajutat să cobor din furgonetă mi s-a părut de o vigoare supranaturală.

De îndată ce eu și Pau am reușit să ne îndreptăm de spate, ne-au luat amândoi bagajul din mașină și ne-au escortat până la intrarea în parc. După ce am trecut, nu știu cum, gardul incintei, ne-am îndreptat spre porțile ogivale ale muntelui artificial. Structura aceea uitată avea la ora aia ușa din mijloc larg deschisă. Mi s-a părut ciudat să o văd așa.

— Intrați! ne-a poruncit Luis, indicând deschizătura întunecată.

Ne-am supus. Am înaintat câțiva metri în interiorul colinei, până am ajuns sub o cupolă neobișnuită, din piatră. M-a cuprins o indispoziție profundă. Mi-au venit în minte frânturi din cele două zile și cele două nopți cât stătusem închis în peșterile din

Dunmore în timp ce-mi pregăteam teza despre Parmenide. Mirosul de umezeală, senzația de sufocare, de izolare în locul pe care tradiția îl consideră „cel mai întunecat din Irlanda” mi-au revenit în minte pentru o clipă. Am încercat să alung cum am putut acele gânduri și, după ce am reușit să-mi revin, am observat că peștera era iluminată de niște focare de lumină slabă care îi confereau acelui loc o atmosferă vetustă și umedă.

Interiorul acelei roci era, probabil, de multă vreme nelocuit. Poate din cauza aburilor produși de infiltrații. Sau a ecoului de încăpere goală. Cert este că neliniștea mea n-a dispărut pe deplin. Un vechi higrometru zăcea pe un maldăr de cutii din lemn roase de vreme, strigând că acolo timpul era o dimensiune inutilă. Acele sale nu mai fuseseră potrivite de ani întregi, uitate precum instrumentele de grădinărit și sacii de semințe acoperiți de praf și pânze de păianjen de lângă ele.

De îndată ce ochii noștri s-au obișnuit cu acea lumină nouă, am mai distins și o siluetă umană.

Eu și Pau ne-am privit.

Era silueta unui manechin cu brațe lungi și intimidante. O umbră care părea, de asemenea, uitată de secole sub pământ.

— Ah! Dueliștii! S-a mișcat. Pentru o clipă, am crezut că era rodul imaginației mele. Bine ați venit în adevăratul munte artificial!

N-am putut să trec cu vederea tresăltarea Paulei.

— Inspectore… De Prada? Dumneavoastră? a șovăit recunoscându-l pe cel care tocmai ne salutase.

M-a surprins că Pau putea să vorbească.

— Nu mă așteptam să vă văd atât de curând, domnișoară Esteve, i-a răspuns.

Sever, îmbrăcat în negru din cap până-n picioare, De Prada aștepta probabil de ceva vreme în întuneric. Pârâitul brichetei sale a răsunat în cupolă, umplând totul de cercuri de fum și miros de tutun. Chipul acela bolnăvicios, ca de ceară, a tras două fumuri dintr-o țigară groasă și ne-a scrutat cu o severitate de gheață. Timp de câteva secunde n-a spus nimic. Doar ne-a privit, cu siguranță mulțumit de situația noastră jenantă. Atunci a dat ordinul să fim așezați pe niște scaune din plastic, puse într-o parte a incintei.

Luis s-a ocupat de Paula. Am văzut cum o lega, înfășurând sfoara de două ori în jurul trupului ei și făcându-i un nod în jurul încheieturilor mâinilor. În schimb, Johnny s-a limitat să răsufle în spatele meu, imitând cu stângăcie aceeași operațiune.

— N-aș vrea să vă faceți o impresie greșită despre mine, domnișoară, l-am auzit șoptind pe De Prada, care se așezase în fața ei precum lupul în fața Scufiței Roșii. Astăzi este o zi mare pentru mine. De aceea, dacă-mi permiteți, o să vă fac o mărturisire. Luați-o ca pe un dar de rămas-bun din partea mea.

Pau a încercat să reacționeze. „Rămas-bun?” Capul îi căzuse din nou pe piept, epuizată de efortul de a păși sub efectele drogului, în cele din urmă, un firicel de voce a țâșnit din gâtul ei.

— Băgați-vi-l… unde… vă intră, a murmurat.

— Nu fiți obraznică, a râs. Vă interesează ce-am de zis.

— Lăsați-o în pace! am strigat la el.

— Să vedeți, domnișoară Esteve. Și-a dres vocea la câțiva metri de mine, ignorându-mă pe deplin. În realitate, nu sunt ceea ce credeți. Mă aflu în trupul unui polițist, dar nu sunt unul dintre ei. N-am venit să vă salvez. Eu sunt… ceva diferit.

Pau și-a ridicat cu greu privirea, scrutând acea față de lună care nu părea chiar în stare să fabuleze.

— În schimb, vedeți, eu am fost cel care, folosindu-mă chiar de aceste mâini, l-am omorât pe Guillermo Solís. Mă înțelegeți?

Inspectorul a lăsat să treacă o secundă înainte de a continua.

— L-am omorât pe Guillermo, a repetat cu plăcere, constatând cum pe Paula acea mărturisire o străpungea de-a dreptul. Și pe Beatrice Cortil. Vă spun ca să știți că acum nu va fi o problemă pentru mine să iau viața cuiva ca dumneavoastră.

De Prada și-a rostit amenințarea cu un firesc uimitor, fără să accentueze vreo silabă.

— Și ce naiba vreți? a întrebat Pau reacționând, cu o expresie de dezgust.

— Oh… A zâmbit. Este foarte simplu. Aveți ceva ce nu vă aparține. Ieri, când v-am lăsat să plecați din muzeu, camerele de supraveghere ale clădirii v-au surprins luând acel ceva din grădină. Adevărul e că m-aș fi limitat să vi-l iau cu forța, dar, după ce prietenul dumneavoastră s-a dat în spectacol la fântână și după ce a experimentat în Pirinei maestra dumneavoastră tulburată, n-am altă variantă decât să vă omor. Ați pățit același lucru ca antecesorii voștri, știți? V-ați apropiat prea mult de ceva ce nu meritați.

— Un moment.

Vocea lui Johnny Salazar m-a făcut să întorc capul spre partea cealaltă a cupolei. Expresia lui era una alarmată.

— Îi veți omorî? Chiar veți face asta?

Informaticianul stătea în picioare, ocupând o poziție echidistantă între noi. Se aplecase ca să ne desfacă micul bagaj și să răstoarne pe jos conținutul, dar acum, cu brațele pe lângă corp, ne privea cu ochii larg deschiși.

— Credeam că doar îi vom convinge… a murmurat, cu o expresie nedumerită pe chip. Ne-ați asigurat că planul dumneavoastră nu era să ucideți pe nimeni… și deja ați omorât trei oameni.

— Din păcate, planurile se schimbă și trebuie să fii la înălțimea împrejurărilor, a replicat De Prada cu o neplăcere care aproape că părea sinceră.

Johnny s-a foit neliniștit. Am văzut cum strângea pumnii și se pregătea să-l înfrunte pe inspector.

— Se schimbă? Și când s-au schimbat?

— Acum, de exemplu.

Atunci, întorcându-se spre dirijor, Johnny a exclamat:

— Mi-ați promis că doar îi vom speria! Așa cum, în urmă cu câteva zile, mi-ați cerut să le intimidez cu motocicleta în fața Muntelui… Și acum…!

Dar Luis Bello nici măcar nu s-a mișcat. Am avut impresia că era sub efectul unui gen de transă indusă de apropierea magnetică a lui De Prada.

— Bello, l-a strigat el. Vezi? V-am zis că un tânăr ca acesta va fi un obstacol. Nu m-ați ascultat.

— Și nici nu va fi, domnule, i-a răspuns.

— Atunci, aveți grijă de asta, vreți?

Nu înțeleg cum de în momentul acela nu mi s-au activat toate alarmele. A fost ca și cum aș fi văzut scena aceea pe ecranul unui cinematograf. Luis, impulsionat de cuvintele lui De Prada, s-a apropiat ca un robot de colegul lui și, luând o bară din metal care zăcea lângă una dintre deschizăturile grotei, a ridicat-o deasupra capului. Înainte ca eu și Pau să ne dăm seama, respectabilul dirijor l-a lovit la baza craniului, provocând un ecou sinistru care a străbătut întreaga peșteră.

Crac.

Johnny s-a prăbușit.

Un gest de încuviințare a luminat chipul inspectorului. Trupul lui Johnny a căzut la picioarele lui, lungit cu gura în jos, într-o postură ireală, în mijlocul unei bălți de sânge închis la culoare care începea să se împrăștie chiar sub el.

Dar, așa cum am spus, n-am reacționat. Și nici Paula, care era și mai ametită decât mine.

— Vreți să știți de ce i-am omorât? De Prada s-a întors spre noi, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Domnul Solís și doamna Cortil au mers prea departe. Au fost pe punctul de a pune mâna pe cheia unei porți pe care nu meritau să o treacă. În realitate, niciun om nu merită. Iar voi, în loc să înțelegeți că ați dat peste ceva periculos și că era mai bine să faceți stânga-mprejur, ați decis să o luați pe urmele lor. V-ați apropiat prea mult de un foc pe care nu-l înțelegeți. Și cel mai rău este că aveați de gând să-l furați, cu intenția de a i-l oferi, ca niște noi Prometei, Victoriei Goodman, ca să-l facă public în oricare dintre cărțile sale… Proștilor!

— Ce… ce foc? am bâiguit, încordând pentru prima oară sforile cu care eram legat.

Inspectorul a văzut asta și s-a apropiat cu o delectare ciudată.

— Of! Tot nu înțelegeți, domnule Salas? a zis.

— Explicați-mi… am murmurat.

Julián de Prada a râs printre dinți.

— Oamenii au o particularitate care-i deosebește de alte specii. Nu doar că sunt în stare să intuiască existența lucrurilor pe care nu le pot percepe cu simțurile lor, ci, în plus, sunt suficient de abili încât să se folosească de ele.

Nu acela era răspunsul la care mă așteptam. Am scuturat din cap, fără să înțeleg vreun cuvânt. El a observat.

— Undele radio, magnetismul terestru, gravitația… Nimic din toate astea nu se poate vedea, nici atinge… a mormăit, ridicându-și brațele și mișcându-le spre cupolă. Toate astea sunt eterice, invizibile pentru ochii noștri, și totuși știți că sunt aici, modificându-vă viețile, alterându-le. Păi, bine, ceea ce au descoperit colegii voștri a fost ceva asemănător. Au dat peste un câmp de forță care, când se aliniază corespunzător cu frecvența creierului uman, este în stare să-l conecteze cu Supremul. Cu sursa inepuizabilă a ideilor superioare. Acel câmp de forță aprinde conștiințe, în mod accidental, de secole întregi. Misiunea mea și a alor mei este să împiedicăm ca multe dintre ele să dezechilibreze un sistem precum cel al Terrei, unde stăpânește întunericul. E cât se poate de simplu.

Fără să-mi închipui unde voia să ajungă cu acel discurs, am tras din nou de sfori. Singura idee care-mi trecea prin minte, în mod obsesiv, în acel moment, era să fug de acolo și să o iau cu mine pe Pau. Sfoara îmi sfâșia încheieturile și durerea începea să mă cuprindă foarte repede.

— Și de aceea ne veți omorî? Pentru ceva ce nu vede nimeni? am protestat.

— Ah, haideți. Nu dramatizați, domnule Salas. Moartea nu este atât de rea precum credeți. Dăm prea multă importanță unei circumstanțe atât de firești și, în fond, atât de banale cum este viața. Nu sunteți de aceeași părere? Să spunem că doar vă veți desprinde de ea. Vă veți elibera de corpul care vă ține prizonieri. Și o veți face înainte să puneți în pericol mintea altora ca voi. Lumina, la fel ca umbrele, este ceva ce se propagă foarte repede. Vă imaginați ce efecte ar avea o carte a Victorie Goodman în care ar dezvălui că, în fiecare dintre cititorii ei, se ascunde o sursă inepuizabilă de iluminare cu care se poate sintoniza după voie? Știți câte suflete întunecate au dispărut de fiecare dată când s-a întâmplat așa ceva? Nu vedeți cât a devenit de dificil să oprim efectele unor cărți precum *Povestea Graalului,* cele ale bunicului dumneavoastră, versurile lui Parmenide sau *Lampa fermecată,* de exemplu?

— Și ce aveți de gând să faceți? M-am foit fără succes. Nu cred că, dacă ne omorâți, îi veți împiedica pe alții să continue o astfel de căutare.

De Prada s-a apropiat de locul unde Johnny ne răsturnase lucrurile personale și le-a îndepărtat cu piciorul, ca să nu se murdărească de sângele lui. Apoi, fără să spună nimic, le-a

împrăștiat înainte să se aplece să ia ceva de jos. Era caietul lui Guillermo.

— Nu pot s-o împiedic, aveți dreptate în privința asta, dar distrugând progrese precum acesta pot să întârzii accesul altora la acea sursă de cunoaștere.

— Sunteți nebun.

— Nu. A zâmbit, punându-și caietul într-un buzunar. Nu sunt. Și nici un sadic. De fapt, v-am pregătit o plecare fără durere, ca să vă luați adio de la lumea asta.

Paula și-a înăbușit un geamăt. Un spasm a făcut-o să reacționeze. Își ridicase capul și ochii ei verzi îl străpungeau pe Julián de Prada, injectați de neliniște.

Inspectorul nu s-a tulburat câtuși de puțin. Nu a făcut-o nici când Pau a descoperit trupul lui Salazar întins pe jos.

La un gest al lui, Luis Bello a început să răscolească precum un posedat într-un mic geamantan negru pe care până atunci nu-l observasem. Era un fel de trusă sanitară de prim ajutor – cu siguranță, aceeași pe care o văzuserăm în birourile de la MNAC și a scos din ea vreo două recipiente cu conținut translucid și o seringă.

— Ce… ce este aia? s-a bâlbâit Pau.

— Insulină într-o concentrație destul de mare pentru a vă provoca un somn liniștit, a răspuns de parcă rezolvarea aceea l-ar fi mulțumit.

— Un asasinat chimic…

— …și care nu poate fi detectat, a șoptit De Prada, atent la fiecare mișcare a complicelui său. Dar nu vă faceți griji: i-am spus deja colegului dumneavoastră că nu va fi dureros. Vă va provoca doar somnolență. În câteva ore veți fi găsiți morți în același loc ca Guillermo Solís. Inevitabil, totul va indica faptul că a fost vorba despre o crimă a îndrăgitei voastre Victoria Goodman. De ce credeți că v-am adus înapoi la Madrid? De îndată ce poliția va pune totul cap la cap și va face legătura între morțile voastre și cea a lui Guillermo și a doamnei Cortil, doamna Goodman se va vedea implicată într-o asemenea vâltoare, încât mă îndoiesc că va mai putea scrie vreo carte.

— Dați-ne drumul!

M-am foit până era să cad de pe scaun.

— Nu ne puteți face așa ceva!

Dar De Prada nu mi-a luat în seamă rugămințile și i-a făcut un semn lui Luis ca să se apropie. Pau și-a zgâlțâit și ea scaunul. Avea ochii umezi de furie și o expresie sfâșietoare pe chip.

Rictusul lui Julián de Prada s-a umbrit.

— Dacă l-ați fi ascultat pe Luis, care v-a tot prevenit, și v-ați fi dus după potirul din Valencia sau după oricare altă relicvă asemănătoare, n-ați mai fi acum aici, a zis privind-o. Dar nu. Ați decis să căutați celălalt graal. Cel care se ascunde în spatele celui comun. Cel de care Victoria este obsedată de atâta timp, din

cauza bunicului dumneavoastră încăpățânat, domnule Salas. S-a întors spre mine. Același de care ieri s-a apropiat, în sfârșit, în Santa Cruz de Serós… Schimbați-i numele și veți înțelege. Nu-l mai numiți „graal”. Numiți-l „viziune”. Bunicul dumneavoastră a înțeles, a adăugat.

„Bunicul meu?”

— Ilustrul José Roca. I-a silabisit numele cu delectare. Da. Bunicul dumneavoastră a fost printre puținii care m-au recunoscut.

Am simțit o ușoară amețeală. M-a luat cu greață de la stomac.

— Și dumneavoastră ați fost stângaci, m-a mustrat. Bunicul dumneavoastră a încercat de mai multe ori să vă vorbească de mine. Erați foarte tânăr și, în cele din urmă, fricile absurde ale străbunicului dumneavoastră l-au împiedicat să vă arate natura mea.

— Ce tot spuneți?

Un zâmbet răuvoitor a iluminat chipul lui De Prada.

— Că ar fi trebuit să fie mai isteț, domnule Salas. În loc să vă dezvăluie fără ocolișuri cine sunt eu, bunicul dumneavoastră a decis să-și pregătească promițătorul nepot folosind subtilități. Presupun, corectați-mă dacă mă înșel, că v-a umplut capul de fantome, de povești despre umbre negre care le apar creatorilor în cel mai dificil moment al lor… Toate astea au fost doar jumătăți de adevăr pentru a vă preveni cu privire la mine. Eufemisme. Improvizații ca să evite să vă vorbească despre ceea ce descoperise. Iar dumneavoastră nu v-ați dat seama!

I-am susținut privirea, fără să-mi imaginez lovitura de ciocan pe care urma să mi-o dea.

— Vă amintiți de ziua în care v-a dăruit cartea *Străinul misterios*?

Fiorul pe care l-am simțit în momentul acela a făcut să tremure chiar și scaunul.

— Spuneți-mi, vă amintiți?

Întrebarea lui m-a paralizat.

— Nu fiți surprins, domnule Salas. În ziua aceea v-a prevenit pentru prima oară. Străinul acela, ca să nu ne îndepărtăm prea mult, este metafora perfectă pentru ceea ce sunt eu.

Julián de Prada s-a aplecat atunci deasupra mea și mi-a șoptit la ureche:

— Și încă nu v-ați dat seama că tot eu am fost umbra care l-a torturat pe Valle-Inclán când a decis să scrie *Lampa fermecată*? Nu faceți fața aia. Am fost în spatele lui, încercând să-i sting lumina. De fapt, le-am dat târcoale tuturor, sărind dintr-un corp în altul, punând piedici proceselor lor creative. Totuși, domnule Salas, niciunul nu a știut să-mi dea un nume până când bunicul dumneavoastră nu m-a găsit în ziua în care s-a hotărât să devină scriitor. El a descoperit ce sunt în realitate. Un devorator de visuri care dă târcoale acolo unde se ivește o minte sclipitoare. Un

arhetip. Încarnarea celui mai străvechi coșmar al omului. Cineva care seamănă mult cu voi, dar care, în realitate, nu aparține de lumea voastră. Firește… și-a încetat pentru o clipă discursul… bunicul dumneavoastră a încercat să mă evite. Apoi a descoperit că Mark Twain avusese și el de-a face cu mine și i s-a năzărit să mă demaște, așa cum a făcut-o Twain pe patul de moarte. Dar să-l las să facă asta, să-i permit să țeasă o altă operă despre mine, ar fi fost o idee foarte proastă. Așa că, pentru a-l împiedica, l-am urmat până în ultima sa ascunzătoare. Irlanda. Și acolo, în timp ce-l spionam, v-am cunoscut pe dumneavoastră. Erați încă un copil când v-am văzut pentru prima dată.

„Nu este adevărat!”, m-am gândit.

Mă pregăteam să protestez, când mi-au revenit în minte imaginile viziunii mele de lângă fântâna din Montjuic.

— Nu sunt un demon, domnule Salas. Sunt… a ezitat el, o energie care nu poate muri. O minte fără trup fix împotmolită în pliurile timpului. O singularitate amară. Un egregor al întunericului. Un pietroi. Un gând care uneori simte nevoia să se materializeze pentru ca lumina să nu înainteze prea mult. Yeats ne-a numit…

— Frustratori, am intervenit.

— Așa.

— Dar dumneavoastră ați încercat să-i faceți rău bunicului meu… am replicat șovăitor, amintindu-mi de incidentul din Dublin în care bunicul José mi-a arătat acel *daimon.*

— Doar am încercat să evit să vă vorbească despre noi.

L-am privit pe De Prada nedumerit, nefiind în stare să spun ceva.

— Oh! Și-a dus mâinile la capul ras. Dar ce stângaci sunteți! Tot mai credeți că a fost un capriciu al bunicului dumneavoastră când v-a obligat să-l studiați pe Parmenide? Sau că din întâmplare, de îndată ce v-ați terminat teza, mama dumneavoastră v-a trimis la Victoria Goodman, cea mai fidelă discipolă a lui și urmăritoare a mea? Familia dumneavoastră are gena creativității. Ei știau că, mai devreme sau mai târziu, avea să se trezească și în dumneavoastră și că veți avea de-a face cu mine. De aceea s-au străduit să vă pregătească. Dar dacă acum termin cu viața dumneavoastră și cu ceilalți din micul grup al lui lady Goodman, s-a lins el pe buze, linia celor care știu despre existența noastră se va întrerupe.

Cuvintele acelea mi-au umbrit slabele speranțe de a scăpa cu viață de acolo. Negreala lor mi s-a lipit de gât, fiindu-mi greu chiar și să respir.

— Bunicul dumneavoastră și-a dat seama că i-ați putea completa misiunea când pe el aveau să-l lase puterile. A fost o încercare vicleană, fără îndoială… A oftat, începând să meargă din nou în cerc în jurul scaunului meu. Dumneavoastră aveți

abilitatea de a vedea lumina în mod natural. Vă puteți conecta la sursa ideilor. Aveți același talent ca el… și el și-a dat seama.

— Strachina luminoasă… Font Màgica… Graalul… Toate astea nu sunt altceva decât metafore create în epoci diferite pentru a se referi la acel talent. Așa este, nu? a mormăit Pau, întrerupându-ne.

De Prada a încuviințat, întorcându-se surprins spre ea.

— Foarte bine, domnișoară. Mă bucur că, în sfârșit, înțelegeți. Dar apoi, uitându-se drept la mine, a continuat: Secole întregi, acea cale de acces la ideile supreme s-a păstrat ca o adevărată comoară, acoperită cu cât de multe straturi a fost posibil. Bunicul dumneavoastră a intuit-o în ceremoniile inițiatice ale adepților lui Parmenide și de aceea v-a îndemnat pe dumneavoastră să le studiați. Dar știa, de asemenea, că erau păzite în aproape orice disciplină sau redută care implica reculegere, liniște și izolare.

De Prada s-a oprit acolo. A aruncat o privire în jurul lui, ca pentru a se asigura că totul era pe placul său. S-a uitat la ceas și a constatat că mai erau doar cincisprezece minute până la ora patru dimineața. A contemplat corpul inert al lui Johnny. Ne-a privit. Și atunci, cu o delectare morbidă, și-a încheiat discursul.

— Nu vă faceți griji. Acum veți avea amândoi acces la incubarea perfectă… Moartea. Ea vă va lămuri toate îndoielile.

Luis Bello se apropiase de el cu o seringă în mână. Pe chipul lui se vedea aceeași exaltare ca a stăpânului său.

— Gata, domnule.

— Fabulos, a consimțit De Prada. Se spune că înainte de a părăsi lumea asta se experimentează viziunea adevăratului graal, lumina lui hrănitoare și absolută.

Noi, cei doi condamnați, ne-am foit în scaunele noastre, palizi de groază.

— E o mare virtute să te pregătești pentru o moarte bună. Dați-i drumul, i-a ordonat dirijorului. A sosit momentul.

58

Cele întâmplate apoi mi le amintesc într-un mod și mai fragmentat, dacă este cu putință așa ceva. Poate din cauza panicii care m-a invadat. Sau poate din cauza celui din urmă efect al drogurilor pe care ni le injectaseră.

Mi s-a părut că l-am văzut pe Luis Bello apropiindu-se de Pau și dezlegându-i unul din brațe. A tras de el cât a putut de mult, până i l-a imobilizat, și a privit-o în ochi. Chipul ei înclinat într-o parte, frumos, dar extenuat, semăna cu cel al sculpturii *Pietà* a lui Michelangelo. Îmi amintesc, de asemenea, că, datorită acelei mișcări, tatuajul de la gâtul ei s-a văzut o clipă și că nimeni nu i-a dat atenție. Era, într-adevăr, identic cu pandantivul pe care mi-l dăduse Alessandra înainte de a fi asasinată. Atunci, cu o pricepere macabră, Luis i-a palpat zona interioară a axilei stângi, căutând un loc unde să nu fie observată înțepătura. L-a găsit și, fără să spună ceva, i-a înfipt adânc acul.

Pau nici măcar nu a țipat. S-a limitat să-și deschidă ochii verzi enormi, a inspirat adânc și mi-a adresat un ultim zâmbet.

— Nu te da bătută! am strigat cu ochii înecați în lacrimi. Nu te…!

Dar nu știu dacă m-a putut auzi.

Docilă, a lăsat insulina să-și facă efectul, în timp ce privirea ei rătăcită aluneca deja lipsită de strălucire pe pieptul meu, până când s-a oprit asupra talismanului însângerat care încă-mi atârna la gât. A fost ca și cum ar fi vrut să-mi spună ceva. Ceva ce n-am putut să înțeleg.

— Adio, Perceval, a mormăit Julián de Prada, străin de nedumerirea mea, în timp ce repeta același ritual cu brațul meu, pentru ca Luis să-l înțepe.

— Duceți-vă dracului! am țipat când am simțit acul hipodermic intrându-mi în carne.

— Stați fără grijă, a bombănit sinistru. Acolo vom sfârși cu toții.

Și, în timp ce simțeam cum prin gât îmi urca o căldură intensă și întunericul îmi învăluia conștiința, m-a asaltat certitudinea că viața mea avea să se stingă chiar acolo.

Totul se apropia de sfârșit.

Totul.

59

Jurnalele Graalului
Intrarea 9. 6 august, ora 03:45
Invitat

Unde sunteți?

Nu mai consultă nimeni forumul ăsta nenorocit?

Nu-mi vine să cred că încă nu mi-a răspuns nimeni la apeluri, nici la ultimul mesaj.

Tocmai ne-am întors în Madrid. În cele din urmă, don Arístides s-a încăpățânat să vină cu noi, în caz că avem nevoie de ceva. Din fericire, după ultimul leșin, doamna Victoria a dormit aproape tot drumul și acum, că am dus-o sus în apartamentul ei, a început să se învioreze.

Acum spune că vrea să iasă din casă. Se uită întruna pe fereastră. Sporovăiește încontinuu. Spune că trebuie să se întâlnească cu voi cât mai repede. Că are ceva să ne povestească… Și cum să-i spun că habar n-am unde naiba sunteți?

Vă rog: dacă citiți asta sau vedeți mesajele pe care vi le-am trimis pe WhatsApp, luați imediat legătura cu mine. Este urgent!

Nu cred că eu și un bătrân director de muzeu o vom mai putea stăpâni mult timp.

60

Brusc, în mijlocul întunericului absolut, mi-a venit în minte un gând pe care mi-a fost greu să-l recunosc ca fiind al meu.

„Și dacă moartea n-ar fi sfârșitul?”

Și apoi un alt gând.

„Și dacă fiecare sfârșit ar fi, în același timp, un nou început?”

Și după aceea încă un gând.

Unul irațional. Fără cuvinte. O imagine.

Era relieful care împodobea medalionul pe care mi-l dăduse Alessandra în fața mormântului lui Francesc Viñas. „Semnul celor Opt.”

Era același simbol pe care-l zărisem fără să-l recunosc pe gâtul Paulei în noaptea în care m-a dus la muntele artificial și despre care atunci nu a vrut să-mi vorbească. De fapt, același pe care-l văzusem pe acea dedicație în care Valle-Inclán îl elogia pe bunicul meu. Și nu semăna, oare, cu ceea ce contemplase doamna Victoria în viziunea ei din acea capelă din La Serós? Sau cu literele ciudate care, ca niște lămpi votive, atârnau de ambele părți ale pantocratorului din biserica San Clemente din Taüll, căzute parcă din cer?

Pau.

Bunicul.

Muntele.

Viziunea graalului.

Prima sa reprezentare pictografică.

Frustratorii.

Începeam să traversez laguna Estigia, misteriosul interregn care desparte viața de moarte, și ultima mea urmă de conștiință tocmai dăduse peste încă un fir de care să tragă.

Totul se lega… și începeam să înțeleg tocmai în acel moment.

Poate că ar fi trebuit să presupun că la intrarea în lumea morților logica se modifică. Acolo acel „tot” pare la fel de perfect precum geometria cercului. Existența devine o schiță a lui Escher. Nu există zone cu umbră, nici îndoială. Fiecare piesă se încadrează perfect la locul ei. Acolo nu există nici gol pentru emoții. Neliniștea, curiozitatea, năzuința, nostalgia, durerea, dorința sau pofta sunt sentimente îndepărtate și primitive, lipsite de importanță pentru noua mea stare. Limitele a ceea ce înseamnă să fii viu se risipesc. Nemaifiind important continentul care ne învăluie conștiința, totul se reduce la energie pură. La ceva subtil și ușor precum aerul…

Sufletul, adică.

Acel άνεμος al grecilor. Și *anemos* înseamnă „suflare”, „vânt”.

Ideea a făcut să-mi dispară orice urmă de rezistență.

Furia s-a risipit.

De asemenea, regretul de a-mi vedea trunchiată existența în floarea vieții sau nostalgia de a o pierde pentru totdeauna pe Pau.

La urma urmei, să mor nu mi s-a părut atât de groaznic. De Prada avea dreptate. De fapt, se dovedea a fi ceva surprinzător de simplu. Ceva asemănător cu a pica într-un somn intens și profund, unde totul este liniștit, totul se află la locul lui. Într-un fel, semăna mult cu a adormi. „Grecii o știau", m-am gândit. Credeau că Thanatos zeul morții era fratele geamăn al lui Hypnos, divinitatea somnului.

Dar atunci și-a făcut apariția.

Și nu eram pregătit.

Adevărata moarte m-a atins de îndată ce viziunea simbolului medalionului unde am văzut pentru prima oară un alfa și un omega înlănțuite s-a risipit. Am înțeles că torentul sanguin târâse o cantitate jignitoare de glucoză până la creier și neuronii mei deja nu mai erau în stare să-și trimită ordinele la organele vitale pentru a le cere să funcționeze în continuare.

Inima s-a oprit. Am simțit-o.

Pur și simplu a amuțit.

Sângele nu a mai curs și aerul nu mi-a mai umflat plămânii.

Ceea ce am experimentat când organele s-au oprit, unul după altul, a fost neliniște. Incertitudine. Și, de asemenea, o întunecime impenetrabilă. Surdă. Densă. Mai târziu, ivită parcă din neant, a apărut brusc o strălucire. Noaptea care se agățase de mine a devenit dintr-odată zi. Ca și cum ultima dintre particulele corpului meu ar fi simțit presiunea pe care moartea o exercita asupra restului trupului și ar fi explodat, eliberând o energie inimaginabilă. Acela a fost un *big bang* în toată regula. Când am ridicat capul, ultimul lucru pe care l-am văzut a fost cum cupola din piatră a muntelui se volatiliza, pentru a face loc unei lumini calde și dense, care s-a pogorât asupra mea de sus, orbindu-mă.

Dacă până în momentul acela îmi imaginasem de mii de ori că prima mea secundă pe malul celălalt avea să fie întunecată și rece, ceea ce am experimentat a fost exact contrariul: o senzație de arșiță mi-a străbătut pentru ultima oară trupul, lansându-mă fără milă în jos, în timp ce totul dispărea.

Nu este ușor să descrii acest amalgam de senzații, dar a fost ca și cum o lume mai reală decât realitatea ar fi început să se deschidă la picioarele mele.

Și atunci, după orbire, a sosit extazul.

Misticii antici au dezvoltat un vocabular nou pentru a se referi la ceva care, până în clipa aceea, îmi fusese străin. Brusc, am înțeles de ce escatologia creștină vorbea cu atâta vehemență despre limbile de foc care i-au iluminat pe apostoli, despre „deschiderea sigiliilor" sau despre înviere. Ceea ce am simțit a fost certitudinea că mă nășteam, renășteam, înviind poate dintr-o existență în care fusesem mort crezându-mă viu.

Torentul care mă împingea spre noul meu spațiu atemporal a fost copleșitor. Am simțit o amețeală infinită. Senzația că ceva foarte dens, foarte profund se precipita în mine, târându-mă spre o prăpastie infinită. Vorba vine, desigur, pentru că eu eram deja conștient că nu aveam corp. Cuvinte precum înăuntru sau *afară, sus* sau *jos, eu* sau *al meu* au început să-și piardă orice sens.

Atunci, în plină cădere, a apărut cel mai incredibil lucru dintre toate: înălțarea.

În cazul acesta, termenul este cel corect.

Ceva o forță invizibilă, învăluitoare m-a tras din interiorul muntelui artificial și mi-a scos afară conștiința, eliberându-mă de toate legăturile și ridicându-mă din acea fântână. Mi-am văzut cadavrul deteriorat legat de scaun, cu capul prăbușit pe piept. Și, de asemenea, pe cel al Paulei. Amândouă mi s-au părut niște coji goale, pentru care deja n-am mai simțit nicio prețuire.

Fără să mă pot opri, am escaladat cupola, castanii, brazii și ulmii ce erau plantați pe povârnișuri, descoperind cu stupoare că acelea erau creaturi vii, cu inteligență proprie, cu care aș fi putut să stau de vorbă, dacă acea putere care mă împingea m-ar fi lăsat. Dar n-a fost așa.

Când mă aflam la șaptezeci sau optzeci de metri deasupra parcului, gravitând sub o mare de stele cu care, de asemenea, aș fi putut să vorbesc, mi-am dat seama că mi se cizelase capacitatea de a avea viziuni. Ochii mei nu mai erau ferestrele stângace ale unui simț care, de când m-am născut, lucrase doar la jumătatea capacității sale. A fost ca și cum, dintr-odată, n-ar fi existat nimic invizibil pentru ei. Ca și cum, pe lângă tangibil, începând de acum erau în stare să vadă și relațiile intime care existau între lucruri. Formele naturii, geometria clădirilor care înconjurau parcul, esențele metalice, vegetale, cristaline, biologice sau minerale ale tuturor lucrurilor care mă înconjurau aveau capacitatea de a comunica între ele, făcând ca totul să capete o logică care mie îmi trecuse neobservată.

Și, admirând toate aceste lucruri, brusc ceva mi-a solicitat întreaga atenție.

Cuvintele pe care don Arístides, noul prieten din Jaca al doamnei Victoria, le pronunțase în fața monogramei din catedrala din Jaca și pe care ea le scrisese pe forumul nostru mi-au țâșnit de undeva:

„Apropierea adevăratului graal se anunța în Evul Mediu prin acest simbol”, am auzit foarte clar, vizualizând roata sculptată în timpanul de la intrarea principală a primei catedrale din Peninsula Iberică. „Leii reprezintă forțele opuse, vizibile și invizibile, care luptă pentru ca noi să nu-l găsim niciodată… sau, dimpotrivă, pentru ca, odată cucerit, să ne bucurăm de el pe vecie.”

Nu știu de ce am făcut asta, dar chestia este că, suspendat cum eram pe partea verticală a muntelui artificial, mi-am coborât

privirea spre locul în care tocmai fusesem omorât… Și l-am văzut.

La naiba! L-am văzut!

La picioarele mele, la stânga tumulului, la vreo șase sau șapte metri de latura sudică, am zărit profilul abrupt al absidei trunchiate din biserica medievală San Isidoro. Văzută din locul unde mă aflam, amintea de o potcoavă. Mă plimbasem de mai multe ori în apropierea ei cu câteva zile în urmă, cu speranța vagă de a găsi urma pierdută a vreunei monograme… dar fără rezultat. Zidurile acelea nu aveau nimic deosebit. De fapt, chiar și absida lor era prost orientată. Mutând ruinele acelea acolo doar pentru a dota parcul cu o zonă romantică, cineva făcuse greșeala de a orienta absida spre miazăzi, în loc s-o așeze spre răsărit, cum se făcea în Evul Mediu.

Sau la asta m-am gândit când am cercetat-o.

Acum tocmai îmi dădusem seama că nu era o greșeală.

Oricine ar fi fost cel care a așezat acolo acea biserică, a făcut-o pentru a indica altceva.

Chiar la poalele absidei, trasată pe sol, o enormă, perfectă și geometrică monogramă cu opt raze marca locul. Iar axa ei cea mai lungă indica, fără îndoială, muntele artificial.

„Lasă-ți sufletul să zboare”, mi-am amintit uimit.

Și exact asta era ceea ce făceam eu. Zburam.

Absorbit, am contemplat perfecțiunea acelui însemn. Ceva-mi spunea că existase acolo dintotdeauna. Din epoca în care Fernando al VII-lea a ridicat un castel pe munte, cu siguranță pentru a admira acea monogramă din turnurile sale azi dispărute.

„Doamne! A fost tot timpul în fața mea! Asta este!”, m-am gândit entuziasmat, contemplând acel omfalo.

Iar inima sau, mai bine zis, sufletul mi-a tresărit.

Amenajarea grădinii, cu potecile sale pornind în jurul unei fântâni din piatră în formă de strachină piatră!, strachină!, mi s-a dezvăluit ca un semnal graalic neîndoielnic. Avea opt raze. Marca celor opt vechi căi spre graal. Și, de parcă asta n-ar fi fost de-ajuns, la baza octogonală din piatră cineva înscrisese numele a opt poeți. Ca și cum doar ei reprezentându-i pe toți cei care au fost poeți pe lumea asta ar merita să deschidă căile spre adevăratul graal, care nu este altceva decât puterea creatoare care sălășluiește în fiecare dintre noi.

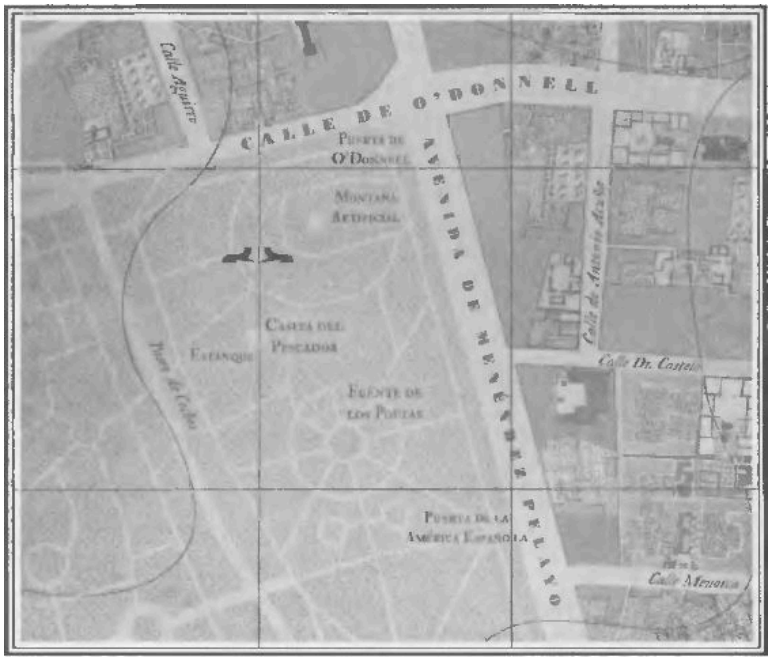

Era acolo. Lângă muntele artificial din parcul El Retiro, monograma cu opt raze cu o strachină de piatră în mijloc, ce nu se poate vedea decât de sus

Probabil că bunicul a înțeles metafora când a urcat pe acele metereze vechi. Și, de asemenea, Valle-Inclán. De aceea s-au simțit atât de atrași de acel munte gol flancat de doi lei, care protejau locul așa cum a făcut-o vechea monogramă din Jaca, la patru sute cincizeci de kilometri și opt secole distanță.

Dar, în acel extaz febril de deducții înlănțuite, am mai observat ceva: că ferestrele celuilalt Munte Artificial, școala doamnei Victoria, cele ale sălii unde ea-și ținea lecțiile, dădeau exact spre acea piațetă. Și că de la înălțimea lor supravegheau comod monograma trasată pe sol. Într-un fel, ele înlocuiseră turnurile castelului.

Cum de niciunul nu-și dăduse seama înainte? Întrebarea m-a făcut să simt o altă înțepătură.

Cum era posibil ca doamna Victoria Goodman să ne fi trimis să căutăm graalul sau iluminarea interioară ori mecanismul pentru a o obține în cărți și picturi, în muzee și biserici atât de îndepărtate, când avea acces la el atât de aproape?

Trebuie, oare, să căutăm mereu departe acea lumină ca să ne dăm seama, extenuați sau poate morți, că am avut-o întotdeauna în noi?

Nu asta i s-a întâmplat lui lord Byron, în cele din urmă, căutând dragostea perfectă? Sau lui don Quijote? Sau lui Ulise? Sau…?

Era acea lumină interioară, la urma urmei, singurul răspuns posibil la întrebarea pe care într-o zi i-am formulat-o bunicului meu despre locul din care provin ideile?

Ceva-mi spunea că așa era.

Trist era, m-am gândit într-un imbold de a mă opune, chiar când am auzit poarta morții trântindu-se cu zgomot în urma mea, că trebuise să-mi pierd chiar și ultima suflare de viață pentru a-mi da seama de asta.

Epilog

Ceea ce s-a auzit nu a fost poarta morții trântindu-se. A fost o împușcătură.

Eu n-am știut asta decât de-abia după șaptezeci și două de ore, când m-am trezit într-o cameră zugrăvită în galben, în spitalul Gregorio Marañón din Madrid, cu brațul drept conectat la o branulă și inima bătându-mi mai tare ca oricând. În momentul acela nu eram conștient încă de faptul că ieșisem dintr-o comă în care viața, și în special în ultimele șapte zile descrise în aceste pagini, hotărâse să defileze prin fața mea și să-mi dea șansa de a înțelege ceea ce se întâmplase.

Când am deschis ochii, infirmiera care m-a îngrijit a zis că avusesem mare noroc. Că eu și domnișoara care își revenea în camera de alături îi puteam mulțumi lui Dumnezeu că nu am sfârșit precum celălalt tânăr, cel pe care-l găsiseră mort în munte. Și că eram în viață mulțumită intervenției oportune a unui erou.

„Un erou?"

Am privit-o amețit, fără să spun nimic, cu speranța că-mi va da mai multe explicații.

— Un erou, domnule Salas, a încuviințat cu un gest emoționat.

— Ce… ce zi este azi? am întrebat șovăitor.

— Luni. Sunteți aici de vineri.

— Și Pau e bine? Pot să o văd?

— Paula Esteve? a întrebat deschizând mapa pe care o avea la subraț, ca și cum i-ar fi căutat numele pe o listă. Da. Este bine. Încă se află sub efectele sedativului. Vă voi anunța de îndată ce se va trezi.

— Mulțumesc, am răspuns. Sunt puțin nedumerit…

— Este normal, a consimțit, scrutându-mă cu enormii ei ochi cenușii. Trebuie să vă odihniți.

— Nu știu ce s-a întâmplat.

— Vă vor explica cei de la poliție când vor putea să stea de vorbă cu dumneavoastră.

Presupun că a spus asta pentru a mă liniști, dar n-a reușit decât să mă neliniștească și mai mult.

— Poliția…?

— Nu vă faceți griji. Aici sunteți în siguranță. Eroul dumneavoastră a întrebat de amândoi în tot acest timp. Se pare că este interesat în mod special de dumneavoastră.

Am ridicat ochii și am privit-o. Era a doua oară când îl menționa, așa că am rugat-o să mă lămurească despre cine era

vorba. Memoria mea recentă nu-l putea identifica.

— Mă rog… A ridicat o sprânceană, șovăind. Este vorba despre un bărbat distins, știți? Mai în vârstă. Cu părul alb, barbă scurtă bine îngrijită, ochelari cu rame din sârmă, voce aspră… Vi se pare familiar?

Am clătinat din cap, și mai nedumerit.

— Nu știți cum îl cheamă?

— Păi, nu. A zâmbit, ridicând din umeri. Deși adevărul e că nici nu l-am întrebat.

N-am știut ce să-i mai cer. Încă mă durea tot corpul și mintea-mi era puțin răvășită. Infirmiera m-a scrutat ca și cum aș fi fost o mică creatură marină prinsă într-o plasă, făcându-i-se milă de zbuciumul meu.

— O, haideți. Fiți tare! Vă va face plăcere să aflați că acel om curajos a intrat în incinta unde v-a găsit pe dumneavoastră și pe prietena dumneavoastră și a tras în cei care vă răpiseră, făcându-i s-o ia la goană, a zis.

Am simțit că îngheț.

— A tras în ei? Era înarmat?

— Da, a confirmat mulțumită, văzând ce efect avuseseră cuvintele ei. Nu știu dacă a rănit pe vreunul, dar cel puțin a reușit să-i pună pe fugă. V-a salvat viețile, credeți-mă.

Nu știu ce față oi fi făcut, dar convingerea ei n-a reușit decât să mă alarmeze. După ce auzisem ce spusese Julián de Prada despre adevărata sa natură, mă surprindea că niște simple împușcături ar fi putut să-l alunge.

„Un bărbat cu părul alb și ochelari cu rame din sârmă.”

„Voce aspră.”

„Barbă scurtă.”

Acele frânturi de conversație mi-au rămas plutind în minte o clipă, până când am înțeles că, printre imaginile din acea săptămână, se ascundea un bărbat cu acele caracteristici. Descoperirea m-a șocat. Nu aveam nicio îndoială. Văzusem pe cineva ca el, cu coada ochiului, în cafeneaua San Ginés în ziua în care Luis și Johnny au vrut să mă îndepărteze de Muntele Artificial. Iar dacă memoria nu mă înșela, îl întâlnisem din nou cu Pau la congresul de vrăjitorie la care am asistat când am căutat-o pe profesoara Alessandra. Apropo, în acea zi i-am auzit și vocea. Un timbru răgușit, sec, aproape metalic, la fel cu cel pe care tocmai îl descrisese infirmiera. Și cel mai surprinzător lucru dintre toate: intuiam că mai fusese aproape de mine și în vreun alt moment, dar nu eram în stare să precizez când. Și nici unde.

Confidenta mea neașteptată a dat să se retragă din cameră pentru a-l chema pe doctor ca să-l informeze că m-am trezit, dar eu am reținut-o.

— Stai puțin, vă rog. Știți… știți dacă se va întoarce?

— Eroul? Infirmiera și-a mușcat discret buza de jos. Este ciudat că întrebați, domnule Salas. Ieri a spus că în mod sigur

dumneavoastră nu v-ați aminti de el, chiar dacă l-ați vedea. Iar asta deși, după cum a spus, v-a salvat și de la a fi călcat de o motocicletă acum câteva zile.

— Chiar a zis asta?

— Da. A mijit ochii, ca și cum mi-ar fi cercetat facultățile mintale. Nici asta nu vă amintiți?

Un tunet a răsunat atunci în capul meu. O voce răgușită care striga „David! David!" m-a făcut să-mi duc mâinile la tâmple. Nu era posibil. Acea fărâmă de amintire a fost însoțită de lovitura care mă îndepărtase de trotuarul din fața Muntelui Artificial al doamnei Victoria. A fost o impresie fugară. O scânteie. De-abia o întrezărire care, dispărând, a luat cu sine puțina căldură care-mi mai rămăsese în obraji. Și amintirea acelui bătrân care, din cealaltă parte a străzii, mi-a dăruit un zâmbet emoționat.

— Trebuie să vă odihniți. Dormiți puțin.

Cuvintele ei au sunat a rugăminte.

— Aveți dreptate.

— Gândiți-vă că, cel puțin, aveți un înger păzitor care vă veghează.

— Un înger pe care nu-l cunosc… m-am plâns.

— Vai! a exclamat brusc, făcând stânga-mprejur. Dar ce memorie am! Domnul a lăsat ceva pentru când aveați să vă treziți. Vreți să vi-l dau acum?

Femeia n-a văzut nerăbdarea de pe chipul meu când a scos un plic închis dintr-unul din sertarele noptierei și mi l-a întins. Eu l-am pipăit neîncrezător, cu o precauție aproape superstițioasă, temându-mă să-l rup.

— Este… pentru mine?

Infirmiera a încuviințat, cu siguranță cântărind dacă mă aflam într-o stare destul de bună pentru a-i citi conținutul.

Am cercetat plicul acela pe toate părțile. Nu avea nimic scris sau tipărit pe exterior. Nici nu fusese deschis, nici nu avea semne de deteriorare. Era închis și, orice ar fi conținut, nu era prea proeminent. Poate o carte de vizită. Sau o coală de hârtie îndoită pe jumătate.

Când l-am desfăcut, ceva a căzut pe cearșaful patului.

Era o fotografie veche.

Ochii cenușii ai infirmierei mele au strălucit de curiozitate.

— Dacă încă n-aveți putere să vă uitați la ea, v-o pot păstra cât timp doriți. N-aș vrea să…

Dar eu am clătinat din cap, ignorându-i cuvintele și aplecându-mă deasupra imaginii. Ceea ce aveam în fața ochilor m-a lăsat mut. Era o copie a fotografiei pe care mama mi-o trimisese cu puțin timp înainte să plec din Dublin, în urmă cu câteva zile. Aceeași scenă de familie în care eu apăream ca bebeluș, pozând cu ochii închiși și cu un zâmbet pur, în fața parohiei din Madrid în care m-au botezat.

„Dar ce…?"

Am ridicat din umeri și am făcut din nou un gest de nedumerire. Ea a oftat decepționată. Desigur, nu i-am zis că eu cunoșteam acea imagine. Asta ar fi necesitat o explicație prea lungă și am lăsat-o să plece plină de îndoieli. Totuși, chiar în momentul acela, aruncând din nou o privire asupra scenei pe care o aveam în poală, am băgat de seamă pentru prima dată ceva ce nu observasem. Nu era un detaliu minor. Dimpotrivă. Mai degrabă aș spune că era vorba despre ceva colosal, enorm. Biserica Santísimo Sacramento care apărea în spatele părinților mei, aceeași care și astăzi se înalță la începutul străzii Alcalde Sainz de Baranda, aproape în fața parcului El Retiro, avea o fațadă în formă de „A" mare. Un „A" neterminat, foarte asemănător, dacă nu identic cu cele care mă tot urmăriseră în ultimele zile.

Am simțit un fior ușor când l-am recunoscut. Acel „A" se afla la câțiva pași de monograma secretă de pe muntele din parc, pe care tocmai o descoperisem. Mi s-a părut că cineva încerca să-mi amintească al treilea concept al Teoriei Secretelor.

— Și bărbatul acela n-a lăsat nici un alt mesaj? am bâiguit, oprind-o pe infirmieră pentru ultima oară în pragul camerei mele. Nimic?

Ea a clătinat din cap, fără să se mai întoarcă spre mine.

— Nu. A zis doar că aia vă va putea ajuta.

— Doar atât?

— Îmi pare rău, dar nu știu să vă mai spun nimic altceva.

În timp ce se îndepărta, am încercat în zadar să scap de influența pe care acel trio de personaje din fotografie îl exercita asupra mea. Mama Gloria era foarte tânără. Acum mi se părea că privirea ei reflecta oboseală, ca și cum ar fi prevăzut greutățile care urmau să o copleșească. Avea un păr negru, strălucitor și purta o rochie albă, scurtă, făcută din fire de lână, care stiliza o siluetă pe care știuse să o mențină. Mi-a venit în minte ce scrisese pe spatele copiei pe care mi-a dat-o înainte să plec în Spania: „Astfel îți vei aminti de unde vii".

„Serios?"; am mângâiat-o cu gingășie.

Lângă ea, tata privea camera prin niște ochelari închiși la culoare și rotunzi. Afișa o expresie amabilă. Eu scrutasem acel portret de mii de ori. Era singurul pe care familia mea îl păstra în care eram toți trei. Singurul în care-l recunoșteam pe cel care-mi dăduse viață. Portretul acela îngloba prima și ultima urmă a unei lumi personale, a cărei ruptură n-am înțeles-o niciodată. Destinul acela despre care Pau îmi vorbise pe creasta muntelui artificial își jucase cărțile cu mine într-un mod crud, îndepărtându-mă de bărbatul acela.

Cu ochi plini de nostalgie, m-am oprit asupra unui alt detaliu. Domnul acela cu aspect impecabil, cu păr cârlionțat și închis la culoare, barbă îngrijită și ochelari rotunzi era cel care mă ținea în brațe. Era cel care mă proteja.

„Doar dacă nu cumva…?”

Câteva ore mai târziu, de îndată ce doctorul a terminat să mă examineze și am putut să mă ridic din nou în picioare, i-am telefonat mamei. De zile întregi nu mai știam nimic unul de altul. De când am anulat căutarea exemplarului *Primus calamus* pentru doamna Peacock și m-am îmbarcat în cea a „adevăratului graal” nu mai avusesem vești de la ea. Nici de la Madrid nu o sunase nimeni. Cu siguranță, n-au reușit să o găsească. Așadar, am fost prudent și mi-am cântărit cuvintele. N-am vrut să o alarmez povestindu-i detaliile unor momente care fuseseră deja lăsate în urmă.

Așa cum bănuiam, mama Gloria era în continuare entuziasmată de pregătirile pentru nunta ei; se întorsese deja de la Galway și toate cele cinci simțuri îi erau concentrate asupra căsătoriei sale iminente cu încrezutul acela de Steven Hallbright.

Cu precauție, trecând peste neînțelegerile noastre, am îndreptat conversația spre ceea ce voiam. Am vorbit mult despre bunicul José, Victoria Goodman și anii în care copilul care eram îl interoga întruna pe ilustrul său strămoș cu privire la originea minunată a ideilor sale. Atunci, înainte să se intereseze despre cum îmi era la Madrid, am întrebat-o despre îndoiala care mă măcina.

— Mamă, de ce a dispărut mai exact tata?

Mama a amuțit pentru câteva clipe. *Exact* era un adverb pe care nu-l folosisem niciodată în acel context.

Mi-am închipuit-o schițând unul dintre acele zâmbete cu jumătate de gură specifice ei, discrete, așa cum făcea de fiecare dată când o întrebam despre vreo chestiune dificilă. Ea repeta des, acum știam că o făcea precum Chrétien de Troyes, cu secole în urmă, sau ca bunicul meu, mai târziu, că cheia pentru rezolvarea oricărei probleme constă întotdeauna în a formula întrebarea adecvată.

— Bunicul mi-a zis într-o zi că pe tatăl tău l-au luat frustratorii, a șoptit în cele din urmă.

Eu, surprins, i-am răspuns cu o altă tăcere lungă. Nu-mi aminteam să o fi auzit pe mama vorbind mai înainte în termenii aceia, și cu atât mai puțin menționând un substantiv atât de specific precum acela. Mi-a respectat mutenia un timp suficient înainte de a-mi promite că urma să vorbim despre asta de îndată ce aveam să mă întorc în Irlanda. A zis, de asemenea, că existau multe lucruri pe care eu nu le știam. Că de aceea mă trimisese la Madrid și o rugase pe Victoria Goodman să mă instruiască în acele privințe.

— Doar cunoscându-i îi poți combate, m-a asigurat.

De asemenea, a sugerat că bunicul murise convins că animozitatea tatălui meu pentru arte, care l-a determinat să părăsească locuința noastră din Dublin și să dispară de pe fața

pământului, nu era explicată doar de caracterul său. Că a fost ceva indus de acei „dușmani superiori”. Aceeași, am dedus, care încercaseră să termine cu mine.

— Deși, în realitate, trebuie să știi că pe tatăl tău l-au devorat umbrele, a adăugat cu un regret antic. Sărmanul.

În clipa aceea am evitat cum am putut să-i dezvălui ceea ce intuiam: că César Salas țâșnise momentan din dimensiunea lui pentru a mă salva, împins poate de acea scânteie de lumină pe care, chiar și în mijlocul celei mai întunecate nopți, orice ființă umană este în stare să o găsească în sine. Și că dacă, așa cum bănuia ea, tata fusese răpit de *daimones* pentru a submina hotărârea bunicului meu și a-l împiedica să vorbească despre ei în opera sa, el poate că încercase să se mântuiască salvându-mă tot de acele forțe. Era o concluzie reconfortantă și m-am agățat cu dinții de ea. Poate că lucrurile întâmplate nu fuseseră altceva decât opera acelui destin în care deja nu mai aveam scuze ca să nu cred. Aceeași forță care-mi adusese în cale o Paula pe care încă nu o cunoșteam.

Dar cum aveam să-i spun așa ceva? Cum aș fi putut să-i povestesc atâtea lucruri fără să o privesc în ochi?

Tata, dacă chiar el a fost cel care m-a salvat de la moarte în muntele artificial din El Retiro, nu s-a mai întors la spital. Nu l-am căutat nici când eu și Pau am fost externați. Pur și simplu, n-am îndrăznit. Dacă aș fi făcut-o, ar fi însemnat să mă apropii din nou de întunericul de care tocmai scăpasem.

Cât despre Luis Bello și Julián de Prada, nu i-am mai văzut niciodată. Au dispărut din falsa peșteră a parcului, luând cu ei caietul lui Guillermo, aproape cu siguranță mulțumiți că au mai întârziat o vreme accesul oricăruia dintre noi la „comoara” de care doriseră să ne priveze.

Dar s-au înșelat. Și încă mult.

După fuga lor, am înțeles imediat că nu-mi mai rămânea de făcut decât un singur lucru. Doamna Victoria a fost de acord când i-am expus despre ce era vorba. Cu lacrimi în ochi și o atitudine emoționată, a înțeles că eu trebuia, și nu ea, să fiu cel care avea să îndeplinească acea misiune și să o apere. Pau, aflând planul, m-a îmbrățișat protector și mi-a spus că nu avea să mă lase singur. „Niciodată”, mi-a zis. Și singurul lucru care-mi era la îndemână pentru a-i ține departe pe acei devoratori de idei și pentru a le zădărnici planurile de secole în care au umbrit sufletul omului era tocmai să scriu această carte.

Cine știe dacă acum, când urmează să o dau la tipar, protejată de însuși Simbolul Optului, care ne-a salvat pe mine și pe Pau de la moarte, celui care o va citi i se va ilumina graalul interior, singura și adevărata cale de conexiune cu ideile superioare pe care toți le avem în noi. Acea esență pe care, începând de acum, nu o voi mai numi cu un cuvânt inventat pe versantul meridional

al Pirineilor în Evul Mediu, ci cu o expresie care o definește mult mai bine: focul invizibil.

Toate sursele literare și istorice menționate în acest roman sunt documentate. Sunt documentate, de asemenea, și referințele la graal și la diferitele sale localizări și ipoteze legate de acesta.

Pe de altă parte, nici aluziile la „foc” și la „dușmanii” săi nu sunt o simplă fantezie a autorului.

De fapt, la fel ca David Saks în povestirea sa, el are încredere că cititorul va începe să-l caute acum, că știe despre existența acestuia.

JAVIER SIERRA (Teruel, 1971)

Format în lumea jurnalismului – timp de șapte ani a fost director al revistei *Más Allá de la Ciencia* (Dincolo de știință), precum și prezentator și director al unor emisiuni de radio și televiziune din Spania –, acum investighează secrete ale istoriei, scriind despre acestea. Este autorul unor romane foarte bine primite de public, dintre care se disting: *Cina secreta* (publicat în 43 de țări), *Doamna albastră* (editat în alte 20), *Calea interzisă, Porțile templierilor, Îngerul pierdut* (publicat, în 2015, la Editura RAO), *Maestrul de la Prado* (în 2013, cel mai bine vândut roman de ficțiune din Spania) sau *Piramida nemuritoare.* Cu *Focul invizibil* a câștigat Premiul Planeta pentru anul 2017 și a devenit singurul autor spaniol ale cărui romane au ajuns printre cel mai bine vândute zece cărți din Statele Unite.

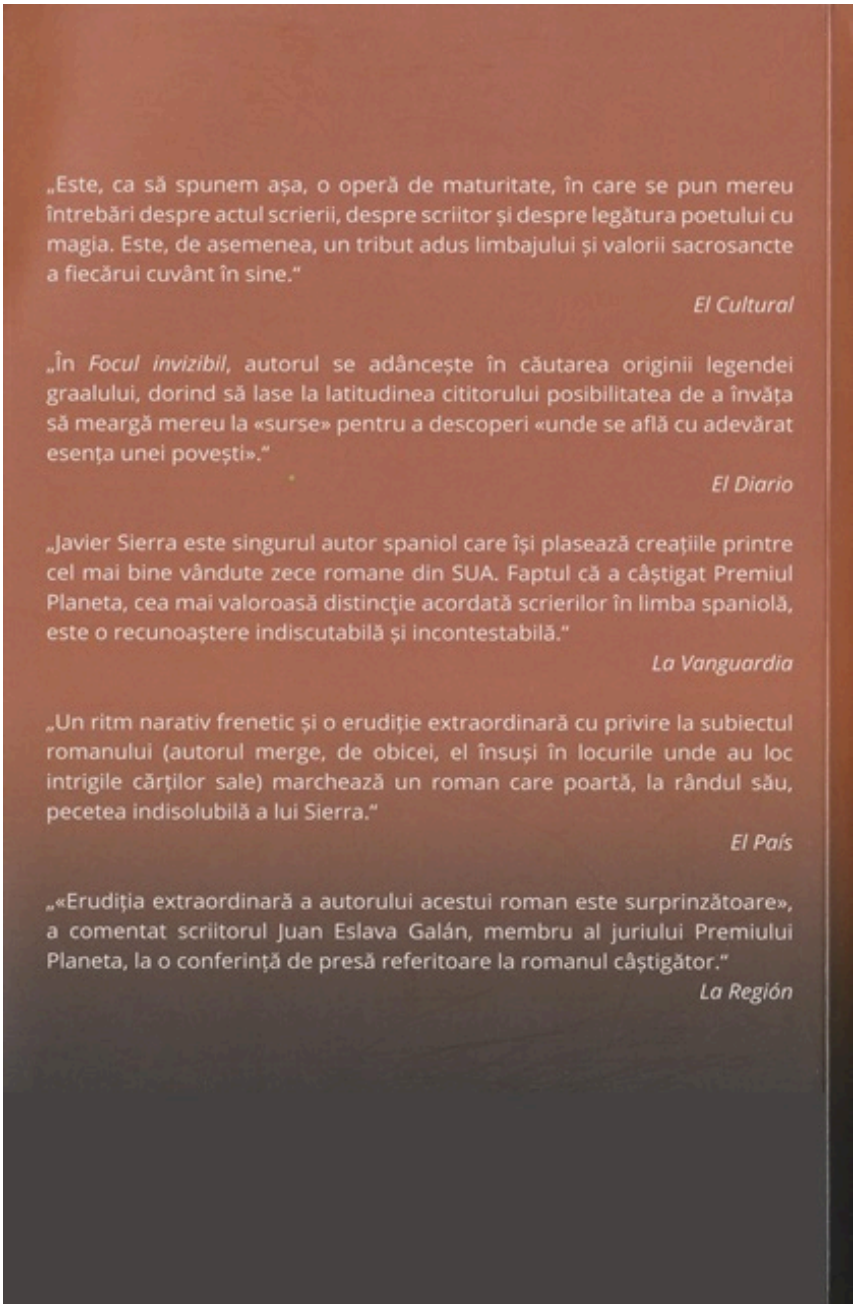
„Este, ca să spunem așa, o operă de maturitate, în care se pun mereu întrebări despre actul scrierii, despre scriitor și despre legătura poetului cu magia. Este, de asemenea, un tribut adus limbajului și valorii sacrosancte a fiecărui cuvânt în sine."
El Cultural
„În Focul invizibil, autorul se adâncește în căutarea originii legendei graalului, dorind să lase la latitudinea cititorului posibilitatea de a învăța să meargă mereu la «surse» pentru a descoperi «unde se află cu adevărat esența unei povești»."
El Diario
„Javier Sierra este singurul autor spaniol care își plasează creațiile printre cel mai bine vândute zece romane din SUA. Faptul că a câștigat Premiul Planeta, cea mai valoroasă distincție acordată scrierilor în limba spaniolă, este o recunoaștere indiscutabilă și incontestabilă."
La Vanguardia
„Un ritm narativ frenetic și o erudiție extraordinară cu privire la subiectul romanului (autorul merge, de obicei, el însuși în locurile unde au loc intrigile cărților sale) marchează un roman care poartă, la rândul său, pecetea indisolubilă a lui Sierra."
El País
„«Erudiția extraordinară a autorului acestui roman este surprinzătoare», a comentat scriitorul Juan Eslava Galán, membru al juriului Premiului Planeta, la o conferință de presă referitoare la romanul câștigător."
La Región

{1} *Sufletul lumii* (n. red.)

{2} *Morții suntem noi* (n.tr.)

{3} Țeavă, conductă (n.tr.)

{4} *Viziunile de la Patmos*. (n.red.)

{5} *El jardín de las delicias* - Grădina desfătărilor, pictură de Hieronymus Bosch, pictor neerlandez renascentist, a cărui operă fantastică și grotescă ilustrează în principal păcatul și decăderea umană. (n.red.)

{6} *The Lady of Shalott*, poem scris de Alfred, Lord Tennyson (n.tr.)

{7} Evanghelia după Matei, capitolul 26, versetele 26-28.

{8} „O domniță frumoasă, amabilă, bine gătită, care venea împreună cu pajii, ținea un graal în mâinile sale. Când a intrat acolo cu graalul pe care-l ducea, s-a făcut o lumină atât de mare, încât lumânările și-au pierdut strălucirea, așa cum li se întâmplă stelelor când iese soarele sau apare luna.“ (n.a.)

{9} Briciul lui Occam, sau principiul parcimoniei, este folosit pentru a justifica anumite afirmații științifice. Lui William de Occam i se atribuie principiul conform căruia este de preferat cea mai simplă explicație pentru un fenomen. (n.tr.)

{10} *Cheia de aur* (n.tr.)

{11} *Auto de los Reyes Magos* sau *Representación de los Reyes Magos* este o operă anonimă spaniolă medievală, o piesă literară primitivă, cea mai veche lucrare dramatică păstrată, scrisă spre sfârșitul secolului al XII-lea sau începutul secolului al XIII-lea. Se află în prezent în Biblioteca Națională a Spaniei. (n.red.)

{12} *Cáliz de la Cena* (n.tr.)

{13} *Quête*: cercetare, căutare (în lb. franceză în original) (n.red.)

{14} *Entheos*: posedat sau inspirat de un zeu (în greaca veche în original) (n.red.)

{15} Matei 19, 28 (n.a.)

{16} În greaca clasică, Ιησους Χριστος Θεου Σωτηρ (n.a.)

{17} *Orașul minunilor* (n.red.)

{18} *Mossos d'Esquadra*: Poliția autonomă a Cataloniei, făcând parte din forțele și corpurile de securitate. A fost reînființată, ca forță de poliție cu puteri polițienești integrale, în 1983 de către Parlamentul Cataloniei. (n.red.)

{19} Sfântul Ioan (n.tr.)

{20} Monogramă (n.tr.)

{21} Corp al poliției spaniole însărcinat cu urmărirea penală prin aplicarea metodelor științifice. Este împărțit în cinci secțiuni: secretariatul general, unitatea centrală de criminalistică, unitatea centrală de identificare, unitatea centrală de cercetare științifică și tehnică și unitatea centrală de analiză științifică. (n.red.)

{22} Miguel de Unamuno, *El Sol*, 4 septembrie 1932 (n.a.)

Table of Contents

CU PUȚIN ÎNAINTE DE SĂPTĂMÂNA MARE De unde vin Ideile? 5
1 6
2 15
3 19
4 24
TREI ZILE ÎN MADRID Victoria Goodman 29
5 30
6 39
7 42
8 50
9 52
10 59
11 70
12 76
13 82
14 90
15 97
16 111
17 115
ZIUA A 4-A Daimones 116
18 117
19 121
20 135
21 138
22 142
23 149
24 150
25 156
26 161

ZIUA A 5-A Duelul textelor 165
27 166
28 170
29 182
30 188
31 190
32 195
33 205
34 209
35 212
36 221
37 227
ZIUA A 6-A Viziuni obscure 229
38 230
39 236
40 240
41 244
42 250
43 254
44 259
45 264
46 270
47 278
48 283
49 299
50 301
51 305
52 310
53 316
54 323
55 331
56 337
ZIUA A 7-A Muntele artificial 338
57 339

58 349
59 350
60 351
Epilog 357